सबीजसूर्यसिद्धान्तसम्मतं नेत्रवसुनखसम्मितं नेपालपञ्चाङ्गनिर्णायकविकाससमितिनिर्णीतगणितव्रतपर्वादिसहितम्

आर्यावर्तपञ्चाङ्गम्-२०८२

राजा - रविः

मन्त्री - चन्द्रः

सिद्धार्थिनामसंवत्सरः ५३

सृष्टितो गताब्दाः १९५५८८५१२६
कलेर्गताब्दाः ५१२६
श्रीशालिवाहनीयशकः १९४७
नेपालसंवत् ११४५-११४६
ई.सं. २०२५-२०२६

अक्षांशाः २७।४२
पलभाः ६।१८
देशान्तरम् ८५।१९
परमक्रान्त्यंशाः २३।२६।११
अयनांशाः २४।३४।१९

पञ्चाङ्गकारः / गणकः
डा. नारायणप्रसाद निरौला
सिद्धान्तज्योतिषाचार्यः, शिक्षाशास्त्री

निर्देशकः
डा. वासुदेवकृष्ण शास्त्री
सिद्धान्तज्योतिषाचार्यः
जनसेवाश्रीतृतीय-नेपाल-विद्याभूषण 'क' विभूषितः

मूल्य : १५१/- प्रकाशक : सनातन वैदिक ज्ञान विज्ञान केन्द्र, काठमाडौं।

राष्ट्रपतिको कार्यालय

राष्ट्रपति भवन
महाराजगञ्ज, काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:-
चलानी नं.:-

शुभकामना

सम्माननीय राष्ट्रपति श्री रामचन्द्र पौडेलज्यूले सनातन वैदिक ज्ञान विज्ञान केन्द्रबाट नेपालको मानक समयलाई आधार मानी सूर्यसिद्धान्त अनुसार विस्तृत गणना गरी सम्वत् २०८२ सालबाट पहिलो पटक आर्यावर्तपञ्चाङ्गम्-२०८२ प्रकाशन गर्न लागेकोमा खुशी व्यक्त गर्नुभएको छ।

वैदिक काल गणना अनुरुप खगोलीय पिण्डहरूको गणनाबाट वर्षभरिको तिथि, मिति, मूहूर्त आदि निर्धारण गरी पञ्चाङ्ग निर्माण गर्ने हाम्रो वैदिक सनातन परम्परा रहेको उल्लेख गर्दैं पञ्चाङ्ग हाम्रो संस्कृति, परम्परा, मूल्यमान्यता र पूर्वज ऋषि महर्षिहरूबाट हस्तान्तरण भएको ज्ञान र विज्ञानको दस्तावेज समेत रहेको धारणा सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूले व्यक्त गर्नु भएको छ।

सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूले यस प्रकारको पञ्चाङ्गको महत्त्व हाम्रा वाह्य पक्षलाई मात्र नभई, नेपाली समाजको परम्परागत जीवनशैलीसँग जोडिएको आध्यात्मिक र सांस्कृतिक सन्देशलाई सशक्त बनाउन र दैनिक जीवनमा सकारात्मक मार्गदर्शन गर्न उपयोगी हुने विश्वास व्यक्त गर्नुहुँदै पञ्चाङ्ग प्रकाशनको लागि हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्नु भएको छ।

आज्ञाले

नारायणप्रसाद शर्मा दुवाडी
सचिव

फोन नं. ०१-५७१९५५०, ५७१९५५१, ५७१९५५२, ५७१९५५३, ५७१९५५४, ५७१९५५५फ्याक्स +९७७ -०१-५७१९५६७
इमेल: mail@president.gov.np, वेबसाइट: www.president.gov.np

प्रधानमन्त्री — काठमाडौं, नेपाल ।

शुभकामना

सनातन वैदिक ज्ञान विज्ञान केन्द्रले नेपालको मानक समयलाई आधार मानेर सूर्यसिद्धान्त अनुसार विस्तृण गणना गरी **आर्यावर्त पञ्चाङ्गम् २०८२** प्रकाशन गर्न लागेको खबरले मलाई खुशी तुल्याएको छ ।

वैद्धिक काल गणना अनुरुप खगोलीय पिण्डहरुको गणनाबाट वर्ष भरिको तिथि, मिति मूहूर्त निर्धारण गरी पञ्चाङ्ग निर्माण गर्ने हाम्रो वैद्धिक परम्परा हो । यो सामान्य पात्रो मात्रै होइन, यसले फरक तरिकाले समयको मापन गरी हामीलाई दिन, घडी, मिनेट, मिति, ग्रहहरुको स्थिति, चन्द्रमास, नक्षत्रहरुको प्रभावका बारेमा गहन रुपमा जानकारी दिन्छ । हामीले वर्षभरि मनाउने धार्मिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक पर्वहरुको मिति, शुभ समय, पवित्र क्षणहरुका विषयलाई सहज र सरल रुपमा उल्लेख गरेको हुन्छ ।

हाम्रा पूर्वजहरुले गणितको विकास गरे, औषधि विज्ञानको विकास गरे र ज्ञानका विद्याहरुको विकास गरे । आज हामीले हाम्रा सनातन ज्ञान, परम्परागत ज्ञान र त्योभित्र लुकेका ऐतिहासिकता र त्योभित्र लुकेका सत्यहरुलाई पत्ता लगाउनु र तिनीहरुलाई प्रचार प्रसार गर्नु एकदमै जरुरी छ । यो हाम्रा पूर्वजहरुले, ऋषि महर्षिबाट अध्ययन र अनुसन्धानबाट पत्ता लगाएको कुरा हो । हाम्रा शास्त्रहरुले गरेको विश्वास, हाम्रा खोज अध्ययन, अनुसन्धानहरुले गरेको विश्वास र अन्य धेरै कुराहरु हाम्रा गणितमा भर परेका छन् । गणितले गरेको समयको गणनाको विश्वास स्थापित हुनु हाम्रो गणित असाधारण गणित हो भन्ने पुष्टि पनि हो । हाम्रा पूर्वजहरु, जसले गणितको, आयुर्वेदको, अन्तरीक्षको अथवा स्वास्थ्य विज्ञानको जुन आविष्कार गरेका थिए, त्यो असाधारण थियो भन्ने पुष्टि हो ।

हाम्रा सनातन चिन्तन, ज्ञान, ध्यान र तिनका स्रोतहरुको हामीले आज पुनःस्थापना, पुनःउत्थान गर्नुपर्दछ । हामीसँग ती पूर्खाहरुको, ती ऋषिहरुको, ती महर्षिहरुको अनुबंशिक गुण छ । ती ऋषि, महर्षि भनेका प्रोफेसर हुन् । आजकाल हामी प्रोफेसर भन्ने गर्छौं । ऋषिहरु भनेका, महर्षिहरु भनेका प्रोफेसरहरु हुन् । हामी नेपालीमा प्राध्यापक भन्छौं, त्यसबेलाका जमानामा ऋषिहरु हुने गर्दथे । ऋषिहरुले शिक्षा दिने गर्दथे । यसका परम्पराहरु विभिन्न छन् । यी कुराहरुलाई विकास गर्न पछि अक्षरको आविष्कार भइसकेपछि र गणितको आविष्कार भइसकेपछि अत्यन्तै सजिलो भयो । त्यसैकारण औषधि विज्ञान सुश्रुत संहिता, चरक संहिता आदि इत्यादिदेखि यहाँसम्म आइपुगेको हो ।

वास्तवमा हाम्रो इतिहास लुकेको छ । हाम्रो इतिहास दबेको छ । हाम्रो इतिहास दबाइएको छ । तर, विज्ञानका साह्रै महत्वपूर्ण कुराहरु जसले आजको संसारलाई अगाडि बढायो, त्यो कुराको प्रारम्भ यहाँ भएको थियो । गणितको प्रारम्भ यहाँ भएको थियो । ज्योतिषको प्रारम्भ यहाँ भएको थियो । ज्योतिषाचार्य भाष्काराचार्य नामका ज्योतिष गुरु उहाँले ग्राभिटेशन(गुरुत्वाकर्षण)को सिद्धान्त पत्ता लगाउनु भएको थियो । त्यसैले हामीले गर्व गर्नुपर्दछ कि हाम्रो देश तपोभूमि हो, ध्यानभूमि हो, ज्ञानभूमि हो । त्यसकारण यो देवभूमि हो । हामी त्यो ठाउँका मान्छे हौं र हामीले ती पूर्वजहरुप्रति शिर झुकाएर श्रद्धापूर्वक नमन गर्नुपर्दछ । उहाँहरुको आर्दशबाट सिक्ने र उहाँहरुकोजस्तो ज्ञान पैदा गर्ने खोज, अध्ययन, अनुसन्धानको बाटो समाउने प्रयास गर्नुपर्दछ । जीवनमा त्यसलाई आत्मसात गर्ने प्रयास गर्नु पर्दछ । यसतर्फ सनातन वैदिक ज्ञान विज्ञान केन्द्रले आफूलाई खोज अध्ययन, अनुसन्धान र ज्ञान हस्तान्तरणमा क्रियाशील बनाउँदै अगाडि बढोस् भन्ने आग्रह गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा, सनातन वैदिक ज्ञान विज्ञान केन्द्रले प्रकाशन गर्न लागेको **आर्यावर्त पञ्चाङ्गम् २०८२** प्रकाशनको पूर्ण सफलताका निम्ति हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

२६ पुस, २०८१

केपी शर्मा ओली

नेपाल सरकार

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल

बद्री प्रसाद पाण्डे
मन्त्री

पत्र संख्या:
च.नं.:

शुभकामना

नेपाली माटो र मौलिकता झल्किने गरी सनातन वैदिक ज्ञान विज्ञान केन्द्रले नेपालको मानक समयलाई आधार मानेर सूर्यसिद्धान्त अनुसार विस्तृत गणना गरि वि.सं. २०८२ सालबाट पहिलो पटक आर्यावर्त पञ्चाङ्गम् २०८२, प्रकाशन गर्न गइरहेको विषयमा अत्यन्तै हर्षित छु।

वैदिककाल गणना अनुरुप खगोलीय पिण्डहरुको गणनाबाट वर्षभरिको तिथि, मिति मूहूर्त निर्धारण गरी पञ्चाङ्ग निर्माण गर्ने हाम्रो वैदिक सनातन परम्परा हो। पञ्चाङ्ग केवल सामान्य पात्रो मात्र होइन। यसले फरक तरिकाले समयको मापन गरि हामीलाई दिन, घडि, सेकेण्ड, मिनेट, घण्टा, मिति, ग्रहहरुको स्थिति चन्द्रमास, सौरमास, तिथी, नक्षत्रहरू तिनका प्रभाव, विशेष व्रत-उपवासका दिनहरू बारेमा समेत सू-सुचित गर्दछ। हाम्रो संस्कृति, परम्परा, मूल्य मान्यताका साथ साथै हामीले वर्षभरि मनाउने धार्मिक, सामाजिक र सांस्कृतिक जात्रा, उत्सव चाडपर्व, विभिन्न जयन्तीहरुका गते, बार, तिथि मिति, शुभ समय, पवित्र क्षणहरु विषयक सरल र सहज दस्तावेज हो। यो शताब्दीयौंको पुरातन ज्ञान परम्परा हो जुन हाम्रा पूर्वज, ऋषि महर्षिहरुबाट हामीलाई हस्तान्तरण गरिएको हो। यसले हामीलाई प्रकृति र ब्रह्माण्डका लयहरुसँग समाञ्जस्य गरी जीवन यापन गर्न सिकाउँछ।

यस प्रकार पञ्चाङ्गको महत्व हाम्रा बाह्य पक्षलाई मात्र नभई दैनिक जनजीवन, आत्मिक तथा आध्यात्मिक उन्नतिमा समेत उत्तिकै भएकोले यसले नेपालीहरुको जनजीवनलाई अवश्य योगदान, सु-सूचित तथा मार्गदर्शन गर्ने नै छ भन्ने पूर्ण विश्वासका साथ पञ्चाङ्ग प्रकाशनको लागि हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

२०८१ माघ

बद्री प्रसाद पण्डे
मन्त्री

फोन नं. : +९७७-१-४२११८७९ (कार्यालय), इमेल : minister@tourism.gov.np, pandeybadri1@gmail.com, वेबसाइट : www.tourism.gov.np

सल्लाहकार
प्रा.डा. विद्यानाथ उपाध्याय
नेपाल ऋषि प्राज्ञ डा. जगमान गुरुङ
प्रा. शम्भुप्रसाद ढकाल:
प्रा. डा. स्थानेश्वर तिमल्सिना

पञ्चाङ्गकार: / गणक:
डा. नारायणप्रसाद निरौला
सिद्धान्तज्योतिषाचार्य:,शिक्षाशास्त्री
९८४१०१२२०३

निर्देशक:
डा. वासुदेवकृष्ण शास्त्री (कोइराला)
सिद्धान्तज्योतिषाचार्य:
जनसेवाश्रीतृतीय–नेपाल–विद्याभूषण 'क' विभूषित:

विषयविज्ञ :
प्रा. डा. आनन्दप्रसाद घिमिरे (शुक्लयजुर्वेदाचार्य, धर्मशास्त्राचार्य:)
प्रा. डा. गुरुप्रसाद सुवेदी (व्याकरणाचार्य:, शाङ्करवेदान्ताचार्य:)
सह प्रा. डा. माधव लामिछाने (तन्त्राचार्य:)
सह प्रा. सुरेशराज पौडेल (धर्मशास्त्राचार्य)
उपप्रा. डा. रामप्रसाद पौडेल (नव्यन्यायाचार्य:)
उपप्रा. शान्तरत्न वज्राचार्य (बौद्धदर्शनाचार्य)
आचार्य पं. कृष्णप्रसाद निरौला (इतिहासपुराणाचार्य)
आचार्य यदुनन्दन भारद्वाज (इतिहासपुराणाचार्य,बौद्धदर्शनाचार्य)
आचार्य त्रिविक्रम कोइराला (फलित ज्योतिषाचार्य)

कानूनी सल्लाहकार :
अधिवक्ता पवन खड्का

विदेश प्रतिनिधि
आचार्य शान्तिराम कोइराला (टेक्सस डालस, अमेरिका)
आचार्य धर्मदास शास्त्री (टोरन्टो, क्यानाडा)
आचार्य नीलहरि घिमिरे (लन्डन, बेलायत)
डा. श्री नारायण पाण्डे, टाउँजी नगर म्यानमार।

आर्यावर्तपञ्चाङ्गम् –२०८२
प्रकाशक: वैदिक ज्ञान विज्ञान केन्द्र, उमाकुण्ड मार्ग ,
पाशुपतक्षेत्र, काठमाडौँ नेपाल।
+९७७ -१–४५८८१४५,९८४१२८१४९५
प्रकाशनवर्ष : २०८२
मुद्रक : परिवर्तन प्रेस, तीनकुने काठमाडौँ नेपाल।

AARYABARTA PANCHANGAM-2082
ISBN : 9789937-9806-0-9
9 789937 980609

सम्पादकीय

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीपशुपतिनाथो विजयतेतराम् ॥

श्रीपाशुपतक्षेत्रअन्तर्गत माता गुह्येश्वरीको सान्निध्यमा रही यही पुण्य पाशुपतक्षेत्रलाई नै केन्द्रमा राखी सूर्यसिद्धान्तका मूल सूत्रअनुसार सृष्ट्यादिबाट गणना गरी **आर्यावर्तपञ्चाङ्गम्–२०८२** तयार गरिएको छ। नेपालको मानक रेखादेश गौरीशङ्कर हिमाल ८६।१५भन्दा पश्चिम काठमाडौँको देशान्तर ८५।१९ र अक्षांश २७।४२ बाट यो पात्रो तयार गरिएको हो । सूर्यसिद्धान्तका भगणमा बीजसंस्कार दिई त्यसमा किरणवक्रीभवन, वेलान्तर समेत संस्कार गरी तयार गरिएको पञ्चाङ्गमा भौमादि ग्रह भने केतकीग्रहगणितअनुसार गणना गरिएका हुन् ।

परमक्रान्ति २३।२६।११ अंशादि र वर्षारम्भकालिक अहर्गण ७१४४०४१६८९४१ लिइएको छ। यसैगरी वर्षारम्भको अयनांश २४।३४।१९ लिई यिनै मूल विषयवस्तुको केन्द्रमा रही यो पञ्चाङ्ग तयार गरिएको छ। मुहूर्तको निर्धारणमा मुहूर्तचिन्तामणिलाई आधार मानिएको छ। अन्य विषयवस्तुको सन्दर्भ तत् स्थानमा प्रस्तुत गरिएको छ। पञ्चाङ्गमा दिइने विषयवस्तुलाई थप प्रामाणिक बनाउने हाम्रो प्रयत्न रहनेछ। यो पञ्चाङ्गमा उल्लेख भएका सम्पूर्ण विषयवस्तुको सन्दर्भस्रोत तत् स्थानका साथै सन्दर्भग्रन्थका रूपमा पनि प्रस्तुत गरिएको छ। यसैगरी आवश्यक पर्ने ज्योतिष, धर्मशाास्त्र एवं कर्मकाण्डका विषयवस्तु पनि यथा स्थानमा उल्लेख गरिएका छन्।

ग्रहको दैनिक स्पष्ट गति दुई दिनका ग्रहको अन्तरबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ। जस्तो कि भोलिको सूर्यस्पष्टबाट आजको सूर्यस्पष्ट घटाउँदा आजको दिनको सूर्यको स्पष्ट गति हुन्छ। एक दिनमा ग्रह स्पष्ट मानले कति हिँड्छन् त्यो नै तद् ग्रहको दैनिक गति हो। दुई दिनका ग्रहको अन्तर गरी गति साधन गर्न सकिन्छ।

यस पञ्चाङ्गमा दिइएका विषयवस्तु सूर्योदयकालिक हुन्। सूर्योदयका समयका नै ग्रह स्पष्टको विवरण दिइएको छ। यसैगरी तिथि, नक्षत्र, योग, वार पनि सूर्योदय समयका नै हुन्। अभीष्ट समयका ग्रह स्पष्ट निकाल्न ग्रहको गतिले इष्टकाललाई गुणा गरी प्राप्त अंशादि मान सूर्योदयकालिक स्पष्ट ग्रहमा जोड्दा इष्ट कालको स्पष्टग्रह प्राप्त हुन्छ। राहु, केतु र वक्री ग्रहस्पष्ट साधनमा भने घटाउनु पर्दछ। दैनिक वेलान्तर, चर, क्रान्त्यांश, ग्रहको राशि नक्षत्र परिवर्तनका गणना पञ्चाङ्गकै पृष्ठमा उल्लेख गरिएको छ। पापग्रहले सप्तशलाका र पञ्चशलाका दुवैमा वेध भएकालाई पापार्क्षमा राखिएको छ। एकमा मात्र विद्ध भएको नक्षत्रलाई नक्षत्र सङ्ख्याको अङ्कले सम्बोधन गरिएको छ। अन्त्यकर्म, पूजा पाठका आवश्यक विवरणका साथै थर गोत्र प्रवरको सङ्कलन पनि यथास्थानमा राखिएको छ।

ऋषि महर्षिप्रदत्त सनातन वैदिक परम्परा एवं कालगणना पद्धतिको प्रशंसासहित आर्यार्तपञ्चाङ्गलाई शुभकामना प्रदान गर्नुहुने सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू, आर्यावर्तक्षेत्रको सनातन संस्कृति, परम्परा र ज्योतिषशास्त्रीय काल गणनालाई विश्वव्यापी बनाउनुपर्छ भनी शुभकामना प्रदान गर्नुहुने सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यू, वैदिक सनातन संस्कृतिको संरक्षणार्थ शुभांशा व्यक्त गर्नुहुने माननीय संस्कृतिमन्त्रीज्यूप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछौँ। स्वीकृति प्रदान गर्ने नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिका पदाधिकारीज्यूहरू, पञ्चाङ्गका सल्लाहकारज्यूहरू, विषयविज्ञ, विद्वान् गुरुजन लगायत यस कार्यमा प्रत्यक्ष एवं परोक्ष सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरू प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौँ।

देश विदेशमा रहनुहुने सम्पूर्ण महानुभावमा **नयाँवर्ष २०८२ सालको हार्दिक मङ्गलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौँ।

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समिति
काठमाडौँ, नेपाल

प.सं. : ०८१/८२
च.नं. :६५

मिति :
२०८१।११।४

स्वीकृति र शुभकामना

समस्त चाड, पर्व, व्रत, उत्सव, यात्रा, ग्रहको उदय, अस्त वक्र, मार्ग, ग्रहण आदिको निदेर्शिका भनेको पात्रो हो। पात्रो निर्माण गर्दा ग्रह गणनाको सूत्र र सूत्रको मर्म समेतलाई विचार गर्नुपर्दछ। यस्तो पञ्चाङ्ग गणनाको प्रक्रियालाई पुराना अनुभवी पञ्चाङ्गकारहरूमा मात्र सीमित गर्दा भविष्यमा राम्रो पञ्चाङ्ग गणना गर्ने नयाँ जनशक्तिको अभाव समेत हुन जाने देखिन्छ। उक्त सन्दर्भमा पञ्चाङ्ग निर्माण प्रक्रियालाई नयाँ पिढीका पञ्चाङ्गकारलाई हस्तान्तर गर्नु पनि आजको आवश्यकता हो। यही विषयवस्तुलाई आधार मानी नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिको मिति २०८१।१०।२० को निर्णयका आधारमा वि.सं. २०८२ सालको पात्रो प्रकाशन गर्न पाऊँभनी पहिलो पटक निवेदन दिनु हुने नयाँ पञ्चाङ्गकार **डा. नारायणप्रसाद निरौलालाई** नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिले तोकेको र निर्णय गरेको पञ्चाङ्गको घडी, पला,चार्डपर्व, ग्रहको स्पष्टीकरण, वक्र, मार्ग, उदय, अस्त, ग्रहण, विवाह, व्रतबन्ध आदिको शुभमुहूर्तमा फरक नपारी वि.सं.२०८२ देखि २ वर्षको परीक्षणकाल रहने गरी धर्म, संस्कार र संस्कृतिलाई आघात पर्ने र विवादित विषयवस्तुहरू पञ्चाङ्गमा समावेश गर्न नपाउनेगरी **वि.सं. २०८२ को आर्यावर्त पञ्चाङ्गलाई** प्रकाशनको स्वीकृति प्रदान गरिएको छ। नयाँ पञ्चाङ्ग प्रकाशनको शुभोपलक्ष्यमा नयाँ पञ्चाङ्गकार तथा समस्त नेपाली दाजुभाइ दिदी, बहिनीमा नयाँ वर्ष वि.सं. २०८२ सालको हार्दिक शुभकामना समेत व्यक्त गर्दछु।

श्रीकृष्ण अधिकारी
प्रा.श्रीकृष्ण अधिकारी
(अध्यक्ष)

नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिको सूचना

पञ्चाङ्गमा समावेश भएका विषयवस्तुमध्ये पञ्चाङ्गका घडीपला, घण्टामिनेट, चाडपर्वहरू, विवाह–व्रतबन्ध मुहूर्तहरू, सङ्क्रान्तिफल, आय–व्यय, विषुवत् फल, जगल्लग्नफल, वरवधूमेलापक सारिणी, प्रथम–दशमलग्न सारिणी, साप्ताहिक ग्रहस्पष्ट, दैनिक लग्नसारिणी, दैनिक ग्रहस्पष्ट, उदयास्त, पादचार, पापांश,पापार्क्षाणि,अग्नि–रुद्री जुर्ने दिन, गृहारम्भ, गृहप्रवेश, अन्नप्राशन, दोकान खोल्ने, न्वागी खाने, मुठी लिने मुहूर्त, सर्वार्थसिद्धियोगहरू, अवकहडाचक्र, संस्कृत वर्षफल र विंशोपका समितिमा छलफल भई निर्णय भएका विषय हुन्। यी बाहेक अन्य विषयवस्तुहरू, समितिमा नभएका चाडपर्वहरू र छपाइमा फरक परेमा स्वयं पञ्चाङ्गकार जिम्बेवार हुनु हुनेछ। पञ्चाङ्मा उल्लिखित चाडपर्वहरू शास्त्र र परम्पराका आधारमा निर्णय भएका हुन्। यसभन्दा फरक दिन मनाउने परम्परा भएका व्यक्ति वा समुदायले आ–आफ्नो परम्पराअनुसार चाडपर्व मनाउन सक्नेछन्।

आर्यावर्त:

आर्यावर्त पुण्यभूमिको प्रचीनतम नाम हो। ***आर्य्या आवर्त्तन्तेऽत्र*** व्युत्पत्तिपूर्वक **आर्य्य** शब्दमा **आ** उपसर्गपूर्वक **वृत्** धातुदेखि आधार अर्थमा **घञ्** प्रत्यय लगाएपछि आर्यावर्त शब्द सिद्ध हुन्छ।

आसमुद्रात्तु वै पूर्वादासमुद्रात्तु पश्चिमात्।
तयोरेवान्तरं गिर्योरार्यावर्त्तं विदुर्बुधा:॥ *(मनुस्मृति, २/२२)*

पूर्व र पश्चिमतर्फ समुद्रसम्म सिमाना फैलिएको, उत्तरतर्फ हिमालय र दक्षिणतर्फ विन्ध्याचल पर्वतको बीचमा रहेको भूभागलाई आर्यावर्त भनिन्छ। विन्ध्याचल र हिमालयको मध्यभागमा रहेको ठाउँ आर्यावर्त हो।

आर्यावर्त्त: पुण्यभूमिर्मध्यं विन्ध्यहिमालयो:। *(अमरकोष, २/१/८)*

विषयसूची

वर्षफलम्, वर्षलग्न–जगल्लग्नकुण्डली, विश्वा, वर्षफलम्........२
अवकहडाचक्रम् ३
माङ्गलिक, नाडीदोष, भकूटदोष विचार ४
वरवधूमेलापचक्रम् ५
निरयणप्रथमलग्नसारिणी ६
सार्वत्रिकदशमलग्नसारिणी ७
वार्षिक राशिफलम् ८–९
नेपालका ७७ जिल्लाको अक्षांश देशान्तर,शनि साढेसाती विचार १०
अरिष्टशान्ति तथा महामृत्युञ्जय वैदिकमन्त्र जप विधि........१०
सङ्ख्या, वस्तु र अवस्थाको ज्ञान विविध ज्ञान.............११
मूल पञ्चाङ्ग १२–३६
सङ्क्रान्तिफलम् ३७–३८
ऊनमासिक जुराउने विधि, मासिक गणना,
रजस्वला, सूतिका गर्भिणी, बालक, द्वि–त्रिपुष्कर,पञ्चक मरणे दाह विधि ३९
जूठो सूतक विचार वा आशौच विचार ४०
अन्त्यकर्मको षट्पिण्डदान तालिका (घाटमा गर्ने पिण्डदान संक्षिप्त विधि) ४१
पददान तालिका, अन्त्यकर्ममा आवश्यक सामग्री ४१
पञ्चगव्य निर्माणविधि, कर्मपात्र सम्पादनम्, गणपति प्रार्थना ४२
स्वस्तिवाचनम्, प्रायश्चित्तगोदानम्, अर्घस्थापनम्, ब्राह्मणवरणम्, पुण्याहवाचनम्.......४२
दीपपूजनम्, कलशपूजनम्, गणेशपूजनम्, रक्षाबन्धनपूजनम्, वाग्दानविधि ४३
जन्मोत्सव र अष्टचिरञ्जीवी पूजा विधि, पाञ्चायनदेवतादि चक्रम् ४४
गोदानपद्धति: (गाई दान गर्ने विधि, गोमति पाठ) ४५
नान्दीश्राद्ध कतिदिन पूर्व गर्ने ? , श्राद्धमा तर्पण दिने पितृको क्रम ४६
पूजा सामगी ४७
श्रीमद्भागवत पाठ विधि, आरती, कार्यअनुसार अग्निका नाम ...४८
वास्तु विचार ४९–५०
विभिन्न मुहूर्त विचार ५१
जन्मकुण्डलीका भावअनुसार ग्रह फल, जनै नयाँ फेर्ने अवस्था आदि ५२
ग्रहण विचार, ताजिकोक्त तन्वादिभावफल ५३
विंशोत्तरी त्रिभागी दशा अन्तर्दशा ज्ञान, सन्दर्भग्रन्थसूची ५४
अश्लेषा मूल ज्येष्ठा नक्षत्र विचार , गण्डान्त विचार, प्राच्य मापन पद्धति ५५
औँसी, चतुर्दशी, एकनक्षत्र, ग्रहण जन्म शान्ति विधि, सपना विचार ५६
हातमा तीर्थ, वार्षिक व्रत पर्वादि कार्य ५७
थर गोत्र प्रवरावली.....५८–५९
नवग्रह शान्तिका उपाय, नवग्रहस्तोत्रम्, योगिनी जप मन्त्र आदि ६०–६१
विवाह व्रतबन्धका लग्न जुराउने र लग्न लेख्ने तरिका, विभिन्न मुहूर्त आदि ६२
अग्निवास, शिववास, वास्तु, कलशचक्र, शलाका चक्र आदि मुहूर्त चक्रहरू.....६३
सर्वघातचक्र, यात्रा विचार, चौरप्रश्न, दन्तोत्पत्ति फल, आदि.......६४
ग्रहमैत्री चक्र, जातक फलादेशार्थ ग्रह बलाबल चक्र, तिथिवारसहित योगिनी आदि ६५
भद्रा, कालहोराचक्र, वारववेला आदि चक्र....६६
व्रतबन्ध, विवाह, गृहप्रवेश, गृहारम्भ, रुद्री, अग्निवास आदि जुर्ने दिन ६७–६८

वर्षफलम् २०८२

मङ्गलं भगवान् विष्णुः मङ्गलं गरुडध्वजः ।
मङ्गलं पुण्डरीकाक्षो मङ्गलायतनो हरिः ॥
स जयति सिन्दूरवदनो देवो यत् पादपङ्कजस्मरणम् ।
वासरमणिरिव तमसां राशिन्नाशयति विघ्नानाम् ॥
प्राप्ते नूतनवत्सरे प्रतिगृहं कुर्याद् ध्वजारोपणम् ।
स्नानं मङ्गलमाचरेद् द्विजवरैः सार्द्धं सुपूजोत्सवम् ॥
देवानां गुरुयोषिताञ्च विभवालङ्कारवस्त्रादिभिः ।
सम्पूज्यो गणकः फलञ्च शृणुयात् तस्माच्च लाभप्रदम् ॥
राज्यं स्यादचलं नृपश्रवणतो मन्त्रिश्रवात् कौशलम् ।
धान्येशात् कमला स्थिरा च सुरया वाणी भवेन्मेघपात् ॥
धर्मे बुद्धिरतिः स्थिरा रसपतेर्दीर्घायुराप्तिर्भवेत् ।
सस्येशाद्धिषणा यतः शुभकरी राजावली श्रूयताम् ॥

अत्र हि षष्ट्यब्दानां मध्ये बार्हस्पत्यमानेन **कालयुक्त**नामसंवत्सरो गतः **सिद्धार्थ**नामसंवत्सरः प्रविष्टस्तदा मेषार्कात् प्राग्भुक्तमासादयः ०।२९।३४।४८ भोग्यमासादयः ११।०।२५।१२ अतः परं **रौद्र**नामसंवत्सरो भविष्यति ।

संवत्सरफलम् – सिद्धार्थी

सिद्धार्थिवत्सरे भूपा अन्योन्यस्नेहकाङ्क्षिणः ।
सम्पूर्णसस्यान्वसुधां दुदुहुर्गां यथा तथा ॥
(ज्योतिर्निबन्धः, संवत्सरफलानि, ५३)

सिद्धार्थिनामको संववत्सरमा राजा प्रजामा स्नेहभाव बढ्नेछ । भूमि उर्वर हुनुका साथै उब्जनीमा पनि वृद्धि हुनेछ । राज्यमा पशु चौपायबाट पनि यो वर्ष लाभ रहनेछ ।

राजा सूर्यस्तस्य फलम्

अब्देश्वरश्चभूपो वा सस्येशो वा दिवाकरः ।
तस्मिन्नब्दे नृपक्रोधः स्वल्पसस्यार्धवृष्टिकृत् ॥४॥
(नारदसंहिता, २।४)

वर्षपति (राजा) वा सेनापति (मन्त्री) अथवा सस्येश सूर्य भए त्यो वर्ष राजामा क्रोध रहन्छ, खेती थोरै हुन्छ, अन्नको भाउ बढ्छ र वर्षा कम हुन्छ ।

सूर्यस्य राज्ये जलहीनता स्यात् पयोधराणां महती च पीडा ।
जनस्य चौराः फलपुष्पमल्पं भवेत्तरूणां कलहो नृपाणाम् ॥
(ज्योतिर्निबन्धः, राजाफलम्, १)

मन्त्री (मेषसङ्क्रान्तिवासरः) चन्द्रस्यफलम्

अब्देश्वरश्चभूपो वा सस्येशो वा निशाकरः ।
तस्मिन्नब्दे करोतिक्ष्मां पूर्णां शालिफलेक्षुभिः ॥
(नारदसंहिता, २।५)

वर्षपति वा सेनापति वा सस्याधिपति चन्द्रमा भए त्योवर्ष गहुँ चामल आदि धान्यवस्तु, ऊखु आदि रसिला वस्तुको उब्जनी प्रशस्त हुन्छ ।

सोमे प्रधानेऽभ्युदयं व्रजन्ति प्रजा महीशा बहुधा च वृष्टिः ।
शालीक्षुगोधूमगवां विवृद्धिर्यज्ञक्रियायां निरता द्विजाः स्युः ॥
(ज्योतिर्निबन्धः, मन्त्रिफलम्, २)

शस्याधिपतिः(कर्कसङ्क्रान्तिवासरः) गुरुः

आनन्दयुक्ता जनतापयोदाः सुवृष्टियुक्ता फलपुष्पसम्पत् ।
धान्यानि सर्वाणि शुभानि यत्र सस्याधिनाथः सुरराजमन्त्री ॥
(ज्योतिर्निबन्धः, धान्येशफलम् ५)

मेघेशो (आर्द्रायां सूर्यप्रवेशदिनपतिः) रविः

दिव्यभ्रजालं पिहितार्कमिन्द्रः क्वचिज्जलं वर्षपति मूषकेतिः ।
महीरुहाः पुष्पफलैर्विहीना मेघाधिपो यत्र दिवाकरः स्यात् ॥
(ज्योतिर्निबन्धः, मेघेशफलम्, १)

रसाधिपतिः (तुलासङ्क्रान्तिवासरः) शुक्रः

गवां विवृद्धिर्लवणेक्षुलाक्षाकांस्यातसीवस्त्रघृतादिकानाम् ।
समर्घताऽतीव जलस्य वृष्टी रसाधिपो यत्र च दैत्यमन्त्री ॥
(ज्योतिर्निबन्धः, रसाधिपफलम्, ६)

धान्येशो (धनुसङ्क्रान्तिवासरः) भौमः

वह्नेर्भयं व्याधिभयं क्वचिच्च पयोविहीना जलदा मही स्यात् ।
फलैर्न पूर्णा विदुषां विरोधो धान्याधिपो यत्र धरातनूजः ॥
(ज्योतिर्निबन्धः,पश्चिमधान्येशफलम्, ३)

सूर्यस्य आर्द्रानक्षत्रप्रवेशे तिथ्यादिफलम्

तिथिफलम् : द्वादशी– **द्वादश्यामन्नसम्पत्यै ।**

वारफलम् : रवि

दिनपतिवारे च पशुपतिधिष्ण्ये । दिनपतिवेशेसतिपशुनाश ॥
आइतवार सूर्य आर्द्रामा प्रवेश गरे पशु नाश फल हुन्छ ।

नक्षत्रफलम् : भरणी

अर्कस्य रौद्रसम्वेशे भरणीचन्द्रभं यदि ।
तर्हिस्याद्रोगबाहुल्यं शुभं नैव कदाचन ॥
रोगको बाहुल्य हुन्छ, अशुभ अधिक रहन्छ ।

योगफलम् : सुकर्म – सुकर्मा च सुकर्मदः ।

वेलाफलम् : दिवा – दिवार्द्रा सस्यनाशाय ।
नवमेघेशो : नीलः । **चतुर्मेघेशः** संवर्तके फलं बहुतोयदः ।
द्वादशनागेशः – वासुकिः – **वासुकी सस्यकर्ता च बहुवर्ष्टिकरः शुभः ॥**
अष्टनागेशः कर्कटः ।
सप्तवातपो : प्रवहः ।
रोहिणीवासः सन्धिः*(स्वाती मेषार्के काले नक्षत्रः)* फलं खण्डवृष्टिः ।
समयवासः वैश्यगृहे ।
समयवाहनम् : अश्वः ।

जलाढकसङ्ख्या

जलाढकचक्रम् १००		
समुद्रे	पर्वते	भूम्यां
५०	३०	२०

वर्षादिविश्वा

विश्वा नाम	विंशोपकाङ्काः	प्रतिशतम्
वर्षा	११	५५
धान्या	११	५५
तृणम्	५	२५
शीतम्	१३	६५
तेजः	१७	८५
वायुः	१३	६५
वृद्धिः	१५	७५
क्षयः	१५	७५
विग्रहः	११	५५

क्षुधाद्यानयनम् विंशोपकाः

विश्वा नाम	विंशोपकाङ्काः	प्रतिशतम्
क्षुधा	११	५५
तृषा	९	४५
निद्रा	१५	७५
आलस्यम्	१५	७५
उद्यमः	१३	६५
शान्तिः	१५	७५
क्रोधः	१३	६५
दम्भः	५	२५
लोभः	३	१५
मैथुनम्	१५	७५
रसनिष्पत्तिः	९	४५
फलनिष्पत्तिः	१३	६५
उत्साहः	११	५५

उग्रत्वाद्या विश्वाः

विश्वा नाम	विंशोपकाङ्काः	प्रतिशतम्
उग्रम्	१३	६५
पापम्	१५	७५
पुण्यम्	५	२५
व्याधिः	५	२५
तन्नाशः	३	१५
आचारः	३	१५

विश्वा नाम	विंशोपकाङ्काः	प्रतिशतम्
अनाचारः	९	४५
मरणम्	७	३५
जन्मः	१७	८५
देशस्योपद्रवः	७	३५
तन्नाशः	१३	६५
चौराकुलम्	३	१५
तन्नाशः	१३	६५
अग्निभीः	११	५५
तन्नाशः	१५	७५

शलभादि विश्वाः

विश्वा नाम	विंशोपकाङ्काः	प्रतिशतम्
शलभाः	९	४५
मूषकाः	१३	६५
शूकाः	११	५५
स्वर्णम्	१५	७५
ताम्रम्	३	१५
स्वचक्रम्	५	२५
परचक्रम्	११	५५

उद्भिजादि विश्वाः

विश्वा नाम	विंशोपकाङ्काः	प्रतिशतम्
उद्भिजः	१३	६५
जरायुजः	३	१५
अण्डजः	७	३५
स्वेदजः	११	५५

एवं सञ्चिन्त्य दैवज्ञः फलं संवत्सरं वदेत् ।
इति संवत्सरफलं वत्सरादौ शृणोति यः ।
स भवेत् पुत्रपौत्राढ्यो मोदते सुतरां भुवि ।
अतोऽग्रे सर्वेश्वरो वेत्ति ।

जगल्लग्नफलम्

राशि	फलम्	राशि	फलम्
मेषः	१ देहसुखम्	तुला	७ स्त्रीसुखम्
वृषः	१२ दुःखदारिद्रयम्	वृश्चिकः	६ शत्रुपराजयः
मिथुनम्	११ लाभः	धनुः	५ पुत्रसुखम्
कर्कटः	१० सुखम्	मकरः	४ मित्रसुखम्
सिंहः	९ धर्मप्राप्तिः	कुम्भः	३ कुटुम्बवृद्धिः
कन्या	८ कष्टम्	मीनः	धनलाभः

वर्षलग्नकुण्डली

स्पष्टलग्नम् : ४।२८°।५२'।५४"

५
६ के.
७
८
९
१०
११ शु. श.
१२ बु.चं.सू.रा.
१
२ बृ.
३ मं.
४

जगल्लग्नकुण्डली (वर्षेशः)

(मेषारम्भकालिकः)
स्पष्टलग्नम् : ०।३°।३'।५५"

१ सू.
२ बृ.
३
४ मं.
५
६ के.
७ चं.
८
९
१०
११
१२ बु. शु श रा

वार्षिक भविष्यफल २०८२

यो वर्ष सिद्धार्थी नामको संवत्सरले प्रतिनिधित्व गर्नेछन् । जसको फल एक अर्कामा स्नेह भाव बढ्ने बताइएको छ । राज्यमा प्रजाबीच मैत्री सम्बन्ध कायम रहनेछ । यसैगरी अन्न बालि पनि सप्रिने र कृषि चौपायबाट पनि लाभ हुने छ । यसैगरी यो वर्ष राजा सूर्य रहेका छन् । मुख्य प्रशासकको सामर्थ्यमा वृद्धि हुनेछ । राज्य संचालकमा केही अहं वृत्तिले भने राज गर्न सक्नेछ । यसैगरी यो वर्षका मन्त्री चन्द्रमा हुन् । सूर्य र चन्द्रमा नैसर्गिकरूपमा मित्र ग्रह रहेकाले राज्यमा मैत्री भावनाको वृद्धि हुनसक्ने देखिन्छ । प्रशासनिक संयन्त्रमा सुधार हुनेछ । अन्नादि वस्तुको उत्पादनमा वृद्धि हुने देखिन्छ । शस्याधिपति बृहस्पति रहेकाले कृषिकर्मीका निम्ति वर्ष सुखद् नै रहनेछ । मेघाधिपति सूर्य रहनु र राजा पनि सूर्य रहेकाले खण्डवर्षा भने हुनसक्ने देखिन्छ । धान्येश मंगलको फल अग्निबाट भय हुन्छ भन्ने शास्त्रमा बताइएको छ । अग्निजन्य वस्तुबाट सजग रहनुपर्ने देखिन्छ । भूकम्पादि प्राकृतिक प्रकोपको पनि सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

सूर्य द्वादशी तिथिमा आर्द्रामा प्रवेश गरेका छन् । जसको फल अनेक प्रकारका शुभ कार्य हुन्छन् भन्ने शास्त्रमा बताइएको छ । यसैगरी आइतवार सूर्य आर्द्रामा प्रवेशको फल पशुनाशक बताइएको छ । जसले पशुजन्य रोग बढ्नसक्ने देखिन्छ । भरणी नक्षत्रका दिन सूर्य आर्द्रामा प्रवेश गरेकाले रोगका विकारमा वृद्धि हुने देखिन्छ । सुकर्म योगका दिन सूर्य आर्द्रामा प्रवेश गरेकाले यो वर्ष राज्यमा धार्मिक अनुष्ठान विशेष हुनेछन् । आध्यात्मिक कार्यमा व्यक्तिको प्रवृत्ति बढ्नेछ । सूर्य आर्द्रा प्रवेशको वेला पनि सुभिक्षकारक छ । यसैले वर्ष सकारात्मक नै रहने देखिन्छ ।

राज्यका संयन्त्र अधिक सक्रिय रहनसक्नेछन् । शासकीय वृत्तिमा पनि वृद्धि हुनेछ । विधि नियम अधिक प्रभावकारी रहनेछन् । आर्थिक पक्ष यो वर्ष केही सकारात्मक रहने देखिन्छ । सकारात्मक सुधारको आरम्भ हुने देखिन्छ । खेलकूदका क्षेत्रमा थप उन्नति हुनेछ । पत्रकारिताको क्षेत्र मध्यम रहनेछ । कला साहित्यका क्षेत्रमा उन्नति हुनेछ । स्वास्थ्यको क्षेत्र मध्यम रहने देखिन्छ । प्राज्ञिक पक्षको उन्नयन हुनेछ । मैत्री सम्बन्धमा पनि विस्तार हुने देखिन्छ । आर्थिक व्ययभारमा भने वृद्धि हुनसक्नेछ । तेल एवं रसजन्य वस्तुको उत्पाद एवं विक्री वितरमा वृद्धि हुनेछ । कूटनीतिको क्षेत्र पनि यो वर्ष सुदृढ रहने देखिन्छ । समग्रमा नयाँवर्ष सकारात्मक रहने देखिन्छ ।

अवकहडाचक्रम्

अक्षरः	चु चे चो ला	ली लु ले लो	अ इ उ ए	ओ वा वि वु	वे वो का की	कु घ ङ छ	के को हा ही	हु हे हो डा	डि डु डे डो	मा मि मु मे	मो टा टि टु	टे टो पा पी	पु ष ण ठ
नक्षत्राणि	अश्विनी	भरणी	कृत्तिका	रोहिणी	मृगशिरा	आर्द्रा	पुनर्वसु	पुष्य	अश्लेषा	मघा	पू.फा	उ.फा	हस्त
राशिः	मेषः	मेषः	मे १ वृ ३	वृषः	वृ २ मि २	मिथुनम्	मि.३ क.१	कर्कः	कर्कः	सिंहः	सिंहः	सिं १ क. ३	कन्या
राशि-स्वामी	मंगलः	मंगलः	मं. १ शु. ३	शुक्रः	शु. २ बु. २	बुधः	बु. ३ चं. १	चन्द्रः	चन्द्रः	सूर्यः	सूर्यः	सू. १ बु. ३	बुधः
वर्णः	क्षत्रि.	क्षत्रि.	क्ष. १ वै. ३	वैश्यः	वै. २ शू. २	शूद्रः	शू. ३ वि. १	विप्रः	विप्रः	क्षत्रि.	क्षत्रिः	क्ष. १ वै. ३	वैश्यः
वश्यः	चतुष्पदः	चतुष्पदः	चतुष्पदः	चतुष्पदः	च. २ द्वि. २	द्विपदः	द्वि. ३ ज. १	जलचरः	जलचरः	चतुष्पदः	चतुष्पदः	च. १ द्वि. ३	द्विपदः
योनि	अश्वः	गजः	अजः	सर्पः	सर्पः	श्वानः	मार्जारः	अजः	मार्जारः	मूषकः	मूषकः	गौ	महिषः
वैरयोनि	महिषः	सिंहः	वानरः	नकूलः	नकूलः	मृगः	मूषकः	वानरः	मूषकः	मार्जारः	मार्जारः	व्याघ्रः	अश्वः
गणः	देवः	नरः	राक्षसः	नरः	देवः	नरः	देवः	देवः	राक्षसः	राक्षसः	नरः	नरः	देवः
नाडी	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	मध्यः	आद्यः	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	मध्यः	आद्यः	आद्यः
आसन	अश्वः	प्रेतः	अग्निकुण्डः	गौः	मृगः	सर्पः	कमलः	कलशः	काकः	महिषः	शिलाः	शिलाः	गजः

अक्षरः	पे पो रा री	रू रे रो ता	ती तु ते तो	ना नि नु ने	नो या यि यु	ये यो भा भी	भू धा फा ढा	भे भो जा जि	जु जे जो खा	खि खु खे खो	गा गी गु गे	गो सा सी सु	से सो दा दी	दु थ झ ञ	दे दो चा ची
नक्षत्राणि	चित्रा	स्वाती	विशाखा	अनुराधा	ज्येष्ठा	मूलम्	पू.षा	उ.षा	अभिजित्	श्रवणः	धनिष्ठा	शतभिषा	पूभाप	उभाप	रेवती
राशिः	क. २ तु. २	तुला	तु.३ वृ.१	वृश्चिकः	वृश्चिकः	धनुः	धनुः	ध. १ म. ३	मकरः	मकरः	म. २ कु. २	कुम्भः	कु. ३ मी १	मीनः	मीनः
राशि-स्वामी	बु. २ शु. २	शुक्रः	शु. ३ मं. १	मंगलः	मंगलः	गुरुः	गुरुः	गु. १ श. ३	शनिः	शनिः	शनिः	शनिः	श. ३ बृ. १	गुरुः	गुरुः
वर्णः	वै. २ शू. २	शूद्रः	शू. ३ वि. १	विप्रः	विप्रः	क्षत्रि.	क्षत्रि.	क्ष. १ वै. ३	वैश्यः	वैश्यः	वै. २ शू. २	शूद्रः	शू. ३ वि. १	विप्रः	विप्रः
वश्यः	द्विपदः	द्विपदः	द्वि. ३ की. १	कीटः	कीटः	मनुष्यः	भू॥म भू.३॥च	म. १ च. ३	चतुष्पदः	श्र १॥च श्र२॥द्वि	च.२ द्वि. २	द्विपदः	द्वि. ३ ज. १	जलचरः	जलचरः
योनि	व्याघ्रः	महिषः	व्याघ्रः	मृगः	मृगः	श्वानः	वानरः	नकूलः	नकूल अजः	वानरः	सिंहः	अश्वः	सिंह	गौ	गजः
वैरयोनि	गौ	अश्वः	गौ	श्वानः	श्वानः	मृगः	अजः	सर्पः	अजः गजः	अजः	गजः	महिषः	गजः	व्याघ्रः	सिंहः
गणः	राक्षसः	देवः	राक्षसः	देवः	राक्षसः	राक्षसः	नरः	नरः	नरः देवः	देवः	राक्षसः	राक्षसः	नरः	नरः	देवः
नाडी	मध्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	मध्यः	आद्यः	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	मध्यः	आद्यः	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः
आसन	मयूरः	दोलः	अजः	हंसः	कच्छपः	मूलः	शयनः	शयनः	शयनः नरः	नरः	आढकः	वृषः	भद्रपीठः	भद्रपीठः	चक्रः

नामाक्षरानुसारेण वर्गचक्रम्

नामाक्षरः	अ इ उ ए ओ	क ख ग घ ङ	च छ ज झ ञ	ट ठ ड ढ ण	त थ द ध न	प फ ब भ म	य र ल व	श ष स ह
वर्गः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः	श्वानः	सर्पः	मूषकः	मृगः	मेषः
शत्रुवर्गः	सर्पः	मूषकः	मृगः	मेषः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः	श्वानः

चौध मनु र आरम्भ तिथि

मनुको नाम	आरम्भ तिथि	मनुको नाम	आरम्भ तिथि
१.स्वायम्भुव	चैत्रशुक्ल तृतीया	८.सावर्णि	फाल्गुनशुक्ल पूर्णिमा
२.स्वारोचिष	चैत्र शुक्ल पूर्णिमा	९.दक्षसावर्णि	आश्विनशुक्ल नवमी
३.औत्तम	कार्तिकशुक्ल पूर्णिम	१०.ब्रह्मसावर्णि	माघशुक्ल सप्तमी
४.तामस	कार्तिकशुक्ल द्वादशी	११.धर्मसावर्णि	पौषशुक्ल त्रयोदशी
५.रैवत	आषाढशुक्ल द्वादशी	१२.रुद्रसावर्णि	भाद्रशुक्ल तृतीया
६.चाक्षुस	आषाढशुक्ल पूर्णिमा	१३.दैवसावर्णि	श्रावणकृष्ण औँसी
७.वैवश्वत	ज्येष्ठशुक्ल पूर्णिमा	१४.इन्द्रसावर्णि	श्रावणकृष्ण अष्टमी

युगादि तिथि				
सत्य	त्रेता	द्वापर	कलि	
का शु	वैशु	भा कृ	माघ कृ	मास
९	३	१३	३०	तिथि

मन्वाद्यास्त्रितिथी मधौ तिथिरवी ऊर्जे शुचौ दिक्तिथी
ज्येष्ठान्त्ये च तिथिस्त्विषे नव तपस्यश्वाः सहस्ये शिवाः ।
भाद्रेऽग्निश्च सिते त्वमाष्टनभसः कृष्णे युगाद्याः सिते
गोऽग्नी बाहुलराधयोर्मदनदर्शौ भाद्रमाघासिते ॥
(मुहूर्तचिन्तामणि, १।५७)

विंशोत्तरी अष्टोत्तरीमताभ्यामायव्ययचक्रम्

राशयः		मे	वृ	मि	कर्क	सिं	क	तु	वृ	ध	म	कु	मी
विंशोत्तरीमतेन	आय	१४	८	१४	८	११	१४	८	१४	११	५	५	११
	व्यय	११	५	२	१४	११	२	५	११	२	५	५	२
अष्टोत्तरीमतेन	आय	२	११	१४	८	११	१४	११	२	५	८	८	५
	व्यय	१४	५	२	२	११	२	५	१४	५	१४	१४	५

आयव्यय हेर्ने तरिका :

आफ्नो राशिको आय र व्ययको अङ्क जोडी प्राप्त मानमा १ घटाउने । घटाएर आएको मानलाई ८ ले भाग गर्ने । भागफल त्याग्ने । शेष लिने । शेष अनुसार निम्न फल हुन्छ ।

शेष	१	२	३	४	५	६	७	०
फल	लाभ	सुख	क्लेश	रोग	लोकापवाद	सम्मान	विजय	हानि

विषुवच्चक्रफलम्

मेषविषुवच्चक्रम्	चक्रस्थानम्	फलम् (उभयोः)	तुलाविषुवच्चक्रम्
अश्ले. म. पूफा उफा. ह. चि. स्वा	शीर्षे	भूलाभः	मृ. आ. पुन. ति.अश्ले. म. पूफा
आ. पुन. ति	मुखे	पाण्डित्यम्	भ. कृ. रो
अश्वि. भ. कृ. रो .मृ	हृदिः	धनागमः	शत. पूभा. उभा. रे अश्वि
पूभा. उभा. रे	दक्षकरे	स्त्रीलाभः	उषा. श्र. ध.
श्र .ध. श	वामकरे	भैक्ष्यम्	ज्ये. मू. पूषा.
मू .पूषा.उषा	दक्षपादे	भ्रमणम्	स्वा. वि. अनु.
वि.अनु.ज्ये	वामपादे	कष्टम्	उफा. ह. चि.

सप्तनाडीचक्रम्

नाडी	चण्डा	समीरा	दहना	सौम्या	नीरा	जल	अमृत
अधिपा	शनिः	सूर्यः	भौमः	गुरुः	शुक्रः	बुधः	चन्द्रः
नक्षत्राणि	अनुराधा	अश्विनी	रेवती	आर्द्रा	पूभाप	पुष्यः	आर्द्रा
	कृत्तिका	स्वाती	मृगशिरा	हस्त	उफा	पूफा	मघा
	विशाखा	रोहिणी	चित्रा	उभा	उषा	अभिजित्	श्रवण
	भरणी	ज्येष्ठा	मूलम्	पूषा	पुन	कृत्तिका	धनिष्ठा

(मकरन्दप्रकाश, पृ. १३०)

विवाह विचार

माङ्गलिक दोष विचार

जन्मकुण्डलीको लग्नमा, चतुर्थ स्थान, सप्तमस्थान, अष्टमस्थान र द्वादशस्थानमा मङ्गल बसेका छन् भने माङ्गलिक वा भौमदोष हुन्छ :

लग्ने व्यये च पाताले जामित्रे चाष्टमेकुजे ।
कन्या भर्तृविनाशाय भर्ता कन्या विनाशकः ।। *(चमत्कारचिन्तामणिः, पृ.१८१)*

कन्याको कुण्डलीमा माङ्गलिक भए वरलाई र वरको कुण्डलीमा भए कन्यालाई हानि हुन्छ । यो श्लोकका ग्रन्थअनुसार पाठभेद पनि पाइन्छन् । **....पत्नी हन्ति स्वभर्तारं भर्ता भार्यां न संशयः ।।** भनी पञ्चाङ्गमा उल्लेख गर्ने परम्परा छ । यसैगरी नेपाली अनुवाद रहेको ज्योतिषसारमा **...पत्निहन्तिस्वभर्तारिं भर्तुभार्या विनाशयेत् ।।** *(ज्योतिषसार, नेपालीभावार्थसहित, १९५९, श्लो. ९)* यी सबै श्लोकको आशय एउटै रहेको पाइन्छ ।

भौमदोष परिहार

जामित्रे च यदा सौरिर्लग्ने वा हिवुकेद्रथवा ।
नवमेद्वादशे चैव भौमदोषो न विद्यते ।।
न मङ्गली चन्द्रभृगू द्वितीये न मङ्गली पश्यति यस्य जीवः ।
न मङ्गली केन्द्रगते च राहु न मङ्गली मङ्गलराहुयोगे ।।

लग्नकुण्डलीको १, ४, ७, ९, १२ भावमा शनि भए, दोस्रो भावमा चन्द्रमा र शुक्र बसेका भए, मङ्गललाई बृहस्पतिले देखेको भए, केन्द्रमा राहु बसेको भए, मङ्गल र राहु सँगै बसेका भए पनि माङ्गलिक दोष लाग्दैन । यसैगरी बृहद्ज्योतिषमा ७,१,४,८,१२ भावमा शनि भए भौमदोष रहँदैन भनी बताइएको छ : **सप्तमे च यदा सौरिर्लग्ने वापि चतुर्थके ।**
अष्टमे द्वादशे चैव तदा भौम नदोषकृत् ।। *(बृहद् ज्योतिष, विवाहप्रकरण, विवाहप्रकरण, श्लो. १३)*

यसैगरी चमत्कार चिन्तामणिको टीकामा पनि सोही कुरा बताइएको छ :
जन्मलग्ने यदा सौरि सप्तमे हिवुकेऽथवा ।
अष्टमे द्वादशे वाऽपि भौमदोषो विनाशकृत् ।। *(चमत्कारचिन्तामणिः, टीका, पृ. १८२)* वर कन्या दुबै माङ्गलिक भए भौमदोष लाग्दैन । वर कन्या दुवै माङ्गलिक भए भौमदोष लाग्दैन विवाह सुखबर्धक हुन्छ भन्ने पाइन्छ –
कुजदोषवती देया कुजदोषवते किल । नास्तिदोषो नचानिष्टं दम्पत्योः सुखवर्धनम् ।। *(मु.चि. परिशिष्ट–५०)* माङ्गलिक दोष भएकी कन्याको विवाह माङ्गलिक दोष भएको वरसँग गर्दा दोष रहँदैन, अनिष्ट रहँदैन र सुखवर्द्धक हुन्छ भनी बृहद् ज्योतिषमा पनि उल्लेख पाइन्छ : भौमेन सदृशो **भौमः पापो वा तादृशो भवेत् ।**
विवाहः शुभदः प्रोक्ताञ्चिरायुः पुत्रपौत्रकः ।। *(बृहद् ज्योतिष, विवाहप्रकरण, श्लो. १३)* वर कन्या दुबैको जन्मकुण्डलीमा मङ्गल दोष छ भने विवाह शुभ रहन्छ, दुबै चिरायु हुन्छन् र पुत्र पौत्रादि सन्तति पनि हुन्छन् । राशिमैत्री, एउटै गण वा गुणको बाहुल्य (अधिक गुण) भए पनि भौमदोष लग्दैन भन्ने पाइन्छ : **राशिमैत्रं यदा याति गणैक्यं वा यदा भवेत् ।**
अथवा गुणबाहुल्ये भौमदोषो नविद्यते ।। *(मुहूर्तदीपक)* लग्नमा मेष, चतुर्थमा वृश्चिक, सप्तममा मकर, अष्टममा कर्क तथा व्ययमा धनु राशि भए, एकको कुण्डलीमा भौमदोष र अर्को कुण्डलीमा भौमदौष छैन भने यदि अर्काको लग्नबाट ४, ७, ८ र १२ औँ मा शनि वा राहु वा केतु भए, जन्मसमयमा जन्मलग्न वा चन्द्रलग्नबाट सप्तम भावमा शुभग्रह छ वा सप्तम भावको स्वामी सप्तम भावमै बसेको छ भने, केन्द्र वा त्रिकोणमा शुभ ग्रह छन् र ३,६,११ भावमा पापग्रह भए माङ्गलिक दोष भङ्ग हुन्छ भन्ने पाइन्छ तर शास्त्रीय प्रमाण भने भेटिएको छैन । यसैगरी कन्या लग्न हुँदा माङ्गलिक प्रभाव अधिक रहन्छ भन्ने पनि पाइन्छ । *स्रोत : ज्योतिष–प्रवेशिका*

नाडी गण दोष विचार

ज्योतिषीय गुण मिलानका सन्दर्भमा नाडी तीन प्रकारका हुन्छन् : आद्य, मध्य र अन्त्य । अश्विनी, आद्र्रा, पुनर्वसु, उत्तरफाल्गुनी, हस्ता, ज्येष्ठा, मूल, शतभिषा, पूर्वभाद्रपदा यी नक्षत्रको आद्य नाडी हुन्छ । भरणी, मृगशिरा, पुष्य पूर्वफाल्गुनी, चित्रा, अनुराधा, पूर्वाषाढा, धनिष्ठा, उत्तरभाद्रपदा, यी नक्षत्रको मध्य नाडी हुन्छ । कृत्तिका, रोहिणी, अश्लेषा, मघा, स्वाती, विशाखा, उत्तराषाढा, श्रवण र रेवती यी नक्षत्रको अन्त्यनाडी हुन्छ । *(मुहूर्तचिन्तामणि, ६।३४)* वर र कन्याबीच एउटै नाडी (आद्य–आद्य, मध्य–मध्य, अन्त्य–अन्त्य) परेको समयमा अशुभ हुने गर्दछ । भिन्न नाडी (आद्य–मध्य, मध्य–आद्य, अन्त्य–आद्य आदि) परेको खण्डमा शुभ हुन्छ । दुवैको मध्य–मध्य नाडी छ भने कष्टदायक हुन्छ भनी बताइएको छ । गुण अधिक आए पनि नाडी दोषयुक्त छ भने विवाहका निम्ति शास्त्रमा स्वीकृति दिइएको छैन । यस सन्दर्भमा वराहमिहिराचार्यले आद्य–आद्य नाडी भए वियोग हुन्छ, मध्य–मध्य नाडी भए दुवैलाई विनाश गर्ने हुन्छ, अन्त्य–अन्त्य नाडी भए वैधव्य प्राप्तिका साथै दुःख पनि मिल्छ भन्ने फल यसरी बताएका छन् : '
आद्यैकनाडी कुरुते वियोगं मध्याख्यनाड्यामुभयोर्विनाशः ।
अन्त्या च वैधव्यमतीव दुःखं तस्माच्च तिस्रः परिवर्जनीयम् ।। *(वराहमिहिर)*

नारदजीले पनि एकै नाडी भए विवाह नगर्नू भनी उल्लेख गरेका छन् : **'एकनाडीविवाहश्च गुणैः सर्वैः समन्वितः ।**
वर्जनीयः प्रयत्नेन दम्पत्योर्निधनं यतः ।। (नारद)

एउटै नक्षत्रमा नामाक्षर भिन्न भए विवाह शुभ

वर र वधू दुबैको राशि एउटै छ र नक्षत्र भिन्न–भिन्न छ भने अथवा दुबैको नक्षत्र एउटै छ र राशि अलग अलग छ भने नाडीदोष लाग्दैन ।
राश्यैके चेद्भिन्नमृक्षं द्वयोः स्यान्नक्षत्रैक्ये राशियुग्मं तथैव ।
नाडीदोषो नो गणानां च दोषो नक्षत्रैक्ये पादभेदो शुभं स्यात् ।।
(मुहूर्तचिन्तामणि, ६।३७)

यदि नक्षत्र एउटै छ तर चरण फरक छन् भने पनि नाडी र गणदोष लाग्दैन । वर र कन्या दुबैका एउटै नक्षत्रका एउटै चरण छन् भने विवाह गर्नुहुँदैन । विवाहवृन्दावन पुस्तकमा केशवले वर कन्याको एक अंशले दुवैमा साम्य छ भने पनि विवाह अशुभ रहन्छ भनी बताएका छन् : **'एकांशकत्वेऽपि समप्रभावान्न भर्तृभार्या व्यवहारसिद्धिः ।।** (केशव) वर वधूको एउटै राशि भए पनि नक्षत्र फरक छ भने विवाह हुन्छ । गण र नाडी भने मिल्ने हुनुपर्दछ भन्ने भृगुको मत छ :
दम्पत्योरेकराशिश्चेत्पृथगृक्षं यदा भवेत् ।
वसिष्ठोक्तो विवाहः स्याद् गणनाडीं न योजयेत् ।। (भृगु) एउटै राशि र भिन्न नक्षत्र अनि एउटै नक्षत्र र भिन्न राशि छ भने कृत्तिका र रोहिणीको एउटै नाडी भए पनि दोष रहँदैन भन्ने केशवार्कको मत पीयूषधारा टीकाकारले राखेका छन् :
अभिन्नराश्योर्यदि भिन्नमृक्षमभिन्नमृक्षं यदि भिन्नराश्योः ।
प्रीतिस्तदानीं निबिडा नृनार्योश्चेत्कृत्तिकरोहिणीवन्न नाडी ।। (केशवार्क) यदि कृत्तिका रोहिणीजस्तै छ भने पनि नाडी लाग्दैन । ***यसको उपलक्षणबाट गण दोष पनि लाग्दैन भन्न सकिन्छ ।***

जस्तै कृत्तिका रोहिणीको एउटै नाडी भए पनि गणदोष रहे पनि माथि बताइएको अशुभफल घटित हुँदैन अर्थात शुभ रहन्छ । वरबधूमध्ये पहिलो पुंतारा छ भने विवाह शुभ रहन्छ भनी गर्गाचार्यले बताएका छन् :
एकराशौ पृथग्धिष्ण्ये पुन्तारा प्रथमा भवेत् ।
अतीव शोभना प्रोक्ता स्त्रितारा चेत्त्वशोभना ।। (गर्ग)

राशि र नक्षत्र एउटै भए पनि नक्षत्रको पाउ फरक छ भने विवाह शुभ हुन्छ । वर र वधूको राशि एउटै र नक्षत्र पनि एउटै छ र नक्षत्रको चरण भिन्नै छ भने विवाह शुभ हुन्छ । जस्तै भरणीको पहिलो पाउ वरको र दोस्रो पाउ कन्याको छ भने विवाह शुभ फलदायी रहन्छ (पीयूषधारटीका, पृ. ३२६) । यसैगरी वसिष्ठले एउटै नक्षत्र भए पनि अंश भिन्न छ भने विवाह शुभ रहने बताएका छन् :
एकगृहसम्भवानां भवति विवाहः सुतार्थसम्पत्यै ।
यद्युभयोकर्क्ष भवति तदा चांशको भिन्नः ।। (वसिष्ठ)

रोहिणी, आद्र्रा, मघा, विशाखा, पुष्य, श्रवण, रेवती, उत्तराभाद्रपदा नक्षत्र एउटै छ भने शुभ रहन्छ । 'रोहिण्याद्र्रामघेन्द्राग्नी पुष्यश्रवणपौष्णभम् । उत्तरा प्रोष्ठपाच्चैव नक्षत्रैक्येद्रपि शोभनाः ।। (ज्योतिर्निबन्धमा विधिरत्नको मत) वर र कन्याको गुण मिलानका क्रममा दुबैको राशि एकै नक्षत्र भिन्न, नक्षत्र एकै राशि भिन्न भएमा र नक्षत्र एउटै तर चरण भिन्न भएमा विवाह राम्रो हुन्छ जस्तै– चूडामणीसँग चूडाकुमारी कन्याको नाम भएमा मिलेन भने चेतनकुमारी, चोलाकुमारी, लालकुमारी आदिसँग नाडी दोष नलागेर शुभ हुन्छ ।

नाडी गण वर्णादि दोष शान्ति विधि

नाडीदोषमा विवाहकर्म शास्त्रले निषेध नै गरेको छ । यदि अन्जानवश दोषयुक्त विवाह भएको खण्डमा भने शान्ति गर्नुपर्ने हुन्छ । जानाजान नाडीदोष भएको खण्डमा विवाह गर्नु हुँदैन । हात भाँचेर उपचार गर्नु भन्दा हात नभाँच्नु नै उत्तम हुन्छ । शान्तिको उपाय भनेको आइपरेको आपत्कालीन परिस्थितिलाई शान्त पार्नु हो । शान्ति गर्नु नै पर्ने अवस्था भएको खण्डमा मात्र यस्ता शान्तिका उपाय बताएका हुन् । नाडी दोष निवारणर्थ महामृत्युञ्जयको जप गर्नुपर्दछ । वर्णादि कूटको दोष भए सुनको दक्षिणा दिनुपर्छ । गाई दान, अन्न दान, सुन दान, वस्त्र दान गर्नाले नाडी लगायतका दोष निवारण हुन्छन् भनी पीयूषधारामा बृहस्पतिको मत यसरी बताइएको छ :
दोषानुपत्तये नाड्या मृत्युञ्जयजपादिकम् ।
विधाय ब्राह्मणाश्चैव तर्पयेत्काञ्चनादिना ।।
हिरण्मयीं दक्षिणां च दद्याद्वर्णादिकूटके ।
गावोऽन्नं वसनं हेमं सर्वदोषापहारकम् ।। (गुरु)

दोष दोष नै हो । मुहूर्तमार्तण्डमा १८ गुणभन्दा माथि भए विवाह गर्नु शुभ हुन्छ भनी बताइएको छ : **अहीन्दर्ध्वगुणैक्यं शुभम्** (विवाहप्रकरणम्, श्लो. १) यसैगरी ग्रहस्थितिको विचार गरी कन्याको तुलनामा वरका ग्रह प्रवल भए दाम्पत्य जीवन सुखमय रहन्छ भन्ने मत पनि पाइन्छ । यसैगरी रोहिणी, आर्द्रा, मृगशिरा, ज्येष्ठा, कृत्तिका, पुष्य, श्रवण, रेवती, उत्तराभाद्रपदा नक्षत्र भएका वर कन्यालाई नाडीदोष रहँदैन भनी ज्योतिष चिन्तामणिमा उल्लेख गरिएको छ : **रोहिण्याद्र्रा मृगेन्द्राग्निपुष्यश्रवणपौष्णभम् ।**
अहिर्बुध्न्यार्क्षमेतेषां नाडी दोषो न विद्यते ।। *(ज्योतिष चिन्तामणि)*

यसैगरी ब्राह्मणलाई नाडी दोष विशेष रहन्छ । क्षत्रीयलाई वर्णदोष, वैश्यलाई गणदोष र शूद्रलाई योनिदोष हेर्नुपर्दछ भनेर पनि ज्योतिष चिन्तामणिमा यसरीबताइएको छ :
नाडीदोषस्तु विप्राणां वर्णदोषस्तु भूभुजाम् ।
गणदोषस्तु वैश्यानां शूद्राणां योनिदूषणम् ।। *(ज्योतिष चिन्तामणि)*

कतै क्षत्रियका निम्ति गणदोषको विशेष विचार गरेको पनि पाइन्छ । नाडीदोषका परिहार बताए पनि नारद, गर्ग, वराहादि ऋषि आचार्यले नाडीदोषलाई त्याग्नु नै पर्ने बताएका छन् ।

भकूटदोष (षडष्टक) विचार

दुई राशिबीच ६–८, २–१२ र ९–५ राश्यान्तर हुँदा भकूटदोष हुन्छ । यसमध्ये एक अर्काका राशिबीचको अन्तर छ वा आठ परेको अवस्थालाई षडष्टक भनिन्छ । वरको राशिबाट छैटौँ राशि कन्याको परेको सन्दर्भमा कन्याको राशिबाट वरको राशि आठौँ पर्न जान्छ । नेपालीमा यही शब्दलाई 'खड्गाष्टक पनि भनिन्छ । यो भकूट मिलानको एक खण्ड हो । षडष्टक भएको, नव पञ्चम भएको र द्विर्द्वादश भएको अवस्थामा वरकन्याका निम्ति विवाह अशुभ रहने कुरा शास्त्रमा बताइएको छ :
मृत्युषडष्टके ज्ञेयोद्रपत्यहानिर्नवात्मजे । द्विर्द्वादशे निर्धनत्वं द्वयोरन्यत्र सौख्यकृत् ।। *(मुहूर्तचिन्तामणि, ६।३१)* वर र कन्याका राशि यदि आपसमा ६–८ को अन्तरमा छन् भने विवाह मृत्युकारक रहन्छ । (अर्थात् वरको राशिबाट कन्याको राशिसम्म गन्दा ६ वा आठ आउँछ भने षडष्टक हुन्छ । एकको राशिबाट गन्दा ६ पर्छ भने अर्को तर्फबाट गन्दा आठ हुन्छ । जस्तै मेषबाट छैटौँ राशि कन्या हो । कन्याबाट आठौँ राशि मेष हुन्छ ।) यसैगरी वर कन्याको राशिमा ९–५ को अन्तर रहँदा नवपञ्चक भकूट दोष रहन्छ जसले पनि विवाह पश्चात् हानि तुल्याउँछ । यसैगरी वर कन्याको राशि २–१२ (वरको राशिबाट गन्दा बधूको राशि दुई पर्छ भने कन्याको राशिबाट वरको राशि १२ पर्छ ।)को अन्तर रहन्छ भने दाम्पत्य जीवनमा निर्धनत्व रहन्छ अर्थात् धनको अभाव हुन्छ । यसरी षडष्टक परेको, नवपञ्चम परेको, द्विर्द्वादश परेको छ भने वैवाहिक जीवन कष्टकर हुन्छ अन्यथा प्रीतिदायी हुन्छ भनी नारदजीले बताएका छन् : **षष्ठाष्टके मृतिर्नन्दनवमे त्वनपत्यता । नैःस्वं द्विर्द्वादशेऽन्येषु दम्पत्योः प्रीतिरुत्तमा ।।** (नारद)

भकूटका प्रकार

भकूट ६ प्रकारका हुन्छन् : समसप्तक (१–७), तृतीय एकादश (३–१), चतुर्थदशम(४–१०), षडष्टक (६–८), नवपञ्चम (९–५) र द्विद्र्वादश(२–१२) । यिनमा पहिला तीनवटा उत्तम र बाँकी ४ वटा अशुभ मानिएको छ । ६ भकूट राशिस्वामीका आधारमा अशुभ र शुभ रहने गर्दछन् । अर्थात् राशि स्वामीको नैसर्गिक शत्रुता छ भने अशुभ र अन्य स्थितिमा शुभ मानिएको छ ।

१. समसप्तक : १–७, २–८, ३–९, ४–१०, ५–११, ६–१२ मा कर्क मकर र सिंह–कुम्भको समसप्तक अशुभ र बाँकी शुभ रहन्छन् । ''मृगः कुलीरेण घटेन सिंहः वैरप्रदः स्यात्समसप्तकत्वम् ।

२. चतुर्थदशमका १–४, २–५, ३–६,४–७, ५–८, ६–९, ७–१०,२–५, ८–११, ९–१२, १०–१, ११–२ र १२–३ गरी १२ प्रकार हुन्छन् । यसमा १,३,५,७,९,११ मैत्री वा एकाधिपत्य हुन्छन् । अतः शुभ रहन्छन् भने बाँकी अशुभ रहन्छन् ।

३. तृतीय एकादश सबैलाई उत्तम मानिएको छ ।

४. षडष्टक पनि १२ प्रकारका हुन्छन् । १–८, २–९, ३–१०,४–११, ५–१२, ६–१, ७–२, ८–३, ९–४, १०–५, ११–६ र १२–७ । यी मध्ये प्रथम, तृतीय, पञ्चम, सप्तम, नवम र एकादश भेदवाला षडष्टक एकाधिपत्य तथा सख्य रहने भएकाले उत्तम र बाँकी शत्रु हुने भएकाले अशुभ मानिएको छ :
वैरषडष्टकं मेषकन्ययोर्घटमीनयोः । चापाक्षयोर्नृयुक्कीटभयोर्घटकुलीरयोः । पञ्चास्यमृगयोर्जन्मराशेः प्रोक्तोऽशुभप्रदः । मित्रषष्ठाष्टकं कीटमेषयोर्वृषजूकयोः ।। कर्किचापभयोर्मीनसिंहयोर्मृगयुग्मयोः । कन्यकाकुम्भयोरन्यत्प्रयत्नादिह वर्जयेत् ।। *(मुहूर्तचिन्तामणि, विन्देश्वरप्रसाद व्याख्या, पृ. १२३)*

५. नवपञ्चमका पनि १२ वटा भेद रहन्छन् । सबै परस्पर मित्र रहने भए पनि ६ वटा शुभ र ६ वटा अशुभ बताइएको छ :
मेषे च चापे, मकरे वृषे च, कुम्भे च युग्मे, झषकर्कटे च । कुम्भे तुलायां झषकीटयोश्च शत्रुत्रिकोणे बहुदुःखहानिः ।। मेषे च सिंहे, वृषभे च कन्यके युग्मे घटे वृश्चिककर्कटे च । सिंहे च चापे, मकरे युवत्या, मित्रत्रिकोणे बहुपुत्रलाभः ।। *(मुहूर्तचिन्तामणि, पूर्ववत्, पृ. १२३)*
पुरुषको राशिबाट पाँचौ कन्याको राशि छ भने अशुभ तथा नवौ कन्याको राशि छ भने शुभ रहन्छ ।

६. द्विद्र्वादशका पनि १२ भेद हुन्छन् । मीनादि समराशिबाट दोस्रो राशि अर्थात् १२–१, २–३, ४–५, ६–७, ८–९, १०–११ एकाधिपत्य हुने भएकाले शुभ बताइएको छ । मेषादि विसम राशिबाट दोस्रो अर्थात् १–२, ३–४,५–६, ७–८, ९–१०, र ११–१२ भए अशुभ द्विद्र्वादश मानिन्छ ।

दुष्ट भकूटको परिहार

सबै भकूटको दोष रहँदैन । षडाष्टादि दुष्टकूटको परिहार यसरी बताइएको छ :

क) एकाधिपत्य : यदि वरकन्या दुबैका राशिस्वामी एउटै छन् भने (एकाधिपत्य छ भने) अर्थात् मकर–कुम्भ, मेष–वृश्चिक, वृष–तुला छन् र नाडी दोष छैन भने विवाह शुभ रहन्छ ।

ख) राशीश्वरसौहृद : यदि वर कन्याका राशिस्वामीमा परस्पर मित्रता छ (मेष–सिंह, मीन–सिंह, मेष–धनु, कन्या–तुला, वृष–मिथुन, कर्क–सिंह, मीन–मेष, वृश्चिक–धनु परस्पर वर कन्याको राशि छ भने) र नाडी शुद्धि (दोष रहित शुभ) छ भने विवाह शुभ रहन्छ ।

ग) अंशपयोर्बलित्व : वर कन्याका नक्षत्र भिन्नै छन्, राशि स्वामीमा सम वा शत्रुता छ तर वर कन्या दुवैका नवमांशका स्वामीमा मित्रता छ भने (दुवैका नवमांशका स्वामी ग्रह एक आपसमा मित्र छन् भने) र दुवै नवमांशपति बलवान् पनि छन् (आफ्नो नवमांशमा, उच्चको नवमांशमा, मित्र ग्रह(राशि)को नवमांशमा वा वर्गोम नवमांश) छन् भने र नाडी पनि शुद्धि (दोष रहित) छ भने विवाह शुभ हुन्छ ।

घ) ताराशुद्धि : यदि वर र कन्या दुबैका तारा उत्तम छन् (तारामा मेल छ) र नाडीको पनि दोष छैन भने विवाह शुभ रहन्छ ।

ङ) राशिवश्यताशुद्धि : वश्य मेलान छ र नाडी पनि दोष छैन भने पनि विवाह शुभ हुन्छ । (मुहूत्र्तचिन्तामणि, ६।३२)

एकाधिपत्य अर्थात् वर र कन्या दुबैका राशिका स्वामी एउटै ग्रह छन् भने भकूट दोष रहँदैन भनी वसिष्ठले यसरी बताएका छन् :
द्विर्द्वादशे वा नवपञ्चमे वा षष्ठाष्टके राक्षसयोषिते वा ।
एकाधिपत्ये भवनेश मैत्रे शुभाय पाणिग्रहणं विधेयम् ।। (वसिष्ठ)

यदि ग्रहमैत्री छ भने भकूट दोष रहँदैन अर्थात् शुभ हुन्छ भनी शुभ फल पनि राजमात्र्तण्डमा बताइएको छ । ग्रहमैत्री एकाधिपत्यको अभावमा षडष्टकमा वैरभाव रहन्छ भनी नारदजीले बताएका छन् । यसदेखि बाहेकका षडष्टक मित्र हुन्छन् भनी जगन्मोहनमा बताइएको छ । ग्रहमैत्र छैन भने नवपञ्चम पनि शत्रु हुन्छन् भनी शार्ङ्गधरीयमा शुक्रले बताएका छन् । मीनादि युग्म(जोडा) राशिमा द्विद्र्वादश शुभ र मेषादि अयुग्म राशिमा अशुभ रहन्छ भनी जगन्मोहनमा वसिष्ठ र कश्यपले बताएका छन् : **द्विर्द्वादशं शुभं प्रोक्तं मीनादौ युग्मराशिषु । मेषादौ युग्मराशौ तु निर्धनत्वं न शंशयः ।** *(जगन्मोहनमा वसिष्ठ र कश्यप)* वर कन्या दुवैको राशिस्वामीको आपसमा मित्रता छ अथवा दुवैको नवमांशको स्वामीमा मित्रता छ भने गण दोष हुँदैन । उत्तम भकुट भए ग्रहमैत्रीजनित दोषलाई नाश गर्ने हुन्छ र ग्रहमैत्री उत्तम भए दुष्ट भकूटको दोष नष्ट हुन्छ भनी मुहूर्तचिन्तामणिमा बताइएको छ ।

– डा. नारायणप्रसाद निरौलाद्वारा लिखित ''ज्योतिष प्रवेशिका' पुस्तकबाट

वरवधूमेलापचक्रम्

		मेषः			वृषः			मिथुनम्			कर्कटः			सिंहः			कन्या			तुला			वृश्चिक			धनु				मकरः				कुम्भः			मीनः		
वर→ वधू↓		अश्वि	भर	कृ.१	कृ ३	रो	मृग. २	मृग २	आर्द्रा	पुन.३	पुन. १	तिष्यः	अश्ले	मघा	पूफा	उफा १	उफा ३	हस्तः	चित्रा २	चित्रा २	स्वाती	विशा ३	विशा १	अनु	ज्येष्ठा	मूलम्	पूषा.॥	पूषा ।३॥	उषा १	उषा ३	श्रवणः १.॥	श्रव २.॥	धनि २	धनि २	शत	पूभा ३	पूभा १	उभा	रे
		चु चे चो ला	ली लु ले लो	अ	इ उ ए	ओ वा वि वु	वे वो	का की	कु घ ङ छ	के को हा	ही	हु हे हो डा	डि डु डे डो	मा मि मु मे	मो टा टी टु	टे	टो पा पी	पु ष ण ठ	पे पो	रा री	रु रे रो ता	ती तु ते	तो	ना नी नु ने	नो या यि यु	ये यो भा भी	भू ॥	धा फा ढा॥	भे	भो जा जी	खी खु॥	खु॥ खे खो	गा गी	गु गे	गो सा सी सु	से सो दा	दी	दु थ झ ञ	दे दो चा ची
मेष	अश्विनी भरणी कृत्तिका १	२८ ३४ २७॥	३३ २८ २९	२८॥ २९ २८	१८॥ १९ १८	२१॥ २२॥ ११	२२॥ १४॥ १७॥	२५॥ १७॥ २०॥	१६॥ २५॥ १९॥	१८॥ २६॥ २०॥	२४॥ ३२॥ २६॥	३२॥ २४॥ २७॥	२९ २६॥ २४॥	२३ २२ १६॥	२७ २० २०	१७॥ २८ २२	१०॥ २१ १५	९॥ १९॥ १५	१२॥ ४॥ १७॥	२२ १४ २७	२७ २९ १५	२२ २२ १९	१९॥ १९॥ १६॥	२६॥ १७॥ २०॥	१५ १९॥ २६॥	१२॥ १९॥ २४	२४॥ १७॥ १७॥	२६ १९ १९	२३ २५॥ १२॥	२६ २८॥ १५॥	२७ २७ १२॥	२५॥ २५॥ ११	२१ ११ २६	१९॥ ९॥ २४॥	१४॥ १९॥ २६॥	१५॥ २३॥ १८॥	१५॥ २३॥ १८॥	२५॥ १८॥ २०॥	२७॥ २७॥ १२॥
वृष	कृत्तिका ३ रोहिणी मृगशिरा २	१८॥ २३॥ २३॥	२० २३॥ १४	१९ १२ १९॥	२८ २१ २८॥	२१ २८ ३५	२७॥ ३६ २८	१८ २६॥ १८॥	१७ २३ २३॥	१८ २३ २३	२३ २८ २८	२४ २९ २१	२१ १४ २३	१८ १२॥ २१॥	२२ १६॥ १७॥	२४ २८ २५॥	२०॥ २४॥ २२	२०॥ २५॥ २५॥	२३ १९॥ १२॥	२२ १८॥ ११॥	१० १५ २४॥	१४ ९ १८	२१॥ १६॥ २५॥	२५॥ ३०॥ २२॥	३१॥ २४॥ २५॥	१९॥ १३॥ १४॥	१३ १९॥ १०॥	१४॥ २१ १२	८ ११ १६॥	१४ १७ २२॥	११ १९ २७	९॥ १७॥ २५॥	२४॥ २१ १४	२९ २५॥ १८॥	३१ २४ २६॥	२३ ३० २९	२१ २८ २७	२३ २७ १८	१५ २० २८
मिथुन	मृग २ आर्द्रा पुनर्वसु ३	२६॥ १८॥ १८॥	१७॥ २६॥ २५॥	२२॥ २०॥ २२॥	२० १८ २०	२६॥ २४ २३	१९॥ २५॥ २४	२८ ३४ ३२॥	३३ २८ २४	३२॥ २५ २८	२० १२॥ १५॥	१३ २० २२॥	१५ १३ १७	२४ २३ २३	२० २९ २७	२८ २२ २१	३०॥ २४॥ २३॥	३४ २४॥ २४॥	२१ २७ २६॥	१४ २० १९॥	२७ २७ २७	२०॥ २० २१	१५ १४॥ १५॥	१२ १८ २१॥	१५ ४ ७	२३ १६ १४	१९ २८ २७	१७॥ २६॥ २५॥	२५ २८ २७	२० २३ २२	२४॥ २३ २३	२६ २४॥ २४॥	११॥ १७॥ १८	१३ १९ १९॥	२१ १२ १३	२३ १७ १७	२५॥ १९ १९	१६॥ २६॥ २७	२६॥ २६॥ २६॥
कर्कः	पुनर्वसु १ तिष्य अश्ले	२२॥ ३१॥ २६	२९॥ २२॥ २४॥	२६॥ २७॥ २३॥	२३ २४ २०	२६ २७ १३	२७ २० २१	१९ १२ १३	१०॥ १८ १२	१४॥ २१॥ १५	२८ ३५ २८॥	३५ २८ २९	२९॥ ३० २८	१७॥ १८॥ १६	२१॥ १४॥ १६॥	१५॥ २४॥ १८॥	१७ २६ २०	१८ २७ २०	२० १२ २५	१९॥ ११॥ २४॥	२७ २६॥ ११॥	२१ २१ १६॥	२० २० १५॥	२६ १९ २०	११॥ २२ २६	८ १७ २२॥	२१ ११ १६	२२॥ १२॥ १७॥	२१ २२ ८	२६ २७ १३	२७ २५ १३	२५॥ २३॥ ११॥	२२ १३ २७	१३॥ ४॥ १८॥	७ १४॥ १८॥	११ १८ १२॥	१७ २४ १८॥	२५ १८ २०	२४॥ २७ १२
सिंहः	मघा पूफा उफा १	२१ २७ १८॥	२१ १९ २७	१७॥ २१ २२॥	१८॥ २२ २३	११॥ २५॥ २७	१९॥ १७॥ २५॥	२२ २० २८	२२ २८ २१	२१ २७ २१	१७॥ २३॥ १७॥	१९॥ १७॥ २६॥	१७ १७॥ १९॥	२८ ३० २६॥	३० २८ ३४	२६॥ ३४ २८	१६॥ २३ १७	१६॥ २२ १६	२२ ८ १४	२५ ११ १७	११ २५ २६	१७ १९ १७	२४॥ २६॥ २४॥	२६॥ २४॥ ३३॥	३४ २६॥ १९॥	२४॥ १८॥ १०	१९॥ १७॥ २५॥	२१ १९ २७	१० २५॥ २६॥	५॥ २१ २२	५॥ १९ २१	४ १८ १९॥	१८॥ ४॥ १२॥	२४ १० १८	२५ १९ १२	१८ २४ १६	१८॥ २४॥ १६॥	१९॥ १७॥ २७॥	१३ २५॥ २५॥
कन्या	उफा २ हस्तः चित्रा	१२॥ १०॥ १२॥	२१ १९॥ ५॥	१६ १७ १८॥	२०॥ २१॥ २३	२४॥ २४॥ १९॥	२३ २५॥ ११॥	३०॥ ३३ १९	२३॥ २२॥ २६	२३॥ २३॥ २४॥	१९ १९ २०	२८ २८ १२	२१ २२ २६	१७ १८ २३	२४॥ २२ ९	१८॥ १६॥ १५	२८ २६ २४॥	२७ २८ २७	२४॥ २८ २८	१६॥ २० २०	२५॥ २६॥ १९	१६॥ १८॥ २६॥	१९ २१ २९	२८ २७ १३	१४ १४ २७	१४ १५ २७	२९॥ २७ १३	२८ २५॥ ११॥	३०॥ २८॥ २२	२५॥ २३॥ १७	२४॥ २४॥ १७॥	२६ २६ १९	१६ २०॥ १६॥	१६॥ २१ १७	१०॥ ९॥ २४	१४॥ १५॥ १७॥	१७॥ १८॥ २०॥	२८॥ २६॥ १०॥	२६॥ २७॥ २०॥
तुला	चित्रा २ स्वाती विशाखा ३	२२ २८ २२	१५ २९ २३	२८ १७ २०	२३ १२ १५	१९॥ १५ १०	११॥ २५॥ १८	१३ २७ १९॥	२० २६ २०	१८॥ २७ २०	१९॥ २८ २१	११॥ २७॥ २१	२५॥ १३॥ १७॥	२६ १३ १८	१२ २५ २०	१८ २६ १८	१७॥ २५॥ १७॥	२० २७ १८॥	२१ २१ २७॥	२८ २८ ३४॥	२७ २८ १९	३४॥ २० २८	२४॥ १० १८	८ ॥ २२ १८	२२॥ १७॥ २२॥	२७ २३ २७	१३ २७ २१	११॥ २५॥ १९॥	२२ १९ १४	२५ २२ १७	२५॥ २३ १६	२७ २४॥ १७॥	२४॥ २८॥ ३१	१९ २३ २५॥	२६ २१ २६	१९॥ २७ २१	१३॥ २१ १५	३॥ १९॥ १३	१३॥ १२॥ ५॥
वृश्चि.	विशाखा १ अनुराधा ज्येष्ठा	१७॥ २५॥ १३	१८॥ १५॥ १८॥	१५॥ २०॥ २५॥	२०॥ २५॥ ३०॥	१५॥ २८॥ २३॥	२३॥ २१॥ २३॥	१३ ११ १३	१३॥ १६ ३	१३॥ २०॥ ५	१९ २६ १०॥	१९ १९ २१	१५॥ २१ २६	२३॥ २६॥ ३३	२५॥ २२॥ २५॥	२३॥ ३१॥ १८॥	१८ २६ १३	१९ २६ १२	२८ १२ २५	२३॥ ७॥ २०॥	८ २१॥ १५॥	१७ १७ २०॥	२८ २८ ३१॥	२८ २८ ३०	३२ ३१ २८	२२॥ १६॥ १५	१६॥ १४॥ १७॥	१७॥ १५॥ १८॥	९॥ २२॥ १७॥	१३ २६ २१	१२ २७ २१	११ २६ २०	२७ १४ २७	२६ १३ २६	२६॥ २२ १९	२१॥ २६॥ १२	२१ २६॥ ११॥	१९ १९ २२	११॥ २७ २१
धनुः	मूलम् पूषा .॥ पूषा ३॥ उषा १	११॥ २५॥ २७ २४	१९॥ १८॥ २० २५॥	२४ १७॥ १९ १२॥	१८॥ १२ १३॥ ७	१२॥ १८॥ २० १०	१२॥ १०॥ १२ १६॥	२१ १९ १७॥ २५	१५ २७ २५॥ २७	१२ २७ २५॥ २७	८ २३ २४॥ २३	१७ १३ १४॥ २४	२३॥ १७ १८॥ ९	२४॥ १९॥ २१ १०	१८॥ १७॥ १९ २५॥	१० २५॥ २७ २६॥	१३ २८॥ २७ २९॥	१३ २७ २५॥ २८॥	२६ १२ १०॥ २१	२६ १२ १०॥ २१	२१ २७ २५॥ १९	२६ २० १८॥ १३	२३॥ १७॥ १८॥ १०॥	१६॥ १६॥ १७॥ २४॥	१६ १८॥ १९॥ १८॥	२८ २८ २६॥ २६॥	२८ २८ २६॥ ३६	२६॥ २६॥ २८ ३४॥	२६॥ ३४ ३२॥ २८	१५ २२॥ २४ १६॥	१५ २३ २४॥ १६॥	१६॥ २४॥ २३ १८	२० ८ ९॥ १५	२८॥ १६॥ १५ २३॥	२१॥ २३॥ २२ २३॥	१४॥ ३०॥ २९ २९॥	१६ ३२ ३३॥ ३१	२५ २३ २४॥ ३२	२६॥ ३२ ३३॥ २३
मकरः	उ षा ३ श्रवण १ ॥ श्रवण २॥ धनिष्ठा २	२८ २८ २६॥ २१	२९ २८ २६॥ १२	१६॥ १४॥ १३ २७	१४ १२ १०॥ २४॥	१७ १८ १६॥ २१	२३॥ २७ २५॥ १३॥	२० २३॥ २५ ९॥	२२ २१ २२॥ १६॥	२२ २२ २३॥ १६	२८ २८ २६॥ २२	२९ २६ २४॥ १३	१४ १५ १३॥ २८	६॥ ७॥ ६ १९॥	२२ १९॥ १८ ५॥	२३ २१ १९॥ १३॥	२५॥ २३॥ २५ १६	२४॥ २४॥ २६ १९॥	१७ १८॥ २० १६॥	२४ २५॥ २७ २३	२२ २२ २३॥ २६॥	१६ १६ १७॥ ३०	१४ १४ १३ २८	२८ २८ २७ १४	२२ २३ २२ २८	१६ १७ १८॥ २१	२५॥ २३ २४॥ ८	२७ २४॥ २३ ९॥	१७॥ १४॥ १६ १६	२८ २५ २३॥ २६॥	२८ २८ २६॥ २८	२६॥ २६॥ २८ २६॥	२६॥ ३० २८॥ २८	१७ २०॥ २२ १८॥	१७ १८ १९॥ २३॥	२३ २३ २४॥ १९	३०॥ ३०॥ २९ २६॥	३१ २९॥ २८ १५॥	२२॥ २३॥ २२ २२॥
कुम्भः	धनिष्ठा २ शतभिषा पूभाप ३	१९॥ १४॥ १७॥	१०॥ २०॥ २४॥	२५॥ २७॥ १९॥	३० ३२ २४	२६॥ २५ ३१	१८॥ २६॥ ३१	१२ २० २४॥	१९ १२ १७	१८॥ १३ १८	१३॥ ८ १३	४॥ १४॥ २०	१९॥ २०॥ १३॥	२५ २७ १९	११ २१ २५	१९ १३ १७	१७॥ ११॥ १५॥	२१ ९॥ १७	१८ २५ १८॥	१९ २६ १९॥	२२ २० २८	२५॥ २६ २१	२७ २७॥ २२॥	१३ २२ २८॥	२७ २० १३	२९॥ २२॥ १५॥	१६॥ २४॥ ३०॥	१५ २३ २९	२४॥ २४॥ ३०॥	१८ १८ २४	१९॥ १८ २४	२१ १९॥ २५॥	१९॥ २४॥ २०	२८ ३३ २८॥	३३ २८ १९	२८॥ १९ २८	१८८ ८॥ १७॥	७ १७ २२॥	१४ १६ २०
मीनः	पूभाप १ उभाप रेवती	१५॥ २५॥ २६॥	२२॥ १६॥ २५॥	१७॥ १९॥ १२॥	२० २२ १५	२७ २६ १८	२७ १८ २७	२५॥ १६॥ २५॥	१८ २५॥ २४॥	१९ २७ २६॥	१८ २६ २५॥	२५ १९ २७	१८॥ २० १४	१७॥ १८॥ १४	२३॥ १६॥ २४॥	१५॥ २६॥ २४॥	१६॥ २७॥ २५॥	१८॥ २६॥ २६॥	१९॥ ९॥ २०॥	१२॥ २॥ १३॥	२१ १९॥ ११॥	१४ १२ ५॥	२१ १९ १२॥	२७ २० २७	११॥ २२ २२	१५ २४ २६॥	३० २२ २९	३१॥ २३॥ ३०॥	३० ३१ २१	२९॥ ३०॥ २०॥	२९॥ २९॥ २१॥	२८ २८ २०	२५॥ १४॥ २२॥	१७ ६ १४	७॥ १६ १६	१६॥ २१॥ १८	२८ ३३ २९॥	३३ २८ ३४	३०॥ ३४ २८

वर कन्या दुवैका बीचको नक्षत्र र चरणबीचको अङ्क लाई गुण भनिन्छ। यो १६ सम्म भए निन्द्य, १७–२० सम्म भए मध्यम, २०–३० सम्म भए श्रेष्ठ, ३० भन्दा अधिक रहे उत्तम मानिएको छ।

निरयणप्रथमलग्नसारिणी अक्षांशा: २७।४२, परमक्रान्त्यंशा: २३।२६।११, अयनांशा: २४।३३।२१ काष्ठमण्डपस्य

अंशा:	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	लग्नमानम्
मेष: ०	२:५१	२:५९	३:६	३:१४	३:२१	३:२९	३:३६	३:४४	३:५२	३:५९	४:७	४:१५	४:२३	४:३१	४:३९	४:४७	४:५५	५:३	५:११	५:१९	५:२७	५:३५	५:४४	५:५२	६:१	६:९	६:१८	६:२६	६:३५	६:४४	४।०
वृष: १	६:५२	७:१	७:१०	७:१९	७:२८	७:३७	७:४६	७:५५	८:४	८:१४	८:२३	८:३३	८:५२	८:५२	९:१	९:११	९:२१	९:३०	९:४०	९:५०	१०:०	१०:१०	१०:२०	१०:३१	१०:४१	१०:५१	११:२	११:१२	११:२२	११:३३	४।४९
मिथुनम् २	११:४४	११:५४	१२:५	१२:१६	१२:२६	१२:३७	१२:४८	१२:५९	१३:१०	१३:२१	१३:३२	१३:४३	१३:५५	१४:६	१४:१७	१४:२८	१४:४०	१४:५१	१५:२	१५:१४	१५:२५	१५:३७	१५:४८	१६:०	१६:११	१६:२३	१६:३४	१६:४६	१६:५८	१७:९	५।३६
कर्कट: ३	१७:२१	१७:३३	१७:४४	१७:५६	१८:८	१८:१९	१८:३१	१८:४३	१८:५५	१९:६	१९:१८	१९:३०	१९:४१	१९:५३	२०:५	२०:१७	२०:२८	२०:४०	२०:५२	२१:३	२१:१५	२१:२७	२१:३८	२१:५०	२२:२	२२:१३	२२:२५	२२:३६	२२:४८	२३:०	५।५१
सिंह: ४	२३:११	२३:२३	२३:३४	२३:४६	२३:५७	२४:९	२४:२०	२४:३२	२४:४३	२४:५५	२५:६	२५:१८	२५:२९	२५:४०	२५:५२	२६:३	२६:१५	२६:२६	२६:३७	२६:४९	२७:०	२७:११	२७:२३	२७:३४	२७:४५	२७:५७	२८:८	२८:१९	२८:३०	२८:४२	५।४२
कन्या ५	२८:५३	२९:४	२९:१६	२९:२७	२९:३८	२९:४९	३०:१	३०:१२	३०:२३	३०:३४	३०:४६	३०:५७	३१:८	३१:१९	३१:३१	३१:४२	३१:५३	३२:५	३२:१६	३२:२७	३२:३९	३२:५०	३३:१	३३:१३	३३:२४	३३:३५	३३:४७	३३:५८	३४:९	३४:२१	५।३९
तुला ६	३४:३२	३४:४४	३४:५५	३५:६	३५:१८	३५:२९	३५:४१	३५:५२	३६:४	३६:१५	३६:२७	३६:३८	३६:५०	३७:२	३७:१३	३७:२५	३७:३६	३७:४८	३७:५९	३८:११	३८:२३	३८:३४	३८:४६	३८:५८	३९:९	३९:२१	३९:३३	३९:४४	३९:५६	४०:८	५।४७
वृश्चिक: ७	४०:१९	४०:३१	४०:४३	४०:५५	४१:६	४१:१८	४१:३०	४१:४१	४१:५३	४२:५	४२:१६	४२:२८	४२:४०	४२:५१	४३:३	४३:१४	४३:२६	४३:३८	४३:४९	४४:१	४४:१२	४४:२३	४४:३५	४४:४६	४४:५८	४५:९	४५:२०	४५:३२	४५:४३	४५:५४	५।४६
धनु: ८	४६:५	४६:१६	४६:२७	४६:३८	४६:४९	४७:०	४७:११	४७:२२	४७:३३	४७:४४	४७:५४	४८:५	४८:१६	४८:२६	४८:३७	४८:४७	४८:५७	४९:८	४९:१८	४९:२८	४९:३८	४९:४८	४९:५८	५०:८	५०:१८	५०:२८	५०:३८	५०:४७	५०:५७	५१:७	५।१३
मकर: ९	५१:१६	५१:२६	५१:३५	५१:४४	५१:५३	५२:३	५२:१२	५२:२१	५२:३०	५२:३९	५२:४८	५२:५७	५३:५	५३:१४	५३:२३	५३:३१	५३:४०	५३:४८	५३:५७	५४:५	५४:१४	५४:२२	५४:३०	५४:३८	५४:४६	५४:५४	५५:२	५५:१०	५५:१८	५५:२६	४।१९
कुम्भ: १०	५५:३४	५५:४२	५५:५०	५५:५७	५६:५	५६:१३	५६:२०	५६:२८	५६:३६	५६:४३	५६:५१	५६:५८	५७:६	५७:१३	५७:२०	५७:२८	५७:३५	५७:४२	५७:५०	५७:५७	५८:४	५८:११	५८:१९	५८:२६	५८:३३	५८:४०	५८:४७	५८:५४	५९:२	५९:९	३।४३
मीन: ११	५९:१६	५९:२३	५९:३०	५९:३७	५९:४४	५९:५१	५९:५८	०:५	०:१२	०:२०	०:२७	०:३४	०:४१	०:४८	०:५५	१:२	१:९	१:१७	१:२४	१:३१	१:३८	१:४५	१:५३	२:०	२:७	२:१४	२:२२	२:२९	२:३६	२:४४	३।३५

प्रथमलग्न सारिणीबाट लग्न ल्याउने तरिका

सूत्र–

क) स्पष्ट सूर्यको राशि र अंश निरयण प्रथमलग्न सारिणीमा हेर्ने। उक्त स्पष्टसूर्यको राशि र अंशका बीचमा पर्ने अंक प्रथमलग्नसारिणीबाट ल्याई इष्टघटीपलामा जोड्ने।

ख) स्पष्ट सूर्यको कला र विकला पनि अनुपात गरेर मान निकाल्ने।

अ) स्पष्ट सूर्यको राशि र अंशबीचको मान प्रथमलग्न सारिणीमा प्राप्त भएको अंक र आउनेवाला अंकको मान अन्तर गर्ने कोष्ठान्तर हुन्छ।

आ) (कोष्ठान्तर × स्पष्टसूर्यको कला विकला) ÷६० = स्पष्टसूर्यको कला विकलाको अनुपात मान पला विपलादि मान।

इष्टकाल + स्पष्ट सूर्यको राशि अंश बीचको प्रथमलग्न सारिणीको मान + स्पष्टसूर्यको कला विकलाको अनुपात पला विपलादि मान = इष्टयुक्त सूर्यस्पष्टमान।

ग) इष्टयुक्तसूर्यस्पष्टमान पुनः प्रथमलग्न सारिणीमा खोज्ने। जहाँ मिल्छ त्यही स्थानबाट प्राप्त हुने राशि र अंश स्पष्टलग्नका राशि र अंश हुन्छन्।

घ) इष्टयुक्त मान नै प्रथमलग्न सारिणीमा प्राप्त भए ० कला, ० विकला हुन्छ। इष्टयुक्तमान नपाइए –

कला विकला = (मानान्तर × ६०) ÷ कोष्ठान्तर।

अ) इष्टयुक्तसूर्यस्पष्टमान भन्दा कम र अधिक भएको मानको अन्तर = कोष्ठान्तर।

आ) आफूलाई चाहिएको इष्टयुक्त मान – कम भएको सारिणीको मान = मानान्तर।

यसरी प्राप्त राशि अंश कला विकला नै स्पष्टसूर्यका मान हुन्।

नामजुराउने, लग्न निकाल्ने उदाहरण

२०८२ वैक्रमाब्दे माघ १० गते दिवा २।२५ जन्मः।

सूर्योदय : ६।५६। गतदिननक्षत्र पूभाप = १७।२९।

वर्तमानदिन नक्षत्र उभाप १५।३९। आगम रेवती = १२।५९।

इष्टकाल =((१२।००+२।२५) - ६।५६)×२.५ = ७।२९×२.५ = १८।४२।३०।

भयात = १८।४२।३०- १५।३९ = ३।३।३०।

भभोग = (६०।०० -१५।३९)+१२।५९ = ५७।२०।

५७।२० /४ = १४।२२ प्रथमपादः। यहाँ भयात पहिलो पादभित्र (१४।२२ भित्र)

रहेकाले रेवती नक्षत्रको पहिलो पाउ (चरण) **दे** बाट नाम हुन्छ।

इष्टकालः = १८।४२।३०। स्पष्टसूर्य = ९।९°। ५५'। ४६"।

सूत्र क) अनुसार, स्पष्टसूर्यको राशि र अंशका बीच(९।९°)को (प्रथमलग्नसारिणीमा प्राप्त मान) = ५२।३९ घ.प. विप।

सूत्र ख.अ) अनुसार, कोष्ठान्तर = ५२।४८-५२।३९ = ०।९।

ख.आ) अनुसार -

अनुपात मान विपलादि = (०।९× ५५'। ४६")/ ६० = ०।८।२१।

इष्टयुक्त सूर्यस्पष्टमान = १८।४२।३० + ५२।३९+०।८।२१

= ७१।२९।५१ यहाँ ६० भन्दा अधिक भएकाले ६० घटाइन्छ -

= ७१।२९।५१ - ६० = ११।२९।५१।

सूत्र ग अनुसार - ११।२९।५१ यो घट्यादि प्रथमलग्नसारिणीमा हेर्दा राशि र अंशका बीचको मान = १।२८° राशि अंश भयो। अब कला विकला साधन - घ अ सूत्रानुसार, कोष्ठान्तर = ११:३३ - ११:२२ = ०।११।

घ आ सूत्रानुसार, मानान्तर = ११।२९।५१ - ११:२२ = ०।७।५१।

घ अनुसार कला विकला = (०।७।५१× ६०)/ ०।११ = ४२।४९ कला विकला प्रतिविकला।

अतः स्पष्ट लग्न = १।२८°।४२'।४९"। वृष लग्नको २८ अंश ४२ कला ४९ विकला स्पष्ट लग्न भयो।

ग्रहस्पष्टगर्ने तरिका :

(इष्टकाल × ग्रहको दैनिक गति)/६० = अंशादिमान। सूर्योदयकालिक स्पष्टग्रह + अंशादि मान = इष्टकालिक स्पष्ट ग्रह। ग्रह वक्री भए अंशादि मान घटाउनुपर्दछ।

ग्रहको दैनिक स्पष्टगति जान्ने तरिका : ग्रहको दैनिक गति आगामीदिनको ग्रहस्पष्टबाट वर्तमान दिनको ग्रहस्पष्ट अन्तर (ठूलोबाट सानो घटाएपछि) प्राप्त हुन्छ। जस्तै २०८२ माघ १० गतेको १८।४२।३० इष्टकालको सूर्य स्पष्ट गर्नुपर्दा - सूर्यको दैनिक गति = २०८२ माघ ११ गतेको सूर्योदयकालिक स्पष्ट सूर्य - १० गतेको सूर्योदयकालिक स्पष्ट सूर्य। ९।१०।३७।५३ -९।९।३६।४० = १।१।१३ यो सूर्यको दैनिक गति भयो। इष्टकालिक स्पष्टसूर्य = ९।९।३६।४० + (१८।४२।३० १।१।१३) /६० = ९।९।३६।४० + ०।०।१९।५ = ९।९।५५।४५.२६२ स्ट सूर्य। यसैगरी अन्य ग्रह पनि स्पष्ट हुन्छन्।

नवमांशकुण्डलीसाधनम्

राशिको नवौँ भाग नवमांश हो। जस्तै १ राशिः = ३० अंश। अतः ३०÷९=३।२०। राशिको नवौँ भाग ३°।२०' हुन आयो। जुन पहिलो नवमांश पनि हो। यसलाई क्रमशः जोड्दै जाऔँ ३°।२०'+ ३°।२०' = ६°।४०' यो दोस्रो नवमांश भयो। यसैगरी ६°।४०' + ३°।२०' = १०°।००' यो तेस्रो नवमांश भए यसैक्रमले ९ वटा नवमांशका भाग तयार गर्नुपर्दछ। यसैगरी मेष, सिंह, धनु (१,५,९ राशि) मेषादि, वृषकन्या मकर मकरादि, मिथुन, तुला कुम्भ तुलादि, कर्कट वृश्चिक मीन कर्कादि अर्थात् सम्बन्धित राशिको आदि राशिबाट (सुरुहुने पहिलो राशि) लग्न, ग्रहस्पष्ट आदिको अंशकलादि कति राशिभित्र पर्छ गन्नुपर्छ। जुन राशिमा स्प्टग्रहको अंशादि मान पर्छ त्यही राशिको नवमांश हुन्छ।

राशिः (१, ५, ९)	आरम्भ-राशि									
मेष-सिंह-धनु-लग्नराशौ	मेषादि	१	२	३	४	५	६	७	८	९
वृष-कन्या-मकर-लग्नराशौ	मकरादि	३°।२०'	६°।४०'	१०°।०'	१३°।२०'	१६°।४०'	२०°।००'	२३°।२०'	२६०°।४०'	३०°।००'
मिथुन-तुला-कुम्भ-लग्नराशौ	तुलादि									
कर्कट-वृश्चिक-मीन	कर्कादि									

उदाहरण - स्पष्टलग्न ३।१०°।२३'।३५" कर्कट राशिको भयो। यसैगरी यसको अंशादि मान १०°।२३'।३५" छ। अब यो कर्कट राशि माथिकाकर्कट वृश्चिक मीन कर्कटादि भयो अर्थात् यसको गणना कर्कटबाट सुरु गर्नुपर्ने भयो। अब १०°।२३'।३५" यो अंशादि मान कुन नवमांश भित्र पर्छ सो सम्म गन्नु पर्दछ। यहाँ १३°।२०' भित्र पर्ने भयो। किनकि १०°।००' भन्दा हाम्रो अंशादि मान यहाँ धेरै छ। अब गनौ – कर्कटबाट ३°।२०" सम्म कर्कट, ६°।४०' सम्म सिंह, १०°।००' अंशादिसम्म कन्या, १३°।२०' अंशादिसम्म तुला पऱ्यो। यसैले माथि लग्नस्पष्टको नवमांश तुला भयो। एवं क्रमले सूर्य, चन्द्रमा, मंगल, बुध आदि ग्रहहरू पनि निर्धारण गरी कुण्डलीमा राख्नु पर्दछ। यसैगरी सूर्य स्पष्ट १।०°।३१'।२९"। यो वृष राशि भयो। यसैले मकरबाट नवमांश गन्न सुरु गर्नुपर्दछ। ०°।३१'।२९" रहेकाले पहिलो ३°।२०' अन्तर्गत नै अंश परेकाले सूर्य मकर अर्थात् १० को अंकमा रहने भयो। यसैगरी स्पष्ट चन्द्रमा १०।६°।८'।५१"। यो कुम्भ राशि भयो। यसैले तुलाबाट नवमांश गन्न आरम्भ गर्नुपर्दछ। अंशादि मान ६°।८'।५१" रहेकाले दोस्रो नवमांश ६।४० भित्र पऱ्यो। अत वृश्चिक(८) मा चन्द्रमा रहने भयो। एवं क्रमले अन्य ग्रहको पनि जान्नु पर्दछ।

सार्वत्रिकदशमलग्नसारिणी

अंशाः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
मेषः ०	३:४७	३:५७	४:६	४:१६	४:२५	४:३५	४:४४	४:५४	५:४	५:१३	५:२३	५:३३	५:४२	५:५२	६:२	६:१२	६:२१	६:३१	६:४१	६:५१	७:१	७:११	७:२१	७:३१	७:४१	७:५१	८:१	८:११	८:२२	८:३२
वृषः १	८:४२	८:५२	९:३	९:१३	९:२३	९:३४	९:४४	९:५४	१०:५	१०:१५	१०:२६	१०:३६	१०:४७	१०:५८	११:८	११:१९	११:३०	११:४०	११:५१	१२:२	१२:१२	१२:२३	१२:३४	१२:४५	१२:५६	१३:६	१३:१७	१३:२८	१३:३९	१३:५०
मिथुनम् २	१४:१	१४:१२	१४:२२	१४:३३	१४:४४	१४:५५	१५:६	१५:१७	१५:२८	१५:३९	१५:५०	१६:१	१६:११	१६:२२	१६:३३	१६:४४	१६:५५	१७:६	१७:१६	१७:२७	१७:३८	१७:४९	१७:६०	१८:१०	१८:२१	१८:३२	१८:४२	१८:५३	१९:४	१९:१४
कर्कटः ३	१९:२५	१९:३५	१९:४६	१९:५६	२०:७	२०:१७	२०:२८	२०:३८	२०:४८	२०:५९	२१:९	२१:१९	२१:२९	२१:४०	२१:५०	२१:६०	२२:१०	२२:२०	२२:३०	२२:४०	२२:५०	२३:०	२३:१०	२३:२०	२३:३०	२३:४०	२३:५०	२३:५९	२४:९	२४:१९
सिंहः ४	२४:२९	२४:३८	२४:४८	२४:५७	२५:७	२५:१७	२५:२६	२५:३६	२५:४५	२५:५५	२६:४	२६:१४	२६:२३	२६:३२	२६:४२	२६:५१	२७:१	२७:१०	२७:१९	२७:२८	२७:३८	२७:४७	२७:५६	२८:६	२८:१५	२८:२४	२८:३३	२८:४२	२८:५२	२९:१
कन्या ५	२९:१०	२९:१९	२९:२८	२९:३८	२९:४७	२९:५६	३०:५	३०:१४	३०:२३	३०:३३	३०:४२	३०:५१	३१:०	३१:९	३१:१९	३१:२८	३१:३७	३१:४६	३१:५५	३२:५	३२:१४	३२:२३	३२:३३	३२:४२	३२:५१	३३:१	३३:१०	३३:१९	३३:२९	३३:३८
तुला ६	३३:४७	३३:५७	३४:६	३४:१६	३४:२५	३४:३५	३४:४४	३४:५४	३५:४	३५:१३	३५:२३	३५:३३	३५:४२	३५:५२	३६:२	३६:१२	३६:२१	३६:३१	३६:४१	३६:५१	३७:१	३७:११	३७:२१	३७:३१	३७:४१	३७:५१	३८:१	३८:११	३८:२२	३८:३२
वृश्चिकः ७	३८:४२	३८:५२	३९:३	३९:१३	३९:२३	३९:३४	३९:४४	३९:५४	४०:५	४०:१५	४०:२६	४०:३६	४०:४७	४०:५८	४१:८	४१:१९	४१:३०	४१:४०	४१:५१	४२:२	४२:१२	४२:२३	४२:३४	४२:४५	४२:५६	४३:६	४३:१७	४३:२८	४३:३९	४३:५०
धनुः ८	४४:१	४४:१२	४४:२२	४४:३३	४४:४४	४४:५५	४५:६	४५:१७	४५:२८	४५:३९	४५:५०	४६:१	४६:११	४६:२२	४६:३३	४६:४४	४६:५५	४७:६	४७:१६	४७:२७	४७:३८	४७:४९	४७:६०	४८:१०	४८:२१	४८:३२	४८:४२	४८:५३	४९:४	४९:१४
मकरः ९	४९:२५	४९:३५	४९:४६	४९:५६	५०:७	५०:१७	५०:२८	५०:३८	५०:४८	५०:५९	५१:९	५१:१९	५१:२९	५१:४०	५१:५०	५१:६०	५२:१०	५२:२०	५२:३०	५२:४०	५२:५०	५३:०	५३:१०	५३:२०	५३:३०	५३:४०	५३:५०	५३:५९	५४:९	५४:१९
कुम्भः १०	५४:२९	५४:३८	५४:४८	५४:५७	५५:७	५५:१७	५५:२६	५५:३६	५५:४५	५५:५५	५६:४	५६:१४	५६:२३	५६:३२	५६:४२	५६:५१	५७:१	५७:१०	५७:१९	५७:२८	५७:३८	५७:४७	५७:५६	५८:६	५८:१५	५८:२४	५८:३३	५८:४२	५८:५२	५९:१
मीनः ११	५९:१०	५९:१९	५९:२८	५९:३८	५९:४७	५९:५६	०:५	०:१४	०:२३	०:३३	०:४२	०:५१	१:०	१:९	१:१९	१:२८	१:३७	१:४६	१:५५	२:५	२:१४	२:२३	२:३३	२:४२	२:५१	३:१	३:१०	३:१९	३:२९	३:३८

दशमलग्न ल्याउने रीति

क) दिनार्ध – दिनगतइष्टकाल = दिनगतपूर्व नत।
ख) दिनगतइष्टकाल – दिनार्ध = दिनगतपश्चिम नत।
ग) रात्र्यर्ध – रात्रिगतइष्टकाल = रात्रिगत पूर्व नत।
घ) रात्रिगतइष्टकाल – रात्र्यर्ध = रात्रिगत पश्चिम नत।
यही नतलाई इष्टकाल मानेर दशमलग्न साधन गर्नुपर्दछ।
पश्चिम नत भए सूर्यराश्यादिबाट दशमलग्न ल्याउनु पर्दछ।
पूर्वनत भए सूर्यमा ६ राशि जोडेर पूर्वोन्नतबाट दशमलग्न ल्याउनुपर्दछ। दशम लग्नमा ६ राशि जोड्दा चतुर्थलग्न हुन्छ।

मानक र स्थानीयसूर्योदय साधन

देश वा कुनै क्षेत्रको निश्चित स्थानलाई केन्द्र आधार मानी समय निर्धारण गरिन्छ। जसलाई मानक समय भनिन्छ। नेपालको दोलखा जिल्लअन्तर्गत पर्ने गौरीशङ्कर हिमालको ८६°।१५' पूर्वी देशान्तर (रेखांशलाई) मानक समय मानिएको छ। अर्थात् प्रधानमध्याह्नरेखा (ग्रीनवीच)भन्दा ५ घण्टा ४५ मिनेट छिटो (पूर्व) रहेको छ। यही स्थानबाट पूर्व र पश्चिममा जति अन्तर हुन्छ सोही अन्तर संस्कार गर्दा स्थानीय समय हुन्छ।

नेपालको देशान्तर = ८६°।१५' पूर्वी।
(देशान्तरको १ डिग्री = ४ मिनेट हुन्छ।
८६°।१५' × ४ = ३४४।६० = ३४५ मिनेट ० सेकेन्ड = ५ घण्टा ४५ मिनेट पूर्व। अर्थात् ग्रीनबीचभन्दा ५ घण्टा ४५ मिनेट पहिले नेपालको गौरीशङ्करमा सूर्य उदाउँछन्। यही नेपालको मानक समय हो। (नेपालको प्रामाणिक मानक समय ८६°।१५' पूर्वी देशान्तर गौरीशंकर हिमाललाई वि.सं. २०४२ सालबाट मान्न थालिएको हो। यसपूर्व ८५°।००' पूर्वी देशान्तरलाई लिइएको थियो।)

किरणवक्री सहित चर र सूर्योदय साधन

चरांश = ज्या $^{-१}$**–[{(कोज्या (९०.५) – ज्या अक्षांश × ज्या क्रान्त्यांश)} / (कोज्या (अक्षांश × कोज्या क्रान्त्यांश)]**

अक्षांश =२७°।४२'।
दैनिक क्रान्ति = २१°।१७' दक्षिण।
वेलान्तर = ९।२४ (धन)

चरांश = $\sin^{-1} [\{\cos (90.5) - \sin (27.7) \times \sin (21.283)\} \div (\cos (27.7) \cos (21.283)]$

(२७°।४२' लाई दशमलवमा बदल्दा २७.७, र २१°।१७' लाई दशमलव बनाउँदा २१.२८३ हुन्छ।)

चरांश = –१०.७६३३६१ = –१०°।४५'।४८"।
चरमिनेट = चरांश × ४।
= –१०.७६३३६१ × ४ = –४३।३(मिनेट सेकेन्ड)
सूर्योदयः = ६ (घण्टा) +{(चरमिनेट + वेलाान्तर)/ ६०}।

क) ६ घण्टामा उत्तरक्रान्ति भए चरमिनेट घटाउने, दक्षिणी क्रान्ति भए जोड्ने)
ख) वेलान्तर धन भए धन, ऋण भए ऋण संस्कार गर्ने –
यहाँ बेलान्तर + ९।२४ छ। अतः
= ६ +{(–४३।३+ ९।२४)÷ ६०}
= ६।३३।३९ गौरीशंकरको सूर्योदय। (यसमा समयसंस्कार पछि स्थानीय समय हुन्छ।)

स्थानीय सूर्योदय निकाल्ने तरिका

१. ६ घण्टा ± चरमिनेट = चरसंस्कृत सूर्योदय।
(उत्तर क्रान्ति भए (ऋण) –, दक्षिण क्रान्ति भए + (धन)
२. चरसंस्कृत सूर्योदय ± बेलान्तर = बेलान्तरसंस्कृत सूर्योदय।
(वेलान्तर धन भए धन र ऋण भए ऋण गर्नुपर्छ)
३. वेलान्तरसंस्कृत सूर्योदय ± स्थानीय समयान्तर = स्थानीय स्पष्ट सूर्योदय।
(समयान्तर धन भए ऋण र ऋण भए धन गर्नुपर्छ)
काठमाडौँको देशान्तर = ८५°।१९' पूर्व (ग्रीनबीचबाट)।
८५°।१९'×४ = ३४०।७६ = ३४१ मिनेट१७ सेकेन्ड
५ घण्टा ४१ मिनेट१७ सेकेन्ड ।
५।४५ – ५।४१।१६ = ३।४४ (यो गौरीशंकर र काठमाडौँको समयान्तर हो।
गौरीशङ्करबाट काठमाडौँ पश्चिम रहेकाले जोड्दा –
६।५३।२६ + ०।३।४४ = ६।५७।१० ।
६।५७।१० काठमाडौँको सूर्योदय भयो।
(यहाँ काठमाडौँ गौरीशंकरबाट पश्चिम रहेकाले जोडियो। पूर्वका स्थानकाने सूर्योदय निकाल्दा घटाउनुपर्दछ।)

वार्षिक राशिफल २०८२

वार्षिक राशिफल २०८२ मेष राशि Aris

नामको पहिलो अक्षर : चु, चे, चो, ला, लि, लु, ले, लो, अ । राशिस्वामी : मंगल ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : मेष राशिका लागि नयाँवर्षमा शुभ संकेतहरू देखापर्नेछन् । ग्रहगोचरको प्रभाव सकारात्मक र प्रगतिशील देखिन्छ । कार्यक्षेत्रमा सफलता मिल्नेछ । आफ्नो क्षमता प्रदर्शन गर्ने मौका प्राप्त हुने छ भने आँटेका कामहरूमा सफलता मिल्ने देखिन्छ । सामाजिक मान प्रतिष्ठामा अभिवृद्धिका योग देखिन्छन् । शनि साढेसातीको प्रभाव भने वर्षभरि नै रहने देखिन्छ । जसले गर्दा शत्रुपक्ष सक्रिय रहनसक्नेछन् । निर्णयप्रक्रियामा बुद्धिपक्षको प्रयोग सुखद् रहनेछ । पराक्रम भाव सबल देखिन्छ । कार्यक्षेत्रमा मेहनत अधिक गर्नुपरे पनि फल सुखद् नै रहनेछ ।

आर्थिक दृष्टिले वर्ष फलदायी रहनेछ । व्यापार व्यवसायमा वृद्धिका योग देखिन्छन् । धनको पक्ष सबल रहनेछ । कागजी मुलायम वस्तुका साथै वस्त्रादि वस्तुको व्यवसाय यो वर्ष अझ उन्नत रहनसक्ने देखिन्छ । धातुजन्य वस्तुको व्यवसाय मध्यम फलदायी रहनेछ । सेयर लगानी मध्यम फलदायी रहनेछ । आमदानीका स्रोतमा वृद्धि हुने देखिन्छ ।

अध्ययन अध्यापनका दृष्टिले वर्ष सुखद् नै रहने देखिन्छ । विद्यार्थीहरूका लागि यो समय अनुकूल छ । वैदेशिक यात्राका योग पनि देखिन्छन् ।

पारिवारिक पक्ष सुदृढ रहनेछ । दाम्पत्य सुखका योग देखिन्छन् । प्रेमपक्ष पनि उन्नत नै रहने देखिन्छ । आम्दानीका नयाँ अवसर प्राप्त हुनेछन् । सन्तति सुखका योग देखिन्छन् । मित्रपक्षबाट पनि लाभका योग देखिन्छन् ।

स्वास्थ्यको क्षेत्र मध्यम फलदायी रहनेछ । शनिको प्रभावले हाड नसा सम्बन्धी समस्या रहनसक्ने देखिन्छ । शनिमृत्युञ्जयको जपका साथै शनि स्तोत्रपाठ यो वर्ष सुखद् रहनेछ । शिवजीको आराधनाका साथै शनिवार पिपलको दर्शन, स्पर्शन एवं जल अर्पण सुखद् रहनेछ । ॐ *शं शनैश्चराय नमः* भन्ने मन्त्रको जप शुभ रहनेछ । प्रतिकूल महिना : आषाढ, कार्तिक र फाल्गुन । अनुकूल महिना : वैशाख, ज्येष्ठ, आश्विन र पौष ।

वार्षिक राशिफल २०८२ वृष राशि Taurus

नामको पहिलो अक्षर : इ, उ, ए, ओ, वा, वि, वु, वे, वो । राशि स्वामी : शुक्र ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : वृष राशिका लागि नयाँ वर्ष सकारात्मक रहनेछ । कार्यक्षेत्रमा उन्नतिका साथै वर्ष प्रेमिल रहने देखिन्छ । प्राज्ञिक कार्यमा मन प्रवृत्त हुनेछ । कार्यक्षेत्रमा पनि उन्नतिका योग देखिन्छन् । पराक्रम पक्ष सबल देखिन्छ । नयाँ कार्ययोजनमा मन प्रवृत्त हुनेछ । अधुरा काम बन्ने देखिन्छ ।

आर्थिक दृष्टिले वर्ष फलिभूत नै रहनेछ । आय आर्जनमा वृद्धि भए सँगै खर्चमा सूचक पनि बढ्नसक्नेछन् । सेयर व्यवसाय सुखद् रहनेछ । संयमित र योजनाबद्ध भएर खर्च गर्नु लाभदायक हुनेछ । वित्तीय क्षेत्रको लगानी उन्नत रहनेछ । व्यापारमा वृद्धि हुनेछ ।

विद्याको क्षेत्र फलिभूत रहने देखिन्छ । बौद्धिक कार्यमा अभिरुचि बढ्नेछ । अध्ययनार्थ यात्राका योग पनि देखिन्छन् । कलात्मक पक्षको अध्ययन विशेष लाभप्रद रहनेछ ।

पारिवारिक पक्ष सुखद् रहने देखिन्छ । दाम्पत्य सुखका योग देखिन्छन् । वैदेशिक क्षेत्र पनि योवर्ष सुखद् नै रहनेछ । यात्राका योग पनि देखिन्छन् । प्राविधिक पक्षको अध्ययनार्थीका निम्ति वर्ष फलिभूत रहनेछ । प्रतिस्पर्धात्मक क्षमतामा वृद्धि हुनेछ ।

स्वास्थ्य को क्षेत्र मध्यम फलदायी रहनेछ । नसा र पेटसम्बन्धी सामान्य विकार रहनसक्ने छन् । खानपानमा विशेष ध्यान दिनुहोला । नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गर्नु लाभदायक हुनेछ । योग एवं ध्यान पनि स्वास्थ्य का निम्ति लाभदायक रहनेछन् ।

प्रेमपक्ष सुदृढ रहने देखिन्छ । नयाँ प्रेम सम्बन्ध स्थापित गर्नेका निम्ति पनि वर्ष लाभदायक रहनेछ । समर्पणको भावनामा वृद्धि हुनेछ ।

राजनीतिको क्षेत्र यो वर्ष लाभप्रद नै रहने देखिन्छ । सामाजिक मान सम्मान प्राप्तिका योग देखिन्छन् । कूटनीतिक क्षेत्रमा पनि सफलता प्राप्त हुनेछ । शत्रुहरूको गतिविधिमा सतर्कता अपनाउनुहोला । पराक्रमका दृष्टिले श्रावण महिना सुखद् रहनेछ । अधुरा काम पूरा हुने । कार्तिक, फाल्गुन, चैत्र महिना योवर्ष सकारात्मक रहनेछन् । वैशाख, भाद्र र पौषमा खर्चमा वृद्धि हुनसक्ने देखिन्छ ।

धार्मिक यात्राका योग देखिन्छन् । सर्वकल्याणार्थ दुर्गा भगवतीको आराधना सुखद् रहनेछ ।

वार्षिक राशिफल २०८२ मिथुन राशि Gemini

नामको पहिलो अक्षर : का, कि, कु, घ, ङ, छ, के, को, हा । राशिस्वामी : बुध ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : मिथुन राशिका लागि नयाँवर्ष चुनौती र अवसरले भरिपूर्ण रहने देखिन्छ । ग्रह गोचरले तपाईँका जीवनका विभिन्न क्षेत्रमा मिश्रित प्रभाव पार्नेछन् । कर्मक्षेत्र सबल रहनेछ । भौतिक वस्तुबाट लाभका योग देखिन्छन् । कार्य क्षेत्रमा उन्नतिका साथै सुखद् परिभ्रमणका अवसर मिल्नेछन् । अधुरा काम बन्ने देखिन्छ । शत्रुपक्षबाट भने सजग रहनु नै उचित हुनेछ । पद प्रतिष्ठामा वृद्धि हुने देखिन्छ । **आर्थिक** दृष्टिले नयाँवर्ष सुखद् रहनेछ । भूधन लाभप्रद रहनेछ । जग्गा जमीनको व्यवसाय लाभप्रद रहनेछ । जलीय क्षेत्रको व्यवसाय मध्यम फलदायी रहनेछ । सेयर कारोबारबाट लाभ हुने देखिन्छ । फाल्गुन र चैत्र महिनामा आर्थिक दृष्टिले अस्थिर रहन सक्नेछन् । ठूला लगानी वा ऋण लिने काम गर्दा सतर्क रहनु उचित हुनेछ । कुनै पनि महत्त्वपूर्ण निर्णय लिँदा वा सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्दा बुद्धिपक्षको उपयोग उचित हुनेछ । विशेषतः वैशाखदेखि भदौसम्म)कार्यक्षेत्रमा सकारात्मक प्रगति हुनेछ । व्यापार वा नोकरी गर्नेहरूका लागि नयाँ अवसर प्राप्त हुनेछ । **विद्याको भाव** फलिभूत नै रहने देखिन्छ । वैदेशिक क्षेत्रबाट पनि लाभका योग देखिन्छन् । कलात्मक पक्षको अध्ययन अध्यापन यो वर्ष सुखद् रहने देखिन्छ । नयाँ खोज अनुसन्धानमा प्रवृत्ति बढ्नेछ । विशेषतः भाद्र र माघ महिनामा विदेश यात्राको सम्भावना रहनेछ । **राजनीतिको क्षेत्र** यो वर्ष लाभदायक नै देखिन्छ । सामाजिक प्रतष्ठामा पनि वृद्धि हुनेछ । बोलिको प्रभावका कारण मानिसहरू आकर्षित हुनेछन् । **दाम्पत्य जीवन**मा मिश्रित फलदायी रहनेछ । सन्ततिबाट सुखका योग देखिन्छन् । **प्रेमपक्ष** अनुकूल नै रहने देखिन्छ । **स्वास्थ्य** का दृष्टिले वर्ष मिश्रित फलदायी रहनेछ । साउन र मंसिर महिनामा विशेष सतर्क रहनु होला । खानपानमा ध्यान दिनु उचित रहनेछ ।

धैर्य र संयमको अभ्यासका साथै गायत्रीको मन्त्रजप एवं ध्यान शुभ फलदायी रहनेछ । मंगलवारका दिन गणेश भगवानको पूजा गर्दा राम्रो हुनेछ । शुभ समयलाई सदुपयोग गरी लक्ष्यमा केन्द्रित रहनु कल्याणदायी रहनेछ ।

शुभ महिनाः वैशाख, असार, भदौ, माघ रहनेछन् ।

वार्षिक राशिफल २०८२ कर्कट राशि Cancer

नामको पहिलो अक्षर : हि, हु, हे, हो, डा, डि, डु, डे, डो राशिस्वामी : चन्द्रमा ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : कर्कट राशिका लागि नयाँ वर्ष मिश्रित फलदायी रहनेछ । आरम्भकालिक महिना केही कार्यदायी र दुविधा युक्त रहनसक्नेछन् । विस्तारै परिस्थिति अनुकूल हुदै जानेछ । जीवनमा नयाँ योजना सुरु गर्न अनुकूल समय आउने देखिन्छ । पेशागत जीवन उपलब्धिमूलक रहनेछ । जागिमा पदोन्नतिका अवसर मिल्नेछन् ।

आर्थिक पक्ष मध्यम फलदायी रहनेछ । लगानी गर्दा वा ऋण लेनदेन गर्दा बुद्धिपक्षको प्रयोग सुखद् रहनेछ । वर्षको उत्तरार्द्धबाट व्यापारमा वृद्धि हुनेछ । आमदानीका स्रोत बढ्नेछन् । सेयर व्यवसाय मध्यम फलदायी रहने देखिन्छ । लगानीका नयाँ अवसर मिल्नेछन् ।

स्वास्थ्यमा ध्यान दिनुपर्ने वर्ष हो । हाडजोर्नी, पाचन र मानसिक तनाव सम्बन्धी समस्या देखिन सक्छ । नियमित व्यायाम र खानपानमा विशेष ध्यान दिनुहोस् । आयुर्वेद वा योगलाई जीवनशैलीमा समावेश गर्नु लाभदायक हुनेछ ।

पारिवारिक सम्बन्धमा मध्यम फलदायी रहनेछ । दाम्पत्य जीवन सुखमय रहनेछ । सन्तान सुख प्राप्तिको योग देखिन्छ । नयाँ सदस्यको आगमनले परिवारमा खुशी ल्याउनेछ ।

विद्याको क्षेत्र फलिभूत रहनेछ । विद्यार्थीहरूका लागि यो वर्ष मध्यम फलदायी हुनेछ । वैशाख, ज्येष्ठ र आश्विन महिनामा पढाइप्रति रुचि बढ्नेछ । उच्च शिक्षाका लागि प्रयासरतले सफलता प्राप्त गर्ने सम्भावना छ । प्राविधिक पक्षको अध्येताका निम्ति वर्ष अधिक फलदायी रहनेछ । अध्यापनको क्षेत्र पनि सुखद् नै रहने देखिन्छ । वैदेशिक यात्राका योग देखिन्छन् । **प्रेम**सम्बन्ध सुदृढ रहनेछ । समर्पणको भावनाले प्रेममा सफलता मिल्नेछ । दाम्पत्य पक्ष पनि फलिभूत नै रहने देखिन्छ । धार्मिक गतिविधिमा रुचि बढ्नेछ । तीर्थ यात्रा वा कुनै धार्मिक अनुष्ठानमा सहभागी हुने अवसर मिल्न सक्छ । बिहान "ॐ नमः शिवाय" मन्त्र जप गर्नु मानसिक शान्तिका लागि लाभदायक हुनेछ । अनुकूल महिनाः बैशाख, ज्येष्ठ, आश्विन, माघ । चुनौतीपूर्ण महिनाः साउन, कार्तिक, फाल्गुन रहनेछन् । आर्थिक लेनदेनमा सावधानी अपनाउनुहोस् । नियमित योग र ध्यानले स्वास्थ्य सुखद् रहनेछ । बलभन्दा बुद्धिको प्रयोगले सफलता प्राप्त हुनेछ । सामाजिक मान प्रतिष्ठा प्राप्तिका योग देखिन्छन् । धैर्य, परिश्रम र सही योजना महत्वपूर्ण रहनेछन् ।

वार्षिक राशिफल २०८२ सिंह राशि Leo

नामको पहिलो अक्षर : मा, मि, मु, मे, मो, टा, टि, टु, टे । राशिस्वामी : सूर्य ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : सिंह राशिकालागि नयाँवर्ष उन्नत रहनेछ । कर्मक्षेत्र बलवान् देखिन्छ । कार्यप्राप्तिका योग देखिन्छन् । निर्णय प्रक्रियामा बुद्धिपक्षको प्रयोग सुखद् रहनेछ । मित्र पक्षबाट लाभका योग देखिन्छन् । पद प्रतिष्ठामा अभिवृद्धिका योग देखिन्छन् । साहसिक कार्यमा मन प्रवृत्त रहनेछ । नयाँ व्यवसायिक मार्ग मिल्नुका साथै सुखद् परिभ्रमणका अवसर पनि प्राप्त हुनेछन् । मित्र जनबाट लाभका योग देखिन्छन् ।

आर्थिक पक्ष सुदृढ रहनेछ । निवेश र विकासका अवसरहरू मिल्नेछन् । साझेदारीमा भएका व्यवसायहरूले केही चुनौतीहरूको सामना गर्नु पर्ने देखिन्छ, जसका लागि स्पष्ट संवाद र सोचविचारपूर्वक निर्णय लिनु उचित हुनेछ । व्यवसाय र रोजगारमा नयाँ अवसरहरू मिल्नेछन् । घर–जग्गा किनबेचबाट लाभ उठाउने सम्भावना छ । सेयर व्यवसाय उन्नत रहनेछ । आषाढदेखि कार्तिकसम्म आम्दानीका राम्रो स्रोतहरू खुल्नेछन् । धातुजन्य वस्तुबाट लाभ हुनेछ । जग्गा जमीनको कारोबारमा पनि वृद्धि हुने देखिन्छ । रसजन्य वस्तुको व्यवसाय बढ्नेछ ।

शिक्षाः अध्ययनमा गरेको मेहनत सफल हुनेछ । प्रतियोगितात्मक परीक्षामा राम्रो नतिजा प्राप्त हुनेछ । वैदेशिक कामका लागि अवसर मिल्नेछ । कलात्मक क्षेत्रमा विशेष अभिरुचि रहनेछ । अनुसन्धानका पक्ष पनि फलिभूत रहनेछन् । विज्ञान र गणितका अध्ययनार्थीका लागि वर्ष सुखद् रहनछ ।

पारिवारिक पक्ष सुखद् रहनेछ । सन्ततिलाभका योग देखिन्छन् । प्रेमसम्बन्धमा गाढा आत्मीयता बढ्नेछ । सन्तान सुखका योग देखिन्छन् । सामाजिक र धार्मिक कार्यका लागि शुभ समय रहनेछ । समाजमा प्रतिष्ठा बढ्नेछ । धार्मिक यात्राको अवसर मिल्नेछन् । अरूलाई प्रेरित गर्न सकिने र मान–सम्मान प्राप्ति हुने छ ।

स्वास्थ्य : स्वास्थ्यमा विशेषगरी श्रावण, माघ र चैत्र महिनामा प्रतिकूल रहनसक्ने देखिन्छ । खानपानमा ध्यान दिनु उचित हुनेछ । शीतकारक वस्तुको प्रयोगमा सजग रहनु लाभप्रद हुनेछ ।

राजनीतिकर्मीका निम्ति वर्ष सुखद् रहनेछ । पद प्रतिष्ठामा वृद्धि हुनेछ । आलोचकबाट सजग रहनु सुखद् रहने देखिन्छ । मित्रपक्षबाट साथ सहयोग मिल्ने देखिन्छ । शुभ महिनाः वैशाख, असार, कार्तिक र फाल्गुन रहनेछन् । अन्य महिना मध्यम फलदायी रहनेछन् । आध्यात्मिक कार्यमा मन प्रवृत्त रहनेछ । समग्र कल्याणका निम्ति 'शिवजीको आराधना शुभ रहनेछ । लेनदेनका साथै निर्णय गर्दा बुद्धिपक्षको प्रयोग सुखद् रहने देखिन्छ ।

वार्षिक राशिफल २०८२ कन्या राशि Virgo

राशिको पहिलो नाम : टो, पा, पि, पु, ष, ण, ठ, पे, पो राशिस्वामी : बुध ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : नयाँवर्ष कन्या राशिका लागि मिश्रित फलदायी रहनेछ । केही चुनौतीहरू देखा पर्नेछन् । विशेषतः ग्रह गोचर र विभिन्न ग्रहहरूको प्रभावले व्यक्तिगत जीवनमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने छ ।

आर्थिक स्थितिः आर्थिक अवस्था बृद्धि हुने संभावना छ, तर खर्चमा पनि वृद्धि हुन सक्छ । विशेष गरेर नयाँ लगानी वा व्यवसायमा अवसर प्राप्त हुनेछ । व्यापार र वैदेशिक कार्यमा मुनाफा हुने योग छ । सेयर कारोवार फलिभूत रहनेछ । कुनै नयाँ आर्थिक योजना अघि बढाउँदा सावधानी अपनाउनु होला । भूधन फलिभूत रहनेछ ।

परिवारः पारिवारिक जीवन मिश्रित फलदायी रहनेछ । परिवारका सदस्यहरूबाट सहयोग प्राप्त हुनेछ । प्रेम र विवाह सम्बन्धी कुराहरूमा प्रगति हुनेछ । प्रेमसम्बन्ध स्थिर रहनसक्ने देखिन्छ । प्रेमिल यात्राका योग देखिन्छन् ।

शिक्षा : शिक्षाको क्षेत्रमा यस वर्ष तपाईंले इच्छित सफलता पाउने संभावना देखिन्छ । विशेष गरेर उच्च शिक्षा वा विशिष्ट क्षेत्रहरूमा प्रगति हुनेछ । भविष्यमा नयाँ अवसरहरू आउन सक्छन् ।

स्वास्थ्यः यस वर्ष स्वास्थ्यमा केही चुनौतीहरू आउन सक्छन् । विशेष गरेर पाचनतन्त्र र मानसिक स्वास्थ्यमा गडबडी देखिन सक्छ । उच्च रक्तचाप र मुटुका समस्याहरूको सम्भावना रहेकाले नियमित चेकअप र खानपानमा ध्यान दिनु आवश्यक छ ।

राजनीतिका दृष्टिले वर्ष फलिभूत रहनेछ । सामान्य मतभेदको भने सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ । पद प्रतिष्ठामा अभिवृद्धिका योग देखिन्छन् ।

वैशाख र भाद्र महिनाः तपाईंको स्वास्थ्य र पारिवारिक दृष्टिले मध्यम फलदायी रहनेछन् । आषाढ र माघ महिना आर्थिक दृष्टिले सुखद् रहनेछन् । नयाँ प्रोजेक्टहरू र अवसरहरू मिल्नेछन् । पौष र फाल्गुन महिनाः राम्रो स्वास्थ्य र शान्तिपूर्ण वातावरण हुनेछ, जसले तपाईंलाई व्यक्तिगत र व्यावसायिक जीवनमा सन्तुलन बनाउन मद्दत गर्नेछ । "ॐ नमो भगवते वासुदेवाय" मन्त्रको जप शुभ फलदायी रहनेछ । नित्य गायत्रीको जप एवं ध्यानले नयाँ ऊर्जा प्राप्त हुने देखिन्छ । ग्रहको प्रतिकूल प्रभावलाई न्यून बनाउनका लागि सद्गुण र संयमको अभ्यास गर्नुहोला । स्वस्थ र सकारात्मक आचरण अपनाउन प्रयास गर्नुहोला । अन्य पक्ष सुखद् नै रहनेछन् ।

वार्षिक राशिफल २०८२
तुला राशि Libra

नामको पहिलो राशि : रा, रि, रु, रे, रो, ता, ति, तु, ते । राशिस्वामी : शुक्र ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : तुला राशिका लागि २०८२ साल सुखद् रहनेछ । कार्यक्षेत्रमा उन्नतिका साथै पदप्रतिष्ठा वृद्धिका योग पनि देखिन्छन् । कर्मभावका स्वामी चन्द्रमा लग्नमा निवास गरेकाले कार्यक्षेत्रमा सफलता मिल्नेछ । कलात्मक पक्ष यो वर्ष सुखद् रहने देखिन्छ । प्राविधिक कार्यमा विशेष लगाव रहनुका साथै उन्नतिका योग पनि देखिन्छन् । प्रतिस्पर्धात्मक क्षमतामा वृद्धि हुनेछ । परोपकारी कार्यमा संलग्नता रहनुका साथै कार्यव्यवसायमा पनि उन्नति हुने देखिन्छ । **अर्थ वाणिज्य** क्षेत्र : आर्थिक दृष्टिले तुला राशिका लागि २०८२ साल सबल नै रहनेछ । मेसिनरी वस्तुको व्यवसाय विशेष लाभदायी रहनेछ । भूधनमा वृद्धि हुनेछ । जग्गा जमीनका साथै गृहव्यवसायमा पनि उन्नति हुने देखिन्छ । बैंक एवं वित्तीय क्षेत्रबाट उन्नति नै रहनेछ । सेयर व्यवसायमा भने बुद्धिपक्षको प्रयोग लाभदायी रहनेछ । लगानीका नयाँ अवसर प्राप्त हुनेछन् । **शैक्षिक क्षेत्र** : शैक्षिक दृष्टिले यो वर्ष सबल नै रहनेछ । प्राविधिक पक्षको अध्ययनार्थीलाई वर्ष सुखद् रहने देखिन्छ । अध्ययनकै शिलशिलामा यात्राका योग पनि देखिन्छन् । सृजनात्मक क्षेत्रमा पनि मन अभिप्रेरित रहने देखिन्छ । सांगीतिक क्षेत्र पनि यो वर्ष सफल नै रहनेछ । **वैदेशिक क्षेत्र एवं यात्रा** : विशेषगरी वर्षको पूर्वार्द्धमा यात्राका योग देखिन्छन् । देश विदेश परिभ्रमण सार्थक र सुखद् रहनेछ । यात्राका साथै खर्चमा भने वृद्धिहुनसक्नेछ । वैदेशिक क्षेत्र पनि उन्नत नै रहनेछ । आमदानीका स्रोत बढ्नुका साथै नयाँ कार्यप्राप्तिका योग पनि देखिन्छन् । **स्वास्थ्य** : स्वास्थ्यका दृष्टिले २०८२ साल मध्यमफलदायी रहनेछ । स्वास्थ्यभाव सबल नै रहे पनि उत्तरार्धबाट भने पित्तप्रकृतिका रोगले दुःख दिनसक्नेछन् । स्वच्छ आहारका साथै शारीरिक व्यायामले स्वास्थ्यमा अनुकूलता प्राप्त हुने देखिन्छ । **घर परिवा** आफन्तजनमा ससहयोगको भावना अभिवृद्धि हुनेछ । मातृ पितृस्थान पनि सुखद् नै देखिन्छन् । सन्तान सुखका साथै दाम्पत्य जीवन पनि सफल रहनेछ । प्रेमजीवन पनि तुला राशिका लागि पारखिलो नै रहनेछ । अहंपनको त्यागले प्रेममा अझ नजिक तुल्याउनेछ । श्रावणदेखि कार्तिक महिनासम्मको समय सुखद् रहनेछन् । सामाजिक कार्यमा अग्रसरताका साथै राजनीतिक यात्राका विशेष योग पनि देखिन्छन् । भगवती दुर्गाको उपासना कल्याणकारी रहनेछ ।

वार्षिक राशिफल २०८२
वृश्चिक राशि Scorpio

नामको पहिलो अक्षर : तो, ना, नि, नु, ने, नो, या, यि, यु राशिस्वामी : मंगल ।

कर्मक्षेत्र /जागिर :वृश्चिक राशिका लागि वि.सं. २०८२ उपलब्धिमूलक रहनेछ । राशिस्वामी मंगल वर्षारम्भकुण्डलीको भाग्य भावमा बसेका छन् । जसले भाग्यमा अभिवृद्धि गराउनसक्ने देखिन्छ । नेतृत्व क्षमतामा वृद्धि हुने देखिन्छ । आर्थिक दृष्टिले यो वर्ष मिश्रित फलदायी रहनेछ । वाणिज्य व्यापारमा उन्नति हुने देखिन्छ । जलीय वस्तुको व्यसाय विशेष लाभदायी रहनेछ । यसैगरी कस्मेटिक एवं रेशमी मुलायम वस्तुको व्यवसाय पनि उन्नत रहनेछ । श्रावणदेखि कार्तिक महिनासम्म शनि साढेसातीको पुनः वक्रीभई धनस्थानमा प्रवेश हुनेछ । **शैक्षिक क्षेत्र** : प्रतिस्पर्धामा अग्रस्थान प्राप्त हुनेछ । मिहिनेतको उचित प्रतिफल भने मिल्नेछ । श्रावणदेखि कार्तिक महिनासम्मको समय अध्ययन अध्यापनका दृष्टिले उत्तम रहनेछ । वाक्कलाका साथै लेखन क्षेत्रमका पनि विशेष अग्रसर रहने देखिन्छ । **वैदेशिक क्षेत्र एवं यात्रा** : वैदेशिक क्षेत्रका साथै यात्राका दृष्टिले यो वर्ष फलदायी रहनेछ । निर्णय प्रक्रियामा सजग रहनु नै उचित हुनेछ । शत्रुपक्ष सबल रहने भएकाले कार्यमा व्यवधान पनि खडा गर्नसक्नेछन् । दुर्गा भगवतीको उपासनाले कार्य क्षमतामा वृद्धि हुने देखिन्छ । **स्वास्थ्यका** दृष्टिले यो वर्ष मिश्रित फलदायी रहनेछ । वात प्रकृतिका विकारले केही दुःख दिनसक्नेछन् । कार्तिकदेखि स्वास्थ्यमा प्रतिरोधात्मक क्षमता वृद्धि हुने देखिन्छ । शीतकार वस्तुको प्रयोगमा सजग रहनु नै उचित हुनेछ । नियमित व्यायामका साथै योगाभ्यास यो वर्ष विशेष लाभदायी रहने देखिन्छ ।

घर परिवार पारिवारिक दृष्टिले यो वर्ष सुखद् रहनेछ । आफन्त एवं इष्टमित्रको साथ सहयोग प्राप्त हुनेछ । सन्तान सुख मिल्नेछ । **प्रेम**प्रणयका दृष्टिले वर्ष सबल रहनेछ । सम्बन्धमा प्रगाढता थपिने देखिन्छ । नयाँ प्रेम सम्बन्ध स्थापित गर्नेका निम्ति पनि नयाँ वर्ष सुखद् रहनेछ । प्रेम बन्धनमा रहनेका निम्ति वैवाहिक सम्बन्धका योग पनि देखिन्छन् । **राजनीति**को क्षेत्र सफल रहने देखिन्छ । नेतृत्व क्षमतामा वृद्धि हुनेछ । मित्र जनको साथ सहयोग मिल्नुका साथै पद प्रतिष्ठा प्राप्तिका योग पनि देखिन्छन् । राजनीतिमा संयमका साथै सहकार्यका भावना लाभदायी रहनेछन् ।

आध्यात्मिक चिन्तनमा मन अभिप्रेरित रहनेछ । धनकाने क्षेत्र सबल बनाउन दुर्गा भगवतीको उपासना लाभदायी रहने देखिन्छ । यसैगरी स्वास्थ्यमा सबलताका निम्ति भगवान् शिवको उपासना कल्याणकारी रहनेछ ।

वार्षिक राशिफल २०८२
धनु राशि Sagittarious

नामको पहिलो अक्षर : ये, यो, भा, भि, भु, धा, फा, ढा, भे । राशिस्वामी : बृहस्पति ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : धनु राशिका लागि नयाँवर्ष वि.सं. २०८२ साल उन्नत रहनेछ । बौद्धिक क्षेत्रमा विशेष संलग्नता रहने देखिन्छ । कार्यक्षेत्रकमो प्रतिस्पर्धामा निरन्तर लागि पर्नु नै उचित हुने देखिन्छ । जागिरका नयाँ अवसर प्राप्त हुनुका साथै कार्यरत व्यक्तिका निम्ति पदोन्नतिका योग पनि देखिन्छन् । अढैया शनिको प्रभाव रहने भएकाले कार्यक्षेत्रमा यत्नपश्चात् मात्र प्रतिफल प्राप्त हुने देखिन्छ । चित्तलाई स्थिर बनाइ गरिएका कार्य फलदायी रहनेछन् ।

आर्थिक स्थिति मिश्रित रहनेछ । शुरुका महिना केही उतारचढाव भए तापनि बीचमा आर्थिक सुधार आउनेछ । विभिन्न लगानी र व्यापारमा अवसरहरू प्राप्त हुनेछन्, तर निश्चित जोखिमहरू पनि रहनेछन् । यथासम्भव सजग र विवेकपूर्ण निर्णय लिनु महत्वपूर्ण हुनेछ । सम्पत्ति र गृह निर्माणको लागि केही अवसर आउन सक्छ । तपाईंले केही दीर्घकालीन लगानी गर्न सक्नुहुन्छ। अनावश्यक खर्चबाट बच्नु पर्नेछ, विशेषगरी मानसिक र पारिवारिक तनावको कारण खर्च बढ्न सक्छ ।

यात्रा : वैदेशिक क्षेत्रका साथै यात्राका दृष्टिले यो वर्ष उन्नत रहनेछ ।

व्यवसाय र भविष्य : नोकरी र व्यवसायमा वर्षको मध्यतिर अस्थिरता आउन सक्छ । स्थान परिवर्तनको सम्भावना देखिन्छ । परिश्रमपूर्वक गरिएका कार्यर्य सफल रहनेछन् । जनसम्पर्क र सामाजिक सञ्जालमा तपाईंको छवि सुदृढ हुने समय हुनेछ। राजनीतिक क्षेत्रका लागि भने, केही समय चुनौतीपूर्ण हुन सक्छ । सहकर्मीहरूको समर्थन र प्रयासले तपाईंलाई कठिनाइहरू पार गर्न सहयोग पुर्याउनेछ ।

स्वास्थ्य: स्वास्थ्यमा सामान्य समस्या आउन सक्छ । खानपान र नियमित व्यायाममा ध्यान दिनु आवश्यक हुनेछ ।

सामाजिक जीवनमा समय बिताउन र परिवारसँग राम्रो सम्बन्ध राख्न सकिन्छ । वैवाहिक जीवनमा केही तर्कवितर्क र समस्याहरू आउन सक्छ, तर विश्वास र समझदारीको साथ तपाईं यी समस्याहरूलाई हल गर्न सक्नुहुन्छ । सन्तानसँगको सम्बन्धमा सुधार आउने छ । यो वर्षका ज्येष्ठ, आश्विन, कार्तिक र फाल्गुन महिनामा गरेका प्रयासहरू सकारात्मक नतिजा दिन सक्नेछन् ।

अढैया शनिको प्रभाव वर्षभरि नै रहने भएकाले शनिको मन्त्र जप, भगवान् शिवको आराधना, शनिमृत्युञ्जयको पाठ यो वर्ष सुखद् रहने देखिन्छ । गायत्रीको मन्त्रजपका साथै योगाभ्यासले स्वास्थ्यमा सकारात्मक प्रभाव रहनेछ । निर्णय प्रक्रियामा बुद्धिपक्षको प्रयोग सुखद् रहने देखिन्छ ।

वार्षिक राशिफल २०८२

वार्षिक राशिफल २०८२
मकर राशि Capricon

नामको पहिलो अक्षर : भो, जा, जि (जु,जे, जो, खा), खि, खु, खे, खो, गा, गि । राशिस्वामी : शनि ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : मकर राशिका लागि नयाँवर्ष उन्नतिकारक रहनेछ । कार्यक्षेत्रमा उन्नतिका साथै नयाँ कार्य प्राप्तिका योग पनि देखिन्छन् । नोकरीमा पदोन्नति र नयाँ अवसरहरू प्राप्त हुनेछन् । राजनीतिमा प्रभाव जमाउने मौका मिल्नेछ र उच्च स्थानमा पुग्न सकिनेछ । कामबाट उच्च स्थान प्राप्त गर्ने सम्भावना छ । **आर्थिक** पक्ष यो वर्ष सुखद् नै रहने देखिन्छ । धातुजन्य वस्तुको व्यवसाय सुखद् रहनेछ । पञ्चम गुरूको प्रभावले तपाईंको योजनाहरू र कामलाई अघि बढाउँछ। व्यापारमा नया अवसरहरू खुल्नेछन् र सोचेभन्दा बढी लाभ मिल्नेछ। विशेष गरी वैदेशिक व्यापार र कुटनीतिक क्षेत्रमा सफलता प्राप्त हुने सम्भावना छ । आर्थिक स्थिति बलियो हुनेछ । आम्दानीका अवसरहरू बढ्नेछन् र आर्थिक कारोबारमा सकारात्मक वृद्धि हुनेछ । व्यापार र लगानीमा पनि लाभ हुने संकेत छ। त्यसैगरी, वैदेशिक कार्य र विदेश यात्रा गर्नका लागि मौका मिल्ने देखिन्छ ।

पारिवारिक जीवन सुमधुर रहनेछ । वैवाहिक जीवनमा पनि समझदारी र सामञ्जस्य रहनेछ । पति–पत्नी बीचको सम्बन्ध राम्रो हुनेछ ।

प्रेमसम्बन्ध सुखद् रहनेछ । मैत्री भावमा वृद्धि हुने देखिन्छ । सुखद् परिभ्रमणका योग पनि देखिन्छन् । **स्वास्थ्यमा** सामान्य समस्याहरू आउन सक्छन् । विशेष गरी आषाढ महिनाबाट शनि वक्र भएपछि स्वास्थ्य र खानपानमा सजग रहनुपर्ने देखिन्छ । नियमित ध्यान एवं योगाभ्यास स्वास्थ्यका निम्ति सुखद् रहनेछ । **शिक्षा र यात्रा** : विदेशिक अध्ययन र यात्राका अवसरहरू प्राप्त हुनेछन् । यदि तपाईं विदेश जान चाहनुहुन्छ भने यो राम्रो समय हो । आषाढदेखि कार्तिक महिनासम्म तपाईंको शिक्षा र अनुसन्धानका क्षेत्रमा उत्कृष्ट परिणाम आउने सम्भावना देखिन्छ ।

वैशाख, भाद्र र पौष महिना केही चुनौतीपूर्ण हुन सक्नेछन् । यस समयमा संयम र सजगता अपनाउनु उचित हुनेछ ।

मूलतः गरेर व्यापार, शिक्षा र पारिवारिक जीवनमा सुखद् रहनेछ । स्वास्थ्य र आर्थिक कारोबारमा केही सजगता अपनाउनु होला । समग्र कल्याणका निम्ति दुर्गा भगवतीको उपासना यो वर्ष सुखद् रहने देखिन्छ ।

वार्षिक राशिफल २०८२
कुम्भ राशि Aquarius

नामको पहिलो अक्षर : गु, गे, गो, सा, सि, सु, से, सो, दा । राशिस्वामी : शनि ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : कुम्भ राशिका लागि नयाँवर्ष लाभदायी रहनेछ । शनि साढेसातीको प्रभावले कार्यमा केही कठिन परिस्थितिको सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ । जागिरको क्षेत्र मजबूत नै देखिन्छ । पदप्रतिष्ठामा अभिवृद्धिका योग देखिन्छन् । निर्णयप्रक्रियामा बुद्धिपक्षको प्रयोग सुखद् रहनेछ ।

आर्थिक दृष्टिले योवर्ष मध्यम फलदायी रहनेछ । कृषि एवं पशु चौपायबाट लाभका योग देखिन्छन् । लेनदेनमा सजग रहनु उचित हुनेछ । व्यापार व्यवसायमा मिहिनेत परेपनि पूर्णतः प्रतिफलदायी रहनेछ । सेयर व्यवसाय फलदायी नै रहनेछ । आर्थिक योजना बनाएर चल्नु सुखद् रहनेछ । कुनै पनि नयाँ लगानी वा ऋण लिने निर्णय गर्नु अघि विवेकको प्रयोग सुखद् रहने छ ।

विद्याको भाव सुखद् रहनेछ । अध्ययनार्थ वैदेशिक यात्राका योग पनि देखिन्छन् । प्राविधिक पक्षको अध्ययनार्थीका निम्ति वर्ष सुखद् रहनेछ । वैदेशिक क्षेत्र सुखद् नै देखिन्छ ।

परिवार दृष्टिले वर्ष मिश्रित फलदायी रहनेछ । सन्तानको सहयोग मध्यम रूपमा प्राप्त हुनेछ । दाम्पत्य पक्ष औसत फलदायी रहनेछ । परिवारका सदस्यहरूसँग खुला र सकारात्मक संवाद राख्नु सुखद् रहनेछ । **प्रेमजीवन** यो वर्ष सुखद् नै देखिन्छ । सकारात्मक सोचले प्रेममा सफलता मिल्ने देखिन्छ । राजनीतिमा पनि सफलता मिल्नेछ । सकारात्मक महिना : वैशाख, श्रावण, मार्ग, पौष रहनेछन् । ज्येष्ठ, आश्विन, माघ महिनामा सजग रहनु उचित हुनेछ । बुद्धिपक्षको प्रयोग पनि सुखद् रहने देखिन्छ ।

स्वास्थ्यको क्षेत्र मध्यम फलदायी रहनेछ । तनाव र चिन्ताले मनोबल कमजोर हुन सक्छ । स्वस्थ खानपान र नियमित व्यायाममा ध्यान दिनु लाभ्रद रहनेछ । आध्यात्मिक दृष्टिले वर्ष फलिभूत रहनेछ । "ॐ नमः शिवाय"का साथै महामृत्युञ्जयको जप कल्याणदायी रहनेछ । आध्यात्मिक कार्यमा संलग्नता बढ्नेछ । सकारात्मक सोच र आत्मविश्वासका साथ कार्यमा अघि बढ्नु लाभप्रद रहनेछ ।

वार्षिक राशिफल २०८२
मीन राशि Pisces

नामको पहिलो अक्षर : दि, दु, थ, झ, ञ, दे, दो, चा, चि । राशिस्वामी : बृहस्पति ।

कर्मक्षेत्र /जागिर : मीन राशिका लागि नयाँवर्ष मिश्रित फलदायी रहनेछ । शनि साढेसातीको विशेष प्रभाव रहनेछ । शत्रु पक्ष सक्रिय रहनसक्नेछन् । निर्णय गर्दा बुद्धिपक्षको प्रयोग यो वर्ष सुखद् रहनेछ । भौतिक वस्तुको कार्य व्यवसायमा केही अप्ठ्यारा परिस्थितिको सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ । पद प्रतिष्ठामा भने अभिवृद्धिका योग देखिन्छन् । सामाजिक प्रतिष्ठामा वृद्धि हुनेछ । **अर्थ/वाणिज्य** : आर्थिक दृष्टिले मीन राशिको नयाँवर्ष लाभदायी रहनेछ । धनको स्थान सबल रहनेछ । आय आर्जनमा वृद्धि हुनुका साथै लगानीका नयाँ मार्ग पनि प्राप्त हुनेछन् । व्यापारमा पनि राम्रो प्रगति र लाभको संकेत देखिन्छ । ठोस वस्तुप्रतिको लगानी अधिक प्रतिफलदायी रहने देखिन्छ । **शैक्षिक क्षेत्र** : शैक्षिक दृष्टिले नयाँवर्ष लाभदायी रहनेछ । विदेशमा अध्ययन गर्ने अवसर मिल्नेछ ।

वैदेशिक क्षेत्र एवं यात्रा : वैदेशिक यात्राका योग पनि देखिन्छन् । नयाँ कार्यप्राप्तिका साथै व्यवसायमा पनि अभिवृद्धि हुनेछ ।

स्वास्थ्य : स्वास्थ्यका दृष्टिले नयाँवर्ष मध्यम फलदायी रहनेछ । शीतजन्य वस्तुको प्रयोगमा सजग रहनु उचित हुनेछ । वात र पित्त प्रकृतिका विकार अधिक देखिन सक्नेछन् । स्वास्थ आहार विहारका साथै नियमित व्यायामले स्वास्थ्यमा थप अनुकूलता मिल्नेछ । **घर परिवार** : पारिवारिक जीवनमा सुखद समाचारहरू आउनेछन् ।

प्रेमप्रणय : प्रेमप्रेम सम्बन्धमा केही चुनौती आउन सक्छ । समझदारीपूर्वक अघिबढ्नु सुखद् रहनेछ । **राजनीति** : राजनीतिको क्षेत्र नयाँवर्ष सुखद् नै रहनेछ । पद प्रतिष्ठा प्राप्तिका योग पनि देखिन्छन् । शनि साढेसातीको प्रभाव वर्षभरि नै रहने भएकाले शिवजीको उपासनाका साथै शनिको मन्त्र जापका साथै शनिवार पिपलको दर्शन एवं सेवा सुखद् रहनेछ । यसैगरी दुर्गा भगवती उपासना शुभ फलदायी रहनेछ ।

सहयोगी पञ्चाङ्गकार
त्रिविक्रम कोइराला
फलितज्योतिषाचार्य

नेपालका ७७ जिल्लाका अक्षांश, देशान्तर र मानक समयान्तर

नेपाली मानक समय ५।४५ घमि पूर्वी देशान्तर ८६°।१५ गौरीशङ्कर हिमाल दोलखाबाट

कोशी प्रदेश केन्द्र विराटनगर
अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर (मि.से.)
१. ताप्लेजुङ २७°२' ८७°४१' +५।४४
२. पाँचथर (फिदिम) २७°८' ८७°४६' +६।४४
३. इलाम २६°५५' ८७°५५' +६।४०
४. संखुवासभा २७°२२' ८७°१३' +३।५२
५. तेह्रथुम २७°८' ८७°३२' +५।८
६. धनकुटा २६°५८' ८७°२०' +४।२०
७. भोजपुर २७°१०' ८७°४' +३।१६
८. खोटाङ (दिक्तेल) २७°१३' ८६°४८' +२।१२
९. सोलुखुम्बु (सल्लेरी) २७°३०' ८६°३६' +१।२४
१०. ओखलढुङ्गा २७°१९' ८६°३२' +१।८
११. उदयपुर (गाईघाट) २६°४७' ८६°३२' +१।८
१२. झापा (चन्द्रगढी) २६°३५' ८८°४' +७।१६
१३. मोरङ (विराटनगर) २६°२७' ८७°१७' + ४।८
१४. सुनसरी (इनरुवा) २६°३६' ८७°९' +३।३६

मधेश प्रदेश केन्द्र जनकपुर
अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर (मि.से.)
१. सप्तरी २६°३२' ८६°४५' +२।०
२. सिरहा २६°३९' ८६°१३' –०।८
३. धनुषा (जनकपुरधाम) २६°४३' ८५°५६' –१।१६
४. महोत्तरी (जलेश्वर) २६°३९' ८५°४८' –१।४८
५. सर्लाही (मलङ्गवा) २६°५१' ८५°३३' –२।४८
६. रौतहट (गौर) २६°४६'८५°१६'–३।५६
७. बारा (कलैया) २७°२'८५°२'–४।५२
८.पर्सा (वीरगञ्ज) २६°५९'८४°५२'–५।३२

वागमती प्रदेश केन्द्र हेटौँडा
अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर (मि.से.)
१. दोलखा (चरिकोट) २७°४१'८६°३'–०४८
२. रामेछाप (मन्थली) २७°२७'८६°६'–०।३६
३. सिन्धुली (सिन्धुलीमाढी) २६°४३'८५°५५'–१।२०
४. काभ्रेपलाञ्चोक (धुलिखेल) २७°३७'८५°३४'–२।४४
५. सिन्धुपाल्चोक(चौतारा) २७°४७'८५°४३'–२।८
६. रसुवा (धुञ्चे) २८°७' ८५°१८'–३।४८
७. नुवाकोट (विदुर) २७°५३'८५°८'–४।२८
८. धादिङ २७°५४' ८४°५४'–५।२४
९. चितवन (भरतपुर) २७°४०'८४°२६'–७।१६
१०. मकवानपुर (हेटौँडा) २७°२६'८५°२'–४।५२
११. भक्तपुर २७°४०'८५°२६'–३।१६
१२. ललितपुर (पाटन) २७°४१'८५°२०'–३।४०
१३. काठमाडौँ २७°४२'८५°१९'–३।४४

गण्डकी प्रदेश केन्द्र पोखरा
अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर (मि.से.)
१. गोरखा (गोरखकाली) २८°०' ८४°३६ –६।३६
२. लमजुङ (बेसीशहर) २८°१४' ८४°२३ –७।२८
३. तनहुँ (दमौली) २७°५८' ८४°१७'–७।५२
४. कास्की (पोखरा) २८°१३'८३°५९'–९।४
५. मनाङ्ग (चामे) २८°३३'८४°१५'–८।०
६. मुस्ताङ्ग(जोमसोम) २८°४७' ८३°४४'–१०।४
७. पर्वत (कुस्मा) २८°१४' ८३°४२' –१०।१२
८. स्याङ्जा(पुतलीबजार) २८°६' ८३°५३'–९।२८
९. म्याग्दी (बेनी) २८°२१'८३°३४' –१०।४४
१०.बाग्लुङ्ग २८°१६'८३°३६'–१०।३६
११. नवलपरासी २७°३२' ८३°३९'–१०।२४
(बर्दघाट सुस्ता पूर्व)

लुम्बिनी प्रदेश केन्द्र दाङ
अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर (मि.से.)
१. नवलपुर २७°३२' ८३°३९'–१०।२४
(बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)
२. रुपन्देही (भैरहवा) २७°३०' ८३°२७'–११।१२
३. कपिलवस्तु(तौलिहवा) २७°३३' ८३°३'–१२।४८
४. पाल्पा (तानसेन) २७°५२' ८३°५३'–९।२८
५. अघार्ख ाँची(सन्धिखर्क) २७°५८' ८३°८'–१२।२८
६. गुल्मी (तम्घास) २८°१' ८३°१५'–१२।०
७. रोल्पा (लिवाङ्ग) २८°१८'८२°३८'–१४।२८
८. प्यूठान (खलङ्गा) २८°५'८२°५४'–१३।२४
९. दाङ (घोराही) २८°२' ८२°२९'–१५।४
१०.बाँके (नेपालगञ्ज) २८°४'८१°३८' –१८।२८
११.बर्दिया (गुलरिया) २८°१२'८१°२०'–१९।४०
१२.रुकुम (पूर्वी भाग) २८°३७' ८२°२७'–१५।१२

कर्णाली प्रदेश केन्द्र विरेन्द्रनगर सुर्खेत
अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर (मि.से.)
१. रुकुम (पश्चिमी भाग) २८°३७' ८२°२७' –१५।१२
२. सल्यान (खलङ्गा) २८°२३' ८२°१०'–१६।२०
३. डोल्पा (दुनै) २८°५६' ८२°५४'–१३।२४
४. जुम्ला (खलङ्गा) २९°१७' ८२°११'–१६।१६
५. मुगु (गम्गाढी) २९°३३' ८२°१०'–१६।२०
६. हुम्ला (सिमिकोट) २९°५८' ८१°४९'–१७।४४
७. कालिकोट (मान्मा) २९°९' ८१°३६'–१८।३६
८. जाजरकोट २८°४२'८२°१२'–१६।१२
९. दैलेख (दैलेख) २८°५०'८१°४३'–१८।८

सुदूरपश्चिम प्रदेश केन्द्र धनगढी
अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर (मि.से.)
१. बाजुरा (मार्तण्डी) २९°२७' ८१°२९'–१९।४
२. बझाङ (चैनपुर) २९°३३' ८१°१२'–२०।१२
३. डोटी (सिलगडी) २९°१६'८०°५९'–२१।४
४. अछाम (मंगलसेन) २९°८'८१°१५'–२०।०
५. दार्चुला २९°५१'८०°३३' –२२।४८
६. बैतडी २९°३३'८०°१६'–२३।५६
७. डडेलधुरा २९°१८'८०°३५'–२२।४०
८. कञ्चनपुर (महेन्द्रनगर) २८°५७' ८०°११'–२४।१६
९. कैलाली (धनगढी) २८°४१' ८०°३६'–२२।३६

अरिष्टशान्ति तथा महामृत्युञ्जय वैदिकमन्त्र जप विधि

(विधिनिर्देश : आचमन, प्राणायाम, शान्तिपाठ गणेश स्मरण तथा पूजन गरेपछि सङ्कल्प, विनियोग, न्यास, ध्यानपूर्वक महामृत्युञ्जयमन्त्रको जप गर्नुपर्दछ ।)

सङ्कल्पः

अद्येहेत्यादि देशकालौ संकीर्त्य ...गोत्रः ....शर्मा स्वस्य (यजमानस्य वा) शरीरे उत्पन्नोत्पाद्यमानाऽखिलारिष्टनिवृत्तये श्रीमृत्युञ्जयप्रसादाद्दीर्घायुष्यं सततारोग्यताप्राप्त्यर्थं ...संख्यापरिमितश्रीमृत्युञ्जयमन्त्रजपमहं करिष्ये ।

विनियोगः

अस्य श्री महामृत्युञ्जयमन्त्रस्य वामदेवकहोलवशिष्ठा ऋषयः— पंक्तिगायत्र्यनुष्टुभ छन्दांसि सदाशिवमहामृत्युञ्जयरुद्रो देवता, ह्रीं शक्तिः श्रीं बीजं, महामृत्युञ्जयप्रीतये ममाभीष्टासिद्धये जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः

ॐ वामदेवकहोलवशिष्ठात्रिऋषिभ्यो नमः मूर्ध्नि, ॐ पंक्तिगायत्र्यनुष्टुप्छन्दोभ्यो नमः वक्त्रे, ॐ सदाशिवमहामृत्युजयरुद्रोदेवतायैनमः हृदि । ॐ ह्रीं शक्तये नमः लिङ्गे, ॐ श्रीं बीजायनमः पादयोः ।

करन्यासः

ॐ हौं ॐ सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलपाणये स्वाहा अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।
ॐ हौं ॐ जुं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमोभगवते रुद्राय अमृतमूर्तये मां जीवय जीवय तर्जनीभ्यां नमः ।
ॐ हौं ॐ जूँ सः भूर्भुवः स्वः सुगन्धिं पुष्टिवर्धनं ॐ नमोभगवते रुद्राय चन्द्रशिरसे जटिने स्वाहा, मध्यमाभ्यां नमः ।
ॐ हौं जूं सः भूर्भुवः स्वः उर्वारुकमिबन्धनम् ॐ नमोभगवते रुद्राय त्रिपुरन्तकाय ह्राँ ह्रीं अनाभिकाम्यां नमः ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमोभगवते रुद्राय त्रिलोचनाय ऋग्यजुः सामत्रयाय कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मामृतात् ॐ नमो भगवते अग्नि त्रयाय ज्वल मां रक्ष रक्ष अघोरास्त्राय करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ।

हृदयादिन्यासः

ॐ हौं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलपाणये स्वाहा हृदयाय नमः ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमो भगवते रुद्राय अमृतमूर्तये मां जीवय जीवय शिरसे स्वाहा ।
ॐ हौं ॐ जूं सः ॐ भूर्भुवः ॐ स्वः सुगन्धिं पुष्टिवर्धनं ॐ नमोभगवते रुद्राय चन्द्रशिरसे जाटिने स्वाहा शिखायै वषट् ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः ऊर्वारुकमिवबन्धनात् ॐ नमोभगवते रुद्राय त्रिपुरान्तकाय ह्रां ह्रीं कवचाय हुम् ।
ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिलोचनाय ऋग्यजु, सामत्रयाय नेत्रत्रयाय वौषट् ।
ॐ हौं जूं सः भूर्भुवः स्वः मामृतात् ॐ नमो भगवते रुद्राय अग्नित्रयाय ज्वल ज्वल मां रक्ष अघोराय अस्त्राय अस्त्राय फट् ।

पदन्यासः

त्र्यम्बकं शिरसि । यजामहे भ्रुवोः । सुगान्धिं दृशोः । पुष्टिवर्धनम् मुखे । उर्वारुकम् गण्डयोः । इव हृदये । बन्धनान् उदरे । मृत्योः गुह्ये । मुक्षीय उर्वोः । मा जान्वोः । अमृतात् पादयोः ।

ध्यानम् (मूलमन्त्रले सर्वव्यापक न्यास गरेर, ध्यान गर्ने)—
हस्ताभ्यां कलशद्वयामृतरसैराप्लावयन्तं शिरो
द्वाभ्यां तौ दधतं मृगाक्षवलये द्वाभ्यां वहन्तं परम् ।
अङ्कन्यस्तकरद्वयामृतघटं कैलासकान्तं शिवं
स्वच्छाम्भोजगतं नवेन्दुमुकुटं देवं त्रिनेत्रं भजे ॥

मानसोपचारपूजनविधिः—
ॐ लं पृथिव्यात्मकं गन्धं समर्पयामि ।
ॐ हं आकाशात्मकं पुष्पं समर्पयामि ।
ॐ यं वाप्यात्मकं धूपं समर्पयामि ।
ॐ रं तेजात्मकं दीपं समर्पयामि ।
ॐ वं अमृतात्मकं नैवेद्यं समर्पयामि ।
ॐ सं सर्वात्मकं मन्त्रपुष्पाञ्जालिं समर्पयामि ।

जपः *(जपगर्ने मन्त्रः)*

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं यजामहे सुगान्धिं पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात्, भूर्भुवः स्वः रों जूं सः ह्रौ ॐ ।

जपसमर्पणम् *(जप समर्पण गर्ने मन्त्रः)—*
ॐ गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् ।
ॐ मृत्युञ्जय महारुद्र त्राहिमां शरणागतम् ।
सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादन्महेश्वरः ॥
जन्ममृत्युजरारोगैः पीडितं कर्म वन्धनैः ॥

यसरी जप पूर्ण भएपछि जपको दशांश हवन, हवनको दशांश तर्पण, तर्पणको दशांश मार्जन, मार्जनाको दशांश ब्राह्मण भोजन दक्षिणा आदि गराउनु पर्दछ । –महामन्त्रमहोदधिबाट

शनि साढेसाती र अढैया विचार

जब शनि आफ्नो राशिको आसपास आइपुग्छन् उक्त समयमा शनि साढेसाती हुने गर्दछ । आफ्नो राशि, आफ्नो राशि भन्दा दोस्रो र बाह्रौँ राशिमा शनि भए साढेसाती हुन्छ ।

राशौ द्वादशजन्मशीर्षहृदये पादे द्वितीये शनि ।
नानाक्लेशकरोद्रतिदुर्जनजनात्पुत्रान्पशून्पीडयेत् ॥
(ज्योतिःसार,मिश्रप्रकरण, श्लो.२५)

अर्थात् जन्मराशिदेखि बाह्रौँ शनैश्चर भए शिरमा वास गर्छ । जन्मराशिमा भए हृदयमा वास गर्छ । द्वितीयमा हुँदा चरणमा वास गर्छ । जसको फल नानाप्रकारको क्लेश दिने हुन्छ । दुर्जनजनबाट, सन्ततिबाट, पशु चौपायबाट पीडा दिने हुन्छ । शनि भएको राशिमा अढाइ वर्ष अघिल्लो र पछिल्लो राशिमा अढाइ अढाइ वर्षमानलाई जोड्दा साढेसात वर्ष हुन पुग्छ यसैलाई साढेसाती भनिन्छ ।

यसैगरी शनि आफ्नो राशिबाट चार वा आठ राशिमा भएको अवस्थामा अढैया शनि लाग्ने गर्दछ । यो गोचरीय फल हो । जन्मकुण्डलीअनुसार शनिको के कति प्रभाव रहन्छ भन्ने आँकलन गर्न सकिन्छ । शनिजन्य अनिष्ट फलबाट बँच्न देवीको पूजा, शनिको जप, स्तोत्रपाठ, शनिमृत्युञ्जय पाठ, रत्न धारणका साथै शनिवार पिपलको दर्शन, जल अर्पण शुभ रहन्छ ।

विसं २०८२ मा शनि साढेसाती

विसं २०८२ मा शनि साढेसाती
मेष : आद्य साढेसाती वर्षभरि ।
कुम्भ : अन्त्य साढेसाती वर्षभरि ।
मीन : मध्य साढेसाती वर्षभरि ।

विसं २०८२ मा शनि अढैया
सिंह : शनि अढैया वर्षभरि ।
धनु : शनि अढैया वर्षभरि ।

शनिस्तोत्र –
नमस्ते कोणसंस्थाय पिङ्गलाय नमोऽस्तु ते ।
नमस्ते विभुरूपाय कृष्णाय च नमोऽस्तु ते ॥
नमस्ते रौद्रदेशाय नमस्ते चान्तकाय च ।
नमस्ते यमसंज्ञाय नमस्ते सौरये विभो ॥
नमस्ते मन्दसंज्ञाय शनैश्चर नमोऽस्तु ते ।
प्रसादं कुरुदेवेश दीनस्य प्रणतस्य च ॥

पिपलको प्रार्थना गर्ने मन्त्र –
अश्वत्थ ! यस्मन् त्वयि वृक्षराजे नारायणस्तिष्ठति सर्वकाले ।
अतः स्तुतस्त्वं सततं तरूणां धन्योद्रसि चारिष्टविनाशकोऽसि ॥
पिपलमा जल चढाउने मन्त्र –
मूलतो ब्रह्मरूपाय मध्यतो विष्णुरूपिणे ।
अग्रतः शिवरूपाय अश्वत्थाय नमोनमः ॥

सङ्ख्या, वस्तु र अवस्थाको ज्ञान

शून्य : अनन्त, शून्य, ख, आकाश।
एक : भू, चन्द्रमा।
दुई अयन : उत्तरायण र दक्षिणायन।
त्रिलोक : स्वर्ग, मर्त्य र पाताल ।
त्रिमधु : घिउ, चिनी र मह।
त्रिशक्ति : गायत्री, सावित्री र सरस्वती।
त्रिगुण : सत्त्व, रज र तम।
त्रिसन्ध्या : प्रात, मध्य र सायं।
तीन घडी (२४×३ = ७२ मिनेट)को सन्ध्या मानिएको छ।
सन्ध्या त्रिनाडीप्रमितार्कविम्बादर्धोदितास्तादध ऊर्ध्वमत्र। (मुहूर्तचिन्तामणि, ३।७)
त्रिमद : परिवार, विद्या र धन।
त्रिदोष : वात, पित्त र कफ।
चतुर्वर्ग : धर्म, अर्थ, काम र मोक्ष।
चार वेद : ऋक्, यजु, साम र अथर्व।
पञ्चाङ्ग : तिथि, नक्षत्र, वार, योग र करण।
पञ्चामृत : गाईको दुध, दही, घिउ, मह र सखर(चिनी)।
पञ्चगव्य : गाईको गउत, गोवर, दुध, दही, घिउ ।
पञ्चरत्न : सुन, हीरा, मोती, पद्मराग र नीलम ।
कनकं कुलिशं मुक्ता पद्मरागं च नीलकम् । एतानि पञ्चरत्नानि सर्वकार्येषु योजयेत् ॥ (नित्यपूजाप्रकाश, २०६७ : १८८)
पञ्चपल्लव : पिपल, डुम्री, पाखरी, आँप र वरका पात।
अश्वत्थोदुम्बरप्लक्षचूतन्यग्रोधपल्लवाः। (ब्रह्माण्डपुराण)

पञ्चतत्त्वका स्वामी ग्रह

पञ्चतत्त्व	तन्मात्रा	स्वामी ग्रह
पृथ्वी (माटो)	गन्ध	बुध
जल(पानी)	रस	शुक्र
तेज (आगो)	रूप	मंगल
वायु (हावा)	स्पर्श	शनि
आकाश (शून्य)	शब्द	गुरु

शिखिभूमिपयोवारि वासिनो भूसुतादयः ॥ (नारदपुराण, पृ.३६४)
पञ्चधेनु(गाई) दान : पापापनोद, ऋणापनोद, मोक्ष, उत्क्रान्ति र वैतरणी धेनु। (धर्मसिन्धु, पृ. ४१०–४११) *आजन्मको पाप क्षयका निम्ति पापापनोदधेनु, आजन्म उपार्जन गरेका ऋणबाट मुक्तिका निम्ति ऋणापनोदधेनु, मोक्ष प्राप्तिको कामनाका लागि मोक्ष धेनु, प्राणान्तमा हुने बाधा व्यवधानका साथै पापकर्मबाट मुक्तिका निम्ति उत्क्रान्तिधेनु, यममार्गको यात्राका क्रममा वैतरणी नदीजन्य कष्ट निवारणका निम्ति वैतरणी धेनु(गाई) दान गरिन्छ।*

षड्ऋतु : वसन्त, ग्रीष्म, वर्षा, शरद, हेमन्त, शिशिर।
षडङ्गन्यास : हृदय, शिर, शिखा, दुई बाहु र आँखा जङ्घे वक्षः शिरः शिखा बाहू नेत्रम्' । (मुक्तक)

वेदाङ्ग

	वेदका ६	अङ्ग
१	शिक्षा	नाक
२	कल्प	हात
३	निरुक्त	कान
४	छन्द	पाउ
५	ज्योतिष	आँखा
६	व्याकरण	मुख

(सिद्धान्तशिरोमणि, मध्यमाधिकार लो.११)
सप्तर्षि: विश्वामित्र, जमदग्नि, भरद्वाज, गौतम, अत्रि, वशिष्ठ र कश्यप।
विश्वामित्रो जमदग्निर्भरद्वाजोऽथ गौतमः।
अत्रिर्वशिष्ठः कश्यप इत्येते सप्तऋषयः। (धर्मसिन्धु, तृतीयपरिच्छेद, पृ. १९१) *अरुन्धती सहित सप्तर्षिको पूजा हुने गर्दछ।*
सप्तमृत्तिका : घोडा बसेको स्थान, हात्ती बसेको स्थान को माटो, धमिरो लागेको ठाँउको माटो, नदीको संगम भएका ठाँउको माटो, दहमा जमेको माटो, राज दरबारका ढोकाको माटो, गोठको माटो यी सप्तमृत्तिका हुन्।
अश्वस्थानाद्गजस्थानाद्वल्मीकात्सङ्गमाद्धृदात् ॥
राजद्वाराच्च गोष्ठाच्च मृदमानीय निक्षिपेत्।
(नित्यपूजाप्रकाश, २०६७ : १८७)
सात द्वीप : जम्बू, प्लक्ष, शाल्मल, कुश, क्रौञ्च, शाक र पुष्कर द्वीप। (श्रीमद्भागवत, ५।१६–२०)
सप्तधान्य
धान, जौ, गहुँ, मुँग, मास, प्रियङ्गु(कागुनू) र चना।
व्रीहयो यव गोधूमा मुद्गाः माषाः प्रियङ्गवः।
चणकाः सप्तमा ज्ञेयाः सप्तधान्यमुदाहृतम्।
(गरुडपुराण, प्रेतकल्प, ८।४८।)
अष्टचिरञ्जीवी : अश्वत्थामा, वलि, व्यास, हनुमान, विभीषण, कृपाचार्य, परशुराम र मार्कण्डेय ।
अश्वत्थामा बलिर्व्यासो हनुमाँश्च विभीषणः।
कृपःपरशुरामश्च सप्तैते चिरजीविनः॥
सप्तैतान्संस्मरेन्नित्यं मार्कण्डेयमथाष्टमम्। (संस्कृत नेपाली बृहद् शब्दकोश, पृ. ४३५) अष्टचिरञ्जीवीका साथ षष्ठिका देवीको पूजा हुने गर्दछ।
अष्टधातु : सुन, चाँदी, तामा, फलाम, जस्ता, राँगा, सिसा र पारो। (संस्कृत नेपाली बृहद् शब्दकोश, पृ. १२९)
अष्टाङ्ग अर्घ : पानी, दुध, कुश, दही, दुवो, अक्षता, तिल, सुपारी वा फल।

आपःक्षीरं कुशाग्राणि दधि दूर्वाक्षतास्तथा।
तिलाः पूगफलञ्चैव ह्यष्टाङ्गोऽर्घः प्रकीर्तितः॥
(कर्मकाण्डभास्कर, २०५४ : ५)
अष्टाङ्गयोग : १.यम २.नियम ३.आसन ४.प्राणायाम ५. प्रत्याहार ६.ध्यान ७.धारणा ८.समाधि । (संस्कृत नेपाली बृहद् शब्दकोश, पृ. १३०)
साष्टाङ्ग प्रणाम : दुई गोडा, दुई हात, दुई घुँडा, छाती, शिर, नजर, बोली र मन।
अष्टवसु : धर, ध्रुव, सोम, अह, अनिल, अनल, प्रत्यूष र प्रभास। (महाभारत, आदिपर्व, ६६।१८) अग्निपुराणमा केही भिन्न पाइन्छ :
आपो ध्रुवश्च सोमश्च धरश्चैवाऽनिलोऽनलः।
प्रत्यूषश्च प्रभासश्च वसवोऽष्टौ प्रकीर्तिता ॥(अग्निपुराण)
अष्टमहादान : तिल, फलाम, सुन, कपास, नुन, सप्तधान्य, भूमि, गाई। ***तिला लोहं हिरण्यं च कार्पासो लवणं तथा।***
सप्तधान्यं क्षितिर्गावो ह्येकैकं पावनं स्मृतम् ॥ (गरुडपुराण, प्रेतकल्प, ८।३३)
नवरस : शृङ्गार, हास्य, करुण, रौद्र, वीर, भयानक, विभत्स, अद्भुत र शान्त।
शृङ्गारहास्यकरुणरौद्रवीरभयानकाः।
विभत्सोद्भुत इत्यष्टौ रसाः शान्तस्तथामतः। (साहित्यदर्पण)
नवदुर्गा : शैलपुत्री, ब्रह्मचारिणी, चन्द्रघण्टा, कुष्माण्डा, स्कन्दमाता, कात्यायनी, कालरात्रि, महागौरी र सिद्धिदात्री। (दुर्गासप्तशती, देव्याः कवचम्, श्लो. ३–५)
नवपत्रिका : केरा, दारिम, धान, वेसार, मानक, कचु, वेल, अशोक र जमरा ।
कदली दाडिमी धान्यः हरिद्रा मानकं कचुः।
विल्वशाकौ जयन्ती च विज्ञेया नवपत्रिका ॥ (दुर्गार्चनपद्धति)
दश महादान : गाई, भूमि, तिल, सुन,घिउ, वस्त्र, धान, गुड, चाँदी र नुन।
गोभूतिलहिरण्याज्यवासोधान्यगुडानि च।
रौप्यं लवणमित्याहुर्दशदानान्यनुक्रमात् ॥ (निर्णयसिन्धु, पृ. ४११)
अग्निका दशकला : धुम्रा, अर्चि, उष्मा, ज्वलिनी, ज्वालिनी, विस्फुलिङ्गिनी, सुश्री, सुरुपा, कपिला, स्वधा र स्वाहा।
धूम्रार्चिरूष्मा ज्वलिनी ज्वालिनी विस्फुलिङ्गिनी।
सुश्रीः सुरूपा कपिला स्वधा स्वाहा कला दश॥ (कर्मकाण्ड भास्कर, पृ. ५)
एकादश रुद्र : मृगव्याध, सर्प, निरुति, अजैकपाद, अहिर्बुध्न्य, पिनाकी, दहन, ईश्वर, कपाली, स्थाणु र भव। (महाभारत, आदिपर्व, ६६।२–३)
सूर्यका बाह्र कला : तपिनी, तापिनी, धुम्रा, मरीचि, ज्वलिनी, रुचि, सुषुम्णा, भोगदा, विश्वा, बोधिनी, धारिणी र क्षमा।
तपिनी तापिनी धुम्रा मरीचिर्ज्वलिनी रुचिः।
सुषुम्णा भोगदा विश्वा बोधिनी धारिणी क्षमा। (कर्मकाण्ड भास्कर, पृ. ५)
सूर्यका बाह्र नाम : विवस्वान, अर्यमा, पूषा, त्वष्टा, सविता, भग, धाता, विधाता, वरुण, मित्र, इन्द्र र त्रिविक्रम ।
विवस्वानर्यमापूषा त्वष्टाथ सविता भगः।
धाता विधाता वरुणो मित्रः शक्र उरुक्रमः॥ (श्रीमद्भागवत, ६।७।३९)
तेह पददान : छाता, जुत्ता, वस्त्र, औंठी, कमण्डलु, आसन, पञ्चपात्र, लौरो, तामाको भाँडो, काँचो अन्न, पाकेको अन्न (भोजन), जनै र द्रव्य।
छत्रोपानहवस्त्राणि मुद्रिका च कमण्डलुः। आसनं पञ्चपात्राणि पदं पञ्चविधं स्मृतम् । दण्डेन ताम्रपात्रेण ह्यामान्नैर्भोजनैरपि । अथयज्ञोपवीतैश्च पदं सम्पूर्णतां व्रजेत् ॥ (गरुडपुराण, १३।८३–८४)
चौध मनु : १.स्वायम्भुव २.स्वारोचिष ३.औत्तम ४.तामस ५.रैवत ६.चाक्षुस ७.वैवश्वत ८.सावर्णि ९.दक्षसावर्णि १०.ब्रह्मसावर्णि ११.धर्मसावर्णि १२. रुद्रसावर्णि १३.दैवसावर्णि १४.इन्द्रसावर्णि (मुहूर्तचिन्तामणि, ११५७)
चौध विद्या : वेद –४, वेदाङ्ग–६, मीमांसा, न्याय, पुराण र धर्मशास्त्र।
चन्द्रमाका सोह्र कला : अमृता, मानदा, पूषा, पुष्टि, तुष्टि, रति, धृति, शशिनी, चन्द्रिका, कान्ति, ज्योत्स्ना, श्री, प्रीति, अङ्गना, पूर्णा र पूर्णामृता।
अमृता मानदा पूषा पुष्टिस्तुष्टी रतिर्धृतिः।
शशिनी चन्द्रिका कान्तिर्ज्योत्स्ना श्रीः प्रीतिरङ्गना।
पूर्णा पूर्णामृता चैताः कलाः सोमस्य षोडश। (कर्मकाण्डभास्कर, पृ. ५)
सर्वौषधि : कुट, वेसार, जटामसी, चुत्रो, मुरा, श्रीखण्ड, शिलाजित, बोझो, चाँपो र मोथो ।
मुरा मासी वचा कुष्ठं शैलेयं रजनीद्वयम्।
सठी चम्पकमुस्ता च सर्वौषधिगणः स्मृतः ॥ (अग्निपुराण, १७७।१७)

पक्षरन्ध्र तिथि

४, ६, ८, ९, १२, १४ यी पक्षरन्ध्र तिथिहरू हुन्। यिनका क्रमशः ८, ९, १४, २५, १०, ५ घडी दोषयुक्त हुनाले त्याज्य छन्। (मुहूर्तचिन्तामणि)

क्षय वृद्धि तिथि

सूर्योदय कालमा नरहने तिथि क्षय हो। दुई सूर्योदय कालसम्म रहने तिथि वृद्धि/अधि तिथि हुन्छ। (भारतीय ज्योतिष विज्ञान, पृ.६१)

सूक्ष्म तिथि

प्रत्येक तिथिको पन्ध्रौँ भाग सूक्ष्म तिथि हुन्छ। प्रत्येक तिथिमा १५ तिथिको अन्तर्भोग हुन्छ। तिथिमा बताइएका कर्म सूक्ष्म तिथिमा गर्नु अत्यन्त फलदायी हुन्छ।

दग्ध तिथि

वैशाखमा षष्ठी, जेठ र फागुनमा चतुर्थी, असारमा अष्टमी, मंसिरमा दशमी र माघमा द्वादशी तिथि दग्ध हुन्छन्। दग्ध तिथि विवाहमा निषिद्ध हुन्छन्। (मुहूर्तचिन्तामणि, विवाहप्रकरण, श्लो. ६७)

पर्व तिथि

कृष्णपक्षका चतुर्दशी, अष्टमी र औँसी तथा पूर्णिमा र संक्रान्ति परेको दिनलाई पर्व तिथि भनिन्छ।
चतुर्दश्यष्टमी कृष्णा आमावास्या च पूर्णिमा।
पर्वाण्येतानि राजेन्द्र ! रविसंक्रान्तिरेव च ॥ (ज्योतिः सार, पृ. २७) पर्वतिथिमा शुभकार्य वर्जित रहन्छन्।

अधिकमास

जुन चान्द्र महिनामा एउटा संक्रान्ति पर्दैन त्यो चान्द्रमहिना अधिकमास हो। ***असङ्क्रान्तिमासोऽधिमासः प्रदिष्टः*** (सिद्धान्तशिरोमणि, मध्यमाधिकार, अधिमासनिर्णयाध्याय, श्लो. ६) (प्रत्येक ३२ महिनामा १६ दिन ४ घडी पछि अधिमासको सम्भावना हुन्छ)

क्षयमास

द्विसङ्क्रान्तिमासः क्षयः। (सिद्धान्तशिरोमणि, मध्यमाधिकार, अधिमासनिर्णयाध्याय, श्लो. ६) जुन चान्द्रमहिनामा दुई सङ्क्रान्ति पर्छन् त्यो (चान्द्र महिना) क्षयमास हो। क्षयमासका नाम अहंस्पति, संसर्प र मलिम्लुच गरी तीन छन्।
अहंस्पति : जुन वर्ष क्षयमस पर्छ त्यो वर्षको क्षयमास।
संसर्प : क्षयमास पूर्व हुने अधिमास।
मलिम्लुच : क्षयमास पछि हुने अधिमास। (भारतीय ज्योतिष विज्ञान, पृ. ५६)

पूर्णिमाका भेद

अनुमति : चतुर्दशीयुक्त पूर्णिमा वा चन्द्रकला अपूर्ण हुने।
राका : चन्द्रकला पूर्ण हुने वा शुद्ध पूर्णिमा।

औँसीका भेद

सिनिवाली : चन्द्रकलायुक्त/दृश्य अमावाश्या वा चतुर्दशीयुक्त औँसी।
कुहू : चन्द्रकला पूर्णतः अभाव हुने औँसी।
या पूर्वा पौर्णमासी सानुमतिर्योत्तरा सा राका
या पूर्वामावास्या सा सिनिवाली योत्तरा सा कुहूरिति (गोपथ ब्राह्मण, ६।१०) ।

तिथिका नन्दादि संज्ञा

नन्दा	भद्रा	जया	रिक्ता	पूर्णा
१	२	३	४	५
६	७	८	९	१०
११	१२	१३	१४	१५/३०

कार्य अनुसार तिथिको वर्गीकरण गरिएको छ। नन्दा र रिक्ता तिथि अशुभ हुन्। भद्रा र पूर्णा तिथि मध्यम हुन् भने जया तिथिलाई उत्तम(शुभ) मानिएको छ।
नन्दा च भद्रा च जया च रिक्ता पूर्णेति तिथ्योऽशुभमध्यशस्ताः। (मुहूर्तचिन्तामणि, १।४)

ग्रह एक राशिमा रहने अवधि

शुक्र, बुध, सूर्य एक राशिमा एक महिना बस्छन्। मंगल एक राशिमा डेढ महिना बस्छ। बृहस्पति एक राशिमा एक वर्ष बस्छ। चन्द्रमा एक राशिमा सवा दुई दिन बस्छ। राहु र केतु एक राशिमा १८ महिना बस्छन्। शनि एक राशिमा ३० महिना बस्छ। मासं शुक्रबुधादित्याश्चन्द्रः पादादिनद्वयम्॥ भौमस्त्रिपक्षं जीवोऽब्दं सार्धवर्षद्वयं शनिः। राहुः केतुः सदा भुंक्ते सार्धमेकं तु वत्सरम्॥ (ज्योतिःसार, मिश्रप्रकरणम्, श्लो. २०–२१)

कार्य अनुसार महिनाको प्रधानता

विवाहादि कार्यमा सौरमास, यज्ञादि कार्यमा सावन मास, वार्षिक र पितृकार्यमा चान्द्रमासको प्रधानता रहन्छ।
विवाहादौ स्मृतः सौरो यज्ञादौ सावनः स्मृतः।
वार्षिके पितृकार्ये च मासाश्चान्द्रो भिधीयते ॥ (ज्योतिषप्रवोध, पृ. ५)

श्रीशाके १९४७ वि.सं.२०८२ वैशाखकृष्णपक्षः ने. सं. ११४५ (चौलागा) ई.सं. २०२५ अप्रिल:, उत्तरायणं वसन्तर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : ज्ये. पूभाप. रे, अश्वि, भरणी

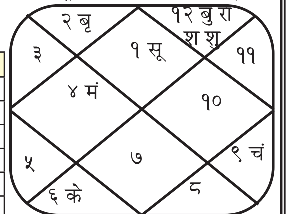
	गते	वासर:	तिथि:	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगा:	यो घ.प.	आ.योगा:	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदय:	सूर्यास्त:	ता	भद्रा-व्रतपर्वादि-वादने
वै	१	सोम:	प्रतिपद्	३:१०	६:५९	स्वाती	४२:५२	२२:५२	वज्र:	३९:४१	छत्रम्	तैतिल:	३५:४७	तुला	३१:५३	५:४३	१८:२८	१४	**मेषे सूर्य: ५:५१, वैशाखसङ्क्रान्ति:,** (खायू सल्लु), **नववर्षारम्भ:,** ललितपुर-मत्स्येन्द्रनाथ-स्नानम्, (बुँगद्यन्हव) विशालनगर: वैष्णवी देवीयात्रा, भपु विश्वध्वजपातनम्, टोखा सपनतीर्थस्नानम्, चम्पादेवी मेला,रौतामाई मेला
	२	भौम:	द्वितीया	८:२२	९:२	विशाखा	४९:१३	२५:२३	सिद्धि:	४१:५	श्रीवत्स:	वणिक्	४०:४८	१८:४६	३१:५६	५:४१	१८:२८	१५	**भद्रा २२:१ आरम्भ:,** भपु महाकाली महालक्ष्मी यात्रा, टोखा चण्डेश्वरी मूल रथयात्रा, बालकुमारी जात्रा
	३	बुध:	तृतीया	१३:८	१०:५५	अनुराधा	५४:५५	२७:३८	व्यतीपात:	४२:०	सौम्य:	बब:	४५:१२	वृश्चिक:	३२:०	५:४०	१८:२९	१६	**भद्रा १०:५५ यावत्,** प्रदोषकाल:, भपु ब्रहमाणीयात्रा, वज्रयोगिनी साँखु यात्रा (सकोयात), स्वामी शशिधर जयन्ती
	४	गुरु:	चतुर्थी	१७:६	१२:३०	ज्येष्ठा	५९:४२	२९:३२	वरीयन्	४२:१५	कालदण्ड:	कौलव:	४८:४१	वृश्चिक:	३२:४	५:३९	१८:२९	१७	भपु छुमा गणेशयात्रा (४ गते)
	५	शुक्र:	पञ्चमी	२०:१	१३:३९	मूलम्	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	परिघ:	४१:३७	सुस्थिर:	गर:	५१:१	धनु:	३२:८	५:३८	१८:३०	१८	भपु भैरव भैरवकाली रथयात्रा समापनम्, दक्षिणएशियालीज्योतिषमहासंघस्य स्थापनादिवस:
	६	शनि:	षष्ठी	२१:४४	१४:१९	मूलम्	३:२२	६:५८	शिव:	४०:२	गद:	भद्रा	५२:६	धनु:	३२:१२	५:३७	१८:३०	१९	**भद्रा १४:१९–२६:२८ यावत्,** वृषे दृश्यसूर्य: १९:१० वादने, प्रदोषकाल:
	७	रवि:	सप्तमी	२२:१०	१४:२९	पू.षा.	५:४८	७:५६	सिद्ध:	३७:२७	शुभ:	बालव:	५१:४३	१४:५	३२:१६	५:३७	१८:३१	२०	**अष्टमीव्रतम् , रविसप्तमीव्रतम्, त्रिपुषकर: ७:५६–१४:२९ वादने यावत्**
	८	सोम:	अष्टमी	२१:२०	१४:७	उ.षा.	६:५८	८:२३	साध्य:	३३:५३	काण:	तैतिल:	५०:२६	मकर:	३२:१९	५:३६	१८:३१	२१	**गोरखकाली-पूजनम्, छन्ददिवस**
	९	भौम:	नवमी	१९:१७	१३:१८	श्रवण:	६:५६	८:२१	शुभ:	२९:२२	लुम्ब:	वणिक्	४७:५०	२०:१०	३२:२३	५:३५	१८:३२	२२	**भद्रा २४:४३ आरम्भ:, पञ्चकारम्भ: २०:१० वादने,** अन्तर्राष्ट्रिय पृथ्वी दिवस
	१०	बुध:	दशमी	१६:१०	१२:२	धनिष्ठा	५:४९	७:५३	शुक्ल:	२४:१	मित्र:	बव:	४४:१३	कुम्भ:	३२:२७	५:३४	१८:३२	२३	**भद्रा१२:२ समापनम्**
	११	गुरु:	एकादशी	१२:६	१०:२३	शतभिषा	३:४४	७:२	ब्रह्म	१७:५५	वज्र:	कौलव:	३९:४५	२४:१२	३२:३१	५:३३	१८:३३	२४	**वरुथिनी-एकादशीव्रतम्,** लोकतन्त्र दिवस
	१२	शुक्र:	द्वादशी	७:१६	८:२६	पूभा	०:५२ ५७:२२	५:५३ २८:२८	ऐन्द्र:	११:१३	ध्वंक्ष:	गर:	३४:३५	मीन	३२:३४	५:३२	१८:३४	२५	प्रदोषकाल:, **प्रदोषव्रतम्**
	१३	शनि:	त्रयोदशी	१:५० ५५:५८	६:१५ २७:५४	रेवती	५३:२८	२६:५४	वैधृति:	४:३ ५६:३१	धाता	भद्रा	२८:५६	२६:५४	३२:३८	५:३१	१८:३४	२६	**भद्रा ६:१५– १७:५ यावत्** , मातातिं च:ह्रे पूजा, **पञ्चकसमापनम् २६।५४ वादने**
	१४	रवि:	अमावस्या	४९:५४	२५:२८	अश्विनी	४९:२१	२५:१४	प्रीति:	४८:५१	आनन्द:	चतुष्पद:	२२:५८	मेष:	३२:४१	५:३०	१८:३५	२७	स्नान दानका लागि औँसी, **मातातीर्थ औँसी, आमाको मुख हेर्ने दिन,** श्रीचागुनारायण छिन्नमस्ता कीलेश्वर मूल रथयात्रा, **दर्शश्राद्ध:,** हलो बार्ने,निशि बार्ने

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

१ गते अश्विन्यां १ मेषे सूर्य: ५:५१ वादने
४ गते अश्विन्यां २ सूर्य: १५:४० वादने
७ गते अश्विन्यां ३ सूर्य: २५:३९ वादने
११ गते अश्विन्यां ४ सूर्य: ११:४९ वादने
१४ गते भरण्यां १ सूर्य: २२:९ वादने
६ गते तिष्ये २ भौम: ६:३८ वादने
१३ गते तिष्ये ३ भौम: १८:३३ वादने
२ गते उभायां बुध: २१:२१ वादने
१४ गते रेवत्यां बुध: ६:५० वादने
१४ गते मृगशिर्षे २ गुरु: २८:५५ वादने
१२ गते उभायां शुक्र: २४:२० वादने

ग्रह:	उदयास्त–वक्रमार्ग:
मङ्गल:	मार्गी उदय:
बुध:	मार्गी उदय:
गुरु:	मार्गी उदय:
शुक्र:	मार्गी उदय:
शनि:	मार्गी उदय:

वैशाख ७ गते रवौ सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासर:	सूर्य:	चन्द्र:	भौम:	बुध:	गुरु:	शुक्र:	शनि:	राहु:	केतु:	वेलान्तर-मि	चर: मि	क्रान्त्यांशा:
१	सोम:	११:२९:५९:३९	६:११:२४:३७	३:४:३३:३४	११:५:५९:२३	१:२४:७:९	११:१:२१:२४	११:१:४७:२१	११:१:४९:२	५:१:४९:२	१:१९	२२:३१	९:३१ उ
२	भौम:	०:०:५८:१९	६:२३:२५:३९	३:४:५५:३८	११:६:२०:५	१:२४:१७:४१	११:१:२७:४७	११:१:५३:५३	११:१:४५:५१	५१:१:४५:५१	१:४	२३:१८	९:५३ उ
३	बुध:	०:१:५६:५७	७:५:३०:२०	३:५:१९:४	११:६:५१:२२	१:२४:२८:१४	११:१:३४:४	११:२:०:२५	११:१:४२:४१	५:१:४२:४१	०:४९	२४:४	१०:१४ उ
४	गुरु:	०:२:५५:३३	७:१७:४१:५६	३:५:४५:४०	११:७:२४:६	१:२४:३८:४६	११:१:४०:१७	११:२:६:५७	११:१:३९:३०	५:१:२९:३०	०:३५	२४:५१	१०:३५ उ
५	शुक्र:	०:३:५४:७	८:०:३:२५	३:६:१२:१६	११:८:२:१३	१:२४:४९:४४	११:१:४६:२५	११:२:१३:२८	११:१:३६:१९	५:१:३६:१९	०:२२	२५:३६	१०:५६ उ
६	शनि:	०:४:५२:३९	८:१२:३७:११	३:६:३८:५३	११:८:४६:३६	१:२५:०:४८	११:१:५२:२७	११:२:१९:६०	११:१:३३:८	५:१:३३:८	– ०:८	२६:२२	११:१७ उ
७	रवि:	०:५:५१:८	८:२५:२५:२	३:७:५:३०	११:९:३०:५६	१:२५:११:५२	११:१:५८:२५	११:२:२६:३१	११:१:२९:५८	५:१:२९:५८	– ०:५	२७:८	११:३८ उ
८	सोम:	०:६:४९:३६	९:८:२८:५	३:७:३२:८	११:१०:२९:२१	१:२५:२२:५६	११:२:४:१८	११:२:३३:२	११:१:२६:४७	५:१:२६:४७	–०:१७	२७:५३	११:५८ उ
९	भौम:	०:७:४८:१	९:२१:४६:४०	३:७:५८:४७	११:११:२८:८	१:२५:३३:६०	११:२:१०:६	११:२:३९:३३	११:१:२३:३६	५:१:२३:३६	– ०:२९	२८:३८	१२:१८ उ
१०	बुध:	०:८:४६:२४	१०:५:२०:२२	३:८:२५:२७	११:१२:१९:४	१:२५:४५:३	११:२:१५:४९	११:२:४६:४	११:१:२०:२५	५:१:२०:२५	– ०:४१	२९:२२	१२:३८ उ
११	गुरु:	०:९:४४:४५	१०:१९:८:०	३:८:५२:७	११:१३:१४:४२	१:२५:५६:६	११:२:२२:३२	११:२:५२:९	११:१:१७:१४	५:१:१७:१४	– ०:५२	३०:६	१२:५८ उ
१२	शुक्र:	०:१०:४३:४	११:३:७:४३	३:९:१८:४८	११:१४:१३:१८	१:२६:७:९	११:२:५२:३३	११:२:५८:६	११:१:१४:४	५:१:१४:४	-१:३	३०:५०	१३:१७ उ
१३	शनि:	०:११:४१:२१	११:१७:१७:३	३:९:४५:३०	११:१५:२४:४०	१:२६:१८:११	११:३:२७:३५	११:३:४:२	११:१:१०:५३	५:१:१०:५३	-१:१३	३१:३४	१३:३७ उ
१४	रवि:	०:१२:३९:३५	०:१:३३:०	३:१०:१२:१२	११:१६:३६:२	१:२६:२९:१४	११:४:२:३४	११:३:९:५९	११:१:७:४२	५:१:७:४२	-१:२३	३२:१७	१३:५६ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	मेष:	वृष:	मिथुनम्	कर्कट:	सिंह:	कन्या	तुला	वृश्चिक:	धनु:	मकर:	कुम्भ:	मीन:
१	५:४३	७:१९	९:१५	११:३०	१३:४९	१६:६	१८:२१	२०:३९	२२:५७	२५:१	२६:४४	२८:१३
२	२९:३५	७:१५	९:११	११:२६	१३:४५	१६:२	१८:१७	२०:३५	२२:५३	२४:५७	२६:४०	२८:९
३	२९:३१	७:११	९:७	११:२२	१३:४१	१५:५८	१८:१३	२०:३२	२२:४९	२४:५३	२६:३६	२८:५
४	२९:२७	७:७	९:३	११:१८	१३:३७	१५:५४	१८:९	२०:२८	२२:४६	२४:५०	२६:३२	२८:१
५	२९:२३	७:३	८:५९	११:१४	१३:३४	१५:५०	१८:५	२०:२४	२२:४२	२४:४६	२६:२९	२७:५७
६	२९:१९	६:५९	८:५५	११:१०	१३:३०	१५:४६	१८:१	२०:२०	२२:३८	२४:४२	२६:२५	२७:५३
७	२९:१५	६:५५	८:५१	११:६	१३:२६	१५:४२	१७:५७	२०:१६	२२:३४	२४:३८	२६:२१	२७:४९
८	२९:११	६:५१	८:४७	११:२	१३:२२	१५:३८	१७:५३	२०:१२	२२:३०	२४:३४	२६:१७	२७:४५
९	२९:७	६:४७	८:४३	१०:५८	१३:१८	१५:३४	१७:४९	२०:८	२२:२६	२४:३०	२६:१३	२७:४१
१०	२९:३	६:४३	८:४०	१०:५४	१३:१४	१५:३०	१७:४६	२०:४	२२:२२	२४:२६	२६:९	२७:३७
११	२८:५९	६:३९	८:३६	१०:५०	१३:१०	१५:२६	१७:४२	२०:०	२२:१८	२४:२२	२६:५	२७:३३
१२	२८:५५	६:३५	८:३२	१०:४६	१३:६	१५:२२	१७:३८	१९:५६	२२:१४	२४:१८	२६:१	२७:२९
१३	२८:५१	६:३२	८:२८	१०:४२	१३:२	१५:१८	१७:३४	१९:५२	२२:१०	२४:१४	२५:५७	२७:२५
१४	२८:४८	६:२८	८:२४	१०:३८	१२:५८	१५:१४	१७:३०	१९:४८	२२:६	२४:१०	२५:५३	२७:२२

२०८२ साल वैशाख १ गते २९:३९ बजे मेष लग्नको आरम्भ दोस्रोपटक हुन्छ। १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

पापांशा:
सू १, ४सू२, ७सू३, ११सू४, १४सू५, मं५, ६मं६ १३मं७, श४, रा ४के१०

देश विदेशमा रहनुहुने सम्पूर्ण महानुभावमा
नववर्षको हार्दिक मङ्गलमय **शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं। - आर्यावर्तपञ्चाङ्ग परिवार।

आमाको महिमा

मातृदेवो भव *(तैत्तिरीयोपनिषद्, १।११)* **पिता माता तथैवाग्निर्गुरुरात्मा च पञ्चमः। यस्यैते पूजिता पार्थ ! तस्य लोकावुभौ जितौ ॥** *(महाभारत वनपर्व अ.१५९–१४)*
जसले पिता माता ,अग्नि, गुरु र आत्मालाई आदर गर्दछ, सम्मान गर्दछ, त्यसले यस लोकमा सुख ऐश्वर्यको भोग गरी परलोमा मोक्ष समेत प्राप्त गर्दछ।

श्रीशाके १९४७ वि.सं.२०८२ वैशाखशुक्लपक्षः ने.सं.११४५ (वछलाथ्व), ई .सं. २०२५ अप्रिल–मे, उत्तरायणं वसन्तर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः

पापर्क्षाणि : भ. ति. मा. उफा, ह. चि. १६

गते	वासरः	तिथिः	घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दि.मा	सू.उ	सू.अ	ता	भद्रा-व्रतपर्वादि-वादने
१५	सोमः	प्रतिपद्	४३:५१	२३:१	भरणी	४५:१३	२३:३४	आयुष्मान्	४१:११	चरः	किंस्तुघ्नः	१६:५३	२९:१०	३२:४५	५:२९	१८:३५	२८	ललितपुर मत्स्येन्द्रनाथ रथारोहण, बुंगद्यः रथय् तइगु
१६	भौमः	द्वितीया	३७:५९	२०:४०	कृत्तिका	४१:१८	२२:०	सौभाग्यः	३३:४०	गदः	बालवः	१०:५४	वृषः	३२:४९	५:२८	१८:३६	२९	**चन्द्रोदयः**, **त्रिपुष्करः २०:४० वादने यावत्**, परशुराम जयन्ती
१७	बुधः	तृतीया	३२:३२	१८:२८	रोहिणी	३७:४८	२०:३५	शोभनः	२६:२९	शुभः	तैतिलः	५:१३	वृषः	३२:५२	५:२७	१८:३६	३०	**अक्षय तृतीया**, प्रदोषकालः, कल्पादि, त्रेतायुगादि, धर्मघटादिदानम्, लुभु महालक्ष्मी भैरवयात्रा, शिवपार्वती विवाहमहोत्सव, वैतडी विश्वनाथ धाममा अक्षय कुम्भमेला, श्रीचण्डीदेवीपूजा, तनहु दभुङ
१८	गुरुः	चतुर्थी	२७:४०	१६:३१	मृगशिरा	३४:५४	१९:२४	अतिगण्डः	१९:४५	मृत्युः	वणिक्	०:२ ५५:२९	७:५८	३२:५५	५:२७	१८:३७	मे १	**भद्रा ५:२७-१६:३१ वादने यावत्** , मत्येन्द्रनाथ रथयात्रारम्भ, **विश्व मजदूर दिवस**
१९	शुक्रः	पञ्चमी	२३:३३	१४:५१	आर्द्रा	३२:४७	१८:३३	सुकर्मा	१३:३८	पद्मः	कौलवः	५१:४९	मिथु.	३२:५९	५:२६	१८:३७	२	आद्यजगद्गुरुशङ्कराचार्यजयन्ती, रामानुजाचार्यजयन्ती
२०	शनिः	षष्ठी	२०:२२	१३:३४	पुनर्वसुः	३१:३७	१८:४	धृतिः	८:१४	छत्रम्	गरः	४९:९	१२:९	३३:२	५:२५	१८:३८	३	प्रदोषकालः, **त्रिपुष्करः १३:३४–१८:४ वादने यावत्**, अन्तर्राष्ट्रिय प्रेस स्वतन्त्रता दिवस
२१	रविः	सप्तमी	१८:१५	१२:४२	तिष्यः	३१:३१	१८:१	शूलम्	३:४१	श्रीवत्सः	भद्रा	४७:३७	कर्क.	३३:६	५:२४	१८:३९	४	**भद्रा १२:४२-२४:२७ यावत्** , **रविसप्तमीव्रतम्**, गङ्गासप्तमी , गङ्गोत्पत्तिः, **अगस्त्यस्तः ११:४९ वादने**
२२	सोमः	अष्टमी	१७:२०	१२:१९	अश्लेषा	३२:३८	१८:२७	गण्डः	०:४ ५७:२५	सौम्यः	बालवः	४७:१९	१८:२७	३३:९	५:२४	१८:३९	५	**अष्टमीव्रतम्, गोरखकाली-पूजनम्** , श्रीपशुपतिनाथमा दमनार्पण
२३	भौमः	नवमी	१७:४०	१२:२७	मघा	३४:५९	१९:२२	ध्रुवः	५५:४८	कालदण्डः	तैतिलः	४८:१८	सिंहः	३३:१२	५:२३	१८:४०	६	सीताजयन्ती
२४	बुधः	दशमी	१९:१६	१३:५	पू.फा.	३८:३४	२०:४८	व्याघातः	५५:१०	सुस्थिरः	वणिक्	५०:३१	२७:१३	३३:१५	५:२२	१८:४०	७	**भद्रा २५:३५ वादने आरम्भः**, किरात समाजसुधार दिवस
२५	गुरुः	एकादशी	२२:५	१४:११	उ.फा.	४३:१६	२२:४०	हर्षणः	५५:२३	मातङ्गः	बवः	५३:५३	कन्या	३३:१९	५:२१	१८:४१	८	**भद्रा १४:११ यावत्** , **मोहिनी-एकादशीव्रतम्** , रेडक्रस दिवस
२६	शुक्रः	द्वादशी	२५:५७	१५:४३	हस्तः	४८:५५	२४:५५	वज्रः	५६:२०	अमृतः	कौलवः	५८:१०	कन्या	३३:२२	५:२१	१८:४१	९	**प्रदोषव्रतम्** , कोकाकोशी संगममा स्नान, मत्स्य दर्शन, कानुन दिवस
२७	शनिः	त्रयोदशी	३०:३५	१७:३४	चित्रा	५५:१३	२७:२५	सिद्धिः	५७:४६	काणः	गरः	६०:०	१४:९	३३:२५	५:२०	१८:४२	१०	**श्रीगुरुगोरक्षनाथदर्शनम् पूजनम् च** सोलु पञ्चन वायुथान पूजा
२८	रविः	चतुर्दशी	३५:४०	१९:३५	स्वाती	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	व्यतीपातः	५८:२५	लुम्बः	गरः	३:६	तुला	३३:२८	५:१९	१८:४३	११	**भद्रा १९:३५ आरम्भः**, **नृसिंह जयन्ती** , स्याङ्जा लसर्घा आमलदेवी पूजा, महिलाज्योतिष संघ स्थापना दिवस
२९	सोमः	पूर्णिमा	४०:४५	२१:३७	स्वाती	१:५०	६:३	वरीयन्	अहोरात्रम्	छत्रम्	भद्रा	८:१५	२५:५९	३३:३१	५:१९	१८:४३	१२	**भद्रा ८:३७ समापनम्**, **पूर्णिमाव्रतम्**, चण्डी पूर्णिमा, **गौतमबुद्धजयन्ती, उभौलीपर्व**, **कूर्मजयन्ती**, **गोरखनाथजयन्ती**, वैशाखस्नानसमाप्ति, घाँटुनृत्य विसर्जन, बन्दिकापुरे चण्डेश्वरी रथयात्रा, (स्वायाः पुन्हि), रानीकोट श्रीबाघभैरव पर्व, लपु गोटिखेल वैतरणीधामस्नान,

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

१८ गते भरण्यां २ सूर्यः ८:३९ वादने
२१ गते भरण्यां ३ सूर्यः १९:१९ वादने
२५ गते भरण्यां ४ सूर्यः ६:९ वादने
२८ गते कृत्तिकां १ सूर्यः १७:९ वादने
२१ गते तिष्ये ४ भौमः ५:५८ वादने
२७ गते अश्लेषायां १ भौम २४:२२ वादने
२३ गते अश्विन्यां १ मेषे बुधः २९:२३
१५ गते उभायां १ शनिः २२:० वादने

वैशाख २१ गते रवौ सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

१ सू
२ बृ
३
४ चं मं
५
६ के
७
८
९
१०
११
१२ शु बु रा श

ग्रहः	वक्रमार्ग–उदयास्तः
मङ्गलः	मार्गी उदयः
बुधः	मार्गी उदयः
गुरुः	मार्गी उदयः
शुक्रः	मार्गी उदयः
शनिः	मार्गी उदयः

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर–मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
१५	सोमः	०:१३:३७:४८	०:१५:५२:१६	३:१०:३८:५४	११:१७:३८:२	१:२६:४०:१६	११:४:३७:२९	११:३:१५:५५	११:१:४:३१	५:१:४:३१	-१:३२	३३:०	१४:१५ उ
१६	भौमः	०:१४:३५:५९	१:०:१०:५३	३:११:५:३८	११:१८:४०:१८	१:२६:५१:५३	११:५:१२:२१	११:३:२१:५१	११:१:१:२१	५:१:१:२१	-१:४१	३३:४२	१४:३३ उ
१७	बुधः	०:१५:३४:७	१:१४:२५:९	३:११:३२:२२	११:१९:४८:३१	१:२७:३:५९	११:५:४६:४९	११:३:२७:४७	११:०:५८:१०	५:०:५८:१०	-१:४९	३४:२४	१४:५२ उ
१८	गुरुः	०:१६:३२:१४	१:२८:३१:४९	३:११:५९:६	११:२१:८:११	१:२७:१६:४	११:६:२०:५८	११:३:३३:४३	११:०:५४:५९	५:०:५४:५९	-१:५७	३५:६	१५:१० उ
१९	शुक्रः	०:१७:३०:१८	२:१२:२८:५	३:१२:२५:५१	११:२२:२७:४२	१:२७:२८:९	११:६:५५:४	११:३:३९:३८	११:०:५१:४८	५:०:५१:४८	-२:४	३५:४७	१५:२८ उ
२०	शनिः	०:१८:२८:२१	२:२६:११:३७	३:१२:५२:३७	११:२३:४७:२८	१:२७:४०:१४	११:७:२९:७	११:३:४५:३४	११:०:४८:३७	५:०:४८:३७	-२:११	३६:२८	१५:४६ उ
२१	रविः	०:१९:२६:२२	३:९:४०:४७	३:१३:१९:२३	११:२५:१३:३८	१:२७:५२:१९	११:८:३:६	११:३:५१:२६	११:०:४५:२७	५:०:४५:२७	-२:१८	३७:८	१६:३ उ
२२	सोमः	०:२०:२४:२०	३:२२:५४:३८	३:१३:४८:१४	११:२६:४०:५०	१:२८:४:२३	११:८:३७:३	११:३:५६:४७	११:०:४२:१६	५:०:४२:१६	-२:२३	३७:४८	१६:२० उ
२३	भौमः	०:२१:२२:१७	४:५:५२:५९	३:१४:१७:३८	११:२८:८:१७	१:२८:१६:२८	११:९:११:८	११:४:२:८	११:०:३९:५	५:०:३९:५	-२:२८	३८:२७	१६:३७ उ
२४	बुधः	०:२२:२०:१२	४:१८:३६:२५	३:१४:४७:१८	११:२९:३५:२३	१:२८:२८:३१	११:९:४५:३५	११:४:७:३०	११:०:३५:५४	५:०:३५:५४	-२:३३	३९:६	१६:५४ उ
२५	गुरुः	०:२३:१८:५	५:१:६:१६	३:१५:१६:६०	०:१:२०:१३	१:२८:४०:३५	११:१०:१९:५९	११:४:१२:५१	११:०:३२:४४	५:०:३२:४४	-२:३७	३९:४४	१७:१० उ
२६	शुक्रः	०:२४:१५:५६	५:१३:२४:३२	३:१५:४६:४२	०:३:९:१५	१:२८:५२:३९	११:१०:५४:२०	११:४:१८:१२	११:०:२९:३३	५:०:२९:३३	-२:४१	४०:२१	१७:२६ उ
२७	शनिः	०:२५:१३:४५	५:२५:३३:४८	३:१६:१६:२५	०:४:५२:३७	१:२९:४:५७	११:११:२८:३९	११:४:२३:३३	११:०:२६:२२	५:०:२६:२२	-२:४४	४०:५९	१७:४२ उ
२८	रविः	०:२६:११:३२	६:७:३७:९	३:१६:४६:९	०:६:२९:७	१:२९:१८:३	११:१२:१४:६	११:४:२८:५४	११:०:२३:११	५:०:२३:११	-२:४६	४१:३५	१७:५७ उ
२९	सोमः	०:२७:९:१८	६:१९:३८:०	३:१७:१५:५३	०:८:११:२३	१:२९:३१:९	११:१३:४:१६	११:४:३४:१५	११:०:२०:०	५:०:२०:०	-२:४८	४२:११	१८:१२ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः
१५	सोमः	२८:४४	६:२४	८:२०	१०:३४	१२:५४	१५:११	१७:२६	१९:४४	२२:२	२४:६	२५:४९	२७:१८
१६	भौमः	२८:४०	६:२०	८:१६	१०:३१	१२:५०	१५:७	१७:२२	१९:४०	२१:५८	२४:२	२५:४५	२७:१४
१७	बुधः	२८:३६	६:१६	८:१२	१०:२७	१२:४६	१५:३	१७:१८	१९:३७	२१:५४	२३:५८	२५:४१	२७:१०
१८	गुरुः	२८:३२	६:१२	८:८	१०:२३	१२:४२	१४:५९	१७:१४	१९:३३	२१:५१	२३:५५	२५:३७	२७:६
१९	शुक्रः	२८:२८	६:८	८:४	१०:१९	१२:३८	१४:५५	१७:१०	१९:२९	२१:४७	२३:५१	२५:३४	२७:२
२०	शनिः	२८:२४	६:४	८:०	१०:१५	१२:३५	१४:५१	१७:६	१९:२५	२१:४३	२३:४७	२५:३०	२६:५८
२१	रविः	२८:२०	६:०	७:५६	१०:११	१२:३१	१४:४७	१७:२	१९:२१	२१:३९	२३:४३	२५:२६	२६:५४
२२	सोमः	२८:१६	५:५६	७:५२	१०:७	१२:२७	१४:४३	१६:५८	१९:१७	२१:३५	२३:३९	२५:२२	२६:५०
२३	भौमः	२८:१२	५:५२	७:४८	१०:३	१२:२३	१४:३९	१६:५४	१९:१३	२१:३१	२३:३५	२५:१८	२६:४६
२४	बुधः	२८:८	५:४८	७:४४	९:५९	१२:१९	१४:३५	१६:५०	१९:९	२१:२७	२३:३१	२५:१४	२६:४२
२५	गुरुः	२८:४	५:४४	७:४१	९:५५	१२:१५	१४:३१	१६:४७	१९:५	२१:२३	२३:२७	२५:१०	२६:३८
२६	शुक्रः	२८:०	५:४०	७:३७	९:५१	१२:११	१४:२७	१६:४३	१९:१	२७:१९	२३:२३	२५:६	२६:३४
२७	शनिः	२७:५६	५:३७	७:३३	९:४७	१२:७	१४:२३	१६:३९	१८:५७	२१:१५	२३:१९	२५:२	२६:३०
२८	रविः	२७:५२	५:३३	७:२९	९:४३	१२:३	१४:१९	१६:३५	१८:५३	२१:११	२३:१५	२४:५८	२६:२७
२९	सोमः	२७:४९	५:२९	७:२५	९:३९	११:५९	१४:१६	१६:३१	१८:४९	२१:७	२३:११	२४:५४	२६:२३

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

पापांशाः

सू ५, १८सू६, २१सू७, २५सू८, २८सू९, मं७, २१मं८, २७मं९, श४, १५श५, रा ४के१०

अक्षय्यतृतीया

यत्किञ्चिद् दीयते दानं स्वल्पं वा यदि वा बहु।
तत्सर्वमक्षयं यस्मात् तेनेयमक्षया स्मृता ॥

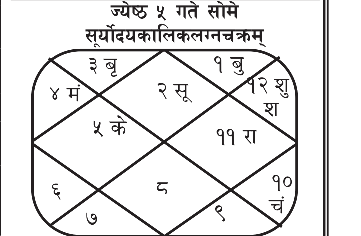
श्रीशाके १९४७ वि.सं.२०८२ ज्येष्ठकृष्णपक्षः ने .सं ११४५ (वछलागा) ई सं. २०२५ मे, उत्तरायणं वसन्त–ग्रीष्मर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : १६, अनु. श्र., पूभा., उभा, रे, रो

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	चन्द्रराशयः	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा-व्रतपर्वादि-वादने (बजे)
	३०	भौमः	प्रतिपद्	४५:२५	२३:२८	विशाखा	८:१५	८:३६	वरीयन्	०:५८	श्रीवत्सः	बालवः	१३:११	वृश्चिकः	३३:३४	५:१८	१८:४४	१३	
	३१	बुधः	द्वितीया	४९:१९	२५:१	अनुराधा	१४:६	१०:५६	परिघः	२:५	सौम्यः	तैतिलः	१७:३०	वृश्चिकः	३३:३७	५:१८	१८:४४	१४	वृषे सूर्यः २८:१७ वादने
ज्ये	१	गुरुः	तृतीया	५२:११	२६:९	ज्येष्ठा	१९:५	१२:५५	शिवः	२:३३	कालदण्डः	वणिक्	२०:५४	१२:५५	३३:४०	५:१७	१८:४५	१५	भद्रा १३:३९-२६:९ यावत्, ज्येष्ठसङ्क्रान्तिः
	२	शुक्रः	चतुर्थी	५३:५०	२६:४८	मूलम्	२३:०	१४:२८	सिद्धः	२:११	सुस्थिरः	बवः	२३:१०	धनुः	३३:४२	५:१६	१८:४५	१६	प्रदोषकालः
	३	शनिः	पञ्चमी	५४:१३	२६:५७	पूषा	२५:४१	१५:३२	साध्यः	०:५३ ५८:३३	मातङ्गः	कौलवः	२४:१२	२१:४४	३३:४५	५:१६	१८:४६	१७	
	४	रविः	षष्ठी	५३:२०	२६:३५	उ.षा.	२७:७	१६:६	शुक्लः	५५:१४	अमृतः	गरः	२३:५६	मकरः	३३:४८	५:१५	१८:४६	१८	भद्रा २६:३५ वादनात् आरम्भः
	५	सोमः	सप्तमी	५१:१४	२५:४५	श्रवणः	२७:२०	१६:११	ब्रह्म	५०:५८	सिद्धिः	भद्रा	२२:२६	२८:३	३३:५०	५:१५	१८:४७	१९	भद्रा१४:१३ यावत्, पञ्चकारम्भः २८:३ वादनात् , प्रदोषकालः
	६	भौमः	अष्टमी	४८:४	२४:२८	धनिष्ठा	२६:२६	१५:४९	ऐन्द्रः	४५:५०	उत्पातः	बालवः	१९:४७	कुम्भः	३३:५३	५:१४	१८:४८	२०	मिथुने दृश्यसूर्यः १९:५७ वादने, भौमाष्टमीव्रतम् , गोरखकाली-पूजनम्
	७	बुधः	नवमी	४३:५७	२२:४९	शतभिषा	२४:३३	१५:३	वैधृतिः	३९:५६	मानसः	तैतिलः	१६:८	कुम्भः	३३:५५	५:१४	१८:४८	२१	
	८	गुरुः	दशमी	३९:४	२०:५१	पू.भा.प.	२१:५०	१३:५७	विष्कुम्भः	३३:२३	मुद्गरः	वणिक्	११:३६	८:१५	३३:५८	५:१४	१८:४९	२२	भद्रा ९:५२ - २०:५१ वादने यावत्
	९	शुक्रः	एकादशी	३३:३५	१८:३९	उभाप	१८:२७	१२:३६	प्रीतिः	२६:२१	ध्वजः	बवः	६:३४	मीनः	३४:०	५:१३	१८:४९	२३	अपरा- एकादशीव्रतम्
	१०	शनिः	द्वादशी	२७:४०	१६:१७	रेवती	१४:३७	११:४	आयुष्मान्	१८:५६	धाता	कौलवः	०:४० ५४:३७	११:४	३४:३	५:१३	१८:५०	२४	शनि–प्रदोषव्रतम्, पञ्चकसमापनम् ११:४ वादने
	११	रविः	त्रयोदशी	२१:३३	१३:४९	अश्विनी	१०:३१	९:२५	सौभाग्यः	११:१९	आनन्दः	भद्रा	४८:२७	मेषः	३४:५	५:१२	१८:५०	२५	भद्रा १३:४९-२४:३५ यावत्, (सिथिचह्लेपूजा)
	१२	सोमः	चतुर्दशी	१५:२४	११:२२	भरणी	६:२१	७:४४	शोभनः	३:३९ ५६:७	चरः	चतुष्पदः	४२:२३	१३:२०	३४:७	५:१२	१८:५१	२६	दर्शश्राद्धः, निशि बार्ने, वटसावित्रीव्रतम्
	१३	भौमः	अमावस्या	९:२७	८:५९	कृत्तिका	२:२१ ५८:४२	६:८ २८:४०	सुकर्मा	४८:५२	गदः	किंस्तुघ्नः	३६:३७	वृषः	३४:९	५:१२	१८:५१	२७	स्नान दानका लागि औँसी, शनिजयन्ती, हलो बार्ने

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

३१ गते कृत्तिकायां २ वृषे सूर्यः २८:१७ वादने
४ गते कृत्तिकायां ३ सूर्यः १५:३५ वादने
७ गते कृत्तिकायां ४ सूर्यः २७:१ वादने
११ गते रोहिण्यां १ सूर्यः १४:३५ वादने
३ गते अश्लेषायां २ भौमः १७:३७ वादने
१० गते अश्लेषायां ३ भौमः ९:४ वादने
३१ गते भरण्यां बुधः २७:१६ वादने
७ गते कृत्तिकायां बुधः १७:२८ वादने
९ वृषे बुधः ७:४० वादने
१३ गते रोहिण्यां १ बुधः २६:४६ वादने
३१ गते मृगशिर्षे ३ मिथुने गुरुः १०:९
२ गते रेवत्यां १ शुक्रः १२:३९ वादने
४ गते पूभायां ३ कुम्भे राहुः १२:१६ वादने
४ गते उफायां १ सिंहे केतुः १२:१६

ज्येष्ठ ५ गते सोमे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरु	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तर मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	३०	भौमः	०:२८:७:१	७:१:४०:२३	३:१७:४५:३७	०:९:५६:३७	१:२९:४४:१५	११:१३:५४:२५	११:४:३९:३५	११:०:१६:५०	५:०:१६:५०	-२:४९	४२:४६	१८:२७ उ
	३१	बुधः	०:२९:४:४३	७:१३:४७:५२	३:१८:१५:२२	०:११:४१:८	१:२९:५७:२१	११:१४:४४:३१	११:४:४४:५६	११:०:१३:३९	५:०:१३:३९	-२:५०	४३:२१	१८:४१ उ
ज्ये	१	गुरुः	१:०:२:२३	७:२६:३:३७	३:१८:४५:८	०:१३:२९:२२	२:०:१०:२६	१:१५:३४:३६	११:४:५०:३	११:०:१०:२८	५:०:१०:२८	-२:५०	४३:५५	१८:५६ उ
	२	शुक्रः	१:१:०:२	८:८:३०:२०	३:१९:१४:५३	०:१५:१९:५१	२:०:२३:३१	११:१६:२४:३८	११:४:५४:५०	११:०:७:१७	५:०:७:१७	-२:५०	४४:२९	१९:१० उ
	३	शनिः	१:१:५७:३९	८:२१:१०:१४	३:१९:४४:४०	०:१७:१०:४६	२:०:३६:३२	११:१७:१४:३९	११:४:५९:३७	११:०:४:७	५:०:४:७	-२:४९	४५:१	१९:२३ उ
	४	रविः	१:२:५५:१४	९:४:४:४७	३:२०:१४:२६	०:१९:१६:२६	२:०:४९:३२	११:१८:४:३७	११:५:४:२३	११:०:०:५६	४:०:०:५६	-२:४८	४५:३३	१९:३६ उ
	५	सोमः	१:३:५२:४७	९:१७:१४:४७	३:२०:४४:१४	०:२१:२०:५२	२:१:२:३१	११:१८:५४:३४	११:५:९:१०	१०:२९:५७:४५	४:२९:५७:४५	-२:४६	४६:५	१९:४९ उ
	६	भौमः	१:४:५०:१९	१०:०:४०:१५	३:२१:१४:१	०:२३:२६:५३	२:१:१५:३०	११:१९:४४:२९	११:५:१३:५६	१०:२९:५४:३४	४:२९:५४:३४	-२:४४	४६:३५	२०:२ उ
	७	बुधः	१:५:४७:४९	१०:१४:२०:२५	३:२१:४३:४९	०:२५:३५:२९	२:१:२८:२९	११:२०:३४:२१	११:५:१८:४३	१०:२९:५१:२३	४:२९:५१:२३	-२:४१	४७:५	२०:१४ उ
	८	गुरुः	१:६:४५:१८	१०:२८:१३:५०	३:२२:१३:३८	०:२७:४१:३	२:१:४१:२८	११:२१:२४:१२	११:५:२३:२९	१०:२९:४८:१३	४:२९:४८:१३	-२:३७	४७:३५	२०:५० उ
	९	शुक्रः	१:७:४२:४५	११:१२:१८:२०	३:२२:४३:२७	०:२९:४७:९	२:१:५४:२६	११:२२:१४:१	११:५:२८:१६	१०:२९:४५:२	४:२९:४५:२	-२:३३	४८:३	२०:३७ उ
	१०	शनिः	१:८:४०:११	११:२६:३१:१३	३:२३:१४:५३	१:१:५२:२३	२:२:७:२४	११:२३:३:४९	११:५:३३:२	१०:२९:४१:५१	४:२९:४१:५१	-२:२९	४८:३१	२०:४९ उ
	११	रविः	१:९:३७:३५	०:१०:४९:२०	३:२३:४६:४७	१:३:५५:४९	२:२:२०:२२	११:२३:५३:३४	११:५:३७:४८	१०:२९:३८:४०	४:२९:३८:४०	-२:२४	४८:५७	२०:५९ उ
	१२	सोमः	१:१०:३४:५७	०:२५:९:९	३:२४:१८:५३	१:५:५८:५८	२:२:३३:२०	११:२४:४३:१८	११:५:४२:१३	१०:२९:३५:३०	४:२९:३५:३०	-२:१९	४९:२३	२१:१० उ
	१३	भौमः	१:११:३२:१९	१:९:२६:३६	३:२४:५१:३	१:८:४:१५	२:२:४६:१८	११:२५:३८:२८	११:५:४६:२५	१०:२९:३२:१९	४:२९:३२:१९	-२:१३	४९:४८	२१:२० उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

४ गते बुधः पूर्वे अस्तः २२:१६ वादने

गते	वासरः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः
३०	भौमः	२७:४५	५:२५	७:२१	९:३६	११:५५	१४:१२	१६:२७	१८:४५	२१:३	२३:७	२४:५०	२६:१९
३१	बुधः	२७:४१	५:२१	७:१७	९:३२	११:५१	१४:८	१६:२३	१८:४१	२०:५९	२३:३	२४:४६	२६:१५

ज्येष्ठ २०८२

गते	वासरः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः
१	गुरुः	२९:१३	७:१३	९:२८	११:४७	१४:४	१६:१९	१८:३८	२०:५५	२२:५९	२४:४२	२६:११	२७:३७
२	शुक्रः	२९:९	७:९	९:२४	११:४३	१४:०	१६:१५	१८:३४	२०:५२	२२:५६	२४:३८	२६:७	२७:३३
३	शनिः	२९:५	७:५	९:२०	११:३९	१३:५६	१६:११	१८:३०	२०:४८	२२:५२	२४:३५	२६:३	२७:२९
४	रविः	२९:१	७:१	९:१६	११:३६	१३:५२	१६:७	१८:२६	२०:४४	२२:४८	२४:३१	२५:५९	२७:२५
५	सोमः	२८:५७	६:५७	९:१२	११:३२	१३:४८	१६:३	१८:२२	२०:४०	२२:४४	२४:२७	२५:५५	२७:२१
६	भौमः	२८:५३	६:५३	९:८	११:२८	१३:४४	१५:५९	१८:१८	२०:३६	२२:४०	२४:२३	२५:५१	२७:१७
७	बुधः	२८:४९	६:४९	९:४	११:२४	१३:४०	१५:५५	१८:१४	२०:३२	२२:३६	२४:१९	२५:४७	२७:१३
८	गुरुः	२८:४५	६:४६	९:०	११:२०	१३:३६	१५:५१	१८:१०	२०:२८	२२:३२	२४:१५	२५:४३	२७:९
९	शुक्रः	२८:४१	६:४२	८:५६	११:१६	१३:३२	१५:४८	१८:६	२०:२४	२२:२८	२४:११	२५:३९	२७:५
१०	शनिः	२८:३८	६:३८	८:५२	११:१२	१३:२८	१५:४४	१८:२	२०:२०	२२:२४	२४:७	२५:३५	२७:१
११	रविः	२८:३४	६:३४	८:४८	११:८	१३:२४	१५:४०	१७:५८	२०:१६	२२:२०	२४:३	२५:३१	२६:५७
१२	सोमः	२८:३०	६:३०	८:४४	११:४	१३:२०	१५:३६	१७:५४	२०:१२	२२:१६	२३:५९	२५:२८	२६:५३
१३	भौमः	२८:२६	६:२६	८:४०	११:०	१३:१७	१५:३२	१७:५०	२०:८	२२:१२	२३:५५	२५:२४	२६:५०

२०८२ साल जेठ १ गते ५:१७ बजे वृष लग्नको आरम्भ पहिलो पटक भएको थियो। १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग–उदयास्तः
भौमः	मार्गी उदयः
बुधः	मार्गी उदयः **४ गते पूर्वे अस्तः २२:१६ वादने**
गुरुः	मार्गी उदयः
शुक्रः	मार्गी उदयः
शनिः	मार्गी उदयः

पापांशाः

सू ९, ३१सू१०, ४सू११, ७सू१२, ११सू१, मं९, ३मं१०, १०मं११, श५, रा ४के१०,४रा ३ के९

श्रीशाके १९४७ वि.सं.२०८२ ज्येष्ठशुक्लपक्षः ने.सं. ११४५ (तछलाथ्व), ई.सं. २०२५ मे–जुनः, उत्तरायणं ग्रीष्मर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः

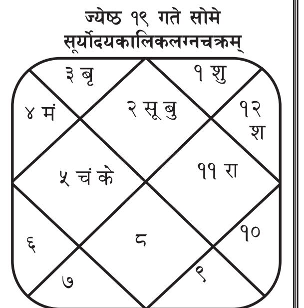
पापर्क्षाणि : अश्लेषा, उफा., हस्तः, चित्रा

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने (बजे)
१४	बुधः	प्रतिपद्	३:५४ ५८:५४	६:४५ २८:४५	मृगशिरा	५५:३७	२७:२६	धृतिः	४२:३	अमृतः	बालवः	३१:१९	१६:१	३४:११	५:११	१८:५२	२८	**चन्द्रोदयः**, दशहरा स्नान आरम्भ, गोसाइकुण्ड स्नानारम्भ
१५	गुरुः	तृतीया	५४:४०	२७:३	आर्द्रा	५३:१७	२६:३०	शूलम्	३५:४९	काणः	तैतिलः	२६:४१	मिथुनम्	३४:१३	५:११	१८:५२	२९	रम्भा-तृतीया-व्रतम्, कौशिकी उत्पत्ति, सागा दावा, **गणतन्त्र दिवस,** (महाराज छत्रशाल जन्मजयन्ती कृप), गलेश्वर बाबा स्मृति दिवस
१६	शुक्रः	चतुर्थी	५१:२१	२५:४३	पुनर्वसुः	५१:५१	२५:५५	गण्डः	३०:१७	लुम्बः	वणिक्	२२:५४	२०:२	३४:१५	५:११	१८:५३	३०	**भद्रा १४:२०-२५:४३ वादने यावत्,** प्रदोषकालः
१७	शनिः	पञ्चमी	४९:६	२४:४९	तिष्यः	५१:२९	२५:४६	वृद्धिः	२५:३४	मित्रम्	बवः	२०:५	कर्कटः	३४:१७	५:११	१८:५३	३१	**धूम्रपानरहित दिवस**
१८	रविः	षष्ठी	४८:२	२४:२३	अश्लेषा	५२:१७	२६:५	ध्रुवः	२१:४६	वज्रः	कौलवः	१८:२५	२६:५	३४:१८	५:१०	१८:५४	जुन १	कुमारषष्ठी, (सिथिनख), भपु चण्डी भगवती यात्रा
१९	सोमः	सप्तमी	४८:१३	२४:२७	मघा	५४:१९	२६:५४	व्याघातः	१८:५८	ध्वंक्षः	गरः	१७:५८	सिंहः	३४:२०	५:१०	१८:५४	२	**भद्रारम्भः २४:२७ वादनात्**, कुमारयात्रा, प्रदोषकालः,
२०	भौमः	अष्टमी	४९:४०	२५:२	पू.फा.	५७:३६	२८:१३	हर्षणः	१७:१०	धूम्रः	भद्रा	१८:४७	सिंहः	३४:२२	५:१०	१८:५५	३	**भद्रा१२:४१ यावत् , भौमाष्टमीव्रतम् , गोरखकाली-पूजनम्**, वायुअष्टमी
२१	बुधः	नवमी	५२:२०	२६:६	उ.फा.	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	वज्रः	१६:२१	प्रवर्धमानः	बालवः	२०:५१	१०:३७	३४:२३	५:१०	१८:५५	४	जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत उन्मुलन राष्ट्रिय दिवस
२२	गुरुः	दशमी	५६:२	२७:३५	उ.फा.	२:३	५:५९	सिद्धिः	१६:२६	मातङ्गः	तैतिलः	२४:४	कन्या	३४:२५	५:१०	१८:५६	५	गङ्गादशहरा दशमी, रामेश्वर गङ्गापूजा, हत्यामोचनतीर्थस्नान, रुरुरिडीक्षेत्रे हृषीकेशोत्सव, वज्रगुरुपद्मसम्भव जयन्ती, गोसाइकुण्ड स्नान समाप्ति , बेहडाबाबामा जलार्पण, वैतडी विश्वनाथ मन्दिरमा दशहरा स्नान मेला, विश्व वातावरण दिवस
२३	शुक्रः	एकादशी	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	हस्तः	७:२९	८:९	व्यतीपातः	१७:१७	अमृतः	वणिक्	२८:१३	२१:२१	३४:२६	५:१०	१८:५६	६	**भद्रा आरम्भः १६:२७ वादने** , विश्व वातावरण दिवस
२४	शनिः	एकादशी	०:३३	५:२३	चित्रा	१३:३८	१०:३७	वरीयन्	१८:४०	काणः	बबः	३३:०	तुला	३४:२७	५:१०	१८:५६	७	**निर्जला-एकादशीव्रतम्, भद्रा ५:२३ यावत् , द्विपुष्करः ५:२३ - १०:३७ वादने यावत्,** तुलसीको दल राख्ने दिन
२५	रविः	द्वादशी	५:३२	७:२२	स्वाती	२०:१०	१३:१४	परिघः	२०:१९	लुम्बः	कौलवः	३८:४	तुला	३४:२८	५:१०	१८:५७	८	सिंहे भौमः ३६:१७:५५ वादने, प्रदोषकालः, **प्रदोषव्रतम्**
२६	सोमः	त्रयोदशी	१०:३३	९:२३	विशाखा	२६:३८	१५:४९	शिवः	२१:५६	मित्रम्	गरः	४२:५५	९:११	३४:२९	५:९	१८:५७	९	
२७	भौमः	चतुर्दशी	१५:१०	११:१३	अनुराधा	३२:३८	१८:१३	सिद्ध	२३:११	वज्रः	भद्रा	४७:१२	वृश्चिकः	३४:३०	५:९	१८:५८	१०	**भद्रा ११:१३-२४:२ वादने यावत्, पूर्णिमाव्रतम्**
२८	बुधः	पूर्णिमा	१९:१	१२:४६	ज्येष्ठा	३७:४९	२०:१७	साध्यः	२३:४९	ध्वंक्षः	बालवः	५०:३५	२०:१७	३४:३१	५:९	१८:५८	११	मन्वादि, गैडूपूजा, **मष्टपूर्णिमा** (ज्याः पुन्हि), पनौतीस्नन, पनौती भैरव भद्रकाली इन्द्रेश्वर रथयात्रा, कवीरदास जयन्ती

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

१४ गते रोहिण्यां २ सूर्यः २६:१७ वादने
१८ गते रोहिण्यां ३ सूर्यः १४:६ वादने
२१ गते रोहिण्यां ४ सूर्यः २६:१ वादने
२५ गते मृगशीर्षायां १ सूर्यः १४:३ वादने
२८ गते मृगशीर्षायां २ सूर्यः २६:१० वादने
१६ गते अश्लेषायां ४ भौमः १४:२७ वादने
२२ गते मघायां १ सिंहे भौमः १९:२९
२८ गते मघायां २ भौमः २४:१६ वादने
२० गते मृगशीर्षायां बुधः ८:४७ वादने
२३ गते मिथुने बुधः ११:२७ वादने
२६ गते आर्द्रायां बुधः १९:९ वादने
१५ गते मृगशीर्षायां ४ गुरुः १९:३८ वादने
१७ गते अश्विन्यां १ मेषे शुक्रः १६:५३
२७ गते उभायां २ शनिः ५:३२ वादने

ज्येष्ठ १९ गते सोमे सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनि :	राहुः	केतुः	वेलान्तरम्	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
१४	बुधः	१:१२:२९:३८	१:२३:३८:१६	३:२५:२३:१३	१:१०:१२:५५	२:२:५९:१५	११:२६:३६:४७	११:५:५०:३८	१०:२९:२९:८	४:२९:२९:८	-२:७	५०:१३	२१:३० उ
१५	गुरुः	१:१३:२६:५७	२:७:४१:३	३:२५:५५:२३	१:१२:२१:३५	२:३:१२:१२	११:२७:३५:५	११:५:५४:५१	१०:२९:५२५:५७	४:२९:५२५:५७	-२:०	५०:३६	२१:३९ उ
१६	शुक्रः	१:१४:२४:१४	२:२१:३२:२०	३:२६:२७:३४	१:१४:३०:२३	२:३:२५:९	११:२८:३३:२२	११:५:५९:३	१०:२९:२२:४६	४:२९:२२:४६	-१:५३	५०:९	२१:४८ उ
१७	शनिः	१:१५:२१:२९	३:५:१०:५	३:२६:५९:४५	१:१६:३९:१४	२:३:३८:६	११:२९:३१:३६	११:६:३:१६	१०:२९:१९:३६	४:२९:१९:३६	-१:४६	५१:२०	२१:५७ उ
१८	रविः	१:१६:१८:४४	३:१८:३२:५७	३:२७:३१:५७	१:१८:४८:४	२:३:५१:३	०:०:२९:४९	११:६:७:२८	१०:२९:१६:२५	४:२९:१६:२५	-१:३८	५१:४१	२२:५ उ
१९	सोमः	१:१७:१५:५७	४:१:४०:१९	३:२८:४:९	१:२०:५४:२७	२:४:४:१३	०:१:२८:१	११:६:११:४०	१०:२९:१३:१४	४:२९:१३:१४	-१:३०	५२:१	२२:१३ उ
२०	भौमः	१:१८:१३:९	४:१४:३२:२१	३:२८:३६:२१	१:२३:०:४२	२:४:१७:४०	०:२:२६:१२	११:६:१५:५३	१०:२९:१०:३	४:२९:१०:३	-१:२१	५२:२०	२२:२० उ
२१	बुधः	१:१९:१०:२०	४:२७:९:५६	३:२९:८:३४	१:२५:९:४५	२:४:३१:८	०:३:२४:२१	११:६:२०:५	१०:२९:६:५३	४:२९:६:५३	-१:१२	५२:३८	२२:२७ उ
२२	गुरुः	१:२०:७:२९	५:९:३४:४३	३:२९:४०:४७	१:२७:२०:३६	२:४:४४:३५	०:४:२२:२९	११:६:२४:१७	१०:२९:३:४२	४:२९:३:४२	-१:३	५२:५५	२२:३४ उ
२३	शुक्रः	१:२१:४:३८	५:२१:४९:००	४:०:१२:६०	१:२९:२७:४६	२:४:५८:२	०:५:२०:३७	११:६:२७:३४	१०:२९:०:३१	४:२९:०:३१	- ०:५३	५३:११	२२:४० उ
२४	शनिः	१:२२:१:४५	६:३:५५:३४	४:०:४५:१४	२:१:२९:५२	२:५:११:२९	०:६:१८:४४	११:६:३०:४०	१०:२८:५७:२०	४:२८:५७:२०	-०:४३	५३:२६	२२:४६ उ
२५	रविः	१:२२:५८:५१	६:१५:५७:४०	४:१:१७:२८	२:३:२८:२०	२:५:२४:५६	०:७:१६:५०	११:६:३३:४५	१०:५८:५४:९	४:५८:५४:९	-०:३३	५३:४०	२२:५१ उ
२६	सोमः	१:२३:५५:५७	६:२७:५८:५८	४:१:४९:४३	२:५:३०:३४	२:५:३८:२३	०:८:१४:५६	११:६:३६:५१	१०:२८:५०:५९	४:२८:५०:५९	- ०:२३	५३:५३	२२:५७ उ
२७	भौमः	१:२४:५३:१	७:१०:३:२९	४:२:२१:५८	२:७:२९:५९	२:५:५१:५०	०:९:१३:०	११:६:३९:५७	१०:२८:४७:४८	४:२८:४७:४८	- ०:१२	५४:५	२३:१ उ
२८	बुधः	१:२५:५०:४	७:२२:१४:३१	४:२:५४:१३	२:९:३३:५९	२:६:५:१६	०:१०:११:४	११:६:४३:२	१०:२८:४४:३७	४:२८:४४:३७	- ०:२	५४:१६	२३:६ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः
१४	बुधः	२८:२२	६:२२	८:३७	१०:५६	१३:१३	१५:२८	१७:४६	२०:४	२२:८	२३:५१	२५:२०	२६:४६
१५	गुरुः	२८:१८	६:१८	८:३३	१०:५२	१३:९	१५:२४	१७:४३	२०:०	२२:४	२३:४७	२५:१६	२६:४२
१६	शुक्रः	२८:१४	६:१४	८:२९	१०:४८	१३:५	१५:२०	१७:३९	१९:५७	२२:०	२३:४३	२५:१२	२६:३८
१७	शनिः	२८:१०	६:१०	८:२५	१०:४४	१३:१	१५:१६	१७:३५	१९:५३	२१:५७	२३:३९	२५:८	२६:३४
१८	रविः	२८:६	६:६	८:२१	१०:४१	१२:५७	१५:१२	१७:३१	१९:४९	२१:५३	२३:३६	२५:४	२६:३०
१९	सोमः	२८:२	६:२	८:१७	१०:३७	१२:५३	१५:८	१७:२७	१९:४५	२१:४९	२३:३२	२५:०	२६:२६
२०	भौमः	२७:५८	५:५८	८:१३	१०:३३	१२:४९	१५:४	१७:२३	१९:४१	२१:४५	२३:२८	२४:५६	२६:२२
२१	बुधः	२७:५४	५:५४	८:९	१०:२९	१२:४५	१५:०	१७:१९	१९:३७	२१:४१	२३:२४	२४:५२	२६:१८
२२	गुरुः	२७:५०	५:५०	८:५	१०:२५	१२:४१	१४:५६	१७:१५	१९:३३	२१:३७	२३:२०	२४:४८	२६:१४
२३	शुक्रः	२७:४६	५:४७	८:१	१०:२१	१२:३७	१४:५३	१७:११	१९:२९	२१:३३	२३:१६	२४:४४	२६:१०
२४	शनिः	२७:४२	५:४३	७:५७	१०:१७	१२:३३	१४:४९	१७:७	१९:२५	२१:२९	२३:१२	२४:४०	२६:६
२५	रविः	२७:३९	५:३९	७:५३	१०:१३	१२:२९	१४:४५	१७:३	१९:२१	२१:२५	२३:८	२४:३६	२६:२
२६	सोमः	२७:३५	५:३५	७:४९	१०:९	१२:२५	१४:४१	१६:५९	१९:१७	२१:२१	२३:४	२४:३२	२५:५८
२७	भौमः	२७:३१	५:३१	७:४५	१०:५	१२:२२	१४:३७	१६:५५	१९:१३	२१:१७	२३:०	२४:२९	२५:५५
२८	बुधः	२७:२७	५:२७	७:४२	१०:१	१२:१८	१४:३३	१६:५१	१९:९	२१:१३	२२:५६	२४:२५	२५:५१

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
मङ्गलः	मार्गी उदयः
बुधः	मार्गी अस्तः
गुरुः	मार्गी उदयः
शुक्रः	मार्गी उदयः
शनिः	मार्गी उदयः

पापांशाः

सू १, १४सू२, १८सू३, २१सू४, २५सू५, २८सू६, मं११, १६मं१२, २२मं१, २८मं२, श५, २७श६, रा ३के९

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ आषाढकृष्णपक्षः, ने.सं. ११४५ (तछलागा) ई. सं. २०२५ जुनः, उत्तरायणं ग्रीष्मर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : उषा, २२ , पूभा, उभा, रे, भ, आ

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
	२९	गुरुः	प्रतिपद्	२१:५२	१३:५४	मूलम्	४१:५८	२१:५६	शुभः	२३:४०	धूम्रः	तैतिलः	५२:५१	धनुः	३४:३२	५:९	१८:५९	१२	गुरु पश्चिमे अस्त १७:७ वादनात्
	३०	शुक्रः	द्वितीया	२३:३२	१४:३४	पू.षा.	४४:५५	२३:७	शुक्लः	२२:३५	प्रवर्धमानः	वणिक्	५३:५३	धनुः	३४:३३	५:९	१८:५९	१३	भद्रा २६:४३ वादने आरम्भः
	३१	शनिः	तृतीया	२३:५५	१४:४३	उ.षा.	४६:३६	२३:४८	ब्रह्म	२०:२९	राक्षसः	बवः	५३:३८	५:२०	३४:३४	५:१०	१८:५९	१४	भद्रा१४:४३ वादने समापनम्, प्रदोषकालः
अ	१	रविः	चतुर्थी	२३:२	१४:२२	श्रवणः	४७:५	२४:०	ऐन्द्रः	१७:२४	गदः	कौलवः	५२:८	मकरः	३४:३४	५:१०	१८:५९	१५	मिथुने सूर्यः १४:२२ वादने, आषाढसङ्क्रान्तिः
	२	सोमः	पञ्चमी	२०:५७	१३:३३	धनिष्ठा	४६:२४	२३:४३	वैधृतिः	१३:२९	शुभः	गरः	४९:३०	११:५५	३४:३५	५:१०	१९:००	१६	धनिष्ठापञ्चकारम्भः ११:५५ वादनात्
	३	भौमः	षष्ठी	१७:४७	१२:१७	शतभिषा	४४:४२	२३:३	विष्कुम्भः	८:२२	मृत्युः	भद्रा	४५:५०	कुम्भः	३४:३५	५:१०	१९:००	१७	भद्रा १२:१७-२३:३० वादने यावत्, प्रदोषकालः, त्रिपुष्करः २३:३ वादनात्
	४	बुधः	सप्तमी	१३:४०	१०:३८	पू.भा.प.	४२:८	२२:१	प्रीतिः	२:३७ ५६:१३	पद्मः	बालवः	४१:१८	१६:१८	३४:३५	५:१०	१९:०	१८	अष्टमीव्रतम्, गोरखकाली-पूजनम्
	५	गुरुः	अष्टमी	८:४५	८:४०	उभाप	३८:५२	२०:४३	सौभाग्यः	४९:१६	छत्रम्	तैतिलः	३६:४	मीनः	३४:३६	५:१०	१९:०	१९	भलभलअष्टमी, देवपत्तने त्रिशूलजात्रा
	६	शुक्रः	नवमी	३:१५ ५७:१९	६:२८ २८:६	रेवती	३५:६	१९:१३	शोभनः	४१:५५	श्रीवत्सः	वणिक्	३०:१९	१९:१३	३४:३६	५:१०	१९:०	२०	भद्रा १७:१८-२६:६ वादने यावत्, पञ्चकसमापनम् १९:१३ वादने
	७	शनिः	एकादशी	५१:८	२५:३८	अश्विनी	३१:१	१७:३५	अतिगण्डः	३४:२०	सौम्यः	बालवः	२४:१४	मेषः	३४:३६	५:१०	१९:१	२१	कर्कटे दृश्यसूर्यः ७:३३ वादने, स्मार्तानाम् योगिनी-एकादशीव्रतम्
	८	रविः	द्वादशी	४४:५६	२३:९	भरणी	२६:४९	१५:५४	सुकर्मा	२६:४१	कालदण्डः	कौलवः	१८:१	२१:२९	३४:३६	५:११	१९:१	२२	वैष्णवानाम् योगिनी-एकादशीव्रतम् , भूमिरजः, त्रिपुष्करः १५:५४–२३:९ वादने यावत्
	९	सोमः	त्रयोदशी	३८:५५	२०:४५	कृत्तिका	२२:४४	१४:१७	धृतिः	१९:७	सुस्थिरः	गरः	११:५३	वृषः	३४:३६	५:११	१९:१	२३	भद्रा २०:४५ वादने आरम्भः, सोमप्रदोषव्रतम्
	१०	भौमः	चतुर्दशी	३३:१६	१८:३०	रोहिणी	१८:५९	१२:४७	शूलम्	११:४८	मातङ्गः	भद्रा	६:२	२४:६	३४:३५	५:११	१९:१	२४	भद्रा७:३६ वादने समापनम्, (दिल्ला चःह्रे पूजा) निशि बार्ने
	११	बुधः	अमावस्या	२८:११	१६:२८	मृगशिरा	१५:४४	११:२९	गण्डः	४:५४ ५८: ३३	अमृतः	चतुष्पदः	०:३८ ५५:५५	मिथुनम्	३४:३५	५:११	१९:१	२५	स्नान दानका लागि औँसी, दर्शश्राद्धः, हलो बार्ने, भूमिपूजा

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

१ गते मृगशीर्षायां ३ मिथुने सूर्यः १४:२२
४ गते मृगशीर्षायां ४ सूर्यः २६:३८ वादने
८ गते आर्द्रायां १ सूर्यः १४:५८ वादने
११ गते आर्द्रायां २ सूर्यः २७:२१ वादने
३ गते मघायां ३ भौमः २३:४३ वादने
९ गते मघायां ४ भौमः २२:५८ वादने
२ गते पुनर्वसौ बुधः १०:२१ वादने
८ गते कर्कटे बुधः १९:४७ वादने
१० गते तिष्यायां बुधः २२:४० वादने
३० गते आर्द्रायां १ गुरुः १९:१२ वादने
३१ गते भरण्यां शुक्रः ५:५९ वादने

आषाढ ४ गते बुधे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

४
२
५ के मं
३ सू बु बृ
१ शु
६
१२ श
७
९
११ चं रा
८
१०

२९ गते बुधः पश्चिमे उदय २७:१८ वादने
२९ गते गुरुः पश्चिमे अस्तः १७ :७ वादने

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनि :	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	२९	गुरुः	१:२६:४७:७	८:४:३५:५	४:३:२६:४८	२:११:३८:१०	२:६:१८:४२	०:११:११:५५	११:६:४६:८	१०:२८:४१:२६	४:२८:४१:२६	०:९	५४:२६	२३:९ उ
	३०	शुक्रः	१:२७:४४:८	८:१७:७:४१	४:४:०:१५	२:१३:४३:१	२:६:३२:८	०:१२:१४:५३	११:६:४९:१४	१०:२८:३८:१६	४:२८:३८:१६	०:२१	५४:३५	२३:१३ उ
	३१	शनिः	१:२८:४१:९	८:२९:५४:१२	४:४:३३:४३	२:१५:४४:५८	२:६:४५:३४	०:१३:१७:५०	११:६:५२:१९	१०:२८:३५:५	४:२८:३५:५	०:३२	५४:४३	२३:१६ उ
अ	१	रविः	१:२९:३८:८	९:१२:५५:५०	४:५:७:११	२:१७:४६:१५	२:६:५९:०	०:१४:२०:४६	१:६:५५:२५	१०:२८:३१:५४	४:२८:३१:५४	०:४३	५४:५०	२३:१९ उ
	२	सोमः	२:०:३५:७	९:२६:१३:२	४:५:४०:३९	२:१९:३६:४९	२:७:१२:२६	०:१५:२३:४१	११:६:५८:३०	१०:२८:२८:४३	४:२८:२८:४३	०:५५	५४:५६	२३:२१ उ
	३	भौमः	२:१:३२:६	१०:९:४५:२८	४:६:१४:७	२:२१:१८:६०	२:७:२५:५२	०:१६:२६:३६	११:७:०:३१	१०:२८:२५:३२	४:२८:२५:३२	१:६	५५:१	२३:२३ उ
	४	बुधः	२:२:२९:३	१०:२३:३२:३	४:६:४७:३७	२:२२:५८:२५	२:७:३९:१७	०:१७:२९:३०	११:७:२:३०	१०:२८:२२:२२	४:२८:२२:२२	१:१८	५५:४	२३:२४ उ
	५	गुरुः	२:३:२६:००	११:७:३१:०	४:७:२१:६	२:२४:३६:२९	२:७:५२:४३	०:१८:३२:१९	११:७:४:२९	१०:२८:१९:११	४:२८:१९:११	१:२९	५५:७	२३:२५ उ
	६	शुक्रः	२:४:२२:५६	११:२१:३९:५५	४:७:५४:३६	२:२६:९:४	२:८:६:८	०:१९:३५:४	११:७:६:२८	१०:२८:१६:०	४:२८:१६:०	१:४१	५५:९	२३:२६ उ
	७	शनिः	२:५:१९:५२	०:५:५५:५२	४:८:२८:७	२:२७:३७:१३	२:८:१९:३३	०:२०:३७:४८	११:७:८:२८	१०:२८:१२:४९	४:२८:१२:४९	१:५३	५५:९	२३:२६ उ
	८	रविः	२:६:१६:४७	०:२०:१५:३३	४:९:१:३७	२:२९:५:३०	२:८:३२:५८	०:२१:४०:३२	११:७:१०:२७	१०:२८:९:३९	४:२८:९:३९	२:४	५५:९	२३:२६ उ
	९	सोमः	२:७:१३:४१	१:४:३५:७	४:९:३५:९	३:०:३८:५	२:८:४६:२४	०:२२:४३:१५	११:७:१२:२६	१०:२८:६:२८	४:२८:६:२८	२:१६	५५:७	२३:२५ उ
	१०	भौमः	२:८:१०:३५	१:१८:५०:४३	४:१०:८:४१	३:२:११:३८	२:८:५९:४९	०:२३:४५:५८	११:७:१४:२५	१०:२८:३:१७	४:२८:३:१७	२:२७	५५:५	२३:२४ उ
	११	बुधः	२:९:७:२८	२:२:५९:६	४:१०:४२:१३	३:३:४५:३०	२:९:१३:१४	०:२४:४८:४४	११:७:१६:२५	१०:२८:०:६	४:२८:०:६	२:३८	५५:१	२३:२३ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः
२९	गुरुः	२७:२३	५:२३	७:३८	९:५७	१२:१४	१४:२९	१६:४७	१९:५	२१:९	२२:५२	२४:२१	२५:४७
३०	शुक्रः	२७:१९	५:१९	७:३४	९:५३	१२:१०	१४:२५	१६:४४	१९:१	२१:५	२२:४८	२४:१७	२५:४३
३१	शनिः	२७:१५	५:१५	७:३०	९:४९	१२:६	१४:२१	१६:४०	१८:५८	२१:२	२२:४४	२४:१३	२५:३९

आषाढ २०८२

गते	वासरः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीन	मेष	वृष
आ १	रविः	५:११	७:२६	९:४५	१२:२	१४:१७	१६:३६	१८:५४	२०:५८	२२:४१	२४:९	२५:३५	१७:११
२	सोमः	२९:३:	७:२२	९:४२	११:५८	१४:१३	१६:३२	१८:५०	२०:५४	२२:३७	२४:५	२५:३१	२७:७
३	भौमः	२८:५९	७:१८	९:३८	११:५४	१४:९	१६:२८	१८:४६	२०:५०	२२:३३	२४:१	२५:२७	२७:३
४	बुधः	२८:५५	७:१४	९:३४	११:५०	१४:५	१६:२४	१८:४२	२०:४६	२२:२९	२३:५७	२५:२३	२६:५९
५	गुरुः	२८:५२	७:१०	९:३०	११:४६	१४:१	१६:२०	१८:३८	२०:४२	२२:२५	२३:५३	२५:१९	२६:५५
६	शुक्रः	२८:४८	७:६	९:२६	११:४२	१३:५७	१६:१६	१८:३४	२०:३८	२२:२१	२३:४९	२५:१५	१६:५१
७	शनिः	२८:४४	७:२	९:२२	११:३८	१३:५४	१६:१२	१८:३०	२०:३४	२२:१७	२३:४५	२५:११	२६:४७
८	रविः	२८:४०	६:५८	९:१८	११:३४	१३:५०	१६:८	१८:२६	२०:३०	२२:१३	२३:४१	२५:७	२६:४४
९	सोमः	२८:३६	६:५४	९:१४	११:३०	१३:४६	१६:४	१८:२२	२०:२६	२२:९	२३:३७	२५:३	३६:४०
१०	भौमः	२८:३२	६:५०	९:१०	११:२६	१३:४२	१६:०	१८:१८	२०:२२	२२:५	२३:३४	२४:५९	२६:३६
११	बुधः	२८:२८	६:४६	९:६	११:२३	१३:३८	१५:५६	१८:१४	२०:१८	२२:१	२३:३०	२४:५६	२६:३२

२०८२ साल असार १ गते २९:७ बजे मिथुन लग्नको आरम्भ दोस्रो पटक हुन्छ। १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

मं मा उ
बु मा.अ २९ उ
बृ मा.उ २९
प अ
शु मा.उ
श मा. उ

पापांशाः

सू ६, १सू७, ४सू८, ८सू९, ११सू१०, मं२, ३मं३, ९मं४, श६, रा ३के९

औँसीको महिमा

अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभिरिड्यो नूतनैरूतसदेवाँएहवक्षति ।। *(ऋग्वेद, अग्निसूक्त २)*

अग्निदेव नै देव तथा पितृका स्तुत्य छन्। उनैले देव तथा पितृलाई लिन र लान समर्थ छन्। यसैगरी पितृलाई अर्पण गरिएका वस्तु सूर्यद्वारा वाष्पभई पितृलोकमा पुग्ने र त्यही भोजनले पितृ तृप्त हुने र भोजन गर्ने उपयुक्त समय औँसी रहेकाले पनि औँसीमा पितृकर्म गर्नु भनिएको हो।

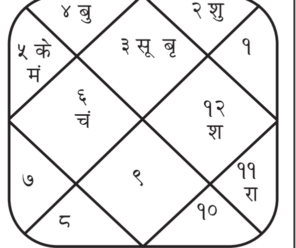
श्रीशाके १९४७ वि.सं.२०८२ आषाढशुक्लपक्षः ने.सं. ११४५(दिल्लाथ्व), ई.सं. २०२५ जुन–जुलाई, उत्तरायणं ग्रीष्मर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि: आ. म. पूफा., उफा. ह, चि, मू.

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
१२	गुरुः	प्रतिपद्	२३:५०	१४:४४	आर्द्रा	१३:११	१०:२८	ध्रुवः	५२:५२	काणः	बालवः	५२:०	२७:५६	३४:३५	५:१२	१९:२	२६	चन्द्रोदयः
१३	शुक्रः	द्वितीया	२०:२४	१३:२१	पुनर्वसुः	११:३१	९:४८	व्याघातः	४७:५९	लुम्बः	तैतिलः	४९:४	कर्कटः	३४:३४	५:१२	१९:२	२७	श्रीजगन्नाथ रथयात्रा
१४	शनिः	तृतीया	१८:०	१२:२४	तिष्यः	१०:५२	९:३३	हर्षणः	४४:१	मित्रम्	वणिक्	४७:१५	कर्कटः	३४:३४	५:१२	१९:२	२८	**भद्रा २४:६ वादने आरम्भः**, , प्रदोषकालः
१५	रविः	चतुर्थी	१६:४७	११:५५	अश्लेषा	११:२२	९:४५	वज्रः	४१:१	वज्रः	बवः	४६:३९	९:४५	३४:३३	५:१२	१९:२	२९	**भद्रा ११:५५ वादने समापनम्**, धान दिवस, दही चिउरा खाने दिन
१६	सोमः	पञ्चमी	१६:५०	११:५७	मघा	१३:६	१०:२७	सिद्धिः	३९:२	ध्वंक्षः	कौलवः	४७:२०	सिंहः	३४:३२	५:१३	१९:२	३०	
१७	भौमः	षष्ठी	१८:८	१२:२८	पू.फा.	१६:५	११:३९	व्यतीपातः	३८:२	धूम्रः	गरः	४९:१६	१८:२	३४:३१	५:१३	१९:२	जुला १	प्रदोषकालः, **त्रिपुष्कर-आरम्भः १२:२८ वादनात्**
१८	बुधः	सप्तमी	२०:४०	१३:२९	उ.फा.	२०:१५	१३:१९	वरीयन्	३७:५८	प्रवर्धमानः	भद्रा	५२:२१	कन्या	३४:३१	५:१३	१९:२	२	**भद्रा १३:२९-२६:१० यावत्**, सूर्यपूजा, देउपाटनमा गङ्गामाई रथयात्रा, खेलकुद पत्रकार दिवस
१९	गुरुः	अष्टमी	२४:१५	१४:५६	हस्तः	२५:२७	१५:२५	परिघः	३८:४१	राक्षसः	बालवः	५६:२३	२८:३५	३४:३०	५:१४	१९:२	३	**अष्टमीव्रतम्, गोरखकाली-पूजनम्**
२०	शुक्रः	नवमी	२८:४०	१६:४२	चित्रा	३१:२७	१७:४९	शिवः	३९:५९	मुशलः	तैतिलः	६०:०	तुला	३४:२८	५:१४	१९:२	४	
२१	शनिः	दशमी	३३:३४	१८:४०	स्वाती	३७:५४	२०:२४	सिद्धः	४१:३६	सिद्धिः	तैतिलः	१:४	तुला	३४:२७	५:१५	१९:२	५	मन्वादि
२२	रविः	एकादशी	३८:३३	२०:४०	विशाखा	४४:२५	२३:१	साध्यः	४३:१५	उत्पातः	वणिक्	६:५	१६:२२	३४:२६	५:१५	१९:१	६	**भद्रा ७:४१-२०:४० यावत्, त्रिपुष्करः २०:४० – २३:१ यावत्** , **हरिशयनी एकादशीव्रतम्**, तुलसी रोप्ने दिन, चतुर्मासा व्रत आरम्भ , **गुरु पूर्वे उदय ६:५३ वादनात्**
२३	सोमः	द्वादशी	४३:११	२२:३२	अनुराधा	५०:३२	२५:२८	शुभः	४४:३६	मानसः	बवः	१०:५६	वृश्चिकः	३४:२५	५:१५	१९:१	७	प्रदोषकालः
२४	भौमः	त्रयोदशी	४७:४	२४:६	ज्येष्ठा	५५:५४	२७:३८	शुक्लः	४५:२२	मुद्गरः	कौलवः	१५:१४	२७:३८	३४:२३	५:१६	१९:१	८	**प्रदोषव्रतम्**
२५	बुधः	चतुर्दशी	४९:५९	२५:१६	मूलम्	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	ब्रह्म	४५:२२	ध्वजः	गरः	१८:३९	धनुः	३४:२२	५:१६	१९:१	९	**भद्रा २५:१६ वादने आरम्भः**
२६	गुरुः	पूर्णिमा	५१:४२	२५:५७	मूलम्	०:१६	५:२३	ऐन्द्रः	४४:२८	धूम्रः	भद्रा	२०:५९	धनुः	३४:२०	५:१७	१९:१	१०	**भद्रा१३:४०वादने समापनम्, पूर्णिमाव्रतम्,गुरुपूर्णिमा,** व्यास जयन्ती, गुरुपूजा, मन्वादि, दक्षिणामूर्तिपूजा, मानसव्रतारम्भ, भक्तपुर वीरनदीस्नान (दिल्लापून्हि)

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

१५ गते आर्द्रायां ३ सूर्यः १५:४६ वादने
१८ गते आर्द्रायां ४ सूर्यः २८:१३ वादने
२२ गते पुनर्वसौ १ सूर्यः १६:४० वादने
२५ गते पुनर्वसौ २ सूर्यः २९:६ वादने
१५ गते पूफायां १ भौमः २२:२ वादने
२१ गते पूफायां २ भौमः १६:३० वादने
२४ गते अश्लेषायां बुधः १६:१९ वादने
१४ गते आर्द्रायां २ गुरुः १६:५३ वादने
१२ गते कृत्तिकायां शुक्रः २३:४१ वादने
१५ गते वृषे शुक्रः २४:५४ वादने
२४ गते रोहिण्यां शुक्रः २६:१८ वादने

आषाढ १८ गते बुधे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
१२	गुरुः	२:१०:४:२२	२:१६:५७:२१	४:११:१५:४६	३:५:४:४३	२:९:२६:३८	०:२५:५१:३५	११:७:१८:२४	१०:२७:५६:५५	४:२७:५६:५५	२:५०	५४:५६	२३:२१ उ
१३	शुक्रः	२:११:१:१४	३:०:४३:७	४:११:४९:१९	३:६:२१:२९	२:९:४०:३	०:२६:५४:२५	११:७:२०:१६	१०:२७:५३:४५	४:२७:५३:४५	३:१	५४:५१	२३:१९ उ
१४	शनिः	२:११:५८:७	३:१४:१४:३९	४:१२:२२:५३	३:७:३१:२१	२:९:५३:२८	०:२७:५९:२२	११:७:२१:९	१०:२७:५०:३४	४:२७:५०:३४	३:११	५४:४४	२३:१६ उ
१५	रविः	२:१२:५४:५९	३:२७:३०:५४	४:१२:५६:२८	३:८:४१:१४	२:१०:६:५३	०:२९:५:३८	११:७:२२:२	१०:२७:४७:२३	४:२७:४७:२३	३:२२	५४:३६	२३:१३ उ
१६	सोमः	२:१३:५१:५०	४:१०:३१:३७	४:१३:३०:३	३:९:५१:५	२:१०:२०:१८	१:०:११:५३	११:७:२२:५५	१०:२७:४४:१२	४:२७:४४:१२	३:३२	५४:२७	२३:१० उ
१७	भौमः	२:१४:४८:४२	४:२३:१७:१७	४:१४:३:३८	३:११:१:०	२:१०:३३:४२	१:१:१८:९	११:७:२३:४८	१०:२७:४१:२	४:२७:४१:२	३:४३	५४:१८	२३:६ उ
१८	बुधः	२:१५:४५:३३	५:५:४९:९	४:१४:३७:५५	३:११:५८:४६	२:१०:४७:७	१:२:२४:२४	११:७:२४:४१	१०:२७:३८:५१	४:२७:३८:५१	३:५२	५४:७	२३:२ उ
१९	गुरुः	२:१६:४२:२४	५:१८:९:१०	४:१५:१२:५९	३:१२:४५:६	२:११:०:३२	१:३:३०:३९	११:७:२५:३४	१०:२७:३४:४०	४:२७:३४:४०	४:२	५३:५५	२२:५७ उ
२०	शुक्रः	२:१७:३९:१५	६:०:१९:५१	४:१५:४८:१४	३:१३:२७:१	२:११:१३:५६	१:४:३६:५५	११:७:२६:२८	१०:२७:३१:२९	४:२७:३१:२९	४:११	५३:४२	२२:५२ उ
२१	शनिः	२:१८:३६:७	६:१२:२४:१३	४:१६:२३:२८	३:१४:१२:३	२:११:२७:२१	१:५:४३:१०	११:७:२७:२१	१०:२७:२८:१८	४:२७:२८:१८	४:२०	५३:२८	२२:४७ उ
२२	रविः	२:१९:३२:५८	६:२४:२५:४०	४:१६:५८:४४	३:१५:७:४९	२:११:४०:४६	१:६:४९:२५	११:७:२८:१४	१०:२७:२५:८	४:२७:२५:८	४:२९	५३:१३	२२:४१ उ
२३	सोमः	२:२०:२९:५०	७:६:२८:१२	४:१७:३३:६०	३:१५:५२:३६	२:११:५४:१०	१:७:५५:४०	११:७:२९:७	१०:२७:२१:५७	४:२७:२१:५७	४:३८	५२:५८	२२:३५ उ
२४	भौमः	२:२१:२६:४२	७:१८:३५:२८	४:१८:९:१७	३:१६:२५:५३	२:१२:७:३५	१:९:१:५५	११:७:२९:५३	१०:२७:१८:४६	४:२७:१८:४६	४:४५	५२:४१	२२:२८ उ
२५	बुधः	२:२२:२३:३४	८:०:५०:४०	४:१८:४४:३४	३:१६:५६:३०	२:१२:२०:६०	१:१०:८:११	११:७:३०:१३	१०:२७:१५:३५	४:२७:१५:३५	४:५३	५२:२३	२२:२१ उ
२६	गुरुः	२:२३:२०:२६	८:१३:१६:३५	४:१९:१९:५२	३:१७:३१:४६	२:१२:३४:२४	१:११:१४:२६	११:७:३०:३३	१०:२७:१२:२४	४:२७:१२:२४	५:०	५२:४	२२:१४ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः
१२	गुरुः	२८:२४	६:४३	९:२	११:१९	१३:३४	१५:५२	१८:१०	२०:१४	२१:५७	२३:२६	२४:५२	२६:२८
१३	शुक्रः	२८:२०	६:३९	८:५८	११:१५	१३:३०	१५:४९	१८:६	१२:१०	२१:५३	२३:२२	२४:४८	२६:२४
१४	शनिः	२८:१६	६:३५	८:५४	११:११	१३:२६	१५:४५	१८:२	२०:६	२१:४९	२३:१८	२४:४४	२६:२०
१५	रविः	२८:१२	६:३१	८:५०	११:७	१३:२२	१५:४१	१७:५९	२०:३	२१:४५	२३:१४	२४:४०	२६:१६
१६	सोमः	२८:८	६:२७	८:४७	११:३	१३:१८	१५:३७	१७:५५	१९:५९	२१:४२	२३:१०	२४:३६	२६:१२
१७	भौमः	२८:४	६:२३	८:४३	१०:५९	१३:१४	१५:३३	१७:५१	१९:५५	२१:३८	२३:६	२४:३२	२६:८
१८	बुधः	२८:०	६:१९	८:३९	१०:५५	१३:१०	१५:२९	१७:४७	१९:५१	२१:३४	२३:२	२४:२८	२६:४
१९	गुरुः	२७:५६	६:१५	८:३५	१०:५१	१३:६	१५:२५	१७:४३	१९:४७	२१:३०	२२:५८	२४:२४	२६:०
२०	शुक्रः	२७:५३	६:११	८:३१	१०:४७	१३:२	१५:२१	१७:३९	१९:४३	२१:२६	२२:५४	२४:२०	२५:५६
२१	शनिः	२७:४९	६:७	८:२७	१०:४३	१२:५९	१५:१७	१७:३५	१९:३९	२१:२२	२२:५०	२४:१६	२५:५२
२२	रविः	२७:४५	६:३	८:२३	१०:३९	१२:५५	१५:१३	१७:३१	१९:३५	२१:१८	२२:४६	२४:१२	२५:४८
२३	सोमः	२७:४१	५:५९	८:१९	१०:३५	१२:५१	१५:९	१७:२७	१९:३१	२१:१४	२२:४२	२४:८	२५:४५
२४	भौमः	२७:३७	५:५५	८:१५	१०:३१	१२:४७	१५:५	१७:२३	१९:२७	२१:१०	२२:३८	२४:४	२५:४१
२५	बुधः	२७:३३	५:५१	८:११	१०:२७	१२:४३	१५:१	१७:१९	११:२३	२१:६	२२:३५	२४:०	२५:३७
२६	गुरुः	२७:२९	५:४७	८:७	१०:२४	१२:३९	१४:५७	१७:१५	१९:१९	२१:२	२२:३१	२३:५७	२५:३३

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

२२ गते गुरु पूर्वे उदयः ६ :५३ वादने

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी उदयः
बुधः	मार्गी उदयः
गुरुः	मार्गी अस्तः, २२ गते गुरु पूर्वे उदयः ६ :५३ वादने
शुक्रः	मार्गी उदयः
शनिः	मार्गी उदयः

पापांशाः

सू १०, १५सू११, १८सू१२, २२सू१, २५सू२, मं४, १५मं५, २१मं६, श६, रा ३के९

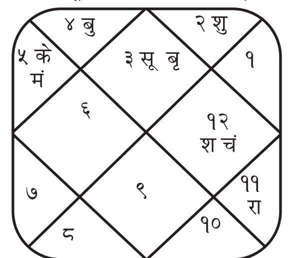
श्रीशाके १९४७ वि.सं.२०८२ श्रावणकृष्णपक्षः ने.सं. ११४५ (दिल्लागा), ई.सं. २०२५ जुलाई, दक्षिणायनं, वर्षर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : पूभा. उभा, रे, अश्वि. ति.

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
	२७	शुक्रः	प्रतिपद्	५२:१०	२६:९	पू.षा.	३:२९	६:४१	वैधृतिः	४२:३४	प्रवर्धमानः	बालवः	२२:५	१२:५६	३४:१९	५:१७	१९:१	११	विश्व जनसंख्या दिवस
	२८	शनिः	द्वितीया	५१:२१	२५:५०	उ.षा.	५:२८	७:२९	विष्कुम्भः	३९:३९	चरः	तैतिलः	२१:५४	मकरः	३४:१७	५:१८	१९:०	१२	त्रिपुष्करयोगः ७:२९ वादने यावत्
	२९	रविः	तृतीया	४९:२१	२५:२	श्रवणः	६:११	७:४७	प्रीतिः	३५:४५	गदः	वणिक्	२०:२९	१९:४५	३४:१५	५:१८	१९:०	१३	**भद्रा १३:३०-२५:२ यावत्, पञ्चकारम्भः १९:४५ वादने , भानुभक्त जयन्ती**
	३०	सोमः	चतुर्थी	४६:१४	२३:४८	धनिष्ठा	५:४५	७:३७	आयुष्मान्	३०:५७	शुभः	बवः	१७:५४	कुम्भः	३४:१३	५:१८	१९:०	१४	प्रदोषकालः
	३१	भौमः	पञ्चमी	४२:१०	२२:११	शतभिषा	४:१६	७:१	सौभाग्यः	२५:१९	मृत्युः	कौलवः	१४:१८	२४:२०	३४:११	५:१९	१९:०	१५	
	३२	बुधः	षष्ठी	३७:१८	२०:१५	पू.भा.प.	१:५२ ५८:४५	६:४ २८:४९	शोभनः	१९:१	पद्मः	गरः	९:४९	मीनः	३४:९	५:१९	१८:५९	१६	**भद्रा २०:१५ वादने आरम्भः**, प्रदोषकालः
श्रा	१	गुरुः	सप्तमी	३१:४९	१८:३	रेवती	५५:४	२७:२२	अतिगण्डः	१२:८	मित्रम्	भद्रा	४:३७ ५८:५४	२७:२२	३४:७	५:२०	१८:५९	१७	**भद्रा ७:११ वादने समापनम् , कर्कटे सूर्यः ५:५०वादने, श्रावणसङ्क्रान्तिः, दक्षिणायनारम्भः** , लुतो फाल्ने दिन, कण्डारकपूजा, **अष्टमीव्रतम्** , वैतडी विश्वनाथ मन्दिरमा साउने मेलारम्भ, थारु गुरिया परेव
	२	शुक्रः	अष्टमी	२५:५३	१५:४२	अश्विनी	५१:२	२५:४५	सुकर्मा	४:५१ ५७:१८	वज्रः	तैतिलः	५२:५०	मेषः	३४:५	५:२०	१८:५८	१८	**गोरखकाली-पूजनम्**
	३	शनिः	नवमी	१९:४३	१३:१४	भरणी	४६:४९	२४:५	शूलम्	४९:३८	ध्वंक्षः	वणिक्	४६:३६	मेषः	३४:३	५:२१	१८:५८	१९	**भद्रा २३:५९ वादने आरम्भः**
	४	रविः	दशमी	१३:३०	१०:४५	कृत्तिका	४२:४१	२२:२६	गण्डः	४२:१	धूम्रः	बवः	४०:२७	५:४०	३४:१	५:२१	१८:५८	२०	**भद्रा १०:४५ वादने समापनम्**
	५	सोमः	एकादशी	७:२७	८:२१	रोहिणी	३८:४९	२०:५४	वृद्धिः	३४:३८	प्रवर्धमानः	कौलवः	३४:३४	वृषः	३३:५९	५:२२	१८:५७	२१	**कामिका-एकादशीव्रतम्**
	६	भौमः	द्वादशी	१:४६ ५६:३९	६:५ २८:२	मृगशिरा	३५:२६	१९:३३	ध्रुवः	२७:३७	राक्षसः	गरः	२९:८	८:११	३३:५६	५:२२	१८:५७	२२	**भद्रा २८:२ वादने आरम्भः**, सिंहे दृश्यसूर्यः २२:५८ वादने, **द्विपुष्करः ६:५ वादने यावत्, प्रदोषव्रतम्**
	७	बुधः	चतुर्दशी	५२:१४	२६:१६	आर्द्रा	३२:४२	१८:२८	व्याघातः	२१:८	मुशलः	भद्रा	२४:२०	मिथुनम्	३३:५४	५:२३	१८:५६	२३	**भद्रा १५:७ वादने समापनम्**, घण्टाकर्ण चतुर्दशी (गथां मुगः चःह्रे पूजा)
	८	गुरुः	अमावस्या	४८:४३	२४:५३	पुनर्वसुः	३०:४८	१७:४३	हर्षणः	१५:१८	सिद्धिः	चतुष्पदः	२०:२१	११:५२	३३:५१	५:२३	१८:५६	२४	स्नान दानका लागि औँसी, **दर्शश्राद्धः**, निशि बार्ने, हलो बार्ने

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२९ गते पुनर्वसौ ३ सूर्यः १७:२९ वादने
१ गते पुनर्वसौ ४ कर्कटे सूर्यः ५:५०
४ गते तिष्यां १ सूर्यः १८:८ वादने
८ गते तिष्यां २ सूर्यः ६:२२ वादने
२७ गते पूफायां ३ भौमः ८:३४ वादने
३२ गते पूफायां ४ भौमः २४:२२ वादने
६ गते उफायां १ भौमः १५:१८ वादने
२९ गते आर्द्रायां ३ गुरुः १४:५३ वादने
४ गते मृगशीर्षायां शुक्रः २२:४५ वादने
४ गते पूभायां २ राहुः ९:५९ वादने
४ गते पूफायां ४ केतुः ९:५९ वादने

श्रावण १ गते गुरौ सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

२ गते वक्री बुधः १५:४० वादने
७ गते पश्चिमे बुधः अस्तः १२:५८ वादने
२ गते वक्री शनिः १०:१८ वादने

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तरम्	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	२७	शुक्रः	२:२४:१७:१९	८:२५:५५:२८	४:१९:५५:११	३:१८:१५:५२	२:१२:४७:४९	१:१२:२०:४२	११:७:३०:५३	१०:२७:९:१४	४:२७:९:१४	५:७	५१:४५	२२:६ उ
	२८	शनिः	२:२५:१४:१३	९:८:४८:५४	४:२०:३०:३०	३:१८:५१:२०	२:१३:१:१४	१:१३:२६:५८	११:७:३१:१३	१०:२७:६:३	४:२७:६:३	५:१४	५१:२५	२१:५८ उ
	२९	रविः	२:२६:११:७	९:२१:५७:४५	४:२१:५:५०	३:१९:६:८	२:१३:१४:३९	१:१४:३३:१४	११:७:३१:३३	१०:२७:२:५२	४:२७:२:५२	५:२०	५१:३	२१:५० उ
	३०	सोमः	२:२७:८:१	१०:५:२२:६	४:२१:४१:११	३:१९:१९:३४	२:१३:२८:४	१:१५:४१:८	११:७:३१:५३	१०:२६:५९:४१	४:२६:५९:४१	५:२५	५०:४१	२१:४१ उ
	३१	भौमः	२:२८:४:५६	१०:१९:१:१८	४:२२:१६:३२	३:१९:३३:१	२:१३:४१:२९	१:१६:४९:१८	११:७:३२:१३	१०:२६:५६:३१	४:२६:५६:३१	५:३०	५०:१८	२१:३२ उ
	३२	बुधः	२:२९:१:५१	११:२:५३:५६	४:२२:५१:५५	३:१९:४६:२८	२:१३:५४:५४	१:१७:५७:२९	११:७:३२:३३	१०:२६:५३:२०	४:२६:५३:२०	५:३५	४९:५४	२१:२२ उ
श्रा	१	गुरुः	२:२९:५८:४७	११:१६:५७:५५	४:२३:२७:१८	३:१९:५९:३९	२:१४:८:१९	१:१९:५:४१	१:७:३२:५३	१०:२६:५०:९	४:२६:५०:९	५:३९	४९:२९	२१:१२ उ
	२	शुक्रः	३:०:५५:४४	०:१:१०:३५	४:२४:२:४१	३:१९:५०:१०	२:१४:२१:३२	१:२०:१३:५२	११:७:३३:१३	१०:२६:४६:५८	४:२६:४६:५८	५:४२	४९:४	२१:२ उ
	३	शनिः	३:१:५२:४२	०:१५:२८:४९	४:२४:३८:६	३:१९:४१:४१	२:१४:३४:२६	१:२१:२२:४	११:७:३२:५८	१०:२६:४३:४७	४:२६:४३:४७	५:४५	४८:३७	२०:५१ उ
	४	रविः	३:२:४९:४०	०:२९:४९:९	४:२५:१३:३१	३:१९:३७:४१	२:१४:४७:२०	१:२२:३०:२३	११:७:३१:३९	१०:२६:४०:३७	४:२६:४०:३७	५:४८	४८:१०	२०:४० उ
	५	सोमः	३:३:४६:३९	१:१४:७:३०	४:२५:४८:५८	३:१९:३६:३६	२:१५:०:१४	१:२३:३८:५३	११:७:३०:१९	१०:२६:३७:२६	४:२६:३७:२६	५:५०	४७:४२	२०:२९ उ
	६	भौमः	३:४:४३:३९	१:२८:२०:२२	४:२६:२४:५४	३:१९:३४:१६	२:१५:१३:८	१:२४:४७:२३	११:७:२८:६०	१०:२६:३४:१५	४:२६:३४:१५	५:५१	४७:१४	२०:१७ उ
	७	बुधः	३:५:४०:३९	२:१२:२४:३८	४:२७:१:२३	३:१९:१३:५८	२:१५:२६:३	१:२५:५५:५३	११:७:२७:४०	१०:२६:३१:४	४:२६:३१:४	५:५२	४६:४४	२०:५ उ
	८	गुरुः	३:६:३७:४१	२:२६:१७:३८	४:२७:३७:५२	३:१८:४८:१३	२:१५:३८:५७	१:२७:४:२४	११:७:२६:२१	१०:२६:२७:५४	४:२६:२७:५४	५:५३	४६:१४	१९:५३ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः
२७	शुक्रः	२७:२५	५:४४	८:३	१०:२०	१२:३५	१४:५३	१७:११	१९:१५	२०:५८	२०:२७	२३:५३	२५:२९
२८	शनिः	२७:२१	५:४०	७:५९	१०:१६	१२:३१	१४:५०	१७:७	१९:१११	२०:५४	२२:२३	२३:४९	२५:२५
२९	रविः	२७:१७	५:३६	७:५५	१०:१२	१२:२७	१४:४६	१७:४	१९:८	२०:५०	२२:१९	२३:४५	२५:२१
३०	सोमः	२७:१३	५:३२	७:५१	१०:८	१२:२३	१४:४२	१७:०	१९:४	२०:४६	२२:१५	२३:४१	२५:१७
३१	भौमः	२७:९	५:२८	७:४८	१०:४	१२:१९	१४:३८	१६:५६	१९:०	२०:४३	२२:११	२३:३७	२५:१३
३२	बुधः	२७:५	५:२४	७:४४	१०:०	१२:१५	१४:३४	१६:५२	१८:५६	२०:३९	२२:७	२३:३३	२५:९

२०८२ श्रावण

गते	वासरः	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्
१	गुरुः	५:२०	७:४०	९:५६	१२:११	१४:३०	१६:४८	१८:५२	२०:३५	२२:३	२३:२९	२५:५	२७:१
२	शुक्रः	२९:१२	७:३६	९:५२	१२:७	१४:२६	१६:४४	१८:४८	२०:३१	२१:५९	२३:२५	२४:१	२६:५७
३	शनिः	२९:८	७:३२	९:४८	१२:३	१४:२२	१६:४०	१८:४४	२०:२७	२१:५५	२३:२१	२४:५७	२६:५४
४	रविः	२९:४	७:२८	९:४४	१२:०	१४:१८	६:३६	१८:४०	२०:२३	२१:५१	२३:१७	२४:५३	२६:५०
५	सोमः	२९:०	७:२४	९:४०	११:५६	१४:१४	१६:३२	१८:३६	२०:१९	२१:४७	२३:१३	२४:४९	२६:४६
६	भौमः	२८:५६	७:२०	९:३६	११:५२	१४:१०	१६:२८	१८:३२	२०:१५	२१:४३	२३:९	२४:४६	२६:४२
७	बुधः	२८:५२	७:१६	९:३२	११:४८	१४:६	१६:२४	१८:२८	२०:११	२१:३९	२३:५	२४:४२	२६:३८
८	गुरुः	२८:४९	७:१२	९:२९	११:४४	१४:२	१६:२०	१८:२४	२०:७	२१:३६	२२:२	२४:३८	२६:३४

२०८२ साल साउन १ गते २९:१६ बजे कर्कट लग्नको आरम्भ दोस्रो पटक हुन्छ। १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी उदयः
बुधः	२ गते वक्री १५:४० वादने ७ गते पश्चिमे अस्तः १२:५८ वादने
गुरुः	मार्गी उदयः
शुक्रः	मार्गी उदयः
शनिः	मार्गी उदयः २ गते वक्री १०:१८ वादने

पापांशाः

सू २, २९सू३, १सू४, ४सू५, ८सू६, मं६, २७मं७, ३२मं८, ६मं९, श६, रा ३के९, ४रा२ के८

श्रीशाके १९४७ वि.सं.२०८२ श्रावणशुक्लपक्षः ने.सं. ११४५(गुंलाथ्व), ई.सं. २०२५ जुलाई–अगष्ट:, दक्षिणायनं वर्षर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : ति. पूफा. उफा. ह. चि. अनु. २३

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
९	शुक्रः	प्रतिपद्	४६:१५	२३:५४	तिष्यः	२९:५४	१७:२१	वज्रः	१०:१४	उत्पातः	किंस्तुघ्नः	१७:२	कर्कटः	३३:४९	५:२४	१८:५५	२५	गुँलाधर्मारम्भ
१०	शनिः	द्वितीया	४४:५६	२३:२३	अश्लेषा	३०:७	१७:२७	सिद्धिः	६:४	मानसः	बालवः	१५:२६	१७:२७	३३:४६	५:२४	१८:५५	२६	**चन्द्रोदयः**
११	रविः	तृतीया	४४:५३	२३:२२	मघा	३१:३३	१८:२	व्यतीपातः	२:५१	मुद्गरः	तैतिलः	१४:४५	सिंहः	३३:४३	५:२५	१८:५४	२७	वराहजयन्ती
१२	सोमः	चतुर्थी	४६:७	२३:५२	पू.फा.	३४:१४	१९:७	वरीयन्	०:३९ ५९:२८	ध्वजः	वणिक्	१५:२०	२५:२८	३३:४१	५:२५	१८:५४	२८	**भद्रा ११:३३-२३:५२ वादने यावत्** , प्रदोषकालः
१३	भौमः	पञ्चमी	४८:३४	२४:५१	उ.फा.	३८:८	२०:४१	शिवः	५८:१२	धाता	बवः	१७:११	कन्या	३३:३८	५:२६	१८:५३	२९	**नागपञ्चमी**, नागपूजा, **नागटाँस्ने दिन**, धापाखेल, नागपोखरी, टौदह आदि स्थानमा मेला
१४	बुधः	षष्ठी	५२:६	२६:१७	हस्तः	४३:७	२२:४१	सिद्धः	५९:४५	आनन्दः	कौलवः	२०:१२	कन्या	३३:३५	५:२६	१८:५२	३०	कल्की जयन्ती
१५	गुरुः	सप्तमी	५६:२९	२८:३	चित्रा	४८:५७	२५:२	साध्यः	अहोरात्रम्	चरः	गरः	२४:१२	११:४९	३३:३२	५:२७	१८:५२	३१	**भद्रा आरम्भः २८:३ वादनात्**, प्रदोषकालः, गोस्वामी तुलसीदास जयन्ती, **खीर खाने दिन**
१६	शुक्रः	अष्टमी	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	स्वाती	५५:१९	२७:३५	साध्यः	०:५४	गदः	भद्रा	२८:५३	तुला	३३:२९	५:२७	१८:५१	अ १	**भद्रा १७:१ वादने समापनम्, अष्टमीव्रतम्, गोरखकाली-पूजनम्,** (यल पञ्चदान)
१७	शनिः	अष्टमी	१:२२	६:१	विशाखा	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	शुभः	२:२७	शुभः	बालवः	३३:५५	२३:३३	३३:२६	५:२८	१८:५०	२	
१८	रविः	नवमी	६:२४	८:२	विशाखा	१:५०	६:१२	शुक्लः	४:६	उत्पातः	तैतिलः	३८:४९	वृश्चिकः	३३:२३	५:२९	१८:५०	३	
१९	सोमः	दशमी	११:५	९:५५	अनुराधा	८:४	८:४३	ब्रह्म	५:२९	मानसः	वणिक्	४३:१२	वृश्चिकः	३३:२०	५:२९	१८:४९	४	भद्रा २२:४६ वादने आरम्भः
२०	भौमः	एकादशी	१५:५	११:३१	ज्येष्ठा	१३:३८	१०:५७	ऐन्द्रः	६:२१	मुद्गरः	बवः	४६:४४	१०:५७	३३:१७	५:३०	१८:४८	५	**भद्रा११:३१ वादने समापनम्, पुत्रदा-एकादशीव्रतम्**
२१	बुधः	द्वादशी	१८:५	१२:४४	मूलम्	१८:१६	१२:४८	वैधृतिः	६:२९	ध्वजः	कौलवः	४९:११	धनुः	३३:१४	५:३०	१८:४८	६	**प्रदोषव्रतम्**, बहिद्यब्बोय
२२	गुरुः	त्रयोदशी	१९:५६	१३:२९	पू.षा.	२१:४५	१४:१३	विष्कुम्भः	५:४४	धाता	गरः	५०:२४	२०:२९	३३:१०	५:३१	१८:४७	७	(व्याजानके गुँ पुन्हि),विश्व आदिवासी दिवस, गोने ङ्या
२३	शुक्रः	चतुर्दशी	२०:३१	१३:४४	उ.षा.	२४:१	१५:७	प्रीतिः	३:५९	आनन्दः	भद्रा	५०:२१	मकरः	३३:७	५:३१	१८:४६	८	**भद्रा १३:४४-२५:४० यावत्** , **पूर्णिमाव्रतम्,** हयग्रीवोत्पत्तिः, शिवजीमा पवित्रा रोपण, बाजुर बडिमालिका मेला विश्व भू संरक्षणदिवस
२४	शनिः	पूर्णिमा	१९:५०	१३:२८	श्रवणः	२५:१	१५:३२	आयुष्मान्	१:१४ ५७:३१	सुस्थिरः	बालवः	४९:३	२७:३४	३३:४	५:३२	१८:४५	९	**ऋषितर्पणी**, **रक्षाबन्धन**, **जनैपूर्णिमा**, गोसाइकुण्ड र लपु कुम्भेश्वर मेला, पशुपतिनाथ मेला, डडेल्धुरा भागेश्वरजाँत, **सोलु दुधकुण्ड मेला**, **पञ्चकारम्भः २७:३४ वादनात्** मुक्तिनाथ यार्तोङ, मानसव्रत समाप्ति,**संस्कृतदिवसः**,

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

११ गते तिष्यां ३ सूर्यः १८:३१ वादने
१५ गते तिष्यां ४ सूर्यः ६:३५ वादने
१८ गते अश्लेषायां १ सूर्यः १८:३३ वादने
२२ गते अश्लेषायां २ सूर्यः ६:२४ वादने
११ गते उफायां २ कन्यायां भौमः २६:४८ वादने
१७ गते उफायां ३ भौमः १४:१ वादने
२२ गते उफायां ४ भौमः २४:५५ वादने
१८ गते पुनः तिष्यायां बुधः ७:२० वादने
१२ गते आर्द्रायां ४ गुरुः २२:५४ वादने
१० गते मिथुने शुक्रः १८:५९ वादने
१६ गते आर्द्रायां शुक्रः १३:४१ वादने

श्रावण १५ गते गुरौ सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

५ के
३ बृ शु
६ चं मं
४ सू बु
२
७
१
८
१०
१२ श
९
११ रा

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरु	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तर- मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
९	शुक्रः	३:७:३४:४३	३:९:५७:१४	४:२८:१४:२२	३:१८:२६:३८	२:१५:५१:५२	१:२८:१२:५५	११:७:२५:१	१०:२६:२४:४३	४:२६:२४:४३	५:५२	४५:४३	१९:४० उ
१०	शनिः	३:८:३१:४६	३:२३:२२:३	४:२८:५०:५४	३:१८:६:३६	२:१६:४:४६	१:२९:२१:२४	११:७:२३:४१	१०:२६:२१:३२	४:२६:२१:३२	५:५२	४५:१२	१९:२७ उ
११	रविः	३:९:२८:५०	४:६:३१:२१	४:२९:२७:२५	३:१७:४४:२६	२:१६:१७:४१	२:०:२९:४०	११:७:२२:२२	१०:२६:१८:२१	४:२६:१८:२१	५:५०	४४:३९	१९:१४ उ
१२	सोमः	३:१०:२५:५६	४:१९:२५:१३	५:०:३:५८	३:१७:११:२४	२:१६:३०:३६	२:१:३७:५६	११:७:२१:२	१०:२६:१५:१०	४:२६:१५:१०	५:४८	४४:६	१९:० उ
१३	भौमः	३:११:२३:२	५:२:४:३१	५:०:४०:३२	३:१६:३६:१७	२:१६:४३:३१	२:२:४६:३३	११:७:१९:४२	१०:२६:१२:०	४:२६:१२:०	५:४६	४३:३३	१८:४६ उ
१४	बुधः	३:१२:२०:१०	५:१४:३०:४९	५:१:१७:७	३:१५:५७:२६	२:१६:५६:२६	२:३:५६:२१	११:७:१८:६	१०:२६:८:४९	४:२६:८:४९	५:४३	४२:५९	१८:३२ उ
१५	गुरुः	३:१३:१७:१८	५:२६:४६:१९	५:१:५३:४२	३:१५:१८:५८	२:१७:९:२१	२:५:६:१०	११:७:१६:१३	१०:२६:५:३८	४:२६:५:३८	५:३९	४२:२४	१८:१८ उ
१६	शुक्रः	३:१४:१४:२८	६:८:५३:४८	५:२:३०:१९	३:१४:४०:३३	२:१७:२२:१७	२:६:१६:०	११:७:१४:२०	१०:२६:२:२७	४:२६:२:२७	५:३५	४१:४९	१८:३ उ
१७	शनिः	३:१५:११:३९	६:२०:५६:२८	५:३:६:५६	३:१४:०:४५	२:१७:३५:१२	२:७:२६:८	११:७:१२:२७	१०:२५:५९:१७	४:२५:५९:१७	५:३०	४१:१३	१७:४८ उ
१८	रविः	३:१६:८:५१	७:२:५७:५८	५:३:४३:३५	३:१३:२२:५१	२:१७:४८:८	२:८:३६:१८	११:७:१०:३३	१०:२५:५६:६	४:२५:५६:६	५:२५	४०:३६	१७:३२ उ
१९	सोमः	३:१७:६:४	७:१५:२:१७	५:४:२०:१४	३:१२:४०:४१	२:१८:१:४	२:९:४६:२९	११:७:८:४०	१०:२५:५२:५	४:२५:५२:५	५:१९	३९:५९	१७:१६ उ
२०	भौमः	३:१८:३:१८	७:२७:१२:५०	५:४:५६:५५	३:१२:२:५३	२:१८:१३:६०	२:१०:५६:४१	११:७:६:४७	१०:२५:४९:४४	४:२५:४९:४४	५:१२	३९:२२	१७:० उ
२१	बुधः	३:१९:०:३४	८:९:३२:३८	५:५:३३:३६	३:११:३२:२४	२:१८:२६:५६	२:१२:६:५३	११:७:४:५३	१०:२५:४६:३३	४:२५:४६:३३	५:५	३८:४४	१६:४४ उ
२२	गुरुः	३:१९:५७:५२	८:२२:४:१५	५:६:१०:१९	३:१०:५८:३	२:१८:३९:५३	२:१३:१७:६	११:७:२:६०	१०:२५:४३:२३	४:२५:४३:२३	४:५७	३८:५	१६:२८ उ
२३	शुक्रः	३:२०:५५:१०	९:४:४९:३८	५:६:४७:२	३:१०:२५:३१	२:१८:५२:४९	२:१४:२७:१९	११:७:१:७	१०:२५:४०:१२	४:२५:४०:१२	४:४९	३७:२६	१६:११ उ
२४	शनिः	३:२१:५२:३०	९:१७:५०:३	५:७:२३:४७	३:९:५८:४६	२:१९:५:४६	२:१५:३७:३४	११:६:५९:१५	१०:२५:३७:१	४:२५:३७:१	४:४०	३६:४७	१५:५४ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्
९	शुक्रः	२८:४५	७:८	९:२५	११:४०	१३:५८	१६:१६	१८:२०	२०:३	२१:३२	२२:५८	२४:२४	२६:३०
१०	शनिः	२८:४१	७:४	९:२१	११:३६	१३:५४	१६:१२	१८:१६	१९:५९	२१:२८	२२:५४	२४:३४	१६:२६
११	रविः	२८:३७	७:०	९:१७	११:३२	१३:५१	१६:८	१८:१२	१९:५५	२१:२४	२२:५०	२४:२६	२६:२२
१२	सोमः	२८: ३३	६:५६	९:१३	११:२८	१३:४७	१६:५	१८:९	१९:५१	२१:२०	२२:४६	२४:२२	२६:१८
१३	भौमः	२८:२९	६:५२	९:९	११:२४	१३:४३	१६:१	१८:५	१९:४८	२१:१६	२२:४२	२४:१८	२६:१४
१४	बुधः	२८:२५	६:४९	९:५	११:२०	१३:३९	१५:५७	१८:१	१९:४४	२१:१२	२२:३८	२४:१४	२६:१०
१५	गुरुः	२८:२१	६:४५	९:१	११:१६	१३:३५	१५:५३	१७:५७	१९:४०	२१:८	२२:३४	२४:१०	२६:६
१६	शुक्रः	२८:१७	६:४१	८:५७	११:१२	१३:३१	१५:४९	१७:५३	१९:३६	२१:४	२२:३०	२४:६	२६:२
१७	शनिः	२८:१३	६:३७	८:५३	११:८	१३:२७	१५:४५	१७:४९	१९:३२	२१:०	२२:२६	२४:२	२५:५९
१८	रविः	२८:९	६:३३	८:४९	११:४	१३:२३	१५:४१	१७:४५	१९:२८	२०:५६	२२:२२	२३:५८	२५:५५
१९	सोमः	२८: ५	६:२९	८:४५	११:१	१३:१९	१५:३७	१७:४१	१९:२४	२०:५२	२२:१८	२३:५४	२५:५१
२०	भौमः	२८:१	६:२५	८:४१	१०:५७	१३:१५	१५:३३	१७:३७	१९:२०	२०:४८	२२:१४	२३:५१	२५:४७
२१	बुधः	२७:५७	६:२१	८:३७	१०:५३	१३:११	१५:२९	१७:३३	१९:१६	२०:४४	२२:१०	२३:४७	२५:४३
२२	गुरुः	२७:५३	६:६:१७	८:३३	१०:४९	१३:७	१५:२५	१७:२९	१९:१२	२०:४१	२२:६	२३:४३	२५:३९
२३	शुक्रः	२७:५०	६:१३	८:३०	१०:४५	१३:३	१५:२१	१७:२५	१९:८	२०:३७	२२:३	२३:३९	२५:३५
२४	शनिः	२७:४६	६:९	८:२६	१०:४१	१२:५९	१५:१७	१७:२१	१९:४	२०:३३	२१:५९	२३:३५	२५:३१

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी, उदयः
बुधः	वक्रः, अस्तः
गुरुः	मार्गी, उदयः
शुक्रः	मार्गी,उदयः
शनिः	वक्रः, उदयः

पापांशाः

सू ६, ११सू७, १५सू८, १८सू९, २२सू१०, मं९, ११मं१०, १७मं११, २२मं१२, श६, रा २के८

नागपूजनमन्त्रः

अगस्त्यश्च पुलस्त्यश्च वैशम्पायन एव च।
सुमन्तुर्जैमिनिश्चैव पञ्चैते वज्रवारकाः ॥

श्रीशाके १९४७ वि.सं.२०८२ भाद्रकृष्णपक्षः ने.सं. ११४५ (गुँलागा), ई.सं. २०२५ अगष्टः, दक्षिणायनं, वर्षर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः

पापर्क्षाणि : २३ , पूभा, उभाप, अश्विनी, मघा, पू.फा.

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सू.उ	सू.अ	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
	२५	रविः	प्रतिपद्	१७:५७	१२:४३	धनिष्ठा	२४:५१	१५:२८	शोभनः	५२:५१	मातङ्गः	तैतिलः	४६:३५	कुम्भः	३३:१	५:३२	१८:४४	१०	**गाईजात्रा** (सापारु), **द्विपुष्करः १२:४३ –१५:२८ वादने यावत्**
	२६	सोमः	द्वितीया	१४:५७	११:३१	शतभिषा	२३:३५	१४:५९	अतिगण्डः	४७:२१	अमृतः	वणिक्	४३:५	कुम्भः	३२:५७	५:३३	१८:४४	११	**भद्रा २२:४७ वादने आरम्भः**, रोपाई जात्रा, हरिसिद्धिमा द्योपुखुमेला (जलविहार), (दथु साया, यल मतयाः) , वैतडी देवलहाट सहस्रलिङ्ग धाम मेला
	२७	भौमः	तृतीया	१०:५८	९:५६	पू.भा.प.	२१:२३	१४:६	सुकर्मा	४१:८	काणः	बवः	३८:४१	८:२१	३२:५४	५:३३	१८:४३	१२	**भद्रा९:५६ वादने समापनम्**, प्रदोषकालः
	२८	बुधः	चतुर्थी	६:११	८:२	उभाप	१८:२४	१२:५५	धृतिः	३४:२०	लुम्बः	कौलवः	३३:३४	मीनः	३२:५०	५:३४	१८:४२	१३	
	२९	गुरुः	पञ्चमी	०:४७ ५४:५६	५:५३ २७:३३	रेवती	१४:४९	११:३०	शूलम्	२७:५	मित्रम्	गरः	२७:५४	११:३०	३२:४७	५:३४	१८:४१	१४	**पञ्चकसमापनम् ११:३० वादने, भद्रा २७:३३वादने आरम्भः**, डाँछी कोमलमतीघाटस्नान, लपु नृसिंहयात्रा (उपाकलं सायाः)
	३०	शुक्रः	सप्तमी	४८:४८	२५:६	अश्विनी	१०:५१	९:५५	गण्डः	१९:३२	वज्रः	भद्रा	२१:५३	मेषः	३२:४३	५:३५	१८:४०	१५	**भद्रा१४:२०वादने समापनम्**, प्रदोषकालः
	३१	शनिः	अष्टमी	४२:३७	२२:३८	भरणी	६:३९	८:१५	वृद्धिः	११:५०	ध्वंक्षः	बालवः	१५:४२	१३:५०	३२:४०	५:३५	१८:३९	१६	**अष्टमीव्रतम्**, मन्वादि, **श्रीकृष्णजन्माष्टमीव्रतम्**, मोहरात्रि, **गोरखकाली-पूजनम्** , वैतडी विश्वनाथ मन्दिरमा साउने कोटिहोम मेला समाप्ति
भा	१	रविः	नवमी	३६:३६	२०:१४	कृत्तिका	२:२९ ५८:३४	६:३५ २९:१	ध्रुवः	४:१० ५६:४२	धूम्रः	तैतिलः	९:३४	वृषः	३२:३६	५:३६	१८:३८	१७	सिंहे सूर्यः १७:१५ वादने, **भाद्रसङ्क्रान्तिः**, गूँगानवमी, लपु भीमयात्रा, श्रीकृष्ण रथयात्रा, रामेछाप चिसापानी हिलेजात्रा, पाल्पा तानसेन नारायणी, रणउजिरेश्वरी भगवतीयात्रा, डोटी सिलगढी मष्टजँत, विराटनगरमा राधाकृष्ण रथयात्रा, बल्केपर्व कीर्तिपुरमा बाघ भैरव मेला
	२	सोमः	दशमी	३०:५५	१७:५८	मृगशिरा	५५:३	२७:३७	हर्षणः	४९:३४	आनन्दः	वणिक्	३:४१ ५८:१७	१६:१८	३२:३३	५:३६	१८:३७	१८	**भद्रा ७:५-१७:५८ यावत्**
	३	भौमः	एकादशी	२५:४७	१५:५५	आर्द्रा	५२:९	२६:२८	वज्रः	४२:५६	चरः	कौलवः	५३:२९	मिथुनम्	३२:२९	५:३७	१८:३६	१९	**अजा-एकादशीव्रतम्, त्रिपुष्करः २६:२८ वादनात्**
	४	बुधः	द्वादशी	२१:२२	१४:१०	पुनर्वसुः	५०:३	२५:३८	सिद्धिः	३६:५५	गदः	गरः	४९:२९	१९:४९	३२:२५	५:३७	१८:३५	२०	**प्रदोषव्रतम्**
	५	गुरुः	त्रयोदशी	१७:५०	१२:४६	तिष्यः	४८:५४	२५:११	व्यतीपातः	३१:३९	शुभः	भद्रा	४६:२७	कर्कः	३२:२२	५:३८	१८:३४	२१	**भद्रा १२:४६-२४:१३ यावत्**, (जुगःचःह्रे पूजा) (जुगःयँ पञ्चदान)
	६	शुक्रः	चतुर्दशी	१५:२०	११:४६	अश्लेषा	४८:५१	२५:१०	वरीयन्	२७:१५	मृत्युः	चतुषपादः	४४:३२	२५:१०	३२:१८	५:३८	१८:३३	२२	घण्टाकर्ण चतुर्दशी (जुगचह्रेपूजा), दर्शश्राद्धः, निशि, बार्ने, डोलेश्वर उत्सव
	७	शनिः	अमावस्या	१४:१	११:१५	मघा	५०:०	२५:३९	परिघः	२३:४८	पद्मः	किंस्तुघ्नः	४३:५०	सिंह	३२:१४	५:३९	१८:३२	२३	कन्यायां दृश्यसूर्यः ८:४५:०३ वादने, **कुशे औँसी**, कुशच्छेदनम्, कुशग्रहणम्, **बुबाको मुख हेर्ने दिन**, मन्वादि, स्नान दानका लागि औँसी गोकर्णस्नान, **मोतीरामभट्ट जयन्ती**, हलो बार्ने

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२५ गते अश्लेषायां ३ सूर्यः १८:९
२९ गते अश्लेषायां ४ सूर्यः ५:४६
१ गते मघायां १ सिंहे सूर्यः १७:१५
४ गते मघायां २ सूर्यः २८:३६ वादने
२८ गते हस्तायां १ भौमः १०:३ वादने
२ गते हस्तायां २ भौमः १७:४५ वादने
७ गते हस्तायां ३ भौमः २५:७ वादने
६ गते अश्लेषायां बुधः ९:८ वादने
२८ गते पुनर्वसौ १ गुरुः १७:३७ वादने
२७ गते पुनर्वसौ १ शुक्रः २३:११
५ गते कर्कटे शुक्रः ८:६ वादने
७ गते तिष्यायां शुक्रः २७:८ वादने
३० गते पुनः उभायां १ शनिः १९:१

श्रावण ३० गते शुक्रे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

५ के
३ बृ शु
मं ६
४ सू बु
२
७
१ चं
८
१०
१२ श
९
११ रा

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरु	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तरम्	चरःमि	क्रा.अं.
	२५	रविः	३:२२:४९:५१	१०:१:६:१	५:८:०:४५	३:९:४३:११	२:१९:१८:१८	२:१६:४७:४९	११:६:५६:३८	१०:२५:३३:५०	४:२५:३३:५०	४:३१	३६:७	१५:३७ उ
	२६	सोमः	३:२३:४७:१४	१०:१४:३७:१७	५:८:३७:५६	३:९:२४:३०	२:१९:३०:१२	२:१७:५८:६	११:६:५३:३९	१०:२५:३०:४०	४:२५:३०:४०	४:२१	३५:२६	१५:१९ उ
	२७	भौमः	३:२४:४४:३९	१०:२८:२२:५०	५:९:१५:२७	३:९:१५:१९	२:१९:४२:६	२:१९:८:२३	११:६:५०:४०	१०:२५:२७:२९	४:२५:२७:२९	४:१०	३४:४५	१५:१ उ
	२८	बुधः	३:२५:४२:४	११:१२:२०:५७	५:९:५२:५९	३:९:१९:७	२:१९:५४:१	२:२०:१८:४१	११:६:४७:४०	१०:२५:२४:१८	४:२५:२४:१८	३:५९	३४:४	१४:४३ उ
	२९	गुरुः	३:२६:३९:३२	११:२६:२९:१५	५:१०:३०:३३	३:९:२९:१०	२:२०:५:५५	२:२१:२९:५५	११:६:४४:४०	१०:२५:२१:७	४:२५:२१:७	३:४८	३३:२३	१४:२५ उ
	३०	शुक्रः	३:२७:३७:१	०:१०:४४:५२	५:११:८:७	३:१०:३:४	२:२०:१७:५०	२:२२:४१:४५	११:६:४१:४१	१०:२५:१७:५६	४:२५:१७:५६	३:३६	३२:४१	१४:६ उ
	३१	शनिः	३:२८:३४:३१	०:२५:४:३२	५:११:४५:४३	३:१०:४२:४२	२:२०:२९:४५	२:२३:५३:३५	११:६:३८:४१	१०:२५:१४:४६	४:२५:१४:४६	३:२३	३१:५८	१३:४८ उ
भा	१	रविः	३:२९:३२:३	१:९:२४:२७	५:१२:२३:१९	३:११:२८:५५	२:२०:४१:४१	२:२५:५:२७	१:६:३५:४१	१०:२५:११:३५	४:२५:११:३५	३:१०	३१:१५	१३:२९ उ
	२	सोमः	४:०:२९:३७	१:२३:४०:४३	५:१३:०:५७	३:१२:२६:२७	२:२०:५३:३६	२:२६:१७:२०	११:६:३२:४१	१०:२५:८:२४	४:२५:८:२४	२:५७	३०:३२	१३:९ उ
	३	भौमः	४:१:२७:१२	२:७:५०:२	५:१३:३८:३६	३:१३:१३:२०	२:२१:५:३२	२:२७:२९:१४	११:६:२९:४१	१०:२५:५:१३	४:२५:५:१३	२:४३	२९:४९	१२:५० उ
	४	बुधः	४:२:२४:५०	२:२१:४९:२७	५:१४:१६:१६	३:१४:२३:१	२:२१:१७:२७	२:२८:४१:४	११:६:२६:४०	१०:२५:२:३	४:२५:२:३	२:२८	२९:५	१२:३० उ
	५	गुरुः	४:३:२२:२८	३:५:३६:३३	५:१४:५३:५७	३:१५:२१:४	२:२१:२९:२३	२:२९:५२:३८	११:६:२३:११	१०:२४:५८:५२	४:२४:५८:५२	२:१३	२८:२१	१२:११ उ
	६	शुक्रः	४:४:२०:९	३:१९:९:३३	५:१५:३१:३९	३:१६:२९:४७	२:२१:४०:१८	३:१:४:१४	११:६:१९:३६	१०:२४:५५:४१	४:२४:५५:४१	१:५८	२७:३७	११:५१ उ
	७	शनिः	४:५:१७:५१	४:२:२७:१९	५:१६:९:२३	३:१७:४५:९	२:२१:५१:११	३:२:१५:५१	११:६:१६:२	१०:२४:५२:३०	४:२४:५२:३०	१:४२	२६:५२	११:३१ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्
२५	रविः	२७:४२	६:५	८:२२	१०:३७	१२:५६	१५:१३	१७:१७	१९:०	२०:२९	२१:५५	२३:३१	२५:२७
२६	सोमः	२७:३८	६:१	८:१८	१०:३३	१२:५२	१५:९	१७:१३	१८:५६	२०:२५	२१:५१	२३:२७	२५:२३
२७	भौमः	२७:३४	५:५७	८:१४	१०:२९	१२:४८	१५:६	१७:१०	१८:५२	२०:२१	२१:४७	२३:२३	२५:१९
२८	बुधः	२७:३०	५:५४	८:१०	१०:२५	१२:४४	१५:२	१७:६	१८:४९	२०:१७	२१:४३	२३:१९	२५:१५
२९	गुरुः	२७:२६	५:५०	८:६	१०:२१	१२:४०	१४:५८	१७:२	१८:४५	२०:१३	२१:३९	२३:१५	२५:११
३०	शुक्रः	२७:२२	५:४६	८:२	१०:१७	१२:३६	१४:५४	१६:५८	१८:४१	२०:९	२१:३५	२३:११	२५:७
३१	शनिः	२७:१८	५:४२	७:५८	१०:१३	१२:३२	१४:५०	१६:५४	१८:३७	२०:५	२१:३१	२३:७	२५:३

२०८२ भाद्र

गते	वासरः	सिंहः	कन्या	तुला	बृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः
१	आइत	५:३८	७:५४	१०:९	१२:२८	१४:४६	१६:५०	१८:३३	२०:१	२१:२७	२३:३	२५:०	२७:१४
२	सोम	२९:३०	७:५०	१०:७	१२:२४	१४:४२	१६:४६	१८:२९	१९:५७	२१:२३	२२:५९	२४:५६	२७:१०
३	मंगल	२९:२६	७:४६	१०:२	१२:२०	१४:३८	१६:४२	१८:२५	१९:५३	२१:१९	२२:५५	२४:५२	२७:६
४	बुध	२९:२२	७:४२	९:५८	१२:१६	१४:३४	१६:३८	१८:२१	१९:४९	२१:१५	२२:५२	२४:४८	२७:२
५	बिहि	२९:१८	७:३८	९:५४	१२:१२	१४:३०	१६:३४	१८:१७	१९:५४	२१:११	२२:४८	२४:४४	२६:५८
६	शुक्र	२९:१४	७:३४	९:५०	१२:८	१४:२६	१६:३०	१८:१३	१९:४२	२१:७	२२:४४	२४:४०	२६:५४
७	शनि	२९:१०	७:३१	९:४६	१२:४	१४:२२	१६:२६	१८:९	१९:३८	२१:४	२२:४०	२४:३६	२६:५१

२०८२ साल भदौ १ गते २९:३४ बजे सिंह लग्नको आरम्भ् दोस्रो पटक हुन्छ । १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला ।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी उदयः
बुधः	२५ गते पूर्वे उदयः २२:३८ वादने २७ गते मार्गी १३:२५ वादने
गुरुः	मार्गी, उदयः
शुक्रः	मार्गी,उदयः
शनिः	वक्रः, उदयः

पापांशाः

सू१०, २५सू११, २९सू१२, १सू१, ४सू२, मं१२, २८मं१, २मं२, ७मं३, श६, ३०श५, रा २के८

कुशच्छेदनमन्त्रः– विरञ्चिना सहोत्पन्नः परमेष्ठिनिसर्गतः । नुद सर्वाणि पापानि दर्भ स्वस्तिकरो भव ॥ **कुशमहत्त्वम्** – कुशाग्रे वसते रुद्रः कुशमध्ये तु केशवः । कुशमूले वसेद् ब्रह्मा कुशान् मे देहि मेदिनि ॥

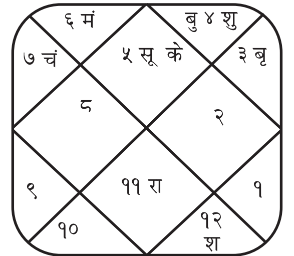
श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ भाद्रशुक्लपक्षः ने.सं. ११४५ (जलाथ्व), ई.सं. २०२५ अगष्ट–सेप्टेम्बरः, दक्षिणायनं, वर्षर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : पूफा. ह, चि. पूभा.

गते	वासरः	तिथिः	ति. घ.प.	ति.वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
८	रविः	प्रतिपद्	१३:५६	११:१४	पू.फा.	५२:२४	२६:३७	शिवः	२१:२०	छत्रम्	बालवः	४४:२४	सिंहः	३२:११	५:३९	१८:३१	२४	**चन्द्रोदयः, त्रिपुष्कर-आरम्भः २६:३७ वादने**, गुँलाधर्म समाप्ति
९	सोमः	द्वितीया	१५:९	११:४३	उ.फा.	५६:२	२८:४	सिद्धः	१९:५३	श्रीवत्सः	तैतिलः	४६:१४	८:५६	३२:७	५:४०	१८:३०	२५	**दरखाने दिन**
१०	भौमः	तृतीया	१७:३६	१२:४२	हस्तः	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	साध्यः	१९:२३	सौम्यः	वणिक्	४९:१५	कन्या	३२:३	५:४०	१८:२९	२६	**भद्रा २५:२२ वादने आरम्भः**, प्रदोषकालः, **हरितालिका (तीज)व्रतम्**, मन्वादि, चन्द्रदर्शन निषेधः (चथा), सामवेदीको उपाकर्म
११	बुधः	चतुर्थी	२१:८	१४:८	हस्तः	०:४५	५:५९	शुभः	१९:४३	आनन्दः	बवः	५३:१६	१९:४	३१:५९	५:४१	१८:२८	२७	**भद्रा१४:८ यावत्, गणेश–चतुर्थीव्रतम्**, राष्ट्रिय धर्मसभा दिवस
१२	गुरुः	पञ्चमी	२५:३३	१५:५४	चित्रा	६:२५	८:१५	शुक्लः	२०:४४	चरः	कौलवः	५८:०	तुला	३१:५५	५:४१	१८:२७	२८	**ऋषिपञ्चमीव्रतम्, सप्तर्षिपूजा**, विरुडापञ्चमी, धर्मविनायक राष्ट्रिय रथयात्रा, (क्वख जा बिये),
१३	शुक्रः	षष्ठी	३०:३१	१७:५४	स्वाती	१२:४२	१०:४६	ब्रह्म	२२:१०	गदः	गरः	६०:०	तुला	३१:५२	५:४१	१८:२६	२९	प्रदोषकालः, **सूर्यषष्ठी**
१४	शनिः	सप्तमी	३५:३७	१९:५७	विशाखा	१९:१५	१३:२४	ऐन्द्रः	२३:४६	शुभः	गरः	३:४	६:४४	३१:४८	५:४२	१८:२५	३०	**भद्रा आरम्भ १९:५७ वादनात् , त्रिपुष्कर-आरम्भः १३:२४ वादने यावत्**, अमुक्ताभरणसप्तमी, **गौरासप्तमी, महालक्ष्मीव्रतारम्भ,** भक्तपुर मङ्गलकुण्डमेला
१५	रविः	अष्टमी	४०:२५	२१:५२	अनुराधा	२५:३५	१५:५६	वैधृतिः	२५:११	मृत्युः	भद्रा	८:४	वृश्चिकः	३१:४४	५:४२	१८:२४	३१	**भद्रा८:५६ वादने यावत्, अष्टमीव्रतम् , गोरखकाली-पूजनम्, गौरापर्व, दूर्वाष्टमीव्रतम्**, दूर्वापूजा, थकाली फालो पर्व, कागेश्वर मेला, काय अष्टमी, ललितपुर दशमहाविद्यापूजा, राधाजन्मोत्सवः
१६	सोमः	नवमी	४४:३२	२३:३१	ज्येष्ठा	३१:२०	१८:१५	विष्कुम्भः	२६:७	पद्मः	बालवः	१२:३४	१८:१५	३१:४०	५:४३	१८:२३	से १	अदुःखनवमीव्रतम्
१७	भौमः	दशमी	४७:४०	२४:४७	मूलम्	३६:१२	२०:१२	प्रीतिः	२६:२२	छत्रम्	तैतिलः	१६:१३	धनुः	३१:३६	५:४३	१८:२२	२	निवृत्तिभरण दिवस
१८	बुधः	एकादशी	४९:३९	२५:३५	पू.षा.	३९:५८	२१:४३	आयुष्मान्	२५:४५	श्रीवत्सः	वणिक्	१८:४८	२८:१	३१:३२	५:४४	१८:२१	३	**भद्रा १३:१५-२५:३५यावत् , हरिपरिवर्तिनी-एकादशीव्रतम्**
१९	गुरुः	द्वादशी	५०:२२	२५:५३	उ.षा.	४२:३१	२२:४५	सौभाग्यः	२४:११	सौम्यः	बव	२०:१०	मकरः	३१:२८	५:४४	१८:१९	४	**वामनद्वादशीव्रतम्**, दही दान गर्ने दिन, इन्द्रध्वजोत्थान (मत बिये), वामनजयन्ती (मध्याह्नकाले)
२०	शुक्रः	त्रयोदशी	४९:४९	२५:४०	श्रवणः	४३:४९	२३:१६	शोभनः	२१:३६	धूम्रः	कौलवः	२०:१४	मकरः	३१:२४	५:४५	१८:१८	५	**प्रदोषव्रतम्**, (न्हुधःया), मानव वेचविखन विरुद्धको राष्ट्रिय दिवस
२१	शनिः	चतुर्दशी	४८:२	२४:५८	धनिष्ठा	४३:५४	२३:१९	अतिगण्डः	१८:१	प्रवर्धमानः	गरः	१९:४	११:२१	३१:२०	५:४५	१८:१७	६	**भद्रा २४:५८ वादने आरम्भः, पञ्चकारम्भः ११:२१ वादने, अनन्तचतुर्दशीव्रतम्, कुमारी इन्द्रयात्रा**,(स्वाँ छाये),लड्कु ढँडार , मष्टोपूजा, **अगस्त्योदयः १६:२५ वादने**
२२	रविः	पूर्णिमा	४५:९	२३:४९	शतभिषा	४२:५३	२२:५५	सुकर्मा	१३:३०	राक्षसः	भद्रा	१६:४३	कुम्भः	३१:१६	५:४६	१८:१६	७	**भद्रा१२:२७ वादने यावत्**, प्रौष्ठपदी पूर्णिमा, **पूर्णिमाव्रतम्**, इन्द्रदहस्नान, भक्तपुर सिद्धपोखरी मेला, चेपाङ चोनामपर्व (येयाः पुन्हि, मंघः याः), **खग्रासचन्द्रग्रहणम्,** प्रौष्ठपदीश्राद्ध, निजामति दिवस

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

८ गते मघायां ३ सूर्यः १५:४८ वादने
११गते मघायां ४ सूर्यः २६:५१ वादने
१५गते पूफायां १ सूर्यः१३:४४ वादने
१८ गते पूफायां २ सूर्यः२४:२८ वादने
२२गते पूफायां ३ सूर्यः ११:२ वादने
१३ गते हस्तायां ४ भौमः ७:५९ वादने
१८ गते चित्रायां १ भौमः १२:२१ वादने
१४ गते मघायां सिंहे बुधः ११:१४
२१ गते पूफायां बुधः १२:३३ वादने
१५गते पुनर्वसौ २ गुरुः ९:१६ वादने
१८ गते अश्लेषायां शुक्रः २९:२० वादने

भाद्र १४ गते शनौ सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरु	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तरम्	चर-मि	क्रान्त्यांशाः
८	रविः	४:६:१५:३५	४:१५:२९:३२	५:१६:४७:८	३:१९:२१:९	२:२२:२:४	३:३:२७:२९	११:६:१२:२८	१०:२४:४९:१९	४:२४:४९:१९	१:२६	२६:७	११:१० उ
९	सोमः	४:७:१३:२१	४:२८:१६:३६	५:१७:२४:५४	३:२०:५७:३६	२:२२:१२:५८	३:४:३९:८	११:६:८:५३	१०:२४:४६:९	४:२४:४६:९	१:१०	२५:२२	१०:५० उ
१०	भौमः	४:८:११:९	५:१०:४९:४३	५:१८:२:४१	३:२२:३४:३७	२:२२:२३:५२	३:५:५०:४८	११:६:५:१८	१०:२४:४२:५८	४:२४:४२:५८	०:५३	२४:३६	१०:२९ उ
११	बुधः	४:९:८:५९	५:२३:१०:४६	५:१८:४०:२९	३:२४:११:५९	२:२२:३४:४५	३:७:२:४९	११:६:१:४३	१०:२४:३९:४७	४:२४:३९:४७	०:३५	२३:५१	१०:८ उ
१२	गुरुः	४:१०:६:५०	६:५:२२:१४	५:१९:१८:१९	३:२५:५८:१९	२:२२:४५:३९	३:८:१४:५२	११:५:५८:८	१०:२४:३६:३६	४:२४:३६:३६	०:१७	२३:५	९:४७ उ
१३	शुक्रः	४:११:४:४४	६:१७:२७:५	५:१९:५६:२०	३:२७:४५:५६	२:२२:५६:३४	३:९:२७:२	११:५:५४:३३	१०:२४:३३:२६	४:२४:३३:२६	-०:१	२२:१९	९:२६ उ
१४	शनिः	४:१२:२:३९	६:२९:२८:४१	५:२०:३४:३७	३:२९:३६:५६	२:२३:७:२८	३:१०:३९:३०	११:५:५०:५७	१०:२४:३०:१५	४:२४:३०:१५	-०:१९	२१:३२	९:४ उ
१५	रविः	४:१३:०:३६	७:११:३०:५९	५:२१:१२:५५	४:१:१९:२४	२:२३:१८:२३	३:११:५२:०	११:५:४७:१७	१०:२४:२७:४	४:२४:२७:४	-०:३८	२०:४६	८:४३ उ
१६	सोमः	४:१३:५८:३५	७:२३:३७:४२	५:२१:५१:२५	४:३:६:३५	२:२३:२९:१८	३:१३:४:३१	११:५:४३:८	१०:२४:२३:५३	४:२४:२३:५३	-०:५७	१९:५९	८:२१ उ
१७	भौमः	४:१४:५६:३७	८:५:५२:५	५:२२:३०:२०	४:५:०:१८	२:२३:३९:५३	३:१४:१६:४७	११:५:३८:५८	१०:२४:२०:४२	४:२४:२०:४२	-१:१६	१९:१२	८:० उ
१८	बुधः	४:१५:५४:४०	८:१८:१६:५७	५:२३:९:१६	४:६:५९:४	२:२३:५०:१६	३:१५:२८:५९	११:५:३४:४८	१०:२४:१७:३२	४:२४:१७:३२	-१:३६	१८:२५	७:३८ उ
१९	गुरुः	४:१६:५२:४५	९:०:५४:३६	५:२३:४८:१३	४:८:५८:७	२:२४:०:४०	३:१६:४१:१२	११:५:३०:३८	१०:२४:१४:२१	४:२४:१४:२१	-१:५५	१७:३८	७:१६ उ
२०	शुक्रः	४:१७:५०:५२	९:१३:४६:४०	५:२४:२७:१२	४:१०:५१:४७	२:२४:११:४	३:१७:५३:२६	११:५:२६:२८	१०:२४:११:१०	४:२४:११:१०	-२:१५	१६:५०	६:५४ उ
२१	शनिः	४:१८:४९:१	९:२६:५४:७	५:२५:६:१२	४:१२:४७:२	२:२४:२१:२८	३:१९:५:४१	११:५:२२:१८	१०:२४:७:५९	४:२४:७:५९	-२:३६	१६:३	६:३१ उ
२२	रविः	४:१९:४७:१२	१०:१०:१७:५	५:२५:४५:१४	४:१४:३६:५०	२:२४:३१:५२	३:२०:१७:५७	११:५:१८:७	१०:२४:४:४९	४:२४:४:४९	-२:५६	१५:१५	६:९ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	सिंहः	कन्या	तुला	बृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः
८	आईत	२९:६	७:२७	९:४२	१२:०	१४:१८	१६:२२	१८:५	१९:३४	२१:०	२२:३६	२४:३२	२६:४७
९	सोम	२९:२	७:२३	९:३८	११:५७	१४:१४	१६:१८	१८:१	१९:३०	२०:५६	२२:३२	२४:२८	२६:४३
१०	मंगल	२८:५८	७:१९	९:३४	११:५३	१४:११	१६:१५	१७:५७	१९:२६	२०:५२	२२:२८	२४:२४	२६:३९
११	बुध	२८:५५	७:१५	९:३०	११:४९	१४:७	१६:११	१७:५३	१९:२	२०:४८	२२:२४	२४:२०	२६:३५
१२	विहि	२८:५१	७:११	९:२६	११:४५	१४:३	१६:७	१७:५०	१९:१८	२०:४४	२२:२०	२४:१६	२६:३१
१३	शुक्र	२८:४७	७:७	९:२२	११:४१	१३:५९	१६:३	१७:४६	१९:१४	२०:४०	२२:१६	२४:१२	२६:२७
१४	शनि	२८:४३	७:३	९:१८	११:३७	१३:५५	१५:५९	१७:४२	१९:१०	२०:३६	२२:१२	२४:८	२६:२३
१५	आईत	२८:३९	६:५९	९:१४	११:३३	१३:५१	१५:५५	१७:३८	१९:६	२०:३२	२२:८	२४:४	२६:१९
१६	सोम	२८:३५	६:५५	९:१०	११:२९	१३:४७	१५:५१	१७:३४	१९:२	२०:२८	२२:४	२४:१	२६:१५
१७	मंगल	२८:३१	६:५१	९:७	११:२५	१३:४३	१५:४७	१७:३०	१८:५८	२०:२४	२२:०	२३:५७	२६:११
१८	बुध	२८:२७	६:४७	९:३	११:२१	१३:३९	१५:४३	१७:२६	१८:५४	२०:२०	२१:५६	२३:५३	२६:७
१९	विहि	२८:२३	६:४३	८:५९	११:१७	१३:३५	१५:३९	१७:२२	१८:५०	२०:१६	२१:५३	२३:४९	२६:३
२०	शुक्र	२८:१९	६:३९	८:५५	११:१३	१३:३१	१५:३५	१७:१८	१८:४६	२०:१२	२१:४९	२३:४५	२५:५९
२१	शनि	२८:१५	६:३६	८:५१	११:९	१३:२७	१५:३१	१७:१४	१८:४३	२०:९	२१:४५	२३:४१	२५:५६
२२	आईत	२८:११	६:३२	८:४७	११:५	१३:२३	१५:२७	१७:१०	१८:३९	२०:५	२१:४१	२३:३७	२५:५२

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी , उदयः
बुधः	मार्गी, उदयः १५ गते पूर्वे अस्तः १३:५२ वादने
गुरुः	मार्गी, उदयः
शुक्रः	मार्गी,उदयः
शनिः	वक्रः, उदयः

पापांशाः

सू. २, ८सू. ३, ११सू. ४,
१५सू. ५, १८सू. ६, २२सू. ७ मं. ३,
१३मं. ४, १८मं. ५, शं. ५, रा. २के. ८

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ आश्विनकृष्ण(पितृ)पक्षः ने.सं. ११४५(ञँलागा), ई सं. २०२५ सेप्टेम्बरः, दक्षिणायनं, वर्षा–शरदृतुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : पूभा, उभा, अश्वि, पूफा.,उ.फा.

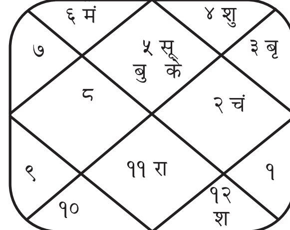
	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प विप	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने (बजे)
	२३	सोमः	प्रतिपद्	४१:१७	२२:१७	पूभाप.	४०:५३	२२:७	धृतिः	८:७	मुशलः	बालवः	१३:१९	१६:२१	३१:१२	५:४६	१८:१५	८	**प्रतिपद्श्राद्धः**, सोह्रश्राद्ध सुरु, शिक्षा तथा साक्षरता दिवस
	२४	भौमः	द्वितीया	३६:३६	२०:२५	उभाप	३८:४	२१:०	शूलम्	२:० ५५:१७	सिद्धिः	तैतिलः	९:१	मीनः	३१:८	५:४६	१८:१४	९	**द्वितीयाश्राद्धः**
	२५	बुधः	तृतीया	३१:१६	१८:१७	रेवती	३४:३७	१९:३८	वृद्धिः	४८:४	उत्पातः	वणिक्	३:५९ ५८:२५	१९:३८	३१:४	५:४७	१८:१३	१०	**भद्रा ७:२३-१८:१७ यावत्**, प्रदोषकालः, **पञ्चकसमापनम् १९:३८ वादने, तृतीयाश्राद्धः**
	२६	गुरुः	चतुर्थी	२५:२८	१५:५९	अश्विनी	३०:४३	१८:५	ध्रुवः	४०:३२	मानसः	कौलवः	५२:२९	मेषः	३१:०	५:४७	१८:११	११	**चतुर्थीश्राद्धः**, इन्द्रध्वजपातन (नाचिचा याः)
	२७	शुक्रः	पञ्चमी	१९:२५	१३:३४	भरणी	२६:३४	१६:२५	व्याघातः	३२:४८	मुद्गरः	गरः	४६:२१	२२:०	३०:५६	५:४८	१८:१०	१२	**पञ्चमीश्राद्धः, षष्ठीश्राद्धः**
	२८	शनिः	षष्ठी	१३:१७	११:७	कृत्तिका	२२:२२	१४:४५	हर्षणः	२५:४	ध्वजः	भद्रा	४०:१७	वृषः	३०:५२	५:४८	१८:९	१३	**भद्रा ११:७-२१:५५ यावत् , सप्तमीश्राद्धः**, प्रदोषकालः
	२९	रविः	सप्तमी	७:१९	८:४४	रोहिणी	१८:२१	१३:९	वज्रः	१७:२९	धाता	बालवः	३४:२७	२४:२४	३०:४८	५:४९	१८:८	१४	**रविसप्तमीव्रतम्, अष्टमीश्राद्धः**, अष्टमीव्रतम् ,गोरखकाली-पूजनम्, महालक्ष्मीव्रत समाप्ति, बाल दिवस
	३०	सोमः	अष्टमी	१:४१ ५६:३७	६:३० २८:२८	मृगशिरा	१४:४४	११:४३	सिद्धिः	१०:१२	आनन्दः	तैतिलः	२९:४	मिथुनम्	३०:४४	५:४९	१८:७	१५	**नवमीश्राद्धः, मातृनवमीश्राद्धः**, अन्वष्टकाश्राद्धः, जितियापर्व
	३१	भौमः	दशमी	५२:१४	२६:४३	आर्द्रा	११:४०	१०:३०	व्यतीपातः	३:२३ ५७:११	चरः	वणिक्	२४:१९	२७:४७	३०:४०	५:५०	१८:६	१६	**भद्रा १५:३३-२६:४३ वादने यावत्, दशमीश्राद्धः**
आ	१	बुधः	एकादशी	४८:४४	२५:२०	पुनर्वसुः	९:२२	९:३५	परिघः	५१:४०	गदः	बवः	२०:२१	कर्कः	३०:३६	५:५०	१८:४	१७	कन्यायां सूर्यः १७:४२:६० वादने, **आश्विनसङ्क्रान्तिः, एकादशीश्राद्धः, इन्दिरा-एकादशीव्रतम्, विश्वकर्मा पूजा, वास्तु दिवस**
	२	गुरुः	द्वादशी	४६:१७	२४:२१	तिष्यः	७:५९	९:२	शिवः	४७:०	शुभः	कौलवः	१७:२२	कर्कः	३०:३२	५:५१	१८:३	१८	**द्वादशीश्राद्धः**, फर्पिङ हरिशङ्कर यात्रा
	३	शुक्रः	त्रयोदशी	४५:०	२३:५१	अश्लेषा	७:४१	८:५५	सिद्धः	४३:१६	मृत्युः	गरः	१५:२८	८:५५	३०:२८	५:५१	१८:२	१९	**भद्रा २३:४१ वादने आरम्भः, प्रदोषव्रतम्, त्रयोदशीश्राद्धः**, कलियुगादि, **मघाश्राद्धः**, (नलास्वनेः चह्रे पूजा), जुम्ला खलङ्गामा चन्दननाथको लिङ्गो ठड्याउने, **सम्विधान दिवस**
	४	शनिः	चतुर्दशी	४४:५८	२३:५१	मघा	८:३३	९:१७	साध्यः	४०३०	पद्मः	भद्रा	१४:४८	सिंहः	३०:२४	५:५१	१८:१	२०	**भद्रा११:४७ वादने समापनम् , विष–शस्त्रादिबाट निधन भएकाको विश्वेदेवसहित एकोद्दिष्ट विधिले चतुर्दशीश्राद्धः**
	५	रविः	अमावस्या	४६:१३	२४:२१	पू.फा.	१०:४०	१०:८	शुभः	३७:४५	छत्रम्	चतुष्पदः	१५:२५	१६:२५	३०:२०	५:५२	१८:०	२१	**अमावास्या श्राद्धः**, औंसी, **पितृविसर्जनम्**, स्नानदानादौ (निशि, हलो, ढिकी जाँतो, दधिमन्थन बार्ने), विश्व शान्ति दिवस

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२५ गते पूफायां ४ सूर्यः २१:२६ वादने
२९ गते उफायां १ सूर्य ७:४० वादने
१ गते उफायां २ कन्यायां सूर्य १७:४३
४ गते उफायां ३ सूर्यः २७:३५ वादने
२३ गते चित्रायां २ भौमः १५:२५ वादने
२८ गते चित्रायां ३ तुलायां भौमः १८:७
२ गते चित्रायां ४ भौमः १९:३२ वादने
२८ गते उफायां बुधः १६:५२ वादने
३० गते कन्यायां बुधः १२:१० वादने
४ गते हस्तायां बुधः २४:२० वादने
४ गते पुनर्वसौ ३ गुरुः ८:३४ वादने
२९ गते मघायां सिंहे शुक्रः २९:२४ वादने
५ गते पूभायां १ राहुः ८:६ वादने
५ गते पूफायां ३ केतुः ८:६ वादने

भाद्र २९ गते रवौ

सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरु	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तरम्	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	२३	सोमः	४:२०:४५:२६	१०:२३:५४:५९	५:२६:२४:१७	४:१६:२६:२८	२:२४:४२:१६	३:२१:३०:२५	११:५:१३:५६	१०:२४:१:३८	४:२४:१:३८	-३:१७	१४:२७	५:४६ उ
	२४	भौमः	४:२१:४३:४१	११:७:४६:२८	५:२७:३:२१	४:१८:१७:३१	२:२४:५२:४१	३:२२:४३:५	११:५:९:४५	१०:२३:५८:२७	४:२३:५८:२७	-३:३७	१३:३९	५:२४ उ
	२५	बुधः	४:२२:४१:५९	११:२१:४९:३०	५:२७:४२:२७	४:२०:७:२०	२:२५:३:५	३:२३:५५:४७	११:५:५:३४	१०:२३:५५:१६	४:२३:५५:१६	-३:५८	१२:५१	५:१ उ
	२६	गुरुः	४:२३:४०:१८	०:६:१:२९	५:२८:२१:३४	४:२२:०:३३	२:२५:१३:३०	३:२५:८:२९	११:५:१:७	१०:२३:५२:५	४:२३:५२:५	-४:१९	१२:२	४:३८ उ
	२७	शुक्रः	४:२४:३८:४०	०:२०:१९:२१	५:२९:०:४३	४:२३:५३:३९	२:२५:२३:५५	३:२६:२१:१३	११:४:५६:२१	१०:२३:४८:५५	४:२३:४८:५५	-४:४१	११:१४	४:१६ उ
	२८	शनिः	४:२५:३७:४	१:४:३९:३७	५:२९:३९:५३	४:२५:४७:१४	२:२५:३३:५९	३:२७:३३:५८	११:४:५१:३६	१०:२३:४५:४४	४:२३:४५:४४	-५:२	१०:२६	३:५३ उ
	२९	रविः	४:२६:३५:३०	१:१८:५८:१७	६:०:१९:५	४:२७:३९:५९	२:२५:४३:१८	३:२८:४७:२१	११:४:४६:४९	१०:२३:४२:३३	४:२३:४२:३३	-५:२३	९:३७	३:३० उ
	३०	सोमः	४:२७:३३:५८	२:३:११:४५	६:०:५८:१८	४:२९:३०:३५	२:२५:५२:३४	४:०:१:१८	११:४:४२:३	१०:२३:३९:२२	४:२३:३९:२२	-५:४४	८:४८	३:७ उ
	३१	भौमः	४:२८:३२:२९	२:१७:१६:५३	६:१:३७:३२	५:१:२२:१९	२:२६:१:५०	४:१:१५:१५	११:४:३७:१७	१०:२३:३६:११	४:२३:३६:११	-६:६	८:०	२:४४ उ
आ	१	बुधः	४:२९:३१:१	३:१:१०:५८	६:२:१७:४	५:३:१०:९	२:२६:११:७	४:२:२९:१४	१:४:३२:३०	१०:२३:३३:१	४:२३:३३:१	-६:२७	७:११	२:२० उ
	२	गुरुः	५:०:२९:३६	३:१४:५१:५०	६:२:५७:८	५:४:५७:२६	२:२६:२०:२३	४:३:४३:१४	११:४:२७:४३	१०:२३:२९:५०	४:२३:२९:५०	-६:४८	६:२२	१:५७ उ
	३	शुक्रः	५:१:२८:१३	३:२८:१७:५९	६:३:३७:१४	५:६:४५:२४	२:२६:२९:४०	४:४:५७:१५	११:४:२२:५६	१०:२३:२६:३९	४:२३:२६:३९	-७:१०	५:३३	१:३४ उ
	४	शनिः	५:२:२६:५२	४:११:२८:४१	६:४:१७:२२	५:८:३४:४१	२:२६:३८:५७	४:६:११:१७	११:४:१८:८	१०:२३:२३:२८	४:२३:२३:२८	-७:३१	४:४४	१:११ उ
	५	रविः	५:३:२५:३४	४:२४:२३:५४	६:४:५७:३१	५:१०:२५:१९	२:२६:४८:१४	४:७:२५:२१	११:४:१३:२१	१०:२३:२०:१८	४:२३:२०:१८	७:५२	३:५५	०:४७ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	सिंहः	कन्या	तुला	बृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः
२३	सोमः	२८:७	६:२८	८:४३	११:१	१३:१९	१३:१९	१७:६	१८:३५	२०:१	२१:३७	२३:३३	२५:४८
२४	भौमः	२८:३	६:२४	८:३९	१०:५८	१३:१५	१३:१५	१७:२	१८:३१	१९:५७	२१:३३	२३:२९	२५:४४
२५	बुधः	२७:५९	६:२०	८:३५	१०:५४	१३:१२	१३:१२	१६:५८	१८:२७	१९:५३	२१:२९	२३:२५	२५:४०
२६	गुरुः	२७:५६	६:१६	८:३१	१०:५०	१३:८	१३:८	१६:५५	१८:२३	१९:४९	२१:२५	२३:२१	२५:३६
२७	शुक्रः	२७:५२	६:१२	८:२७	१०:४६	१३:४	१३:४	१६:५१	१८:१९	१९:४५	२१:२१	२३:१७	२५:३२
२८	शनिः	२७:४८	६:८	८:२३	१०:४२	१३:०	१३:०	१६:४७	१८:१५	१९:४१	२१:१७	२३:१३	२५:२८
२९	रविः	२७:४४	६:४	८:१९	१०:३८	१२:५६	१२:५६	१६:४३	१८:११	१९:३७	२१:१३	२३:९	२५:२४
३०	सोमः	२७:४०	६:०	८:१५	१०:३४	१२:५२	१२:५२	१६:३९	१८:७	१९:३३	२१:९	२३:६	२५:२०
३१	भौमः	२७:३६	५:५६	८:११	१०:३०	१२:४८	१२:४८	१६:३५	१८:३	१९:२९	२१:५	२३:२	२५:१६

आश्विनः २०८२

गते	वासरः	कन्या	तुला	वृश्चिकि	धनु	मकर	कुम्भ	मीन	मेष	वृष	मिथुन	कर्कट	सिंह
१	बुधः	५:५२	८:८	१०:२६	१२:४४	१४:४८	१६:३१	१७:५९	१९:२५	२१:१	२२:५८	२५:१२	२७:३२
२	गुरुः	२९:४४	८:४	१०:२२	१२:४०	१४:४४	१६:२७	१७:५५	१९:२१	२०:५८	२२:५४	२५:८	२७:२८
३	शुक्रः	२९:४०	८:०	१०:१८	१२:३६	१४:४०	१६:२३	१७:५१	१९:१७	२०:५४	२२:५०	२५:४	२७:२४
४	शनिः	२९:३७	७:५६	१०:१४	१२:३२	१४:३६	१६:१९	१७:४८	१९:१३	२०:५०	२२:४६	२५:०	२७:२०
५	रविः	२९:३३	७:५२	१०:१०	१२:२८	१४:३२	१६:१५	१७:४४	१९:१०	२०:४६	२२:४२	२४:५७	२७:१६

२०८२ साल असोज १ गते २९:४८ बजे कन्या लग्नको आरम्भ दोस्रो पटक हुन्छ। १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी उदयः
बुधः	मार्गी, अस्तः
गुरुः	मार्गी, उदयः
शुक्रः	मार्गी,उदयः
शनिः	वक्रः, उदयः

पापांशाः

सू.७, २५सू.८, २९सू.९, १सू.१०, ४सू.११, मं.५, २३मं.६, २८मं.७, २मं.८, शं.५, रा.२के.८, ५रा.१के.७

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ आश्विनशुक्ल(दुर्गा)पक्षः,ने.सं. ११४५ (कौलाथ्व), ई.सं. २०२५ सेप्टेम्बर–अक्टोवरः, दक्षिणायनं, शरदृतुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि: उफा, ह, चि, स्वा, श, पूभा, उभा, अश्वि

गते	वासर:	तिथि:	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगा:	यो घ.प.	आ.योगा:	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदय:	सूर्यास्त:	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
६	सोम:	प्रतिपद्	४८:४३	२५:२२	उ.फा.	१४:१	११:२९	शुक्ल:	३७:५८	श्रीवत्स:	किंस्तुघ्न:	१७:१८	कन्या	३०:१६	५:५२	१७:५९	२२	नवरात्रारम्भ, **घटस्थापना**, मातामहश्राद्ध, (नःला स्वने), दुर्गावाहनम्
७	भौम:	द्वितीया	५२:२०	२६:४९	हस्त:	१८:३१	१३:१७	ब्रह्म	३८:३	सौम्य:	बालव:	२०:२३	२६:२१	३०:११	५:५३	१७:५७	२३	तुलायां दृश्यसूर्य: ६:४६ वादने, **चन्द्रोदय:, द्विपुष्कर-आरम्भ: १३:१७ वादने, द्विपुष्कर-समापनम्** २६:४९ **वादने**
८	बुध:	तृतीया	५६:४९	२८:३७	चित्रा	२३:५९	१५:२९	ऐन्द्र:	३८:५०	कालदण्ड:	तैतिल:	२४:२८	तुला	३०:७	५:५३	१७:५६	२४	
९	गुरु:	चतुर्थी	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	स्वाती	३०:१०	१७:५८	वैधृति:	४०:८	सुस्थिर:	वणिक्	२९:१७	तुला	३०:३	५:५४	१७:५५	२५	**भद्रा १७:३७ वादने आरम्भ:**, प्रदोषकाल:
१०	शुक्र:	चतुर्थी	१:५१	६:३९	विशाखा	३६:४१	२०:३५	विष्कुम्भ:	४१:३८	मातङ्ग:	बव	३४:२८	१३:५५	२९:५९	५:५४	१७:५४	२६	**भद्रा ६:३९ वादने समापनम्**, उपाङ्गललिताव्रतम्
११	शनि:	पञ्चमी	७:३	८:४४	अनुराधा	४३:६	२३:९	प्रीति:	४२:२	अमृत:	कौलव:	३९:३४	वृश्चिक:	२९:५५	५:५५	१७:५३	२७	पचलीभैरव यात्रा, विश्व पर्यटन दिवस
१२	रवि:	षष्ठी	११:५७	१०:४२	ज्येष्ठा	४९:१	२५:३२	आयुष्मान्	४४:३	काण:	गर:	४४:११	२५:३२	२९:५१	५:५५	१७:५२	२८	प्रदोषकाल:, **बिल्वपत्रनिमन्त्रणम्**
१३	सोम:	सप्तमी	१६:१०	१२:२४	मूलम्	५४:७	२७:३५	सौभाग्य:	४४:२४	लुम्ब:	भद्रा	४७:५६	धनु:	२९:४७	५:५६	१७:५०	२९	**भद्रा १२:२४–२५:६ वादने यावत् , फूलपाती**, सरस्वत्यावाहनम्, नवपत्रिकाप्रवेश:
१४	भौम:	अष्टमी	१९:२५	१३:४२	पू.षा.	५८:०	२९:१२	शोभन:	४३:५७	मित्रम्	बालव:	५०:३८	धनु:	२९:४३	५:५६	१७:४९	३०	**भौमाष्टमीव्रतम् , गोरखकाली-पूजनम्, महाअष्टमीव्रतम्**, महानिशापूजा (कालारात्रि), (कुछि भ्वय्)
१५	बुध:	नवमी	२१:३०	१४:३३	उ.षा.	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	अतिगण्ड:	४२:३२	वज्र:	तैतिल:	५२:५	११:३२	२९:३९	५:५७	१७:४८	अ १	**महानवमी**, मन्वादि, बौद्धावतार:, (स्याक्वत्याक्व), कोटमौलोपूजा, शस्त्रअस्त्रपूजा
१६	गुरु:	दशमी	२२:२०	१४:५३	उ.षा.	०:५८	६:२०	सुकर्मा	४०:८	ध्वंक्ष:	वणिक्	५२:१६	मकर:	२९:३५	५:५७	१७:४७	२	**भद्रा २६:५२ वादने आरम्भ:, विजया दशमी, दशैँ टीका**, दुर्गाविसर्जनम्, अपराजिता पूजा, खड्गयात्रा (चाँल), शमीवृक्षदर्शनम् पूजनञ्च
१७	शुक्र:	एकादशी	२१:५२	१४:४३	श्रवण:	२:३३	६:५९	धृति:	३६:४४	धूम्र:	बव:	५१:११	१९:७	२९:३१	५:५८	१७:४६	३	**भद्रा१४:४३ वादने समापनम्, पञ्चकारम्भ: १९:७ वादने, पापाङ्कुशा-एकादशीव्रतम्**, अन्नपूर्णायात्रा(असँचाल)
१८	शनि:	द्वादशी	२०:११	१४:३	धनिष्ठा	२:५४	७:८	शूलम्	३२:२२	प्रवर्धमान:	कौलव:	४८:५५	कुम्भ:	२९:२६	५:५८	१७:४५	४	**शनिप्रदोषव्रतम्, द्विपुष्कर-आरम्भ: ७:८ वादने**, अर्घाखाँची ठाडा/ताराखसे मन्दिरमा सरायपर्व
१९	रवि:	त्रयोदशी	१७:२२	१२:५६	शतभिषा	२:७	६:५०	गण्ड:	२७:८	राक्षस:	गर:	४५:३६	२४:२०	२९:२२	५:५९	१७:४४	५	खाँची सरायपर्व
२०	सोम:	चतुर्दशी	१३:३५	११:२५	पूभाप.	०:२० ५७:४२	६:७ २९:४	वृद्धि:	२१:८	मुशल:	भद्रा	४१:२३	मीन:	२९:१८	५:५९	१७:४३	६	**भद्रा ११:२५-२२:३२ वादने यावत्, कोजाग्रत-पूर्णिमाव्रतम्**, अखिलबलिपूर्ति:, (सीघ: या:)
२१	भौम:	पूर्णिमा	८:५८	९:३९	रेवती	५४:२३	२७:४५	ध्रुव:	१४:२८	शुभ:	बालव:	३६:२५	२७:४५	२९:१४	६:०	१७:४२	७	कार्तिकस्नानारम्भ, **आकाश दीपदानारम्भ**, अर्घा सरायपर्व (य: सिं मत बीगु), (कतिं पुन्हि), **पञ्चकसमापन् २७:४५ वादनात्**, ह्रास महोत्सव

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

८ गते उफायां ४ सूर्य: १३:१८ वादने
११ गते हस्तायां १ सूर्य: २२:४९ वादने
१५ गते हस्तायां २ सूर्य: ८:१० वादने
१८ गते हस्तायां ३ सूर्य: १७:२१ वादने
२१ गते हस्तायां ४ सूर्य: २६:२१ वादने
७ गते स्वात्यां १ मङ्गल: १८:४३ वादने
१२ गते स्वात्यां २ मङ्गल: १७:३ वादने
१७ गते स्वात्यां ३ मङ्गल: १५:३ वादने
१२ गते चित्रायां बुध: १६:१९ वादने
१६ गते तुलायां बुध: १९:२८ वादने
२० गते स्वात्यां बुध: २५:४६
९ गते पूफायां शुक्र: २४:४४ वादने
२० गते उफायां शुक्र: १८:३६ वादने
१६ गते पुन: पूभायां ४ शनि: ८:४६ वादने

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासर:	सूर्य:	चन्द्र:	भौम:	बुध:	गुरु:	शुक्र:	शनि:	राहु:	केतु:	वेलान्तर-मि	चर: मि	क्रान्त्यांशा:
६	सोम:	५:४:२४:१७	५:७:४:२७	६:५:३७:५१	५:१२:९:४२	२:२६:५७:३१	४:८:३९:२६	११:४:८:३३	१०:२३:१७:७	४:२३:१७:७	- ८:१३	३:६	०:२४ उ
७	भौम:	५:५:२३:३	५:१९:३१:४८	६:६:१८:२०	५:१३:५४:५४	२:२७:६:४९	४:९:५३:३२	११:४:३:४४	१०:२३:१३:५६	४:२३:१३:५६	-८:३४	२:१७	०:१ उ
८	बुध:	५:६:२१:५१	६:१:४८:९	६:६:५८:५१	५:१५:३९:३५	२:२७:१५:५१	४:११:७:४०	११:३:५८:५६	१०:२३:१०:४५	४:२३:१०:४५	-८:५५	१:२८	०:२३ द
९	गुरु:	५:७:२०:४२	६:१३:५६:१४	६:७:३९:२३	५:१७:२४:१२	२:२७:२३:३२	४:१२:२१:४८	११:३:५४:७	१०:२३:७:३५	४:२३:७:३५	-९:१६	०:३९	०:४६ द
१०	शुक्र:	५:८:१९:३४	६:२५:५९:१०	६:८:१९:५७	५:१९:९:७	२:२७:३१:१३	४:१३:३५:५८	११:३:४९:१८	१०:२३:४:२४	४:२३:४:२४	-९:३६	०:१०	१:९ द
११	शनि:	५:९:१८:२९	७:८:०:३५	६:९:०:३२	५:२०:५२:१८	२:२७:३८:५४	४:१४:४९:५२	११:३:४४:२९	१०:२३:१:१३	४:२३:१:१३	-९:५६	०:५९	१:३३ द
१२	रवि:	५:१०:१७:२६	७:२०:४:२९	६:९:४१:९	५:२२:३६:१२	२:२७:४६:३५	४:१६:३:४२	११:३:३९:४०	१०:२२:५८:२	४:२२:५८:२	-१०:१६	१:४९	१:५६ द
१३	सोम:	५:११:१६:२६	८:२:१४:१९	६:१०:२१:४७	५:२४:१४:१७	२:२७:५४:१६	४:१७:१७:४९	११:३:३४:५०	१०:२२:५४:५१	४:२२:५४:५१	-१०:३६	२:३८	२:२० द
१४	भौम:	५:१२:१५:२७	८:१४:३३:९	६:११:२:२७	५:२५:४८:२१	२:२८:१:५८	४:१८:३२:२७	११:३:३०:०	१०:२२:५१:४१	४:२२:५१:४१	-१०:५६	३:२७	२:४३ द
१५	बुध:	५:१३:१४:३१	८:२७:३:३६	६:११:४३:८	५:२७:२३:१६	२:२८:९:३९	४:१९:४७:७	११:३:२५:१०	१०:२२:४८:३०	४:२२:४८:३०	-११:१५	४:१६	३:६ द
१६	गुरु:	५:१४:१३:३८	९:९:४७:४०	६:१२:२३:५०	५:२९:३:२१	२:२८:१७:२१	४:२१:१:४७	११:३:२०:३०	१०:२२:४५:१९	४:२२:४५:१९	-११:३४	५:५	३:३० द
१७	शुक्र:	५:१५:१२:४६	९:२२:४६:४०	६:१३:४:३४	६:०:४४:५	२:२८:२५:२	४:२२:१६:२९	११:३:१६:१३	१०:२२:४२:८	४:२२:४२:८	-११:५३	५:५४	३:५३ द
१८	शनि:	५:१६:११:५७	१०:६:१:१३	६:१३:४५:२०	६:२:१७:१५	२:२८:३२:४४	४:२३:३१:१२	११:३:११:५७	१०:२२:३८:५८	४:२२:३८:५८	-१२:११	६:४३	४:१६ द
१९	रवि:	५:१७:११:१०	१०:१९:३१:८	६:१४:२६:७	६:३:४८:१	२:२८:४०:२१	४:२४:४५:५६	११:३:७:४०	१०:२२:३५:४७	४:२२:३५:४७	-१२:२९	७:३२	४:३९ द
२०	सोम:	५:१८:१०:२५	११:३:१५:२७	६:१५:७:१	६:५:२०:७	२:२८:४६:२६	४:२६:०:४२	११:३:३:२३	१०:२२:३२:३६	४:२२:३२:३६	-१२:४७	८:२१	५:२ द
२१	भौम:	५:१९:९:४३	११:१७:१२:३१	६:१५:४८:१४	६:६:५७:५	२:२८:५२:३०	४:२७:१५:२९	११:२:५९:६	१०:२२:२९:२५	४:२२:२९:२५	-१३:४	९:९	५:२५ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासर:	कन्या	तुला	वृश्चिकि:	धनु:	मकर:	कुम्भ:	मीन:	मेष:	वृष:	मिथुनम्	कर्कट:	सिंह:
६	सोम:	२९:२९	७:४८	१०:६	१२:२४	१४:२८	१६:११	१७:४०	१९:६	२०:४२	२२:३८	२४:५३	२७:१२
७	भौम:	२९:२५	७:४४	१०:३	१२:२०	१४:२४	१६:७	१७:३६	१९:२	२०:३८	२२:३४	२४:४९	२७:८
८	बुध:	२९:२१	७:४०	९:५९	१२:१६	१४:२०	१६:३	१७:३२	१८:५८	२०:३४	२२:३०	२४:४५	२७:४
९	गुरु:	२९:१७	७:३६	९:५५	१२:१३	१४:१७	१५:५९	१७:२८	१८:५४	२०:३०	२२:२६	२४:४१	२७:१
१०	शुक्र:	२९:१३	७:३२	९:५१	१२:९	१४:१३	१५:५६	१७:२४	१८:५०	२०:२६	२२:२२	२४:३७	२६:५७
११	शनि:	२९:९	७:२८	९:४७	१२:५	१४:९	१५:५२	१७:२०	१८:४६	२०:२२	२२:१८	२४:३३	२६:५३
१२	रवि:	२९:५	७:२४	९:४३	१२:१	१४:५	१५:४८	१७:१६	१८:४२	२०:१८	२२:१४	२४:२९	२६:५९
१३	सोम:	२९:१	७:२०	९:३९	११:५७	१४:१	१५:४४	१७:१२	१८:३८	२०:१४	२२:१०	२४:२५	२६:४५
१४	भौम:	२८:५७	७:१६	९:३५	११:५३	१३:५७	१५:४०	१७:८	१८:३४	२०:१०	२२:७	२४:२१	२६:४१
१५	बुध:	२८:५३	७:१३	९:३१	११:४९	१३:५३	१५:३६	१७:४	१८:३०	२०:६	२२:३	२४:१७	२६:३७
१६	गुरु:	२८:४९	७:९	९:२७	११:४५	१३:४९	१५:३२	१७:०	१८:२६	२०:२	२१:५९	२४:१३	२६:३३
१७	शुक्र:	२८:४५	७:५	९:२३	११:४१	१३:४५	१५:२८	१६:५६	१८:२२	१९:५९	२१:५५	२४:९	२६:२९
१८	शनि:	२८:४१	७:१	९:१९	११:३७	१३:४१	१५:२४	१६:५२	१८:१८	१९:५५	२१:५१	२४:५	२६:२५
१९	रवि:	२८:३८	६:५७	९:१५	११:३३	१३:३७	१५:२०	१६:४९	१८:१५	१९:५१	२१:४७	२४:२	२६:२१
२०	सोम:	२८:३४	६:५३	९:११	११:२९	१३:३३	१५:१६	१६:४५	१८:११	१९:४७	२१:४३	२३:५८	२६:१७
२१	भौम:	२८:३०	६:४९	९:७	११:२५	१३:२९	१५:१२	१६:४१	१८:७	१९:४३	२१:३९	२३:५४	२६:१३

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

बडादशैंको हार्दिक मङ्गलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।
- आर्यावर्तपञ्चाङ्ग परिवार

आश्विन १३ गते सोमे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

७ मं
५ के शु
८
६ सू बु
४
चं ९
३ बृ
१०
१२ श
२
११ रा
१

ग्रह:	वक्रमार्ग– उदयास्त:
भौम:	मार्गी उदय:
बुध:	मार्गी, अस्त: १४ गते बुध: पश्चिमे उदय: १२:५२ वादने
गुरु:	मार्गी, उदय:
शुक्र:	मार्गी,उदय:
शनि:	वक्र:, उदय:

पापांशा:

सू.११, ८सू.१२, ११सू.१, १५सू.२, १८सू.३, २१सू.४, मं.८, ७मं.९, १२मं.१०, १७मं.११, शं.५, १६श४, रा.१के.७

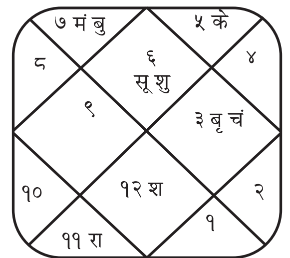
श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ कार्तिककृष्णपक्षः ने.सं. ११४५ (कौलागा), ई.सं. २०२५ अक्टोवरः, दक्षिणायनं, शरदृतुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : अश्विनी, पू.फा.,चित्रा

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दि.मा	सू.उ	सू.अ	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
	२२	बुधः	प्रतिपद्	३:४३ ५८:१	७:२९ २९:१३	अश्विनी	५०:३४	२६:१४	व्याघातः	७:१८ ५९:४७	मृत्युः	तैतिलः	३०:५५	मेषः	२९:१०	६:०	१७:४०	८	
	२३	गुरुः	तृतीया	५२:१	२६:४९	भरणी	४६:२७	२४:३६	वज्रः	५२:२	पद्मः	वणिक्	२५:२	मेषः	२९:६	६:१	१७:३९	९	भद्रा १६:२-२६:४९ वादने यावत्
	२४	शुक्रः	चतुर्थी	४५:५८	२४:२४	कृत्तिका	४२:१४	२२:५५	सिद्धिः	४४:१३	छत्रम्	बवः	१८:५८	६:१०	२९:२	६:१	१७:३८	१०	प्रदोषकालः
	२५	शनिः	पञ्चमी	४०:३	२२:३	रोहिणी	३८:१०	२१:१८	व्यतीपातः	३६:३१	श्रीवत्सः	कौलवः	१२:५८	वृषः	२८:५८	६:२	१७:३७	११	
	२६	रविः	षष्ठी	३४:२९	१९:५०	मृगशिरा	३४:२५	१९:४९	वरीयन्	२९:५	सौम्यः	गरः	७:१२	८:३२	२८:५४	६:३	१७:३६	१२	**भद्रा १९:५० वादने आरम्भः**, प्रदोषकालः
	२७	सोमः	सप्तमी	२९:२८	१७:५०	आर्द्रा	३१:१३	१८:३२	परिघः	२२:४	कालदण्डः	भद्रा	१:५३ ५७:१३	मिथुनम्	२८:५०	६:३	१७:३५	१३	**भद्रा६:४८ वादने समापनम्, अष्टमीव्रतम्**
	२८	भौमः	अष्टमी	२५:९	१६:७	पुनर्वसुः	२८:४३	१७:३३	शिवः	१५:३६	सुस्थिरः	तैतिलः	५३:२०	११:४६	२८:४६	६:४	१७:३४	१४	राधाकुण्ड स्नान, राधाष्टमी, **गोरखकाली-पूजनम् , भौमाष्टमी**
	२९	बुधः	नवमी	२१:४४	१४:४६	तिष्यः	२७:६	१६:५५	सिद्धः	९:५०	मातङ्गः	वणिक्	५०:२५	कर्कटः	२८:४२	६:४	१७:३३	१५	**भद्रा २६:१४ वादने आरम्भः**
	३०	गुरुः	दशमी	१९:२२	१३:४९	अश्लेषा	२६:३२	१६:४२	साध्यः	४:५२	अमृतः	बवः	४८:३७	१६:४२	२८:३८	६:५	१७:३२	१६	**भद्रा१३:४९ वादने समापनम्**
	३१	शुक्रः	एकादशी	१८:१०	१३:२१	मघा	२७:७	१६:५६	शुभः	०:४८ ५७:४३	काणः	कौलवः	४८:३	सिंहः	२८:३४	६:५	१७:३१	१७	**तुलायां सूर्यः २८:१९ वादने, रमा-एकादशीव्रतम्** , गोवत्सद्वादशी
का	१	शनिः	द्वादशी	१८:१३	१३:२३	पू.फा.	२८:५६	१७:४०	ब्रह्म	५५:३७	लुम्बः	गरः	४८:४५	२३:५६	२८:३०	६:६	१७:३०	१८	**कार्तिकसङ्क्रान्तिः, शनिप्रदोषव्रतम्** , धनत्रयोदशी, **धनतेरस, यमदीपदानम्**
	२	रविः	त्रयोदशी	१९:३४	१३:५६	उ.फा.	३२:०	१८:५५	ऐन्द्रः	५४:२९	मित्रम्	भद्रा	५०:४४	कन्या	२८:२६	६:७	१७:२९	१९	**भद्रा १३:५६-२६:२४ यावत्, यमपञ्चकारम्भ**, धन्वन्तरी जयन्ती, काकबलिः, **कागतिहार,** (स्वन्तिचह्लेपूजा)
	३	सोमः	चतुर्दशी	२२:११	१४:५९	हस्तः	३६:१५	२०:३७	वैधृतिः	५४:१६	वज्रः	चतुष्पदः	५३:५५	कन्या	२८:२२	६:७	१७:२८	२०	**कुकुर तिहार,** नरकचतुर्दशी, बिहान झिसमिसेमा तेल लगाएर नुहाउने, **लक्ष्मीपूजा**, दीपमालिका, सुखरात्रि, निशि, बार्ने
	४	भौमः	अमावस्या	२५:५३	१६:२९	चित्रा	४१:३१	२२:४४	विष्कुम्भः	५४:४८	ध्वंक्षः	किंस्तुघ्नः	५८:७	९:३८	२८:१८	६:८	१७:२७	२१	औँसी, हलो बार्ने, **दर्शश्राद्धम्**

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२५ गते चित्रायां १ सूर्यः ११:१० वादने
२८ गते चित्रायां २ सूर्यः १९:५० वादने
३१ गते चित्रायां ३ तुलायां सूर्यः २८:१९
४ गते चित्रायां ४ सूर्यः १२:३९ वादने
२२ गते स्वात्यां ४ मङ्गलः १६:४६ वादने
२७ गते विशाखायां १ मङ्गलः ९:५१ वादने
३१ गते विशाखायां २ मङ्गलः २७:१९
३० गते विशाखायां बुधः १०:१९ वादने
२ गते पुनर्वसौ ४ कर्कटे गुरुः १३:१६
२३ गते कन्यायां शुक्रः १०:४४ वादने
३१ गते हस्तायां शुक्रः १०:४४ वादने

आश्विन २७ गते सोमे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	२२	बुधः	५:२०:९:३	०:१:२०:१	६:१६:२९:२९	६:८:३४:३६	२:२८:५८:३४	४:२८:३०:१६	११:२:५४:४८	१०:२२:२६:१४	४:२२:२६:१४	-१३:२१	९:५८	५:४८ द
	२३	गुरुः	५:२१:८:२५	०:१५:३५:८	६:१७:१०:४५	६:१०:४:९	२:२९:४:३९	४:२९:४५:१३	११:२:५०:३०	१०:२२:२३:४	४:२२:२३:४	-१३:३७	१०:४७	६:११ द
	२४	शुक्रः	५:२२:७:४९	०:२९:५४:३६	६:१७:५२:३	६:११:३३:२१	२:२९:१०:४३	५:१:०:२७	११:२:४६:१२	१०:२२:१९:५३	४:२२:१९:५३	-१३:५३	११:३५	६:३४ द
	२५	शनिः	५:२३:७:१६	१:१४:१४:४२	६:१८:३३:२२	६:१३:०:३५	२:२९:१६:४८	५:२:१५:४२	११:२:४१:५४	१०:२२:१६:४२	४:२२:१६:४२	-१४:८	१२:२३	६:५७ द
	२६	रविः	५:२४:६:४५	१:२८:३१:२८	६:१९:१४:४३	६:१४:२७:१४	२:२९:२२:५२	५:३:३०:५८	११:२:३७:३६	१०:२२:१३:३१	४:२२:१३:३१	-१४:२३	१३:१२	७:१९ द
	२७	सोमः	५:२५:६:१६	२:१२:४१:३५	६:१९:५६:११	६:१५:५३:८	२:२९:२८:५७	५:४:४६:१६	११:२:३३:४५	१०:२२:१०:२१	४:२२:१०:२१	-१४:३८	१४:०	७:४५ द
	२८	भौमः	५:२६:५:५०	२:२६:४२:३	६:२०:३७:५२	६:१७:८:२५	२:२९:३५:२	५:६:१:३४	११:२:३०:१	१०:२२:७:१०	४:२२:७:१०	-१४:५१	१४:४८	८:४ द
	२९	बुधः	५:२७:५:२५	३:१०:३०:२५	६:२१:१९:३४	६:१८:२३:१६	२:२९:४१:६	५:७:१६:२४	११:२:२६:१७	१०:२२:३:५९	४:२२:३:५९	-१५:५	१५:३६	८:२७ द
	३०	गुरुः	५:२८:५:३	३:२४:४:४८	६:२२:१:१८	६:१९:४५:८	२:२९:४७:९	५:८:३०:५८	११:२:२२:३२	१०:२२:०:४८	४:२२:०:४८	-१५:१८	१६:२३	८:४९ द
	३१	शुक्रः	५:२९:४:४३	४:७:२४:२	६:२२:४३:३	६:२१:९:२१	२:२९:५१:३	५:९:४५:३४	११:२:१८:४७	१०:२१:५७:३७	४:२१:५७:३७	-१५:३०	१७:११	९:११ द
का	१	शनिः	६:०:४:२६	४:२०:२७:४३	६:२३:२४:५०	६:२२:३१:३८	२:२९:५४:५७	५:११:०:१२	१:२:१५:२	१०:२१:५४:२७	४:२१:५४:२७	-१५:४१	१७:५८	९:३३ द
	२	रविः	६:१:४:१०	५:३:१६:११	६:२४:६:३८	६:२३:४५:३	२:२९:५८:५०	५:१२:१४:५०	११:२:११:१६	१०:२१:५१:१६	४:२१:५१:१६	-१५:५२	१८:४५	९:५५ द
	३	सोमः	६:२:३:५७	५:१५:५०:३४	६:२४:४८:२८	६:२४:५८:१	३:०:२:४४	५:१३:२९:३०	११:२:७:३१	१०:२१:४८:५	४:२१:४८:५	-१६:२	१९:३२	१०:१६ द
	४	भौमः	६:३:३:४६	५:२८:१२:४१	६:२५:३०:१९	६:२६:२०:९	३:०:६:३८	५:१४:४४:११	११:२:३:४५	१०:२१:४४:५४	४:२१:४४:५४	-१६:१२	२०:१९	१०:३८ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः
२२	बुधः	२८:२६	६:४५	९:४	११:२१	१३:२५	१५:८	१६:३७	१८:३	१९:३९	२१:३५	२३:५०	२६:९
२३	गुरुः	२८:२२	६:४१	९:०	११:१८	१३:२२	१५:४	१६:३३	१७:५९	१९:३५	२१:३१	२३:४६	२६:५
२४	शुक्रः	२८:१८	६:३७	८:५६	११:१४	१३:१८	१५:१	१६:२९	१७:५५	१९:३१	२१:२७	२३:४२	२६:२
२५	शनिः	२८:१४	६:३३	८:५२	११:१०	१३:१४	१४:५७	१६:२५	१७:५१	१९:२७	२१:२३	२३:३८	२५:५८
२६	रविः	२८:१०	६:२९	८:४८	११:६	१३:१०	१४:५३	१६:२१	१७:४७	१९:२३	२१:१९	२३:३४	२५:५४
२७	सोमः	२८:६	६:२५	८:४४	११:२	१३:६	१४:४९	१६:१७	१७:४३	१९:१९	२१:१५	२३:३०	२५:५०
२८	भौमः	२८:२	६:२१	८:४०	१०:५८	१३:२	१४:४५	१६:१३	१७:३९	१९:१५	२१:१२	२३:२६	२५:४६
२९	बुधः	२७:५८	६:१७	८:३६	१०:५४	१२:५८	१४:४१	१६:९	१७:३५	१९:११	२१:८	२३:२२	२५:४२
३०	गुरुः	२७:५४	६:१४	८:३२	१०:५०	१२:५४	१४:३७	१६:५	१७:३१	१९:७	२१:४	२३:१८	२५:३८
३१	शुक्रः	२७:५०	६:१०	८:२८	१०:४६	१२:५०	१४:३३	१६:१	१७:२७	१९:४	२१:०	२३:१४	२५:३४

कार्तिक २०८२

गते	वासरः	तुला	बृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या
१	शनिः	३०:२४	८:२४	१०:४२	१२:४६	१४:२९	१५:५७	१७:२३	१९:०	२०:५६	२३:१०	२५:३०	२७:४६
२	रविः	२९:५८	८:२०	१०:३८	१२:४२	१४:२५	१५:५४	१७:१९	१८:५६	२०:५२	२३:६	२५:२६	२७:४३
३	सोमः	२९:५४	८:१६	१०:३४	१२:३८	१४:२१	१५:५०	१७:१६	१८:५२	२०:४८	२३:३	२५:२२	२७:३९
४	भौमः	२९:५०	८:१२	१०:३०	१२:३४	१४:१७	१५:४६	१७:१२	१८:४८	२०:४४	२२:५९	२५:१८	२७:३५

२०८२ साल कात्तिक १ गते ६:६ बजे तुला लग्नको आरम्भ पहिलो पटका भएको थियो । १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला ।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी उदयः
बुधः	मार्गी, उदयः
गुरुः	मार्गी, उदयः
शुक्रः	मार्गी,उदयः
शनिः	वक्रः, उदयः

पापांशाः

सू.४, २५सू.५, २८सू.६, ३१सू.७, ४सू.८, मं.११, २२मं.१२, २७मं.१,३१मं.२, शं.४, रा.१के.७

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ कार्तिकशुक्लपक्षः ने.सं. ११४६ (कछलाथ्व) ई.सं. २०२५ अक्टोवर–नोभेम्बरः, दक्षिणायनं, शरदतुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि :

वि. ध. शत. पूभा. उभा अश्वि २

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिमा	सू.उ	सू.अ	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
५	बुधः	प्रतिपद्	३०:२९	१८:२०	स्वाती	४७:३३	२५:१०	प्रीतिः	५५:५४	धूम्रः	बालवः	६०:०	तुला	२८:१५	६:८	१७:२६	२२	**गाईपूजा**, गोवर्धनपूजा, गोरु पूजा, म्हपूजा, नेपाल संवत्११४६ प्रारम्भ, बलिपूजा, हलितिहार
६	गुरुः	द्वितीया	३५:३८	२०:२४	विशाखा	५४:१	२७:४६	आयुष्मान्	५७:१७	प्रवर्धमानः	बालवः	४:५६	२१:६	२८:११	६:९	१७:२५	२३	**चन्द्रोदयः**, वृश्चिके दृश्यसूर्यः १४:५० वादने, **यमद्वितीया, भाइटीका**, (किजा पूजा) यमराजचित्रगुप्तयमदूतानां पूजा, रानीपोखरीस्थितबालेश्वरदर्शनम्
७	शुक्रः	तृतीया	४०:५६	२२:३२	अनुराधा	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	सौभाग्यः	५८:४०	राक्षसः	तैतिलः	८:१७	वृश्चि.	२८:७	६:१०	१७:२४	२४	संयुक्तराष्ट्रसंघ दिवस
८	शनिः	चतुर्थी	४५:५५	२४:३२	अनुराधा	०:२८	६:२२	शोभनः	५९:४३	अमृतः	वणिक्	१३:२८	वृश्चि.	२८:३	६:१०	१७:२४	२५	**भद्रा ११:३४-२४:३२ यावत्**, प्रदोषकालः
९	रविः	पञ्चमी	५०:१२	२६:१६	ज्येष्ठा	६:३२	८:४८	अतिगण्डः	अहोरात्रम्	काणः	बवः	१८:९	८:४८	२७:५९	६:११	१७:२३	२६	लाभ पञ्चमी, ज्ञान पञ्चमी, पाण्डव पञ्चमी, खरना
१०	सोमः	षष्ठी	५३:३१	२७:३६	मूलम्	११:५०	१०:५६	अतिगण्डः	०:१० ५९:५४	लुम्बः	कौलवः	२१:५९	धनुः	२७:५५	६:१२	१७:२२	२७	**छठपर्वः**, सूर्यषष्ठी, डालापूजा
११	भौमः	सप्तमी	५६:३९	२८:२८	पू.षा.	१६:७	१२:३९	धृतिः	५८:४१	मित्रम्	गरः	२४:४४	१९:१	२७:५२	६:१२	१७:२१	२८	**भद्रारम्भः २८:२८ वादने**, प्रदोषकालः, **त्रिपुष्करः १२:३९– २८:४१ वादने यावत्**, प्रातःकालिक सूयायार्घदानं पारणञ्च
१२	बुधः	अष्टमी	५६:३१	२८:५०	उ.षा.	१९:१३	१३:५४	शूलम्	५६:२९	वज्रः	भद्रा	२६:१४	मकरः	२७:४८	६:१३	१७:२०	२९	**भद्रा १६:४३ वादने यावत्**, बुधाष्टमीव्रतम्, गोरखकाली पूजा, गोपाष्टमी, मुखअष्टमी, वैतडी सिलङ्गा महारुद्रकोटिहोममेला
१३	गुरुः	नवमी	५६:६	२८:४०	श्रवणः	२१:५	१४:४०	गण्डः	५३:१७	ध्वजः	बालवः	२६:२७	२६:५१	२७:४४	६:१४	१७:१९	३०	सत्ययुगादि, कुष्माण्डानवमी,कुष्माण्डदानम्, साँखु–चाँगुमेला)सकोचंगुवने), हेटौँडा कुष्माण्ड सरोवर मेला,मथुरा परिक्रमा पञ्चकारम्भः २:५२ वादने,
१४	शुक्रः	दशमी	५४:२७	२८:१	धनिष्ठा	२१:४२	१४:५५	वृद्धिः	४९:७	धाता	तैतिलः	२५:२५	कुम्भः	२७:४१	६:१४	१७:१९	३१	बलम्बुमहालक्ष्मीयात्रारम्भः, धादिङफूलखर्कमा गङ्गाजमुना मेला
१५	शनिः	एकादशी	५१:४१	२६:५६	शतभिषा	२१:१०	१४:४३	ध्रुवः	४४:४	आनन्दः	वणिक्	२३:११	कुम्भः	२७:३७	६:१५	१७:१८	नो १	**भद्रा १५:३२-२६:५६ यावत्, त्रिपुष्कर-आरम्भः २६:६६वादने, हरिबोधिनी-एकादशीव्रतम्**, तुलसी विवाह, फूलतार्ने दिन,भीष्मपञ्चकारम्भ, वराहक्षेत्रमा धार्मिक मेला आरम्भ, खोटाङ वराहपोखरी मेला, मकवानपुर भैसे त्रिखण्डेश्वर महादेव मेला, पनौती लड्केश्वर मेला,दैलेख नौमूलेमा हरिबोधिनी यात्रा
१६	रविः	द्वादशी	४७:५६	२५:२६	पूभाप.	१९:३६	१४:६	व्याघातः	३८:१२	चरः	बवः	१९:५४	८:१८	२७:३३	६:१६	१७:१७	२	**त्रिपुष्करः** १४:७ **वादने यावत्**, मन्वादि, नवान्नद्वादशी, चाँगुनारायण, रुरुरिडी क्षेत्रमा अखण्ड दीपदर्शन, हृषिकेशोत्सव,
१७	सोमः	त्रयोदशी	४३:२२	२३:३७	उभाप	१७:७	१३:७	हर्षणः	३१:३९	गदः	कौलवः	१५:४३	मीनः	२७:३०	६:१७	१७:१७	३	**प्रदोषव्रतम्**
१८	भौमः	चतुर्दशी	३८:९	२१:३३	रेवती	१३:५६	११:५२	वज्रः	२४:३३	शुभः	गरः	१०:४८	११:५२	२७:२६	६:१७	१७:१६	४	**भद्रा २१:३३ वादने आरम्भः, पञ्चकसमापनम् ११:५२वादने,** वैकुण्ठचतुर्दशीव्रतम्, डोटी दीपायल जाँत, दर्लम-महाकाली भगवती यात्रा
१९	बुधः	पूर्णिमा	३२:२८	१९:१७	अश्विनी	१०:१२	१०:२३	सिद्धि	१७:२	मृत्युः	भद्रा	५:२० ५९:३२	मेषः	२७:२३	६:१८	१७:१५	५	**भद्रा८:२६वादने समापनम्, पूर्णिमाव्रतम्**, कार्तिकस्नानचातुर्मास्यव्रतसमाप्तिः, मन्वादि,थानकोटबाणस्थली–त्रिवेणीस्नानम्, वराहक्षेत्रे धार्मिकमेलासमाप्तिः, काभ्रेपलाञ्चोक क्षेत्रे नमोबुद्धमेला, तेमाल जात्रा, निम्बर्काजयन्ती, गुरुनानकजयन्ती, सिलगढी शैलेश्वरी जँत, रुकुमडिग्रेसाईकुमारीमेला, बाणगङ्गा रामघाट मेला, दैलेख रावलकोट मेला,त्रिपुरोत्सव (सन्ध्याकाल), निम्बर्काचार्यजयन्ती,भीष्मपञ्चकव्रतसमापनम्, गायत्री प्रादुर्भाव दिवस

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

७ गते स्वात्यां १ सूर्यः २०:४८ वादने
१० गते स्वात्यां २ सूर्यः २८:४९ वादने
१४ गते स्वात्यां ३ सूर्यः १२:४० वादने
१७ गते स्वात्यां ४ सूर्यः २०:२२ वादने
५ गते विशाखायां ३ मङ्गलः २२:३ वादने
१० गते विशाखायां ४ वृश्चिके भौमः १५:२२
१५ गते अनुराधायां १ मङ्गलः ७:२७ वादने
१९ गते अनुराधायां २ मङ्गलः २३:१५
६ गते वृश्चिके बुधः २८:४ वादने
९ गते अनुराधायां बुधः २८:३० वादने
१० गते चित्रायां शुक्रः २८:४० वादने
१६ गते तुलायां शुक्रः १३:१२ वादने

कार्तिक ११ गते भौमे सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

८ मं बु
६ शु
९ चं
७ सू
५ के
१०
४ बृ
११ रा
१
३
१२ श
२

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर–मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
५	बुधः	६:४:३:३७	६:१०:२४:५८	६:२६:१२:१२	६:२७:४०:५९	३:०:१०:३१	५:१५:५८:३४	११:१:५९:५९	१०:२१:४१:४४	४:२१:४१:४४	-१६:२१	२१:६	१०:५९ द
६	गुरुः	६:५:३:३१	६:२२:३०:२२	६:२६:५४:७	६:२८:५७:३५	३:०:१४:२५	५:१७:१२:५५	११:१:५६:२७	१०:२१:३८:३३	४:२१:३८:३३	-१६:२९	२१:५२	११:२१ द
७	शुक्रः	६:६:३:२६	७:४:३२:१२	६:२७:३६:३	७:०:५:५५	३:०:१८:१८	५:१८:२७:१७	११:१:५३:१५	१०:२१:३५:२२	४:२१:३५:२२	-१६:३७	२२:३८	११:४२ द
८	शनिः	६:७:३:२४	७:१६:३४:२२	६:२८:१८:९	७:१:१३:५४	३:०:२२:१२	५:१९:४१:४०	११:१:५०:४	१०:२१:३२:११	४:२१:३२:११	-१६:४४	२३:२४	१२:२ द
९	रविः	६:८:३:२४	७:२८:४०:३९	६:२९:०:५३	७:२:२२:५४	३:०:२६:५	५:२०:५६:४	११:१:४६:५२	१०:२१:२९:०	४:२१:२९:०	-१६:५०	२४:९	१२:२३ द
१०	सोमः	६:९:३:२६	८:१०:५४:२०	६:२९:४३:३९	७:३:२४:१९	३:०:२९:५३	५:२२:१०:२९	११:१:४३:४०	१०:२१:२५:५०	४:२१:२५:५०	-१६:५५	२४:५४	१२:४४ द
११	भौमः	६:१०:३:३०	८:२३:१८:१६	७:०:२६:२६	७:४:२५:४९	३:०:३२:७	५:२३:२४:४२	११:१:४०:२७	१०:२१:२२:३९	४:२१:२२:३९	-१७:०	२५:३९	१३:४ द
१२	बुधः	६:११:३:३६	९:५:५४:४९	७:१:९:१५	७:५:२७:३२	३:०:३४:२२	५:२४:३८:४७	११:१:३७:१५	१०:२१:१९:२८	४:२१:१९:२८	-१७:४	२६:२४	१३:२४ द
१३	गुरुः	६:१२:३:४४	९:१८:४५:४०	७:१:५२:६	७:६:२८:५९	३:०:३६:३६	५:२५:५२:५४	११:१:३४:२	१०:२१:१६:१७	४:२१:१६:१७	-१७:७	२७:८	१३:४६ द
१४	शुक्रः	६:१३:३:५५	१०:१:५१:५१	७:२:३४:५७	७:७:१२:८	३:०:३८:५०	५:२७:७:४७	११:१:३०:५०	१०:२१:१३:७	४:२१:१३:७	-१७:९	२७:५२	१४:३ द
१५	शनिः	६:१४:४:७	१०:१५:१३:३६	७:३:१७:५१	७:७:५२:११	३:०:४१:४	५:२८:२३:०	११:१:२७:३७	१०:२१:९:५६	४:२१:९:५६	-१७:११	२८:३६	१४:२३ द
१६	रविः	६:१५:४:२२	१०:२८:५०:२२	७:४:०:४५	७:८:३९:४८	३:०:४३:१८	५:२९:३८:१५	११:१:२४:२७	१०:२१:६:४५	४:२१:६:४५	-१७:११	२९:१९	१४:४२ द
१७	सोमः	६:१६:४:३८	११:१२:४०:५२	७:४:४३:४१	७:९:३४:१२	३:०:४५:३२	६:०:५३:३९	११:१:२२:२३	१०:२१:३:३४	४:२१:३:३४	-१७:११	३०:२	१५:१ द
१८	भौमः	६:१७:४:५७	११:२६:४३:८	७:५:२६:३९	७:१०:१८:३०	३:०:४७:४६	६:२:९:१९	११:१:२०:१९	१०:२१:०:२३	४:२१:०:२३	-१७:१०	३०:४४	१५:२० द
१९	बुधः	६:१८:५:१७	०:१०:५४:३७	७:६:९:३८	७:११:२:३३	३:०:४९:६०	६:३:२५:१	११:१:१८:१६	१०:२०:५७:१३	४:२०:५७:१३	-१७:९	३१:२६	१५:३८ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	तुला	बृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या
५	बुधः	२९:४६	८:८	१०:२६	१२:३०	१४:१३	१५:४२	१७:८	१८:४४	२०:४०	२२:५५	२५:१४	२७:३१
६	गुरुः	२९:४२	८:५	१०:२२	१२:२६	१४:९	१५:३८	१७:४	१८:४०	२०:३६	२२:५१	२५:१०	२७:२७
७	शुक्रः	२९:३८	८:१	१०:१९	१२:२३	१४:५	१५:३४	१७:०	१८:३६	२०:३२	२२:४७	२५:६	२७:२३
८	शनिः	२९:३४	७:५७	१०:१५	१२:१९	१४:२	१५:३०	१६:५६	१८:३२	२०:२८	२२:४३	२५:३	२७:१९
९	रविः	२९:३०	७:५३	१०:११	१२:१५	१३:५८	१५:२६	१६:५२	१८:२८	२०:२४	२२:३९	२४:५९	२७:१५
१०	सोमः	२९:२६	७:४९	१०:७	१२:११	१३:५४	१५:२२	१६:४८	१८:२४	२०:२०	२२:३५	२४:५५	२७:११
११	भौमः	२९:२२	७:४५	१०:३	१२:७	१३:५०	१५:१८	१६:४४	१८:२०	२०:१६	२२:३१	२४:५१	२७:७
१२	बुधः	२९:१८	७:४१	९:५९	१२:३	१३:४६	१५:१४	१६:४०	१८:१६	२०:१३	२२:२७	२४:४७	२७:३
१३	गुरुः	२९:१५	७:३७	९:५५	११:५९	१३:४२	१५:१०	१६:३६	१८:१२	२०:९	२२:२३	२४:४३	२६:५९
१४	शुक्रः	२९:११	७:३३	९:५१	११:५५	१३:३८	१५:६	१६:३२	१८:८	२०:५	२२:१९	२४:३९	२६:५५
१५	शनिः	२९:७	७:२९	९:४७	११:५१	१३:३४	५:२	१६:२८	१८:५	२०:१	२२:१५	२४:३५	२६:५१
१६	रविः	२९:९	७:२५	९:४३	११:४७	१३:३०	१४:५८	१६:२४	१८:१	१९:५७	२२:११	२४:३१	२६:४७
१७	सोमः	२८:५९	७:२१	९:३९	११:४३	१३:२६	१४:५५	१६:२०	१७:५७	१९:५३	२२:७	२४:२७	२६:४४
१८	भौमः	२८:५५	७:१५	९:३५	११:३९	१३:२२	१४:५१	१६:१७	१७:५३	१९:४९	२२:४	२४:२३	२६:४०
१९	बुधः	२८:५१	७:१३	९:३१	११:३५	१३:१८	१४:४७	१६:१३	१७:४९	१९:४५	२२:०	२४:१९	२६:३६

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी उदयः
बुधः	मार्गी, उदयः
गुरुः	मार्गी, उदयः
शुक्रः	मार्गी,उदयः
शनिः	वक्रः, उदयः

पापांशाः

सू.८, ७सू.९, १०सू.१०, १४सू.११, १७सू.१२, मं.२, ५मं.३, १०मं.४, १५मं.५, १९मं.६, शं.४,रा.१के.७

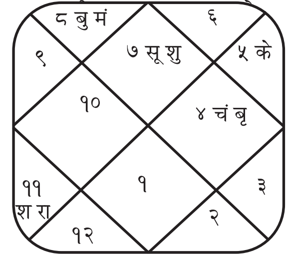
श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ मार्गशीर्षकृष्णपक्षः ने.सं. ११४६(कछलागा), ई सं. २०२५ नोभेम्बरः, दक्षिणायनं, शरद–हेमन्तर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : २, ३ अश्ले, पूफा. चि. वि. अनु

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिमा	सू.उ	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
	२०	गुरुः	प्रतिपद्	२६:३२	१६:५५	भरणी	६:८	८:४६	व्यतीपातः	९:१६	पद्मः	तैतिलः	५३:३२	१४:२१	२७:१९	६:१९	१७:१५	६	त्रिजटालाई अर्घदिने, थानकोट महालक्ष्मी यात्रा
	२१	शुक्रः	द्वितीया	२०:३१	१४:३२	कृत्तिका	१:५४ ५७:४८	७:५ २९:२७	वरीयन्	१:२३ ५३:३६	छत्रम्	वणिक्	४७:३५	वृषः	२७:१६	६:१९	१७:१४	७	**भद्रा २५:२२ वादने आरम्भः**
	२२	शनिः	तृतीया	१४:४१	१२:१३	मृगशिरा	५३:५८	२७:५५	शिवः	४६:१	वज्रः	बवः	४१:५४	१६:४०	२७:१३	६:२०	१७:१३	८	**भद्रा१२:१३ वादने समापनम्**, प्रदोषकाल:
	२३	रविः	चतुर्थी	९:१२	१०:२	आर्द्रा	५०:३७	२६:३६	सिद्धः	३८:४८	ध्वंक्षः	कौलवः	३६:४०	मिथुनम्	२७:९	६:२१	१७:१३	९	
	२४	सोमः	पञ्चमी	४:१५	८:०४	पुनर्वसुः	४७:५५	२५:३२	साध्यः	३२:५	धूम्रः	गरः	३२:४	१९:४६	२७:६	६:२२	१७:१२	१०	
	२५	भौमः	षष्ठी	०:३ ५६:४६	६:२४ २९:५	तिष्यः	४६:५	२४:४९	शुभः	२६:२	प्रवर्धमानः	वणिक्	२८:१७	कर्कटः	२७:३	६:२३	१७:१२	११	**भद्रा ६:२४-१७:४१ यावत्, प्रदोषकालः, फाल्गुनन्द जयन्ती**
	२६	बुधः	अष्टमी	५४:३०	२८:११	अश्लेषा	४५:१५	२४:२९	शुक्लः	२०:४५	राक्षसः	बालवः	२५:२८	२४:२९	२७:०	६:२३	१७:११	१२	भैरवाष्टमी, साँझमा भैरवको उत्पत्ति , **अष्टमीव्रतम्, गोरखकाली-पूजनम्** , **बुधाष्टमीव्रतम्**
	२७	गुरुः	नवमी	५३:२५	२७:४६	मघा	४५:३३	२४:३७	ब्रह्म	१६:२	मुशलः	तैतिलः	२३:४७	सिंहः	२६:५६	६:२४	१७:११	१३	
	२८	शुक्रः	दशमी	५३:३७	२७:५२	पू.फा.	४७:५	२५:१५	ऐन्द्रः	१२:५१	सिद्धिः	वणिक्	२३:२०	सिंहः	२६:५३	६:२५	१७:१०	१४	**भद्रा १५:४५-२७:५२ यावत्**, गुह्येश्वरीयात्रा , विश्व मधुमेह दिवस
	२९	शनिः	एकादशी	५५:६	२८:२८	उ.फा.	४९:५१	२६:२२	वैधृतिः	१०:२३	उत्पातः	बवः	२४:११	७:२९	२६:५०	६:२६	१७:१०	१५	**उत्पत्तिका-एकादशीव्रतम्**
	३०	रविः	द्वादशी	५७:५०	२९:३४	हस्तः	५३:५०	२७:५८	विष्कुम्भः	८:५४	मानसः	कौलवः	२६:१८	कन्या	२६:४७	६:२६	१७:९	१६	**वृश्चिके सूर्यः २५:४६ वादने, द्विपुष्करः २७:५८–२९:३४ वादने यावत्**
मार्ग	१	सोमः	त्रयोदशी	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	चित्रा	५८:५२	३०:०	प्रीतिः	८:२०	मुद्गरः	गरः	२९:३७	१६:५६	२६:४४	६:२७	१७:९	१७	**मार्गशीर्षसङ्क्रान्तिः** प्रदोषकाल: **सोमप्रदोषव्रतम्**
	२	भौमः	त्रयोदशी	१:३९	७:८	स्वाती	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	आयुष्मान्	८:३५	ध्वजः	भद्रा	३३:५६	तुला	२६:४१	६:२८	१७:८	१८	**भद्रा ७:८-२०:२ वादने यावत्**, पशुपतिनाथमा मेला, खोटाङ हलेशीमहादेव मेला,झापा सतासीधाम अर्जुनधारामेला, बालाचह्रेपूजा, धादिङ लामाचिरा मेला , त्रिवेणीहरूमा मेला
	३	बुधः	चतुर्दशी	६:२२	९:१	स्वाती	४:४३	८:२२	सौभाग्यः	९:२७	धूम्रः	चतुष्पदः	३८:५७	२८:१७	२६:३९	६:२९	१७:८	१९	**बालाचतुर्दशी, शतबीजरोपणम्**, निशि बार्ने, दर्शश्राद्धः
	४	गुरुः	अमावस्या	११:३६	११:८	विशाखा	११:७	१०:५६	शोभनः	१०:४२	प्रवर्धमानः	किंस्तुघ्नः	४४:२०	वृश्चिकः	२६:३६	६:३०	१७:८	२०	स्नान दानका लागि औँसी, हलो बार्ने

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२० गते विशाखायां १ सूर्यः २७:५५ वादने
२४ गते विशाखायां २ सूर्यः ११:२० वादने
२७ गतेविशाखायां ३ सूर्यः १८:३७ वादने
३० गते विशाखायां ४ वृश्चिके सूर्यः २५:४६ वादने
४ गते अनुराधायां १ सूर्यः ८:४८ वादने
२४ गते अनुराधायां ३ भौमः १४:४७ वादने
२८ गते अनुराधायां ४ भौमः २९:२३ वादने
३ गते ज्येष्ठायां १ भौमः १८:५८ वादने
२१ गते स्वात्यां शुक्रः २०:७ वादने
२ गते विशाखायां शुक्र १०:३३ वादने

कार्तिक २५ गते भौमे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरु	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तरम्	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	२०	गुरुः	६:१९:५:३९	०:२५:१२:१६	७:६:५२:३८	७:११:४६:४०	३:०:५२:१३	६:४:४०:४३	११:१:१६:१२	१०:२०:५४:२	४:२०:५४:२	-१७:६	३२:७	१५:५६ द
	२१	शुक्रः	६:२०:६:४	१:९:३२:३९	७:७:३५:३९	७:१२:१७:३२	३:०:५४:५	६:५:५६:२७	११:१:१४:८	१०:२०:५०:५१	४:२०:५०:५१	-१७:३	३२:४८	१६:१४ द
	२२	शनिः	६:२१:६:३०	१:२३:५१:४७	७:८:१८:४२	७:१२:४२:७	३:०:५४:६	६:७:१२:१२	११:१:१२:४	१०:२०:४७:४०	४:२०:४७:४०	-१६:५८	३३:२९	१६:३२ द
	२३	रविः	६:२२:६:५८	२:८:६:१	७:९:१:४७	७:१३:३:५८	३:०:५४:७	६:८:२७:५४	११:१:९:६०	१०:२०:४४:३०	४:२०:४४:३०	-१६:५३	३४:९	१६:४९ द
	२४	सोमः	६:२३:७:२९	२:२२:१२:१०	७:९:४४:५२	७:१२:५९:१२	३:०:५४:७	६:९:४३:१७	११:१:७:५५	१०:२०:४१:१९	४:२०:४१:१९	-१६:४७	३४:४८	१७:६ द
	२५	भौमः	६:२४:८:१	३:६:७:२८	७:१०:२७:५९	७:१२:५२:१२	३:०:५४:८	६:१०:५८:४०	११:१:५:५१	१०:२०:३८:८	४:२०:३८:८	-१६:४०	३५:२७	१७:२३ द
	२६	बुधः	६:२५:८:३४	३:१९:४९:४४	७:११:११:८	७:१२:३८:३३	३:०:५४:८	६:१२:१४:४	११:१:३:४६	१०:२०:३४:५७	४:२०:३४:५७	-१६:३२	३६:५	१७:४० द
	२७	गुरुः	६:२६:९:१०	४:३:१७:२२	७:११:५४:२१	७:१२:३:५७	३:०:५४:८	६:१३:२९:२९	११:१:२:८	१०:२०:३१:४६	४:२०:३१:४६	-१६:२४	३६:४३	१७:५६ द
	२८	शुक्रः	६:२७:९:४८	४:१६:२९:३४	७:१२:३८:६	७:११:३३:५८	३:०:५४:८	६:१४:४४:५५	११:१:०:३८	१०:२०:२८:३६	४:२०:२८:३६	-१६:१४	३७:२०	१८:१२ द
	२९	शनिः	६:२८:१०:२७	४:२९:२६:१७	७:१३:२१:५२	७:१०:४७:५४	३:०:५४:८	६:१६:०:२१	११:०:५९:८	१०:२०:२५:२५	४:२०:२५:२५	-१६:४	३७:५७	१८:२७ द
	३०	रविः	६:२९:११:८	५:१२:८:१२	७:१४:५:४०	७:१०:०:१५	३:०:५४:८	६:१७:१६:६	११:०:५७:३८	१०:२०:२२:१४	४:२०:२२:१४	-१५:५३	३८:३३	१८:४२ द
मार्ग	१	सोमः	७:०:११:५०	५:२४:३६:४७	७:१४:४९:२९	७:८:५५:४२	३:०:५४:७	६:१८:३१:३६	१:०:५६:८	१०:२०:१९:३	४:२०:१९:३	-१५:४०	३९:८	१८:५७ द
	२	भौमः	७:१:१२:३५	६:६:५४:८	७:१५:३३:१९	७:७:४१:२७	३:०:५३:२३	६:१९:४७:८	११:०:५४:३८	१०:२०:१५:५३	४:२०:१५:५३	-१५:२८	३९:४३	१९:१२ द
	३	बुधः	७:२:१३:२१	६:१९:२:५७	७:१६:१७:११	७:६:१३:२५	३:०:५१:९	६:२१:२:४०	११:०:५३:८	१०:२०:१२:४२	४:२०:१२:४२	-१५:१४	४०:१६	१९:२६ द
	४	गुरुः	७:३:१४:९	७:१:६:२१	७:१७:१:३	७:४:३६:१६	३:०:४८:५५	६:२२:१८:१३	११:०:५१:३८	१०:२०:९:३१	४:२०:९:३१	-१४:५९	४०:४९	१९:४० द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	तुला	बृश्चिक	धनु	मकर	कुम्भ	मीन	मेष	वृष	मिथुन	कर्कट	सिंह	कन्या
२०	गुरुः	२८:४७	७:१०	९:२७	११:३१	१३:१४	१४:४३	१६:९	१७:४५	१९:४१	२१:५६	२४:१५	२६:३२
२१	शुक्रः	२८:४३	७:६	९:२४	११:२७	१३:१०	१४:३९	१६:५	१७:४१	१९:३७	२१:५२	२४:११	२६:२८
२२	शनिः	२८:३९	७:२	९:२०	११:२४	१३:६	१४:३५	१६:१	१७:३७	१९:३३	२१:४८	२४:८	२६:२४
२३	रविः	२८:३५	६:५८	९:१६	११:२०	१३:३	१४:३१	१५:५७	१७:३३	१९:२९	२१:४४	२४:४	२६:२०
२४	सोमः	२८:३१	६:५४	९:१२	११:१६	१२:५९	१४:२७	१५:५३	१७:२९	१९:२५	२१:४०	२४:०	२६:१६
२५	भौमः	२८:२७	६:५०	९:८	११:१२	१२:५५	१४:२३	१५:४९	१७:२५	१९:२१	२१:३६	२३:५६	२६:१२
२६	बुधः	२८:२३	६:४६	९:४	११:८	१२:५१	१४:१९	१५:४५	१७:२१	१९:१७	२१:३२	२३:५२	२६:८
२७	गुरुः	२८:२०	६:४२	९:०	११:४	१२:४७	१४:१५	१५:४१	१७:१७	१९:१४	२१:२८	२३:४८	२६:४
२८	शुक्रः	२८:१६	६:३८	८:५६	११:०	१२:४३	१४:११	१५:३७	१७:१३	१९:१०	२१:२४	२३:४४	२६:०
२९	शनिः	२८:१२	६:३४	८:५२	१०:५६	१२:३९	१४:७	१५:३३	१७:९	१९:६	२१:२०	२३:४०	२५:५६
३०	रविः	२८:८	६:३०	८:४८	१०:५२	१२:३५	१४:३	१५:२९	१७:६	१९:२	२१:१६	३२:३६	२५:५२

२०८२ मार्गशीर्ष

गते	वासरः	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला
१	सोम	३०:२२	८:४४	१०:४८	१२:३१	१३:५९	१५:२५	१७:२	१८:५८	२१:१२	२३:३२	२५:४८	२८:४
२	मंगल	३०:१८	८:४०	१०:४४	१२:२७	१३:५६	१५:२२	१६:५८	१८:५४	२१:९	२३:२८	२५:४५	२८:०
३	बुध	३०:१४	८:३६	१०:४०	१२:२३	१३:५२	१५:१८	१६:५४	१८:५०	२१:५	२३:२४	२५:४१	२७:५६
४	विहि	३०:११	८:३२	१०:३६	१२:१९	१३:४८	१५:१४	१६:५०	१८:४६	२१:१	२३:२०	२५:३७	२७:५२

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी उदयः **२२ गते पश्चिमास्तः १०:१८ वादने**
बुधः	मार्गी, उदयः **२५ गते वक्री बुधः १७:५० वादने** **२८ गते पश्चिमास्तबुधः १३:५३ वादने**
गुरुः	मार्गी, उदयः **२८ गते वक्री गुरु १५:४४ वादने**
शुक्रः	मार्गी,उदयः
शनिः	वक्रः, उदयः

पापांशाः

सू.१२, २०सू.१, २४सू.२, २७सू.३,३०सू.४, ४सू.५, मं.६, २४मं.७, २८मं.८, ३मं.९, शं.४, रा.१के.७

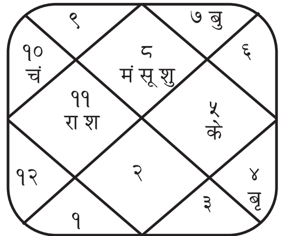
श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ मार्गशीर्षशुक्लपक्षः ने.सं. ११४६(थिंलाथ्व), ई.सं. २०२५ नोभेम्बर–डिसेम्बरः, दक्षिणायनं, हेमन्तर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : अनु. ज्ये. शत. पूभा. अश्वि. २

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
५	शुक्रः	प्रतिपद्	१६:५९	१३:१८	अनुराधा	१७:३८	१३:३३	अतिगण्डः	१२:३	राक्षसः	बालवः	४९:३५	वृश्चिकः	२६:३३	६:३०	१७:८	२१	**चन्द्रोदय**:, वैतडी विश्वनाथ मन्दिरमा मासपारायण मेला आरम्भ
६	शनिः	द्वितीया	२२:०	१५:१९	ज्येष्ठा	२३:४९	१६:३	सुकर्मा	१३:९	मुशलः	तैतिलः	५४:१७	१६:३	२६:३१	६:३१	१७:७	२२	धनुसि दृश्यसूर्य: १०:१० वादने
७	रविः	तृतीया	२६:१९	१७:४	मूलम्	२९:१८	१८:१५	धृतिः	१३:४६	सिद्धिः	वणिक्	५८:८	धनुः	२६:२८	६:३२	१७:७	२३	**भद्रा २९:४७ वादने आरम्भः**, प्रदोषकालः,
८	सोमः	चतुर्थी	२९:३९	१८:२४	पू.षा.	३३:५०	२०:५	शूलम्	१३:४०	उत्पातः	बवः	६०:०	२६:२८	२६:२६	६:३३	१७:७	२४	**भद्रा १८:२४ वादने समापनम्**
९	भौमः	पञ्चमी	३१:४७	१९:१६	उ.षा.	३७:१३	२१:२७	गण्डः	१२:४१	मानसः	बवः	०:५१	मकरः	२६:२३	६:३४	१७:७	२५	**विवाहपञ्चमी,** जनकपुरमा सीताराम विवाह पञ्चमी मेला, आबाल ब्रहमचारी षडानन्द जयन्ती
१०	बुधः	षष्ठी	३२:३८	१९:३८	श्रवणः	३९:२२	२२:१९	वृद्धिः	१०:४४	छत्रम्	कौलवः	२:२१	मकरः	२६:२१	६:३४	१७:७	२६	प्रदोषकाल:
११	गुरुः	सप्तमी	३२:१२	१९:२८	धनिष्ठा	४०:१६	२२:४२	ध्रुवः	७:४७	श्रीवत्सः	गरः	२:३४	१०:३४	२६:१८	६:३५	१७:७	२७	**भद्रारम्भः १९:२८ वादनात्, पञ्चकारम्भः १०:३४ वादने**
१२	शुक्रः	अष्टमी	३०:३२	१८:४९	शतभिषा	३९:५९	२२:३६	व्याघातः	३:५२ ५९:४	सौम्यः	भद्रा	१:३० ५९:१८	कुम्भः	२६:१६	६:३६	१७:६	२८	**भद्रा७:१२ वादने समापनम्, अष्टमीव्रतम्** , गोरखकाली-पूजनम्, गढीमाइ विशेष पूजा (वखुमद)
१३	शनिः	नवमी	२७:४५	१७:४३	पूभाप.	३८:३८	२२:४	वज्रः	५३:२३	कालदण्डः	तैतिलः	५६:०	१६:१४	२६:१४	६:३७	१७:६	२९	पाङ्गाश्रीवैष्णवीदेवीयात्रा , धनगडीदुर्गाजाँत,डोटीपोखरीजाँत
१४	रविः	दशमी	२४:०	१६:१३	उभाप	३६:२१	२१:१०	सिद्धिः	४७:०	सुस्थिरः	वणिक्	५१:४९	मीनः	२६:१२	६:३७	१७:६	३०	**भद्रा २७:२१ वादने आरम्भः**, कीर्तिपुरमा इन्द्रयणीयात्रा
१५	सोमः	एकादशी	१९:२६	१४:२४	रेवती	३३:१८	१९:५८	व्यतीपातः	४०:०	मातङ्गः	बवः	४६:५४	१९:५८	२६:१०	६:३८	१७:६	डि १	**भद्रा १४:२४ वादने समापनम्**, पञ्चकसमापनम् २०:० वादने, **मोक्षदा-एकादशीव्रतम्**, गीताजयन्ती, चाँगुनारायणमा महास्नान
१६	भौमः	द्वादशी	१४:१३	१२:२०	अश्विनी	२९:४१	१८:३१	वरीयन्	३२:३४	अमृतः	कौलवः	४१:२७	मेषः	२६:८	६:३९	१७:६	२	प्रदोषकालः, **प्रदोषव्रतम्**
१७	बुधः	त्रयोदशी	८:३४	१०:६	भरणी	२५:४०	१६:५६	परिघः	२४:४९	काणः	गरः	३५:३९	२२:३१	२६:६	६:४०	१७:६	३	विश्व अपाङ्ग दिवस, काशीस्थपिशाचमोचिनतीर्थश्राद्धम्
१८	गुरुः	चतुर्दशी	२:४० ५६:४५	७:४५ २९:२३	कृत्तिका	२१:२८	१५:१६	शिवः	१६:५५	लुम्बः	भद्रा	२९:४२	वृषः	२६:५	६:४१	१७:६	४	**भद्रा ७:४५-१८:३३ यावत्, पूर्णिमाव्रतम्** , कुठीधान्य लक्ष्मीपूजा, धनेश्वरमेला, गैडूपूजा (थिलापुन्हि) (योमरी पुन्हि) उधौलीपर्व, भपु अनन्तलिङ्गेश्वर मेला, रानीकोट कास्कीमा भगेर पूजा, बाघभैरव मैला पिशाचमोचनी चतुर्दशी, नुवाकोटदुप्चेश्वरमेला, **धान्यपूर्णिमा**, चम्पादेवी मेला, सोलु पञ्चन वायुथान पूजा दत्तात्रेय जयन्ती

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

७ गते अनुराधायां २ सूर्य: १५:४३ वादने
१० गते अनुराधायां ३ मा सूर्य: २२:३२
१३ गते अनुराधायां ४ मा सूर्य: २९:१५
१७ गते ज्येष्ठायां १ सूर्य: ११:५२ वादने
८ गते ज्येष्ठायां २ भौम: ८:१८ वादने
१२ गते ज्येष्ठायां ३ भौम: २१:२५ वादने
१७ गते ज्येष्ठायां ४ भौम: ९:५२ वादने
४ गते पुनः विशाखायां बुध: २६:७ वादने
७ गते पुनः तुलायां बुध: ७:२३ वादने
१० गते वृश्चिके शुक्र: ९:४६ वादने
६ गते शतभिषायां ४ राहु: ३०:२१ वादने
६ गते पूफायां २ केतु: ३०:२१ वादने

मार्गशीर्ष ११ गते गुरौ
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर–मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
५	शुक्रः	७:४:१४:५८	७:१३:७:५४	७:१७:४४:५७	७:३:३:११	३:०:४६:४१	६:२३:३३:४७	११:०:५०:८	१०:२०:६:२०	१४:२०:६:२०	-१४:४४	४१:२२	१९:५४ द
६	शनिः	७:५:१५:४९	७:२५:११:३६	७:१८:२८:५२	७:१:२७:१३	३:०:४४:२६	६:२४:४९:६	११:०:४८:३७	१०:२०:३:९	४:२०:३:९	-१४:२८	४१:५	२०:७ द
७	रविः	७:६:१६:४२	८:७:२०:५८	७:१९:१२:४९	७:०:२:५२	३:०:४२:१२	६:२६:४:१८	११:०:४७:५७	१०:१९:५९:५९	४:१९:५९:५९	-१४:१०	४२:२४	२०:१९ द
८	सोमः	७:७:१७:३६	८:१९:३९:६	७:१९:५६:४६	६:२८:४२:५	३:०:३९:५७	६:२७:१९:३१	११:०:४८:१२	१०:१९:56:४८	४:१९:56:४८	-१३:५३	४२:५४	२०:३२ द
९	भौमः	७:८:१८:३१	९:२:८:३९	७:२०:४०:४५	६:२७:४७:५७	३:०:३७:४२	६:२८:३४:४४	११:०:४८:२७	१०:१९:५३:३७	४:१९:५३:३७	-१३:३४	४३:२३	२०:४४ द
१०	बुधः	७:९:१९:२८	९:१४:५१:४०	७:२१:२४:४५	६:२६:५६:४२	३:०:३५:२७	६:२९:४९:५८	११:०:४८:४२	१०:१९:५०:२६	४:१९:५०:२६	-१३:१५	४३:५१	२०:५५ द
११	गुरुः	७:१०:२०:२७	९:२७:४९:३३	७:२२:८:४५	६:२६:२४:१६	३:०:३३:१२	७:१:५:१२	११:०:४८:५७	१०:१९:४७:१६	४:१९:४७:१६	-१२:५४	४४:१९	२१:७ द
१२	शुक्रः	७:११:२१:२६	१०:११:२:५८	७:२२:५२:४७	६:२५:५१:४९	३:०:३०:५६	७:२:२०:२७	११:०:४९:१२	१०:१९:४४:५	४:१९:४४:५	-१२:३४	४४:४५	२१:१७ द
१३	शनिः	७:१२:२२:२८	१०:२४:३१:४६	७:२३:३६:५०	६:२५:५९:२३	३:०:२७:४६	७:३:३५:४३	११:०:४९:२७	१०:१९:४०:५४	४:१९:४०:५४	-१२:१२	४५:११	२१:२८ द
१४	रविः	७:१३:२३:३०	११:८:१५:६	७:२४:२०:५५	६:२६:१२:३९	३:०:२३:५०	७:४:५०:६०	११:०:४९:४२	१०:१९:३७:४३	४:१९:३७:४३	-११:५०	४५:३५	२१:३८ द
१५	सोमः	७:१४:२४:३४	११:२२:११:२०	७:२५:५:०	६:२६:४४:१७	३:०:१९:५४	७:६:६:१७	११:०:४९:५६	१०:१९:३४:३२	४:१९:३४:३२	-११:२७	४५:५९	२१:४७ द
१६	भौमः	७:१५:२५:४०	०:६:१८:१४	७:२५:४९:८	६:२७:६:८	३:०:१५:५७	७:७:२१:३५	११:०:५०:११	१०:१९:३१:२२	४:१९:३१:२२	-११:३	४६:२२	२१:५७ द
१७	बुधः	७:१६:२६:४६	०:२०:३२:५८	७:२६:३४:०	६:२७:४७:५४	३:०:१२:१	७:८:३७:३	११:०:५०:३५	१०:१९:२८:११	४:१९:२८:११	-१०:३९	४६:४३	२२:५ द
१८	गुरुः	७:१७:२७:५४	१:४:५२:२०	७:२७:१८:५४	६:२८:२१:९	३:०:८:४	७:९:५२:३९	११:०:५१:२५	१०:१९:२५:०	४:१९:२५:०	-१०:१४	४७:४	२२:१४ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला
५	शुक्रः	३०:७	८:२८	१०:३२	१२:१५	१३:४४	१५:१०	१६:४६	१८:४२	२०:५७	२३:१६	२५:३३	२७:४८
६	शनिः	३०:३	८:२५	१०:२९	१२:११	१३:४०	१५:६	१६:४२	१८:३८	२०:५३	२३:१२	२५:२९	२७:४४
७	रविः	२९:५९	८:२१	१०:२५	१२:८	१३:३६	१५:२	१६:३८	१८:३४	२०:४९	२३:९	२५:२५	२७:४०
८	सोमः	२९:५५	८:१७	१०:२१	१२:४	१३:३२	१४:५८	१६:३४	१८:३०	२०:४५	२३:५	२५:२१	२७:३६
९	भौमः	२९:५१	८:१३	१०:१७	१२:०	१३:२८	१४:५४	१६:३०	१८:२६	२०:४१	२३:१	२५:१७	२७:३२
१०	बुधः	२९:४७	८:९	१०:१३	११:५६	१३:२४	१४:५०	१६:२६	१८:२२	२०:३७	२२:५७	२५:१३	२७:२८
११	गुरुः	२९:४३	८:५	१०:९	११:५२	१३:२०	१४:४६	१६:२२	१८:१९	२०:३३	२२:५३	२५:९	२७:२४
१२	शुक्रः	२९:३९	८:१	१०:५	११:४८	१३:१६	१४:४२	१६:१८	१८:१५	२०:२९	२२:४९	२५:५	२७:२१
१३	शनिः	२९:३५	७:५७	१०:१	११:४४	१३:१२	१४:३८	१६:१४	१८:११	२०:२५	२२:४५	२५:१	२७:१७
१४	रविः	२९:३१	७:५३	९:५७	११:४०	१३:८	१४:३४	१६:११	१८:७	२०:२१	२२:४१	२४:५७	२७:१३
१५	सोमः	२९:२७	७:५९	९:५३	११:३६	१३:४	१४:३०	१६:७	१८:३	२०:१७	२२:३७	२४:५३	२७:९
१६	भौमः	२९:२३	७:४५	९:४९	११:३२	१३:१	१४:२६	१६:३	१७:५९	२०:१३	२२:३३	२४:५०	२७:५
१७	बुधः	२९:१९	७:४१	९:४५	११:२८	२२:५७	१४:२३	१५:५९	१७:५५	२०:१०	२२:२९	२४:४६	२७:१
१८	गुरुः	२९:१५	७:३७	९:४१	११:२४	१२:५३	१४:१९	१५:५५	१७:५१	२०:६	२२:२५	२४:४२	२६:५७

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी अस्तः
बुधः	१२ गते बुधः पूर्वे उदयः २३:२५ वादने १४ गते मार्गी बुधः २५:१८ वादने
गुरुः	वक्री, उदयः
शुक्रः	मार्गी,उदयः
शनिः	वक्रः, उदयः ७ गते मार्गी शनिः १२:३३ वादने

पापांशाः

सू.५,७सू.६, १० सू.७, १३ सू.८, १७सू.९,मं.९, ८मं.१०, १२मं. ११, १७मं.१२, शं.४, रा.१के७, ६रा.१२ के.६

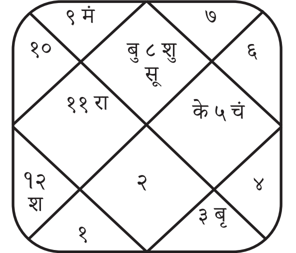
श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ पौषकृष्णपक्षः ने.सं. ११४६ (थिंलागा) ई.सं. २०२५ डिसेम्बरः, दक्षिणायनं, हेमन्तर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : पुन. ति, पूफा. चि. स्वा, मू

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
	१९	शुक्रः	प्रतिपद्	५०:५९	२७:५	रोहिणी	१७:१७	१३:३६	सिद्धः	९:१	मित्रम्	बालवः	२३:४९	२४:४८	२६:३	६:४१	१७:७	५	कोशीकोका संगम मेला
	२०	शनिः	द्वितीया	४५:३४	२४:५६	मृगशिरा	१३:२२	१२:३	साध्यः	१:१८ ५३:५६	वज्रः	तैतिलः	१८:१२	मिथुनम्	२६:१	६:४२	१७:७	६	द्विपुष्करः १२:३ वादने यावत्
	२१	रविः	तृतीया	४०:४४	२३:०	आर्द्रा	९:५३	१०:४०	शुक्लः	४७:०	ध्वंक्षः	वणिक्	१३:३	२७:४७	२६:०	६:४३	१७:७	७	भद्रा ११:५६-२३:० यावत्
	२२	सोमः	चतुर्थी	३६:३८	२१:२३	पुनर्वसुः	७:१	९:३२	ब्रह्म	४०:४१	धूम्रः	बवः	८:३४	कर्कटः	२५:५९	६:४४	१७:७	८	प्रदोषकालः
	२३	भौमः	पञ्चमी	३३:२६	२०:७	तिष्यः	४:५९	८:४४	ऐन्द्रः	३५:६	प्रवर्धमानः	कौलवः	४:५४	कर्क	२५:५७	६:४४	१७:७	९	
	२४	बुधः	षष्ठी	३१:१९	१९:१७	अश्लेषा	३:५४	८:१९	वैधृतिः	३०:२०	राक्षसः	गरः	२:१३	८:१८	२५:५६	६:४५	१७:७	१०	भद्रा १९:१७ वादने आरम्भः, प्रदोषकालः, चम्पाषष्ठी, मानवअधिकार दिवस
	२५	गुरुः	सप्तमी	३०:२३	१८:५५	मघा	३:५७	८:२०	विष्कुम्भः	२६:३१	मुशलः	भद्रा	०:४१	सिंहः	२५:५५	६:४६	१७:८	११	भद्रा ७:२ वादने समापनम्
	२६	शुक्रः	अष्टमी	३०:४४	१९:४	पू.फा.	५:११	८:५१	प्रीतिः	२३:४०	सिद्धिः	बालवः	०:२३	१५:३	२५:५४	६:४६	१७:८	१२	अष्टमीव्रतम्, गोरखकाली-पूजनम्
	२७	शनिः	नवमी	३२:२३	१९:४४	उ.फा.	७:४०	९:५१	आयुष्मान्	२१:४९	उत्पातः	तैतिलः	१:२३	कन्या	२५:५३	६:४७	१७:८	१३	शुक्र पूर्वास्त १२:२५ वादने
	२८	रविः	दशमी	३५:१७	२०:५४	हस्तः	११:२३	११:२१	सौभाग्य	२०:५५	मानसः	वणिक्	३:४०	२४:१६	२५:५२	६:४८	१७:९	१४	भद्रा ८:१६-२०:५४ यावत् , दिशिपूजा
	२९	सोमः	एकादशी	३९:१६	२२:३१	चित्रा	१६:१३	१३:१७	शोभनः	२०:५३	मुद्गरः	बवः	७:८	तुला	२५:५२	६:४८	१७:९	१५	सफला-एकादशीव्रतम्
पौ	१	भौमः	द्वादशी	४४:६	२४:२७	स्वाती	२१:५६	१५:३५	अतिगण्डः	२१:३२	ध्वजः	कौलवः	११:३५	तुला	२५:५१	६:४९	१७:९	१६	धनुसि सूर्यः १३:३३ वादने, पौषसङ्क्रान्ति, त्रिपुष्करः १५:३५–२४:२७ वादने यावत्
	२	बुधः	त्रयोदशी	४९:२६	२६:३६	विशाखा	२८:१५	१८:७	सुकर्मा	२२:३९	धाता	गरः	१६:४३	११:२८	२५:५१	६:४९	१७:१०	१७	भद्रा २६:३६ वादने आरम्भः, प्रदोषव्रतम्
	३	गुरुः	चतुर्दशी	५४:५१	२८:४६	अनुराधा	३४:४७	२०:४५	धृतिः	२३:५८	आनन्दः	भद्रा	२२:९	वृश्चिकः	२५:५०	६:५०	१७:१०	१८	भद्रा१५:४२ वादने यावत्, दिशिचह्रे पूजा
	४	शुक्रः	अमावस्या	५९:५२	३०:४८	ज्येष्ठा	४१:५	२३:१७	शूलम्	२५:९	चरः	चतुष्पदः	२७:२४	२३:१७	२५:५०	६:५१	१७:११	१९	औँसी, दर्शश्राद्ध, (निशि, हलो बार्ने), वेत्रावती गोकर्ण, वराहक्षेत्र विष्णुपादुका, कोशी, गण्डकी आदि तीर्थमा स्नान दान श्राद्धादि, गयामौनी औँसी

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२० गते ज्येष्ठायां २ सूर्यः १८: २४ वादने
२३ गते ज्येष्ठायां ३ सूर्यः २४:५१ वादने
२७ गते ज्येष्ठायां ४ सूर्यः ७:१४ वादने
१ गते मूले १ धनुसि सूर्यः १३:३३ वादने
४ गते मूले २ सूर्यः १९:४९ वादने
२१ गते मूले १ धनुसि भौमः २०:४५ वादने
२६ गते मूले २ भौमः ७:२९ वादने
१ गते मूले ३ भौमः १८:२ वादने
२० गते वृश्चिके बुधः १६:३५ वादने
२३ गते अनुराधायां बुधः २५:५२ वादने
२० गते पुनः पुनर्वसौ ३मिथुने गुरुः ७:४५ वादने
१२ गते अनुराधायां शुक्रः २५:३५ वादने
२३ गते ज्येष्ठायां शुक्रः १६:३५ वादने
४ गते मूले धनुसि शुक्रः ३०:४२ वादने

मंसिर २५ गते गुरौ
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरु	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तर–मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	१९	शुक्रः	७:१८:२९:३	१:१९:१२:३९	७:२८:३:४९	६:२८:५८:५८	३:०:४:७	७:११:७:५६	११:०:५२:१५	१०:१९:२१:४९	४:१९:२१:४९	-९:४८	४७:२४	२२:२२ द
	२०	शनिः	७:१९:३०:१३	२:३:२९:५७	७:२८:४८:४५	६:२९:४२:१७	३:०:०:१०	७:१२:२३:१३	११:०:५३:५	१०:१९:१८:३९	४:१९:१८:३९	-९:२२	४७:४२	२२:२९ द
	२१	रविः	७:२०:३१:२४	२:१७:४०:४९	७:२९:३३:४१	७:०:२६:५	२:२९:५६:१३	७:१३:३८:३०	११:०:५३:५५	१०:१९:१५:२८	४:१९:१५:२८	-८:५६	४८:०	२२:३६ द
	२२	सोमः	७:२१:३२:३६	३:१:४२:१६	८:०:१८:३९	७:१:२०:२८	२:२९:५२:१६	७:१४:५३:४८	११:०:५४:४५	१०:१९:१२:१७	४:१९:१२:१७	-८:२९	४८:१६	२२:४३ द
	२३	भौमः	७:२२:३३:४९	३:१५:३१:४७	८:१:३:३८	७:२:२६:०	२:२९:४८:१८	७:१६:९:७	११:०:५५:३४	१०:१९:९:६	४:१९:९:६	-८:१	४८:३१	२२:४९ द
	२४	बुधः	७:२३:३५:४	३:२९:७:२५	८:१:४८:३७	७:३:३५:४२	२:२९:४२:३४	७:१७:२४:२६	११:०:५६:२४	१०:१९:५:५५	४:१९:५:५५	-७:३३	४८:४६	२२:५४ द
	२५	गुरुः	७:२४:३६:१९	४:१२:२७:५८	८:२:३३:३८	७:४:५२:४	२:२९:३६:२२	७:१८:४०:७	११:०:५७:१४	१०:१९:२:४५	४:१९:२:४५	-७:४	४८:५९	२३:० द
	२६	शुक्रः	७:२५:३७:३५	४:२५:३२:५७	८:३:१८:३९	७:६:७:२७	२:२९:३०:१०	७:१९:५५:५१	११:०:५८:४	१०:१८:५९:३४	४:१८:५९:३४	-६:३६	४९:११	२३:४ द
	२७	शनिः	७:२६:३८:५२	५:८:२२:४०	८:४:३:४२	७:७:२४:४	२:२९:२३:५७	७:२१:११:३६	११:०:५८:५९	१०:१८:५६:२३	४:१८:५६:२३	-६:६	४९:२२	२३:९ द
	२८	रविः	७:२७:४०:१०	५:२०:५८:९	८:४:४८:४५	७:८:४४:४८	२:२९:१७:४५	७:२२:२७:२०	११:१:०:५९	१०:१८:५३:१२	४:१८:५३:१२	-५:३७	४९:३१	२३:१२ द
	२९	सोमः	७:२८:४१:२९	६:३:२१:११	८:५:३३:४९	७:१०:६:१४	२:२९:११:३२	७:२३:४३:६	११:१:३:०	१०:१८:५०:२	४:१८:५०:२	-५:७	४९:४०	२३:१६ द
पौ	१	भौमः	७:२९:४२:४८	६:१५:३४:१०	८:६:१८:५५	७:११:२०:२९	२:२९:५:२०	७:२४:५८:५१	११:१:५:०	१०:१८:४६:५१	४:१८:४६:५१	-४:३७	४९:४७	२३:१९ द
	२	बुधः	८:०:४४:९	६:२७:४०:००	८:७:४:०	७:१२:३१:२०	२:२८:५९:७	७:२६:१४:२०	११:१:७:१	१०:१८:४३:४०	४:१८:४३:४०	-४:७	४९:५३	२३:२१ द
	३	गुरुः	८:१:४५:३०	७:९:४१:५८	८:७:४९:१९	७:१३:४६:१८	२:२८:५२:५४	७:२७:२९:४२	११:१:९:१	१०:१८:४०:२९	४:१८:४०:२९	-३:३६	४९:५८	२३:२३ द
	४	शुक्रः	८:२:४६:५१	७:२१:४३:५४	८:८:३४:४३	७:१५:८:४१	२:२८:४६:४१	७:२८:४५:४	११:१:११:२	१०:१८:३७:१८	४:१८:३७:१८	-३:५	५०:२	२३:२५ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला
१९	शुक्रः	२९:१२	७:३३	९:३७	११:२०	१२:४९	१४:१५	१५:५१	१७:४७	२०:२	२२:२१	२४:३८	२६:५३
२०	शनिः	२९:८	७:२९	९:३३	११:१६	१२:४५	१४:११	१५:४७	१७:४३	१९:५८	२२:१७	२४:३४	२६:४९
२१	रविः	२९:४	७:२६	९:३०	११:१२	१२:४१	१४:७	१५:४३	१७:३९	१९:५४	२२:१३	२४:३०	२६:४५
२२	सोमः	२९:०	७:२२	९:२६	११:९	१२:३७	१४:३	१५:३९	१७:३५	१९:५०	२२:१०	२४:२६	२६:४१
२३	भौमः	२८:५६	७:१८	९:२२	११:५	१२:३३	१३:५९	१५:३५	१७:३१	१९:४६	२२:६	२४:२२	२६:३७
२४	बुधः	२८:५२	७:१४	९:१८	११:१	१२:२९	१३:५५	१५:३१	१७:२७	१९:४२	२२:२	२४:१८	२६:३३
२५	गुरुः	२८:४८	७:१०	९:१४	१०:५७	१२:२५	१३:५१	१५:२७	१७:२३	१९:३८	२१:५८	२४:१४	२६:२९
२६	शुक्रः	२८:४४	७:६	९:१०	१०:५३	१२:२१	१३:४७	१५:२३	१७:२०	१९:३४	२१:५४	२४:१०	२६:२५
२७	शनिः	२८:४०	७:२	९:६	१०:४९	१२:१७	१३:४३	१५:१९	१७:१६	१६:३०	२१:५०	२४:६	२६:२२
२८	रविः	२८:३६	६:५८	९:२	१०:४५	१२:१३	१३:३९	१५:१५	१७:१२	१९:२६	२१:४६	२४:२	२६:१८
२९	सोमः	२८:३२	६:५४	८:५८	१०:४१	१२:९	१३:३५	१५:१२	१७:८	१९:२२	२१:४२	२३:५८	२६:१४

पौषः २०८२

गते	वासरः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	बृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः
१	भौमः	६:५०	८:५४	१०:३७	१२:५	१३:३१	१५:८	१७:४	१९:१८	२१:३८	२३:५४	२६:१०	२८:२८
२	बुधः	३०:४२	८:५०	१०:३३	१२:२	१३:२७	१५:४	१७:०	१९:१४	२१:३४	२३:५१	२६:६	२८:२४
३	गुरुः	३०:३८	८:४६	१०:२९	११:५८	१३:२४	१५:०	१६:५६	१९:११	२१:३०	२३:४७	२६:२	२८:२०
४	शुक्रः	३०:३४	८:४२	१०:२५	११:५४	१३:२०	१४:५६	१६:५२	१९:७	२१:२६	२३:४३	२५:५८	२८:१७

२०८२ साल पुस महिनाको १ गते ३०:४६ बजे धनु लग्नको आरम्भ दोस्रो पटक हुन्छ। १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी अस्तः
बुधः	मार्गी उदयः
गुरुः	वक्री, उदयः
शुक्रः	मार्गी, उदयः २७ गते शुक्रः पूर्वे अस्तः १२:२५ वादने
शनिः	मार्गीः, उदयः

पापांशाः

सू.९, २०सू.१०, २३सू११, २७सू१२, १सू१, ४सू२, मं१२, २१मं१, २६मं.२, १मं३, शं.४, रा.१२के.६

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ पौषशुक्लपक्षः ने.सं. ११४६(पोहेलाथ्व), ई.सं. २०२५ डिसेम्बरः–२०२६ जनवरी, दक्षिणायनं, हेमन्तर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः

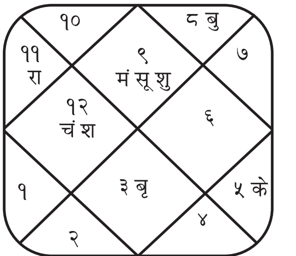
पापर्क्षाणि : मू. शत, पूभा, अश्वि,आ

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिमा	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
५	शनिः	प्रतिपद्	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	मूलम्	४६:४६	२५:३४	गण्डः	२५:५६	गदः	किंस्तुघ्नः	३२:९	धनुः	२५:५०	६:५१	१७:११	२०	तोललोसार , वैतडी विश्वनाथ मन्दिरमा मासपारायण मेला समापन
६	रविः	प्रतिपद्	४:१०	८:३२	पू.षा.	५१:३३	२७:२९	वृद्धिः	२६:४	शुभः	बालवः	३५:५८	धनुः	२५:५०	६:५२	१७:१२	२१	**चन्द्रोदयः**, मकरे दृश्यसूर्यः २०:४२ वादने, **त्रिपुष्कर-आरम्भः २७:३९ वादने**
७	सोमः	द्वितीया	७:२७	९:५१	उ.षा.	५५:१३	२८:५८	ध्रुवः	२५:२२	मृत्युः	तैतिलः	३८:४०	९:५४	२५:५०	६:५२	१७:१२	२२	
८	भौमः	तृतीया	९:३२	१०:४२	श्रवणः	५७:४०	२९:५७	व्याघातः	२३:४४	पद्मः	वणिक्	४०:६	मकर	२५:५०	६:५३	१७:१३	२३	**भद्रा २२:५५ वादने आरम्भः**, प्रदोषकालः
९	बुधः	चतुर्थी	१०:२०	११:१	धनिष्ठा	५८:५१	३०:२६	हर्षणः	२१:६	मित्रम्	बवः	४०:१५	१८:१५	२५:५०	६:५३	१७:१३	२४	**भद्रा ११:१ वादने समापनम्, पञ्चकारम्भः १८:१५ वादनात्**
१०	गुरुः	पञ्चमी	९:५०	१०:५०	शतभिषा	५८:५२	३०:२६	वज्रः	१७:३०	वज्रः	कौलवः	३९:८	कुम्भः	२५:५०	६:५४	१७:१४	२५	क्रिसमस डे
११	शुक्रः	षष्ठी	८:७	१०:९	पूभाप.	५७:४६	३०:०	सिद्धिः	१२:५७	ध्वंक्षः	गरः	३६:५१	२४:९	२५:५०	६:५४	१७:१४	२६	प्रदोषकालः
१२	शनिः	सप्तमी	५:१७	९:२	उभाप	५५:४०	२९:११	व्यतीपातः	७:३२	धूम्रः	भद्रा	३३:३१	मीनः	२५:५१	६:५५	१७:१५	२७	**भद्रा ९:२ – २०:१९ वादने समापनम्**
१३	रविः	अष्टमी	१:३० ५६:५५	७:३१ २९:४१	रेवती	५२:४९	२८:३	वरीयन्	१:२२ ५४:३४	प्रवर्धमानः	बालवः	२९:१८	२८:३	२५:५२	६:५५	१७:१६	२८	**अष्टमीव्रतम्** , गोरखकाली-पूजनम्, श्वेतमत्स्येन्द्रनाथस्नान (जनबहाद्यन्हव), **पञ्चकसमापनम् २८:३ वादने**
१४	सोमः	दशमी	५१:४३	२७:३६	अश्विनी	४९:२०	२६:३९	शिवः	४७:१६	राक्षसः	तैतिलः	२४:२३	मेषः	२५:५२	६:५५	१७:१६	२९	
१५	भौमः	एकादशी	४६:५	२५:२२	भरणी	४५:२५	२५:६	सिद्ध	३९:३७	मुशलः	वणिक्	१८:५६	३०:४१	२५:५३	६:५५	१७:१७	३०	**भद्रा १४:३०-२५:२२ यावत्, त्रिपुष्कर-आरम्भः २५:२२ वादने, पुत्रदा-एकादशीव्रतम्** , तमुल्होसार, मन्वादि , कवि शिरोमणि लेखनाथ जयन्ती
१६	बुधः	द्वादशी	४०:१२	२३:१	कृत्तिका	४१:१५	२३:२६	साध्यः	३१:४४	सिद्धिः	बवः	१३:९	वृषः	२५:५४	६:५६	१७:१८	३१	**प्रदोषव्रतम्** , मुस्याडूलि
१७	गुरुः	त्रयोदशी	३४:१८	२०:३९	रोहिणी	३७:४	२१:४६	शुभः	२३:४९	उत्पातः	कौलवः	७:१४	वृषः	२५:५५	६:५६	१७:१८	जन १	ईसं २०२६ आरम्भः
१८	शुक्रः	चतुर्दशी	२८:३५	१८:२३	मृगशिरा	३३:५	२०:११	शुक्लः	१६:२	मानसः	गरः	१:२४ ५५:५२	८:५७	२५:५६	६:५६	१७:१९	२	**भद्रा १८:२३-२९:१८ यावत्**, सिन्धुपाल्चोक जैमन्थैपीनारायणमेला
१९	शनिः	पूर्णिमा	२३:१६	१६:१५	आर्द्रा	२९:३०	१८:४५	ब्रह्म	८:३०	मुद्गरः	बालवः	५०:४९	मिथुनम्	२५:५७	६:५७	१७:२०	३	**पूर्णिमाव्रतम्**, सत्यव्रत, माघस्नानारम्भः, **श्रीस्वस्थानीव्रत सुरु**, शालिनदीमेलारम्भ, चागुनारायण हैगु, (चागुनारायणकलशयात्रा), मिलापून्हि, दोलखा देवलाङ्गलेश्वर महादेवमेला, भक्तपुर हनुमत्तीर्थ त्रिवेणीमेला

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

७ गते मूले ३ सूर्यः २६:२ वादने
११ गते मूले ४ सूर्यः ८:१३ वादने
१४ गते पूषायां १ सूर्यः १४:२२ वादने
१७ गते पूषायां २ सूर्यः २०:३१ वादने
५ गते मूले ४ भौमः २७:५५ वादने
१० गते पूषायां १ भौमः १२:२० वादने
१४ गते पूषायां २ मा भौमः २०:३५ वादने
१८ गते पूषायां ३ मा भौमः २८:४३ वादने
५ गते ज्येष्ठायां बुधः ९:१५ वादने
१४ गते मूले धनुसि बुधः १२:३७ वादने
१५ गते पूषायां शुक्रः २१:२८ वादने

पौष १२ गते शनौ
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
५	शनिः	८:३:४८:१३	८:३:४९:४१	८:९:२०:७	७:१६:३१:४२	२:२८:४०:२३	८:०:०:२७	११:१:१३:२	१०:१८:३४:८	४:१८:३४:८	-२:३४	५०:४	२३:२६ द
६	रविः	८:४:४९:३६	८:१६:२:३५	८:१०:५:३३	७:१७:५४:५८	२:२८:३३:२	८:१:१५:४९	११:१:१५:३	१०:१८:३०:५७	४:१८:३०:५७	-२:३	५०:६	२३:२६ द
७	सोमः	८:५:५१:००	८:२८:२५:३१	८:१०:५१:३१	७:१९:२०:२८	२:२८:२५:४२	८:२:३१:१२	११:१:१७:३	१०:१८:२७:४६	४:१८:२७:४६	-१:३२	५०:६	२३:२६ द
८	भौमः	८:६:५२:२४	९:११:०:५१	८:११:३७:३१	७:२०:४६:१	२:२८:१८:२१	८:३:४६:३५	११:१:१९:४	१०:१८:२४:३५	४:१८:२४:३५	-१:१	५०:५	२३:२६ द
९	बुधः	८:७:५३:४८	९:२३:५०:२४	८:१२:२३:३२	७:२२:१०:१३	२:२८:११:०	८:५:१:५८	११:१:२२:८	१०:१८:२१:२५	४:१८:२१:२५	-०:३०	५०:२	२३:२५ द
१०	गुरुः	८:८:५५:१३	१०:६:५५:११	८:१३:९:३३	७:२३:३५:२	२:२८:३:३९	८:६:१७:२२	११:१:२५:१९	१०:१८:१८:१४	४:१८:१८:१४	०:१	४९:५९	२३:२४ द
११	शुक्रः	८:९:५६:३८	१०:२०:१५:३१	८:१३:५५:३६	७:२५:६:५६	२:२७:५६:१९	८:७:३२:४५	११:१:२८:३०	१०:१८:१५:३	४:१८:१५:३	०:३२	९:५४	२३:२२ द
१२	शनिः	८:१०:५८:४	११:३:५०:५५	८:१४:४१:३९	७:२६:४१:२४	२:२७:४८:५८	८:८:४८:९	११:१:३१:४२	१०:१८:११:५२	४:१८:११:५२	१:२	९:४८	२३:१९ द
१३	रविः	८:११:५९:३०	११:१७:४०:१०	८:१५:२७:४२	७:२८:१२:५३	२:२७:४१:३७	८:१०:३:३३	११:१:३४:५३	१०:१८:८:४१	४:१८:८:४१	१:३३	४९:४१	२३:१६ द
१४	सोमः	८:१३:०:५६	०:१:४१:२१	८:१६:१३:४७	७:२९:३९:२३	२:२७:३४:१६	८:११:१८:५७	११:१:३८:४	१०:१८:५:३१	४:१८:५:३१	२:३	४९:३३	२३:१३ द
१५	भौमः	८:१४:२:२२	०:१५:५१:५७	८:१६:५९:५१	८:१:६:२८	२:२७:२६:५५	८:१२:३४:२१	११:१:४१:१६	१०:१८:२:२०	४:१८:२:२०	२:३४	४९:२४	२३:९ द
१६	बुधः	८:१५:३:४९	१:०:८:५८	८:१७:४५:५७	८:२:३९:४२	२:२७:१९:८	८:१३:४९:४५	११:१:४४:२७	१०:१७:५९:९	४:१७:५९:९	३:४	४९:१३	२३:५ द
१७	गुरुः	८:१६:५:१५	१:१४:२९:०	८:१८:३२:३	८:४:१५:१७	२:२७:१०:३९	८:१५:५:९	११:१:४७:३८	१०:१७:५५:५८	४:१७:५५:५८	३:३३	४९:१	२३:१ द
१८	शुक्रः	८:१७:६:४२	१:२८:४८:७	८:१९:१८:१०	८:५:४७:१६	२:२७:२:११	८:१६:२०:३३	११:१:५०:५०	१०:१७:५२:४८	४:१७:५२:४८	४:३	४८:४८	२२:५५ द
१९	शनिः	८:१८:८:९	२:१३:२:३५	८:२०:४:१७	८:७:१५:३३	२:२६:५३:४२	८:१७:३५:५७	११:१:५४:५४	१०:१७:४९:३७	४:१७:४९:३७	४:३३	४८:३४	२२:५० द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः
५	शनिः	३०:३०	८:३८	१०:२१	११:५०	१३:१६	१४:५२	१६:४८	१९:३	२१:२२	२३:३९	२५:५४	२८:१३
६	रविः	३०:२७	८:३४	१०:१७	११:४६	१३:१२	१४:४८	१६:४४	१८:५९	२१:१८	२३:३५	२५:५०	२८:९
७	सोमः	३०:२३	८:३१	१०:१३	११:४२	१३:८	१४:४४	१६:४०	१८:५५	२१:१५	२३:३१	२५:४६	२८:५
८	भौमः	३०:१९	८:२७	१०:१०	११:३८	१३:४	१४:४०	१६:३६	१८:५१	२१:११	२३:२७	२५:४२	२८:१
९	बुधः	३०:१५	८:२३	१०:६	११:३४	१३:०	१४:३६	१६:३२	१८:४७	२१:७	२३:२३	२५:३८	२७:५७
१०	गुरुः	३०:११	८:१९	१०:२	११:३०	१२:५६	१४:३२	१६:२८	१८:४३	२१:३	२३:१९	२५:३४	२७:५३
११	शुक्रः	३०:७	८:१५	९:५८	११:२६	१२:५२	१४:२८	१६:२४	१८:३९	२०:५९	२३:१५	२५:३०	२७:४९
१२	शनिः	३०:३	८:११	९:५४	११:२२	१२:४८	१४:२४	१६:२१	१८:३५	२०:५५	२३:११	२५:२७	२७:४५
१३	रविः	२९:५९	८:७	९:५०	११:१८	१२:४४	१४:२०	१६:१७	१८:३१	२०:५१	२३:७	२५:२३	२७:४१
१४	सोमः	२९:५५	८:३	९:४६	११:१४	१२:४०	१४:१६	१६:१३	१८:२७	२०:४७	२३:३	२५:१९	२७:३७
१५	भौमः	२९:५१	७:५९	९:४२	११:१०	१२:३६	१४:१३	१६:९	१८:२३	२०:४३	२२:५९	२५:१५	२७:३३
१६	बुधः	२९:४७	७:५५	९:३८	११:६	१२:३२	१४:९	१६:५	१८:१९	२०:३९	२२:५५	२५:११	२७:२९
१७	गुरुः	२९:४३	७:५१	९:३४	११:३	१२:२९	१४:५	१६:१	१८:१६	२०:३५	२२:५२	२५:७	२७:२५
१८	शुक्रः	२९:३९	७:४७	९:३०	१०:५९	१२:२५	१४:१	१५:५७	१८:१२	२०:३१	२२:४८	२५:३	२७:२१
१९	शनिः	२९:३५	७:४३	९:२६	१०:५५	१२:२१	१३:५७	१५:५३	१८:८	२०:२७	२२:४४	२४:५९	२७:१८

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला ।

ग्रहः	वक्रमार्गं– उदयास्तः
भौमः	मार्गी, अस्तः
बुधः	मार्गी उदयः १४ गते बुधः पूर्वे अस्तः ७:३६ वादने
गुरुः	वक्री, उदयः
शुक्रः	मार्गी , अस्तः
शनिः	मार्गीः, उदयः

पापांशाः

सू.२, ७सू.३, ११सू४, १४सू५, १७सू६, मं३, ५मं४, १०मं.५, १४मं६, १८मं७, शं.४, रा.१२के.६

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ माघकृष्णपक्षः ने.सं. ११४६ (पोहेलागा), ई.सं. २०२६ जनवरी,दक्षिणायनं हेमन्त +उत्तरायणं शिशिरर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि:

पूफा. चि. स्वा. उषा.

	गते	वासर:	तिथि:	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिमा	सू.उ	सू.अ	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
	२०	रवि:	प्रतिपद्	१८:३२	१४:२२	पुनर्वसु:	२६:३१	१७:३३	ऐन्द्र:	१:२४ ५४: ५३	ध्वज:	तैतिल:	४६:२६	११:५०	२५:५८	६:५७	१७:२०	४	**त्रिपुष्कर: १४:२२ –१७:३३ वादने यावत्**
	२१	सोम:	द्वितीया	१४:३२	१२:४६	तिष्य:	२४:१७	१६:४०	विष्कुम्भ:	४८:२	धाता	वणिक्	४२:५३	कर्कट:	२६:०	६:५७	१७:२१	५	**भद्रा २४:७ वादने आरम्भ:**, गुरुगोविन्दसिंह जयन्ती
	२२	भौम:	तृतीया	११:२९	११:३३	अश्लेषा	२३:०	१६:९	प्रीति:	४३:५९	आनन्द:	बव:	४०:२१	१६:९	२६:१	६:५७	१७:२२	६	**भद्रा ११:३३ वादने समापनम्**, प्रदोषकाल: , काशीमा बडागणेश उत्सव
	२३	बुध:	चतुर्थी	९:३०	१०:४६	मघा	२२:४७	१६:५	आयुष्मान्	३९:५१	चर:	कौलव:	३८:५८	सिंह:	२६:३	६:५८	१७:२३	७	अरनिको स्मृति दिवस
	२४	गुरु:	पञ्चमी	८:४४	१०:२७	पू.फा.	२३:४६	१६:२८	सौभाग्य	३६:४०	गद:	गर:	३८:५	२२:३९	२६:४	६:५८	१७:२३	८	नेपाल ज्योतिष परिषद् स्थापना दिवस
	२५	शुक्र:	षष्ठी	९:१५	१०:४०	उ.फा.	२६:०	१७:२२	शोभन:	३४:३०	शुभ:	भद्रा	३९:५९	कन्या	२६:६	६:५८	१७:२४	९	**भद्रा १०:४०-२२:५७ यावत्**, प्रदोषकाल: , संगतसंस्कृति दिवस
	२६	शनि:	सप्तमी	११:३	११:२३	हस्त:	२९:२८	१८:४५	अतिगण्ड:	३३:१७	मृत्यु:	बालव:	४२:२५	कन्या	२६:८	६:५८	१७:२५	१०	
	२७	रवि:	अष्टमी	१४:५	१२:३६	चित्रा	३४:४	२०:३६	सुकर्मा	३२:५९	पद्म:	तैतिल:	४६:१	७:३७	२६:१०	६:५८	१७:२६	११	**अष्टमीव्रतम्, गोरखकाली-पूजनम्** , ललितपुरमा शङ्खमूलम्स्नान, पृथ्वीजयन्ती, राष्ट्रिय एकाता दिवस, स्वामी परमानन्द स्मृति दिवस
	२८	सोम:	नवमी	१८:१२	१४:१५	स्वाती	३९:३८	२२:४९	धृति:	३३:२६	छत्रम्	वणिक्	५०:३५	तुला	२६:१२	६:५८	१७:२७	१२	**भद्रा २७:१२ वादने आरम्भ:**
	२९	भौम:	दशमी	२३:७	१६:१३	विशाखा	४५:५२	२५:१९	शूलम्	३४:२७	श्रीवत्स:	बव:	५५:४७	१८:४०	२६:१४	६:५८	१७:२७	१३	**भद्रा १६:१३ वादने समापनम्**
	३०	बुध:	एकादशी	२८:३१	१८:२२	अनुराधा	५२:२५	२७:५६	गण्ड	३५:४५	सौम्य:	कौलव:	६०:०	वृश्चिक:	२६:१६	६:५८	१७:२८	१४	मकरे सूर्य: २१:१० वादने, **षड्तिला-एकादशीव्रतम्**
मा	१	गुरु:	द्वादशी	३३:५७	२०:३३	ज्येष्ठा	५८:५०	३०:३०	वृद्धि:	३७:३	कालदण्ड:	कौलव:	१:१६	३०:३०	२६:१८	६:५८	१७:२९	१५	**माघसङ्क्रान्ति**:, उत्तराणारम्भ:, देवघाटमकरस्नानारम्भ,रुरु रिडीक्षेत्रमा त्रिदिवसीय मेला, माघीपर्व,वराहक्षेत्रमा त्रिवेणीमकरस्नान मेला, (घ्याचाकु सल्हुँ),तेह्रथुम गौखुरी मेला, **शिशिरऋतु आरम्भ**
	२	शुक्र:	त्रयोदशी	३८:५८	२२:३३	मूलम्	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	ध्रुव:	३८:१	सुस्थिर:	गर:	६:३२	धनु:	२६:२०	६:५८	१७:३०	१६	**भद्रा २२:३३ वादने आरम्भ:, प्रदोषव्रतम्** , राष्ट्रिय भूकम्प सुरक्षा दिवस
	३	शनि:	चतुर्दशी	४३:१२	२४:१५	मूलम्	४:४४	८:५१	व्याघात:	३८:२५	गद:	भद्रा	११:१२	धनु:	२६:२३	६:५८	१७:३१	१७	**भद्रा ११:२६ वादने समापनम्** , लैचहेपूजा
	४	रवि:	अमावस्या	४६:२४	२५:३१	पू.षा.	९:४६	१०:५२	हर्षण:	३८:४	शुभ:	चतुष्पद:	१४:५७	१७:१८	२६:२५	६:५७	१७:३२	१८	औँसी, दर्शश्राद्ध, हलो तथा निशि, बार्ने , कलियुगादि, आर्यघाटक्षेत्रे माधवनारायणमेला, नवलपरासी त्रिवेणीमेला, नारायणीमा त्रिवेणीस्नान

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२० गते पूषायां ३ सूर्य: २६:३९ वादने
२४ गते पूषायां ४ सूर्य:८:४८ वादने
२७ गते उषायां १ सूर्य: १४:५८ वादने
३० गते उषायां २ मकरे सूर्य: २१:१०
३ गते उषायां ३ सूर्य: २७:२५ वादने
२३ गते पूषायां ४ भौम: १२:४६ वादने
२७ गते उषायां १ भौम: २०:२ वादने
१ गते उषायां २ भौम: २६:४२ वादने
२२ गते पूषायां बुध: २८:९ वादने
१ गते उषायां बुध: १०:१२ वादने
३ गते मकरे बुध: ११:२ वादने
२० गते पुनः पुर्नवसौ २ गुरु: २१:४६ वादने
२६ गते उषायां शुक्र: १२:९ वादने
२८ गते मकरे शुक्र: २८:९ वादने
४ गते अभिजिति शुक्र: ११:५९ वादने

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासर:	सूर्य:	चन्द्र:	भौम:	बुध:	गुरु:	शुक्र:	शनि:	राहु:	केतु:	वेलान्तर-मि	चर: मि	क्रान्त्यांशा:
	२०	रवि:	८:१९:९:३५	२:२७:९:१३	८:२०:५०:२५	८:८:४४:३४	२:२६:४५:१४	८:१८:५१:२१	११:१:५९:१६	१०:१७:४६:२६	४:१७:४६:२६	५:१	४८:१९	२२:४४ द
	२१	सोम:	८:२०:११:२	३:११:५:१३	८:२१:३६:३३	८:१०:२०:७	२:२६:३६:४५	८:२०:६:४५	११:२:३:३८	१०:१७:४३:१५	४:१७:४३:१५	५:२९	४८:३	२२:३७ द
	२२	भौम:	८:२१:१२:२८	३:२४:४८:१९	८:२२:२२:४१	८:११:५५:३९	२:२६:२८:१७	८:२१:२२:९	११:२:८:०	१०:१७:४०:४	४:१७:४०:४	५:५७	४७:४६	२२:३० द
	२३	बुध:	८:२२:१३:५३	४:८:१६:५४	८:२३:८:५१	८:१३:३१:११	२:२६:१९:४८	८:२२:३७:३२	११:२:१२:२२	१०:१७:३६:५४	४:१७:३६:५४	६:२४	४७:२७	२२:२३ द
	२४	गुरु:	८:२३:१५:१९	४:२१:३०:५	८:२३:५५:०	८:१५:६:४३	२:२६:११:२०	८:२३:५२:५६	११:२:१६:४५	१०:१७:३३:४३	४:१७:३३:४३	६:५१	४७:८	२२:१५ द
	२५	शुक्र:	८:२४:१६:४३	५:४:२७:४५	८:२४:४१:१०	८:१६:४२:४२	२:२६:२:५१	८:२५:८:२०	११:२:२१:७	१०:१७:३०:३२	४:१७:३०:३२	७:१७	४६:४७	२२:७ द
	२६	शनि:	८:२५:१८:८	५:१७:१०:३२	८:२५:२७:५०	८:१८:२१:११	२:२५:५४:२३	८:२६:२३:४३	११:२:२५:२९	१०:१७:२७:२१	४:१७:२७:२१	७:४३	४६:२५	२१:५८ द
	२७	रवि:	८:२६:१९:३२	५:२९:३९:४९	८:२६:१४:३३	८:१९:५९:४	२:२५:४५:५४	८:२७:३८:४९	११:२:२९:५१	१०:१७:२४:११	४:१७:२४:११	८:८	४६:३	२१:४९ द
	२८	सोम:	८:२७:२०:५५	६:११:५७:३९	८:२७:१:१७	८:२१:३५:१४	२:२५:३७:२५	८:२८:५३:४८	११:२:३४:१३	१०:१७:२१:०	४:१७:२१:०	८:३३	४५:३९	२१:३९ द
	२९	भौम:	८:२८:२२:१८	६:२४:६:४२	८:२७:४८:२	८:२३:१०:४८	२:२५:२८:५३	९:०:८:४६	११:२:३८:५६	१०:१७:१७:४९	४:१७:१७:४९	८:५६	४५:१४	२१:२९ द
	३०	बुध:	८:२९:२३:४०	७:६:१०:२	८:२८:३४:४७	८:२४:४७:२३	२:२५:२०:२१	९:१:२३:४५	११:२:४३:५४	१०:१७:१४:३८	४:१७:१४:३८	९:२०	४४:४९	२१:१९ द
माघ	१	गुरु:	९:०:२५:२	७:१८:११:९	८:२९:२१:३२	८:२६:२६:४१	२:२५:११:५०	९:२:३८:४३	१:२:४८:५१	१०:१७:११:२७	४:१७:११:२७	९:४२	४४:२२	२१:८ द
	२	शुक्र:	९:१:२६:२३	८:०:१४:४	९:०:८:१७	८:२८:५:२०	२:२५:३:१८	९:३:५३:४१	११:२:५३:४९	१०:१७:८:१७	४:१७:८:१७	१०:४	४३:५५	२०:५७ द
	३	शनि:	९:२:२७:४३	८:१२:२२:१९	९:०:५५:३	८:२९:४३:१७	२:२४:५४:४६	९:५:८:५०	११:२:५८:४६	१०:१७:५:६	४:१७:५:६	१०:२५	४३:२७	२०:४५ द
	४	रवि:	९:३:२९:२	८:२४:३९:३	९:१:४१:४९	९:१:२१:४२	२:२४:४६:१५	९:६:२४:१२	११:३:३:४४	१०:१७:१:५५	४:१७:१:५५	१०:४६	४२:५७	२०:३३ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

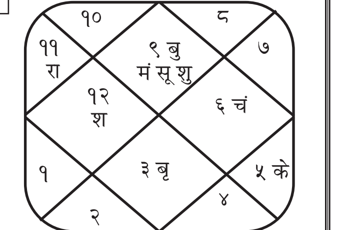
गते	वासर:	धनु:	मकर:	कुम्भ:	मीन:	मेष:	वृष:	मिथुनम्	कर्कट:	सिंह:	कन्या	तुला	वृश्चिक:
२०	रवि:	२९:३२	७:३९	९:२२	१०:५१	१२:१७	१३:५३	१५:४९	१८:४	२०:२३	२२:४०	२४:५५	२७:१४
२१	सोम:	२९:२८	७:३६	९:१८	१०:४७	१२:१३	१३:४९	१५:४५	१८:०	२०:१९	२२:३६	२४:५१	२७:१०
२२	भौम:	२९:२४	७:३२	९:१५	१०:४३	१२:९	१३:४५	१५:४१	१७:५६	२०:१६	२२:३२	२४:४७	२७:६
२३	बुध:	२९:२०	७:२८	९:११	१०:३९	१२:५	१३:४१	१५:३७	१७:५२	२०:१२	२२:२८	२४:४३	२७:२
२४	गुरु:	२९:१६	७:२४	९:७	१०:३५	१२:१	१३:३७	१५:३३	१७:४८	२०:८	२२:२४	२४:३९	२६:५८
२५	शुक्र:	२९:१२	७:२०	९:३	१०:३१	११:५७	१३:३३	१५:२९	१७:४४	२०:४	२२:२०	२४:३५	२६:५४
२६	शनि:	२९:८	७:१६	८:५९	१०:२७	११:५३	१३:२९	१५:२६	१७:४०	२०:०	२२:१६	२४:३१	२६:५०
२७	रवि:	२९:४	७:१२	८:५५	१०:२३	११:४९	१३:२५	१५:२२	१७:३६	१९:५६	२२:१२	२४:२८	२६:४६
२८	सोम:	२९:०	७:८	८:५१	१०:१९	११:४५	१३:२१	१५:१८	१७:३२	१९:५२	२२:८	२४:२४	२६:४२
२९	भौम:	२८:५६	७:४	८:४७	१०:१५	११:४१	१३:१८	१५:१४	१७:२८	१९:४८	२२:४	२४:२०	२६:३८
३०	बुध:	२८:५२	७:७	८:४३	१०:११	११:३७	१३:१४	१५:१०	१७:२४	१९:४४	२२:०	२४:१६	२६:३४

२०८२ माघ

गते	वासर:	मकर:	कुम्भ:	मीन:	मेष:	वृष:	मिथुनम्	कर्कट:	सिंह:	कन्या	तुला	वृश्चिक:	धनु:
१	गुरु:	३०:५२	८:३९	१०:८	११:३३	१३:१०	१५:६	१७:२०	१९:४०	२१:५७	२४:१२	२६:३०	२८:४८
२	शुक्र:	३०:४८	८:३५	१०:४	११:३०	१३:६	१५:२	१७:१७	१९:३६	२१:५३	२४:८	२६:२६	२८:४४
३	शनि:	३०:४४	८:३१	१०:०	११:२६	१३:२	१४:५८	१७:१३	१९:३२	२१:४९	२४:४	२६:२२	२८:४०
४	रवि:	३०:४०	८:२७	९:५६	११:२२	१२:५८	१४:५४	१७:९	१९:२८	२१:४५	२४:०	२६:१९	२८:३६

२०:८२ साल पुस ३० गते मकर लग्नको आरम्भ दोस्रो पटक हुन्छ । १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला ।

पौष २६ गते शनौ सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

ग्रह:	वक्रमार्ग– उदयास्त:
भौम:	मार्गी अस्त:
बुध:	मार्गी अस्त:
गुरु:	वक्री, उदय:
शुक्र:	मार्गी अस्त:
शनि:	मार्गी:, उदय:

पापांशा:

सू.६, २०सू.७,२४सू.८, २७सू.९, ३०सू.१०, ३सू.११, मं७, २३मं.८, २७मं.९, १मं.१०,शं.४, रा १२के६

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ माघशुक्लपक्षः, ने.सं. ११४६(सिल्लाथ्व), ई.सं. २०२६ जनवरी–फेब्रुअरी, उत्तरायणं शिशिरर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : उषा. शत. उभा. अश्वि. कृत्ति.

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
५	सोमः	प्रतिपद्	४८:२३	२६:१९	उ.षा.	१३:४४	१२:२७	वज्रः	३६:४८	काणः	किंस्तुघ्नः	१७:३४	मकरः	२६:२८	६:५७	१७:३२	१९	कुम्भे दृश्यसूर्यः २८:१९ वादनात्, सोनमलोसार, तामाङलोसार, श्रीवल्लभजयन्ती, गुप्तनवरात्रारम्भ, श्रीवल्लभजयन्ती
६	भौमः	द्वितीया	४९:५	२६:३५	श्रवणः	१६:३०	१३:३३	सिद्धिः	३४:३३	लुम्बः	बालवः	१८:५४	२५:५५	२६:३०	६:५७	१७:३३	२०	**चन्द्रोदयः, द्विपुष्करः १३:३३– २६:३५ वादने यावत्, पञ्चकारम्भः २५:५५ वादने**
७	बुधः	तृतीया	४८:२९	२६:२१	धनिष्ठा	१८:१	१४:९	व्यतीपातः	३१:१९	मित्रम्	तैतिलः	१८:५७	कुम्भः	२६:३३	६:५७	१७:३४	२१	
८	गुरुः	चतुर्थी	४६:४१	२५:३७	शतभिषा	१८:१९	१४:१६	वरीयन्	२७:७	वज्रः	वणिक्	१७:४४	कुम्भः	२६:३६	६:५७	१७:३५	२२	**भद्रा १४:२ -२५:३७ यावत्** , प्रदोषकालः, तिलकुन्दचौथी, विनायकचतुर्थीव्रतम्, ढुण्डीगणेशपूजा
९	शुक्रः	पञ्चमी	४३:४६	२४:२७	पू.भा.प.	१७:२९	१३:५६	परिघः	२२:१	ध्वंक्षः	बवः	१५:२२	८:३	२६:३८	६:५६	१७:३६	२३	**श्रीपञ्चमी**, **वसन्तपञ्चमी**, **वसन्तश्रवणः**, **सरस्वतीपूजा**, रतिकामपूजा, हलसारो गर्ने दिन
१०	शनिः	षष्ठी	३९:५५	२२:५४	उभाप	१५:३९	१३:१२	शिवः	१६:८	धूम्रः	कौलवः	११:५७	मीनः	२६:४१	६:५६	१७:३७	२४	स्कन्दषष्ठी
११	रविः	सप्तमी	३५:१६	२१:२	रेवती	१२:५९	१२:७	सिद्ध	९:३५	प्रवर्धमानः	गरः	७:४१	१२:७	२६:४४	६:५६	१७:३७	२५	**भद्रारम्भः २१:२ वादने** , **पञ्चकसमापनम् १२:८ वादने**, रविसप्तमीव्रतम्, अचलासप्तमी, रथसप्तमी, मन्वादि, लगलाचुयके, प्रदोषकालः
१२	सोमः	अष्टमी	३०:२	१८:५६	अश्विनी	९:३९	१०:४७	साध्यः	२:२९ ५४:५७	राक्षसः	भद्रा	२:४३ ५७:१४	मेषः	२६:४७	६:५५	१७:३८	२६	**भद्रा ८:१ वादने समापनम्**, **अष्टमीव्रतम्** , **गोरखकाली-पूजनम्**, दुर्गाष्टमी, भीष्माष्टमी
१३	भौमः	नवमी	२४:२३	१६:४०	भरणी	५:५०	९:१५	शुक्लः	४७:११	मुशलः	तैतिलः	५१:२७	१४:५१	२६:५०	६:५५	१७:३९	२७	द्रोणनवमी, गुप्तनवरात्रसमापनम्
१४	बुधः	दशमी	१८:३०	१४:१९	कृत्तिका	१:४४ ५७:३३	७:३६ २९:५६	ब्रह्म	३९:१८	सिद्धिः	वणिक्	४५:३२	वृषः	२६:५३	६:५५	१७:४०	२८	**भद्रा २५:७ वादने आरम्भः**, शल्यदशमी, बैतडी विश्वनाथ मन्दिरमा पूजा
१५	गुरुः	एकादशी	१२:३७	११:५७	मृगशिरा	५३:३२	२८:१९	ऐन्द्रः	३१:३०	मृत्युः	बवः	३९:४४	१७:७	२६:५६	६:५४	१७:४१	२९	**भद्रा ११:५७ वादने समापनम्** , **भीमा-एकादशीव्रतम्** , **पश्चिमे शुक्रोदयः २५:२९ वादने**
१६	शुक्रः	द्वादशी	६:५७	९:४०	आर्द्रा	४९:५३	२६:५१	वैधृतिः	२३:५५	पद्मः	कौलवः	३४:१५	मिथुनम्	२७:०	६:५४	१७:४१	३०	**प्रदोषव्रतम्**, भीमाद्वादशी, वटुमाघयात्रा(सन्याडूली), चाँगु माधवनारायणमेला, तिलद्वादशी, सहिद दिवस
१७	शनिः	त्रयोदशी	१:४१ ५६:५९	७:३४ २९:४१	पुनर्वसुः	४६:४६	२५:३५	विष्कुम्भः	१६:४२	छत्रम्	गरः	२९:१५	१९:५३	२७:३	६:५३	१७:४२	३१	**भद्रा २९:४१ वादने आरम्भः**, सौभाग्यशूर्पदान, सौभाग्यत्रयोदशी, श्रीपशुपतिनाथमा छायाँ दर्शन
१८	रविः	पूर्णिमा	५३:५	२८:७	तिष्यः	४४:२२	२४:३८	प्रीतिः	१०:०	श्रीवत्सः	भद्रा	२४:५६	कर्कटः	२७:६	६:५३	१७:४३	फे १	**भद्रा १६:५१ वादने समापनम्**, **पूर्णिमाव्रतम्**, **श्रीस्वस्थानीव्रत समाप्ति**, माघस्नान समाप्ति, हरिहरक्षेत्र देवघाटमा मकरस्नान मेला समाप्ति, माघयात्रा, झापा कीचकबध मेला (सिपूह्नि)

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

७ गते उषायां ४ अभिजिति सूर्य ९:४३ वादने
१० गते श्रवणे १ सूर्यः १६:५ वादने
११ गते अभिजिति त्यागः सूर्यः १२:५९ वादने
१३ गते श्रवणे २ सूर्यः २२:३० वादने
१६ गते श्रवणे ३ सूर्यः २९:० वादने
६ गते उषायां ३ भौमः ९:२० वादने
१० गते उषायां ४ अभिजिति भौमः १५:५६ वादने
१४ गते श्रवणे १ भौमः २२:२५ वादने
१५ गते अभिजितत्यागः भौमः २५:३३ वादने
१८ गते श्रवणे २ भौमः २८:१२ वादने
७ गते अभिजिति बुधः १०:५८ वादने
९ गते श्रवणे बुधः ९:५२ वादने
१० गते अभिजितत्यागः बुधः २२:१७ वादने
१६ गते धनिष्ठायां बुधः ३०:२ वादने
१५ गते पुनः पुनर्वसौ १ गुरुः ११:५४ वादने
६ गते श्रवणे शुक्रः २७:४१ वादने
७ गते अभिजितत्यागः शुक्रः २०:३१ वादने
१७ गते धनिष्ठायां शुक्रः १८:५४ वादने
७ गते उभायां १ शनिः १३:४१ वादने
१० गते शतभिषायां ३ राहुः २८:२३ वादने
१० गते पूफायां १ केतुः २८:२३ वादने

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
५	सोमः	९:४:३०:२१	९:७:६:५६	९:२:२८:३५	९:३:१:१८	२:२४:३७:४३	९:७:३९:३३	११:३:८:४१	१०:१६:५८:४४	४:१६:५८:४४	११:६	४२:२७	२०:२१ द
६	भौमः	९:५:३१:३८	९:१९:४८:६	९:३:१५:२१	९:४:४२:३१	२:२४:२९:१२	९:८:५४:५४	११:३:१३:३९	१०:१६:५५:३४	४:१६:५५:३४	११:२५	४१:५६	२०:८ द
७	बुधः	९:६:३२:५५	१०:२:४४:१	९:४:२:८	९:६:२२:६०	२:२४:२०:४०	९:१०:१०:१५	११:३:१८:३६	१०:१६:५२:२३	४:१६:५२:२३	११:४३	४१:२५	१९:५५ द
८	गुरुः	९:७:३४:११	१०:१५:५५:२३	९:४:४८:५४	९:८:५:३४	२:२४:१३:१६	९:११:२५:३५	११:३:२३:३४	१०:१६:४९:१२	४:१६:४९:१२	१२:०	४०:५२	१९:४१ द
९	शुक्रः	९:८:३५:२६	१०:२९:२२:९	९:५:३५:४१	९:९:४७:३६	२:२४:५:५२	९:१२:४०:५५	११:३:२८:४६	१०:१६:४६:१	४:१६:४६:१	१२:१७	४०:१९	१९:२७ द
१०	शनिः	९:९:३६:४०	११:१३:३:३२	९:६:२२:२८	९:११:२९:५६	२:२३:५८:२८	९:१३:५६:१५	११:३:३४:१८	१०:१६:४२:५०	४:१६:४२:५०	१२:३३	३९:४५	१९:१३ द
११	रविः	९:१०:३७:५३	११:२६:५७:५८	९:७:९:१५	९:१३:१२:३७	२:२३:५१:५	९:१५:११:३४	११:३:३९:५१	१०:१६:३९:४०	४:१६:३९:४०	१२:४८	३९:१०	१८:५८ द
१२	सोमः	९:११:३९:५	०:११:३:१७	९:७:५६:२	९:१४:५४:२२	२:२३:४३:४१	९:१६:२६:५२	११:३:४५:२४	१०:१६:३६:२९	४:१६:३६:२९	१३:२	३८:३४	१८:४३ द
१३	भौमः	९:१२:४०:१६	०:२५:१६:४२	९:८:४२:४९	९:१६:३५:५२	२:२३:३६:१८	९:१७:४२:११	११:३:५०:५६	१०:१६:३३:१८	४:१६:३३:१८	१३:१६	३७:५८	१८:२८ द
१४	बुधः	९:१३:४१:२६	१:९:३५:४	९:९:२९:३६	९:१८:१५:३७	२:२३:२८:५५	९:१८:५७:२८	११:३:५६:२९	१०:१६:३०:७	४:१६:३०:७	१३:२८	३७:२१	१८:१२ द
१५	गुरुः	९:१४:४२:३४	१:२३:५४:४७	९:१०:१६:४१	९:१९:५७:२४	२:२३:२१:३२	९:२०:१२:४६	११:४:२:१	१०:१६:२६:५७	४:१६:२६:५७	१३:४०	३६:४४	१७:५६ द
१६	शुक्रः	९:१५:४३:४२	२:८:११:४९	९:११:३:५०	९:२१:४०:४५	२:२३:१४:९	९:२१:२७:३८	११:४:७:३४	१०:१६:२३:४६	४:१६:२३:४६	१३:५१	३६:६	१७:४० द
१७	शनिः	९:१६:४४:४८	२:२२:२२:४७	९:११:५०:५९	९:२३:२३:४८	२:२३:६:४७	९:२२:४२:३०	११:४:१३:६	१०:१६:२०:३५	४:१६:२०:३५	१४:१	३५:२७	१७:२३ द
१८	रविः	९:१७:४५:५३	३:६:२४:३६	९:१२:३८:७	९:२५:९:४८	२:२२:५९:४३	९:२३:५७:२२	११:४:१८:३८	१०:१६:१७:२४	४:१६:१७:२४	१४:१०	३४:४८	१७:६ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

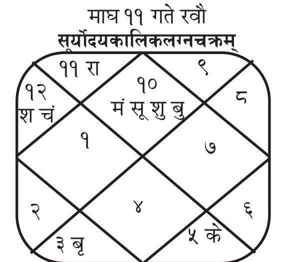
गते	वासरः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः
५	सोमः	३०:३७	८:२३	९:५२	११:१८	१२:५४	१४:५०	१७:५	१९:२४	२१:४१	२३:५६	२६:१५	२८:३३
६	भौमः	३०:३३	८:१९	९:४८	११:१४	१२:५०	१४:४६	१७:१	१९:२१	२१:३७	२३:५२	२६:११	२८:२९
७	बुधः	३०:२९	८:१६	९:४४	११:१०	१२:४६	१४:१२	१६:५७	१९:१७	२१:३३	२३:४८	२६:७	२८:२५
८	गुरुः	३०:२५	८:१२	९:४०	११:६	१२:४२	१४:३८	१६:५३	१९:१३	२१:२९	२३:४४	२६:३	२८:२१
९	शुक्रः	३०:२१	८:८	९:३६	११:२	१२:३८	१४:३४	१६:४९	१९:९	२१:२५	२३:४०	२५:५९	२८:१७
१०	शनिः	३०:१७	८:४	९:३२	१०:५८	१२:३४	१४:३०	१६:४५	१९:५	२१:२१	२३:३६	२५:५५	२८:१३
११	रविः	३०:१३	८:०	९:२८	१०:५४	१२:३०	१४:२७	१६:४१	१९:१	२१:१७	२३:३३	२५:५१	२८:९
१२	सोमः	३०:९	७:५६	९:२४	१०:५०	१२:२६	१४:२३	१६:३७	१८:५७	२१:१३	२३:२९	२५:४७	२८:५
१३	भौमः	३०:५	७:५२	९:२०	१०:४६	१२:२२	१४:१९	१६:३३	१८:५३	२१:९	२३:२५	२५:४३	२८:१
१४	बुधः	३०:१	७:४८	९:१६	१०:४२	१२:१९	१४:१५	१६:२९	१८:४९	२१:५	२३:२१	२५:३९	२७:५७
१५	गुरुः	२९:५७	७:४४	९:१२	१०:३८	१२:१५	१४:११	१६:२५	१८:५४	२१:१	२३:१७	२५:३५	२७:५३
१६	शुक्रः	२९:५३	७:४०	९:९	१०:३४	१२:११	१४:७	१६:२२	१८:४१	२०:५८	२३:१३	२५:३१	२७:४९
१७	शनिः	२९:४९	७:३६	९:५	१०:३१	१२:७	१४:३	१६:१८	१८:३७	२०:५४	२३:९	२५:२७	२७:४५
१८	रविः	२९:४५	७:३२	९:१	१०:२७	१२:३	१३:५९	१६:१४	१८:३३	२०:५०	२३:५	२५:२४	२७:४१

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

पापांशाः

सू.११, ७सु.१२, १०सू.१, १३सू.२, १६सू.३, मं.१०,६मं.११, १०मं.१२, १४मं.१, १८मं.२, शं.४,७शं.५, रा.१२के.६, १०रा.११के.५

माघ ११ गते रवौ
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी अस्तः
बुधः	मार्गी अस्तः
गुरुः	वक्री, उदयः
शुक्रः	मार्गी अस्तः १५ गते शुक्रः पश्चिमे उदय २५:२९ वादने
शनिः	मार्गीः, उदयः

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ फाल्गुनकृष्णपक्षः, ने.सं. ११४६ (सिल्लागा), ई.सं. २०२६ फेब्रुअरी, उत्तरायणं शिशिरर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः

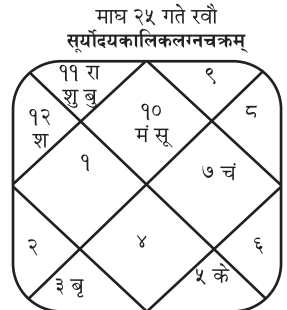
पापर्क्षाणि : १०, पूफा. हस्तः, स्वाती, विशा. ध. शत.

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिमा	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने (बजे)
	१९	सोमः	प्रतिपद्	५०:७	२६:५५	अश्लेषा	४२:५३	२४:१	आयुष्मान्	३:५७ ५८:३९	सौम्यः	बालवः	२१:२९	२४:१	२७:९	६:५२	१७:४४	२	
	२०	भौमः	द्वितीया	४८:१५	२६:९	मघा	४२:२७	२३:५०	शोभनः	५४:१५	कालदण्डः	तैतिलः	१९:३	सिंहः	२७:१३	६:५२	१७:४५	३	
	२१	बुधः	तृतीया	४७:३५	२५:५३	पू.फा.	४३:११	२४:७	अतिगण्डः	५०:४८	सुस्थिरः	वणिक्	१७:४६	३०:१६	२७:१६	६:५१	१७:४५	४	भद्रा १३:५७-२५:५३ यावत्
	२२	गुरुः	चतुर्थी	४८:१२	२६:७	उ.फा.	४५:९	२४:५४	सुकर्मा	४८:२०	मातङ्गः	बवः	१७:४४	कन्या	२७:२०	६:५०	१७:४६	५	प्रदोषकालः
	२३	शुक्रः	पञ्चमी	५०:६	२६:५२	हस्तः	४८:२१	२६:१०	धृतिः	४६:५२	अमृतः	कौलवः	१९:०	कन्या	२७:२३	६:५०	१७:४७	६	
	२४	शनिः	षष्ठी	५३:१४	२८:७	चित्रा	५२:४४	२७:५५	शूलम्	४६:२०	काणः	गरः	२१:३२	१४:५९	२७:२७	६:४९	१७:४८	७	भद्रा २८:७ वादने आरम्भः
	२५	रविः	सप्तमी	५७:२४	२९:४६	स्वाती	५८:८	३०:४	गण्डः	४६:३७	लुम्बः	भद्रा	२५:१३	तुला	२७:३०	६:४९	१७:४९	८	भद्रा १६:५४ वादने समापनम् , प्रदोषकालः, **रविसप्तमीव्रतम्**
	२६	सोमः	अष्टमी	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	विशाखा	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	वृद्धिः	४७:३२	मित्रम्	बालवः	२९:४९	२५:५२	२७:३४	६:४८	१७:४९	९	अष्टमीव्रतम् , गोरखकाली-पूजनम्
	२७	भौमः	अष्टमी	२:२४	७:४५	विशाखा	४:१८	८:३०	ध्रुवः	४८:५०	श्रीवत्सः	तैतिलः	३५:३	वृश्चिकः	२७:३७	६:४७	१७:५०	१०	
	२८	बुधः	नवमी	७:४८	९:५३	अनुराधा	१०:५१	११:७	व्याघातः	५०:१४	सौम्यः	वणिक्	४०:३०	वृश्चिकः	२७:४१	६:४६	१७:५१	११	भद्रा २२:५९ वादने आरम्भः
	२९	गुरुः	दशमी	१३:११	१२:२	ज्येष्ठा	१७:२१	१३:४२	हर्षणः	५१:२५	कालदण्डः	बवः	४५:४३	१३:४२	२७:४५	६:४६	१७:५२	१२	भद्रा १२:२ वादने समापनम् , हरिहरक्षेत्र देवघाटस्थित प्रयागमा मकरस्नान समाप्ति
फा	१	शुक्रः	एकादशी	१८:७	१४:०	मूलम्	२३:२६	१६:७	वज्रः	५२:६	सुस्थिरः	कौलवः	५०:१८	धनुः	२७:४९	६:४५	१७:५२	१३	कुम्भे सूर्यः ७:५५ वादने, फाल्गुनसङ्क्रान्तिः, विजया-एकादशीव्रतम्
	२	शनिः	द्वादशी	२२:१६	१५:३८	पू.षा.	२८:४३	१८:१३	सिद्धिः	५२:५	मातङ्गः	गरः	५३:५६	२४:४१	२७:५२	६:४४	१७:५३	१४	शनिप्रदोषव्रतम्
	३	रविः	त्रयोदशी	२५:२१	१६:५२	उ.षा.	३२:५८	१९:५५	व्यतीपातः	५१:११	अमृतः	भद्रा	५६:२५	मकरः	२७:५६	६:४३	१७:५४	१५	**भद्रा १६:५२-२९:१७ वादने यावत्, महाशिवरात्रि**, चतुर्दशीव्रत (शिलाचह्लेपूजा), हलेसी महादेव, पशुपतिनाथ लगायत शिवमन्दिर भएका स्थानमा मेला, तल्लो ढुङ्गेश्वर मेला
	४	सोमः	चतुर्दशी	२७:१२	१७:३५	श्रवणः	३६:३	२१:८	वरीयन्	४९:२०	सिद्धिः	चतुष्पदः	५७:३८	मकरः	२८:०	६:४३	१७:५५	१६	निशि बार्ने
	५	भौमः	अमावस्या	२७:४६	१७:४८	धनिष्ठा	३७:५२	२१:५१	परिघः	४६:३०	उत्पातः	किंस्तुघ्नः	५७:३३	९:३३	२८:४	६:४२	१७:५५	१७	औँसी, दर्शश्राद्ध, **पञ्चकारम्भः ९:३३ वादने**, हलो बार्ने , ग्याल्पो लोसार, द्वापरयुगादि

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२० गते श्रवणे ४ सूर्यः ११:३५ वादने
२३ गते धनिष्ठायां १ सूर्यः १८:१६ वादने
२६ गते धनिष्ठायां २ सूर्यः २५:२ वादने
१ गते धनिष्ठायां ३ कुम्भे सूर्यः ७:५५
४ गते धनिष्ठायां ४ सूर्यः १४:५४ वादने
२३ गते श्रवणे ३ भौमः १०:१९ वादने
२७ गते श्रवणे ४ भौमः १६:४० वादने
२ गते धनिष्ठायां १ भौमः २३:३ वादने
२० गते कुम्भे बुधः २४:८ वादने
२४ गते शतभिषायां बुधः २३:२७ वादने
३ गते पूभायां बुधः २९:४७ वादने
२२ गते कुम्भे शुक्रः २६:५६ वादने
२८ गते शतभिषायां शुक्रः १०:३६ वादने

माघ २५ गते रवौ
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	१९	सोमः	९:१८:४६:५७	३:२०:१४:४४	९:१३:२५:१६	९:२६:५४:४५	२:२२:५३:२८	९:२५:१२:१३	११:४:२४:१९	१०:१६:१४:१३	४:१६:१४:१३	१४:१९	३४:८	१६:४९ द
	२०	भौमः	९:१९:४७:५९	४:३:५१:११	९:१४:१२:२५	९:२८:४२:१३	२:२२:४७:१३	९:२६:२७:३	११:४:३०:२६	१०:१६:११:३	४:१६:११:३	१४:२७	३:२८	१६:३१ द
	२१	बुधः	९:२०:४९:००	४:१७:१२:३९	९:१४:५९:२४	१०:०:३०:५	२:२२:४०:५८	९:२७:४१:५३	११:४:३६:३४	१०:१६:७:५२	४:१६:७:५२	१४:३३	३२:४७	१६:१४ द
	२२	गुरुः	९:२१:५०:००	५:०:१८:३४	९:१५:४६:१७	१०:२:१६:१९	२:२२:३४:४४	९:२८:५७:०	११:४:४२:४१	१०:१६:४:४१	४:१६:४:४१	१४:३९	३२:५	१५:५५ द
	२३	शुक्रः	९:२२:५०:५८	५:१३:९:११	९:१६:३३:११	१०:३:५५:३३	२:२२:२८:२९	१०:०:१२:१३	११:४:४८:४८	१०:१६:१:३०	४:१६:१:३०	१४:४४	३१:२३	१५:३७ द
	२४	शनिः	९:२३:५१:५५	५:२५:४५:२७	९:१७:२०:४	१०:५:३२:२३	२:२२:२२:१५	१०:१:२७:२५	११:४:५४:५६	१०:१५:५८:२०	४:१५:५८:२०	१४:४९	०:४१	१५:१८ द
	२५	रविः	९:२४:५२:५०	६:८:९:४	९:१८:६:५७	१०:७:८:५५	२:२२:१६:१	१०:२:४२:३७	११:५:१:३	१०:१५:५५:९	४:१५:५५:९	१४:५२	२९:५८	१४:५९ द
	२६	सोमः	९:२५:५३:४४	६:२०:२२:२२	९:१८:५३:५०	१०:८:४१:२४	२:२२:९:४८	१०:३:५७:४७	११:५:७:१०	१०:१५:५१:५८	४:१५:५१:५८	१४:५५	२९:१५	१४:४० द
	२७	भौमः	९:२६:५४:३६	७:२:२८:१०	९:१९:४०:४२	१०:१०:१६:३७	२:२२:३:३४	१०:५:१२:५८	११:५:१३:१७	१०:१५:४८:४७	४:१५:४८:४७	१४:५७	२८:३१	१४:२१ द
	२८	बुधः	९:२७:५५:२७	७:१४:२९:४४	९:२०:२७:३४	१०:११:५५:७	२:२१:५७:२१	१०:६:२८:४	११:५:१९:२४	१०:१५:४५:३६	४:१५:४५:३६	१४:५८	२७:४७	१४:१ द
	२९	गुरुः	९:२८:५६:१६	७:२६:३०:४८	९:२१:१४:२६	१०:१३:३२:२४	२:२१:५२:१९	१०:७:४२:५२	११:५:२५:३१	१०:१५:४२:२६	४:१५:४२:२६	१४:५८	२७:३	१३:४१ द
फा	१	शुक्रः	९:२९:५७:४	८:८:३५:१९	९:२२:१:१८	१०:१५:१८:१४	२:२१:४८:२०	०:८:५७:३९	१:५:३२:१३	१०:१५:३९:१५	४:१५:३९:१५	१४:५८	२६:१८	१३:२१ द
	२	शनिः	१०:०:५७:५०	८:२०:४६:३५	९:२२:४८:९	१०:१७:४:३१	२:२१:४४:२१	१०:१०:१२:२६	११:५:३८:५५	१०:१५:३६:४	४:१५:३६:४	१४:५७	२५:३३	१३:१ द
	३	रविः	१०:१:५८:३४	९:३:७:३३	९:२३:३५:०	१०:१८:३८:३	२:२१:४०:२२	१०:११:२७:१२	११:५:४५:३७	१०:१५:३२:५३	४:१५:३२:५३	१४:५५	२४:४७	१२:४० द
	४	सोमः	१०:२:५९:१७	९:१५:४०:४०	९:२४:२१:५१	१०:२०:३:१८	२:२१:३६:२४	१०:१२:४१:५७	११:५:५२:१८	१०:१५:२९:४३	४:१५:२९:४३	१४:५२	२४:१	१२:१९ द
	५	भौमः	१०:३:५९:५८	९:२८:२७:४७	९:२५:८:५७	१०:२१:१७:३३	२:२१:३२:२५	१०:१३:५६:४१	११:५:५८:६०	१०:१५:२६:३२	४:१५:२६:३२	१४:४९	२३:१५	११:५८ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	मकरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः
१९	सोमः	२९:४२	७:२८	८:५७	१०:२३	११:५९	१३:५५	१६:१०	१८:२९	२०:४६	२३:१	२५:२०	२७:३८
२०	भौमः	२९:३८	७:२४	८:५३	१०:१९	११:५५	१३:५१	१६:६	१८:२५	२०:४२	२२:५७	२५:१६	२७:३४
२१	बुधः	२९:३४	७:२१	८:४९	१०:१५	११:५१	१३:४७	१६:२	१८:२२	२०:३८	२२:५३	२५:१२	२७:३०
२२	गुरुः	२९:३०	७:१७	८:४५	१०:११	११:४७	१३:४३	१५:५८	१८:१८	२०:३४	२२:४९	२५:८	२७:२६
२३	शुक्रः	२९:२६	७:१३	८:४१	१०:७	११:४३	१३:३९	१५:५४	१८:१४	२०:३०	२२:४५	२५:४	२७:२२
२४	शनिः	२९:२२	७:९	८:३७	१०:३	११:३९	१३:३५	१५:५०	१८:१०	२०:२६	२२:४१	२५:०	२७:१८
२५	रविः	२९:१८	७:५	८:३३	९:५९	११:३५	१३:३२	१५:४६	१८:६	२०:२२	२२:३७	२४:५६	२७:१४
२६	सोमः	२९:१४	७:१	८:२९	९:५५	११:३१	१३:२८	१५:४२	१८:२	२०:१८	२२:३४	२४:५२	२७:१०
२७	भौमः	२९:१०	६:५७	८:२५	९:५१	११:२७	१३:२४	१५:३८	१७:५८	२०:१४	२२:३०	२४:४८	२७:६
२८	बुधः	२९:६	६:५३	८:२१	९:४७	११:२४	१३:२०	१५:३४	१७:५४	२०:१०	२२:२६	२४:४४	२७:२
२९	गुरुः	२९:२	६:४९	८:१७	९:४३	११:२०	१३:१६	१५:३०	१७:५०	२०:६	२२:२२	२४:४०	२६:५८

२०८२ फाल्गुनः

गते	वासरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः
१	शुक्रः	६:४५	८:१४	९:३९	११:१६	१३:१२	१५:२६	१७:४६	२०:३	२२:१८	२४:३६	२६:५४	२८:५८
२	शनिः	३०:३७	८:१०	९:३६	११:१२	१३:८	१५:२३	१७:४२	१९:५९	२२:१४	२४:३२	२६:५०	२८:५४
३	रविः	३०:३३	८:६	९:३२	११:८	१३:४	१५:१९	१७:३८	१९:५५	२२:१०	२४:२८	२६:४६	२८:५०
४	सोमः	३०:२९	८:२	९:२८	११:४	१३:०	१५:१५	१७:३४	१९:५१	२२:६	२४:२५	२६:४२	२८:४६
५	भौमः	३०:२५	७:५८	९:२४	११:०	१२:५६	१५:११	१७:३०	१९:४७	२२:२	२४:२१	२६:३९	२८:४३

२०८२ साल फागुन १ गते ३०:४१ बजे कुम्भ लग्नको आरम्भ दोस्रो पटक हुन्छ। १३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी अस्तः
बुधः	मार्गी अस्तः २२ गते बुधः पश्चिमे उदय १०:५३ वादने
गुरुः	वक्री, उदयः
शुक्रः	मार्गी उदयः
शनिः	मार्गीः, उदयः

पापांशाः

सू.३, २०सू.४, २३सू५, २६सू.६, १सू.७, ४सू.८, मं.२, २३मं.३, २७मं.४, २मं.५, शं.५, रा.११के५

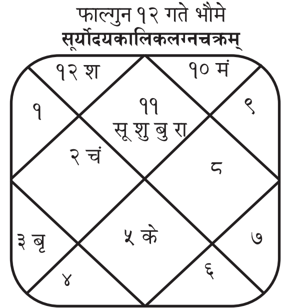
श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ फाल्गुनशुक्लपक्षः, ने.सं. ११४६ (चिल्लाथ्व) ई.सं. २०२६ फेब्रुअरी–मार्चः, उत्तरायणं शिशिरर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : शत, उभा, अश्वि., ९, पू.फा.

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
६	बुधः	प्रतिपद्	२७:३	१७:३०	शतभिषा	३८:२८	२२:४	शिवः	४२:४१	मानसः	बालवः	५६:१३	कुम्भः	२८:८	६:४१	१७:५६	१८	ग्याल्पो ल्होसार, मीने दृश्यसूर्यः १६:१६ वादने
७	गुरुः	द्वितीया	२५:७	१६:४३	पूभाप	३७:५४	२१:५०	सिद्धः	३७:५६	मुद्गरः	तैतिलः	५३:४४	१५:५६	२८:१२	६:४०	१७:५७	१९	**चन्द्रोदयः**, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र दिवस, निर्वाचन दिवस
८	शुक्रः	तृतीया	२२:७	१५:३०	उभाप	३६:१९	२१:११	साध्यः	३२:२२	ध्वजः	वणिक्	५०:१४	मीनः	२८:१५	६:३९	१७:५७	२०	प्रदोषकालः, **भद्रा २६:४५ वादने आरम्भः**
९	शनिः	चतुर्थी	१८:१०	१३:५४	रेवती	३३:५१	२०:११	शुभः	२६:५	धाता	बवः	४५:५३	२०:११	२८:१९	६:३८	१७:५८	२१	**भद्रा १३:५४ वादने समापनम् , पञ्चकसमापनम् २०:११ वादने**
१०	रविः	पञ्चमी	१३:२७	१२:०	अश्विनी	३०:४०	१८:५४	शुक्लः	१९:१२	आनन्दः	कौलवः	४०:५१	मेषः	२८:२३	६:३७	१७:५९	२२	
११	सोमः	षष्ठी	८:९	९:५२	भरणी	२६:५९	१७:२४	ब्रह्म	११:५२	चरः	गरः	३५:१९	२३:०	२८:२७	६:३७	१७:५९	२३	प्रदोषकालः
१२	भौमः	सप्तमी	२:२७ ५६:३०	७:३४ २९:१२	कृत्तिका	२२:५७	१५:४७	ऐन्द्रः	४:१४ ५६: २३	गदः	भद्रा	२९:२९	वृषः	२८:३१	६:३६	१८:०	२४	**भद्रा ७:३४–१८:२३ वादने यावत् , त्रिपुष्कर-आरम्भः ७:३४ वादने , भौमाष्टमीव्रतम्, गोरखकालीपूजा,** चिरोत्थानम्, होलिकारम्भ (चिरस्वाय)
१३	बुधः	नवमी	५०:३६	२६:४९	रोहिणी	१८:४८	१४:६	विष्कुम्भः	४८:३६	शुभः	बालवः	२३:३४	२५:१६	२८:३५	६:३५	१८:१	२५	
१४	गुरुः	दशमी	४४:५६	२४:३२	मृगशिरा	१४:४६	१२:२८	प्रीतिः	४०:५९	मृत्युः	तैतिलः	१७:४५	मिथुनम्	२८:३९	६:३४	१८:१	२६	
१५	शुक्रः	एकादशी	३९:४०	२२:२५	आर्द्रा	११:१	१०:५७	आयुष्मान्	३३:४२	पद्मः	वणिक्	१२:१५	२७:५७	२८:४३	६:३३	१८:२	२७	**भद्रा ११:२७-२२:२५ यावत्, आमलकी-एकादशीव्रतम्**
१६	शनिः	द्वादशी	३५:०	२०:३२	पुनर्वसुः	७:४७	९:३९	सौभाग्यः	२६:५३	छत्रम्	बवः	७:१६	कर्कटः	२८:४७	६:३२	१८:३	२८	**त्रिपुष्कर-आरम्भः ९:३९ वादने**, गोविन्दद्वादशी
१७	रविः	त्रयोदशी	३१:८	१८:५८	तिष्यः	५:१४	८:३६	शोभनः	२०:४१	श्रीवत्सः	कौलवः	२:५९ ५९:३१	कर्कटः	२८:५१	६:३१	१८:३	मा १	प्रदोषव्रतम्
१८	सोमः	चतुर्दशी	२८:१२	१७:४६	अश्लेषा	३:३३	७:५५	अतिगण्डः	१५:१३	सौम्यः	भद्रा	५७:७	७:५५	२८:५६	६:३०	१८:४	२	**भद्रा १७:४६-२९:२० यावत् , पूर्णिमाव्रतम्**, दैलेख तारागाड होली यात्रा, **पाहाडी जिल्लामा होली**, भद्रान्तमा चिर दाह, थकाली तोरन्ल पर्व, हरिसिद्धि भवानी यात्रा
१९	भौमः	पूर्णिमा	२६:२२	१७:१	मघा	२:५२	७:३८	सुकर्मा	१०:३५	कालदण्डः	बालवः	५५:५२	सिंहः	२९:०	६:२९	१८:५	३	**फागुपूर्णिमा, तराईमा होली** (होलिपून्हि), मन्वादि, माझी समुदायको लदी पूजा , ग्रस्तोदित**खण्डग्रास–चन्द्रग्रहणम्**

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

७ गते शतभिषायां १ सूर्यः २२:१ वादने
१०गते शतभिषायां २ सूर्यः २९:१५ वादने
१४ गते शतभिषायां ३ सूर्यः १२:३७ वादने
१७ गते शतभिषायां ४ सूर्यः २०:७ वादने
६ गते धनिष्ठायां २ भौमः २८:५९ वादने
११ गते धनिष्ठायां ३ कुम्भे भौमः १०:४०
१५ गते धनिष्ठायां ४ भौमः १६:२६ वादने
१९ गते शतभिषायां १ भौमः २२:१७ वादने
९ गते पूभायां शुक्रः २७:२२ वादने
१७ गते मीने शुक्रः २७:५९ वादने
११ गते उभायां २ शनिः ८:३ वादने

फाल्गुन १२ गते भौमे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
६	बुधः	१०:५:०:३७	१०:११:३०:३	९:२५:५६:९	१०:२२:४३:२०	२:२१:२८:२७	१०:१५:११:२५	११:६:५:४१	१०:१५:२३:२१	४:१५:२३:२१	१४:४५	२२:२९	११:३७ द
७	गुरुः	१०:६:१:१५	१०:२४:४७:४९	९:२६:४३:२१	१०:२३:५७:१८	२:२१:२४:२९	१०:१६:२६:७	११:६:१२:२३	१०:१५:२०:१०	४:१५:२०:१०	१४:४०	२१:४२	११:१६ द
८	शुक्रः	१०:७:१:५०	११:८:२०:४५	९:२७:३०:३२	१०:२५:९:४४	२:२१:२०:३२	१०:१७:४०:४९	११:६:१९:४	१०:१५:१६:५९	४:१५:१६:५९	१४:३४	२०:५५	१०:५५ द
९	शनिः	१०:८:२:२४	११:२२:७:४१	९:२८:१७:४२	१०:२६:७:४२	२:२१:१६:३४	१०:१८:५५:३०	११:६:२५:४५	१०:१५:१३:४९	४:१५:१३:४९	१४:२८	२०:८	१०:३३ द
१०	रविः	१०:९:२:५६	०:६:६:४८	९:२९:४:५३	१०:२७:३:४६	२:२१:१२:३७	१०:२०:१०:१०	११:६:३२:२६	१०:१५:१०:३८	४:१५:१०:३८	१४:२१	१९:२०	१०:११ द
११	सोमः	१०:१०:३:२७	०:२०:१५:४०	९:२९:५२:२	१०:२७:५०:५१	२:२१:९:५५	१०:२१:२४:४९	११:६:३९:३४	१०:१५:७:२७	४:१५:७:२७	१४:१४	१८:३३	९:४९ द
१२	भौमः	१०:११:३:५५	१:४:३१:१९	१०:०:३९:१२	१०:२८:३२:९	२:२१:७:३८	१०:२२:३९:२८	११:६:४६:५०	१०:१५:४:१६	४:१५:४:१६	१४:६	१७:४५	९:२७ द
१३	बुधः	१०:१२:४:२२	१:१८:५०:२६	१०:१:२६:२०	१०:२८:४७:४३	२:२१:५:२१	१०:२३:५४:५	११:६:५४:५	१०:१५:१:६	४:१५:१:६	१३:५७	१६:५७	९:४ द
१४	गुरुः	१०:१३:४:४६	२:३:९:८	१०:२:१३:२८	१०:२८:५३:३८	२:२१:३:५	१०:२५:८:४२	११:७:१:२१	१०:१४:५७:५५	४:१४:५७:५५	१३:४८	१६:९	८:४२ द
१५	शुक्रः	१०:१४:५:९	२:१७:२३:३९	१०:३:०:३६	१०:२८:३८:४२	२:२१:०:४९	१०:२६:२३:१७	११:७:८:३६	१०:१४:५४:४४	४:१४:५४:४४	१३:३८	१५:२०	८:१९ द
१६	शनिः	१०:१५:५:३०	३:१:३०:४४	१०:३:४७:४२	१०:२८:३२:५६	२:२०:५८:३३	१०:२७:३७:५२	११:७:१५:५१	१०:१४:५१:३३	४:१४:५१:३३	१३:२८	१४:३२	७:५७ द
१७	रविः	१०:१६:५:४९	३:१५:२७:३१	१०:४:३४:४९	१०:२८:१:४६	२:२०:५६:१७	१०:२८:५२:४३	११:७:२३:७	१०:१४:४८:२२	४:१४:४८:२२	१३:१७	१३:४३	७:३४ द
१८	सोमः	१०:१७:६:६	३:२९:११:४२	१०:५:२१:५५	१०:२७:४१:३६	२:२०:५४:१	११:०:७:५५	११:७:३०:२२	१०:१४:४५:१२	४:१४:४५:१२	१३:५	१२:५४	७:११ द
१९	भौमः	१०:१८:६:२१	४:१२:४१:३४	१०:६:९:०	१०:२६:५९:२५	२:२०:५१:४६	११:१:२३:१२	११:७:३७:३६	१०:१४:४२:१	४:१४:४२:१	१२:५३	१२:५	६:४८ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	बृश्चिकः	धनु :	मकरः
६	बुधः	३०:२२	७:५४	९:२०	१०:५६	१२:५२	१५:७	१७:२७	१९:४३	२१:५८	२४:१७	२६:३५	२८:३९
७	गुरुः	३०:१८	७:५०	९:१६	१०:५२	१२:४८	१५:३	१७:२३	१९:३९	२१:५४	२४:१३	२६:३१	२८:३५
८	शुक्रः	३०:१४	७:४६	९:१२	१०:४८	१२:४४	१४:५९	१७:१९	१९:३५	२१:५०	२४:९	२६:२७	२८:३१
९	शनिः	३०:१०	७:४२	९:८	१०:४४	१२:४०	१४:५५	१७:१५	१९:३१	२१:४६	२४:५	२६:२३	२८:२७
१०	रविः	३०:६	७:३८	९:४	१०:४०	१२:३६	१४:५१	१७:११	१९:२७	२१:४२	२४:१	२६:१९	२८:२३
११	सोमः	३०:२	७:३४	९:०	१०:३६	१२:३३	१४:४७	१७:७	१९:२३	२१:३८	२३:५७	२६:१५	२८:१९
१२	भौमः	२९:५८	७:३०	८:५६	१०:३२	१२:२९	१४:४३	१७:३	१९:१९	२१:३५	२३:५३	२६:११	२८:१५
१३	बुधः	२९:५४	७:२६	८:५२	१०:२८	१२:२५	१४:३९	१६:५९	१९:१५	२१:३१	२३:४९	२६:७	२८:११
१४	गुरुः	२९:५०	७:२२	८:४८	१०:२५	१२:२१	१४:३५	१६:५५	१९:११	२१:२७	२३:४५	२६:३	२८:७
१५	शुक्रः	२९:४६	७:१८	८:४४	१०:२१	१२:१७	१४:३१	१६:५१	१९:७	२१:२३	२३:४१	२५:५९	२८:३
१६	शनिः	२९:४२	७:१५	८:४०	१०:१७	१२:१३	१४:२७	१६:४७	१९:४	२१:१९	२३:३७	२५:५५	२७:५९
१७	रविः	२९:३८	७:११	८:३७	१०:१३	१२:९	१४:२४	१६:४३	१९:०	२१:१५	२३:३३	२५:५१	२७:५५
१८	सोमः	२९:३४	७:७	८:३३	१०:९	१२:५	१४:२०	१६:३९	१८:५६	२१:११	२३:३०	२५:४७	२७:५१
१९	भौमः	२९:३०	७:३	८:२९	१०:५	१२:१	१४:१६	१६:३५	१८:५२	२१:७	२३:२६	२५:४४	२७:४७

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला ।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी अस्तः
बुधः	मार्गी उदयः १४ गते बुधः वक्री १५:५० वादने १६ गते बुधः पश्चिमास्तः ८:१२ वादने
गुरुः	वक्री, उदयः
शुक्रः	मार्गी, उदय
शनिः	मार्गीः, उदयः

पापांशाः

सू.८, ७सू.९, १०सू.१०, १४सू.११, १७सू.१२, मं.५, ६मं.६, ११मं.७, १५मं.८, १९मं.९, शं.५, ११शं.६, रा११के. ५

श्रीशाके १९४७ वि.सं २०८२ चैत्रकृष्णपक्षः, ने.सं. ११४६ (चिल्लागा), ई.सं. २०२६ मार्चः, उत्तरायणं शिशिर+वसन्तर्तुः, सिद्धार्थिनामसंवत्सरः

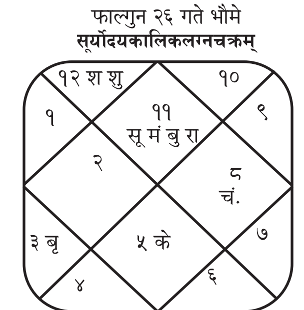
पापर्क्षाणि : पूफा. ह. चि. स्वा. शत. पूभा. उभा.

	गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ. प	च.रा	दिमा	सू उ	सू अ	ता	भद्रा-व्रतपर्वादि-वादने (बजे)
	२०	बुधः	प्रतिपद्	२५:४४	१६:४५	पू.फा.	३:२१	७:४८	धृतिः	६:५४	सुस्थिरः	तैतिलः	५५:५३	१३:५५	२९:४	६:२८	१८:५	४	वसन्तोत्सव, तेल लगाउने र आँपका मुजुरा खाने दिन, गणगौरपूजा प्रारम्भ, नाला-मत्सयेन्द्रनाथस्नान, (नालान्हंव चर्क्रैया, धुलया)
	२१	गुरुः	द्वितीया	२६:२३	१७:०	उ.फा.	५:३	८:२८	शूलम्	४:११	मातङ्गः	वणिक्	५७:१०	कन्या	२९:८	६:२७	१८:६	५	**भद्रा २९:१९ वादने आरम्भः**
	२२	शुक्रः	तृतीया	२८:१९	१७:४५	हस्तः	७:५९	९:३७	गण्डः	२:२९	अमृतः	बवः	५९:४४	२२:२३	२९:१२	६:२६	१८:६	६	**भद्रा १७:४५ वादने समापनम्** , प्रदोषकालः, नाला-मत्सयेन्द्रनाथ रथयात्रा, (नाला या)
	२३	शनिः	चतुर्थी	३१:२८	१९:०	चित्रा	१२:८	११:१६	वृद्धिः	१:४५	काणः	कौलवः	६०:०	तुला	२९:१६	६:२५	१८:७	७	
	२४	रविः	पञ्चमी	३५:३८	२०:३९	स्वाती	१७:२०	१३:१९	ध्रुवः	१:५२	लुम्बः	कौलवः	३:२७	तुला	२९:२०	६:२३	१८:८	८	अन्तर्राष्ट्रिय नारी दिवस
	२५	सोमः	षष्ठी	४०:३४	२२:३६	विशाखा	२३:२१	१५:४३	व्याघातः	२:४०	मित्रम्	गरः	८:३	९:५	२९:२४	६:२२	१८:८	९	**भद्रा २२:३६ वादने आरम्भः**, प्रदोषकालः
	२६	भौमः	सप्तमी	४५:५४	२४:४३	अनुराधा	२९:५०	१८:१८	हर्षणः	३:५८	वज्रः	भद्रा	१३:१४	वृश्चिकः	२९:२८	६:२१	१८:९	१०	**भद्रा११:३९ वादने समापनम्**
	२७	बुधः	अष्टमी	५१:१३	२६:४९	ज्येष्ठा	३६:२५	२०:५४	वज्रः	५:२७	ध्वंक्षः	बालवः	१८:३७	२०:५४	२९:३३	६:२०	१८:९	११	**बुधअष्टमीव्रतम् , गोरखकाली-पूजनम् ,** शीतलाष्टमी, वासेरा, दुदुच्याँच्याँ
	२८	गुरुः	नवमी	५६:३	२८:४४	मूलम्	४२:३८	२३:२२	सिद्धिः	६:४९	धूम्रः	तैतिलः	२३:४४	धनुः	२९:३७	६:१९	१८:१०	१२	
	२९	शुक्रः	दशमी	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	पू.षा.	४८:९	२५:३३	व्यतीपातः	७:४६	प्रवर्धमानः	वणिक्	२८:१२	धनुः	२९:४१	६:१८	१८:१०	१३	**भद्रा १७:३५ वादने आरम्भः**
	३०	शनिः	दशमी	०:७	६:२०	उ.षा.	५२:४०	२७:२१	वरीयन्	८:४	राक्षसः	बवः	३१:४३	८:३	२९:४५	६:१७	१८:११	१४	**भद्रा ६:२० वादने समापनम् , मीने सूर्यः २७:३५ वादने**
चैत्र	१	रविः	एकादशी	३:४	७:२९	श्रवणः	५६:२	२८:४१	परिघः	७:३२	मुशलः	कौलवः	३४:४	मकरः	२९:४९	६:१६	१८:१२	१५	**चैत्रसङ्क्रान्तिः**, वसन्तन्तर्तु आरम्भः, **पापमोचनी–एकादशीव्रतम्**, सौरमानेन रौद्रनामसंवत्सरप्रवेशः १३:४२ वादने, **द्विपुष्करः २८:४१ वादने यावत्** , देउपाटनमा देशोद्धारपूजा
	२	सोमः	द्वादशी	४:४७	८:१०	धनिष्ठा	५८:१०	२९:३१	शिवः	६:३	शुभः	गरः	३५:८	१७:९	२९:५३	६:१५	१८:१२	१६	**सोमप्रदोषव्रतम्, पञ्चकारम्भः १७:९ वादने, वारुणीयोगः २९:३१ वादनात्**
	३	भौमः	त्रयोदशी	५:१३	८:१९	शतभिषा	५९:३	२९:५१	सिद्धः	३:३६	मृत्युः	भद्रा	३४:५६	कुम्भः	२९:५७	६:१४	१८:१३	१७	**भद्रा ८:१९-२०:१२ यावत्** ,पाशाचह्रेपूजा, वारुणीयोगः ८:१९ वादने यावत्, पिशाच–चतुर्दशी
	४	बुधः	चतुर्दशी	४:२३	७:५८	पू.भा.प.	५८:४५	२९:४३	साध्यः	०:८ ५५:४२	पद्मः	चतुष्पदः	३३:२९	२३:४७	३०:२	६:१३	१८:१३	१८	भद्रकाल्यां लिङ्गोत्थानम्, दर्शश्राद्धम्, निशि बार्ने, **घोडेजात्रा**
	५	गुरुः	अमावस्या	२:२० ५९:११	७:८ २९:५२	उभा	५७:२४	२९:९	शुक्लः	५०:२६	छत्रम्	किंस्तुघ्नः	३०:५३	मीन	३०:६	६:११	१८:१४	१९	स्नान दानका लागि औँसी, हलो बार्ने , वत्सरारम्भः, ज्योतिष दिवस, तेल लगाउने र नीमको पात खाने, भद्रकाली पीठमा लिङ्गोपातन, चोभार आदिनाथस्नान,(चोवाहान्हव) वैडी विश्वनाथ मन्दिरमा कोटिहोम मेला सुरु

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२० गते पूभायां १ सूर्यः २७:४५ वादने
२४ गते पूभायां २ सूर्यः ११:३३ वादने
२७ गते पूभायां ३ सूर्यः १९:३० वादने
३० गते पूभायां ४ मीने सूर्यः २७:३६
४ गते उभायां १ सूर्यः ११:५१ वादने
२३ गते शतभिषायां २ भौमः २८:१० वादने
२८ गते शतभिषायां ३ भौमः ९:४७ वादने
२ गते शतभिषायां ४ भौमः १५:३४ वादने
२६ गते पुनः शतभिषायां बुधः १२:२७ वादने
२०गते उभायां शुक्रः १९:४३ वादने
१ रेवत्यां शुक्रः ११:४७ वादने

फाल्गुन २६ गते भौमे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

	गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरु	शुक्रः	शनि	राहुः	केतुः	वेलान्तर–मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
	२०	बुधः	१०:१९:६:३४	४:२५:५६:८	१०:६:५६:५	१०:२६:९:६०	२:२०:४९:३०	११:२:३८:२७	११:७:४४:५१	१०:१४:३८:५०	४:१४:३८:५०	१२:४५	११:१६	६:२५ द
	२१	गुरुः	१०:२०:६:४५	५:८:५५:११	१०:७:४३:१०	१०:२५:१८:३६	२:२०:४७:१५	११:३:५३:४२	११:७:५२:२२	१०:१४:३५:३९	४:१४:३५:३९	१२:२८	१०:२७	६:२ द
	२२	शुक्रः	१०:२१:६:५३	५:२१:३९:१५	१०:८:३०:१३	१०:२४:१२:३०	२:२०:४७:१	११:५:८:५६	११:८:०:१२	१०:१४:३२:२९	४:१४:३२:२९	१२:१५	९:३७	५:३९ द
	२३	शनिः	१०:२२:७:०	६:४:९:३९	१०:९:१७:१६	१०:२३:११:५५	२:२०:४६:५९	११:६:२४:९	११:८:८:१	१०:१४:२९:१८	४:१४:२९:१८	१२:१	८:४८	५:१५ द
	२४	रविः	१०:२३:७:५	६:१६:२८:१९	१०:१०:४:२५	१०:२२:९:३६	२:२०:४६:५७	११:७:३९:९	११:८:१५:५०	१०:१४:२६:७	४:१४:२६:७	११:४७	७:५८	४:५२ द
	२५	सोमः	१०:२४:७:८	६:२८:३७:४९	१०:१०:५१:३८	१०:२१:१०:९	२:२०:४६:५५	११:८:५३:५५	११:८:२३:३८	१०:१४:२२:५६	४:१४:२२:५६	११:३२	७:९	४:२८ द
	२६	भौमः	१०:२५:७:८	७:१०:४१:१३	१०:११:३८:४९	१०:२०:१४:३१	२:२०:४६:५४	११:१०:८:४१	११:८:३१:२७	१०:१४:१९:४५	४:१४:१९:४५	११:१७	६:१९	४:५ द
	२७	बुधः	१०:२६:७:७	७:२२:४१:५२	१०:१२:२६:०	१०:१९:२०:५१	२:२०:४६:५२	११:११:२३:२६	११:८:३९:१५	१०:१४:१६:३५	४:१४:१६:३५	११:२	५:३०	३:४१ द
	२८	गुरुः	१०:२७:७:३	८:४:४३:४९	१०:१३:१३:११	१०:१८:४१:१८	२:२०:४६:५१	११:१२:३८:९	११:८:४७:३	१०:१४:१३:२४	४:१४:१३:२४	१०:४७	४:४०	३:१८ द
	२९	शुक्रः	१०:२८:६:५७	८:१६:५०:४०	१०:१४:०:२०	१०:१७:५९:४५	२:२०:४६:५०	११:१३:५२:५२	११:८:५४:५१	१०:१४:१०:१३	४:१४:१०:१३	१०:३१	३:५०	२:५४ द
	३०	शनिः	१०:२९:६:४९	८:२९:५:३४	१०:१४:४७:२८	१०:१७:१६:५	२:२०:४६:४९	११:१५:७:४०	११:९:२:३९	१०:१४:७:२	४:१४:७:२	१०:१५	३:०	२:३० द
चै	१	रविः	११:०:६:३९	९:११:३१:१८	१०:१५:३४:३६	१०:१६:४४:४२	२:२०:४६:४८	११:१६:२२:४४	११:९:१०:२२	१०:१४:३:५२	४:१४:३:५२	९:५८	२:१०	२:७ द
	२	सोमः	११:१:६:२७	९:२४:१०:३	१०:१६:२१:४३	१०:१६:१६:२९	२:२०:४६:४९	११:१७:३७:४८	११:९:१७:३५	१०:१४:०:४१	४:१४:०:४१	९:४१	१:२०	१:४३ द
	३	भौमः	११:२:६:१३	१०:७:३:२२	१०:१७:८:४९	१०:१५:५९:५३	२:२०:४९:०	११:१८:५२:५०	११:९:२४:४७	१०:१३:५७:३०	४:१३:५७:३०	९:२५	०:३१	१:१९ द
	४	बुधः	११:३:५:५६	१०:२०:१२:५	१०:१७:५५:५४	१०:१५:४१:५५	२:२०:५१:१२	११:२०:६:४९	११:९:३१:६०	१०:१३:५४:१९	४:१३:५४:१९	९:७	०:१९	०:५५ द
	५	गुरुः	११:४:५:३७	११:३:३६:१६	१०:१८:४२:५८	१०:१५:३६:५४	२:२०:५३:२३	११:२१:२०:४४	११:९:३९:१२	१०:१३:५१:८	४:१३:५१:८	८:५०	१:९	०:३२ द

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	कुम्भः	मीनः	मेषः	बृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः
२०	बुधः	२९:२६	६:५९	८:२५	१०:१	११:५७	१४:१२	१६:३१	१८:४८	२१:३	२३:२२	२५:४०	२७:४४
२१	गुरुः	२९:२३	६:५५	८:२१	९:५७	११:५३	१४:८	१६:२८	१८:४४	२०:५९	२३:१८	२५:३६	२७:४०
२२	शुक्रः	२९:१९	६:५१	८:१७	९:५३	११:४९	१४:४	१६:२४	१८:४०	२०:५५	२३:१४	२५:३२	२७:३६
२३	शनिः	२९:१५	६:४७	८:१३	९:४९	११:४५	१४:०	१६:२०	१८:३६	२०:५१	२३:१०	२५:२८	२७:३२
२४	रविः	२९:११	६:४३	८:९	९:४५	११:४१	१३:५६	१६:१६	१८:३२	२०:४७	२३:६	२५:२४	२७:२८
२५	सोमः	२९:७	६:३९	८:५	९:४१	११:३७	१३:५२	१६:१२	१८:२८	२०:४३	२३:२	२५:२०	२७:२४
२६	भौमः	२९:३	६:३५	८:१	९:३७	११:३४	१३:४८	१६:८	१८:२४	२०:४०	२२:५८	२५:१६	२७:२०
२७	बुधः	२८:५९	६:३१	७:५७	९:३३	११:३०	१३:४४	१६:४	१८:२०	२०:३६	२२:५४	२५:१२	२७:१६
२८	गुरुः	२८:५५	६:२७	७:५३	९:२९	११:२६	१३:४०	१६:०	१८:१६	२०:३२	२२:५०	२५:८	२७:१२
२९	शुक्रः	२८:५१	६:२३	७:४९	९२६	११:२२	१३:३६	१५:५६	१८:१२	२०:२८	२२:४६	२५:४	२७:८
३०	शनिः	२८:४७	६:१९	७:४५	९:२२	११:१८	१३:३२	१५:५२	१८:९	२०:२४	२२:४२	२५:०	२७:४

२०८२ चैत्रः

गते	वासरः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः
१	रविः	३०:१२	७:४२	९:१८	११:१४	१३:२९	१५:४८	१८:५	२०:२०	२२:३८	२४:५६	२७:०	२८:४३
२	सोमः	३०:८	७:३८	९:१४	११:१०	१३:२५	१५:४४	१८:१	२०:१६	२२:३४	२४:५२	२६:५६	२८:३९
३	भौमः	३०:४	७:३४	९:१०	११:६	१३:२१	१५:४०	१७:५७	२०:१२	२२:३१	२४:४८	२६:५२	२८:३५
४	बुधः	३०:०	७:३०	९:६	११:२	१३:१७	१५:३६	१७:५३	२०:८	२२:२७	२४:४५	२६:४९	२८:३१
५	गुरुः	२९:५६	७:२६	९:२	१०:५८	१३:१३	१५:३२	१७:४९	२०:४	२२:२३	२४:४१	२६:४५	२८:२८

२०८२ साल फागुन ३० गते ३०:१५ मीन लग्नको आरम्भ दोस्रो पटक हुन्छ।१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी, अस्तः
बुधः	वक्री, अस्तः ४ गते बुधः पूर्वे उदयः १३:१५ वादने
गुरुः	१ गते मार्गी गुरुः १८:१० वादने। उदयः
शुक्रः	मार्गी, उदय
शनिः	मार्गी, २३ गते पश्चिमे अस्त २१:२५ वादने

पापांशाः

सू.१२,२०सू.१, २४सू.२, २७सू.३, ३०सू.४, ४सू.५, मं.९, २३मं.१०, २८मं.११, २मं.१२, शं.६, रा११के५

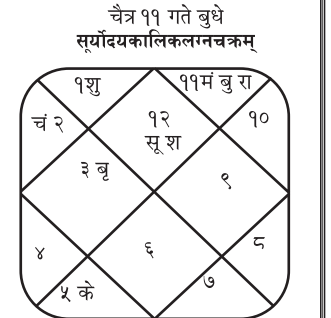
श्रीशाके १९४८ वि.सं.२०८२ चैत्रशुक्लपक्षः ने.सं. ११४६ (चौलाथ्व), ई.सं. २०२६ मार्च–अप्रिलः, उत्तरायणं वसन्तर्तुः, रौद्रनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : अश्वि, मघा, उफा., हस्तः, चित्रा

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिनमानम्	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	व्रतपर्वादि-वादने (बजे)
६	शुक्रः	द्वितीया	५५:८	२८:१३	रेवती	५५:८	२८:१३	ब्रह्म	४४:२५	श्रीवत्सः	बालवः	२७:१७	२८:१३	३०:१०	६:१०	१८:१४	२०	मेषे दृश्यसूर्यः १४:०१ वादने, **चन्द्रोदयः**
७	शनिः	तृतीया	५०:२०	२६:१७	अश्विनी	५२:७	२७:०	ऐन्द्रः	३७:४६	सौम्यः	तैतिलः	२२:५०	मेषः	३०:१४	६:९	१८:१५	२१	मन्वादि, मत्स्य जयन्ती, मत्स्यनारायणमेला,गौरीव्रतम्
८	रविः	चतुर्थी	४४:५७	२४:७	भरणी	४८:३२	२५:३३	वैधृतिः	३०:३७	कालदण्डः	वणिक्	१७:४४	मेषः	३०:१८	६:८	१८:१५	२२	प्रदोषकालः, **भद्रा १३:१३-२४:७ यावत्**, जल दिवस
९	सोमः	पञ्चमी	३९:११	२१:४७	कृत्तिका	४४:३४	२३:५७	विष्कुम्भः	२३:७	सुस्थिरः	बवः	१२:८	७:९	३०:२२	६:७	१८:१६	२३	
१०	भौमः	षष्ठी	३३:१३	१९:२३	रोहिणी	४०:२६	२२:१६	प्रीतिः	१५:२५	मातङ्गः	कौलवः	६:१४	वृषः	३०:२७	६:६	१८:१६	२४	प्रदोषकालः, **द्विपुष्कर-आरम्भः २२:१६ वादने** , विश्व क्षयरोग दिवस
११	बुधः	सप्तमी	२७:१६	१६:५९	मृगशिरा	३६:२१	२०:३७	आयुष्मान्	७:४०	अमृतः	गरः	०:१५ ५४:२०	९:२६	३०:३१	६:५	१८:१७	२५	**भद्रा १६:५९-२७:४९ वादने यावत्**
१२	गुरुः	अष्टमी	२१:३२	१४:४०	आर्द्रा	३२:३२	१९:४	सौभाग्यः	०:३ ५२:४०	काणः	बालवः	४८:४८	मिथुनम्	३०:३५	६:४	१८:१७	२६	**अष्टमीव्रतम्** , गोरखकाली-पूजनम्, **चैते दशैं**, भवान्युत्पत्तिः, श्रीश्वेतमत्स्येन्द्रनाथ रथयात्रा(जमयाँ), अशोकका पाउला खाने दिन , (अशोककलिकाप्राशनम्) भ पु छुमा गणेशयात्रा , चैत्राष्टमी
१३	शुक्रः	नवमी	१६:१४	१२:३२	पुनर्वसुः	२९:१०	१७:४३	अतिगण्डः	४५:४६	लुम्बः	तैतिलः	४३:४७	१२:२	३०:३९	६:२	१८:१८	२७	**श्रीरामनवमीव्रतम्**, श्रीरामशोभायात्रा , श्रीरामजयन्ती, विश्वहिन्दु महासंघ स्थापना दिवस, आध्यात्मिक पत्रकार समाज स्थापना दिवस, शिक्षणपरिषद् स्थापना दिवस
१४	शनिः	दशमी	११:३२	१०:३८	तिष्यः	२६:२७	१६:३६	सुकर्मा	३९:२६	मित्रम्	वणिक्	३९:२७	कर्कटः	३०:४३	६:१	१८:१८	२८	**भद्रा २१:४८ वादने आरम्भः**
१५	रविः	एकादशी	७:३८	९:३	अश्लेषा	२४:३३	१५:५०	धृतिः	३३:४८	वज्रः	बवः	३५:५९	१५:५०	३०:४७	६:०	१८:१९	२९	**भद्रा ९:३ वादने समापनम् , कामदा–एकादशीव्रतम्**
१६	सोमः	द्वादशी	४:४०	७:५१	मघा	२३:३९	१५:२६	शूलम्	२८:५९	ध्वंक्षः	कौलवः	३३:३३	सिंहः	३०:५१	५:५९	१८:२०	३०	सोम**प्रदोषव्रतम्**, दमनोत्सव
१७	भौमः	त्रयोदशी	२:४७	७:५	पू.फा.	२३:५१	१५:३०	गण्डः	२५:५	धूम्रः	गरः	३२:१७	२१:३६	३०:५५	५:५८	१८:२०	३१	महावीर जयन्ती
१८	बुधः	चतुर्दशी	२:७	६:४८	उ.फा.	२५:१६	१६:३	वृद्धिः	२२:९	प्रवर्धमानः	भद्रा	३२:१५	कन्या	३०:५९	५:५७	१८:२१	अ १	**भद्रा ६:४८-१८:५१ वादने यावत्, पूर्णिमाव्रतम्**
१९	गुरुः	पूर्णिमा	२:४४	७:१	हस्तः	२७:५५	१७:६	ध्रुवः	२०:१४	राक्षसः	बालवः	३३:३०	२९:४८	३१:४	५:५६	१८:२१	२	चैत्री पूर्णिमा, मन्वादि, **वैशाखस्नानारम्भ**, हनुमान जयन्ती, देवीयात्रा, बालाजु बाइसधारा मेला (ल्हुतिपुन्हि, ल्हुतिस्नान), लमजुङ यलुङ पोखरी मेला, वैतडी विश्वनाथ मन्दिर कोटीहोम मेला समाप्ति, बौद्ध तेमालजात्रा

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

७ गते उभायां २ सूर्यः २०:१७ वादने
१० गते उभायां ३ सूर्यः २८:५३ वादने
१४ गते उभायां ४ सूर्यः १३:३८ वादने
१७ गते रेवत्यां १ सूर्यः २२:३५ वादने
६ गते पूभायां १ भौमः २१:२८ वादने
१० गते पूभायां २ भौमः २७:३१ वादने
१५ गते पूभायां ३ भौमः ९:४३ वादने
१९ गते पूभायां ४ मीने भौमः १६:३ वादने
१७ गते पूभायां बुधः ८:५३ वादने
१२ गते अश्विन्यां मेषे शुक्रः ६:५१ वादने
७ गते उभायां ३ शनिः २७:३१ वादने
१४ गते शतभिषायां २ राहुः २५:५ वादने
१४ गते मघायां ४ केतुः २५:५ वादने

चैत्र ११ गते बुधे
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
६	शुक्रः	११:५:५:१६	११:१७:१५:१२	१०:१९:३०:१	१०:१५:३६:३२	२:२०:५५:३५	११:२२:३४:३८	११:९:४६:२४	१०:१३:४७:५८	४:१३:४७:५८	८:३३	१:५९	०:८ द
७	शनिः	११:६:४:५३	०:१:७:२७	१०:१९:५५:५	१०:१६:५७:१०	२:२०:५२:४०	११:२३:११:३३	११:९:५१:४८	१०:१३:४४:४७	४:१३:४४:४७	८:१५	२:४९	०:१६ उ
८	रविः	११:७:४:२८	०:१५:१०:५५	१०:२०:४२:७	१०:१६:५६:५४	२:२०:५४:५२	११:२४:२५:२४	११:९:५८:५९	१०:१३:४१:३६	४:१३:४१:३६	७:५७	३:३९	०:४० उ
९	सोमः	११:८:४:०	०:२९:२२:५५	१०:२१:५१:५	१०:१५:३९:३९	२:२१:२:१०	११:२६:१६:१२	११:१०:७:५९	१०:१३:३८:२५	४:१३:३८:२५	७:४०	४:२८	१:३ उ
१०	भौमः	११:९:३:३१	१:१३:४०:२१	१०:२२:३८:४	१०:१६:९:२२	२:२१:४:२२	११:२७:३०:०	११:१०:१५:१०	१०:१३:३५:१५	४:१३:३५:१५	७:२२	५:१८	१:२७ उ
११	बुधः	११:१०:२:५९	१:२७:५९:४३	१०:२३:२५:२	१०:१६:४१:५४	२:२१:६:३४	११:२८:४३:४८	११:१०:२२:२२	१०:१३:३२:४	४:१३:३२:४	७:४	६:८	१:५१ उ
१२	गुरुः	११:११:२:२४	२:१२:१६:५७	१०:२४:११:५९	१०:१७:१०:४	२:२१:८:४६	११:२९:५७:३५	११:१०:२९:३३	१०:१३:२८:५३	४:१३:२८:५३	६:४६	६:५८	२:१४ उ
१३	शुक्रः	११:१२:१:४८	२:२६:२८:३६	१०:२४:५८:५५	१०:१७:२९:४५	२:२१:११:३	०:१:११:३८	११:१०:३६:४३	१०:१३:२५:४२	४:१३:२५:४२	६:२८	७:४७	२:३८ उ
१४	शनिः	११:१३:१:९	३:१०:३१:३३	१०:२५:४५:५१	१०:१७:४८:५४	२:२१:१४:५४	०:२:२५:४४	११:१०:४३:५४	१०:१३:२२:३१	४:१३:२२:३१	६:१०	८:३७	३:१ उ
१५	रविः	११:१४:०:२८	३:२४:२३:९	१०:२६:३२:४५	१०:१८:३१:५७	२:२१:१८:४४	०:३:३९:५०	११:१०:५१:५	१०:१३:१९:२१	४:१३:१९:२१	५:५२	९:२६	३:२५ उ
१६	सोमः	११:१४:५९:४५	४:८:१:२२	१०:२७:१९:३९	१०:१९:१७:५	२:२१:२२:३५	०:४:५३:५४	११:१०:५८:१५	१०:१३:१६:१०	४:१३:१६:१०	५:३४	१०:१५	३:४८ उ
१७	भौमः	११:१५:५८:५९	४:२१:२४:४६	१०:२८:६:३२	१०:१९:५६:८	२:२१:२६:२५	०:६:७:५७	११:११:५:२५	१०:१३:१२:५९	४:१३:१२:५९	५:१६	११:५	४:११ उ
१८	बुधः	११:१६:५८:१२	५:४:३२:४१	१०:२८:५३:२४	१०:२०:२७:४६	२:२१:३०:१६	०:७:२१:५८	११:११:१२:३५	१०:१३:९:४८	४:१३:९:४८	४:५८	११:५४	४:३४ उ
१९	गुरुः	११:१७:५७:२२	५:१७:२५:१४	१०:२९:४०:१५	१०:२०:५९:१६	२:२१:३४:७	०:८:३५:४७	११:११:१९:४५	१०:१३:६:३८	४:१३:६:३८	४:४१	१२:४३	४:५७ उ

दैनिक–लग्न–आरम्भ–तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	बृश्चिकः	धनु :	मकरः	कुम्भः
६	शुक्रः	२९:५२	७:२२	८:५८	१०:५४	१३:९	१५:२९	१७:४५	२०:०	२२:१९	२४:३७	२६:४१	२८:२४
७	शनिः	२९:४८	७:१८	८:५४	१०:५०	१३:५	१५:२५	१७:४१	१९:५६	२२:१५	२४:३३	२६:३७	२८:२०
८	रविः	२९:४४	७:१४	८:५०	१०:४६	१३:१	१५:२१	१७:३७	१९:५२	२२:११	२४:२९	२६:३३	२८:१६
९	सोमः	२९:४०	७:१०	८:४६	१०:४२	१२:५७	१५:१७	१७:३३	१९:४८	२२:७	२४:२५	२६:२९	२८:१२
१०	भौमः	२९:३६	७:६	८:४२	१०:३९	१२:५३	१५:१३	१७:२९	१९:४४	२२:३	२४:२१	२६:२५	२८:८
११	बुधः	२९:३२	७:२	८:३८	१०:३५	१२:४९	१५:९	१७:२५	१९:४१	२१:५९	२४:१७	२६:२१	२८:४
१२	गुरुः	२९:२८	६:५८	८:३४	१०:३१	१२:४५	१५:५	१७:२१	१९:३७	२१:५५	२४:१३	२६:१७	२८:०
१३	शुक्रः	२९:२४	६:५४	८:३१	१०:२७	१२:४१	५:१	१७:१७	१९:३३	२१:५१	२४:९	२६:१३	२७:५६
१४	शनिः	२९:२०	६:५०	८:२७	१०:२३	१२:३७	१४:५७	१७:१३	१९:२९	२१:४७	२४:५	२६:९	२७:५२
१५	रविः	२९:१७	६:४६	८:२३	१०:१९	१२:३३	१४:५३	१७:१०	१९:२५	२१:४३	२४:१	२६:५	२७:४८
१६	सोमः	२९:१३	६:४३	८:१९	१०:१५	१२:३०	१४:४९	१७:६	१९:२१	२१:३९	२३:५७	२६:१	२७:४४
१७	भौमः	२९:९	६:३९	८:१५	१०:११	१२:२६	१४:४५	१७:२	१९:१७	२१:३६	२३:५३	२५:५७	२७:४०
१८	बुधः	२९:५	६:३५	८:११	१०:७	१२:२२	१४:४१	१६:५८	१९:१३	२१:३२	२३:४९	२५:५३	२७:३६
१९	गुरुः	२९:१	६:३१	८:७	१०:३	१२:१८	१४:३७	१६:५४	१९:९	२१:२८	२३:४६	२५:५०	२७:३२

१३, १४ आदि बजेलाई दिउँसोको र २५, २६ आदि बजेलाई रात्रिको १, २ बजे संझी पढ्नुहोला ।

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी, अस्तः ९ गते पूर्वे उदयः १५:४४ वादने
बुधः	वक्री ,उदयः ६ गते मार्गी बुधः २७:३० वादने ।
गुरुः	मार्गी, उदयः
शुक्रः	मार्गी, उदय
शनिः	मार्गीः, अस्तः

पापांशाः

सू.५,७सू.६, १०सू.७, १४सू.८, १७सू.९ मं १२, ६मं.१, १०मं.२, १५मं.३, १९मं.४, शं.६, ७ श७, रा११के.५,१४रा.१०के.४

श्रीशाके १९४८ वि.सं.२०८२ वैशाखकृष्णपक्षः, ने.सं. ११४६ (चौलागा), ई.सं. २०२६ अप्रिलः, उत्तरायणं वसन्तर्तुः, रौद्रनामसंवत्सरः पापर्क्षाणि : चित्रा, स्वाती ,२२, शतभिषा

गते	वासरः	तिथिः	ति घ.प.	ति वादने	नक्षत्राणि	न घ.प.	न.वादने	योगाः	यो घ.प.	आ.योगाः	करणम्	घ प	च.रा	दिमा	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	ता	भद्रा -व्रतपर्वादि-वादने
२०	शुक्रः	प्रतिपद्	४:३७	७:४५	चित्रा	३१:४८	१८:३८	व्याघातः	१९:१८	मुशलः	तैतिलः	३५:५९	तुला	३१:८	५:५५	१८:२२	३	ललितपुर मत्स्येन्द्रनाथ स्नानम्, विशालनगरः वैष्णवी देवीयात्रा (बुँगद्यन्हव)
२१	शनिः	द्वितीया	७:४२	८:५८	स्वाती	३६:४७	२०:३६	हर्षणः	१९:१६	सिद्धिः	वणिक्	३९:३६	तुला	३१:१२	५:५३	१८:२२	४	**भद्रा २१:४४ वादने आरम्भः,** साँखु यात्रा (सकोयात)
२२	रविः	तृतीया	११:४८	१०:३५	विशाखा	४२:३८	२२:५५	वज्रः	१९:५९	उत्पातः	बवः	४४:७	१६:१९	३१:१६	५:५२	१८:२३	५	**भद्रा १०:३५ समापनम्,** प्रदोषकालः, वज्रयोगिनी,स्वामी शशिधर जयन्ती, (सक्व याँ)
२३	सोमः	चतुर्थी	१६:३९	१२:३१	अनुराधा	४९:३	२५:२८	सिद्धिः	२१:१५	मानसः	कौलवः	४९:१३	वृश्चिकः	३१:२०	५:५१	१८:२३	६	
२४	भौमः	पञ्चमी	२१:५४	१४:३६	ज्येष्ठा	५५:३९	२८:६	व्यतीपातः	२२:४७	मुद्गरः	गरः	५४:३०	२८:६	३१:२४	५:५०	१८:२४	७	
२५	बुधः	षष्ठी	२७:५	१६:३९	मूलम्	अहोरात्रम्	अहोरात्रम्	वरीयन्	२४:१८	ध्वजः	भद्रा	५९:३१	धनुः	३१:२८	५:४९	१८:२४	८	**भद्रा १६:३९-२९:३७ यावत्,** प्रदोषकालः
२६	गुरुः	सप्तमी	३१:४९	१८:३२	मूलम्	२:२	६:३७	परिघः	२५:२८	धूम्रः	बालवः	६०:०	धनुः	३१:३२	५:४८	१८:२५	९	
२७	शुक्रः	अष्टमी	३५:४३	२०:४	पू.षा.	७:४३	८:५२	शिवः	२६:२	प्रवर्धमानः	बालवः	३:५४	१५:२३	३१:३६	५:४७	१८:२५	१०	**अष्टमीव्रतम्, गोरखकाली-पूजनम् ,** भक्तपुर भैरव भद्रकाली रथयात्रा
२८	शनिः	नवमी	३८:३३	२१:११	उ.षा.	१२:३०	१०:४६	सिद्धः	२५:५०	चरः	तैतिलः	७:१८	मकरः	३१:४०	५:४६	१८:२६	११	
२९	रविः	दशमी	४०:१०	२१:४९	श्रवणः	१६:८	१२:१२	साध्यः	२४:४२	गदः	वणिक्	९:३२	२४:४४	३१:४४	५:४५	१८:२६	१२	**भद्रा ९:३४-२१:४९ वादने यावत् , विश्व ज्योतिष स्थापना दिवस** पञ्चकारम्भः २४:४४ वादने
३०	सोमः	एकादशी	४०:३०	२१:५६	धनिष्ठा	१८:३३	१३:९	शुभः	२२:३४	शुभः	बवः	१०:३१	कुम्भः	३१:४८	५:४४	१८:२७	१३	**वरुथिनी एकादशी-व्रतम्**

ग्रहसञ्चारवादने (बजे)

२१ गते रेवत्यां २ सूर्यः ७:४१ वादने।
२४ गते रेवत्यां ३ सूर्यः १६:५८ वादने।
२७ गते रेवत्यां ४ सूर्यः २६:२६ वादने।
२३ गते उभायां १ भौमः २२:३३ वादने।
२७ गते उभायां २ भौमः २९:१५ वादने।
२७ गते मीने बुधः १९:४१ वादने।
२२ गते भरण्यां शुक्रः २५:४४ वादने।
२८ गते शनि पूर्वे उदयः २५:५२ वादने

ग्रहः	वक्रमार्ग– उदयास्तः
भौमः	मार्गी , उदयः
बुधः	मार्गी, उदयः
गुरुः	मार्गी , उदयः
शुक्रः	मार्गी, उदयः
शनिः	मार्गीः, अस्तः २८ गते शनि पूर्वे उदयः २५:५२ वादने

सूर्योदयकालिकग्रहस्पष्टादिविवरणम्

गते	वासरः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः	वेलान्तर-मि	चरः मि	क्रान्त्यांशाः
२०	शुक्रः	११:१८:५६:२९	६:०:३:१६	११:०:२७:५	१०:२१:४८:५५	२:२१:३७:५७	०:९:४९:५४	११:११:२६:५४	१०:१३:३:२७	४:१३:३:२७	४:२३	१३:३२	५:२० उ
२१	शनिः	११:१९:५५:३५	६:१२:२८:२३	११:१:१३:५४	१०:२२:४६:५१	२:२१:४१:४८	०:११:४:१४	११:११:३४:४	१०:१३:०:१६	४:१३:०:१६	४:६	१४:२०	५:४३ उ
२२	रविः	११:२०:५४:३८	६:२४:४२:४८	११:२:०:४२	१०:२३:४४:४५	२:२१:४५:३९	०:१२:१८:३२	११:११:४१:२२	१०:१२:५७:५	४:१२:५७:५	३:४८	१५:९	६:६ उ
२३	सोमः	११:२१:५३:३९	७:६:४९:१९	११:२:४७:२८	१०:२४:४२:३७	२:२१:४९:३०	०:१३:३२:५०	११:११:४९:६	१०:१२:५३:५४	४:१२:५३:५४	३:३१	१५:५८	६:२९ उ
२४	भौमः	११:२२:५२:३८	७:१८:५१:६	११:३:३४:१३	१०:२५:४२:११	२:२१:५३:२३	०:१४:४७:६	११:११:५६:४९	१०:१२:५०:४४	४:१२:५०:४४	३:१४	१६:४६	६:५२ उ
२५	बुधः	११:२३:५१:३५	८:०:५१:४९	११:४:२०:५८	१०:२६:५४:१७	२:२१:५९:२४	०:१६:१:२७	११:१२:४:३२	१०:१२:४७:३३	४:१२:४७:३३	२:५७	१७:३४	७:१४ उ
२६	गुरुः	११:२४:५०:२९	८:१२:५५:२६	११:५:७:४०	१०:२८:१२:१	२:२२:५:२५	०:१७:१६:५	११:१२:१२:१४	१०:१२:४४:२२	४:१२:४४:२२	२:४१	१८:२२	७:३६ उ
२७	शुक्रः	११:२५:४९:२१	८:२५:५:२१	११:५:५४:२२	१०:२९:२२:४	२:२२:११:२५	०:१८:३०:४१	११:१२:१९:५७	१०:१२:४१:११	४:१२:४१:११	२:२५	१९:१०	७:५९ उ
२८	शनिः	११:२६:४८:११	९:७:२४:३३	११:६:४१:३	११:०:२७:३४	२:२२:१७:२६	०:१९:४५:१६	११:१२:२७:३९	१०:१२:३८:१	४:१२:३८:१	२:९	१९:५८	८:२१ उ
२९	रविः	११:२७:४६:५९	९:१९:५५:३६	११:७:२७:४२	११:१:३६:२०	२:२२:२३:२७	०:२०:५८:५२	११:१२:३५:२१	१०:१२:३४:५०	४:१२:३४:५०	१:५३	२०:४५	८:४३ उ
३०	सोमः	११:२८:४५:४४	१०:२:४०:२५	११:८:१२:४१	११:२:५५:४९	२:२२:२७:१०	०:२२:१२:२५	११:१२:४३:३	१०:१२:३१:३९	४:१२:३१:३९	१:३७	२१:३२	९:५ उ

दैनिक लग्न आरम्भ समय तालिका घ.मि.(बजेमा)

गते	वासरः	मीनः	मेषः	वृषः	मिथुनम्	कर्कटः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः
२०	शुक्रः	२८:५७	६:२७	८:३	९:५९	१२:१४	१४:३४	१६:५०	१९:५	२१:२४	२३:४२	२५:४६	२७:२९
२१	शनिः	२८:५३	६:२३	७:५९	९:५५	१२:१०	१४:३०	१६:४६	१९:१	२१:२०	२३:३८	२५:४२	२७:२५
२२	रविः	२८:४९	६:१९	७:५५	९:५१	१२:६	१४:२६	१६:४२	१८:५७	२१:१६	२३:३४	२५:३८	२७:२१
२३	सोमः	२८:४५	६:१५	७:५१	९:४७	१२:२	१४:२२	१६:३८	१८:५३	२१:१२	२३:३०	२५:३४	२७:१७
२४	भौमः	२८:४१	६:११	७:४७	९:४३	११:५८	१४:१८	१६:३४	१८:४९	२१:८	२३:२६	२५:३०	२७:१३
२५	बुधः	२८:३७	६:७	७:४३	९:४०	११:५४	१४:१४	१६:३०	१८:४६	२१:४	२३:२२	२५:२६	२७:९
२६	गुरुः	२८:३३	६:३	७:३९	९:३६	११:५०	१४:१०	१६:२६	१८:४२	२१:०	२३:१८	२५:२२	२७:५
२७	शुक्रः	२८:२९	५:५९	७:३५	९:३२	११:४६	१४:६	१६:२२	१८:३८	२०:५६	२३:१४	२५:१८	२७:१
२८	शनिः	२८:२५	५:५५	७:३२	९:२८	११:४२	१४:२	१६:१८	१८:३४	२०:५२	२३:१०	२५:१४	२६:५७
२९	रविः	२८:२२	५:५१	७:२८	९:२४	११:३८	१३:५८	१६:१४	१८:३०	२०:४८	२३:६	२५:१०	२६:५३
३०	सोमः	२८:१८	५:४७	७:२४	९:२०	११:३५	१३:५४	१६:११	१८:२६	२०:४४	२३:२	२५:६	२६:४९

पापांशाः

सू.९, २१सू.१०, २४सू.११, २७सू.१२, १सू.१, मं ४, २३मं.५, २७मं.६, श७, रा.१०के.४

चौरासीलाख योनि विचार

जलजा नव लक्षाणि, स्थावरा लक्ष विंशतिः ।
कृमयो रुद्रसङ्ख्याकाः पक्षिणां दशलक्षकम् ।
त्रिंशल्लक्षाणि पशवश्चतुर्लक्षाणि मानुषाः ।। (पद्मपुराण)
अर्थात्, जलचर– नौलाख, स्थावर (सबैखाले वनस्पतिहरू)–बीसलाख, सरीसृप (घिस्रिएर हिँड्ने) तथा कीटपतङ्गहरू–एघारलाख, नभचर (चराचुरुङ्गीहरू)–दसलाख, स्थलचर–तीसलाख, देवता, दैत्य, दानव, मनुष्यादि– चारलाख गरी चौरासीलाख योनिको उल्लेख पाइन्छ।

चतुरशीतिलक्षाणि चतुर्भेदाश्च जन्तवः। अण्डजाः स्वेदजाश्चैव उद्भिज्जाश्च जरायुजाः ।। एकविंशतिलक्षाणि ह्यण्डजाः परिकीर्त्तितताः । स्वेदजाश्च तथैवोक्ता उद्भिज्जास्तत्प्रमाणतः ।। जरायुजाश्च तावन्तो मनुष्याद्याश्च जन्तवः। सर्व्वेषामेव जन्तूनां मानुषत्वं सुदुर्लभम् ।। (श्रीगरुडपुराणे प्रेतकल्पे धर्म्मप्रकटनाम, २।८)। अर्थात् अण्डजाः स्वेदजाश्चैव उद्भिज्जाश्च जरायुजा गरी सबै २१ लाखा योनि हुन्छन् भनी बाइएको छ। बृहद् विष्णुपुराणमा जलचर नौलाख, स्थावर बीस लाख, कीरा एघार लाख, पक्षी दश लाख, पुश तसि लाख, चारलाख मुनष्य योनि हुन्छन्। यी सबै सबै योनिलाई त्यागेपछि ब्रह्मयोनि प्राप्त हुन्छ भनी बृहद्विष्णुपुरणमा बताइएको छ। **जलजा नव लक्षाणि स्थावरा लक्षविंशतिः । कृमयो रुद्रसङ्ख्याकाः पक्षिणां दशलक्षकम् ।। त्रिंशल्लक्षाणि पशवश्चतुर्लक्षाणि मानुषाः । सर्व्वयोनिं परित्यज्य ब्रह्मयोनिं ततोऽभ्यगात् ।।** (बृहद्विष्णुपुराण)

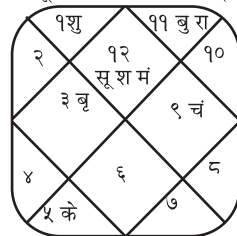
भूकम्पे लग्नफलम्–

भूकम्पसमये कर्कटमकरमीनलग्नेषु
कूर्मश्चलति, तत्फलं मरणम्।
मिथुन सिंहतुलालग्नेषु सर्पश्चलति, तत्फलं दुर्भिक्षम् ।
कुम्भधनुकन्यालग्नेषु पृथ्वी चलति, तत्फलं समर्घ्यम् ।
मेषवृश्चिक वृषलग्नेषु हस्तिश्चलति, तत्फलं कल्याणम्।।

षोडशसंस्काराः

गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तो जातकर्म च ।
नामक्रिया निष्क्रमोन्नप्राशनं वपनक्रिया ।।
कर्णवेधो व्रतादेशो वेदारम्भक्रियाविधिः ।
केशान्तस्नानमुद्वाहो विवाहाग्निपरिग्रहः ।।
त्रेताग्निसंग्रहश्चैव संस्काराः षोडश स्मृताः ।

चैत्र २६ गते गुरौ
सूर्योदयकालिकलग्नचक्रम्

सङ्क्रान्तिफलम्–२०८२

मेषसंक्रान्तिफलम् –२०८२ वैशाखः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्य उत्तरायणे वसन्ततौं वैशाखकृष्णप्रतिपत्तिथौ स्वातीनक्षत्रे वज्रयोगे कौलावकरणे सोमवारे प्राप्तः ५:५१ वादने श्रीसूर्यो मीनान्मेषे प्रविष्टस्तदा चैत्रो गतो वैशाखो मासः प्राप्तः । वारतो ध्वांक्षी वैश्यसुखा, नक्षत्रतो महोदरी चौरसुखा, कालतो पाखण्डघ्नी, विषुवन्नाम्नी मेषसङ्क्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

वाराहारुढा, वृषोपवाहा, हरितवस्त्रा, खड्गायुधा, ताम्रापात्रहस्ता, भैक्ष्याशना, चन्दनलेपा, सर्पजातिः, वकुलपुष्पा उद्ध्वारत्यवस्था, मुक्ताभरणा, गतालकवया पश्चिममुखा, मुहूर्ताः १५, धान्यार्घवृष्टिष्वनिष्टफलदा, मासदेवता मधुसूदनो, मासदेवी मोहिनि, मासार्को भानुः, मेषे सूर्य तुलायां चन्द्रः, वृषे देवगुरुः ।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥

नक्षत्रफलम्

चि.स्वा.वि. –गमनम्
अनु.ज्ये.मू.पूषा.उषा श्र. –सुखम्
ध.श.पूभा. –पीडा
उभा.रे.अश्वि.भ. कृरो. –वस्त्रम्
मृ.आ.पुन. –हानिः
ति.अश्ले.म.पूफा.उफा. ह. –धनम्

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	१ स्थाननाशः	७ स्त्रीसुखम्
वृषः	१२ व्ययः	६ लाभ
मिथुनम्	११ लाभ	५ कार्यनाशः
कर्कटः	१० कर्मप्राप्तिः	४ कुक्षिरुक्
सिंहः	९ कान्तिक्षयः	३ श्रीप्राप्तिः
कन्या	८कष्टम्	२ धननाशः
तुला	७ गमनम्	१ अन्नलाभः
वृश्चिकः	६ शत्रुनाशः	१२ व्ययः
धनुः	५ दैन्यम्	११ लाभः
मकरः	४ माननाशः	१० सुखम्
कुम्भः	३ श्रीप्राप्ति	९ नृपभयम्
मीनः	२ भयम्	८कष्टम्

वृषसङ्क्रान्तिफलम् २०८२ ज्येष्ठः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्य उत्तरायणे ज्येष्ठकृष्णतृतीयायां तिथौ ज्येष्ठानक्षत्रे शिवयोगे वणिक्करणे बुधवासरे रात्रौ २८:१७ वादने श्रीसूर्यो मेषाद् वृषराशिं प्रविष्टस्तदा वसन्तर्तुवैशाखौ गतौ ग्रीष्मर्तुज्येष्ठमासौ प्राप्तौ । वारतो मन्दाकिनी क्षत्रीयसुखा नक्षत्रतो राक्षसी अन्त्यजसुखा, कालतः पशुपालघ्नी, विष्णुपदी नाम्नी वृषसङ्क्रान्तिः प्राप्ता ।

स्वरूपम्

महिषारुढा, उष्ट्रोपवाहना, श्यामवस्त्रा, तोमरायुधा, त्रपुपात्रहस्ता, दध्यशना, यावकलेपा, मृगजाति,अर्कपुष्पनिविष्टा, ज्वरावस्था, मण्याभरणा, प्रगल्भा, आग्नेयमुखा, मुहूर्ताः १५, धान्यार्घ–वृष्टिष्वनिष्टफलदा, परेद्युपुण्यकालो मासदेवता त्रिविक्रमो, मासदेवी पद्माक्षी, मासार्कः इन्द्रो वृषे सूर्यः, वृश्चिके चन्द्रः मिथुने गुरुः ।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥

नक्षत्रफलम्

अनु.ज्यो.मू. –गमनम्
पूषा.उषा.श्र.ध.श.पूभा. –सुखम्
उभा.रे.अश्वि. –पीडा
भ.कृ.रो.मृ.आ.पुन. –वस्त्रम्
ति.अश्ले.म –हानिः
पूफा.उफा.ह.चि.स्वा.वि. –धनम्

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	२ भयम्	८कष्टम्
वृषः	१ स्थाननाशः	७ स्त्रीसुखम्
मिथुनम्	१२ व्ययः	६ लाभः
कर्कटः	११ लाभः	५ कार्यनाशः
सिंहः	१० कर्मप्राप्तिः	४ कुक्षिरुक्
कन्या	९ कान्तिक्षयः	३ श्रीप्राप्ति
तुला	८कष्टम्	२ धननाशः
वृश्चिकः	७ गमनम्	१ अन्नलाभ
धनुः	६ शत्रुनाशः	१२ व्ययः
मकरः	५ दैन्यम्	११ लाभः
कुम्भः	४ माननाशः	१० सुखम्
मीनः	३ श्रीप्राप्तिः	९ नृपभयम्

मिथुनसङ्क्रान्तिफलम् –२०८२ आषाढः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्य उत्तरायणे ग्रीष्मर्तौ, आषाढकृष्णचतुर्थ्यां तिथौ, श्रवणनक्षत्रे वैधृतियोगे बालवकरणे रविवासरे दिवा १४:२२ वादने श्रीसूर्यो वृषान्मिथुनराशिं प्रविष्टस्तदा ज्येष्ठो गतः, आषाढमासः प्राप्तः । वारतो घोरा शूद्रसुखा, नक्षत्रतो महोदरी चौरसुखा, कालतो विप्रघ्नी, षडशीतिमुखनाम्नी मिथुनसङ्क्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

व्याघ्रारुढा, तुरगोपवाहना, पीतवस्त्रा, गदायुधा, रौप्यपात्रहस्ता, परमान्नाशना, कुङ्कुमलेपा, भूतजातिः, जातिुष्पनिविष्टा भोग्यावस्था, किङ्किण्याभरण, कुमारी दक्षिणमुखा, मुहूर्ताः३०, धान्यार्घवृष्टिषु मध्यफलदा, मासदेवी कमला, मासार्को रविः,मिथुने सूर्यः मकरे चन्द्रः, मिथुने गुरुः ।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥

नक्षत्रफलम्

उषा.श्र.ध. –गमनम्
श.पूषा.उभा.रे.अश्वि.भ –सुखम्
कृ.रो.मृ. –पीडा
आ.पुन.ति.अश्ले.म.पूफा. –वस्त्रम्
उफा.ह.चि. –हानिः
स्वा.वि.अनु.ज्ये.मू.पुषा. –धनम्

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	३ श्रीप्राप्तिः	१० सुखम्
वृषः	२ भयम्	९ नृपभयम्
मिथुनम्	१ स्थाननाशः	८कष्टम्
कर्कटः	१२ व्ययः	७ स्त्रीसुखम्
सिंहः	११ लाभः	६ लाभः
कन्या	१० कर्मप्राप्तिः	५ कार्यनाशः
तुला	९ कान्तिक्षयः	४ कुक्षिरुक्
वृश्चिकः	८कष्टम्	३ श्रीप्राप्तिः
धनुः	७ गमनम्	२ धननाशः
मकरः	६ शत्रुनाशः	१ अन्नलाभः
कुम्भः	५ दैन्यम्	१२ व्ययः
मीनः	४ माननाशः	११ लाभः

कर्कसङ्क्रान्तिफलम् –२०८२ श्रावणः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रावणकृष्ण सप्तम्यां तिथौ, रेवतीनक्षत्रे अतिगण्डयोगे भद्राकरणे गुरुवासरे प्राप्तः५:५० वादने श्रीसूर्यो मिथुनात्कर्कटराशिं प्रविष्टस्तदा उत्तरायणग्रीष्मर्त्वाषाढा गता दक्षिणायनवर्षर्तुश्रावणमासाः प्राप्ताः । वारतो मन्दा विप्रसुखा, नक्षत्रतो मन्दाकिनी क्षत्रीयसुखा, कालतो क्षत्रीयघ्नी आयननाम्नी कर्कटसंक्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

अश्वारुढा, सिंहोपवाहना, कालवस्त्रा, कुन्तायुधा, कांश्यपात्रहस्ता, चित्रान्नाशना, ओतुमदलेपा, विप्रजातिः, दूर्वानिविष्टा भुक्तावस्था, गुञ्जाभरणा, वृद्धा, ईशानमुखा, मुहूर्तः ३०,अब्दविंशोपकाः१८, धान्यार्घवृष्टिषु मध्यफलदा, मासदेवता श्रीधरो, मासदेवी कान्तिमती, मासार्को गभस्तिः, कर्कटे सूर्यः मीने चन्द्रः, मिथुने गुरुः।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥

नक्षत्रफलम्

[उत्तराभाद्रपदा, रेवती, अश्विनी] नक्षत्रेषु फलं गमनम्।
[भरणी, कृत्तिका, रोहिणी, मृगशिरा, आर्द्रा, पुनर्वसुः] नक्षत्रेषु फलं सुखम्।
[तिष्यः, अश्लेषा, मघा] नक्षत्रेषु फलं पीडा।
[पूर्वाफाल्गुनी, उत्तराफाल्गुनी, हस्तः, चित्रा, स्वाती, विशाखा] नक्षत्रेषु फलं वस्त्रम्।
[अनुराधा, ज्येष्ठा, मूलम्] नक्षत्रेषु फलं हानिः।
[पूर्वाषाढा, उत्तराषाढा, श्रवणः, धनिष्ठा, शतभिषा, पूर्वाभाद्रपदा] नक्षत्रेषु फलं धनाप्तिः।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	४ माननाशः	१२ व्ययः
वृषः	३ श्रीप्राप्तिः	११ लाभः
मिथुनम्	२ भयम्	१० सुखम्
कर्कटः	१ स्थाननाशः	९ नृपभयम्
सिंहः	१२ व्ययः	८कष्टम्
कन्या	११ लाभः	७ स्त्रीसुखम्
तुला	१० कर्मप्राप्तिः	६ लाभः
वृश्चिकः	९ कान्तिक्षयः	५ कार्यनाशः
धनुः	८कष्टम्	४ कुक्षिरुक्
मकरः	७ गमनम्	३ श्रीप्राप्ति
कुम्भः	६ शत्रुनाशः	२ धननाशः
मीनः	५ दैन्यम्	१ अन्नलाभ

सिंहसङ्क्रान्तिफलम् -२०८२ भाद्रः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्ये दक्षिणायने वर्षर्तौ भाद्रकृष्णनवम्यां तिथौ रोहिणीनक्षत्रे व्याघातयोगे गरकरणे रविवासरे दिवा १७:१५ वादने श्रीसूर्यः कर्कटात्सिंहराशिं प्रविष्टस्तदा श्रावणो गतो भाद्रमासः प्राप्तः । वारतो घोरा शूद्रसुखा, नक्षत्रतो मन्दा विप्रसुखा, कालतो वैश्यघ्नी विष्णुपदी नाम्नी सिंहसंक्रान्तिः प्राप्तः ।

स्वरूपम्

गजारुढा, खरोपवाहना, रक्तवस्त्रा, धनुरायुधा, शीशपात्रहस्ता, दुग्धाशना, गोरोचनलेपा, पशुजातिः, विल्वपुष्पनिविष्टा दुर्मुखावस्था, कङ्कणाभरणा, प्रौढा वायव्यमुखा, मुहूर्ताः४५, धान्यार्घवृष्टिषु श्रेष्ठफलदा, मासदेवता मधुसूदनो, मासदेवता हृषीकेशो मासदेवी अपराजिता, मासर्को यमः, सिंहे सूर्य, वृषे चन्द्रः, मिथुने गुरुः ।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥

नक्षत्रफलम्

[कृत्तिका, रोहिणी, मृगशिरा] नक्षत्रेषु फलं गमनम्।
[आर्द्रा, पुनर्वसुः, तिष्यः, अश्लेषा, मघा, पूर्वाफाल्गुनी] नक्षत्रेषु फलं सुखम्।
[उत्तराफाल्गुनी, हस्तः, चित्रा] नक्षत्रेषु फलं पीडा।
[स्वाती, विशाखा, अनुराधा, ज्येष्ठा, मूलम्, पूर्वाषाढा] नक्षत्रेषु फलं वस्त्रम्।
[उत्तराषाढा, श्रवणः, धनिष्ठा] नक्षत्रेषु फलं हानिः।
[शतभिषा, पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराभाद्रपदा, रेवती, अश्विनी, भरणी] नक्षत्रेषु फलं धनाप्तिः।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	५ दैन्यम्	२ धननाशः
वृषः	४ माननाशः	१ अन्नलाभ
मिथुनम्	३ श्रीप्राप्तिः	१२ व्ययः
कर्कटः	२ भयम्	११ लाभः
सिंहः	१ स्थाननाशः	१० सुखम्
कन्या	१२ व्ययः	९ नृपभयम्
तुला	११ लाभः	८कष्टम्
वृश्चिकः	१० कर्मप्राप्तिः	७ स्त्रीसुखम्
धनुः	९ कान्तिक्षयः	६ लाभः
मकरः	८कष्टम्	५ कार्यनाशः
कुम्भः	७ गमनम्	४ कुक्षीरुक्
मीनः	६ शत्रुनाशः	३ श्रीप्राप्ति

कन्यासङ्क्रान्तिफलम् २०८२ आश्विनः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्ये दक्षिणायने आश्विकृयष्णैकादश्यां तिथौ तिष्यनक्षत्रे परिघयोगे बालवकरणे बुधवासरे अपरान्ह १७:४३ वादने श्रीसूर्यःसिंहात्कन्याराशिं प्रविष्टस्तदा वर्षभार्द्रौ गतौ शरदृत्वाश्विनमासौ प्राप्तौ । वारतो मन्दाकिनी क्षत्रीयसुखा, नक्षत्रतो ध्वांक्षी वैश्यसुखा, कालतः शुद्रघ्नी, षडशीतिमुखनाम्नी कन्यासंक्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

व्याघ्रारुढा, तुरगोपवाहना, पीतवस्त्रा, गदायुधा, रौप्यपात्रहस्ता, परमान्नाशना, कुङ्कुमलेपा, भूतजातिः, जातिपुष्पनिविष्टा, भोग्यावस्था, किङ्किण्याभरणा, कुमारी दक्षिणमुखा, मुहूर्तः३० धान्यार्घवृष्टिषु मध्यफलदा मासदेवता वामनो, मासदेवता पद्मनाभो मासदेवी ईशा, मासार्कः सुवर्णरेताः, कन्यायां सूर्यः, कर्कटे चन्द्रः मिथुने गुरुः ।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥

नक्षत्रफलम्

[पुनर्वसुः, तिष्यः, अश्लेषा] नक्षत्रेषु फलं गमनम्।
[मघा, पूर्वाफाल्गुनी, उत्तराफाल्गुनी, हस्तः, चित्रा, स्वाती] नक्षत्रेषु फलं सुखम्।
[विशाखा, अनुराधा, ज्येष्ठा] नक्षत्रेषु फलं पीडा।
[मूलम्, पूर्वाषाढा, उत्तराषाढा, श्रवणः, धनिष्ठा, शतभिषा] नक्षत्रेषु फलं वस्त्रम्।
[पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराभाद्रपदा, रेवती] नक्षत्रेषु फलं हानिः।
[अश्विनी, भरणी, कृत्तिका, रोहिणी, मृगशिरा, आर्द्रा] नक्षत्रेषु फलं धनाप्तिः।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	६ शत्रुनाशः	४ कुक्षीरुक्
वृषः	५ दैन्यम्	३ श्रीप्राप्ति
मिथुनम्	४ माननाशः	२ धननाशः
कर्कटः	३ श्रीप्राप्तिः	१ अन्नलाभ
सिंहः	२ भयम्	१२ व्ययः
कन्या	१ स्थाननाशः	११ लाभः
तुला	१२ व्ययः	१० सुखम्
वृश्चिकः	११ लाभः	९ नृपभयम्
धनुः	१० कर्मप्राप्तिः	८कष्टम्
मकरः	९ कान्तिक्षयः	७ स्त्रीसुखम्
कुम्भः	८कष्टम्	६ लाभः
मीनः	७ गमनम्	५ कार्यनाशः

सङ्क्रान्तिफलम्–२०८२

तुलासङ्क्रान्तिफलम् २०८२ कार्तिकः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थनामसंवत्सरे श्रीसूर्ये दक्षिणायने शरदृतौ कार्तिककृष्णद्वादश्यां तिथौ, पूर्वफाल्गुनीनक्षत्रे शुक्लयोगे तैतिलकरणे भृगुवासरे रात्रौ २८:१९ वादने श्रीसूर्यः कन्यातस्तुलाराशिं प्रविष्टस्तदाश्विनो गतः कार्तिकमासः प्राप्तः। वारतो मिश्रा पशुसुखा, नक्षत्रतो घोरा शूद्रसुखा, कालतो पशुपालघ्नी विषुवन्नाम्नी तुलासंक्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

रासभारुढा, मेषोपवाहना, पाण्डुरवस्त्रा, दण्डायुधा, लौहपात्रहस्ता, पक्वान्नाशना, मृत्तिकालेपा, पक्षीजातिः, केतकीपुष्पा, सुप्ता हास्यावस्था, प्रवालभरणा, युवतिः, उत्तरमुखा, मुहूर्ताः ३० धान्यार्घवृष्टिषु मध्यफलदा, परे द्युपुण्यकालो, मासदेवता दामोदरो, मासदेवी राधा, मासार्को दिवाकर, तुलायां सूर्यः, चन्द्रः, मिथुने गुरुः।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत्॥

नक्षत्रफलम्

मघा, पूर्वाफाल्गुनी, उत्तराफाल्गुनी] नक्षत्रेषु फलं गमनम्।

[हस्तः, चित्रा, स्वाती, विशाखा, अनुराधा, ज्येष्ठा] नक्षत्रेषु फलं सुखम्।

[मूलम्, पूर्वाषाढा, उत्तराषाढा] नक्षत्रेषु फलं पीडा।

[श्रवणः, धनिष्ठा, शतभिषा, पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराभाद्रपदा, रेवती] नक्षत्रेषु फलं वस्त्रम्।

[अश्विनी, भरणी, कृत्तिका] नक्षत्रेषु फलं हानिः।

[रोहिणी, मृगशिरा, आर्द्रा, पुनर्वसुः, तिष्यः, अश्लेषा] नक्षत्रेषु फलं धनाप्तिः।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	७ गमनम्	५ कार्यनाशः
वृषः	६ शत्रुनाशः	४ कुक्षीरुक्
मिथुनम्	५ दैन्यम्	३ श्रीप्राप्ति
कर्कटः	४ माननाशः	२ धननाशः
सिंहः	३ श्रीप्राप्तिः	१ अन्नलाभ
कन्या	२ भयम्	१२ व्ययः
तुला	१ स्थाननाशः	११ लाभः
वृश्चिकः	१२ व्ययः	१० सुखम्
धनुः	११ लाभः	९ नृपभयम्
मकरः	१० कर्मप्राप्तिः	८कष्टम्
कुम्भः	९ कान्तिक्षयः	७ स्त्रीसुखम्
मीनः	८कष्टम्	६ लाभः

वृश्चिकसङ्क्रान्तिफलम् २०८२ मार्गशीर्षः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्ये दक्षिणायने मार्गकृष्णद्वादश्यां तिथौ हस्तानक्षत्रे, प्रीतियोगे तैतिलकरणे रविवासरे रात्रौ २५:४६ वादनेश्रीसूर्यस्तुलातो वृश्चिकराशिं प्रविष्टस्तदा शरदृतुकार्तिकौ गतौ हेमन्तर्तुमार्गशीर्षमासौ प्राप्तौ। वारतो घोरा शूद्रसुखा, नक्षत्रतो ध्वांक्षी वैश्यसुखा, कालतो नटघ्नी विष्णुपदी नाम्नी वृश्चिकसंक्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

रासाभारुढा, मेषोपवाहना, पाण्डुरवस्त्रा, दण्डायुधा, लौहपात्रहस्ता, पक्वान्नाशना, मृत्तिकालेपा, पक्षिजातिः, केतकीपुष्पा, सुप्ता हास्यावस्था, प्रवालभरणा, युवतिः, उत्तरमुखा, मुहूर्ताः ३० धान्यार्घवृष्टिषु मध्यफदा, परेद्युपुण्यकालो, मासदेवता केशवो, मासदेवी विशालाक्षी, मासार्को मित्रः, वृश्चिके सूर्यः कन्यायां चन्द्रः, कर्कटे गुरुः।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत्॥

नक्षत्रफलम्

[उत्तराफाल्गुनी, हस्तः, चित्रा] नक्षत्रेषु फलं गमनम्।

[स्वाती, विशाखा, अनुराधा, ज्येष्ठा, मूलम्, पूर्वाषाढा] नक्षत्रेषु फलं सुखम्।

[उत्तराषाढा, श्रवणः, धनिष्ठा] नक्षत्रेषु फलं पीडा।

[शतभिषा, पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराभाद्रपदा, रेवती, अश्विनी, भरणी] नक्षत्रेषु फलं वस्त्रम्।

[कृत्तिका, रोहिणी, मृगशिरा] नक्षत्रेषु फलं हानिः।

[आर्द्रा, पुनर्वसुः, तिष्यः, अश्लेषा, मघा, पूर्वाफाल्गुनी] नक्षत्रेषु फलं धनाप्तिः।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	८कष्टम्	६ लाभः
वृषः	७ गमनम्	५ कार्यनाशः
मिथुनम्	६ शत्रुनाशः	४ कुक्षीरुक्
कर्कटः	५ दैन्यम्	३ श्रीप्राप्ति
सिंहः	४ माननाशः	२ धननाशः
कन्या	३ श्रीप्राप्तिः	१ अन्नलाभ
तुला	२ भयम्	१२ व्ययः
वृश्चिकः	१ स्थाननाशः	११ लाभः
धनुः	१२ व्ययः	१० सुखम्
मकरः	११ लाभः	९ नृपभयम्
कुम्भः	१० कर्मप्राप्तिः	८कष्टम्
मीनः	९ कान्तिक्षयः	७ स्त्रीसुखम्

धनुसङ्क्रान्तिफलम् २०८२ पौषः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्ये दक्षिणायने हेमन्तर्तौ पौषकृष्णद्वादश्यां तिथौ स्वातीनक्षत्रे अतिगण्डयोगे तैतिलकरणे भौमवासरे दिवा १३:३३ वादने श्रीसूर्यो वृश्चिकाद्धनूराशिं प्रविष्टस्तदा मार्गशीर्षौ गतः पौषमासः प्राप्तः। वारतो महोदरी चौरसुखा,नक्षत्रतो,महोदरी चौरसुखा, कालतो विप्रघ्नी षडशीतिमुखनाम्नी धनुःसंक्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

अस्याः स्वरुपम्– रासाभरुढा, मेषोपवाहना, पाण्डुरवस्त्रा, दण्डायुधा, लौहपात्रहस्ता, पक्वान्नाशना, मृत्तिकालेपा,पक्षिजातिः, केतकीपुष्पा, सुप्ता हास्यावस्था, प्रवालभरणा, युवतिः, उत्तरमुखा, मुहूर्ताः १५ धान्यार्घवृष्टिफलदा, मासदेवी लक्ष्मीः, मासार्को विष्णुः, धनुषि सूर्यः,तुलायां चन्द्रः, मिथुने गुरुः।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत्॥

नक्षत्रफलम्

[चित्रा, स्वाती, विशाखा] नक्षत्रेषु फलं गमनम्।

[अनुराधा, ज्येष्ठा, मूलम्, पूर्वाषाढा, उत्तराषाढा, श्रवणः] नक्षत्रेषु फलं सुखम्।

[धनिष्ठा, शतभिषा, पूर्वाभाद्रपदा] नक्षत्रेषु फलं पीडा।

[उत्तराभाद्रपदा, रेवती, अश्विनी, भरणी, कृत्तिका, रोहिणी] नक्षत्रेषु फलं वस्त्रम्।

[मृगशिरा, आर्द्रा, पुनर्वसुः] नक्षत्रेषु फलं हानिः।

[तिष्यः, अश्लेषा, मघा, पूर्वाफाल्गुनी, उत्तराफाल्गुनी, हस्तः] नक्षत्रेषु फलं धनाप्तिः।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	९ कान्तिक्षयः	७ स्त्रीसुखम्
वृषः	८कष्टम्	६ लाभः
मिथुनम्	७ गमनम्	५ कार्यनाशः
कर्कटः	६ शत्रुनाशः	४ कुक्षीरुक्
सिंहः	५ दैन्यम्	३ श्रीप्राप्ति
कन्या	४ माननाशः	२ धननाशः
तुला	३ श्रीप्राप्तिः	१ अन्नलाभ
वृश्चिकः	२ भयम्	१२ व्ययः
धनुः	१ स्थाननाशः	११ लाभः
मकरः	१२ व्ययः	१० सुखम्
कुम्भः	११ लाभः	९ नृपभयम्
मीनः	१० कर्मप्राप्तिः	८कष्टम्

मकरसङ्क्रान्तिफलम् २०८२ माघः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे माघकृष्णद्वादश्यां तिथौ, अनुराधानक्षत्रे गण्डयोगे कौलवकरणे बुधवासरे रात्रौ २१:१० वादनो श्रीसूर्यो धनुषो मकरराशिं प्रविष्टस्तदा दक्षिणायनहेमन्तर्तुपौषा गता, उत्तरायणशिशिरर्तुमाघामासाः प्राप्ताः। वारतो नक्षत्रतश्च मन्दाकिनी क्षत्रीयसुखा, कालतो राक्षसघ्नी अयननाम्नी मकरसंक्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

अस्याः स्वरुपम्– वरारुढा, वृषोपवाहना, हरितवस्त्रा, खड्गायुधा, ताम्रपात्रहस्ता, भैक्ष्याशना, चन्दनलेपा, सर्पजातिः, वकुलपुष्पा, उध्र्वा रत्यवस्था, ताम्रपात्रहस्ता, भैक्ष्याशना, चन्दनलेपा, सर्पजातिः,वकुलपुष्पा,
उध्र्वा रत्यवस्था, मुक्ताभरणा, गतालकवया मध्यफलदा, परेद्युपुण्यकालो मासदेवता मधुसूदनो, मासदेवता माधवो, मासदेवी रुक्मिणी, मासार्कोऽरुणो, मकरे सूर्यः, वृश्चिके चन्द्रः, मिथुने गुरुः।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत्॥

नक्षत्रफलम्

विशाखा, अनुराधा, ज्येष्ठा]नक्षत्रेषु फलं गमनम्।

[मूलम्, पूर्वाषाढा, उत्तराषाढा, श्रवणः, धनिष्ठा, शतभिषा] नक्षत्रेषु फलं सुखम्।

[पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराभाद्रपदा, रेवती] नक्षत्रेषु फलं पीडा।

[अश्विनी, भरणी, कृत्तिका, रोहिणी, मृगशिरा, आर्द्रा] नक्षत्रेषु फलं वस्त्रम्।

[पुनर्वसुः, तिष्यः, अश्लेषा] नक्षत्रेषु फलं हानिः।

[मघा, पूर्वाफाल्गुनी, उत्तराफाल्गुनी, हस्तः, चित्रा, स्वाती] नक्षत्रेषु फलं धनाप्तिः।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	१० कर्मप्राप्तिः	८कष्टम्
वृषः	९ कान्तिक्षयः	७ स्त्रीसुखम्
मिथुनम्	८कष्टम्	६ लाभः
कर्कटः	७ गमनम्	५ कार्यनाशः
सिंहः	६ शत्रुनाशः	४ कुक्षीरुक्
कन्या	५ दैन्यम्	३ श्रीप्राप्ति
तुला	४ माननाशः	२ धननाशः
वृश्चिकः	३ श्रीप्राप्तिः	१ अन्नलाभ
धनुः	२ भयम्	१२ व्ययः
मकरः	१ स्थाननाशः	११ लाभः
कुम्भः	१२ व्ययः	१० सुखम्
मीनः	११ लाभः	९ नृपभयम्

कुम्भसङ्क्रान्तिफलम् २०८२ फाल्गुनः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्य उत्तरायणे शिशिरर्तौ फाल्गुनकृष्णैकादश्यां तिथौ मूलनक्षत्रे वज्रयोगे श्रीसूर्य बालवकरणे भृगुवासरे प्रातः ७:५५ वादने श्रीसूर्यो मकरात्कुम्भराशिं प्रविष्टस्तदा माघो गतः फाल्गुनमासः प्राप्तः। वारतो मिश्रा पशुसुखा, नक्षत्रतो राक्षसी अन्त्यजसुखा, कालतो क्षत्रीयघ्नी विष्णुपदी नाम्नी कुम्भसंक्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

व्याघ्रारुढा, तुरगोपवाहना, पीतवस्त्रा, गदायुधा, रौप्यपात्रहस्ता, परमान्नाशना, कुंकुमलेपा, भूतजातिः, जातिपुष्पनिविष्टा, भोग्यावस्था, किङ्किण्याभरणा, कुमारी दक्षिणमुखा, मुहूर्ताः ३०, धान्यार्घवृष्टिषु मध्यफलदा, मासदेवता गोविन्दो मासदेवी मासदेवी धात्री, मासार्कः सूर्यः, कुम्भे सूर्यः, धनुषी चन्द्रः, मिथुने गुरुः।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत्॥

नक्षत्रफलम्

[ज्येष्ठा, मूलम्, पूर्वाषाढान]क्षत्रेषु फलं गमनम्। [उत्तराषाढा, श्रवणः, धनिष्ठा, शतभिषा, पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराभाद्रपदा]नक्षत्रेषु फलं सुखम्। [रेवती, अश्विनी, भरणीनक्षत्रेषु फलं पीडा। कृत्तिका, रोहिणी, मृगशिरा, आर्द्रा, पुनर्वसुः, तिष्यः]नक्षत्रेषु फलं वस्त्रम्। [अश्लेषा, मघा, पूर्वाफाल्गुनी]नक्षत्रेषु फलं हानिः। उत्तराफाल्गुनी, हस्तः, चित्रा, स्वाती, विशाखा, अनुराधा नक्षत्रेषु फलं धनाप्तिः।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	११ लाभः	९ नृपभयम्
वृषः	१० कर्मप्राप्तिः	८कष्टम्
मिथुनम्	९ कान्तिक्षयः	७ स्त्रीसुखम्
कर्कटः	८कष्टम्	६ लाभः
सिंहः	७ गमनम्	५ कार्यनाशः
कन्या	६ शत्रुनाशः	४ कुक्षीरुक्
तुला	५ दैन्यम्	३ श्रीप्राप्ति
वृश्चिकः	४ माननाशः	२ धननाशः
धनुः	३ श्रीप्राप्तिः	१ अन्नलाभ
मकरः	२ भयम्	१२ व्ययः
कुम्भः	१ स्थाननाशः	११ लाभः
मीनः	१२ व्ययः	१० सुखम्

मीनःसङ्क्रान्तिफलम् २०८२ चैत्रः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाके १९४७ श्रीसंवत् २०८२ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे श्रीसूर्य उत्तरायणे चैत्रकृष्णैकादश्यां तिथौ, श्रवणनक्षत्रे परिघयोगे बालवकरणे शनिवासरे रात्रौ २७:३६ वादने श्रीसूर्यः कुम्भान्मीनराशिं प्रविष्टस्तदा शिशिरर्तुफाल्गुनौ गतौ वसन्तर्तुचैत्रमासौ प्राप्तौ। वारतो राक्षसी अन्त्यजसुखा, नक्षत्रतो महोदरी चौरसुखा, कालतो पशुपालघ्नी षडशीतिमुखनाम्नी मीनसंक्रान्तिः प्राप्ता।

स्वरूपम्

व्याघ्रारुढा, तुरगोपवाहना, पीतवस्त्रा, गदायुधा, रौप्यपात्रहस्ता, परमान्नाशना, कुंकुमलेपा, भूतजातिः, जातिपुष्पनिविष्टा, भोग्यावस्था, किङ्किण्याभरणा, कुमारी दक्षिणमुखा, मुहूर्ताः ३०, धान्यार्घवृष्टि मध्यफलदा, परेद्युपुण्यकालो, मासदेवता विष्णुः, मासदेवी रमा, मासार्को वेदाङ्गः, मीने सूर्यः मकरे चन्द्रः, मिथुने गुरुः।

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत्॥

नक्षत्रफलम्

उत्तराषाढा, श्रवणः, धनिष्ठा – गमनम्।

शतभिषा, पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराभाद्रपदा, रेवती, अश्विनी, भरणी – सुखम्।

कृत्तिका, रोहिणी, मृगशिरा – पीडा।

आर्द्रा, पुनर्वसुः, तिष्यः, अश्लेषा, मघा, पूर्वाफाल्गुनी – वस्त्रम्। उत्तराफाल्गुनी, हस्तः, चित्रा – हानिः।

स्वाती, विशाखा, अनुराधा, ज्येष्ठा, मूलम्, पूर्वाषाढा – धनम्।

सूर्यफलम् चन्द्रफलम् च

राशिः	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	१२ व्ययः	१० सुखम्
वृषः	११ लाभः	९ नृपभयम्
मिथुनम्	१० कर्मप्राप्तिः	८कष्टम्
कर्कटः	९ कान्तिक्षयः	७ स्त्रीसुखम्
सिंहः	८कष्टम्	६ लाभः
कन्या	७ गमनम्	५ कार्यनाशः
तुला	६ शत्रुनाशः	४ कुक्षीरुक्
वृश्चिकः	५ दैन्यम्	३ श्रीप्राप्ति
धनुः	४ माननाशः	२ धननाशः
मकरः	३ श्रीप्राप्तिः	१ अन्नलाभ
कुम्भः	२ भयम्	१२ व्ययः
मीनः	१ स्थाननाशः	११ लाभः

ऊनमासिककश्राद्ध जुराउने तरिका

ऊनमासिक, ऊनषण्मासिक र ऊनाब्दिक श्राद्ध जुराएर मात्र गर्नुपर्ने शास्त्रीय विधान रहेको छ। प्रतिपदा, षष्ठी, एकादशी, चतुर्दशी तिथि, शुक्रवार र त्रिपुष्कर योग भएको समयमा ऊनश्राद्ध गर्नुहुँदैन।

नन्दायां भार्गवदिने चतुर्दश्यां त्रिपुष्करे ।
ऊनश्राद्धं न कुर्वीत गृहिपुत्रधनक्षयात् ॥ *(अन्त्यकर्मपद्धति, पृ. १४)*
त्रिपुष्करेषु नन्दासु सिनीवाल्यां भृगोर्दिने ।

चतुर्दश्यां च नोनानि कृत्तिकासु द्विपुष्करे ॥ *(धर्मसिन्धु, पृ. ७७)*

यदि उपयुक्त दिन नजुराई ऊन श्राद्ध गरेमा घरका मूली, पुत्र एवं धन सम्पत्तिको क्षय हुन्छ भनी बताइएको छ। यसैगरी द्विपुष्कर, औँसी, कृत्तिका नक्षत्रमा पनि ऊनश्राद्ध निषेध गरिएको छ। अतः यी माथि बताइएका तिथि, नक्षत्र र वारलाई छोडी अन्य समयमा ऊन श्राद्ध गर्नु शुभ मानिएको छ।

त्याज्य तिथि	१।६।११।१४।३०
त्याज्य वार	शुक्रवार
त्याज्य योग	द्विपुष्कर र त्रिपुष्कर
त्याज्य नक्षत्र	कृत्तिका

मासिक गणना

१. ऊनमासिक (देहान्त्य भएको तिथिबाट एकमहिना भित्र जुराएर गर्ने)
२. द्वितीयमासिक (देहान्त्य भएको तिथिबाट महिनादिनको त्यही पक्षको त्यही तिथिमा गर्ने)
३. त्रैपाक्षिक मासिक (४५ औ दिनको श्राद्ध, देहान्त्य भएको डेढमहिनाको त्यही तिथिमा पक्ष भने अर्को पर्छ। जस्तै आश्विन शुक्ल दशमीमा देहान्त्य भए मार्गशीर्ष कृष्ण दशमीमा त्रैपाक्षिक श्राद्ध हुन्छ ।)
४. तृतीयमासिक (देहान्त्य भएको दोस्रो चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
५. चतुर्थमासिक (देहान्त्य भएको तेस्रो चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
६. पञ्चममासिक (देहान्त्य भएको चौथो चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
७. षष्ठमासिक (देहान्त्य भएको पाँचौँ चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
८. उनषण्मासिक (देहान्त्य भएको छैटौँ महिना पुग्नु अघि जुराएर गर्ने)
९. सप्तममासिक (देहान्त्य भएको छैटौँ चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
१०. अष्टममासिक (देहान्त्य भएको सातौँ चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
११. नवममासिक (देहान्त्य भएको आठौँ चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
१२. दशममासिक (देहान्त्य भएको नवौँ चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
१३. एकादशमासिक (देहान्त्य भएको दशौँ चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
१४. द्वादशमासिक (देहान्त्य भएको एघारौँ चान्द्र महिनाको तिथिमा गर्ने)
१५. उनाब्धिकमासिक (देहान्त्य भएको बाह्रौँ चान्द्रमहिना वा वर्षदिन पुग्नु अघि जुराएर गर्ने)

यसपछि वार्षिक तिथिमा वार्षिक श्राद्ध हुन्छ। **अधिकमास मासिक** जुन महिनामा अधिकमास पर्छ सोही महिनाको मृत्यु भएको तिथिका दिन गर्नुपर्छ।

अधिकमासको कृष्णपक्षमा मृत्यु भए वार्षिक श्राद्ध एक महिना पर पुग्छ।

जस्तै : अधिक आषाढ कृष्णपक्ष १ तिथिमा मृत्यु भए श्रावणकृष्णपक्ष १ तिथिमा वार्षिक र सोही श्रावण कृष्ण १ तिथिमा आगामी एकोद्दिष्ट श्राद्ध पनि गर्नुपर्दछ। **शुक्लपक्षमा मृत्यु हुनेको सोही महिना र सोही पक्षको तिथि नै वार्षिक एवं एकोद्दिष्ट तिथिमा लिइन्छ।**

रजस्वलाको अन्त्य संस्कार विधि

रजस्वला भएकी स्त्रीको मृत्यु भएमा मिलेसम्म रजस्वला भएको तीनरात पुगेपछि मात्र स्नान गराई दाहसंस्कार गर्नुपर्दछ। तीन रात नपुग्दै जलाउनु पर्ने स्थितिमा लाशलाई दाहस्थलमा पुऱ्याई चोखो जलले स्नान गराई पुनः पञ्चगव्यले स्नान गराउनुपर्छ। उक्त स्नान गराउँदा यजुर्वेदका निम्न मन्त्र पाठ गर्नुपर्दछ। त्यसपछि नयाँ शुद्ध वस्त्र ओढाई दाहसंस्कार गर्नुपर्दछ।

पञ्चगव्येन स्नानम् *(पञ्चगव्यले स्नान गर्ने मन्त्र)–*

आपो अस्मान्मातरः शुन्धयन्तु घृतेन नो घृतप्वः पुनन्तु । विश्व ॐ हिरिप्रं प्रवहन्ति देवीरुदिदाभ्यः शुचिरा पूत एमि । दीक्षातपसोस्तनूरसि तां त्वा शिवा ॐ शगमां परिदधे भद्रं वर्णं पुष्यन् ॥ *(शु.यजुर्वेद, ४।२)***आपो हिष्ठा मयोभुवस्ता नऽऊर्जे दधातन । महेरणाय चक्षसे ॥ यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ॥ तस्माऽअरङ्गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ । आपो जनयथा च नः ॥** *(शु.यजुर्वेद, ३६।१४–१६)*

पुनन्तु मा पितरः सौम्यासः पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः पवित्रेण शतायुषा । पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः पवित्रेण शतायुषा विश्वामायुर्व्यश्नवै ॥ अग्नऽआयू ॅ षि

पवसऽआ सुवोर्जमिषं च नः । आरे बाधस्व दुच्छुनाम् ॥ पुनन्तु मा देवजनाः पुनन्तु मनसा धियः । पुनन्तु विश्वा भूतानि जातवेदः पुनीहि मा ॥ पवित्रेण पुनीहि मा शुक्रेण देव दीद्यत् । अग्ने क्रत्वा क्रतूँ१रनु ॥ यत्ते पवित्रमर्चिष्यग्ने विततमन्तरा । ब्रह्म तेन पुनातु मा ॥ पवमानः सो अद्यः नः पवित्रेण विचर्षणिः । यः पोता स पुनातु मा ॥ उभाभ्यां देव सवितः पवित्रेण सवे न च । मां पुनीहि विश्वतः ॥ वैश्वदेवी पुनती देव्यागाद्यस्यामिमा बह्वस्तन्वो वीतपृष्ठाः । तया मदन्तः सधमादेषु वय ॐ स्याम पतयो रयीणाम् ॥

ये समानः समनसः पितरो यमराज्ये । तेषाँल्लोकः स्वधा नमो यज्ञो देवेषु कल्पताम् ॥ *(शु.यजुर्वेद, १९।३७– ४५) (यसपछि नयाँ शुद्ध वस्त्र ओढाई दागबत्ती आदि दाहसंस्कारका कार्य गर्नुपर्दछ।)*

सूतिकामरणे विधि

रजस्वलामरणवदेव पञ्चगव्येन स्नानं कृत्वा दाहसंस्कारं कार्यम् (सुत्केरी स्त्रीको मृत्यु भएमा पनि रजस्वला मरणको जस्तै पञ्चगव्यले स्नान गराई दाह संस्कार गर्नुपर्दछ।)

गर्भिणीमरणे विधिः

पञ्चगव्यस्नानम् *(गर्भिणी स्त्रीको मृत्यु भए लास दाहस्थलको नजिक लगी दक्षिण शिर गराई राख्नुपर्दछ। त्यसपछि यी मन्त्र उच्चारणसहित पञ्चगव्यले स्नान गर्नु पर्दछ) :*

आपो हिष्ठा मयोभुवस्ता नऽऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥
यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ॥
तस्माऽअरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ । आपो जनयथा च नः ॥
(शु.यजुर्वेद, ३६।१४–१६)

बालकनिष्कासनम् *(त्यसपछि निम्न मन्त्र पढ्दै पेटबाट बालक बाहिर निकाल्नु पर्दछ)–*

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् । स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ *(शु. यजुर्वेद, १३।४) यो मन्त्र पू(र्वक सुनको चक्कुले पतिले दाहिने कोख चिर्नु पर्दछ र बालक निकाल्नु पर्दछ। बालक जीवित रहे* **जीवत्वं मम पुत्रक**....मन्त्र *उच्चारण गर्दै स्नान गराई बालकलाई घर पठाउनुपर्दछ।*

निष्प्राण रहेछ भने चितास्थानदेखि केही पर शुद्ध भूमिमा गाडिदिनुपर्छ।

स्नानम् *(त्यसपछि चिरिएको पेट सिलाएर घिउ लेपन गरी यी मन्त्रले स्नान गराउनुपर्छ)–*

आपो हिष्ठा मयोभुवस्ता नऽऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥ यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ॥तस्माऽअरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ । आपो जनयथा च नः ॥

(शु.यजुर्वेद, ३६।१४–१६)

तदनन्तरात् चिताग्निदान कार्यम् *(यसपछि दागवत्ती संस्कार गर्नुपर्दछ)। गर्भिणी मरण पापको प्रायश्चित्त पतिले गर्नु पर्दछ।*

बालकमरणे विधिः

द्विवर्षाद् न्यूनवर्षस्य बालकमरणे खातौ स्थापनीयम् । द्विवर्षादधिक बालकमरणे तु दाहविधि करणीयम् । *(दाँत नआइकन बालकको मृत्यु भएमा मृत शिशुलाई शुद्धस्थलमा लगी गाड्नु पर्दछ । मृत्यु भएको दोस्रो दिनमा गृहशुद्धि गरी मृत बालकका निमित्त उपयुक्त वस्त्रादिका साथै दूध दान गर्नुपर्दछ। उदक दानादि केही गर्नुपर्दैन (आशौच विवेचन, पृ.५४)। दाँत आइसकेको र दुईवर्ष पूरा नगरेको र चूडा कर्म पनि नभएको बालकको मृत्यु भएमा दाहसंस्कार गर्नु पर्दैन शुद्ध भूमिमा गाड्दा हुने कुरा याज्ञवल्क्यस्मृतिमा बताइएको छ (याज्ञवल्क्य स्मृति, ३।१)। यसैगरी जल पिण्ड दान आदि कर्म भने गर्नु पर्दैन (मनुस्मृति, ५।६८–६९)। मृतबालक समान उमेरका ब्राह्मण बालकलाई दान दक्षिणा गर्नु उचित हुन्छ (आशौच विवेचन, पृ. ५५)। व्रतबन्ध नभएको दुईवर्ष पूरा भएको बालकको मृत्यु भए चूडाकर्म गरेको भए वा नभए पनि दाहसंस्कार भने गर्नुपर्दछ। दशदिनका पिण्डदान ढिकुरो नउठाई सामान्य वेदीमा गरिन्छ। एघारौँका कार्य पनि गर्नुपर्दछ। सपिण्ड भने हुँदैन। सपिण्डको सट्टा एकोद्दिष्ट श्राद्ध गर्नुपर्दछ।*

(सुतिका र रजस्वलाको मरणभए एउटा घडामा जल राखी वस्त्र वेष्टित गरी जलमा पञ्चगव्य राखी

आपो हिष्ठा मयोभुवस्ता नऽऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥ यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ॥

तस्माऽअरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ ।

आपो जनयथा च नः ॥ *(शु.यजुर्वेद, ३६।१४–१६)*

मन्त्रले अभिमन्त्रित गरी स्नान गराएर अर्को वस्त्रले वेरी स्नान गराउनुपर्छ।)

द्विपुष्करयोगमरणे विशेष-विधिः

द्विपुष्कर योगमा (भद्रा तिथि २, ७ र १२, आइत, मंगल र शनिवार मृगाशिरा, धनिष्ठा र चित्रा नक्षत्रको योग भएका समयमा) मृत्युभए कुशका दुई पुत्तला बनाई सङ्गल्पपूर्वक पूजा गरी प्रेतको शिर र आँखामा राखेर घृताहुतिपश्चात् दागबत्तीको कार्य गर्नुपर्दछ।)

सङ्कल्पः *(कुश, तिल र जल लिएर सङ्गल्प गर्ने)–*

अद्येत्यादि देशकालौस्मृत्वा अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य (गोत्रायाः प्रेतायाः) द्विपुष्करमरण–जनित–अनिष्टदोषपरिहारार्थं द्विपुष्करविधिं करिष्ये ।

पुत्तलपूजनम् *(चन्दन, अक्षता र पुष्पले पुत्तला पूजा गर्ने)–*

मृतितिथ्याधिष्ठातृदेवतायै नमः । मृतिवाराधीशाय नमः ।

मृतिनक्षत्राधिपतये नमः ।

पुत्तला प्रेतस्य शिर–नयनोपरिस्थापयित्वा घृताहुतिदानम् *(उक्त कुशका पुत्तला एउटा मृतकको शिरमा र अर्को आँखामा राखिदिने)*

घृताहुतिदानम् *(पुत्तलामा घिउको आहुति(धारा) दिने)–*
वह वपां जातवेदः पितृभ्यो यत्रैनान्वेत्थ निहितान् पराके । मेदसः कुल्याऽउप तान्त्स्रवन्तु सत्याऽएषामाशिषःसं नमन्ता ॐ स्वाहा । *(शु यजुर्वेद ३५।२०)*

यसपछि जलधारा समेत दिएर मात्र दागबत्ती दिनु पर्दछ।

त्रिपुष्करयोगे मरणे विधिः

त्रिपुष्कर योगमा (भद्रा तिथि २,७ र १२, आइत, मंगल र शनिवार, कृत्तिका, पुनर्वसु, उत्तराफाल्गुनी, विशाखा, उत्तराषाढा र पूर्वाभाद्रपदा नक्षत्रको योग भएका समयमा) मृत्युभए कुशका तीन पुत्तला बनाई सङ्गल्प गर्ने–

सङ्कल्पः– अद्येत्यादि देशकालौस्मृत्वा ...गोत्रस्य... प्रेतस्य (गोत्रायाः प्रेतायाः) त्रिपुष्करमरणजनित–अनिष्टदोषपरिहारार्थं त्रिपुष्करविधिं करिष्ये ।

पुत्तलापूजनम् *(चन्दन, अक्षता र पुष्पले पुत्तला पूजा गर्ने)–*

मृतितिथ्याधिष्ठातृदेवतायै नमः । मृतिवाराधीशाय नमः ।
मृतित्रिपान्नक्षत्राधिपतये नमः ।

कुशपुत्तला प्रेतस्य शिरे, नेत्रे, वामकुक्षौ च स्थापयित्वा घृताहुतिं जुहूयात् *(उक्त कुशका पुत्तलामध्ये पहिलो मृतकको शिरमा, दोस्रो आँखामा र तेस्रो मृततको बायाँ कोखमा राखिदिने।)*

घृताहुतिदानम् *(पुत्तलामा घिउको आहुति(धारा) दिने)–*
वह वपां जातवेदः पितृभ्यो यत्रैनान्वेत्थ निहितान् पराके । मेदसः कुल्याऽउप तान्त्स्रवन्तु सत्याऽएषामाशिषःसं नमन्ता ॐ स्वाहा । *(शु यजुर्वेद ३५।२०)*

तदनन्तरात् जलधारां च दत्वा चिताग्निदानं कार्यम् *(यसपछि जलधारा समेत दिएर मात्र दागबत्ती दिनुपर्दछ।)*

पञ्चकमरणे दाहविधिः

(पञ्चकमा मरण भए पाँचवटा कुशका प्रतिमा बनाई पाँचवटै प्रतिमामा क्रमशः प्रेत आवहनपूर्वक पूजा गरी पहिलो प्रतिमा शवको शिरमा, दोस्रो आँखामा, तेस्रो वायाँ कोखमा, चौथो नाइटोमा, पाँचौ प्रतिमा खुट्टामा राखी घिउको आहूति दिनुपर्छ)

सङ्कल्पः *(हातमा कुश, तिल, जल लिएर सङ्गल्प गर्ने)*

अद्येत्यादि देशकालौस्मृत्वा अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य धनिष्ठादि पञ्चकमरणजनित–वंशानिष्टपरिहारार्थं पञ्चकविधिं करिष्ये ।

कुशप्रतिमापूजनम् *(पाँचवटै प्रतिमामा क्रमशः प्रेत आवहनपूर्वक चन्दन, अक्षता र पुष्पले पूजा गर्ने)–*

१. **प्रेतवाहाय नमः ।** २. **प्रेतसखाय नमः ।**
३. **प्रेतपाय नमः ।** ४. **प्रेतभूमिपाय नमः ।**
५. **प्रेतहर्त्रे नमः ।**

प्रेतशिर–नेत्र–वामकुक्षौ–नाभि–पादस्थाने कुशप्रतिमास्थापनपूर्वकं अनेन मन्त्रेण घृताहुतिर्जुहूयात्

(यसपछि पहिलो प्रतिमा प्रेतको शिरमा, दोस्रो आँखामा, तेस्रो वायाँ कोखमा,चौथो नाइटोमा, पाँचौ प्रतिमा खुट्टामा राखी निम्न मन्त्रले घिउको आहूति दिने) –

१. **प्रेतवाहाय स्वाहा ।** २. **प्रेतसखाय स्वाहा ।**
३.**प्रेतपाय स्वाहा ।** ४. **प्रेतभूमिपाय स्वाहा ।**
५. **प्रेतहत्रे स्वाहा ।**

यमाय सोमं मधुमत्त येषां ते नो गावः स्वदन्तु हव्या ॥ दूतं वो देवः स्वदयं मुमेषा ते नो रासन्तमुरुमायमद्य यूयं यातः स्वस्तिभिः सदा नः ।

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्मूक्षीयमाऽमृतात् ।
कृत्वा तु दुष्कृतं कर्म जानता वाऽप्यजानता ।
मृत्युकालवशं प्राप्तं नरं पञ्चत्वमागतम् ।
धर्माधर्मसमायुक्तं लोभमोहसमावृतम् ।
देहेयं सर्वगात्राणि दिव्यान् लोकान् स गच्छतु ॥
असौ स्वर्गाय लोकाय स्वाहा गच्छतु पावकम् ।

इति मन्त्राभ्यां प्रतिमासु प्रत्येकं घृताहुतीर्जुहुयात् ।
तदनन्तरात् जलधारां दत्वा चिताग्निदानं कार्यम् ।
(यसपछि जलधारा दिई दागवत्ती दिने)
डा नारायणप्रसाद निरौलाद्वारा लिखित अन्त्यकर्मी(वधिः पुस्तकबाट साभार।

आशौच विचार

जूठो सुतक विचार

निषेधार्थक नञ् (न शुचि अशुचिः) को शुचि शब्दसँग समास भएर अशुचि शब्द बन्दछ। अशुचि शब्ददेखि **अशुचेर्भाव**ः यस अर्थमा अण् प्रत्यय भएर आशौच शब्दको निर्माण हुन्छ (वाचस्पत्यम्) । जसको अर्थ अपवित्र, अशुद्ध वा बिटुलो भन्ने लाग्दछ *(संस्कृत नेपाली बृहत् शब्दकोश, पृ. १०७)*। हाम्रा देव एवं पितृ कार्य शुद्ध भएको अवस्थामा गर्नुपर्ने शास्त्रीय विधान रहेको छ। आशौच आफन्तको जन्म वा मृत्यु भएका वेला पर्ने गर्दछ। यस्तो समयमा अपवित्र रहने भएकाले आशौच भनिएको हो। आशौच दुईप्रकारका हुन्छन् : जनाशौच र मरणाशौच। आफन्तमा जन्म हुँदा जननाशौच रहने गर्दछ। जसलाई सूतक भनिन्छ। यसैगरी आफन्त कोही कसैको मृत्युहुँदा मरणशौच हुन्छ। जसलाई जुठो भनिन्छ।

दिशा–पिसाव गर्दा पनि शरीरमा अशुद्धि रहने गर्दछ। जो स्नानले शुद्ध हुन्छ। जनन र मृताशौच भने कुलव्यापी हुने भएकाले निश्चित व्यक्तिलाई निश्चित समयसम्म रहने गर्दछ। जुन शुद्धिका लागि काल र स्नान दुवैको अपेक्षा रहेको हुन्छ *(रामचन्द्रगौतम, आशौच विवेचन, पृ. ९)।*

जननाशौच (सूतक)

जननाशौचलाई सूतक पनि भनिन्छ। बच्चाको नालकाटेपछि सूतक आरम्भ हुन्छ। बच्चा जन्माउने स्त्री दश रातसम्म अशुद्ध रहन्छन्। यसैगरी स्त्रीका पतिले पनि जन्मेको सुन्ने वित्तिकै सचैल (वस्त्र सहित) स्नान गर्नुपर्दछ। सो पश्चात् पुरुष अरुसँग स्पर्श गर्न योग्य हुन्छन्। आशौच भने दशरातसम्म नै रहन्छ। अरु सपिण्ड भने अस्पृश्य हुँदैनन्। सुत्केरीलाई छोएपछि भने स्नान गरी पञ्चगव्य प्राशन गर्नु पर्ने विधान रहेको छ। पुरुषले छोएमा शुद्धभई जनै पनि फेर्नु पर्दछ।

सपिण्डहरू दशरात्रपछि स्नान एवं पञ्चगव्य प्राशन गरेर शुद्ध हुन्छन्। सपिण्ड भनेका सातपुस्ता भित्रका दाजुभाइ हुन्। सुत्केरी भने छोरा पाएको भए बीसदिन र छोरी पाएको भए तीस दिनपछि मात्र शुद्ध हुन्छन् भनी षडशीतिन्मा बताइएको छ। गाई भैँसी आदि पशु सुत्केरी भएमा पनि उक्त दुध दश दिनसम्म अशुद्ध रहन्छ। शुद्ध नभएसम्म उक्त दही दुध आदि वस्तु पूजामा चढ्दैनन्। कुवा इनारको पानी पनि खनेको दशदिनसम्म अशुद्ध रहन्छ। सुतक दशदिने दाजुभाइ(सपिण्ड)मा मात्र लाग्ने गर्दछ।

सुत्केरी भएको सपिण्डमा पुनः अर्को सुत्केरी थपिए दोस्रो सुत्केरी भएको दश दिनपछि मात्र पहिलोको पनि नामकरण गर्नु पर्दछ। यस्तो अवस्थामा पनि छैटौँ दिनमा छैटी पूजा गर्न भने कुनै बाधा व्यवधान रहँदैन भनी षडशीतिमा उल्लेख पाइन्छ। यसैगरी घरमा सुत्केरी भएकी छोरीको माइतमा सुतक लाग्दैन। माइतीघरमै सुत्केरी भएको अवस्थामा भने माइतीलाई पनि सूतक लाग्ने गर्दछ।

मृताशौच (जुठो)

आफन्तमा कसैको मृत्यु भए मृताशौच पर्दछ। मृताशौच मृत्यु भएको कुरा स्पष्ट थाह भएपछि मात्र लाग्दछ (आशौच–विवेचन, पृ. २०) । दशदिनसम्म बार्नुपर्ने मृताशौच सपिण्डदेखि बाहिरका व्यक्तिमा पनि लाग्दछ। आमातर्फ पाँच पुस्ता र बुबा तर्फका सातपुस्ता नाघेपछि मात्र सपिण्ड निवृत्ति हुन्छ। मृतकका पुत्र र पत्नी सपिण्ड नगरुञ्जेलसम्म अस्पृश्य (अरुले छुन नहुने) रहन्छन् । आशौच अवधिभर सन्ध्योपासना, वेदाध्ययन, पञ्चमहायज्ञ, दान, जप, व्रत, पूजा, उपासना, उत्सव, यज्ञादि कुनै पनि श्रौत र स्मार्त कर्म गर्नु हुँदैन (पूर्ववत्, पृ. १८) । मृतकका पुत्र र पत्नी वर्षदिनसम्म नै अशुद्ध रहन्छन् (पूर्ववत्, पृ. १८)। यो समयमा मांगलिक कार्य गरिँदैन। मृतकका पुत्र र पत्नी वर्षदिनसम्म नै अशुद्ध रहन्छन् (पूर्ववत्, पृ. १८)। यो समयमा मांगलिक कार्य गरिँदैन।

बाल मरणाशौच

चारमहिना सम्मको गर्भ स्राव भए जति महिनामा श्राव भएको हो त्यति दिन गर्भ रहेकी आमालाई मात्र सुतक लाग्दछ। बाबुले स्नान गर्दा हुन्छ। अरुलाई केही गर्नु पदैन। पाँचदेखि छ महिनासम्मको गर्भपात भएमा छ दिन आमाले आशौच बार्नु भनिएको छ। यसैगरी बाबुलाई भने तीन दिन आशौच लाग्ने गर्दछ *(मनुस्मृति, ५।६६)*। सात महिनाको गर्भे बालकको मृत्यु भएमा बाबु, आमा र सपिण्डलाई दशदिन आशौच लाग्छ *(आशौच विवेचन, पृ. ३५)*। नाल काटिसकेको बालकको मृत्यु भएमा पनि दशदिन नै आशौच बार्नुपर्दछ। यसैगरी दान प्रदान, हवनादि केही गर्नुपर्दैन *(पूर्ववद्, पृ. ३५)*।

दाँत नआइकन बालकको मृत्यु भएमा मृत शिशुलाई शुद्धस्थलमा लगी गाड्नु पर्दछ। यस्तो अवस्थामा बुबा र आमाले एकदिनरात आशौच बार्नुपर्दछ। सपिण्डले स्नान गरे हुन्छ। मृत्यु भएको दोस्रो दिनमा गृहशुद्धि गरी मृत बालकका निमित्त उपयुक्त वस्त्रादिका साथै दूध दान गर्नुपर्दछ। उदक दानादि केही गर्नुपर्दैन *(पूर्ववत्, पृ.५४)*।

दाँत आइसकेको र दुईवर्ष पूरा नगरेको र चूडा कर्म पनि नभएको बालकको मृत्यु भएमा दाहसंस्कार गर्नु पर्दैन शुद्ध भूमिमा गाड्दा हुने कुरा याज्ञवल्क्यस्मृतिमा बताइएको छ (याज्ञवल्क्यस्मृति, ३।१)। यस्ताको आशौच बाबुआमाले तीन दिन बार्नुपर्छ सपिण्डले स्नान गर्दा हुन्छ। यसैगरी जल पिण्ड दान आदि कर्म भने गर्नु पर्दैन *(मनुस्मृति, ५।६८–६९)*। मृतबालक समान उमेरका ब्राह्मण बालकलाई दान दक्षिणा गर्नु उचित हुन्छ *(आशौच विवेचन, पृ. ५५)*।

व्रतबन्ध नभएको दुईवर्ष पूरा भएको बालकको मृत्यु भए चूडाकर्म गरेको भए वा नभए पनि दाहसंस्कार भने गर्नुपर्दछ। दशदिनका पिण्डदान ढिकुरो नउठाई सामान्य वेदीमा गरिन्छ। एघारौँका कार्य पनि गर्नुपर्दछ। सपिण्ड भने हुँदैन। सपिण्डको सट्टा एकोद्दिष्ट श्राद्ध गर्नुपर्दछ। यस्तो आशौच बाबुआमालाई तीन दिन र सपिण्डलाई एक दिन लाग्छ। चूडाकर्म गरेको छ भने सपिण्डलाई पनि तीनदिन आशौच लाग्छ *(आशौच विवेचन, पृ. ५५)*। बाह्रौँ दिनमा समान उमेरका ब्राह्मण बालकलाई यथाशक्य वस्त्रादि दिई भोजन गराउनु पर्दछ।

वाग्दान भएकी कन्याको मृत्यु भएमा

वाग्दान (टीकाटालो) भने भएकी तर विवाह नभएकी कन्याको मृत्यु भएमा घर र वर दुवैपक्ष सपिण्ड र बाबुआमा सबैलाई तीन दिन आशौच लाग्छ (धर्मसिन्धु, पृ. ८९५)। क्रियाकर्म भने पिताको पक्षबाट नै गर्नुपर्दछ।

विवाहिता छोरीको आशौच

विवाह भएकी छोरीको मृत्यु भएमा बाबु, आमा र सौतनी आमाले तीन दिन आशौच बार्नुपर्दछ (मनुस्मृति, ५।६३)। माइती घरमै विवाहिता छोरीको देहान्त भए बाबु, आमा र सौतेनी आमालाई दश दिन, दाजुभाइ सहोदरलाई तीन दिन र भिन्न नभई बसेका जेठा कान्छा बुबा, आमा आदि सपिण्डलाई एकदिनरात आशौच लाग्छ (षडशीतिको श्लो. ४७)। माइत गएका बखत बाबुको घरबाहेक अन्यत्र मृत्यु भएमा बाबुआमालाई तीन दिन र सहोदर र सापत्न्य दाजुभाइलाई ३६ घण्टा आशौच लाग्ने गर्दछ।

विवाह भएकी छोरीलाई बाबुआमाको आशौच

विवाहिता छोरीले बाबु आमा र सौतेनी आमाको आशौच तीन दिन बार्नुपर्दछ (निर्णयसिन्धु, पृ. ६९९)। बाबुआमाकै घरमा बसेकी छोरी भए दशै दिन बार्नुपर्दछ (मनुस्मृति, ५।१०२)। जेठा बुबा–आमा, काका–काकी आदिको मृत्युमा भतिजीले स्नान गरे मात्र पुग्छ। विवाहिता भतिजीको मृत्युमा पनि जेठा बुबा–आमा, काका काकीले स्नान मात्र गर्दा हुन्छ (निर्णयसिन्धु, पृ.६९९)। आशौच परेको घरमै गएर बस्ने, सोही घरको अन्न खाने आशौचीसँग सम्पर्क गर्ने गरेमा छोरी मात्र नभई अरुलाई पनि दशै दिन आशौच लाग्ने गर्दछ –

यद्यन्नमत्ति तेषां तु दशाहे नैव शुद्ध्यति (मनुस्मृति, ५।१०२)

दिदी बहिनी र दाजुभाइमा आशौच विचार

सामान्यतः दाजुभाइलाई दिदीबहिनीको आशौच पक्षिणी (३६ घण्टा) लाग्दछ (*निर्णयसिन्धु, पृ. ६९९*)। दाजुभाइका घरमा मृत्यु भएका दिदी बहिनीको दाजुभाइ र भाउजू बुहारीलाई तीन दिन जुठो लाग्दछ। यसैगरी दिदी बहिनीका घरमा दाजुभाइको मृत्यु भएमा पनि दिदी, बहिनी र भिनाजु ज्वाइँलाई समेत तीन दिन नै आशौच लाग्छ (षडशीति, श्लो. ५०)। घरदेखि अन्यत्र मृत्यु भएमा ३६ घण्टा मात्र आशौच लाग्दछ। सौतेनी दिदीभाइ दाजुबहिनीमा पनि पक्षिणी (३६ घण्टा) आशौच लाग्दछ।

मामा भानिजमा आशौच विचार

व्रतबन्ध गरेका मामाको भानिज/भाञ्जीलाई तीन दिन, व्रतबन्ध नगरेकाको एक दिन आशौच लाग्छ। यसैगरी व्रतबन्ध गरेका भनिजको मामा माइजुलाई तीन दिन र व्रतबन्ध नगरेका भानिजको एक दिन आशौच लाग्छ। विवाहिता भाञ्जीको मरणमा भने मामा माइजुले स्नान गरे मात्र पुग्छ *(आशौच विवेचन, पृ. ६०)*।

मावली हजुरबुबा हजुरआमाको आशौच

मावली हजुरबुबा र हजुआमाको आशौच नजिक भए तीन दिन र टाढा भए ३६ घण्टा लाग्छ *(पूर्ववत्, पृ ६१)*। यसैगरी छोरीका छोराको व्रतबन्ध भएको भए तीन दिन र नभएको भए ३६ घण्टा मावली हजुरबा र हजुरआमालाई जुठो लाग्छ। नातिनीको हजुरबा हजुरआमालाई एक दिन लाग्छ। नातिनीलाई पनि हजुरबाको एकै दिन आशौच रहने गर्दछ।

सानीआमा, ठूलीआमा, फुपू, गुरु आदिको आशौच

आफ्ना सानीआमा, ठूलीआमा र फुपूहरूको, बुबाका सानीआमा, ठूलीआमा र फुपूहरूको, आमाका सानीआमा, ठूलीआमा र फुपूहरूको, सानीआमा, ठूलीआमा र फुपूका छोराहरूको, आमाका मामाका छोराको, आमा बुबाका मामा माइजूको पक्षिणी (३६ घण्टा) आशौच लाग्ने गर्दछ (पूर्ववत्, पृ. ६२)। धर्मपुत्रको तीन दिन आशौच लाग्छ। गायत्री गुरुको नजिक भए तीन दिन र टाढा भए ३६ घण्टा जुठो लाग्दछ। यसैगरी अध्ययनरत शिष्यको गुरुलाई तीनदिन र अध्ययनबाट निवृत्त भएको भए ३६ घण्टा आशौच लाग्छ।

सासू ससुराको आशौच

सासू ससुराको छोरी ज्वाइँलाई नजिक भए तीन दिन र टाढा भए एकदिन आशौच लाग्छ। छोरी ज्वाइँ, बहिनी ज्वाइँ, भिनाजु, व्रतबन्ध गरेको सालो, जेठान, विवाहिता साली र जेठीसासूको एक दिन आशौच लाग्छ। जेठानका छोराहरूको भने स्नान मात्रले शुद्ध हुन्छ *(पूर्ववत्, पृ. ६३)।*

हजुरबा हजुरआमाको नाति नातिनालाई आशौच

घरको नातिलाई हजुरबा हजुरआमाको आशौच दश दिन लाग्छ। चूडा गरेको वा ३ वर्ष पूरा भएको नातिले पनि दशै दिन आशौच बार्नुपर्छ। यसैगरी विवाह भएकी नातिनीलाई एकदिन जुठो लाग्छ। अविवाहिता छोरीलाई बुबा आमाको वाहेक अरुको आशौच लाग्दैन। अतः अविवाहिता नातिनीले स्नान गर्नाले शुद्ध हुन्छ।

कसको आशौच कति दिन लाग्छ ?

बाबु आमाको आशौच एक वर्ष लाग्छ, सौतेनी आमाको आशौच छ महिना लाग्छ , श्रीमतीको आशौच तीन महिना लाग्छ, दाजुभाइ र छोराको आशौच ४५ दिन र अरु सपिण्ड बन्धुको एक महिना लाग्छ :

पितुरब्दमथाशौचं तदर्धं मातुरेव च ।

मासत्रयं तु भार्यायास्तदर्धं भ्रातृपुत्रयोः ॥ अन्येषां तु सपिण्डानामाशौचं मासम्मितम् ॥ *(धर्मसिन्धुःसुधा– ४७३)*

अधिमासमा आशौच र वार्षिक श्राद्ध

आशौच बारेको वर्षदिनभित्र अधिमास परे थप एउटा मासिक श्राद्ध गर्नुपर्दछ । **यदा मरणादारभ्य द्वादशमासमध्ये कश्चिदधिकमासः पतेत्तदा तन्मासस्थं मासिकश्राद्धमधिके शुद्धे मासे चेति द्विवारं कार्यमिति सप्तदश श्राद्धानि भवन्ति ।** (धर्मसिन्धु, पृ. ३७८) अधिमासको कृष्णपक्षमा मृत्यु भए पुत्रादिले थप एक महिना अर्थात् तेह्र महिना आशौच बार्नुपर्दछ। **मलमासे मृतस्य तु एकादशाहे आद्यमासिकं कृत्वा द्वितीय–मासमृततिथौ तत्पुनः कृत्वा किञ्चिदूने द्वितीयमासे ऊनमासिकं तृतीयमासारम्भे द्वितीयमासिकं सार्धद्विमासान्ते त्रैपाक्षिकम् ॥** (धर्मसिन्धु, पृ. ३७८) जस्तै अधिक ज्येष्ठ कृष्णपक्ष चतुर्थीमा देहान्त भए आउँदो असार कृष्ण चतुर्थी तिथिमा वार्षिक श्राद्ध गर्नुपर्दछ। यसैगरी पछि पर्ने एकोद्दिष्ट श्राद्ध गर्दा पनि त्यही आषाढ कृष्ण चतुर्थी तिथि नै लिनुपर्दछ। पछि फेरि ज्येष्ठ महिनामा अधिमास परे अधिक ज्येष्ठकृष्ण पक्षको चतुर्थी तिथिमा पिण्ड रहित श्राद्ध गर्नुपर्छ। आषाढ चतुर्थीमा भने पिण्ड सहितको श्राद्ध गर्नुपर्छ – पिण्डवर्ज्यमसङ्क्रान्ते संक्रान्ते पिण्डसंयुतम् । प्रीतसंवत्सरं श्राद्धमेवं मासद्वयेऽपि च ॥ (गरुडपुराण, प्रेतकल्प, १३।१०५) अधिक मासको शुक्लपक्षमा मृत्यु भएकाको वार्षिक भने त्यही महिना, पक्ष र तिथिमा गर्नुपर्छ। अर्थात् बाह्र महिना आशौच रहने गर्दछ। जस्तै अधिक ज्येष्ठ शुक्लपक्षको चतुर्थी तिथिमा मृत्यु भए अर्को वर्षको ज्येष्ठ शुक्ल चतुर्थीमा नै वार्षिक श्राद्ध गर्नुर्पछ। ज्येष्ठ शुक्ल पक्षको तिथि नै एकोद्दिष्ट श्राद्धका निम्ति पनि लिनुपर्छ। यसरी शुक्लयजुर्वेदाध्यायी माध्यान्दिनीय शाखाअन्तर्गतकाले वार्षिक श्राद्ध गर्दा एकोद्दिष्ट विधिले नै गर्नुपर्दछ (याज्ञावल्क्यस्मृति, आचाराध्याय श्लो २५६ को मिताक्षरा टीका)। अन्य शाखा सूत्रकाले एकपार्वण गर्ने वचन पनि पाइन्छ।

वरखी बारेका बेला श्राद्ध एवं क्रियाकर्म विचार

बुबाको वरखी बार्नेले आमा लगायत अरु कसैको पनि श्राद्ध गर्नु हुँदैन । यसैगरी आमाको वरखी बारेको अवस्थामा भने बुबाको मात्र श्राद्ध गर्न छुट दिइएको छ। अरु कसैको पनि श्राद्ध गर्नु हुँदैन भनी धर्मसिन्धुमा बताइएको छ – पितर्युपरते पुत्रो मातुः श्राद्धनिवर्तते। मातर्यपि च वृत्तायां पितृश्राद्धादृते समम्॥ (निर्णयसिन्धु, पृ. ८२१)

बाबु आमाको बरखी बारेका बेला सामान्यतः अरु कसैको क्रियाकर्म गर्नुहुँदैन। तर पत्नी, छोरो, छोराबुहारी, नाति, दाजुभाइ, दाजुभाइका छोरा, जेठा कान्छा बुबा र जेठी कान्छी आमाको मृत्यु भएको खण्डमा कोही क्रिया गर्ने मान्छे नभएको अवस्थामा भने क्रियाकर्म गर्नु हुने धर्मशास्त्रको निर्णय पाइन्छ। **पत्नी पुत्रस्तथा पौत्रो भ्राता तत्तनयः स्नुषा । मातापितृव्यश्चैतेषां महागुरुनिपातने ॥**

कुर्यात्सपिण्डनं श्राद्धं नान्येषां तु कदाचन ॥ *(धर्मसिन्धु, पृ. ९६२)*

आमाको बरखी बारेका बेला बाबुको मृत्यु भएमा

आमाको मृत्यु भएको वर्षदिनभित्र बुबाको देहान्त भएमा बाुब र आमा दुबैका वार्षिक श्राद्ध एकैदिन गर्नुपर्दछ। यसरी एकैदिन गर्दा बुबाको मृत्यु पछाडि भए पनि पहिले बाबुको वार्षिक श्राद्ध गर्नुपर्दछ। सो पश्चात् स्नान गरेर आमाको वार्षिक श्राद्ध गरिन्छ। आमाका वर्षदिनसम्मका मासिक श्राद्ध सकिएपछि बुबाको वार्षिक तिथिसम्म पर्खिएर बस्नु पर्दछ। बुबाको क्रिया र मासिकादि सबै यथा समयमा हुन्छ *(आशौच विवेचन, पृ. २११)*।

बाबुको वरखीमा आमाको मृत्यु भएमा

बाबुको वरखी बारेका बेला आमाको मृत्यु भएमा आमाको पनि सबै दशाहादि क्रियाकर्म एवं मासिकादि गर्दै जानुपर्दछ। बाबुको मासिक र वार्षिक श्राद्ध पनि क्रम अनुसार नै गर्नुपर्दछ। आमाको वरखीले बाबुको वार्षिक श्राद्ध निश्चय नै रोकिँदैन (आशौच विवेचन, पृ. २१०)। आमाको वरखी (वार्षिक श्राद्ध) भने आमाकै वर्षदिन पुगेको तिथिमा गर्नुपर्दछ।

मासिक वा वार्षिकमा ग्रहण परेमा

मासिक वा वार्षिक श्राद्धका दिन ग्रहण परे पनि त्यसै दिन यथा समयमा पायस पिण्ड दिएर नै श्राद्ध गर्नुपर्दछ। सपिण्डीकर श्राद्ध पनि गर्नुहुने आशौच विवेचनाः (पृ.२०९)मा बताइएको छ।

– संस्कार सुलोचना पुस्तकबाट साभार

षट्पिण्डदानम्

(अन्त्यकर्मको एकैपटकमा छवटा पिण्डदान दिने संक्षिप्त विधि)

अन्त्यकर्मअन्तर्गत चिता पखालिसकेपछि स्नान गरी अपसव्य भई जौको पीठो वा चामलको पीठोमा दूध राखी एकै स्थानमा छ वटा पिण्ड दिने चलन पनि छ। (अन्त्यपद्धति, पृ. ३२–३३)

स्नान सङ्कल्पः *(कुश, तिल र जल लिएर सङ्कल्प गर्ने)–*

अद्य...गोत्रस्य...प्रेतस्य दाहपिण्डोदकदानाधिकारसिद्ध्यर्थं स्नानमहं करिष्ये। ततः अवनेजनम् पिण्डदानम् प्रत्यवनेजनं च दद्यात्।

यसपछि तलका सङ्कल्पपूर्वक अवनेजन, पिण्डदान र प्रत्यवनेजन दान गर्नुपर्दछ।

षट्–पिण्डदान–तालिका

	अवनेजनम्	पिण्डदानम्	प्रत्यवनेजनदानम्
१.	अद्य...गोत्र.. प्रेत	अद्यामुकगोत्र....प्रेत (गोत्रे प्रेते) **मृत्युस्थाने शव नामैष पिण्ड**स्ते मया दीयते तवोपतिष्ठताम्।	अद्य....गोत्र....प्रेत (गोत्रे प्रेते) मृत्युस्थाने पिण्डप्रत्यवनेजनं ते मया दीयते तवोपतिष्ठताम्।
२.	द्वारस्थाने	**द्वारस्थाने पान्थ नामैष पिण्डस्ते**	द्वारस्थाने पिण्डप्रत्यवनेजनं
३.	चत्वरस्थाने	**चत्वरस्थाने खेचरनामैष पिण्डस्ते**	चत्वरस्थाने पिण्डप्रत्यवनेजनं
४.	विश्रामस्थाने	**विश्रामस्थाने भूतनामैष पिण्डस्ते**	विश्रामस्थाने पिण्डप्रत्यवनेजनं
५.	काष्ठसञ्चयस्थाने	**काष्ठसञ्चयस्थाने प्रेतनामैष पिण्डस्ते**	काष्ठसञ्चयस्थाने पिण्डप्रत्यवनेजनं
६.	चितास्थाने	**चितास्थाने साधकनामैष पिण्डस्ते**	चितास्थाने पिण्डप्रत्यवनेजनं ते मया दीयते तवोपतिष्ठताम्।

प्रार्थना

सव्येन प्रार्थयेत् *(सव्य भई प्रार्थना गर्ने)* –

अनादिनिधनो देवः शङ्खचक्रगदाधरः।

अक्षय्यः पुण्डरीकाक्षः प्रेतमोक्षप्रदो भव॥

तोयाञ्जलि

अपसव्येन कुशतिलजलान्यादाय *(अपसव्य भई कुश, तिल, जल अँजुलीमा लिएर भुइँमा छोडिदिने)*– **अद्य...गोत्र...प्रेत (गोत्रे/प्रेते) चितादाहजनित–तापतृषोपशमनाय एष तिलकुशतोयाञ्जलिर्मद्दत्तस्तवोपतिष्ठताम्।** इत्युक्त्वा भूमौ सकृदुदके सर्वे प्रक्षिपेयुः। *यसपछि मलामि गएका जतिले अपसव्य भई सचैल (लुगा सहितनै) स्नान गर्नुपर्छ। जलाञ्जलिप्रदान, धूपकाँडे ग्रहण गरी मलामीको बीचमा क्रियापुत्री रही बालक र स्त्रीलाई अघि लगाई वासस्थलमा आउने र क्रियाकर्ता धागोले घेरिएको भागभित्र रही उपवास विधि अपनाई बस्नुपर्दछ।*

अन्त्यकर्ममा आवश्यक सामग्री

दाहसंस्कारका सामग्री

शवलाई फेराउने धोती, जनै, चन्दन, फूल, अविर, माला, लावा, पीताम्बर, चिता बनाउने दाउरा, श्रीखण्ड, तुलसीको डाँठ, कपुर, घिउ, सुनका टुक्रा, चाँदी रत्न।

छातीमा राखिदिने – चामल, पैसा, वस्त्र। चिता पिण्ड दिने– गाइको दुध, चामल, तिल, कुश। अञ्जलि दिने – तिल, कुश। जलाउने – पर्याप्त दाउरा।

अन्त्यकर्ममा आवश्यक सामग्री

दशगात्रविधिको सामग्री

कुश, तिल, सस्यूँ, गाईको दुध, चामल, उशीर(खसखसको जरा), श्रीखण्ड, भृङ्कीराज, तिलको तेल, घिउ, मह, केरा, पानको पात, सिङ्गो सुपारी, भेडाको ऊन, काँचो धागो। माटाको काँचो हाँडी। माटाको काँचो पाला, गोल्फू। सप्तधान्य, त्रिकाष्ठी– ५। एकसरा पातका दुना(खोचा)। झारी, फलामको टुक्रा, तितेपाती, बत्ती, बत्ती बाल्ने पाला, सप्तधान्य– जौ, धान, गहुँ, मास, तिल, चना, प्रियङ्गु (कागुनू)। सुन चाँदीका कोदाला।

अस्थिसञ्चयन र पाथेय श्राद्ध सामग्री

श्रीखण्ड, तिल, तितेपाती, चामल, बत्ती, घिउ, मह, दूध, ब्राह्मण थाप्ने चामल, एकसरो टपरीमा सिधा २ भाग। काँचो धागो, भेटी, दक्षिणा आदि।

एघार दिनको सामग्री

कार्यः नारायणबलि, मध्यमषोडशी, वृषोत्सर्ग, प्रेतशय्या, आद्यमासिक श्राद्ध, आद्याब्दिक श्राद्ध, उदककुम्भ दान, ऊनादि पञ्चदश मासिक।

मध्यमषोडशी श्राद्ध सामग्री

गउत, गोवर, चन्दन, अक्षता, पुष्प, फल, नैवेद्य, सेतो वस्त्र, सिधा १७, जनै ३२ वटा, सुपारी ३२ वटा, वालुवा, सलाई, कुश, पाती, दही, दुध, घिउ, मह, चिनी, धूप, बत्ती, दुना ६० वटा जति, टपरी ६० वटा जति, काँचो धागो, भेटी आदि।

नारायणबलि सामग्री

(अकाल मृत्यु, दुर्घटनाबाट मृत्यु, आत्महत्याबाट मृत्यु भए नारायणबलि गरिन्छ।)

१. ब्रह्मकलश, सेतो कपडा, कलश, गणेश, बत्ती, चाँदीको प्रतिमा
२. रुद्रकलश, तामाको प्रतिमा, रातो कपडा
३. यम कलश, फलामको प्रतिमा, कालो कपडा
४. प्रेत कलश, सीसा वा कुशको प्रतिमा, रेसमी कपडा
५. विष्णुकलश, सुनको प्रतिमा, पहेलो कपडा
६. तामाका कलश र थाली ६÷६ वटा
७. सुनका प्रतिमा २, चाँदीको प्रतिमा १, तामाको प्रतिमा १, सीसाको प्रतिमा– १, फलामको प्रतिमा– १।
८. सुनका टुक्रा ७ वटा, पञ्चरत्न, पान सुपारी
९. कपडा सेतो, पहेलो, कालो र रेसमी
१०.अग्निस्थापनाका सामग्री (१३ औं दिनकोमा बताए अनुसारका)
११. कुश, तिल, जौ, चन्दन, अक्षता, चामल, फल, नैवेद्य,सर्स्यूँ, जनै, सुपारी, पञ्चगव्य, काँसको थाली आदि।

वृषोत्सर्ग : बाछा-बाछी, वस्त्र, अग्निस्थापनाका पूजा सामग्री।

प्रेतशय्या : प्रेतशय्या (स्वर्गे हुनेले प्रयोग गर्ने वस्तु – खाट, सिरक, डस्ना, तन्ना, आसनी, भाँडा वर्तन, थाल, कचौरा, गिलास, वस्त्र, शृंगारका सामग्री आदि) ११ औंको भोजन गर्ने ब्राह्मण ब्राह्मणीलाई दिने।

आद्यमासिक : तिल, जौ, चन्दन, अक्षता, पुष्प, फल, नैवेद्य, सिधा २ भाग, जनै, सुपारी, बालुवा, खुद्रा पैसा, सेतो वस्त्र, दुध, घिउ आदि।

आद्याब्दिक : चन्दन, अक्षता, पुष्प, फल, नैवेद्य, सिधा २ भाग, जनै, सुपारी आदि।

उदककुम्भदान : सुनको प्रतिमा, खोचा वा भुङ्का र दतिउन (३६० वटा),माटाको ठूलो घडा–१, दीयो, बत्ती, कुश, जनै, सुपारी, फल, नैवेद्य, धूप, फूल, पाती, भेटी आदि।

ऊनादि पञ्चदश मासिक श्राद्ध : गउत, गोवर, तिल, जौ, चन्दन, अक्षता, पुष्प, फल, नैवेद्य, सेतो वस्त्र, सिधा ३४ (उक्त वर्ष अधिकमास पर्ने भए थप दुई सिधा), जनै ३५ वटा, सुपारी ३५ वटा जति, वालुवा, सलाई, कुश, पाती, दही, दुध, घिउ, मह, चिनी, धूप, बत्ती, दुना ८० वटा जति, टपरी ७० वटा जति,काँचो धागो, भेटी, सेतो वस्त्र ३ मिटर, बत्ती बाल्ने पाला २० वटा आदि।

बाह्रौं दिनका सामग्री

(सपिण्डीकरण, उत्तरपाथेय श्राद्ध)

१.जनै र सुपारी १५÷१५ वटा,
२.सुनको तार एक बित्ता बराबरको १ वटा।
३.चाँदीको तार एक भित्ता बराबरको १ वटा
।४.चन्दन, अक्षता, धूप, बात्ती
५.पूाालपाती ६.फल, नैवेद्य ७.सिधा ८ वटा।८. खुद्रा पैसा।
९. दही, दुध, घिउ, मह, गउत, गोवर, कुश, तिल, जौ आदि।
६. तेह्रौं दिनका सामग्री

अग्निस्थापना, पञ्चक शान्ति (पञ्चकम मृत्यु भए मात्र), पञ्चधेनु दान, पद दान, अष्टमहादान, शaया दान, गाईदान, गुरु दक्षिणा, गरुड पुराण दक्षिणा आदि।

अग्निस्थापना हवन सामग्री

१. दियो, बत्ती, वर्तन २. कलश ५ वटा ३.तिल आधा किलो ४. जौ आधा किलो ५.कुश ६.रेखीको पीठो ७. पञ्चगव्य (गाईको दुध, दही, घिउ, गउत, गोबर) ८. केशरी ९.रक्षाबन्धनको धागो १०. समिधा (दाउरा) ११. जनै १२.सुपारी १३.आँप, पिपलका पात, १४.दुवो, फूल, माला १५.घिउ १६. पञ्चामृत (गाईको दुध, दही, घिउ, मह र चिनी) १७.मह १८.दुध, दही १९.धान, चामल २०. सर्स्यूँ २२.सर्वौषधी २३.सप्तमृत्तिका २४.पञ्चरत्न २५.धूप २६.फलफूल, नैवेद्य २७.ब्राह्मण वरण सामग्री ब्राह्मणको संख्या अनुसार (वस्त्र, जनै, सुपारी , द्रव्य आदि)
२८. टपरी २९.सेतो र पहेलो कपडा (च्यातचुते)
३०.बोहोता ३१. दुना
३२.नरिवल।
३३. कपुर, ल्वाङ, सुकुमेल आदि।

पञ्चक शान्ति सामग्री

(पञ्चक परी देहान्त्य भएको अवस्थामा मात्र गर्ने)

तामाका ७ कलश, ७ थाली र सुनका ७ प्रतिमा।
१. विष्णुको प्रतिमा, कलश र स्थाली।
२. महामृत्युञ्जयको प्रतिमा, कलश र स्थाली।
३. धनिष्ठा नक्षत्रका अधिष्ठाता वसुका लागि प्रतिमा, स्थाली र कलश।
४. शतभिषाका अधिष्ठाता वरुणका लागि प्रतिमा, स्थाली र कलश।
५. पूर्वभाद्रपदनक्षत्रका अधिष्ठाता अजैकचरणका लागि प्रतिमा, स्थाली र कलश।
६.उत्तरभाद्रपदा नक्षत्रका अधिष्ठाता अहिर्बुध्न्यका लागि प्रतिमा ,स्थाली र कलश।
७. रेवती नक्षत्रका अधिष्ठाता पूषाका लागि प्रतिमा स्थाली र कलश।
८– चन्दन, अक्षता, फूल, फल, नैवद्य, मुग, मास, कागुनु, धान, जौ, सर्वौषधी, कासको कचौरा, सुनको प्रतिमा तिल, तेल आदि।

दशदान – गाई, भूमि, तिल, सुन, घ्यू, वस्त्र, धान, सख्खर, चाँदी, नुन।

अष्टदान – १.सुन, २.फलाम, ३.कपास, ४.तिल, ५.नून ६.भूमि ७.गाई ८. सप्तधान्य

पञ्चधेनुदान –पाप, ऋण, प्रायश्चित्त, मोक्ष र उत्क्रान्ति धेनु दान।

पददान सामग्री : १. छाता, २. जुता, ३. वस्त्र, ४.सुनको औँठी, ५. कमण्डलु, ६. आसन , ७. पञ्चपात्र, ८.लौरो, ९.तामाको भाँडो, १०. अमान्न (काँचो अन्न, चामल), ११. पक्वान्न, १२. भोजन–द्रव्य १३, जनै। (गरुडपुराण, प्रेतकल्प, १३।८३–८५)

विष्णुलक्ष्मी शैय्यादान सामग्री

१.विष्णुलक्ष्मीको प्रतिमा – १। २. दीयो – १। कलश – १। ३.धूप, बत्ती ४.गीताको किताब। ५.शय्या (खाट,पलङ आदि) ६. सिरक, डस्ना, सिराने, तन्ना, झुल, आसनी) ७.आचमनी, पञ्चपात्रो, पञ्चपाला। ८.शङ्ख, घण्ट, लक्ष्मी नारायण भगवानको फोटो ९.थाल, कचौरा, गिलास, चम्चा, प्लेट, काँटा, १०. चक्कु ११.चक्ला, वेल्नी १२.चामल, दाल, पीठो १३.कुकर, कराई, पन्यु, भाडो, बाटा, आरी, तसला, डाडु, पन्यु आदि। १४. चुलो, इन्धन। १५. दौरा, सुरुवाल, कोट, टोपी, जुत्ता, मोजा, छाता, गञ्जी, वनियन, औंठी, घडी, ब्रस, मञ्जन, ब्लेड, रेजर आदि यथाशक्य। १६. सारी, चोलो, साया, टीका, चुरा, पोते, तिलहरी, फुली, सिन्दुर, काँटा, ऐना, धागो, लिविष्टिक, गाजल, रुमाल, औंठी, फूली, मुन्द्री, पाउजु, झोला आदि यथाशक्य।

गरुडपुराण दक्षिणा र सिधा

गरुडपुराणको दक्षिणा। २.सुनको औंठी ३. वस्त्र ४.सिधा (चामल, दाल, घिउ, नुन, मिश्री, चिनी, बेसार जिरा, धनिया, मरिच, नरिवल, चियापत्ती, कफी, फलफुल आदि) यथाशक्य।

मासिकश्राद्धका सामग्री

कुम्भ १। सेतो पहेलो चन्दन, फूल सहितको पूजा भाग। कालो तिल। गाईको दुध, घिउ। मह, केरा, पानको पात। फलफूल। रोटी नैवद्य। जनै। सुपारी। वस्त्र। वात्ती। कर्मपात्र। चामल। सिधा २। कुश, दुना। टपरी आदि।

तर्पण सामग्री

१. चन्दन। २. अक्षता। ३. कुश ४ पञ्चगव्य। गाईको गउँत, गोवर, दुध, दही, घिउ)। ५. तिल, जौ। ५. अर्घौतो, खगौतो (अर्घ दिने भाडो) ६. दही, दुध, घ्यु, मह। ७. सेतो वा पहेलो फूल। ८. धूप बात्ती। ९. फल नैवेद्य। १० वस्त्र। ११. तर्पण दिने भाडो, पूजा थाली।

श्राद्ध सामग्री

१. दीयो, बात्ती (१ मुठा), बत्ती बाल्ने घिउ वा तेल २. कुश ३. तिल, जौ ४. फलफूल। ५. नैवेद्य, मिठाइ। ६. सीधा २ भाग। ७. दुना ३० वटा। ८. टपरी। ९. बोहोता। १०. जनै। ११. सुपारी। १२. फूल पाती (सेता, पहेला), बालुवा, आफ्ना पितृको नामावली आदि।

पददान–तालिका

	प्रयोजनम्	वस्तु	देवता
१.	यमपथि बहुघर्मजन्यातपादि–दुःखनिवारणार्थं	**छत्रम्**	उत्तानाङ्गिरो–दैवतम्
२.	सन्तप्तवालुकासि–कण्टकादिजन्यदुःख–निवारणार्थं पददानान्तर्गत	इमे **उपानहौ**	उत्तानाङ्गिरोदैवते
३.	लज्जानिवारणार्थं	**वस्त्रं**	बृहस्पतिदैवतम्
४.	यमदूतभयनिवारणार्थं इमां पददानान्तर्गतं	**सुवर्णमुद्रिकाम्**	वह्निदैवताम्,
५.	तृषाजन्यदुःख–निवारणार्थमिदं	कमण्डलुस्थितं जलं **कमण्डलुम्**	वरुणदैवतं विश्वकर्मदैवतम्
६.	शीतजन्यदुःख निवारणार्थं	**आसनम्**	उत्तानाङ्गिरोदैवतम्
७.	आचमनार्थमिदं	**पञ्चपात्रम्**	विश्वकर्मदैवतम्
८.	यमपथि शरीरसंरक्षणार्थं	पददानान्तर्गतं **यष्टिं**	उत्तानाङ्गिरोदैवतम्
९.	यमपथि कार्यसम्पादनार्थं	**ताम्रपात्रं**	सूर्यदैवतम्
१०.	यमपथि क्षुधानिवारणार्थं	**अमाअन्नं**	प्रजापतिदैवतम्
११.	क्षुधानिवारणार्थं	**व्यञ्जनं** पक्वान्नं वा	विष्णुदैवतं
१२	यमपथि उदरपुरणार्थं	**भोजन–द्रव्यं**	यद्धातु तद्दैवतं
१३.	परिधानार्थं	**यज्ञोपवीतं**	ब्रह्मदैवतम्

पञ्चगव्यनिर्माणविधिः

अरोगाणां गवां गोमूत्रगोमयक्षीरदधिसर्पींषि कुशयुतमुदकञ्च पृथक् पृथक् सम्पादयेत्। *(निरोगी गाईको गउँत, गोबर, दुध, दही र घिउसहित कुश र जल राखी पञ्चगव्य सम्पादन गर्नुपर्दछ।)*

गोमूत्रस्थापनम् *(वरुणको ध्यान गरी तामाको भाँडामा गउँत राख्ने)* — **ॐ भूर्भुवः स्वः। तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोदेवस्यधीमहि। धियोयोनः प्रचोदयात्॥**

इति मन्त्रेण वरुणं ध्यायन् ताम्रपात्रे पलाशपत्रपुटे वा गोमूत्रं निक्षिपेत्।

तत्रैव गोमयस्थापनम् *(अग्निलाई ध्यान गरी गोबर राख्ने)*–

ॐ गन्धद्वारान्दुराधर्षां नित्यपुष्टां करीषिणीम्। ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वये श्रियम्॥

इति मन्त्रेण अग्निं ध्यायन् गोमयं तत्रैव निक्षिपेत्।

दुग्धस्थापनम् *(चन्द्रमालाई ध्यान गर्दै दुध राख्ने)* –

ॐ आप्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृष्ण्यम्। भवा वाजस्य सङ्गथे॥ *(यजु. १२।११२)* इति मन्त्रेण सोमं ध्यायन् तत्रैव क्षीरं निक्षिपेत्।

दधिस्थापनम् *(वायुलाई ध्यान गर्दै दही राख्ने)*–

ॐ दधिक्राव्णोऽअकारिषञ्जिष्णोरश्वस्य वाजिनः। सुरभिनो मुखाकरत्प्रणऽआयू ँ षि तारिषत्।

इति मन्त्रेण वायुं ध्यायन् तत्रैव दधि निक्षिपेत्।

घृतस्थापनम्–

ॐ तेजोसि शुक्रमस्यमृतमसि धामनामासि प्रियं देवानामनाधृष्टन्देवयजनमसि॥

इति मन्त्रेण घृतं निक्षिपेत्।

कुशोदकस्थापनम् –

ॐ देवस्य त्वा सवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम्। अग्नये जुष्टं गृह्णाम्यग्निषोमाभ्याञ्जुष्टं गृह्णामि॥ *(यजु. १।१०)* इति मन्त्रेण कुशोदकं पवित्रञ्च निक्षिपेत्।

दूर्वाङ्कुराणिस्थापनम्–

ॐ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्तीपरुषः परुषस्परि। एवानोदूर्वेप्रतनुसहस्रेणशतेन च। *(यजु. १३।२०)*

इति मन्त्रेण दूर्वाङ्कुराणि निक्षिपेत्।

ततो गायत्र्या दशवारमभिमन्त्र्य प्रणवेन कुशेन यज्ञियकाष्ठेन वाऽऽलोड्य प्राशनं कुर्यात्। *(कुश वा दुवोले पञ्चगव्य चलाउँदै दश पटक गायत्री मन्त्र जप गरी प्राशन गराउने)* :

यत्त्वगस्थिगतं पापं देहे तिष्ठति मामके। प्राशनात्पञ्चगव्यस्य दहत्वग्निरिवेन्धनम्॥

इति पञ्चगव्यनिर्माणप्राशनविधिः।

सर्षपविकिरणम्

हातमा सर्स्यूँ यज्ञको वरिपरि छर्किने –

ॐ अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भूमिमाश्रिताः। ये भूताः विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया॥ अपक्रामन्तु भूतानि पिशाचाः सर्वतोदिशम्। सर्वेषमविरोधेन पूजाकर्म समारभे॥

कर्मपात्रसम्पादनम्

आचम्य *(आचमन गर्ने)* –

ॐ केशवाय नमः। ॐ माधवाय नमः। ॐ नारायणाय नमः। *(हात धुने)* ॐ गोविन्दाय नमो नमः।

अक्षतपुञ्जोपरि कर्मपात्रस्थापनम् *(निम्न मन्त्र पढ्दै अक्षताको पुञ्ज माथि कर्मपात्र स्थापना गर्ने)* –

ॐ यद्देवा देवहेडनं देवासश्चकृमा वयम्। अग्निर्मातस्मा देनसो विश्वान्मुञ्चत्वꣳ हसः॥१॥ ॐ यदि दिवायदि नक्तमेना ꣳ सिचकृमावयम्। वायुर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वꣳ हसः॥२॥ ॐ यदिजाग्रद्यदि स्वप्नऽ एना ꣳ सिचकृमावयम्। सूर्यो मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वꣳ हसः॥३॥ *(यजु. २०।१४–१६)* ततः पवित्रस्थापनम् *(यो मन्त्रले कर्मपात्रमा कुशका टुक्रासहित पवित्र राख्ने, कुश पवित्रसमेत धारण गर्ने)* – **ॐ पवित्रेस्थो वैष्णव्यौ सवितुर्वः प्रसवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्यरश्मिभिः। देवीरापोऽअग्रेगुवोऽअग्रेपुवोग्रऽइममद्य यज्ञन्नयताग्रे यज्ञपतिꣳ सुधातुं यज्ञपतिं देवयुवम्॥** *(यजु. १।१२)*

ततः जलस्थापनम् *(यो मन्त्रले कर्मपात्रमा जल राख्ने)* –

ॐ शन्नोदेवीरभिष्टयऽआपोभवन्तुपीतये। शंय्योरभिस्रवन्तुनः। *(यजु. ३६।१२)*

पुष्पार्पणम् *(यो मन्त्रले कर्मपात्रमा पुष्प राख्ने)* –

ॐ श्रीश्च ते लक्ष्मीश्चपत्न्यावहोरात्रे पार्श्वे नक्षत्राणि रूपमश्विनौ व्यात्तम्। इष्णन्निषाण मुम्मऽइषाण सर्वलोकम्मऽइषाण॥ *(यजु. ३१।२२)*

यवस्थापनम् *(यो मन्त्रले कर्मपात्रमा जौ राख्ने)* –

ॐ यवोसि यवयास्मद्द्वेषो यवयारातीर्दिवे त्वान्तरिक्षाय त्वा। पृथिव्यै त्वा शुन्धन्ताँल्लोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि॥ *(यजु. ५।२६)*

तिलस्थापनम् *(यो मन्त्रले कर्मपात्रमा तिल राख्ने)*–

ॐ तिलोसि सोमदैवत्यो गोसवो देवनिर्मितः। प्रत्नमद्भिः पृक्तः स्वधयापितृँल्लोकान् पृणाहि नः स्वाहा॥

अक्षतस्थापनम् *(यो मन्त्रले कर्मपात्रमा अक्षता राख्ने)* –

ॐ अक्षन्नमीमदन्तह्यवप्रियाऽअधूषत। अस्तोषतस्वभानवोविप्रानविष्ठयामतीयोजान्विन्द्र तेहरी॥

आत्मसेचनम् – कुशत्रयसहितं कर्मपात्रोदकमादाय *(तीनवटा कुशका टुक्रा लिई कर्मपात्रको जल आफ्नो शिरमा र वरिपरि सेचन गर्ने)* –

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोऽपि वा। यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः॥

ॐ पुण्डरीकाक्षः पुनातु। ॐ पुण्डरीकाक्षः पुनातु। ॐ पुण्डरीकाक्षः पुनातु।

इत्युक्त्वा पूजादेशं द्रव्याण्यात्मानञ्च सिञ्चेत।

गणपति–प्रार्थना

(पुष्प,चन्दन,अक्षता,दुवो सहित गणेशजीको प्रार्थना गर्ने) –

ॐ सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः। लम्बोदरश्च विकटो विघ्ननाशो गणाधिपः॥ धूम्रकेतुर्गणाध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः। द्वादशै तानि नामानि यः पठेच्छृणुयादपि। विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा। सङ्ग्रामे सङ्कटे चैव विघ्नस्तस्य नजायते॥ शुक्लाम्बरधरं देवं शशिवर्णं चतुर्भुजम्। प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये॥ अभीप्सितार्थ सिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरासुरैः। सर्वविघ्नहरस्तस्मै गणाधिपतये नमः॥

स्वस्तिवाचनम्

ॐ आनो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतोऽदब्धासो अपरीतासऽउद्भिदः। देवानो यथा सदमिद्वृधे असन्नप्रायुवो रक्षितारो दिवे दिवे॥१॥ देवानां भद्रासुमतिर्ऋजूयतां देवाना ꣳ रातिरभि नो निवर्तताम्। देवाना ꣳ सख्यमुपसेदिमा वयं देवा न आयुः प्रतिरन्तु जीवसे॥२॥ तान्पूर्वया निविदा हूमहे वयं भगं मित्रमदितिं दक्षमस्रिधम्। अर्यमणं वरुण ꣳ सोममश्विना सरस्वतीनः सुभगामयस्करत्॥३॥ तन्नो वातो मयोभु वातु भेषजं तन्माता पृथिवी तत्पिता द्यौः। तद्ग्रावाणः सोमसुतो मयोभुवस्तदश्विना शृणुतं धिष्ण्यायुवम्॥४॥ तमीशानं जगतस्तस्थुषस्पतिं धियं जिन्वमवसे हूमहे वयम्। पूषा नो यथा वेदसामसद्वृदे रक्षिता पायुरदब्धः स्वस्तये॥५॥ स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः। स्वस्तिनस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्तिनो बृहस्पतिर्दधातु॥६॥ पृषदश्वा मरुतः पृश्निमातरः शुभंयावानो विदथेषु जग्मयः। अग्निजिह्वा मनवः सूरचक्षसो विश्वेनो देवा अवसा गमन्निह॥७॥ भद्रङ्कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः। स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवा ꣳ सस्तनूभिर्व्यशेमहि देवहितं यदायुः॥८॥ शतमिन्नु शरदो अन्ति देवा यत्रा नश्चक्रा जरसं तनूनाम्। पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मध्या रीरिषतायुर्गन्तोः॥९॥ अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्माता स पिता स पुत्रः। विश्वेदेवा अदितिः पञ्चजना अदितिर्जातमदितिर्जनित्वम्॥१०॥ *(यजु. २५।१४–२३)*

ॐ द्यौः शान्तिरन्तरिक्षꣳशान्तिः पृथिवीशान्तिरापः शान्तिरोषधय शान्तिः। वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिर्ब्रह्मशान्तिः सर्व ꣳ शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामाशान्तिरेधि॥११॥ *(यजु. ३६।१७)* **यतो यतः समीहसे ततो नो अभयं कुरु। शंनः कुरु प्रजाभ्यो भयन्नः पशुभ्यः॥१२॥** *(यजु. ३६।२२)*

॥ ॐ सुशान्तिर्भवतु॥

शङ्खपूजनम्

त्वं पुरा सागरोत्पन्नो विष्णुना विधृतः करे। निर्मितः सर्वदेवैश्च पाञ्चजन्य नमोऽस्तु ते॥ ॐ पाञ्चजन्याय विद्महे पावमानाय धीमहि। तन्नः शङ्खः प्रचोदयात्। ॐ शङ्खस्थदेवाय नमः।

घण्टापूजनम्

ॐ सुपर्णोऽ सि गरुत्माँस्त्रिवृत्ते शिरो गायत्रञ्चक्षुर्बृहद्रथन्तरे पक्षौ। स्तोम आत्माच्छन्दा ꣳ स्यङ्गानियजू ꣳ षि नाम साम ते तनूर्वामदेव्यम्। यज्ञायज्ञियंपुच्छन्धिष्ण्याः शफाः सुपर्णोऽसि गरुत्मान्दिवङ्गच्छ स्वः पत॥ *(यजु. १२।४)* **आगमार्थं तु देवानां गमनार्थं तु रक्षसाम्। घण्टानादं प्रकुर्वीत पश्चाद् घण्टां प्रपूजयेत्॥** ॐ भूर्भुवः स्वः घण्टास्थाय गरुडाय नमः।

प्रायश्चित्तगोदानम्

गोपूजनम् *(चन्दन, अक्षता पुष्पादिले गाईको पूजा गर्ने)* –

ॐ नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य एव च। नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्यो नमो नमः॥ ॐ इरावती धेनुमतीहि भूतꣳसूयवसिनीमनवे दशस्या॥ व्यस्कभ्ना रोदसी विष्णवे ते दाधर्थ्य पृथिवीमभितो मयूखैः स्वाहा॥ *(यजु. ५।१६)* ॐ गवे (वा गोप्रतिनिधिद्रव्याय) नमः। गन्धाक्षतपुष्पाणि समर्पयामि।

ब्राह्मणपूजनम् *(गाई दिने ब्राह्मणलाई टीका लगाई पुष्पसहितले पूजा गर्ने)* –

ॐ नमो ब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च। जगद्धिताय कृष्णाय गोविन्दाय नमो नमः॥

ततः मार्जनम् *(गाईको पुच्छरले शिरमा जल छर्किने)* –

ॐ मनो मे तर्प्पयत वाचं मे तर्प्पयत प्राणम्मे तर्प्पयत चक्षुर्मे तर्प्पयत श्रोत्रम्मे तर्प्पयतात्मानम्मे तर्प्पयत प्रजाम्मे तर्प्पयत पशून्मे तर्प्पयत गणान्मे तर्प्पयत गणामे मावितृषन्॥ *(यजु. ६।३१)*

गोपुच्छोदकमादाय (कुश तिल जलसहित गाईको पुच्छर छुने)–

ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णुः। ॐ नमः परमात्मने, श्रीपुराणपुरुषोत्तमस्य श्रीविष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्याद्य श्रीब्रह्मणो द्वितीयपरार्द्धे श्रीश्वेतवराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरेऽष्टाविंशतितमे महायुगे सत्यत्रेता–द्वापरान्ते कलियुगे अस्य प्रथमचरणे जम्बूद्वीपे भारतवर्षे भरतखण्डे आर्यावर्तान्तर्गतब्रह्मावर्तैकनेपालदेशे इहपुण्यभूभौ बौद्धावतारे वर्तमाने...नामसंवत्सरे ... अयने... ऋतौ महामाङ्गल्यप्रदे मासानामुत्तमे मासे (सौरेण...मासे, चान्द्रेण....मासे)... पक्षे...तिथौ ... वासरान्वितायाम् ...नक्षत्रे ... राशिस्थिते सूर्ये ... राशिस्थिते चन्द्रमसि...राशिस्थिते देवगुरौ अन्येषु शेषेषु ग्रहेषु यथा यथा राशिस्थानस्थितेषु सत्सु शुभे योगे शुभकरणे एवंगुणविशेषण– विशिष्टायां... शुभपुण्यतिथौ ...गोत्रस्य/गोत्रायाः...शर्माहं/देव्याऽहं (वर्माहं/गुप्तोऽहं) मम (पितुः/मातुः) कायिक–वाचिक–मानसिक– सांसर्गिकज्ञाताज्ञातास्पृश्यस्पर्शना–भक्ष्यभक्षणाचोष्यचोषणलेह्यलेहनाभोज्यभोजनादिजनित– सकलपापक्षयपूर्वकं करिष्यमाण........कर्मणि कर्तृत्वाधिकारसिद्ध्ये इदं प्रायश्चित्तनिमित्तकं गोनिष्क्रयीभूतं द्रव्यं रौप्यं चन्द्रदैवतं राजमुद्राङ्कितं लक्ष्मीदैवतं वा ...गोत्राय ...शर्मणे ब्राह्मणाय तुभ्यमहं सम्प्रददे।

(ब्राह्मणका हातमा वस्तु दिने) स्वस्ति। *(ब्राह्मणले भन्ने)*

प्रार्थना –

ॐ कपिले सर्वदेवानां पूजनीयासि रोहिणी। तीर्थदेवमयी यस्मात्तस्माच्छान्तिं प्रयच्छ मे॥

दानप्रतिष्ठा *(कुश, तिल, जलसहित प्रतिष्ठा द्रव्य लिएर पानी समाउने)*–

अद्यकृतैतत् प्रायश्चित्तगोदानस्य प्रतिष्ठासिद्ध्यर्थं द्रव्यं ...दैवताकम् ...गोत्राय ...शर्मणे ब्राह्मणाय तुभ्यमहं सम्प्रददे। *(ब्राह्मणका हातमा प्रतिष्ठाद्रव्य दिने)* ॐ स्वस्ति *(भनी ब्राह्मणले कर्तालाई जलले अभिषेक गरिदिने)*।

अर्घस्थापनम्

आफू अगाडि चन्दनले त्रिकोण लेखेर त्यहाँ चन्दन अक्षताले पूजा गरी शङ्खमुद्रा प्रदर्शन पूर्वक अर्घपात्र स्थापना गरी पूजा गर्ने –

ॐ दशकलात्मने वह्निमण्डलाय नमः। ॐ द्वादशकलात्मने सूर्यमण्डलाय नमः। ॐ षोडशकलात्मने चन्द्रमण्डलाय नमः।

आपःक्षीरं कुशाग्राणि दधि दूर्वाक्षतास्तथा। तिलाः पूगफलञ्चैव ह्यष्टाङ्गोऽर्घः प्रकीर्तितः॥ (कर्मकाण्डभास्कर, २०२०५४ : ५)

यसपछि अर्घपात्रमा पानी, दुध, कुश, दही, दुवो, अक्षता, तिल, सुपारी वा फल राख्ने। यसपछि अङ्कुशमुद्राले सूर्यमण्डलमा तीर्थहरूलाई आह्वान गरेर पूजा गर्ने। यसपछि मत्स्यमुद्राले अर्घ पात्र ढाक्ने। धेनुमुद्रा प्रदर्शन गरी अमृत स्वरूप कल्पना गर्ने।

तत अर्घदानम् *(सूर्यलाई अर्घदान गर्ने)*–

एहि सूर्य सहस्रांशो तेजोराशे जगत्पते। अनुकम्पय मां भक्त्या गृहाणार्घ्यं दिवाकर॥

ब्राह्मणवरणम्

तत्रादौ कुशतिलजलयुतगन्धपुष्पाक्षतताम्बूलपूगीफल–वस्त्रद्रव्याभरणादीन्यादाय –

हरि ॐ तत्सत् विष्णुः ३ इत्यादिदेशकालादीन् सङ्कीर्त्य ....गोत्रः .... प्रवरः ....शर्माऽहं मम ... कर्मणि ....कर्मकर्तृ नानानामगोत्रान् नानानामशर्मणो ब्राह्मणानेभि–श्चन्दनपुष्पाक्षतताम्बूलपूगीफलवासोद्रव्याभरणादिभिर्गणपतिब्रह्महोत्राचार्यत्वेन जपपाठकत्वेन ऋत्विक्त्वेन च युष्मानहं वृणे॥

ॐ वृताः स्म इति ब्राह्मणाः ब्रूयुः।

अथ पुण्याहवाचनम्

गन्धपुष्पाक्षतताम्बूलपूगीफलद्रव्यवस्त्रादिभिस्त्रींश्चतुरः पञ्च वा ब्राह्मणन् सम्पूज्य हस्ते फलादिकं गृहीत्वा–

ॐ तत्सत् विष्णुरित्यादि देशकालौ स्मृत्वा अद्येहामुकगोत्रस्यामुकशर्मणो मम गृहेऽमुककर्मणि भो ब्राह्मणाः ॐ पुण्याहं भवन्तो ब्रुवन्तु इति त्रिः श्रावयेत्। ते च ॐ पुण्याहम् इति त्रिः प्रतिवचनं ब्रूयुः।

ॐ पुनन्तु मा देवजनाः, पुनन्तु मनसा धियः। पुनन्तु विश्वाभूतानि जातवेदः पुनीहि मा॥ *(यजु १९।३९)*

पुनः पूर्ववत् अद्येहेत्युच्चार्य – भो ब्राह्मणाः ॐ **स्वस्ति भवन्तो ब्रुवन्तु** इति त्रि श्रावयेत्। ॐ स्वस्तिः इति त्रि प्रतिवचनम्।

ॐ स्वस्ति नऽइन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः स्वस्ति नस्ताक्ष्र्योऽअरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु॥ (यजु.२५।१९)

पुनः पूर्ववत् अद्येहेत्युच्चार्य – भो ब्राह्मणाः **ॐ ऋद्धिं भवन्तो ब्रुवन्तु** इति त्रि श्रावयेत्। ॐ ऋद्धिः इति त्रि प्रतिवचनम्।

ॐ सत्रस्य ऋद्धिरस्यगन्म ज्योतिरमृताऽअभूम। दिवं पृथिव्याऽअध्यारुहामाविदाम देवान्स्वर्ज्योतिः॥ *(यजु.८।५२)*

पुनः पूर्ववत् अद्येहेत्युच्चार्य – भो ब्राह्मणाः **ॐ वृद्धिं भवन्तो ब्रुवन्तु** इति त्रि श्रावयेत्। ॐ वृद्धिः इति त्रि प्रतिवचनम्।

ॐ ज्येष्ठञ्चमऽआधिपत्यञ्च मे मन्युश्चमे भामश्च मे मश्चमेम्भश्च मे जेमा च मे महिमा च मे वरिमा च मे प्रथिमा च मे वर्षिमा च मे द्राघिमा च मे वृद्धञ्च मे वृद्धिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥ *(यजु.१८।४)*

पुनः पूर्ववत् अद्येहेत्युच्चार्य – भो ब्राह्मणाः ॐ **कल्याणं भवन्तो ब्रुवन्तु।** इति त्रि श्रावयेत्। ॐ कल्याणम्। इति त्रि प्रतिवचनम्।

ॐ यथेमां वाचं कल्याणीमावदानि जनेभ्यः। ब्रह्मराजान्याभ्या ꣳ शूद्राय चार्याय च स्वाय चारणाय च। प्रियो देवानां दक्षिणायै दातुरिह भूयासमयं मे कामः समृद्ध्यतामुपमादो नमतु॥ *(यजु.२६।२)*

पुनः पूर्ववत् अद्येहेत्युच्चार्य – भो ब्राह्मणाः ॐ **शान्तिं भवन्तो ब्रुवन्तु।** इति त्रि श्रावयेत्। ॐ शान्तिः। इति त्रि प्रतिवचनम्।

ॐ द्यौः शान्तिरन्तरिक्ष६ शान्तिः पृथिवी शान्तिरापःशान्तिरोषधयः शान्तिः । वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिः सर्व६ शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सा मा शान्तिरेधि ।। (यजु.३६।१७)

पुनः पूर्ववत् अद्येहेत्युच्चार्य – भो ब्राह्मणाः **ॐ श्रियं भवन्तो ब्रुवन्तु** इति त्रि श्रावयेत् । ॐ श्रीः इति त्रि प्रतिवचनम् ।

ॐ मनसः काममाकूतिं वाचः सत्यमशीय ।
पशूना ७ रूपमन्यस्य रसो यशः श्रीः श्रयताम् ।। *(यजु ३९।४)*

गजाननं भूतगणाधिसेवितं
कपित्थजम्बूफलचारुभक्ष्यणम् ।
उमासुतं शोकविनाशकारकं
नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम् ।।

ॐ गं गणपतये नमः इति फलपुष्पादिकं श्रीगणेशं समर्पयेत् ।

तत यजमानाय आशीर्वादमन्त्रः *(यजमानलाई टीका प्रसाद आशीर्वाद दिने)–*

श्रीर्वर्चस्वमायुष्यमारोग्यमाविधात्पवमानं महीयते ।
धनं धान्यं पशुं बहुपुत्रलाभं शतसंवत्सरं दीर्घमायुः ।।

इति पुण्याहवाचनम् ।

दीपपूजनम्

दीपप्रज्ज्वलनम् *(दीयो बाल्ने)–*

ॐ स्थिरो भव व्विड्वङ्गऽआशुर्भव वार्ज्यवन् ।
पृथुर्भव सुखदस्त्वमग्नेः पुरीषवाहणः ।। *(यजु ११।४४)*

इति दीपं प्रज्वालयेत् ।

दीपपूजनम् *(यो मन्त्रसहित पाद्यादि षोडशोपचारले दीप पूजन गर्ने)–*

ॐ पृष्टोदिवि पृष्टोऽअग्निः पृथिव्व्यां पृष्टो व्विश्वाऽओषधीराविवेश । व्वैश्वानरः सहसा पृष्टोऽअग्निः स नो दिवा सरिषस्प्पातुनक्तम् ।। *(यजु. १८।७३)*

इति मन्त्रं पठित्वा षोडशोपचारैर्दीपं पूजयेत् ।

दीपप्रार्थना–

ॐ नमोऽस्त्वनन्ताय सहस्रमूर्तये
सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे ।
सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते
सहस्रकोटीयुगधारिणे नमः ।। ॐ दीपनारायणाय नमः ।

कलशपूजनम्

भूसंस्कारः *(भूमिको पूजा गर्ने)–*

ॐ भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया व्विश्श्वस्य भुवनस्यधर्त्री । पृथिवीं यच्छपृथिवीन्दृ६ हपृथिवीम्म्माहि६सीः ।। *(यजु.१३।१८)*

गोमयलेपनम् *(गाईको गोवरले भूमि लिप्ने)–*

ॐ मानस्त्तोके तनये मानऽआयुषिमानो गोषुमानोऽ अश्श्वेषुरीरिषः । मानो व्वीरान्नुद्रभामिनो व्वधीर्हविष्मन्तः सदमित्त्वा हवामहे ।। *(यजु.१६।१६)*

धान्यस्थापनम् *(धान राख्ने)–*

ॐ धान्यमसि धिनुहि देवान्प्राणायत्त्वोदानायत्त्वा व्यानायत्त्वा । दीर्घामनु प्रसितिमायुषे धान्देवोवः सविताहिरण्यपाणिः
प्रतिगृभ्भ्णात्त्वच्छिद्द्रेण पाणिना चक्षुषे त्वा महीनाम्पयोसि ।।
(यजु.१।२०)

कलशस्थापनम् *(धानमाथि कलश स्थापना गर्ने)–*

ॐ आ जिग्घ्र कलशं मह्यात्त्वा व्विशन्त्विन्दवः । पुनरूर्ज्जानिवर्त्तस्वसानः सहस्रन्धुक्क्ष्वोरुधाराः पयस्वतीः पुनर्माव्विशताद्द्रयिः ।। *(यजु. ८।४२)*

तीर्थजलप्रक्षेपः *(कलशमा गङ्गाजल राख्ने)–*

ॐ व्वरुणस्योत्तम्भनमसि वरुणस्य स्क्कम्भसर्जनी स्त्थो व्वरुणस्यऽऋतसदन्यसि वरुणस्यऽ ऋतसदनमसि वरुणस्यऽऋतसदनमासीद ।। *(यजु. ४।३६)*

सर्वौषधीप्रक्षेपः *(कलशमा सर्वौषधि राख्ने)–*

ॐ याऽओषधीः पूर्व्वा जाता देवेब्भ्यस्त्रियुगं पुरा ।
मनैनुबब्भ्रूणामह ६ शतन्धामानिसप्त च । *(यजु.१२।७५)*

पञ्चरत्नप्रक्षेपः *(कलशमा पञ्चरत्न राख्ने) –*

ॐ हिरण्यगब्र्भः समवर्तताग्रे भूतस्यजातः पतिरेकऽ आसीत् । सदाधार–पृथिवीन्द्यामुतेमाङ्कस्मैदेवाय–हविषा व्विधेम ।। *(यजु.२३।१)*

फलप्रक्षेपः *(यो मन्त्रले कलशमा फल राख्ने)–*

ॐया: फलिनीर्याऽअफलाऽअपुष्पायाश्श्च पुष्पिणीः ।
बृहस्पतिप्प्रसूतास्त्तानोमुञ्चन्त्व ७ हसः ।। *(यजु.१२।८९)*

यवप्रक्षेपः *(कलशमा जौ राख्ने) –*

ॐओषधयः समवदन्तसोमेनसहराज्ञा ।
यस्म्मै कृणोतिब्ब्राह्मणस्त्त ६ राजन्न्पारयामसि ।।
(यजु.१२।९६)

गन्धप्रक्षेपः *(कलशमा चन्दन राख्ने)–*

ॐ गन्धद्वारां दुराधर्षान्नित्यपुष्टां करीषिणीम् ।
ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वयेश्रियम् ।।

दूर्वाप्रक्षेपः *(कलशमा दुवो राख्ने)–*

ॐ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्तीपरुषः परुषस्प्परि । एवानो दूर्व्वेप्प्रतनुसहस्रेणशतेनच ।। *(यजु.१३।२०)*

सप्तमृत्तिकाप्रक्षेपः*(कलशमा सप्तमृत्तिका राख्ने)–*

ॐ स्योनापृथिवीनोभवानृक्षरानिवेशनी ।
यच्छानः शर्म्मसप्प्रथाः ।। *(यजु. ३६।१३)*

पञ्चपल्लवप्रक्षेपः *(कलशमा पञ्चपल्लव राख्ने)–*

ॐ अश्वत्थेवोनिषदनम्पर्णेवोव्वसतिष्कृता ।
गोभाजऽइक्त्किलासथयत्त्सनवथपूरुषम् ।। *(यजु.१२।७०)*

आम्रपल्लवप्रक्षेपः *(कलशमा आँपका पात राख्ने)–*

ॐ अम्बेऽअम्बिकेम्बालिकेनमानयतिकश्चन ।
ससस्त्यश्वकः सुभद्द्रिकाङ्काम्पीलवासिनीम् ।।
(यजु.२३।१८)

वस्त्रवेष्टनम् *(कलशमा रातो सेतो वस्त्र बाँध्ने)–*

ॐ बृहस्पतेऽअति यदर्य्योऽअर्हाद्द्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु । यद्दीदयच्छवसऽऋत प्रजाततदस्म्मासु द्रविणं धेहिचित्रम् ।। उपयामगृहीतोसि बृहस्पतये त्वैषते योनिर्बृहस्पतये त्वा ।। *(यजु. २६।३)*

वरुणस्यावाहनम् *(कलशमा वरुण देवताको आवाहन गर्ने)–* **ॐ तत्त्वायामि ब्रह्मणा वन्दमानस्त्तदाशास्त्ते यजमानोहविर्ब्भिः । अहेडमानो वरुणेहबोद्ध्युरुश ६ स मा नऽआयुः प्रमोषीः ।।** *(यजु. २१।२०)*

कलशे गङ्काद्यावाहनम् *(कलशमा समुद्र, गङ्गादि नदीहरूको आवाहन गर्ने)–*

ॐ सर्वे समुद्राः सरितस्तीर्थानि जलदा नदाः ।
आयान्तु यजमानस्य दुरितक्षयकारकाः ।।

कलशं स्पृष्ट्वा अभिमन्त्रणम् *(कलशमा छुने)–*

ॐ कलशस्य मुखे विष्णुः कण्ठे रुद्रः समाश्रितः ।
मूले त्वस्य स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणः स्मृतः ।।
कुक्षौ तु सागराः सप्त सप्तद्वीपा वसुन्धरा ।
ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदः सामवेदोऽप्यथर्वणः ।।
अङ्गैश्चसहिताः सर्वे कलशं तु समाश्रिताः ।

कलशप्रार्थना *(कलशमा आवाहित देवताको प्रार्थना गर्ने)–*

ॐ देवदानवसंवादे मथ्यमाने महोदधौ ।
उत्पन्नोऽसि तदा कुम्भो विधृतो विष्णुना स्वयम् ।।
त्वत्तोये सर्वतीर्थानि देवाः सर्वे त्वयि स्थिताः ।
त्वयि तिष्ठन्ति भूतानि त्वयि प्राणाः प्रतिष्ठिताः ।।
शिवः स्वयं त्वमेवासि विष्णुस्त्वं च प्रजापतिः ।
आदित्या वसवो रुद्रा विश्वेदेवाः सपितृकाः ।।
त्वयि तिष्ठन्ति सर्वेऽपि यतः कामफलप्रदाः ।
त्वत्प्रसादादिमं यज्ञं कर्तुमीहे जलोद्भव ।
सान्निध्यं कुरु देवेश प्रसन्नो भव सर्वदा ।।

इति कलशं पूजनम् ।

गणेशपूजनम्

गणेशावाहनम् *(गणेशजीलाई आवाहन गर्ने) –*

ॐ गणानान्त्वा गणपति ६ हवामहे प्प्रियाणान्त्वा प्प्रियपति६हवामहे निधीनान्त्वा निधिपति६हवामहे व्वसोमम । आहमजानि गब्र्भधमात्वमजासि गब्र्भधम् ।। *(यजु. २३।१९)*

ॐ हे हेरम्ब त्वमेह्येहि अम्बिकात्र्यम्बकात्मज ।
सिद्धिबुद्धिपते त्र्यक्षलक्षलाभयितः पितः ।।
नागस्य नागहार त्वं गणराज चतुर्भुज ।
भूषितः स्वायुधैर्दिव्यैः पाशाङ्कुशपरश्वधैः ।
आवाहयामि पूजार्थं रक्षार्थं च मम क्रतोः ।
इहागत्य गृहाण त्वं पूजां क्रतुं च रक्ष माम् ।।

ॐ भूर्भुवः स्वः गणपतये सिद्धिबुद्धिसहिताय सायुधाय सवाहनाय सपरिवाराय इदमासनं समर्पयामीति प्रतिप्रयोगं सहस्रशीर्षेत्यादिमन्त्रैः षोडशोपचारैः पूजयेत् ।

(यसपछि आसन पाद्य आदि षोडशोपचारले गणेशजीको पूजा गर्ने) –

आसनम्, पाद्यम्, अर्घ्यम्, आचमनीयम स्नानीयम्, यज्ञोपवीतम्, वस्त्रम्, गन्धम्, सिन्दूरम्, अक्षतान्, पुष्पाणि, दूर्वाङ्कुरान्, धूपम्, दीपम्, नैवेद्यम्, आचमनीयम्, ताम्बूलम्, अलङ्कारादिदक्षिणाद्रव्यम् च समर्पयामि

ॐ गणपतये नमः ।

पूजनम् *(दुवो अर्पणपूर्वक गणेशजीको पूजा गर्ने) –*

ॐ श्रीमन्महागणाधिपतये नमः ।
ॐ उमापुत्राय नमः । ॐ ईशपुत्राय नमः ।
ॐ एकदन्ताय नमः । ॐ मूषकवाहनाय नमः ।
ॐ अघनाशनाय नमः । ॐ सर्वसिद्धिप्रदाय नमः ।
ॐ इभवक्त्राय नमः । ॐ कुमारगुरवे नमः ।
ॐ ऋद्धिसिद्धिसहिताय श्रीगजाननाय नमः ।

ॐ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्तीपरुषः परुषस्परि ।
एवा नो दूर्व्वेप्प्रतनुसहस्रेण शतेन च ।।

ॐ भूर्भुवः स्वः गणपतये नमः । दुर्वाङ्कुरान् समर्पयामि ।

गणेशस्तुतिपूर्वकं फलनिवेदनम् *(सिङ्को फलसहित गणेशजीको प्रार्थना)–*

ॐ रक्ष रक्ष गणाध्यक्ष रक्ष त्रैलोक्यरक्षक ।
भक्तानामभयं कर्ता त्राता भव भवार्णवात् ।।
द्वैमातुर कृपासिन्धो षाण्मातुराग्रज प्रभो ।
वरदस्त्वं वरं देहि वाञ्छितं वाञ्छितार्थद ।।
अनेन फलदानेन फलदोऽस्तु सदा मम ।।

इति स्तुत्वा फलं निवेदयेत् ।

(प्रार्थनापछि फल गणेशजीमा चढाइदिने) ।

रक्षाबन्धनपूजनम्

यवदूर्वासर्षपचन्दनगोमयदधिसहितां रक्षां ताम्रपात्रे निधाय पात्रं स्पृशन् नारायणकवचं पठेत् *(जौ, दुवो, सस्र्युँ, चन्दन, गोवर, दही सहित रक्षाबन्धनलाई तामाको भाँडामा राखी पात्रलाई छोई नारायणकवच पढ्ने) –*

ॐ पूर्वे रक्षतु गोविन्द आग्नेय्यां धरणीधरः ।
याम्यां रक्षतु वाराहो नारसिंहस्तु नैर्ऋते ।।
वारुण्यां केशवो रक्षेद्वायव्यं मधुसूदनः ।
उत्तरे श्रीधरो रषेददधस्तात्तु महीधरः ।।
एवं दशदिशो रक्षेद् वासुदेवो जनार्दनः ।
यज्ञाग्रे रक्षताच्छङ्खः पृष्ठे वै पद्ममुत्तमम् ।।
वामपाशर्वे गदा रक्षेद् दक्षिणे तु सुदर्शनः ।
उपेन्द्रः पातु ब्रह्मणमाचार्यं पातु वामनः ।।
ऋग्वेदमुच्यतो रक्षेद्यजुर्वेदमधोक्षजः ।
कृष्णो रक्षतु सामानमथर्वाणञ्च माधवः ।।
उपविष्टाँश्च विप्राँस्ताननिरुद्धोऽभिरक्षतु ।
यजमानं सपत्नीकं पुण्डरीकाक्ष एव तु ।।
रक्षाहीनं तु यत्स्थानं तत्सर्वं रक्षताद्धरिः ।
वेदमन्त्रैश्च कर्तव्या रक्षा शुभ्रैस्तु सर्षपैः ।
कृत्वा पोटलिकां पूर्वं बध्नीयाद्दक्षिणे करे ।।

वक्षमाणमन्त्रैर्पूजयेत् (रक्षबन्धनको पूजा गर्ने) –

ॐ रक्षोहणं वलगहनं वैष्णवीमिदमहन्तं वलगहनं वैष्णवीमिदमहन्तं वलगमुत्किरामि यं मे निष्ट्यो यममात्यो निचखानेदमहन्तं वलगमुत्किरामि यं मे समानो यमसमानो निचखानेदमहन्तं वलगमुत्किरामि यं मे सबन्धुर्यमसबन्धुर्निचखानेदमहन्तं वलगमुत्किरामि यं मे सजातो यमसजातो निचखानोत्कृत्याङ्किरामि ।।

ॐ स्वराडसि सपत्नहा सत्रराडस्यभिमातिहा जनराडसि रक्षोहा सर्वराडस्य मित्रहा ।।

ॐ रक्षोहणो वो वलगहनः प्रोक्षामि वैष्णवान्रक्षोहणो वो वलगहनोवनयामि वैष्णवान्रक्षोहणौ वां वलगहनाऽउपदधामि वैष्णवी रक्षोहणौ वां वलगहनौ पर्यूहामि वैष्णवी वैष्णवमसि वैष्णवास्थ ।। *(यजु. ५।२३–२५)* **ॐ सप्तऽऋषयः प्रतिहिताः शरीरे सप्त रक्षन्ति सदमप्रमादम् । सप्तापः स्वपतोलोकमीयुस्तत्र जागृतोऽअस्वप्नजौ सत्रसदौ च देवौ ।।***(यजु. ३४।५५)*

गणपत्यादि वनस्पत्यन्तदेवता कलशस्कन्धप्रदेशे पूजनम् *(कलशमा चामलको पूर्णपात्र र सो माथि जनै सुपारी सहित ईशान कलशमाथि राखेर पूजा गर्ने) –*

सर्वतोभद्रस्थ देवताभ्यो नमः ।
गणपति–सूर्य–देवी–शिवविष्णुभ्यो नमः ।
विनायकदुर्गावाय्वाकाशाश्विनिकुमारेभ्यो नमः ।
सूर्यसोमभौमबुधबृहस्पतिशुक्रशनिराहुकेतुभ्यो नमः ।
ईश्वररोमास्कन्दहरिब्रह्मेन्द्रयमकालचित्रगुप्तेभ्यो नमः ।
अग्नि–अप्–भूमिविष्णु–इन्द्र–इन्द्राणी–प्रजापति–सर्वब्रह्मणे नमः । इन्द्राग्नियमनिर्ऋतिवरुणवायुसोमेशानब्रह्मानन्तेभ्यो नमः । ध्रुवाद्याष्टवसुभ्यो नमः । धात्रादिद्वादशादित्येभ्यो नमः । वीरभद्राद्येकादशरुद्रेभ्यो नमः । गौर्यादिषोडशमातृभ्यो नमः ।
आवाहादिसप्तमरुद्भ्यो नमः ।
विनायकब्रह्माविष्णुरुद्रार्कवनस्पतिभ्यो नमः ।

प्रार्थना –

सूर्य शौर्यमथेन्दुरिन्द्रपदवीं सन्मङ्गलं मङ्गलः ।
सद्बुद्धिश्च बुधो गुरुश्च गुरुतां शुक्रः सुखं शं शनिः ।
राहुर्बाहुबलं करोतु सततं केतुः कुलस्योन्नतिं
नित्यं प्रीतिकरा भवन्तु मम ते सर्वेऽनुकूला ग्रहाः ।।

वाग्दानविधिः (सङ्क्षिप्त)

(विवाहपूर्व कुरा छिन्ने /फूलमाला/टीकाटालो)

१. कर्मपात्र सम्पादन । २. प्रायश्चित्तगोदानम्

३. प्रतिज्ञासङ्कल्पः

ॐ अद्येहेत्यादि सङ्कल्पमुच्चर्य .... गोत्रः ....प्रवरः ....नामशर्मा/वर्मा ....वा अहं मम .....गोत्राया ....प्रवराया .....नाम्नीकन्यायाः करिष्यमाण–विवाहाङ्गभूतवाग्दानकर्म दीपकलशगणेशपूजनपूर्वकमहं करिष्ये ।

४. दीप–कलश–गणेशपूजनम्

५. ब्राह्मणवरणम् पुण्याहवाचनम् च

६.वाग्दानम् *(कन्यादाताले वरलाई पूर्व फर्काइ राखी टीका लगाइदिने । वरको दायाँ पट्टि कन्यालाई पनि राखी टीका लगाइदिने । वरलाई दिने सामग्रीहरू जनै, सुपारी, पान, नरिवल, अक्षता, फूल, माला, दूवो आदि दिन तयार पारिएका वस्तु हातमा लिएर मङ्गलपाठका साथ सङ्कल्प गर्ने) –*

ॐ अद्येहेत्यादिसङ्कल्पमुच्चार्य ...गोत्रः.....प्रवरः ....शर्मा/ वर्मा/देवी ....वा अहं मम .....गोत्रोत्पन्नाम् .... नाम्नीकन्यां .....गोत्राय ......प्रवराय .... नाम्ने वराय तुभ्यं ज्योतिर्विदादिष्टे सुमुहूर्ते स्वशाखोक्तविधिना दास्ये इति वाचा, वाचां सम्प्रददे ।

७. वरप्रार्थना *(कन्यापक्षकाले वरलाई सम्बोधन गरी प्रार्थना गर्ने) -*

ॐ अव्यङ्गेऽपतितेऽक्लीबे दशदोषविवर्जिते । इमां कन्यां प्रदास्यामि देवाग्निद्विजसन्निधौ ।।

ॐ वाचा दत्ता मया कन्या पुत्रार्थं (आत्मार्थं) स्वीकृता त्वया । कन्यावलोकनविधौ निश्चिन्तस्त्वं सुखी भव ।।

८. वरसम्बोधनम् *(वरले भन्ने) -*

ॐ वाचा दत्ता त्वा कन्या पुत्रार्थं (आत्मार्थं) स्वीकृता मया । वरावलोकनविधौ निश्चिन्तस्त्वं सुखी भव ।।

९. दक्षिणादानम् विष्णुस्मरणम् च ।

।। इति वाग्दानविधिः ।।

जन्मोत्सव विधिः अष्टचिरञ्जीविपूजनम्

(स्नान, कर्मपात्र सम्पादन,प्रायश्चित्त गोदान, प्रतिज्ञा सङ्कल्प, पाद्यार्घादिसम्पादन, ब्राह्मणवरण, पुण्याहवाचन, दीप, कलश, गणेश पूजन पूर्वक मार्कण्डेयादि अष्टचिरञ्जीवीको पूजा गर्नुपर्दछ ।)

स्नानसङ्कल्पः – **ॐ अद्येहेत्यादिसङ्कल्पमुच्चार्य...***(देश कला आदि सम्पूर्ण सङ्कल्पवाक्य उच्चारण गरी)* **.....गोत्रो.... राशि ...शर्माहं आयुआरोग्याभिवृद्धये संवत्सरावच्छिन्नसुख प्राप्तिकामस्तिलकल्कीमिश्रिततिलोदकेन स्नानं करिष्ये ।**

नवीनवस्त्रधारणम् –

ॐ परिधास्ये यशोधास्यै दीर्घायुत्वायजरदष्टिरस्मि ।
शतं च जीवामि शरदः पुरूचीरायस्पोषमभिसंव्ययिष्ये ॥

प्रतिज्ञासङ्कल्पः – **ॐ अद्येहेत्यादि सङ्कल्पमुच्चार्य** *(सम्पूर्ण सङ्कल्पका वचन उच्चार गरी)* **...गोत्रो ...राशि....शर्मा÷देवी अहं मम जन्मदिवसे .....वर्षवृद्धौ जन्मोत्सवकर्मणि दीर्घायु रारोग्यैश्वर्योदयाद्यभिवृद्ध्यर्थम् दीपकलशगणेशपूजनपूर्वकं मार्कण्डेयाद्यष्टचिरञ्जीवीनां महाषष्ठिकायाश्च यथामिलितोपचारैः पूजनमहं करिष्ये ।**

ततो ब्राह्मणवरणं पुण्याहवाचनं च विधाय दीपकलशगणेशं यथाविधिना पाद्यादिभिरुपचारैः सम्पूजयेत् ।

तत अष्टदलेषु मार्कण्डेयादि अष्टचिरञ्जीवीपूजनम् –

(थालीमा अष्टदल बनाई माझमा षष्ठीका देवीको प्रतिमा र वरिपरि आठ कोणमा मार्कण्डेयादि अष्टचिरञ्जीवीको प्रतिमा स्थापना गरी षोडशोपचारले पूजा गर्ने) –

पूर्वे – **ॐ मार्कण्डेयाय नमः ।** आवाहनं समर्पयामि, आसनम्, पाद्यम्, अर्घ्यम्, आचमनीयम्, पञ्चामृतम्, शुद्धजलम्, मधुपर्कम्, चन्दनम्, अक्षतान्, पुष्पाणि, धूपम्, दीपम्, फलम्, नैवेद्यम्, आचमनीयजलम्, समर्पयामि । ततः प्रार्थयेत् –

ॐ मार्कण्डेय महाभाग सप्तकल्पान्तजीविन ।
आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थमस्माकं वरदो भव ।

आग्नेये – **ॐ व्यासाय नमः ।** आवाहनादि पूजनपूर्वकं प्रार्थयेत् –

ॐ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञं वेदवेदाङ्गपारगम् ।
शास्त्रमूलप्रवक्तारं पराशरसुतं भजे ॥
अज्ञानतिमिरे मग्नं जगद्ज्ञानैकचक्षुषा
उद्धृतं येन मुनिना तस्मै व्यासाय ते नमः ॥

दक्षिणे – **ॐ परशुरामाय नमः ।** आवाहनादि पूजनपूर्वकं प्रार्थयेत् –

ॐ सर्वोपकरणे शक्तं रामं शस्त्रभृतां वरम् ।
पितृचित्तानुगं विप्रं पूजयामि नमोऽस्तुते ।

नैर्ऋत्ये – **ॐ अश्वत्थाम्ने नमः ।** आवाहनादि पूजनपूर्वकं प्रार्थयेत् –

ॐ ब्राह्मणाय नमस्तुभ्यं द्रोणाचार्यसुताय वै ।
वेदवेदाङ्गपूर्णाय अश्वत्थाम्ने नमो नमः ॥

पश्चिमे – **ॐ कृपाचार्याय नमः ।** आवाहनादि पूजनपूर्वकं प्रार्थयेत् –

सप्तर्षिप्रवरं देवं वीरं विप्रस्वरूपिणम् ।
कृपं नमामि सततं वरदो भव सर्वदा ॥

वायव्ये – **ॐ बलये नमः ।** आवाहनादि पूजनपूर्वकं प्रार्थयेत् –

ॐ बलिराज नमस्तुभ्यं नमस्ते विष्णुवल्लभ ।
भविष्येन्द्र सुराराते वरदो भव सर्वदा ॥

उत्तरे – **ॐ हनुमतये नमः ।** आवाहनादि पूजनपूर्वकं प्रार्थयेत् –

ॐ राजेकभक्तमुकुटे रत्नज्योतिः स्वरूपिणे ।
भविष्यद् ब्रह्मणे तुभ्यं नमो हनुमते नमः ।

ईशाने – **ॐ विभीषणाय नमः ।** आवाहनादि पूजनपूर्वकं प्रार्थयेत् –

ॐ विभीषण नमस्तुभ्यं नमस्तेऽसुरसत्तम ।
राजभक्तं नमस्तुभ्यं पाहि मां सर्वदाऽनघ ॥

मध्ये – **ॐ ह्रीं षष्ठि भट्टारिकायै नमः ।** आवाहनादि पूजनपूर्वकं प्रार्थयेत –

ॐ जयदेवि जगन्मातर्जगदानन्दकारिणि ।
प्रसीद मम कल्याणि महाषष्ठि नमोऽस्तु ते ॥

नाममन्त्रेण पूजनम्

ॐ कुलदेवतायै नमः । ॐ ....जन्मनक्षत्रेशाय नमः ।
ॐ प्रकृतिपुरुषात्मकमातृपितृभ्यां नमः ।
ॐ ब्रह्मणे नमः । ॐ भानवे नमः । ॐ विघ्नेशाय नमः ।
ॐ ...नामकजन्मसंवत्सराय नमः ।
ॐ ...नामकजन्मतिथये नमः ।
ॐ ...नामकजन्मवासराय नमः ।
ॐ ... नामकजन्मयोगाय नमः ।
ॐ ... नामकजन्मकरणाय नमः ।
ॐ ... नामकजन्मरायशये नमः ।
ॐ ... नामकजन्मलग्नाय नमः ।
ॐ ... नामकजन्ममुहूर्ताय नमः ।

पोटलिकाधारणम् –

ततः पीतवस्त्रे आचारादष्टोत्तरशतदूर्वाक्षतसिद्धार्थगुग्गुलगो रोचननिम्बपत्रपल्लवान् धृत्वा गणेशं भास्करञ्ज पूजयित्वा पोटलिकां बद्ध्वा प्रार्थयेते *(पहेलो कपडामा एकसय आठ दूवो, अक्षता, सस्यूँ, गुग्गुल, गोरोचन, निमका पात राख्ने, गणेश र सूर्यको पूजा गर्ने र मार्कण्डेयादि अष्टचिरञ्जीविको प्रार्थना गर्ने)* –

ॐ मार्कण्डेय महाभाग सप्तकल्पान्तजीविन ।
आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थमस्माकं वरदो भव ।
चिरञ्जीवी यथा त्वं भो भविष्यामि तथा मुने ।
रूपवान्वित्तवाँश्चैव श्रिया युक्तश्च सर्वदा ।
मार्कण्डेय नमास्तेऽस्तु सप्तकल्पान्तजीविनः ।
आयुआरोग्यसिद्ध्यर्थं प्रसीद भगवान्मुने ।
चिरञ्जीवी यथा त्वं तु मुनीनां प्रवरो द्विज ।
कुरुष्व मुनिशार्दूल तथा मां चिरजीविनम् ॥

ततः षष्ठीकादेविप्रार्थना –

ॐ जयदेवि जगन्मातर्जगदानन्दकारिणि ।
प्रसीद मम कल्याणि महाषष्ठि नमोऽस्तु ते ॥
रूपं देहि यशो देहि भद्रं भवति देहि मे ।
त्रैलोक्ये यानि भूतानि स्थावराणि चराणि च ।
ब्रह्माविष्णुशिवैः सार्द्धं रक्षां कुर्वन्तु तानि मे ।

(यसपछि दायाँ हातको पाखुरामा उक्त पोटलिका बाँध्ने ।)

गुडतिलिमिश्रितपयपानम् *(गुड, तिल मिश्रित दुध अञ्जलिमा लिएर निम्न मन्त्र भन्दै पाँच पटक पिउने)* –

सतिलगुणसम्मिश्रमञ्जल्यर्धमिदं पयः ।
मार्कण्डेयाद्वरं लब्ध्वा पिवाम्यायुर्विवृद्धये ।

आरती, पुष्पाञ्जलि –

ॐ मार्कण्डेयो बलिर्व्यासो हनूमाँश्च विभीषणः ।
कृपो द्रौणिः परशुरामो चाष्टैते चिरजीवीनः ।

यसपछि अर्घ, पूर्णपात्र दान, तिलपात्र दान, ब्राह्मणदक्षिणा गरी देवताको विसर्जन, कायेनवाचा, जलाभिषेक, प्रसाद ग्रहण गर्नुपर्दछ ।

॥ इति जन्मोत्सवपूजाविधः ॥

पञ्चायनदेवतास्थापनम्पूजनम् च

आदित्यं गणनाथं च देवीं रुद्रं च केशवम् ।
पञ्चदैवत्यमित्युक्तं सर्वकर्मसु पूजयेत् ॥

विष्णुपाञ्चायनम्

शिवः गणेशः
विष्णुः
देवी सूर्यः

शिवपाञ्चायनम्

विष्णुः सूर्यः
शिवः
देवी गणेशः

सूर्यपाञ्चायनम्

शिवः गणेशः
सूर्यः
विष्णुः देवी

देवीपाञ्चायनम्

विष्णुः शिवः
देवी
सूर्यः गणेशः

गणेशपाञ्चायनम्

विष्णुः शिवः
गणेशः
देवी सूर्यः

शिलान्यासचक्रम्

कर्मपात्र सम्पादन, प्रायश्चित्त गोदान पश्चात् उपयुक्त समयमा खातारम्भ गरी (खाल्डो खनी) शिलान्यासको विधिपूर्वक पूजा गर्नुपर्दछ ।

प्रतिज्ञासङ्कल्पः

ॐ अद्येहेत्यादि सङ्कल्पमुच्चार्य ....गोत्र .....शर्मा अहं अद्यकर्तव्यशिलान्यासकर्मणि दीपकलशगणेशपूजनपूर्वकमेतत् गृहवासस्य स्थैर्यसिद्धये आयुरारोग्यपुत्रपौत्र–द्विपदचतुष्पदधनधान्यादिसमृद्धये शिवप्राप्तये च नन्दादिपञ्चदेवताः पूजनं स्थापनं च करिष्ये ।

इति सङ्कल्प्य ब्राह्मणवरणं पुण्याहवाचनं च विधाय दीपकलशं च पूजयेत् । *(दीप कलश गणेश पूजन, ब्राह्मण वरण, पुण्याहवाचन गर्ने ।)*

शिला	नन्दा	भद्रा	जया	रिक्ता	पूर्णा
देवता	ब्रह्मा	विष्णु	रुद्र	ईशान	सदाशिव
शिला आकृति	पद्म	सिंहासन	तोरण र छाता	कछुवा	चतुर्भुज
कलश	पद्म	महापद्म	शङ्ख	विजय/ मकर	सर्वतोभद्र
दिशा	ईशान	आग्नेय	नैर्ऋत्य	वायव्य	मध्य

पञ्चधेनुदानम्

पञ्चधेनु (गाई) दान – पापापनोद, ऋणापनोद, मोक्ष, उत्क्रान्ति र वैतरणी धेनु । (धर्मसिन्धु, पृ. ४१०–४११) आजन्मको पाप क्षयका निम्ति पापापनोदधेनु, आजन्म उपार्जन गरेका ऋणबाट मुक्तिका निम्ति ऋणापनोदधेनु, मोक्ष प्राप्तिको कामनाका लागि मोक्ष धेनु, सुखसाथ प्राण छुटोस् भन्ने हेतुले गरिने दान उत्क्रान्तिधेनु, यममार्गको यात्राका क्रममा वैतरणी नदीजन्य कष्ट निवारणका निम्ति वैतरणी धेनु (गाई) दान गरिन्छ ।

दशमहादानम्

गाई, भुमि, तिल, सुन, घिउ, वस्त्र, धान, गुड, चाँदी र नुन दशमहादानअन्तर्गत पर्दछन् ।

गोभूतिलहिरण्याज्यवासोधान्यगुडानि च ।
रौप्यं लवणमित्याहुर्दश दानान्यनुक्रमात् ॥ *(निर्णयसिन्धु, तृतीयपरिच्छेद, पृ. ४११)*

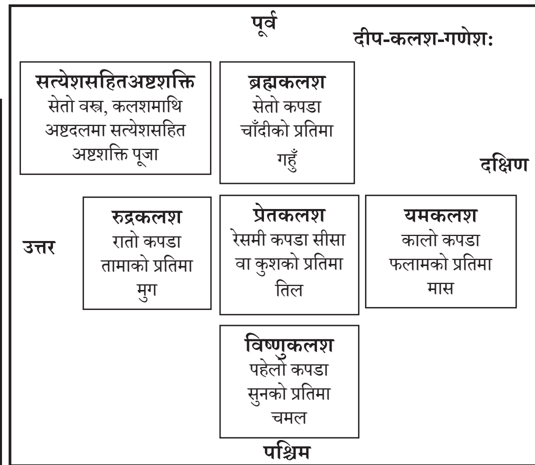
अष्टमहादानम्

तिला लोहं हिरण्यं च कार्पासो लवणं तथा ।
सप्तधान्यं क्षितिर्गावो ह्येकैकं पावनं स्मृतम् ॥
एतदष्टमहादानं महापातकनाशनम् ॥
अन्त्यकाले प्रदातव्यं शृणु तस्य च सत्फलम् ॥ *(गरुडपुराण, प्रेतकल्प, ८।३३–३४)* तिल, फलाम, सुन, कपास, नुन, सप्तधान्य, भूमि, गाई अष्टमहादानअन्तर्गत पर्दछन् । सप्तधान्यमा धान, जौ, गहुँ, मुँग, मास, प्रियङ्गु (कागुनु), चना पर्दछन् *(गरुडपुराण, प्रेतकल्प, ८।४८)* ।

पञ्चक विचार

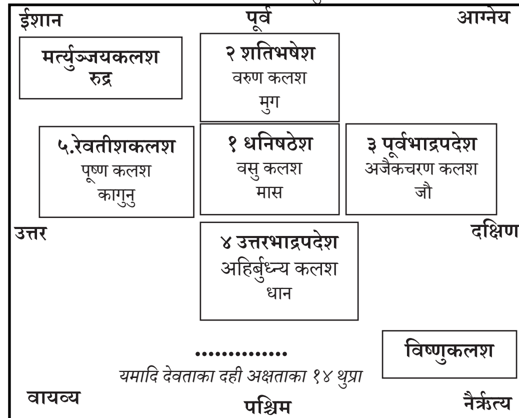
कुम्भ र मीन राशिमा चन्द्रमा भएको दिन पञ्चक पर्ने गर्दछ । अर्थात् धनिष्ठा नक्षत्रका पछिल्ला २ पाउदेखि रेवती नक्षत्र सम्मका पाँच नक्षत्र १. धनिष्ठाका पछिल्ला २ पाउ, २.शतभिषा, ३.पूर्वभाद्रपदा, ४- उत्तरभाद्रपदा र ५.रेवती । यी पाँच नक्षत्रलाई पञ्चक भनिन्छ । पञ्चकमा मृत्यु भए पञ्चक दाह विधिअनुसार दाहसंस्कार र शुद्ध शान्तिका दिन पञ्चक शान्ति पनि गर्नुपर्दछ । पञ्चक नपर्दै मृत्युभएर पञ्चकमा जलाउनुपर्यो भने पुत्तला दाह मात्र गर्दा हुन्छ। पञ्चकमा मृत्यु भएर पञ्चक समाप्त भैसकेपछि दाह गर्दा शान्ति मात्र गर्दा हुन्छ , पुत्तलादाह गर्नुपर्दैन । पञ्चकमा मृत्यु भएर पञ्चकमा नै दाह गर्दा भने पुत्तला दाह र शान्ति दुवै गर्नुपर्दछ ।

नारायणबलिपूजनचक्रम्

पञ्चकशान्तिचक्रम्

यहाँ धनिष्ठा नक्षत्रमा पञ्चक परेको शान्तिका निम्ति दर्शाइएको छ । जुन नक्षत्रमा पञ्चक परेको हो त्यही नक्षत्रलाई बीचमा राखी १ २ ३ क्रमले आगामी नक्षत्र राख्नु पर्दछ ।

गोदानपद्धतिः

डा.नारायणप्रसाद निरौला

१. प्रतिज्ञा सङ्कल्प

अद्येहेत्यादि सङ्कल्पमुच्चर्य......गोत्रः,...प्रवरः... शर्मा (देवी), सपरिवारिसहितोऽहंसर्वपापक्षयपूर्वक श्रुति–स्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्तिकामनया ममात्मनः सहैकविंशतिपुरुषमुद्धारपूर्वकं स्वर्गताप्राप्तिकामनया तुलादान–भूमिदानतुल्य फलप्राप्तये श्रीयज्ञपुरुषप्रीतये (अस्मत् पितुः/मातुः उत्तमलोकप्राप्त्यर्थं) गोदानकर्ममहं करिष्ये।

२.ब्राह्मणवरणम्

(ब्राह्मण वरण गर्ने – गाई लिने ब्राह्मणलाई टीका लगाइदिने)

नमोब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च।
जगद्धिताय कृष्णाय गोविन्दाय नमो नमः ।।

अद्येह....गोत्रः, ...प्रवरः ....शर्मा (देवी), सपरिवारिसहितोऽहं सर्वपापक्षयपूर्वक श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्तिकामनया ममात्मनः सहैकविंशतिपुरुषमुद्धारपूर्वकं स्वर्गताप्राप्तिकामनया तुलादान–भूमिदानतुल्य फलप्राप्तये श्रीयज्ञपुरुषप्रीतये (अस्मत् पितुः/ मातुः उत्तमलोकप्राप्त्यर्थं).....शर्माणं ब्राह्मणम् एभिद्रव्याक्षतपुगीफलैः गोदानत्वेन त्वामहं वृणे।

ब्राह्मण – वृतोऽस्मि। *(ब्राह्मणले भन्ने)।*

ब्राह्मण–प्रार्थना –

त्वदर्चनं कृतं विप्र ! तव विष्णुस्वरूपिणः।
तत्सर्वं मम दीनस्य विष्णवेऽस्तु समर्पणम् ।।

३. गोपूजनम् *(चन्दन, अक्षता, पुष्प, पाद्य, अर्घ, आचमन, पञ्चामृत, मधुपर्क, वस्त्र, तिल, जौ, धूप, दीप आदि वस्तु सम्पादन गरी गाईको आवाहन पूर्वक पूजा गर्ने) –*

गोपादप्रक्षालनम् (गाईका पाउ धोइदिने)

आवाहनम् – ॐ सवत्सायै गवे नमः।
आवाहनं समर्पयामि।
आसनम् – आसनं समर्पयामि।
ॐ सवत्सायै गवे नमः।
पाद्यम्, अर्घ्यम्, अक्षतान्, चन्दनं वस्त्रम्, पुष्पमालाम्
समर्पयामि गवे नमः।

गोपूजनम्–

नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य एव च।
नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्यो नमोनमः ।।

ॐ इरावती धेनुमती हि भूतꣳसूयवसिनी मनवे दशस्या।
व्यस्कभ्ना रोदसी विष्णवेते दाधर्थ पृथिवीमभितो मयूखैः स्वाहा। (यजुर्वेद, ५।१६)गवे नमः।

धूपम् – धूपं समर्पयामि गवे नमः।
दीपम् – दीपं दर्शयामि गवे नमः।
नैवेद्यम्– नैवेद्यं समर्पयामि गवे नमः।
गोग्रासम् – गोग्रासं समर्पयामि, गवे नमः।

प्रार्थना –

नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य एव च।
नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्यो नमोनमः ।।

अङ्गपूजनम् (निम्न मन्त्रसहित गाई अङ्ग विशेषमा चन्दन, पुष्पादि वस्तुले पूजा गर्ने) –

ॐ ब्रह्माविष्णुभ्यां नमः। (शृङ्गमूले) सिङको फेदमा
ॐ सर्वतीर्थेभ्यो नमः। (शृङ्गाग्रे) सिङका टुप्पामा
ॐ शिवाय नमः। (शृङ्गमध्ये) सिङको माझमा
ॐ देव्यै नमः। (ललाटे) निधारमा
ॐ षण्मुखाय नमः। (नासारन्ध्रयोः) नाकका प्वालमा
ॐ कम्वलाश्वताराभ्यां नमः। (नासपुटयोः) नाकमा
ॐ अश्विनीकुमाराभ्यां नमः। (कर्णयोः) दुई कानमा
ॐ शशिभास्कराभ्यां नमः (नेत्रयोः) दुई आँखामा
ॐ वायुभ्यो नमः। (दन्तेषु) दाँतमा
ॐ वरुणायनमः। जिह्वायां (जिभ्रामा)
ॐ सरस्वत्यै नमः। (हुङ्कारे) हुंकारमा, आवाजमा
ॐ पक्षमासाभ्यां नमः। (गण्डयोः) गलामा
ॐ सन्ध्याभ्यां नमः। (ओष्ठयोः) ओठमा
ॐ इन्द्राय नमः। (ग्रीवायां) घाँटीमा
ॐ रक्षोभ्यो नमः। (कुक्ष्योः) कोखमा
ॐ साध्येभ्यो नमः। (उरसि) छातीमा
ॐ धर्माय नमः। (पादयोः) पाउमा
ॐ अधर्माय नमः। (जङ्घे) जाँघमा
ॐ गन्धर्वेभ्यो नमः। (खुरमध्ये) खुरका बीचमा
ॐ पन्नगेभ्यो नमः। (खुराग्रे) खुरको अगाडि
ॐ अप्सरोभ्यो नमः। (खुरपृष्ठे) खुरका पछाडि
ॐ एकादशरुद्रेभ्यो नमः। (पृष्ठे) पिठ्युँमा
ॐ वसुभ्यो नमः। (सर्वसन्धिषु) सबै जोर्नीमा
ॐ पितृभ्यो नमः। (कट्यां) कम्मरमा
ॐ सोमाय नमः। (पुच्छे) पुच्छरमा
ॐ आदित्यरश्मिभ्यो नमः। (पुच्छकेशेषु) पुच्छरका रौँमा
ॐ गङ्गायै नमः। (गोमूत्रे) गोमूत्रमा
ॐ यमुनायै नमः। (गोमये) गोवरमा
ॐ सरवत्यै नमः। (क्षीरे) दुधमा
ॐ नर्मदायै नमः। (दध्नि) दहीमा
ॐ हुताशनाय नमः। (घृते) घिउमा
ॐ त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवेभ्यो नमः। (रोमसु) रौँमा
ॐ पृथिव्यै नमः। (उदरे) पेटमा
ॐ सागरेभ्यो नमः। (स्तनेषु) थुनमा
ॐ कामधेनवे नमः। (सर्ववपुषि) सवै शरीरमा पूजा गर्ने।

४. विशेषार्घ्यः *(विशेष अर्घ दान गर्ने)* –

पत्रं पुष्पं फलं तोयं फलानि विविधानि च।
गृहाणार्घ्यं मया दत्तं देहि मे वाञ्छितं फलम् ।।
रूपं देहि जयं देहि भाग्यं देहि यशोऽस्तु मे ।।
पुत्रान् देहि धनं देहि सर्वान्कामांश्च देहि मे ।।

विशेषार्घ्यं समर्पयामि गवे नमः।

५. तर्पणम् *(गाईको पुच्छर समाएर तर्पण गर्ने)* –

ब्रह्माद्या देवताः सर्वे ऋषयः सनकादयः।
असुरा यातुधानश्च मातरश्चण्डिकास्तथा ।।
दिक्पाला लोकपालाश्च सर्वे देवाधिदेवताः।
ते सर्वे तृप्तिमायान्तु गोपुच्छोदकतर्पणात् ।।
विश्वेदेवास्तथा साध्यादित्यश्चैव मरुद्गणाः।
क्षेत्रपीठोपपीठानि नदा नद्यश्च सागराः ।।

(जनै कण्ठी (मालाजस्तो) बनाएर तर्पण गर्ने)

मरीच्यत्र्यङ्गिरश्चैव पुलस्त्यः पुलहः क्रतुः।
सनकः सनन्दनश्चैव सनातनस्तथैव च।
कपिलश्चासुरिश्चैव वोढुः पञ्चशिखस्तथा।
ते सर्वे तृप्तिमायान्तु गोपुच्छोदकतर्पणात् ।।
वशिष्ठो नारदश्चैव भृगुश्चैव प्रचेतसाः ।।
मरीच्यङ्गिरसश्चैवपुलस्त्यः पुलहस्तथा ।।
ते सर्वे तृप्तिमायान्तु गोपुच्छोदकतर्पणात् ।।

अपसव्य भएर तर्पण गर्ने –

कव्यवाहोऽनलः सोमो यमश्चैवार्यमास्तथा।
अग्निष्वात्तावर्हिषदः सोमपाः पितृदेवताः ।।
यमाय धर्मराजाय मृत्यवे चान्तकाय च।
वैवश्वताय कालाय चित्रगुप्ताय वै नमः ।।
सर्वे देवाः सर्वा देव्यश्च तृप्यन्तु। पितरस्तृप्यन्तु। मातरस्तृप्यन्तु।

ॐ अद्येह ...गोत्रोऽस्मत्पिता ...शर्मा वसुस्वरूपः इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रोऽस्मत्पितामह ...शर्मा रुद्रस्वरूपः इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रोऽस्मत् प्रपितामह ...शर्मा आदित्यस्वरूपः इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रा अस्मन्माता ...देवी वसुस्वरूपा इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधास्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रा पितामही ...देवी रुद्रस्वरूपा इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रा प्रपितामही ...देवी आदित्यस्वरूपा इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रोऽस्मत् मातामह ...शर्मा वसुस्वरूपः इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रोऽस्मत् प्रमातामह ...शर्मा रुद्रस्वरूपः इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रोऽस्मत् वृद्धप्रमातामह ...शर्मा आदित्यस्वरूपः इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः, तस्मै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रा अस्मन्मातामही ...देवी वसुस्वरूपा इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधास्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रा प्रमातामही ...देवी रुद्रस्वरूपा इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः।

ॐ अद्येह ...गोत्रा वृद्धप्रमातामही ...देवी आदित्यस्वरूपा इदं सतिलं गोपुच्छोदकं तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः, तस्यै स्वधा नमः।

यसरी आफ्ना अन्य पितृलाई पनि गोत्र नामोच्चरणपूर्वक तर्पण गर्ने विधान पनि पाइन्छ।

ॐ मातृपक्षाश्च ये केचिद् ये केचित्पितृपक्षकाः।
गुरुश्वशुरबन्धूनां ये कुलेषु समुद्भवाः।
ये मे कुले लुप्तपिण्डाः पुत्रदारविवर्जिताः।
विरूपा आमगर्भाश्च ज्ञाताज्ञातकुले मम।
ते सर्वे तृप्तिमायान्तु गोपुच्छोदकतर्पणैः ।।
ॐ आब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं देवर्षिपितृमानवाः।
तृप्यन्तु सर्वदा सर्वे गोपुच्छोदकतर्पणैः ।।

६. गोदानम्

गाईको बन्धन खोलेर तर्पण गोदान संकल्प गर्ने –

ॐ तत्सत् ३। ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णुः ३। अद्येहेत्यादि देशकालादिसङ्कीर्त्य .....शुभपुण्यतिथौ अद्येह .... गोत्रः, ...प्रवरः ....शर्मा (देवी), सपरिवारिसहितोऽहं सर्वपापक्षयपूर्वक श्रुति–स्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्तिकामनया ममात्मनः सहैकविंशतिपुरुषमुद्धारपूर्वकं स्वर्गताप्राप्तिकामनया तुलादान–भूमिदानतुल्य फलप्राप्तये श्रीयज्ञपुरुषप्रीतये (अस्मत् पितुः/ मातुः उत्तमलोकप्राप्तये) सुपूजितामिमां गां स्वर्णतिलकां सुवर्णशृङ्गीं रौप्यखुरां ताम्रपृष्ठीं सालङ्कारां सवत्सां गां रुद्रदैवताम्.....गोत्राय.... शर्मणे ब्राह्मणाय तुभ्यमहं सम्प्रददे।

गोप्रार्थना *(गाईको प्रार्थना गर्ने)* –

या लक्ष्मीः सर्वभूतानां या च देवेष्ववस्थिता।
धेनुरूपेण सा देवी मम पापं व्यपोहतु ।।
लक्ष्मीर्या लोकपालानां सा धेनुर्वरदा मम।
स्वधा या पितृमुख्यानां स्वाहा यज्ञभुजां तथा ।।
धेनो ! त्वं हर मे पापं यन्मया दुष्कृतं कृतम्।
गावो मे अग्रत सन्तु गावो मे सन्तु पृष्ठतः।
गावो मे हृदये सन्तु गवां मध्ये वसाम्यहम् ।।

७. दानप्रतिष्ठा

अद्यकृतैतद् गोदानप्रतिष्ठासिद्ध्यर्थं इमां दक्षिणां सुवर्णं वह्निदैवतं तन्निष्क्रयभूतं रौप्यं वा चन्द्रदैवतं.......गोत्राय...शर्मणे ब्राह्मणाय तुभ्यमहं सम्प्रददे।

८. प्रदक्षिणा *(गाई र बाच्छो सहति ब्राह्मणको परिक्रमा गर्ने)*

यानि कानि च पापानि जन्मान्तरकृतानि च।
तानि तानि प्रणश्यन्तु प्रदक्षिणा पदे पदे ।।
गावो मे अग्रत सन्तु गावो मे सन्तु पृष्ठतः।
गावो मे हृदये सन्तु गवां मध्ये वसाम्यहम् ।।

९. प्रार्थना

गोमतीपाठः

ॐ गावो मामुपतिष्ठान्तु हेमशृङ्ग्यः पयोमुचः।
सुरम्यः सौरयेभ्यश्च सरितः सागरा यथा।
गा वै पश्याम्यहं नित्यं गावः पश्यन्तु मां सदा।
गावोऽस्माकं वयं तासां यतो गावस्ततो वयम् ।।
गावः सुरभयोनित्यं गावो गुग्गुलगन्धिकाः।
गावः प्रतिष्ठाभूतानां गावः स्वस्त्ययनं परम् ।।
अन्नमेव परं गावो देवानां हविरुत्तमम्।
पावनं सर्वभूतानां रक्षन्ति च वहन्ति च ।।
हविषा मन्त्रपुतेन तर्पयन्त्यमरन् दिवि।
ऋषीणामग्निहोत्रेषु गावो होमे प्रयोजिताः ।।
सर्वेषामेव भूतानां गावः शरणमुत्तमम्।
गावः पवित्रं परमं गावो मङ्गलमुत्तमम् ।।
गावः स्वर्गस्य सोपानं गावः स्वर्गेऽपि पूजिताः।
गावः कामदुहो देव्यो नान्यत् किंचित् परं स्मृतम् ।।
नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य एव च।
नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्यो नमो नमः ।।
ब्राह्मणाश्चैव गावश्च कुलमेकं द्विधा कृतम्।
एकत्र मन्त्रास्तिष्ठन्ति हविरेकत्र तिष्ठति ।।
घृतक्षीरप्रदा गावो घृतयोन्यो घृतोद्भवाः।
घृतनद्यो घृतावर्तास्ता मे सन्तु सदा गृहे ।।
घृतं मे हृदये नित्यं घृतं नाभ्यां प्रतिष्ठितम्।
घृतं मे सर्वतश्चैव घृतं मनसि वै घृतम्।
गावो ममाग्रतः सन्तु गावो मे सन्तु पृष्ठतः।
गावो मे सर्वतः सन्तु गवां मध्ये वसाम्यहम् ।।
गवामङ्गेषु तिष्ठन्ति भुवनानि चतुर्दश।
यस्मात्तस्माच्छिवं मे स्यादिह लोके परत्र च ।।

प्रार्थना

पृष्ठे ब्रह्मा गले विष्णुः मुखे रुद्राः प्रतिष्ठिताः।
मध्ये देवगणाः सर्वे रोमकूपे महर्षयः।
नागाः पुच्छे खुराग्रेषु ये चाष्टौ कुलपर्वताः ।।
मूत्रे गङ्गादयो नद्याः नेत्रयो शशिभास्करौ ।।
एते यस्यास्तनौ देवा सा धेनुर्वरदास्तु मे ।।
या लक्ष्मीः सर्वभूतानां यत्रदेवा व्यवस्थिताः।
धेनुरूपेण सा देवी मम पापं व्यपोहतु ।।
विष्णोर्वक्षसि या लक्ष्मीः स्वाहा या च विभावसोः।
चन्द्रार्क–शक्र–शक्तिर्या सा धेनुर्वरदास्तु मे।
या स्वधा पितृमुख्यानां स्वाहा यज्ञभुजाँस्तथा ।।
सर्वपापहरा धेनुस्तस्माच्छान्तिं प्रयच्छमे ।।

१०. जलाभिषेकशान्तिः*(गाईको पुच्छरले कर्तालाई जल अभिषेक गर्ने)*–

ॐ द्यौः शान्तिरन्तरिक्षꣳशान्तिः पृथिवीशान्तिरापः शान्तिरोषधय शान्तिः।
वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिब्रह्मशान्तिः सर्वꣳ शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामाशान्तिरेधि ।।

गाईको दाहिने कानमा निम्न मन्त्र सुनाउने –

ॐ ह्रीं नमो भगवत्यै ब्रह्ममात्रे विष्णुभगिन्यै रुद्रदेवतायै सर्वपापप्रमोचिन्यै।

।। इति गोदानपद्धतिः ।।

गाई दान सामग्री

१.गाई। २.वस्त्र सेतो २ मिटर। ३. गाईलाई खाने कुरा आदि।

कुन कार्यमा कुन औँलाको प्रयोग गर्ने ?

चन्दन लगाउँदा कान्छी औँला बाहेक अरु सबै औँला प्रयोग गर्न मिल्छ। अङ्गुष्ठः पुष्टिदः प्रोक्तो मध्यमा पुष्टिकारिणी। अनामिकान्नदा नित्यं मुक्तिदा च प्रदेशिनी। देवता र ऋषिको पूजामा साहिली औँलाको प्रयोग गर्नुपर्दछ। अनामिक्या च देवस्य ऋषीणां च तथैव च। यसैगरी पितृकार्यमा भने चोरी औँलाको प्रयोग गर्नुपर्दछ : **पितृणामर्पयेद् गन्धं तर्जन्या च सदैव हि।** यसैगरी आफूले चन्दन लगाउँदा माहिली औँलाको प्रयोग गर्नुपर्छ : **तथैव मध्यमाङ्गुल्या धार्यं गन्धं स्वयं बुधैः ।।** (आह्निकसूत्रावली)। फूल चढाउँदा माइली र साइली औँला प्रयोग गर्नुपर्दछ। यसैगरी फूल हटाउँदा बुढी र चोर औँलाको प्रयोग गर्नुपर्दछ : **मध्यमानामिकामध्ये पुष्पं संगृह्य पूजयेत्। अङ्गुष्ठतर्जनीभ्यौ तु निर्माल्यामपनोदयेत् ।।** *(आह्निक सूत्रावली)*

पत्नी कुन समयमा पतिको कता बस्ने ?

आशीर्वाद लिँदा, अभिषेक लिँदा, ब्राह्मण, कन्या आदिका गोडा धुँदा, शयन र भोजन गर्दा पत्नी पतिको बाँया भागमा (उत्तरतर्फ) रहनुपर्दछ।

आशीर्वादाभिषेके च पादप्रक्षलने तथा
शयने भोजने चैव पत्नी तूत्तरतो भवेत् ।। (धर्मप्रदीप)

सिन्दूर दानमा, द्विरागमन(दुरानमा)मा, भोजन तथा शयनमा पत्नी बायाँतर्फ रहनुपर्दछ।

वामे सिन्दूरदाने च वामे चैव द्विरागमे।
वामेऽशने च शय्यायां भवेज्जाया प्रियार्थिनजी ।। *(कर्मकौमुदी)*

कुन देवताको कतिपटक परिक्रमा गर्ने ?

भगवान् विष्णुको चार पटक, भगवान् शङ्करको अर्ध (आधा), दुर्गा भगवतीको एक पटक, सूर्यको सात पटक र गणेशजीलाई तीन पटक परिक्रमा गर्नुपर्दछ।

एका चण्ड्या रवेः सप्त तिस्रः कार्या विनायके।
हरेश्चतस्रः कर्तव्या शिवस्यार्ध प्रदक्षिणा ।। *(नारदपुराण, भाग–२, पृ. ४२०–४२१)*

हवनमा चरु विचार

तिलार्धं तण्डुला देयास्तण्डुलार्धं यवस्तथा।
यवार्धं शर्करा: प्रोक्ता सर्वार्धं च घृतं स्मृतम् ।। *(कृत्यसारसमुच्चय)*
हवनमा तिलको आधा चामल, चामलको आधा जौ, जौको आधा सखर र सम्पूर्ण चरु परिमाणको आधा घिउको प्रयोग गर्नुपर्दछ।
हवन र श्राद्धमा एकै हातको प्रयोग गर्नुपर्दछ :
श्राद्धे हवनकाले च दद्याद्येकेन पाणिना ।। *(यमस्मृति)*

आहुति विचार

विघ्नहर्ता गणेश र देवीलाई दिइने आहुति **'वराहुति'** भनिन्छ।
प्रजापति र इन्द्रलाई दिइने दुई आहुतिलाई **'आघार' 'आहुति'** भनिन्छ।
अग्नि र सोमको नाममा दिइने आहुतिलाई **'आज्यभाग'** भनिन्छ।

स्पर्श दोष नलाग्ने कार्य

विवाह, उत्सव, यज्ञ, सङ्ग्राम, बाढी, भाग्दा, वनमा स्पर्शदोष रहँदैन।
यसैगरी देवयात्रा वा तीर्थयात्रामा पनि स्पर्शदोष रहँदैन।
विवाहोत्सवयज्ञेषु सङ्ग्रामे जलसम्प्लवे।
पलायने तथारण्ये स्पर्शदोषो न विद्यते ।। (बृहत्पाराशर:)
देवयात्रा विवाहेषु यज्ञप्रकरणेषु च
उत्सवेषु च सर्वेषु च सर्वेषु स्पृष्टास्पृष्टि न विद्यते ।। (अत्रिसंहिता, २४८)

श्राद्धमा तर्पण दिइने पितृको क्रम

ताताम्बात्रितयं सपत्नजननी मातामहादित्रयम्।
सस्त्री स्त्री तनयादि तातजननी स्वभ्रातर: सस्त्रिय:।।
ताताम्बात्मभगिन्यपत्यधवयुग् जायापिता सद्गुरु:।
शिष्याप्ता: पितरो महालयविधौ तीर्थे तथा तर्पणे ।।

तातत्रितयं = पितृ - पितामह - प्रपितामह, अम्बात्रितयं = आमा - हजुरआमा - जिजुआमा, सपत्नजननी = सौतेनी आमा, मातामहादित्रयं = मातामह - प्रमातामह - वृद्धप्रमातामह, सस्त्रिय: = मातामही - प्रमातामही - वृद्धप्रमातामही, स्त्री = आफ्नी पत्नी, तनयादि = आफ्नो छोराछोरी, तातभ्राता = काकाहरू, सस्त्री = काकीहरू, जननीभ्राता = मामा सहित माइजू , स्वभ्राता = दाजु र भाउजू- भाइ र बुहारी, तातभगिनी = फुपूदिदी , अपत्यधवयुक् = पति र छोराले सहित भएका, अम्बाभगिनी = ठुलीमा - सानीमा पतिले सहित, आत्मभगिनी = आफ्ना दिदी बहिनी, जायापिता = ससुरा र सासु , सद्गुरु: = गायत्री गुरु - दीक्षागुरू - वेदगुरु आदि, शिष्या: = शिष्यहरू, आप्त = मित्रजनहरू, महालयविधौ = महालय, तीर्थे = तीर्थमा श्राद्ध गर्दा, पितर: = पितृहरूलाई, तर्पण = जलदान क्रमैले दिनुपर्दछ।

बुबा हजुरबा बुढोहजुरबा। आमा हजुरआमा बूढीहजुरआमा। सौतेनी आमा। मावलीका हजुरबा बूढाहजुरबा कुप्रा हजुरबा। मावली हजुरआमा बूढीहजुरआमा कुप्रीहजुरआमा। पत्नी। आफ्ना छोराछोरी। काकाकाकीहरू। मामा सहित माइजू। दाजु र भाउजू- भाइ र बुहारी। फुपूदिदी भिनाजुसहित। ठुलीमा - सानीमा पतिले सहित। आफ्ना दिदी बहिनी। ससुरा र सासु। गायत्री गुरु - दीक्षागुरू - वेदगुरु आदि। शिष्यहरू। मित्रजनहरूलाई राजालाई क्रमश: तर्पण गर्नुपर्दछ।

कतिदिन अघि आभ्युदयिक/ नन्दीश्राद्ध गर्न सकिन्छ ?

पूजादि विशेष कर्मको अङ्गकै रूपमा नान्दी श्राद्धलाई लिइन्छ। कार्यको आरम्भ भएपछि समापन पनि गर्नुपर्दछ। यसरी बीचैमा आशौच परेमा पनि नान्दीश्राद्ध गरिएको छ भने उक्त आशौचजन्य दोष रहँदैन कार्य समापन गर्न सकिन्छ भन्ने शास्त्रीय मान्यता रहेको छ :
व्रतयज्ञविवाहेषु श्राद्धे होमेऽर्चने जपे। प्रारब्धे सूतकं न स्यादनारब्धे तु सूतकम् ।। (निर्णयसिन्धु)
'एकविंशत्यहर्यज्ञे विवाहे दसवासरा:। त्रिषड्चौलोपनयने नान्दी श्राद्धं विधीयते ।।' (धर्मसिन्धु : तृतीय परिच्छेद, विवाह प्रकरण) अर्थात् नान्दीश्राद्ध गरेको दिनदेखि श्रौत यज्ञहरू एक्काइसौँ दिनभित्र, विवाह दसौँ दिनभित्र, चूडाकर्म तीन दिनभित्र, उपनयन (व्रतबन्ध) छ दिनभित्र सम्पादन गरिसक्नुपर्दछ। आशौच आदि छेकथुन नलाग्ने भएकाले भन्दा पनि कर्मको अङ् भएकाले नान्दीश्राद्ध अनिवार्य गर्नुपर्दछ।

कर्म वा संस्कार वा यज्ञ	नान्दीश्राद्ध वा आभ्युदयिक श्राद्ध गरेको दिनदेखि
श्रौत यज्ञ	२१ दिन भित्र
विवाह	१० दिन भित्र
चूडा वा छेवर	३ दिन भित्र
उपनयन वा व्रतबन्ध	६ दिनभित्र

मातृका पूजा चक्र

गोवरका प्रतिमा	मातृका नाम	मातृका पूजा
१७	आदित्यादि–सप्तदश–गोमय–मातृका	ॐ अदित्यै नम:। ॐ देवमात्रे नम:। ॐ स्वाहायै नम:। ॐ सिद्ध्यै नम:। ॐ सरस्वत्यै नम:। ॐ कीर्त्यै नम:। ॐ लक्ष्म्यै नम:। ॐ धृत्यै नम:। ॐ मेधायै नम:। ॐ पुष्ट्यै नम:। ॐ श्रद्धायै नम:। ॐ त्रियायै नम:। ॐ मत्यै नम:। ॐ बुद्ध्यै नम:। ॐ लज्जायै नम:। ॐ वपुषे नम:। ॐ शान्त्यै नम:।
१०	गौर्यादि–दशतोरणमातृका	ॐ गौर्यै नम:। ॐ धनदायै नम:। ॐ नन्दायै नम:। ॐ विमलायै नम:। ॐ मङ्गलायै नम:। ॐ बलायै नम:। ॐ गङ्गायै नम:। ॐ यमुनायै नम:। ॐ धात्र्यै नम:। ॐ विधात्र्यै नम:।
७	नन्दादिसप्तद्वारमातृका	ॐ नन्दायै नम:। ॐ नन्दिन्यै नम:। ॐ वासिष्ठ्यै नम:। ॐ वासुदेवयायै नम:। ॐ भार्गव्यै नम:। ॐ जयायै नम:। ॐ विजयायै नम:।
१६	गौर्यादि–षोडशमातृका	ॐ गौर्यै नम:। ॐ पद्मायै नम:। ॐ शच्यै नम:। ॐ मेधायै नम:। ॐ सावित्र्यै नम:। ॐ विजयायै नम:। ॐ जयायै नम:। ॐ देवसेनायै नम:। ॐ स्वधायै नम:। ॐ स्वाहायै नम:। ॐ मातृभ्यो नम:। ॐ लोकमातृभ्यो नम:। ॐ धृत्यै नम:। ॐ पुष्ट्यै नम:। ॐ तुष्ट्यै नम:। ॐ आत्मन: कुलदेवतायै नम:। *ॐ गणपतिसहितगौर्यादिषोडशमातृभ्यो नम:।*
७	ब्रह्मादिसप्तमातृका	ॐ ब्राह्म्यै नम:। ॐ माहेश्वर्यै नम:। ॐ कौमार्यै नम:। ॐ वैष्णव्यै नम:। ॐ वाराह्यै नम:। ॐ इन्द्राण्यै नम:। ॐ चामुण्डायै नम:।

वसोर्धारा मन्त्र:

ॐ वसो: पवित्रमसि शतधारं वसो: पवित्रमसि सहस्रधारम्। देवस्त्या सविता पुनातु वसो: पवित्रेण शतधारेण सुप्वा कामधुक्ष: ।। ता ७ सवितुर्वरेण्यस्य चित्रामहं वृणे सुमतिं विश्वजन्याम्। यामस्य कण्वोऽअदुहत्प्रपीना६ सहस्रधारां पयसा महीं गाम् ।। कण्वो हैनां ददर्श साहास्मै सहस्रधारा: सर्वान्कामान्दुदुहे। तथैवैतद्यजमानाय सहस्रधारा: सर्वान्कामान्दुदुहे ।।

वास्तु पूजा सामग्री
१.वास्तुकलश – १। २. थाली (कलश ढाक्ने)। ३. वास्तुयन्त्र। ४. सुनको प्रतिमा। ५. वस्त्र (घरको छतबाट भुइसम्म पुग्ने, वास्तु स्नानका लागि) ६. कछुवा।

लक्ष्मीको विशेष पूजा सामग्री
१. लक्ष्मीको प्रतिमा १
२. लक्ष्मी, गणेश, कुवेरका फोटा
३. सौभाग्यका सामग्री (सारी, चालो, सिन्दुर, टीका ऐना, चुरा आदि)
४. वेसारको ठुन्को (हल्दीका गाँठ), धनिया, कमलगट्टा, कौडा आदि।
५. बही खाता आदि।

शिलान्यास–पूजा सामग्री
१.दीयो, बत्ती, वर्तन। २.कलश।
३.तिल। ४ जौ। ५ कुश।
६.रेखीको पीठो।
७.अविर १ पोका।
८. केशरी १ पोका।
९.जनै। १०. सुपाडी।
११.आँप,पिपलका पात।
१२.दुवो, फूल, माला
१३. पञ्चामृत (गाईको दुध, दही, घिउ, मह र चिनी)
१४.धान, चामल। १५. सर्स्युँ।
१६.सर्वौषधी।
१७. सप्तमृत्तिका
१८. पञ्चरत्न।
१९.धूप १ बट्टा।
२०.फलफूल, नैवेद्य, लड्डु
२१. पञ्चगव्य (गाईको दुध, दही, घिउ, गउत, गोवर)।
२२.टपरी। २३. बोहोता। २४. दुना।
२५. माटाका बत्ती बाल्ने पाला।
२६.नरिवल।
२७.कपुर, ल्वाङ, सुकुमेल।
२८.रातो र सेतो कपडा (च्यातचुते)।
२९. शङ्ख, घण्ट
। ३०. गंगाजल आदि।

शिलान्यास सामग्री
१. शिला (ढुङ्गा) ५ वटा।
२. इटा ५ वटा
३.कलश ५ वटा
४. थाली ५ वटा कलश ढाक्ने
५.पारो।
६. सुनको प्रतिमा (५ वटा)।
७. फलामका किला ५ वटा
८. दही अक्षता।
९. कछुवा – ५ वटा।
१०. नाग। ११. अष्टधातु
१२. वास्तु दण्ड आदि।

पूजा सामग्री

सप्ताह पूजा सामग्री
सप्ताह पूजा सामग्री
अग्निस्थापनाका सम्पूर्ण सामग्री
नवग्रहका सम्पूर्ण सामग्री
वास्तुपूजाका सामगी
मातृका पूजाका सामग्री, आभ्युदयिक श्राद्ध सामगी
लक्षवर्तिका बाल्ने भए लक्षवर्तिकाका सामग्री।
शैयादान गर्ने भए उक्त सामगी।
१. कलश २४ वटा (मझौला माटाका घडा)
१. भागवतको पुस्तक २ थान। (पुस्तक बाँध्ने वस्त्र)
२. पुस्तक राखेर पढ्ने टेवुल २ वटा
३.लक्ष्मी नारायणको सुनको प्रतिमा –१ थान
४.चाँदीको सिंहासन (लक्ष्मी नारायण भगवानको प्रतिमा राख्ने)
५. तामाको गाग्री १ वटा।
६. तामाको थाली १ वटा।
७. सर्वतो भद्र चक्र १, लिङ्गतो भद्रचक्र १ थान।
८. नवग्रहचक्र १ थान।
९.ब्राह्मण वरण सामग्री (सुनको औठी, धोती, टोपी, गञ्जी, गम्छा, वनियन, कमिज, चपल, च्यादर, आचमनी, आसनी, पञ्चपात्रो ब्राह्मणसङ्ख्या अनुसार)
१०. लक्ष्मी नारायणलाई वस्त्र (सारी, चोलो, ऐना, चुरा, धागो, पोते आदि सौभाग्यका सामग्री)
११. वेदको किताब –१ थान, गीता विष्णुसहस्रनाम किताब १, रुद्री किताब १।
१२. जटा नरिवल
१३.सुख्खा नरिवल २२/२५ वटा जति।
१४.सुपारी साना २०० वटा जति।
१५.जनै १५० वटा जति।
१६.दुना ३०० वटा जति।
१७. टपरी ३०० वटा जति।
१८.बोहोता ३०० वटा जति।
१९. पञ्चरत्न।
२० रातो सेतो वस्त्र १०/१० मिटर, पहेलो ५ मिटर आवश्यकताअनुसार।
२१. श्रीखण्ड चन्दन
२२. अविर ५ पोका वा १ किलो जति आवश्यकताअनुसार।
२३.केशरी ३ पोका वा आधा किलो वा आवश्यकताअनुसार।
२४.दुवो
२५.फूल, माला आवश्यकता कता अनुसार।
२६.आँप, पिपल, वर, डुम्री, समी, (पाखर पाखरी) आदिका पात।
२७. तिल ५ –७ किलो जति आवश्यकता अनुसार।
२८. जौ ५ किलो जति आवश्यकता अनुसार।
२९ सर्वौषधी
३०.धूप आवश्यकताअनुसार।
३१. बात्ती २५ हजार जति आवश्यकताअनुसार।
३२.लाजा १ किलो
३३.कपुर ५ बट्टा आवश्यकताअनुसार।
३४.गरुढध्वज – १ (बाँसको लिङ्गो –१, घण्टी १, पहेलो त्रिकोण आकारको ध्वजामा सेतो गरुड चिह्न अंकित)
३५.सात आँख्ला भएको बाँस (धुन्धुकारीलाई)
३६. दीयो (मूल दीयो राख्ने भाँडो सहित)
३७.रुद्राभिषेकका सामग्री (जलधारी, त्रिकुटी, शिवलिङ्ग, वेलपत्र, वस्त्र, सौभाग्यका सामग्री)
३८.चँदुवा।
३९. वास्तु कलश १, थाली सहित
४०.रेखीको पीठो १ किलो जति।
४१. पञ्चगव्य। ४२. पञ्चामृत।
४३.मण्डप बनाउने डोरी।
४४.विभिन्न प्रकारका ध्वजा पताका
४५. राता, सेता, पहेला, काला अक्षता आधा–आधा किलो।
४६. व्यासासन। ४७. नवग्रहका सामग्री।
४८. स्तम्भ ५ (मण्डप निर्माण गर्दा केराका थाम, एउटा घरी सहितको केराको थाम, उखु, बाँस एवं पैयुका ५ खम्बा बनाई मण्डप सजाउनुपर्छ। ईशानमा र पूर्वमा रातो, आग्नेयमा सेतो,नैर्ऋत्यमा कालो र वायव्यमा पहेलो वस्त्रले वेष्टित गरिन्छ) सम्पूर्ण मण्डपका लागि भने १६ वटा स्तम्भ बताइएको छ।
४९. ध्वजा १० वटा (त्रिकोण आकारका) मण्डपको पूर्वमा इन्द्रको पहेलो वस्त्रमा सेतो रंगको ऐरावत हात्ती अंकित, आग्नेयमा अग्नि देवताको रातो वस्त्रमा सेतो भेडो अंकित, दक्षिणमा यम देवताको कालो वस्त्रमा रातो रंगको राँगाको आकृति अंकित,नैर्ऋत्यमा निर्ऋति देवताको नीलो वस्त्रमा सेतो रंगको सिंह अंकित, पश्चिममा वरुण देवताको सेतो वस्त्रमा ध्वाँसे रंगको माछो अंकित, वायव्यमा वायु देवताको ध्वासे वा हरियो वस्त्रमा कालो मृग अंकित, उत्तरमा कुवेर(सोम) देवताको सेतो वा हरियो वस्त्रमा पँहेलो घोडाको आकृति अंकित, ईशानमा ईशान देवताको सेतो वस्त्रमा रातो (वृषभ) गोरुको आकृति अंकित, ईशान र पूर्वको बीचमा ब्रह्माजीको सेतो वा रातो वस्त्रमा सेतो हाँस अंकित,नैर्ऋत्य र पश्चिमको बीचमा अनन्त भगवानको सेतो वस्त्रमा पहेलो रंगको गरुड आकृति अंकित) ध्वजको परिमाण १×१ हात बताइएको छ।
५०. पताका १० (चारकुने वर्गाकारका)
पूर्वमा पहेलो वस्त्रमा सेतो वज्र अंकित,
आग्नेयकोणमा रातो वस्त्रमा सेतो रंगको शक्ति(तरवार) अंकित,
दक्षिणमा कालो वस्त्रमा रातो रंगको दण्ड(लौरो) आकृति अंकित,
नैर्ऋत्यमा नीलो वस्त्रमा सेतो रंगको खड्ग आकृति अंकित,
पश्चिममा सेतो वस्त्रमा ध्वाँसे रंगको पाश(गाँठो पारेको डोरी) आकृति अंकित,
वायव्यमा हरियो वस्त्रमा कालो अंकुश (अंकुसे) अंकित,
उत्तरमा सेतो वस्त्रमा पहेलो रंगको गदा अंकित आकृति,
ईशानमा सेतो वस्त्रमा रातो त्रिशूल अंकित),
पूर्व र ईशानको बीचमा रातो वस्त्रमा सेतो कमण्डलु अंकित आकृति,
पश्चिम र नैर्ऋत्यको बीचमा सेतो वस्त्रमा पहेलो चक्र आकृति अंकित)।

लम्बाई सात हात र चौडाई एक हातको बताइएको छ। सामान्यतः चौडाइ भन्दा लम्बाइ बढी भएका बनाउनु पर्दछ।

५१. मण्डप तोरण (बाबियाको डोरी मण्डपमा तीन फन्का वेर्न पुग्ने र उक्त डोरीमा आँप, पिपल, बर, डुम्री, पाखर आदि पञ्चपल्लव राख्ने)
५२. शंख, घण्ट। ५३. चमर, पंखा।
५४. धान आवश्यकताअनुसार।
५५. रामनामी (कर्तालाई आवश्यकता अनुसार)।
५६. चामल आवश्यकता अनुसार।
५६. काजु, किसमिस, बदाम, छोगडा आदि आवश्यकता अनुसार।
५७. सप्तमृत्तिका। ५८. तुलसीपत्र।
६०.सुकुमेल। ६१. गंगाजल।
६२.ल्वाङ। ६३. पञ्चरत्न। ६४. गंगाजल।
६५. भजन कीर्तनका निम्ति (हारमोनियम, ढोलक, तवला आदि आवश्यकता अनुसार)
६६. माइक साउन्ड बक्स (आवश्यकता अनुसार)

व्रतबन्ध सामग्री

जुटिकाबन्धन सामग्री
१. कुश। २. दुवो। ३. दुम्सीका काँडा ३ वटा
४. सुपारी। ५. पहेलो कपडा। ६. कैची।
७. कपालकाट्ने छुरा रेजर ब्लेड आदि।
मातृकापूजन सामग्री सबै
आभ्युदयिक श्राद्ध सामग्री सबै
ग्रहशान्तिका सामग्री सबै
अग्निस्थापनाका सम्पूर्ण सामग्री

चूडाकर्म सामग्री
गाईको गोवर, पहेलो कपडा, कैची, ब्लेड, रेजर, कासको थाली, कासको कचौरा–२, नौनी, तातो चिसो पानी, चेलिवेटी, मामा आदि।

उपनयन सामग्री
१.मृगचर्म (मृगको छाला) १ थान
२. लट्ठी २ वटा (पैयु वा सिमलीका)
३. मेखला (पहेलो कमिज, फेटा, लगौटी, कन्धनी सहित)
४. झोली २ वटा (सुनथैली सहित)
५. भिक्षा माग्ने दियो १। ६. भिक्षा दानका सामग्री
७. आचमनी पञ्चपात्रो। ८. आसनी
९. मन्त्रदान गर्दा चाहिने सामग्री (दोसल्ल, वस्त्र, फलफूल, भेटी आदि)
१०. भिक्षा थाप्ने डाली।
११. वेदको पुस्तक आदि।

विवाह सामग्री

१.दीयो १, कलश १, गणेश १। २. अर्घ, पञ्चामृत, धूप वात्ती। ३.जनै सुपारी।
४. रातोसेतो वस्त्र १–१ मिटर
५.कसारको पीठो, पहेलो वस्त्र, सखर, पञ्चपल्लव, दुवो।
६. दहीको ठेकी, पेरुङ्गो, उखु, माछा, पालुङ्गो, धान, पात, सिन्का आदि।
७. पञ्चकन्या। ८. पहेलोवस्त्र १ मिटर
मातृका पूजाका सामग्री
आभ्युदयिकश्राद्धका सामग्री
ग्रहशान्ति (नवग्रह पूजा सामग्री)
अग्निस्थापना हवन सामग्री

विवाह दिनका सामग्री
१. लग्न पत्र। २. लगनगाँठोको कपडा २.५ मिटर सेतो। ३. सिन्दुरे कपडा २.५ मिटर सेतो।
४. छिटको कपडा १.२५ मिटर।
५. सिन्दुरको बट्टा, सिन्दुर, पोते, गरगहना, खुद्र पैसा आदि।
६. जनै, सुपारी। ७. माहुर। (चलन अनुसार)
८. बेहुलीका लुगा गरगहना आदि।
९. चँदुवा १।
नाङ्लो (वेहुली पक्षकाले लैजाने)

चतुर्थीका हवन सामग्री
अग्निस्थापनाका सामग्री सबै।

लक्षवर्तिका (लाखवत्ती) पूजा सामग्री

१. अग्निस्थापनाका सम्पूर्ण सामग्री
२.चाँदीको दीयो १ थान (सुनको तार जडित)
३. ब्रह्मा, विष्णु र शिवजीका सुनका प्रतिमा ३ वटा
४.तामाका कलश ३ वटा (कलश ढाकिने ३ थाली सहित)
५. बात्ती सवालाख
६. सौभाग्यका सामग्री सारी, चोलो, साया कपडा), सिन्दुर, टीका, ऐना, चुरा, पोते, धागो, गाजल, आदि।
७.पहेलो वस्त्र आधा मिटर
८.उखु डाँठ ५ वटा
९. बत्ती राख्ने माटाका पाला ५ वटा आदि।

मातृका पूजा

१. दीयो, कलश, गणेश
२. काठको पिरा ३. गाईको गोवर
४. दुवो ५.पूजा सामान (चन्दन, अक्षता, फूल, फल, नैवेद्य, कुश आदि)
६. अपुंगो, पञ्चामृत ७ धूपबाती। ८. जनै, सुपारी, पानपत्ता। ९. भेटी
१०. सौभाग्यका सामग्री (सारी, चोलो, साया, चुरा, पोते, ऐना, धागो, गाजल आदि १ सेट)

नान्दी /आभ्युदयिक श्राद्ध सामग्री
१. चन्दन, अक्षता, फूल, फल, नैवेद्य, कुश। २. जनै सुपारी ३. सिदा ७ वा ५ भाग। ४. ऋषि ६। ५. धूप बत्ती। ६. भेटी। ६. दियो। ७. चन्दन, अक्षता।
८. फूल ९. धूपबात्ती ७. कुश आदि।

सत्यनारायण पूजा सामग्री

१. सुनको प्रतिमा – १
२. मनभोग, चूर्ण प्रसाद आदि
३. तामाको घडा र थाली
४. वस्त्र एवं सौभाग्यका सामग्री (वस्त्र,सिन्दुर,चुरा,टीका,ऐना,पोले, गाजल आदि)
१४. विष्णु भगवानलाई वस्त्र (पहेलो)
१५. सिधा आदि।

अग्निस्थापना हवन सामग्री

१. दियो, बत्ती, वर्तन
२. कलश ५ वटा
३.तिल आवश्यकताअनुसार।
४. जौ आधा किलो
५.कुश ६.रेखीको पीठो १ मानो
७. पञ्चगव्य (गाईको दुध, दही, घिउ, गउत, गोबर) ८. केशरी १ पोका
९.रक्षाबन्धनको धागो
१०.समिधा (दाउरा) आवश्यकताअनुसार
११. जनै आवश्यकताअनुसार
१२.सुपारी आवश्यकताअनुसार
१३.आँप, पिपलका पात,
१४.दुवो, फूल, माला
१५.घिउ आवश्यकता अनुसार।
१६. पञ्चामृत (गाईको दुध, दही, घिउ, मह र चिनी)
१७.मह १८.दुध, दही १९.धान, चामल
२०. सर्स्युँ २२.सर्वौषधी
२३.सप्तमृत्तिका २४.पञ्चरत्न
२५.धूप २६.फलफूल, नैवेद्य
२७.ब्राह्मण वरण सामग्री (धोती, गञ्जी, गम्छा, जनै, सुपारी आदि आवश्यकताअनुसार।
२८. टपरी ३५ वटा जति आवश्यकताअनुसार।
२९. रातो सेतो कपडा, धजा (च्यातचुते)
३०.बोहोता ३५ वटा जति।
३१. दुना ५० वटा जति।
३२.नरिवल।
३३. कपुर, ल्वाङ, सुकुमेल आदि।

रुद्रीका निम्ति पूजा सामग्री

१. जलधारा, त्रिकुटी।
२. बेलपत्र। ३.गाईको दूध।
४. वस्त्र पहेलो वा सेतो।
५.सौभाग्यका सामग्री (वस्त्र, सिन्दुर, पोते, टीका, चुरा, धागो, ऐना, काइयो, गाजल आदि)
७. तोरण आदि।

नवग्रह पूजा सामग्री
१. नवग्रह समिधा (नौ थरिका दाउरा – आँक, पलास, खयर, अपामार्ग, पिपल, डुम्री, समी, दुवो, कुश)
२. बुट्टे कपडा। ३. छाता, जुत्ता।
४. कालो वस्त्र। ५. दही अक्षता।
६. राता, सेता, पहेला, हरिया, काला अक्षता फूल आदि।

दान गर्ने वस्तु र देवता

दान गर्ने वस्तु	देवता
घिउ	मृत्युञ्जय
चामल	प्रजापति
सुपारी	वनस्पति
द्रव्य, पैसा	लोष्ट /सरस्वती
जल	वरुण
फलाम	यम
तामा	सूर्य
सुन	अग्नि
चाँदी	चन्द्र
कुश	विष्णु
वस्त्र	बृहस्पति
पुष्प	वनस्पति
गाई	रुद्र
नुन	समुद्र
भूमि	वराह
लौरो	वनस्पति
जनै	ब्रह्म
कपास	उट्टा
ऊन, तेल	राहु
पीठो	सति
सखर, चिनी	मित्र
भैंसी, राँगो	यम
चरा	वायु
शैया	विष्णु
कलम	सरस्वती
दुध	तारा
दही	सूर्य
मह	वनस्पति
तील	विष्णु
जौ	प्रजापति
छाता	उत्तान
जुत्ता	उत्तानाङ्गिर

कुन वस्तु दान गर्दा कहाँ छुनुपर्छ ?

गजस्य दन्ते तुरगस्य कर्णे गावञ्च पुच्छे महिषस्य शृङ्गे ।
देयं गृहीत्वा स्तनयोस्तु पत्न्याः कन्याकरे द्वारि निकेतनानाम् ॥
(दानचन्द्रिका)

दान गर्ने वस्तु	छोएर सङ्कल्प गर्नुपर्ने स्थान
हात्ती	दाह्रामा छोएर वा हात्तीमा चढेर
घोडा र एकखुरे पशु	दाहिने कान समाएर
गाई, गोरु, मृग	पुच्छर समाएर
भैंसी	सिङमा समाएर
कन्या	हातमा समाएर
घर	सँघारमा छोएर
तरबार, खुकुरी,हतियार	बींडमा समाएर
संग्रामका वस्तु	छोएर
छाता	डन्डीमा समाएर
ऊँट	ऊँटमाथि चढेर
धन	हातमा लिएर
वग्गी	हरिसमा समाएर
भूमि	परिक्रमा गरी माटो छोएर

पितृगायत्री

ॐ देवताभ्यः पितृभ्यश्च महायोगिभ्य एव च ।
नमः स्वाहायै स्वधायै नित्यमेव नमो नमः ॥ (ब्रह्मपुराण, २२०।१४३)

जसरी सन्ध्योपासना गर्दा गायत्री मन्त्र जपिन्छ त्यसैगरी पितृकर्म गर्दा पितृ गायत्री जप्नु पर्दछ । श्राद्धको आरम्भ, मध्य र अन्त्यमा पितृगायत्री तीन आवृत्ति जप्नु पर्छ भनी ब्रह्मपुराणमा बताइएको छ –

अद्यावसाने श्राद्धस्य त्रिरावृत्त्या जपेत् सदा ।
पिण्डनिर्वपणे वाऽपि जपेदेवं समाहितः ॥ *(ब्रह्मपुराण, २२०।१४४)*

श्रीमद्भावगत सप्ताह पाठ विधि

	स्कन्ध र अध्याय	कथा
पहिलो दिन	३।१९	हिरण्याक्षवध सम्म
दोस्रो दिन	५।७	जडभरत चरित्रसम्म
तेस्रो दिन	७ सप्तमस्कन्ध पूरण	नृसिंहअवतार प्रह्रादचरित्रसम्म
चौथो दिन	१०।३	श्रीकृष्ण जन्म
पाँचौं दिन	१०।५४	रुक्मिणी विवाह
छैटौं दिन	११।३	हंसाख्यानसम्म
सातौँ दिन	१२।१३	श्रीमद्भागवत सार सहित समापन

मनुकर्दमसंवादपर्यन्तं प्रथमेऽहनि । भरताख्यानपर्यन्तं द्वितीयेऽहनि वाचयेत् ॥
तृतीये दिवसे कुर्यात् सप्तमस्कन्धपूरणम् । कृष्णाविर्भावपर्यन्तं चतुर्थे दिवसे वदेत् ॥
रुक्मिण्युद्वाहपर्यन्तं पञ्चमेऽहनि शस्यते । श्रीहंसाख्यानपर्यन्तं षष्ठेऽहनिवदेत्सुधीः ॥
सप्तमे तु दिने कुर्यात् पूर्तिं भागवतस्य वै । एवं निर्विघ्नतासिद्धिर्विपर्य इतोऽन्यथा ॥
(श्रीमद्भागवतमहापुराण, पूर्वखण्ड, पृ. २०)

एकाह पाठ विभाजन

पाठक जना	७ जना स्कन्ध अध्याय	८ जना स्कन्ध अध्याय	९ जना स्कन्ध अध्याय	१० जना स्कन्ध अध्याय
	३।१६	३।१३	३।९	३।५
	५।३	४।२२	४।१४	४।६
	७।६	६।७	५।२०	५।९
	९।१५	८।१५	७।१२	६।१७
	१०।३९	१०।९	९।१०	८।१७
	१०।८७	१०।५१	१०।२३	१०।२
७	१२।१३	११।२	१०।६०	१०।३५
८		१२।१३	११।७	१०।६८
९			१२।१३	११।११
१०				१२।१३

कार्य अनुसार अग्निका नाम

कार्य	अग्निको नाम	कार्य	अग्निको नाम	कार्य	अग्निको नाम
लौकिक	पावक	गर्भाधान	भरत	पुंसवन	शोभनः
सीमन्तोन्नयन	मंगल	जातकर्म	प्रगल्भ	नामकरण	पार्थिव
अन्नप्राशन	शुचि	चूडाकर्म	सभ्य	उपनयन	समुद्भव
वेदारम्भ	हरि	समावर्तन	राजपुत्र	गोदान	सूर्य
केशान्त	अग्नि	प्रायश्चित्त	विधि	विवाह	योजक
चतुर्थी	शिखि	शान्तिकर्म	दारुण	लक्ष्यहोम	वह्नि
कोटिहोम	हुताशन	वशीकरण	कामद	पाकयज्ञ	साहस
पूर्णाहुति	मृड	पौष्टिक कर्म	बलद	वन जलाउँदा	वर्धन
अभिचार	क्रोधाग्नि	मृत्यु संस्कार	क्रव्यद		
सम्प्रदाय कर्म	आवसाथ्य	प्रलय	संवर्त	समुद्रस–कर्म	वडवानल
युगान्त कर्म	संक्षय	प्रलय	संवर्त	समुद्र	वडवानल

लौकिके पावको ह्यग्निः प्रथमः परिकीर्तितः । अग्निश्च भरतो नाम गर्भाधाने विधीयते ।
तथा पुंसवने चैव शुभे कर्मणि शोभनः । सीमन्ते मङ्गलो नाम प्रगल्भो जातकर्मणि ॥
नाम्नि वै पार्थिवो वह्निः प्राशने तु शुचिः स्मृतः । सभ्यनामाथ चूडायां व्रतदाने समुद्भवः ।
वेदारम्भे हरिर्नाम राजपुत्रः समावृते । गोदाने सूर्यानामा च केशान्ते ह्यग्निरुच्यते ॥
वैश्वानरो विसर्गे तु विवाहे योजकस्तथा । चतुर्थीकर्मणि शिखी धृतिरग्निस्तथापरे ।
लक्ष्यहोमे वह्निनाम कोटिहोमे हुताशनः । प्रायश्चित्ते विधिर्नामपाकयज्ञे तु साहसः ॥
पूर्णाहुत्यां मृडो नाम शान्तिके दारुणस्तथा । पौष्टिके बलदश्चैव क्रोधाग्निश्चाभिचारिके ।
वश्यर्थे कामदो नाम वनदाहे तु वर्धनः । आवसथ्ये भवेदग्निर्होमे तु सम्प्रदायकः ।
क्रव्यादो मृतभक्षी च समुद्रे वडवानलः । युगान्ते संक्षयो नाम संवर्तः प्रलयेस्मृतः ॥
(वायवीय संहिता)

वृषोत्सर्गमा ***सहसना*** नामक अग्निको नाम लिइन्छ ।

प्रदोषकाल

सूर्यास्तपछिको १ घण्टा ३६ मिनेटको समय ।
प्रदोषोऽस्तमयादुर्ध्वं घटिका द्वयमुच्यते ।

ब्रह्ममुहूर्त

सूर्योदयभन्दा ४ घटी वा १ घण्टा ३६ मिनेटको समय ।

उषा काल

सूर्योदयभन्दा ५ घडी अर्थात् २ घण्टा पूर्व उषा काल हुन्छ ।

प्रातः काल

सूर्योदयभन्दा ३ घडी अर्थात् १ घण्टा १२ मिनेट पूर्व प्रातः काल हुन्छ ।
पञ्च–पञ्च उषः कालः सप्तपञ्चारुणोदयः ।
अष्टपञ्च भवेत् प्रातस्ततः सूर्योदयः स्मृतः ॥
(देवीभागवत, ११।२।५)

निशीथ काल

रात्रिको आठौँ मुहूर्त (रात्रिमानको पन्ध्रौ भागको आठौँ भाग) निशीथ काल हुन्छ । निशीथस्तु रात्रेरष्टममुहूर्त

कुतुप काल

दिनमानको १५ औँ भागको आठौँ भाग कुतुपकाल हुन्छ ।
अह्नो मुहूर्ताव्याख्याता दशपञ्च च सर्वदा ।
तत्राष्टमो मुहूर्तो यः स कालः कुतुपः स्मृतः ॥ *(मत्स्यपुराण, २२।८४)*

सङ्गवकाल

दिनमानको पाँचौ भागको समय सूर्योदयदेखि जति समयसम्म रहन्छ सोही संगवकाल हुन्छ ।
दिनस्य पञ्च विभागास्त्रिमुहूर्तकाः । तत्र आद्योभागः प्रातः संज्ञः, द्वितीयः संगवः, तृतीयो मध्याह्नः, चतुर्थोऽपराह्नः, पञ्चमोभागः सायाह्नः । दिनस्य पञ्चदशो भागो मुहूर्तः । *(धर्मसिन्धु सुधा (७५४,धर्मसि.ड्डहेम ८०२)*
दिनमानलाई ५ ले भाग गर्ने पहिलो भाग प्रातःकाल, दोस्रोभाग सङ्कवकाल, तेस्रो भाग मध्याह्नकाल, चौथो भाग अपराह्नकाल र पाचौँ भाग सायाह्नःकाल हुन्छ ।
सामान्यतः ३० घडी दिनमान मान्दा ६ घडी सङ्गवकाल हुन आउँछ । ६ घडीलाई २.५ ले भागगर्दा २ घण्टा २४ मिनेटको समय हुन्छ । ६ बजे सूर्योदय भए ६+२।२४ = ८।२४ सम्म प्रातःकाल, ८।२५ बाट सङ्गवकाल आरम्भ हुन्छ ।

ॐ जय जगदीश हरे

आरति

ॐ जय जगदीश हरे प्रभु जय जगदीश हरे
प्रभुका चरण उपासक कति–कति पार तरे
ॐ जय जगदीश हरे ..
मनको थाल मनोहर प्रेम रूप वाती
भाव कपुर छ मङ्गल – २
आरती सब भाती । ॐ जय जगदीश हरे..

नित्य–निरन्जन–निर्मल कारण अविनाशी
शरणागत प्रतिपालक चिन्मय सुख राशी
ॐ जय जगदीश हरे....

सृष्टिस्थितिलय कर्ता त्रिभुवनका स्वामी
भक्ति सुधा वर्षाऊ शरणपर्यौं हामी
ॐ जय जगदीश हरे....

आसुर भाव निवारक तारक सुखदाता
गुण अनुरुप तिमि है हरि हर औ धाता
ॐ जय जगदीश हरे....

युग–युग पालन गर्छौ अगणितरूप धरि
लीलामय रस विग्रह करुणामूर्ती हरि
ॐ जय जगदीश हरे...

समता शान्ति प्रदायक, सज्जन हितकारी
चरण शरण अब पाऔँ प्रभु भवभय हारी
ॐ जय जगदीश हरे....

संयम सुर सरिताको अविरल धार बहोस्
जति–जति जन्म भए पनि प्रभुमा प्रेम रहोस्
ॐ जय जगदीश हरे....

प्रेम सहित शुभ आरती जसले नित्य गर्यो
दिन–दिन निर्मल वन्दै त्यो भव सिन्धु तर्यो
ॐ जय जगदीश हरे....

शिव आरति
ॐ जय शिव शङ्कर शम्भो

ॐ जय शिव शङ्कर शम्भो
जय गिरिजाधीश ।
जय जय करुणा सागर –२
पशुपति जगदीश । ॐ हर हर हर महादेव

गिरि कैलाश निवास छ गण छन् सहचारी ।
शिव, गण छन् सहचारी
मुण्डमाला छ गलामा,२ रूप छ भयहारी ।
ॐ हर हर हर महादेव

डमरु त्रिशुल सुशोभित प्रभुका दुई करमा ।
शिव, प्रभुका दुई करमा
भूषण नाग विराजित –२ बाघाम्वर तनमा ।
ॐ हर हर हर महादेव

तीन नयनमा थरि थरि ज्योति छ दिव्य सदा ।
शिव, ज्योति छ दिव्य सदा
वाहन बृषभ मनोहर –२ सँगमा छन् गिरिजा ।
ॐ हर हर हर महादेव

भष्म विलेपन सुन्दर शिरमा चन्द्रकला ।
शिव, शिरमा चन्द्रकला
कल कल वग्छिन् हरदम–२ गङ्गा पुण्यजला ।
ॐ हर हर हर महादेव

वेद पुराण थकित छन् प्रभुका वर्णनमा ।
शिव, प्रभुका वर्णनमा
कण कण व्यापक प्रभुको–२
महिमा त्रिभूवनमा ।
ॐ हर हर हर महादेव

सुर नर मुनि सव प्रभुकै निशदिन ध्यान गरी ।
शिव, निशदिन ध्यान गरी
परमानन्द मगन भई –२ जान्छन् पार तरी ।
ॐ हर हर हर महादेव

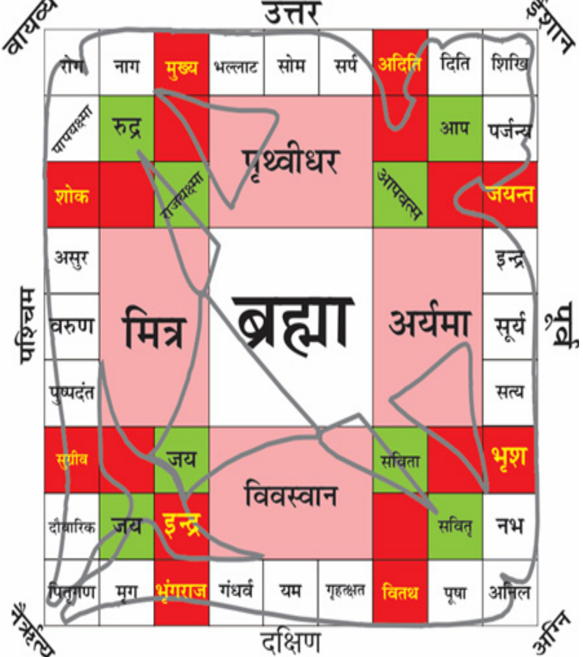
सच्चिदानन्द परात्पर सज्जन हितकारी ।
शिव, सज्जन हितकारी
जय जय साम्वसदाशिव –२
जय जय त्रिपुरारी ।
ॐ हर हर हर महादेव ....

वास्तु विचार

वास्तुशास्त्र परिचय

'वस्' धातुमा 'तुण्' प्रत्यय लागेर वास्तु शब्दको निर्माण हुन्छ। जसको अर्थ बस्नयोग्य भूमि भन्ने हुन्छ। पृथ्वीलाई मुख्य वस्तु र पृथ्वीमाथि जुन आश्रयस्थल निर्माण गरिन्छ त्यो वास्तु हो भनी मयमतम्मा यसरी बताइएको छ : 'भूप्रसादयानानि शयनं च चतुर्विधम्। भूरेव मुख्यवस्तु स्यात्तत्र जातानि यानि हि ॥' (मयमतम्, २।१–२) सामन्यतः वस्तुको सही विन्यास नै वास्तु हो। वास्तुविद्यालाई नै वास्तुशास्त्र, शिल्पशास्त्र तथा स्थापत्यवेद भनिन्छ। यसका विभिन्न शाखा रहेका छन् : यज्ञीय वास्तु (शुल्वशास्त्र), गृहवास्तु, नगरवास्तु (ग्रामवास्तु), प्रसादवास्तु (देवालय), उद्यान (आरामवास्तु), जलाशयवास्तु मुख्य हुन्। यस अतिरिक्त विमानविद्या एवं यन्त्रवास्तु पनि प्रचलित छन्। विशेषतः पृथ्वी, जल, तेज(अग्नि), वायु र आकाशको समुचित व्यवस्थपन वास्तुअन्तर्गत पर्ने गर्दछन्। वास्तुका शिल्पगत भेदमा ग्राम, पुरी, खेट, कर्वट, दुर्ग, प्रासाद, हर्म्य, न्यायालय, सभा, कोशागार, अन्तःपुर, शस्त्रागार, क्रीडागृह, तोरण, मञ्जिक, अधिष्ठान, उपपीठ, गोपुर, संकीर्णभवन, पताका, परिभद्रक, चारवर्णका घर, वेदिका, पोतिका, स्तम्भ, मण्डप, विमानवास्तु आदि पर्दछन्।

मत्स्यपुरणमा वास्तुशास्त्रका १८ प्रवर्तक आचार्यको नाम उल्लेख छ : 'भृगुरत्रिर्वसिष्ठश्च विश्वकर्मा मयस्तथा। नारदो नग्नजिच्चैव विशालाक्षः पुरन्दरः। ब्रह्मा कुमारो नन्दीशः शौनको गर्ग एव च। वासुदेवोऽनिरुद्धश्च तथा शुक्र बृहस्पतिः। अष्टादशैते विख्याता वास्तुशास्त्रोपदेशकाः। संक्षेपेण उपदिष्टं यन्मनवे मत्स्यरूपिणा ॥ (मत्स्यपुराण, २५२।२–४) अर्थात् १. भृगु, २. अत्रि, ३. वसिष्ठ ४. विश्वकर्मा ५. मय ६.नारद ७. नग्नजित् ८. विशालाक्ष ९. इन्द्र १०. ब्रह्मा ११. कुमार (कार्तिके), १२. नन्दीश्वर १३. शौनक १४. गर्ग १५. वासुदेव १६. अनिरुद्ध १७. शुक्राचार्य १८. बृहस्पति वास्तुशास्त्रका अठार प्रवर्तक

वास्तुपुरुषको उत्पत्ति

त्रेतायुगको समयमा एक महाभूत (विशालकाय) प्राणी उत्पन्न भयो र आफ्नो शरीरको सम्पूर्ण भागले पृथ्वीलाई ढाक्यो। यस्तो स्थिति देखेर देवता तथा इन्द्र अत्यन्त भयभीत र आश्चर्यचकित भई ब्रह्माजीको शरणमा पुगेर भन्न लागे – हे भूतभावन, हे भूतेश निकै डरमर्दो भयो। हामी यो भयंकर वस्तुका कारण अब कहाँ जाऔँ ? हे पितामह उपाय बताउनुहोस्। यसपछि ब्रह्माजीले तपाईहरू भयभीत नहुनुहोस्। सबै मिलेर यो महाकाय भूत (शरीरलाई) अधोमुख गरिदिनुहोस् शान्त रहन्छ। यसपछि ब्रह्माजीको आज्ञा अनुसार उक्त पुरुषलाई सबै मिलेर अधोमुख बनाई (घोप्ट्याइदिए) र त्यही पुरुषमाथि देवता निवास गर्न थाले। त्रेतायुगको भाद्र महिनाको कृष्णपक्षको तृतीयातिथिका दिन शनिवार, कृत्तिका नक्षत्र, व्यतीपात योग तथा विष्टिकरण(भद्रा)मा उक्त वास्तुपुरुषको उत्पत्ति भएको थियो। यसरी कुलिक समयमा जन्मिएको वास्तुपुरुषले ब्रह्माजीसँग प्रार्थना गर्यो। हजुरकै सृष्टि म पनि हुँ ? यसैले मेरो पनि निवासस्थान होस्। यसपछि ब्रह्माजीले घर, जलायश, मन्दिर, उद्यान आदि निर्माणमा तिम्रो निवास हुनेछ। जसले वास्तु पूजा गर्दैनन् ती तिम्रा आहार हुनेछन्। देवता गण उक्त महावली भूतको पीठमा बसेकाले उक्त पुरुषको नाम वास्तुपुरुष रहन गएको हो। *(विश्वकर्मप्रकाश, १।६–१५ श्लो.)* यसै समयबाट वास्तुको पूजा गर्न थालिएको पाइन्छ।

वर्ग विचार

अवर्गादि आठ अ, क, च, ट, त, प, य, श वर्गका स्वामी क्रमशः गरुड, विडाल, सिंह, श्वान, सर्प, मूषक, मृग र मेष हुन्छन्। आफ्नो वर्गबाट पाँचौ शत्रु हुन्छ। जस्तै : गरुड–सर्प, विरालो–मुसो, सिंह–मृग, कुकुर–भेडो आपसमा शत्रु हुन्।

'वर्गाष्टकस्य पतयो गरुडो विडालः। सिंहस्तथैव शुनकोरगमूषकैणः।
मेषः क्रमेण गदिता खलु पूर्वतोऽपि, यः पञ्चमः स रिपुरेव बुधैर्विवर्ज्यः ॥' (बृहद्वास्तुमाला, १७)

वर्ग	वर्ण	वर्ग स्वामी	शत्रुवर्ग (पाँचौँ)
अ वर्ग	अ आ इ ई उ, ऊ, ऋ, ए, ऐ, ओ, औ अं अः	गरुड	सर्प
क वर्ग	क ख ग घ ङ	विडाल	मूषकः
च वर्ग	च छ ज झ ञ	सिंह	मृग
ट वर्ग	ट ठ ड, ढ, ण	श्वान	मेष
त वर्ग	त, थ द ध न	सर्प	गरुड
प वर्ग	प, फ, ब, भ, म	मूषक	विडाल
य वर्ग	य, र, ल, व	मृग	सिंह
श वर्ग	श, ष, स, ह	मेष	श्वान

स्थान चयनमा वर्गशत्रु स्थान पनि अशुभ मानिन्छ। जस्तैः अमर नामगरेको व्यक्तिले तरहरा भन्ने स्थानमा घर निर्माण गर्नु उपयुक्त मानिदैन। किनकि अवर्ग र तवर्ग एक आपसमा शत्रु हुन्। यसैगरी अन्य स्थान र घरमूली व्यक्तिको नामसँग शत्रुवर्ग पार्नुहुँदैन।

घर भौगोलिक रूपमा उपयुक्त हुनु आवश्यक छ। भू–बनावट दरिलो नभएको ठाँउमा घर निर्माण गर्दा दीर्घकालीन रूपमा स्थिर रहन सक्दैन। ईशान (पूर्व उत्तर दिशा)मा नदी तलाउ वा जलाशय भएको, कुशयुक्त, घिउको जस्तो गन्ध आउने भूमि ब्राह्मणको घरका निम्ति उत्तम मानिन्छ –

'या तु सौम्यप्लवा चैव कुशदर्भैरलङ्कृता।
आज्यगन्धा च सा भूमिब्र्राह्मणानां प्रशस्यते ॥' (बृहद्वास्तुमाला, १।६५)

पूर्वतर्फ जल वा नदी भएको, रातो रङको माटो भएको कुशयुक्त सुगन्धित भूमि क्षत्रियका निम्ति शुभ मानिएको छ :

'पूर्वप्लबा च रक्ता च कुशदर्भैरलङ्कृता।
रक्तगन्धा च या भूमिः क्षत्रियाणां प्रशस्यते ॥' (बृहद्वास्तुमाला, १।६६)

दक्षिणतिर पानी बहने, धान्यगन्धयुक्त भूमि वैश्यका निम्ति शुभ मानिएको छ भने पश्चिमतर्फ नदी वहने, दुवो भएको मद्यगन्धयुक्त भूमि शूद्रका निम्ति उपयुक्त हुन्छ।

'दक्षिणप्लवनोपेता कुशदर्भैरलङ्कृता।
अन्नगन्धा च या भूमिः सा वैश्यानां प्रशस्यते ॥' (पूर्ववत्, श्लो. ६७–६८)।

शूद्रका निम्ति पश्चिमतिर पानी बहने दुबोयुक्त शराबको गन्धयुक्त पृथ्वी उपयुक्त मानिन्छ : **'पश्चिमप्लवेनोपेता दूर्वाभिश्च समन्विता।**
सुरागन्धाचयाभूमिः शूद्राणां समुदाहृता ॥ (पूर्ववत्, १।६८)

यसैगरी बाढी पहिरोबाट सुरक्षित सज्जन समाजको वसोवास भएको, चारकुना मिलेको, उच्च भूमि घरका लागि अनुकुल मानिन्छ। चर्केको स्थान, भत्केको बाढी पहिरो जाने, कमसल माटोयुक्त स्थानलाई निषेध गरिएको छ। यी विषयका अतिरिक्त पनि गाँउको कोण स्थान, कुना काप्चा, ढाँड आदि स्थानमा पूतना आदि पापराक्षसी निवास हुने भएकाले चारै वर्णका व्यक्तिले यी स्थानमा आवास बनाउनु हुँदैन।

वास्तुअनुकूल स्थान चयन

सर्वप्रथम हामीले घर बनाउनुपूर्व उपयुक्त स्थानको चयन गर्नुपर्दछ। ग्रामवासचक्र जुराई सम्बन्धित व्यक्तिलाई उक्त गाँउ ठीक छ छैन विचार गर्नुपर्दछ। जुन नगर, स्थान, कोलोनी आदिमा घर निर्माण गरिन्छ त्यहाँको राशि एवं गृहकर्ताको नामको राशिबाट दोस्रो, पाँचौ, नवौँ, दशौँ र एघारौँ राशिभए शुभ मानिन्छ। शेष राशि त्याज्य रहन्छन्।

नामार्क्षाद् द्विसुताङ्कदिग्भगवतो ग्रामः शुभो नान्यथा ॥
(गृहवास्तुप्रदीप, पृ. १)

जस्तै : कमल नाम गरेको व्यक्ति (मिथुन राशि) लाई सल्लाघारी (कुम्भ राशि)। अब मिथुनबाट कुम्भसम्म गन्दा नौ राशि भयो। अतः कमल नाम गरेको व्यक्तिलाई सल्लाघारीमा निवास गर्न शुभ रह्यो।

वास्तुअनुकूल स्थान चयन

सर्वप्रथम हामीले घर बनाउनुपूर्व उपयुक्त स्थानको चयन गर्नुपर्दछ। ग्रामवासचक्र जुराई सम्बन्धित व्यक्तिलाई उक्त गाँउ ठीक छ छैन विचार गर्नुपर्दछ। जुन नगर, स्थान, कोलोनी आदिमा घर निर्माण गरिन्छ त्यहाँको राशि एवं गृहकर्ताको नामको राशिबाट दोस्रो, पाँचौ, नवौँ, दशौँ र एघारौँ राशिभए शुभ मानिन्छ। शेष राशि त्याज्य रहन्छन्।

नामार्क्षाद् द्विसुताङ्कदिग्भगवतो ग्रामः शुभो नान्यथा ॥ (गृहवास्तुप्रदीप, पृ. १)

जस्तै : कमल नाम गरेको व्यक्ति (मिथुन राशि) लाई सल्लाघारी (कुम्भ राशि)। अब मिथुनबाट कुम्भसम्म गन्दा नौ राशि भयो। अतः कमल नाम गरेको व्यक्तिलाई सल्लाघारीमा निवास गर्न शुभ रह्यो।

घडेरीको आकार

घर निर्माणका लागि आयात र वर्गाकार घडेरी उत्तम मानिन्छ। कतै वर्गाकार भूमिलाई अशुभ मानिएको छैन। आयातकार भूमि (घडेरी) भने शुभ फलदायी रहन्छ। यसका अतिरिक्त भद्रासन र वृत्ताकार भूमि (घडेरी) उत्तम रहन्छ : 'आयाते सिद्धयः सर्वाश्चतुरस्रे धनागमः। भद्रासने कृतार्थत्वं वृत्ते पुष्टिविवर्धनम् ॥' (वास्तुसौख्यम्) आयातकार भूमि सर्वसिद्धकरी रहन्छ। वर्गाकार भूमि धन प्रदान गर्नेवाला हुन्छ। भद्रासन भूमि अभिलाषापूर्ण गर्ने हुन्छ।

त्याज्य भूमि (घडेरी) : चक्राकार, विषमवाहु, त्रिकोण, शकटाकृति, दण्ड (लौरोजस्तो), पणवाकृति, कमुरज, बृहन्मुख, व्यजन (पङ्खाजस्तो), कूर्मपृष्ठ (कछुवाजस्तो, बीचमा उठेको छेउ केही भिरालो), धनुषाकृतिका घडेरी अशुभ मानिन्छ।

घडेरीको आकृति र फल

घडेरीको आकृति	फल	घडेरीको आकृति	फल
चक्राकार	दारिद्र्य	बृहन्मुख (अगाडिपट्टी चौडा वा धेरै मुख भएको)	बन्धु नाशक
विषमवाहु (कोण नमिलेको, कोणको मान असमान रहेको)	शोक	व्यजन (पंखा जस्तो)	धन नाशक
त्रिकोण	राजभय	कूर्माकार (कछुवाजस्तो)	बन्धन एवं पीडा
शकट (गाढा वा रथ जस्तो)	धन नाशक	सर्पाकार (सर्पजस्तो)	धन नाशक
दण्ड (लौराजस्तो)	पशु नाशक	धनुषाकार (धनुषजस्तो)	चोरी भय
पणव (ढोलजस्तो)	धन क्षय		
मुरज (मादलजस्तो)	पत्नीनाशक		

यसैले कल्याणको कामनाका लागि गृहस्थले आयाताकार, वर्गाकार, वृत्ताकार एवं भद्रासन (आयातकारको एक भेद) भूमि चय गनुपर्दछ। **आयातं चतुरस्रन्तु वृत्तं भद्रासनं तथा।**
चत्वार्येतानि कार्याणि गृहस्थेन श्रियोऽर्थिना ॥ (वास्तुसौख्यम्)

माटो र भूमि चयन

भू–अवस्थितिको अनुकुलन हेरेपछि माटोको प्रकृति पनि विचार गर्नुपर्दछ। माटो परीक्षण गर्ने थुप्रै विधिहरू छन्। भूमितलमा हाड हड्डी भएको, बलौटे, वग्ने माटो, सिमयुक्त जमिन घरका लागि उचित हुदैन। यसैगरी दुर्गन्ध आउने भूमि पनि अशुभ मानिन्छ। वास्तु अनुसार उज्यालो, कालो, पँहेलो, रातो, परेवाको आँखाजस्तो माटो उपयुक्त हुन्छ।

घरबनाउने स्थानमा एक घनहातको खाल्डो खन्ने र त्यही खनेको माटोले उक्त खाल्डो पुरिदिने। बराबर भयो भने सामान्य, खाल्डो भरिएन भने अशुभ र खाल्डो भरिएर पनि माटो बाँकी रह्यो भने उक्त भूमि शुभ मानिन्छ।

गृहमध्ये हस्तमितं खात्वा परिपूरितं पुनः श्वभ्रम्।
यद्यूनमनिष्टं तत् समे समं धन्यमधिकं यत्।
श्वभ्रमथवाऽम्बुपूर्णं पदशतमित्वा गतस्य यदि नोनम्।
तद्धन्य यच्च भवेत् पलान्यपामाढकं चतुःषष्ठीः ॥ *(वास्तुसौख्यम्, २।२४–२५)*

यसैगरी एक घन हातको खाल्डो खनी उक्त खाल्डोमा पानी भरिदिने र सय पाइला हिंड्ने। फर्केर आउँदा खाल्डोमा पानी पूर्ण छ भने उत्तम भूमि शुभ मानिन्छ अन्यथा अशुभ रहन्छ। साथै उक्त खाल्डाको माटो ६४ पल (१ पल = ३७.३२४१६० ग्राम) छ भने उत्तम र अन्यथा भए अधम भूमि मानिन्छ।

वास्तु विचार

माटोको रङ

सेतो रङको भूमि ब्राह्मणका लागि, रातो रङको भूमि क्षत्रिका लागि, पहेलो रङको भूमि वैश्यलाई र कालो रङको भूमि शूद्रलाई शुभ मानिएको छ :

'श्वेता शस्ता द्विजेन्द्राणां रक्ता भूमिर्महीभुजाम् ।
विशां पीता च शूद्राणां कृष्णान्येषां विमिश्रिता ।।' (वास्तुप्रबोध)

माटोको गन्ध

घिउको जस्तो वासना आउने ब्राह्मणका लागि, रगतकोजस्तो गन्ध आउने भूमि (घडेरी) क्षत्रियका निम्ति, अन्नको जस्तो गन्ध आउने माटो वैश्यका लागि र मद्य (मदिरा)को जस्तो गन्ध आउने भूमि (घडेरी) शूद्रका निम्ति शुभ रहन्छ ।

'घृतासृगन्नमद्यानां गन्धाश्च क्रमतः शुभाः ।
विप्रक्षत्रियविट्शूद्रजातीनां वास्तुभूमिषु ।।' (वास्तुरत्नावली)

भूमिमा उम्रिने वनस्पति अनुसार घडेरी चयन

कुश उम्रने भूमि ब्राह्मणका लागि शुभ रहन्छ । शरकण्ड (नरकट, निगालो) उम्रने भूमि क्षत्रिका लागि शुभ । कुश एवं काशयुक्त भूमि वैश्यका लागि र सबैखालका वनस्पति उम्रने शूद्रका लागि शुभ रहन्छ ।

'ब्राह्मणी भू कुशोपेता क्षत्रिया स्याच्छराकुला ।
कुशकाशकुला वैश्या शूद्रा सर्वतृणाकुला ।।' (वास्तुरत्नावली)

उपयुक्त घडेरीका लागि पानीको बहाव

पूर्वतर्फ वहाव हुने भूमि क्षत्रियका निम्ति शुभ रहन्छ । वैश्यका निम्ति पश्चिमी पानीको वहा शुभ हुन्छ । वहावको अर्थ पानी वग्ने भाग वा दिशा हो । पश्चिमतर्फ पानीको वहाव हुने शूद्रका लागि शुभ हुन्छ ।

श्रियं दाहं तथा मृत्यु धनहानिं सुतक्षयम् ।
प्रवासं धनलाभं च विद्यालाभं क्रमेण च ।।
विदध्यादचिरेणैव पूर्वादिप्लवतो मही ।
मध्यप्लवा मही नेष्टा न शुभाः प्लवतत्परा ।। (बृहद्वास्तुमाला)

अर्थात् ईशान कोण गहिरो भएको वा ईशानतर्फ पानीको वहाव भएको भूमिले घरवासीलाई विद्या प्रदान र ज्ञान वृद्धि गर्छ । आग्नेयकोणतर्फ बहाव भएको भूमि अशुभ रहन्छ । फल अग्निबाट भय हुन्छ ।नैर्ऋत्यकोणमा वहाव भएको भूमि वा घर धन हानि गर्नेवाला हुन्छ । वायव्य कोणतर्फ ढल्किाएको वा वहाव भएको भूमिले घरमूलीलाई प्रवासी बनाउछ । पूर्वतर्फ वहाव भएको भूमि लक्ष्मीप्रदान गर्ने हुन्छ । दक्षिणतर्फ वहाव भएको भूमिमा घर बनाउनाले घरमूलीलाई कष्ट दिन्छ फल मृत्यु भनिएको छ । पश्चिम वहाव भएको भूमि पुत्र नाशक हुन्छ । उत्तरप्लव(वहाव) भएको भूमि धन प्रदान गर्नेवाला हुन्छ । भूमिकै बीचबाट पानीको बहाव हुने, भूमिमा सीधै पानी तल जाने वाला भूमि त्याज्य रहन्छ । घरका निम्ति घडेरीको ढल्काई वा पानीको वहाव ईशान, पूर्व र उत्तर शुभ मानिन्छ । अन्यत्र अशुभ रहन्छ ।

शयन विचार

शयन मानव स्वस्थ्यका निम्ति महत्त्वपूर्ण रहन्छ । जसबाट शरीरलाई आराम मिल्ने गर्दछ । स्वस्थ शरीरका निमित सुत्नु अनिवार्य रहन्छ । वास्तुशास्त्रअनुसार शयनकक्षको विशेष उल्लेख पाइन्छ । शयनवास्तु भनी छुट्टै वास्तुशास्त्रको शाखा पनि पाइन्छ । **'भूप्रसादयानानि शयनं च चतुर्विधम् ।**
भूरेव मुख्यवस्तु स्यात्तत्र जातानि यानि हि ।। (मयमतम्, २।१–२) पलङ खाट बनाउनका निम्ति उपयुक्त काठको विचार गर्नुपर्दछ । उपयुक्त काठका बारेमा यसरी बताइएको छ : आसनस्पन्दनचन्दन–हरिद्रसुरदारुतिन्दुकीशालाः । काश्मर्यञ्जनपद्मकशाका वा शिंशपा च शुभा ।।२।। (बृहत्संहिता, ७९।२) अर्थात् आसन, स्पन्दन, हरिद्रा, देवदारु(सल्लो), तिन्दुकी, शाल, काश्मरी, अञ्जन, पद्मक, शाक, सिसौ आदि वृक्षकाका काठ शयनका र आसनका निम्ति शुभ रहन्छन् । यसैगरी जुन रूख विजुली, जल, वायु अथवा हात्तीले ढालेको छ, जुन रूखमा पक्षीको गुण भएको हुन्छ, मन्दिर वा चैत्यको मुख्य रूख, श्मसानको रूख, बाटाको किनारमा रहेको रूख, सुकेका लहरा भएको रूखबाट बनोका काठपात अशुभ रहन्छन् (पूर्ववत्, श्लो ३) । यसैगरी काँडा भएको रूख, नदीको संगमस्थानमा रहेको रूख, देवालयको परिसरमा रहेको रूख, जुन रूख ढाल्दा दक्षिण वा पश्चिम ढलेको छ त्यो रूखबाट वनेका काठमा आसना वा शयन गर्नुहुँदैन । यस्ता निषिद्ध वृक्षबाट बनेका काठमा वस्दा वा सुत्दा कुलमा नाश हुन्छ, अशुभ हुन्छ भनी बृहत्संहितमा बताइएको छ ।

सय अङ्गुलको खाट वा पलङ उपयुक्त हुने प्रमाण बताइएको छ :

कर्माङ्गुले यवाष्टकमुदरासक्तं तुषैः परित्यक्तम् ।
अङ्गुलशतं नृपाणां महती शय्या जयाय कृता ।।८।। (पूर्ववत्)

राजाका निम्ति १०० अंगुल, युवराजका निम्ति ९० अंगुल, सचिवका लागि ८४ अंगुल, सेनापतिका निम्ति ७८ अंगुल, पुरोहितका निम्ति ७२ अङ्गुल लम्बाइ भएको शय्या उपयुक्त हुन्छ । शैयाको आधाको आठौँ भाग बराबरको चौडाइ हुनुपर्दछ । श्रीपर्णी वृक्षबाट बनेका शैया धन बढाउने हुन्छन् । असन वा विजयसार वृक्षबाट बनेका शैया रोग नाशक हुन्छन् । सिसौबाट बनेका शैयाले समृद्धि प्रदान गर्दछन् । चन्दनका वृक्षले बनेका शैयाले शत्रु नाश, कीर्ति वृद्धिका साथै दीर्घायु प्रदान गर्नेवाला हुन्छन् । शालका काठबाट निर्मित शैया कल्याण गर्ने हुन्छन् । पद्मक वृक्षबाट निर्मित शैयाले दीर्घायु, श्री, ज्ञान र धन प्रदान गर्दछन् । चन्द्रनबाट निर्मित सुन जडित शैयामा शयन गर्नेलाई देवताले पनि पूजा गर्दछन् भनी बृहत्संहितामा (७९।११–१४)मा बताइएको छ । खाट , पलङ्ग हात्तीको दाँत पनि राख्नु वा सजाउनु शुभ मानिन्छ । बृहत्संहितामा (७९।१९–२६) यसरी हात्तीका दातको लक्षण, काट्ने समय आदिको पनि शुभकाल भने विचार गर्नुपर्ने हुन्छ । मिश्रित काठबाट वनेका शैयाको मिश्रित फल बताइएको छ । तद्धन्य यच्च भवेत् पलान्यपामाढकं चतुःषष्ठीः ।।' (वास्तुसौख्यम्, २।२४–२५)

शिरने कुन दिशा गर्दा के फल ?

प्राक्शिरःशयने विद्या धनमायुश्च दक्षिणे ।
पश्चिमे प्रबला चिन्ता हानिर्मृत्युस्तथोत्तरे ।।

पूर्व शिरान गर्नाले विद्या दक्षिण शिरान गर्नाले धन र आयु वृद्धि हुन्छ । पश्चिम शिरान गर्दा चिन्ता र उत्तर शिरान गर्दा हानि हुन्छ ।

शुभ भूमि

जुन भूमि देखेर मन प्रसन्न हुन्छ । खुशीको सञ्चार हुन्छ त्यो भूमि उक्त व्यक्तिका लागि शुभ रहन्छ । वराहमिहिराचायृकअनुसार शुभ लक्षण भएका लहरा, वृक्ष युक्त सुगन्धित भूमि, समतल, तन र मनको थकान नाश गर्ने भूमि पनि शुभ रहन्छ ।

शस्तौषधिद्रुमलता मधुरा सुगन्धा । स्निग्धा समा न सुषिरा च मही नराणाम् ।
अत्यध्वनि श्रमविनोदमुपागतानम् । धत्रे श्रियं किमुत शाश्वतमन्दिरेषु ।। (बृहत्संहिता)

निषिद्ध भूमि

जुन घडेरीमा घर बनाउने हो त्यो जग्गाको पूर्वमा वर, दक्षिणमा पाकरी पश्चिममा पिपल, उत्तरमा डुम्री हुनु हुँदैन । पिपल भए अग्निभय, पाकरी भउ प्रमाद, वर भए शस्त्र भय , डुम्री भए रोग निम्त्याउने हुन्छ ।

अश्वत्थोऽग्निभयं कुर्यात् प्लक्षः कुर्यात् प्रमादकम् ।
न्यग्रेधः शस्त्रसम्पातं कुक्षिारोगमुदुम्बरः ।। (बृहद्वास्तुमाला)

पूर्व

ईशान | आग्नेय

जलस्थान	अध्ययन कक्ष		भान्सा
पूजास्थान			
			शौचालय
भण्डार	प्राङ्गण		
	खालीस्थान वरण्डा		शयन कक्ष
सङ्ग्रहालय पुस्तकालय	अतिथि कक्ष	शौचालय	

उत्तर | दक्षिण

वायव्य | पश्चिम | नैर्ऋत्य

गृहवास्तु विचार

घरलाई वास्तु अनुकूल तुल्याउन घरको नक्साङ्कनबाट नै ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ । ईशान कोणलाई सधैँ पवित्र राख्नुपर्दछ । उक्त स्थानमा जल भण्डार, कुवा इनार राख्न सकिन्छ । पूर्वी भाग पूजा, अध्ययनकक्षका निमित्त उपयुक्त मानिन्छ । आग्नेयमा भान्सा, दक्षिणमा शयनकक्ष, नैर्ऋत्य वा पश्चिममा शौचालय, पश्चिममा स्वागतकक्ष, पश्चिमतर्फ अतिथिकक्ष, वायव्यमा पार्किङ, उत्तरमा भण्डारणका विषयवस्तुको विन्यास गर्नेगरी घरको डिजाइन गर्नु राम्रो मानिन्छ । घरको बीच भाग पनि खाली रहनुपर्द५ भनी बताइएको छ । ब्रह्मस्थान पनि सधैँ पवित्र रहनुपर्दछ ।

उपयुक्त भूमि विचार

चिरफार नभएको, नफाटेको, एक मान्छे गहिराईसम्म हाड हड्डी नभएको, धमिर नलागेको, उवडखावडरहित, समतल, देवी देवताको मन्दिरका रूखले नछेलिने स्थान उपयुक्त हुन्छ : **स्फुटिता च सशल्या च वल्मीकारोहिणी तथा । दूरतः परिहतृव्या कर्तुरायुर्धनापहा ।। चैत्यो भयं गृहकृतं वल्मीकश्वभ्रसंकुले विपदः ।।** (वास्तुसौख्यम्)

वराहमिहिराचार्यका अनुसार ठूला बडाको आवासका नजिक पनि गृहस्थीको घर घडेरी उपयुक्त नहुने बताएको पाइन्छ : जस्तो कि नजिकैमा मन्त्री आवास, धूर्त व्यक्तिको निवास, देवकुल, चौर, गाँउको सबैभन्दा ठूलो वृक्षको नजिक, ढाँड दुला, खाल्डा, खोल्सा आदि स्थान पनि उपयुक्त हुँदैन । मन्त्री आवास नजिक भए धन हानि । धूर्त व्यक्तिको नजिक भए सन्तति भय, कुल देवताको मन्दिर नजिक भए व्याकुलता, चौराहा भए अपयश, चैत्यवृक्ष भए भूत प्रेत आदिको बाधा, दुला युक्त स्थान भए धन नाशक हुन्छ : **सचिवालयेऽर्थनाशो धूर्तगृहे सुतवधः समीपस्थे । उद्वेगो देवकुले चतुष्पथे भवति चाकीर्तिः । चैत्ये भयं ग्रहकृतं वल्मीकश्वभ्रसङ्कुले विपदः । गर्तायां तु पिपासा कूर्माकारे धनविनाशः ।।** *(बृहत्संहिता, ५२।८७–८९)*

भूमिपूजा

यसरी भूमिको चयन गरिसकेपछि उक्त भूमिलाई विशेष पवित्र बनाउनुपर्छ । भूमिमा रहेका विकृत वस्तु हाड, हड्डी आदि भए तिनको शल्योद्धार संस्कार गरी भूमिशोधन गर्नुपर्दछ । यसपछि गृहारम्भ गर्ने उपयुक्त दिन जुराउनु पर्ने हुन्छ । ज्योतिषशास्त्रले बताएका उपयुक्त दिनमा गृह आरम्भ गर्दा अपेक्षित गृहजन्य सुख शान्ति प्राप्त हुने गर्दछ । ज्योतिर्विद्सँग परामर्श गरेर उपयुक्त दिनको चयन गर्न सकिन्छ । जग खन्दा धमिरा, अजिङ्गर, भुस, सर्प, हाड, वस्त्र, खरानी आदि भेटिए अशुभ मानिन्छ । यसैगरी कौडी, रुई, जलेको काठ, खप्पर, फलाम भेटिए भने पनि घर उपयुक्त मानिदैन । जग खन्दा गाईको सिङ, शंख, कछुवा, पैसा, तामा भेटिए शुभ हुन्छ (बृहद्वास्तुमाला, १।६५) । यसरी उपयुक्त जग्गा प्राप्त भएपछि शुभ मुहुर्तमा भूमि पूजन गर्नुपर्दछ ।

दिशा विचार

यसैगरी घर घडेरीका साथै घरमा राखिने वस्तुको दिशा पनि मिलेको हुनुपर्दछ । सिङ्गो घरमा मात्र होइन कि स–साना घर र फ्ल्याटमा, प्रत्येक तलामा वा कोठामा समेत वास्तुशास्त्रीय परम्पराअनुसार राखनधरन वा बसोबास गर्नाले बहुपक्षीय लाभ हुन्छ । गाउँका साधारण घर एवं भाडाको घरमा वा एउटा मात्र कोठामा गुजारा गर्नुपरेको अवस्थामा पनि न्यूनतम रूपमा वास्तुशास्त्रीय मान्यताहरूको पालनागरी व्यवस्थापन गर्ने प्रयास गर्नुपर्दछ । जस्तै साधारण घर वा कोठाको उत्तर पूर्वी कुनामा देवताको पूजा गर्ने, प्रतिमा राख्ने वा धूप सल्काएर राख्ने । उत्तरपट्टि कुनामा आफ्ना किमती सरसामान, सेफ, ढुकुटी, दराज आदि राख्ने । तर मिलेसम्म दक्षिणतर्फ दराजको मुख नखुलोस् । दक्षिण पूर्व (आग्नेय) कुनामा चुलो, ग्याँस, हिटर वा स्टोभ राखेर खाना बनाउने । त्यस्तै खाना खाँदा पूर्व वा उत्तर फर्केर बस्ने । यसो गर्नाले थोरै आर्जनबाट पनि धेरैभन्दा धेरै आत्मसन्तुष्टि र पारिवारिक सन्तोषको अनुभूति हुन थाल्नेछ । जसबाट सुख शान्तिमा पनि बृद्धि हुने वास्तुशास्त्रीय मान्यता रहेको छ ।

वास्तुशास्त्रअनुसार घर

वृहद्वास्तुमालाकारले घरको परिभाषा यसरी गरेका छन् –

स्त्रीपुत्रादिकभोगसौख्यजननं धर्मार्थकामप्रदम् ।
जन्तूनामयनं सुखास्पदमिदं शीताम्बुघर्मापहम् ।। *(बृहद्वास्तुमाला, १।४)*

परिवारमा सुख प्रदान गर्ने, धर्म, अर्थ काम र मोक्षको सिद्धिका साथै अन्य जीवजन्तुलाई पनि सुख प्राप्त हुने थलो भनेको नै घर हो ।

गृहस्थस्य क्रियाः सर्वा न सिध्यन्ति गृहं विना ।
यतस्तस्माद् गृहारम्भप्रवेशसमयौ ब्रुवे ।। *(वास्तुसौख्यम्, पृ. २ श्लो. ७)*

गृहस्थीको घर विना कुनै पनि कार्य सिद्धि नहुने भएकाले गृहारम्भ र प्रवेशका बारेमा बताउँछु भनी वशिष्ठ ऋषिले 'वास्तुसौख्यम्'मा बताएका छन् । आजको गृहविज्ञानले पनि घर व्यक्ति अनुकूलको हुनु पर्छ भन्ने कुरामा जोड दिन्छ । त्यसैले घर वास्तु अनुकूल हुनु आवश्यक छ । पञ्चतत्त्व (पृथ्वी, जल, तेज, वायु र आकाश) को मिलान नै वास्तु अनुकुल हुनु हो । मान्छेको अधिकतम समय व्यतित गर्ने थलो घर भएकाले पनि यसको वास्तु मिलान आवश्यक हुन्छ ।

वास्तुदोष निवारण विधि

यदि घरमा वास्तु दोष छ भने घरको मूल प्रवेशद्वारको दायाँ वायाँ स्वस्तिक, अष्टमङ्गल , कलश राख्ने । घरको दायाँ भागमा तुलसी रोप्ने ईशानकोणमा पारिजात गुर्जो दुवो मौलश्री अपराजिता आदि वृक्ष रोप्ने । घरको दक्षिण पश्चिम छतमा हनुमान अङ्कित ध्वजा फहराउने । पूजाकोठा उत्तर पूर्व कुनामा बनाउने ।

वास्तु पूजन मन्त्र :

ॐ वास्तोष्पते प्रति जानीह्यस्मान्स्वावेशोऽअनमीवो भवा नः ।
यत्त्वेमहे प्रति तन्नो जुषस्व शं नो भव द्विपदे शञ्चतुष्प्दे ।

मुहूर्त विचार

अन्नप्राशनमुहूर्त :
पुत्रको ६ वा ८, पुत्रीको ५ वा ७ सौर महिनामा २।३।५।७।१०।१३ तिथि, सोम बुध गुरु शुक्रवार अश्वि. रो. मृ. पु. ति. उफा.उषा.उभाप.ह.चि.स्वा.अनु.अभि. श्र.ध.श.रे यी १७ नक्षत्रमा जन्मर्क्ष लग्नदेखि अष्टमलग्न र त्यसको नवमांशक, १।८।१२ लग्न छाडी केन्द्र त्रिकोण तृतीयमा, शुभग्रह ३।६।११ मा पापग्रह भई दशम स्थान शुद्धगरी शुभ बेलामा अन्नप्राशन गराउनु । यसमा गुरुशुक्र अस्त, अधिकक्षयमास विचार गर्नुपर्दैन ।

कर्णवेधमुहूर्तः
चैत्र पौष तिथिक्षय चतुर्मास जन्ममास रिक्तातिथि समवर्ष जन्मतारा छोडी ६।७।८ महिना वा जन्म दिनदेखि १२।१६ दिनमा बुध, गरु , शुक्र, सामे वार विषमवर्षमा श्र.ध.पु मृ.रे.चि.अनु.ह.अश्वि.ति.अभि. यी नक्षत्रमा केन्द्रत्रिकोणमा शुभग्रह, ३।६।११ मा पापग्रह भई गुरु, शुक्रका लग्नमा अष्टमस्थान शुद्धगरी कर्णवेध गरिन्छ । छोराको दाहिने छोरीको वायाँ कान पहिला छेड्नुपर्दछ ।

चूडामुहूर्तः– गर्भाधान वा जन्मदेखि ३।५।७ वर्षमा ४।८।९।१२।१४ तिथि, पर्वदिन चैत्र, जन्मराशि वा लग्नदेखि अष्टम लग्न छाडी, उत्तरायण सोम, बुध, गुरु, शुक्रवार शभु लग्न शुभ नवमांशमा लग्नदेखि अष्टमस्थान शद्धु गरी ३।६।११ मा पापग्रह भई मृ.रे.चि.स्वा.पु.श्र.ध.श.ह.अश्वि.ति.अभि.ज्ये.यी नक्षत्रमा मुण्डन शुभ हुन्छ ।

व्याकरणारम्भमुहूर्त– अश्वि.रो.मृ.पु.ति.ह.चि.स्वा.वि. यी नक्षत्रमा बुध, गुरु, शुक्रवारमा शुभ हुन्छ ।

कपालदारी, नङ बनाउँदा मुहूर्त– अश्वि.मृ.पु. ति.ह.चि. स्वा. ज्ये. श्र.ध.श. रे.यी १२ नक्षत्रमा सोम, बुध, गुरु, शुक्रवारमा शुभ हुन्छ ।

अक्षरारम्भमुहूर्त – सोम, बुध, गुरु, शुक्रवार गणेश, विष्णु, सरस्वती, लक्ष्मीको पूजा गरी ५ वर्षमा ११।१२।१०।२।५।६।३ तिथि उत्तरायण ह.अश्वि.ति.अभि.श्र. स्वा.रे.पु.अश्ले.चि.अनु. नक्षत्रमा चरलग्न छाडी शुभग्रहको लग्न शुभग्रहको राशियुक्त नवमांशमा अक्षरारम्भ गराउनु शुभ हुन्छ ।

कन्यावरणमुहूर्त– कृ.रो.मृ.म. ३ पूर्वा ३ उत्तरा ह.स्वा.अनु.मू.श्र.ध.रे.नक्षत्र शुक्रवार शुभ हुन्छ ।

स्वयम्बरमुहूर्त – कृ.रो.पूफा, पू.षा., पूभाप, उफा,उ.षा. र उभाप नक्षत्रमा शुभ हुन्छ ।

दाइँ गर्दा मुहूर्त – रो.म.पूफा.उफा.अनु.ज्ये.मू.श.रे. नक्षत्रमा दाइँ गर्नु धान छिट्नु शुभ हुन्छ ।

रोपाइँ गर्दा मुहूर्त– रो.उफा.वि.मू.श.पूभा. यी ६ नक्षत्रमा मङ्ग शनिवार छोडी बिउ छरेको ठाउँबाट अन्त सार्नु रोप्नु शुभ छ ।

गृहारम्भ मुहूर्त : वृषवास्तुचक्र जुराई, कर्ताको सूर्य गुरु चन्द्रवली भई जामित्र विवाहोक्त दोष सम्पूर्ण छाडी ४।९।१४ तिथि रवि मङ्गलवार, चरलग्न, चर नवमांश छाडी मृ. रे. चि. अनु. ३ उत्तरा रो.श.स्वा.ध.ह.ति. यी नक्षत्रमा पौष, फाल्गुन, वैशाख, श्रावण, कार्तिक, मंसिर महिनामा गृहारम्भ शुभ हुन्छ ।

शिलान्यास मुहूर्त:
अश्वि.रो.मृ.ति.ह. उफा.उषा .उभाप. श्र.रे. यी नक्षत्रमा शुभ हुन्छ । खातारम्भमा (खाल्डो खन्न आरम्भ गर्दा) राहुको मुख र नाग जुराउनुपर्छ ।

गृहप्रवेश मुहूर्त :
उत्तरायण ज्येष्ठ, माघ, फाल्गुन, वैशाखमा अश्विनी, रोहिणी, मृगशिरा, पुनर्वसु, पुष्य, उत्तराफाल्गुनी, हस्त, चित्रा, स्वाती, अनुराधा, मूल, अभिजित, उत्तराषाढा, श्रवण, धनिष्ठा, शतभिषा, उत्तराभाद्रपदा र रेवती नक्षत्रमा जन्मराशि वा लग्नदेखि ३।६।११मा पापग्रह १।४।७।१०।९।५।११।२।३ स्थानमा शुभग्रह भई ४।८ स्थान शुद्धगरी जन्म नक्षत्र, जन्म लग्नदेखि अष्टम लग्न छाडी आइत, मङ्गलवार रिक्ता (४।९।१४) अमा (३०) तिथि चरलग्न चर नवमांश चैत्र महिना छाडी शुद्ध भकूटमा जलपूर्ण कलश ब्राह्मण अघि लगाई कलश चक्र समेत जुराई गृहप्रवश गर्नुपर्दछ । गृहप्रवेशमा वामरवि पनि विचार गर्नुपर्दछ । *(मुहूर्तचिन्तामणिः, गृहप्रवेशप्रकरणम्)*

वास्तुपूजन मुहूर्त :
वैशाख, श्रावण, कातिर्क, मंसिर, फाल्गनु महिनामा अश्विनी, रो. मृ. पु. ति. उफा.ह. चि.स्वा.अनु.मू.उषा.अभि.श्र.ध.श.उभाप,रेवती नक्षत्रमा, सोम, बुध, बिही र शुक्रवार, ४।८।९।१४।३०,१५।१ तिथि छाडी अन्य तिथिमा, २।३।५।६।१०।११ लग्नमा, लग्नबाट १,८,१२ मा पापग्रह रहित पारी, वास्तुचक्र, कर्ताको चन्द्रबल जुराई वास्तु पूजा गर्नु शुभ हुन्छ । *(वास्तुप्रदीप, मुहूर्तचिन्तामणिः)*

जीर्णगृहप्रवेश मुहूर्तः – कार्तिक, मङ्सिर, श्रावण, महिनामा श.ति.स्वा.ध.मृ.रे.चि. अनु. उफा. उषा.उभाप.रो. नक्षत्रमा जीर्ण गृह प्रवेश शुभ हुन्छ । यसमा गुरु शुक्रास्तको दोष रहँदैन ।

मूलढोका राख्ने मुहूर्तः –
अश्वि. ३ उत्तरा. ह.ति.श्र.मृ.स्वा.रे.रो नक्षत्रमा द्वारचक्र जुराई ढोका राख्नु शुभ हुन्छ ।

पशुगृहप्रवेशमुहूर्तः–
४।९।१४।३० तिथि मंगलवार श्र. ३ उत्तरा रो. नक्षत्र छाडी शुभग्रहको लग्नदेखि ८ स्थान शुद्धगरी उनका योनि बोधक नक्षत्रमा योगिनीचक्र जुराई पशुलाई सार्नु शुभ छ ।

गाई भैँसी किन्दा बेच्दा मुहूर्तः – अश्वि.पु.ति.ह.वि.ज्ये.श.रे. यी नक्षत्र शुभ छन् ।

चुल्लीनिर्माणमुहूर्तः– अश्वि. रो.आ.ति. ३ पूर्वा ३ उत्तरा यी नक्षत्र शुभ हुन्छ । चुल्लीचक्र जुराउनुपर्छ । लोकमा श्रावण महिना छोड्दछन् ।

वस्त्राभरणमुहूर्तः– अश्वि.ह.चि.स्वा.अनु.रे. यी नक्षत्रमा सधवा स्त्रीको वस्त्र गहनादि लाउनु शुभ हुन्छ । स्त्री वा पुरुषहरूलाई रिक्ता (४।९।१४)तिथि छाडी पु.ति.रो.आ. उफा. उषा .उभाप. नक्षत्रमा बुध, बृहस्पति, शुक्रवार शुभ हुन्छ ।

यात्रामुहूर्तः– योगिनी राहु दक्षिण या पीठ चन्द्र सन्मुख वा दक्षिण भई नक्षत्रशूल, वारशूल, बालक, गर्भिणी स्त्री, सुत्केरी, नयाँ दुलहीलाई सन्मुख दक्षिण शुक्र छाडी लग्न सन्मुख वा दक्षिण लिनु २।३।५।७।१०।११।१३ तिथि अश्वि.पु.अनु.मृ.ति.रे.ह.श्र.ध. यी नक्षत्रमा उत्तम, ३ पूर्वा. ३ उत्तरा. रो.ज्ये.मू.श. यी नक्षत्र मध्यम, चर द्विस्वभाव लग्नदेखि केन्द्रत्रिकोणमा शुभग्रह ३।६।११ स्थानमा पापग्रह भई ८ स्थान शुद्धगरी कुम्भ कुम्भांश, मीन मीनांशक त्याज्यघटी लालाटिक, परिघ, दण्ड, घातचन्द्र तिथ्यादि सन्मुख सूर्य अर्धरात्रिमा उत्तर शुक्र चन्द्र गुरु अस्त बाल्य, वृद्धत्व, व्यतीपात, भद्रा, वैधृति, उषाकाल, पूर्वगोधूलि, पश्चिम, सम्पूर्ण अशुभ योगादि छाडी शुभवेला शुभग्रहको वृ, मि, कर्क, क, तु, धनु, मी नवमांशमा यात्रा शुभ हुन्छ ।

द्रव्यप्रयोग मुहूर्तः – स्वा.पु.मृ.रे.चि.अनु.वि.ति.श्र.ध.श.अश्वि. नक्षत्रमा बुधवार छाडी चरलग्नदेखि ५।८।९ स्थान शुद्धगरी धन दिनु बुधवार ऋण नदिनु आइत, मंगलवार नलिनु ऋण लिनाले वंशमा ऋण रहन्छ ।

घर छाउने मुहूर्तः– २।३।५।१०।११।१३ तिथिमा ह.अश्वि.ति.अभि.चि.स्वा.मृ.पु.रो. उफा.उषा.अनु. यी नक्षत्रमा रवि, मंगलवार छाडी घर छाउनु शुभ छ । ३।१२।२१।३० गतेहरूमा अग्निबाण पर्दछ । अग्निबाण पार्न हुँदैन ।

नवान्नप्राशनमुहूर्तः– अश्वि.मृ.पु.ति.ह.चि.स्वा.अनु.अभि.श्र.ध.श.रे. शुभ नक्षत्रमा १।६।११ तिथि, शनि, मङ्गलवार, विषघटी त्यागी नवान्नप्राशन शुभ हुन्छ ।

औषधि सेवन गर्ने मुहूर्तः–
बुध र शनिवारलाई छोडेर बाँकी (आइत, मङ्गल, बिही, शुक्र) वारमा शिरमोक्षणमा बताइएका नक्षत्र (चित्रा, स्वाती, अनुराधा, ज्येष्ठा, रोहिणी, मूल, शतभिषा, हस्त, अश्विनी, पुष्य, श्रवण) मा विरेचन (स्वास्थ्यलाभका लागि पेट शुद्धिका कार्य, वमन आदि) का लागि औषधी सवेन उत्तम रहन्छ । (मुहूर्तचिन्तामणि, २।३०)

हल्सारो गर्ने साइतः – अश्वि.रो.मृ.पु.ति. उफा.उषा.उभाप. ह.चि.स्वा.वि.अनु. मू.श्र.ध.श.रे. यी नक्षत्रमा आइत शनिवार ४।६।९।१४ तिथि ४।५।७।१०।११ लग्न छोडी हलचक्र जुराई खेतबारीमा हलो जोत्नु शुभ हुन्छ । औंसी र पूर्णिमा तिथिमा हलो जोत्नुहुँदैन ।

बीज छर्दा मुहूर्त–
अश्वि.रो.मृ.ति. ३ उत्तरा ह.चि.स्वा.अनु. मृ.ध.रे. नक्षत्रमा रवि भौम शनि ४।६।९।१४ तिथि ४।५।७।१०।११ लग्न छोडी फणिचक्र जरु ाई बिउ छर्नुपर्दछ ।

मुठी/पुली लिने साइत –
भ.कृ.मृ.आ.ति.अश्ले.म. ३ उत्तरा. ह.चि.स्वा.ज्ये.मू. पू.षा.श्र.ध.पूभा. यी नक्षत्रमा ४।९।१४ तिथि, मङ्गल र शनिवार छोडी, स्थिरसंज्ञक (२,५,८,११) लग्नमा धान लगायत फसल काट्नु, टिप्नु उखेल्नु (मुठी लिनु) शुभ हुन्छ । (मुहूर्तचिन्तामणि, २।३१)

भकारी भर्ने साइत –
अश्वि.रो.मृ.पु.ति. उफा.उषा.उभाप. ह.चि.स्वा.अनु.पूषा.श्र.ध.श.रे. नक्षत्रमा रवि, मङ्गल, शनिवार १।४।७ लग्न छाडी तयार भएको अन्न भकारीमा थन्क्याउनु शुभ हुन्छ ।

वधूप्रवेश मुहूर्त –
विवाहदिनदेखि २।३।४।५।६।७।८।९।१०।१२।१४।१६ दिनमा शुभ । १६ दिन बितेपछि वर्षदिनभित्र विषम वर्ष विषम महिनामा गर्नुपर्छ । दुष्टयोगरहित १।२।३।५।७।८।१०।१२।१३।१५ तिथिहरूमा सामे , बधु , बह स्पति, शुक्रवारमा उफा.उषा.उभाप.रो. अश्वि. ह. ति. मृ. रे. चि. अनु. श्र. ध. म. स्वा. नक्षत्र र २।३।५।६।८।९।११।१२ लग्नमा, लग्नदेखि १।२।५।७।९।१०।११ मा शुभग्रह र ३।६।११ मा पापग्रह, ४।८ स्थानग्रहरहित भएमा शुभ हुन्छ । आइत, मंगल, बुध, शनिवार अशुभ रहन्छ । (मुहूर्तचिन्तामणि, वधूप्रवेशप्रकरणम्)

पुराणश्रवण मुहूर्त –
पुराणश्रवणचक्र (बृहस्पति रहेको नक्षत्रबाट चाहिएको दिनको नक्षत्रसङ्ख्याअनुसार)जुराई, अश्विनी.रो.मृ.ति.अनु.ह.मू.श्र नक्षत्रमा शुभ तिथि, शुभ वारमा, चैत्र र पौष महिना छाडी अन्य महिनामा, विश्वघस्रपक्ष रहित पारी गुरुशुक्रको उदयकालमा पुराण श्रवण आरम्भ गर्नु शुभ हुन्छ । बीचमा औँसी र चारपुस्ताभित्रको श्राद्ध पार्नु हुँदैन भन्ने पाइन्छ । (ज्योतिषसार ?)

पसल खोल्ने मुहूर्त : रिक्ता (४।९।१४), औँसी तिथि, मंगलवार, चर (१,४,७,१०) र ११ लग्न छोडी, अश्वि.रो.मृ.ति.उफा.उषा.उभाप.ह.चि.अनु.रे नक्षत्रमा, लग्नबाट १।८।१२ स्थानमा पापग्रह शुद्धगरी (उक्त स्थानमा सू.मं.श.रा.के ग्रह नपारी) पसलको आरम्भ शुभ हुन्छ ।

द्विरागमनमुहूर्तः– सन्मुख दक्षिण शुक्र छाडी विषम १।३।५ वर्ष १।८।११ राशिमा सूर्यमा रवि, गुरु शुद्धि भई सोम, बुध, गुरु, शुक्रवार ३।१२।६।७।२ लग्न ह.अश्वि.ति.अभि. ३ उत्तरा रो.स्वा. पु.श्र.ध.श.मू.रे.चि.अनु.मृ. यी १८ नक्षत्रमा द्विरागमन गर्नु । (मुचि)

प्रथमरजस्वलामा जलस्पर्शमुहूर्तः–
अश्वि.मृ. ३ उत्तरा. ह. स्वा. अनु. रे. यी नक्षत्रमा रवि, मंगल, बृहस्पतिवारमा शुभ हुन्छ ।

सूतिकाजलस्पर्शनमुहूर्तः–
अश्वि.मृ. ३ उत्तरा. ह. स्वा. रे. अनु. यी नक्षत्रमा रवि, भौम, गुरुवारमा शुभ हुन्छ ।
शुभग्रह भई ४।८ स्थान शुद्धगरी जन्मक्ष लग्नदेखि अष्टम लग्न छाडी रवि, मंगलवार रिक्ता औँसी तिथि चरलग्न चरांशक चैत्र महिना छाडी शुद्ध भकूटमा जलपूर्ण कलश ब्राह्मण अघि लगाई कलश चक्र समेत जुराई गृहप्रवश गर्नु शुभ हुन्छ ।

सिनेमा , टिभी सिरियल शुभारम्भ मुहूर्त :
पौष, चैत्र, श्रावण, आश्विन महिना, अधि क्षयमास छोडेर गुरुशुक्र बाल्यवृद्धअस्त छोडेर अन्य निम्नानुसारको समयमा सिनेमा, टिभी सिरियल शुभारम्भ गर्नुपर्दछ :
शुभवार : बुध, गुरु, शुक्र ।
शुभ तिथि : शुक्लपषका २,३,५,६,१०,११,१२ र कृष्णपक्षका २,३,५,६,१० तिथि ।
शुभ नक्षत्र : रोहिणी, मृगशिरा, पुनर्वसु, पुष्य, हस्त, स्वाती, विशाखा,श्रवण, उफा, उषा, उभाप र रेवती ।

अपरेशन (रक्तमोक्षण) औषधीसेवन मुहूर्त :
रिक्ता (४।९।१४), भद्रा (२,७,१२) एवं औँसी तिथि छोडी अन्य तिथिमा । गर र विष्टिकरण बाहेकका करणमा, मंगल, बुध र शनिबार बाहेकका दिनमा, चित्रा, अनुराधा, रोहिणीबाट दुई दुई नक्षत्र (चित्रा, स्वाती, अनुराधा, ज्येष्ठा, रोहिणी, मृगशिरा), शतभिषा, लघुसंज्ञक (हस्त, अश्विनी, पुष्य) र श्रवण नक्षत्रका दिन, प्रीति, आयुष्मान्, सौाग्य, शोभन, शिव योगमा, स्थिर वा द्विस्वभाव लग्नमा, लग्न एवं चन्द्रलग्न शुभग्रहले दृष्ट भएको समयमा अपरेशन कार्य शुभ हुन्छ ।
चित्रा, अनुराधा, रोहिणीबाट दुई दुई नक्षत्र (चित्रा, स्वाती, अनुराधा, ज्येष्ठा, रोहिणी, मृगशिरा), शतभिषा, लघुसंज्ञक (हस्त, अश्विनी, पुष्य) र श्रवण यी ११ नक्षत्रमा मङ्गल, आइत र बिहीवारमा शिरामोक्षण (नसाको अप्रेसन, चिरफार गरी खराब रगत निकाल्ने आदि कार्य) शुभ रहन्छ । मुहूर्तचिन्तामणि, २।३०)

कारखाना (फ्याक्ट्री) खोल्न मुहूर्त :
कालशुद्धि : बुध, बृहस्पति, शुक्रको अस्तका साथै क्षय र अधिमार त्याग्ने ।
मासशुद्धि : चैत्र, आषाढ, आश्विन,कार्तिक, पौष र विश्वघस्रपक्ष (१३ तिथिको पक्ष) त्याग्ने ।
वारशुद्धि : आइत र मंगलवार त्याग्ने ।
तिथिशुद्धि : १,३,५,८,१०,११,१२,१३ र १५ तिथि शुभ हुन्छन् ।
शुभ नक्षत्र : अश्विनी, रोहिणी, मृगशिरा,पुनर्वसु, पुष्य, मघा, पूर्वाफाल्गुनी, पूर्वाषाढा, पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराफाल्गुनी, उत्तराषाढा, उत्तराभाद्रपदा, हस्त, चित्रा, विशाखा, अनुराधा, श्रवण, रेवती नक्षत्रमा ।
शुभ योग : प्रीति, ध्रुव, सिद्धि, वृद्धि,सौभाग्य, आयुष्मान्, शुभ एवं हर्षण शुभ योगमा ।
शुभ करण : बव, बालव, कौलव, तैतिल करणमा ।
शुभ लग्न : वृष, सिंह, कन्या, धनु, मीन लग्नमा । लग्नबाट ६ औँ र ८ औँ स्थान शुद्ध गर्ने ।
(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, २०८०, पृ. २३)

नयाँ कार्याभार ग्रहण (जागिर आरम्भ)मुहूर्त :
(क्षिप्रसंज्ञक)हस्त, अश्विनी, पुष्य, अभिजित्), मित्रसंज्ञक (मृगशिरा, रेवती, चित्रा, अनुराधा) नक्षत्रमा, आइत, बुध, बिही, शुक्रवार , २,३,४,६,७,९,११,१२ लग्नमा, सूर्य मङ्गल एघारौ भावमा भएको समयमा जागिरको वा पदको पदभार ग्रहण गर्नु शुभ हुन्छ ।

गुरुदीक्षा मुहूर्त :
शुभ महिना : वैशाख, श्रावण, कार्तिक, पौष, माघ, फागुन, महिना शुभ हुन्छन् ।
शुभ वार : बुध, गुरु, शुक्र एवं शनिवार । *(आइत र सोमवार पनि मतान्तरमा शुभ मानिएका छन् ।)*
शुभ तिथि : शुक्लपक्षका २,३,५,७,९,१०,११,१२,१३,१५ र कृष्णपक्षका २,३,५ तिथि शुभ ।
शुभ नक्षत्र : अश्विनी, रोहिणी, मृगशिरा, पुनर्वसु, पुष्य, मघा, पूर्वाफाल्गुनी, उत्तराफाल्गुनी, हस्त, चित्रा, स्वाती, विशाखा, मूल, पूर्वाषाढा, उत्तराषाढा, शतभिषा, पूर्वाभाद्रपदा, उत्तराभाद्रपदा र रेवती ।
शुभ योग : प्रीति, आयुष्मान्, सौभाग्य, शोभन, शुभ, सिद्धि, वृद्धि र हर्षण ।
शुभकरण : बव, बालव, कौलव र तैतिल ।
शुभलग्न : २, ३,५,६,९,१२ शुभ ।

सर्वदेवता प्राणप्रतिष्ठा मुहूर्त :
उत्तरायणका माघ, चैत्र, फलागुन, ज्येष्ठ महिनामा,रिक्त तिथि छोडेर जुन देवताको प्रतिष्ठा गर्ने हो सोही देवताको तिथिमा, मंगलवार बाहेक अन्य वारमा, पूर्वाषाढा, उत्तराषाढा, मूल, उत्तरा ३, ज्येष्ठा, श्रवण, राहिणी, पूर्वाभाद्रपदा, हस्त, अश्विनी, रेवती, पुष्य, मृगशिरा, अनुराधा, स्वाती नक्षत्रमा, पूर्वाह्नमाऽ चन्द्र तारा बलयुक्त भएको समयमा, शुभ ग्रहको लग्न (वृष, मिथुन, कर्क, कन्या, तुला, धनु, मीन) लग्न र नवमांशमा, मुख्य कर्ताको जजन्मलग्नबाट आठौँ राशिको लग्न नपारी । देवताको आवाहन स्थापनपूर्वक देवताको प्रतिष्ठा गर्नुपर्दछ ।

पुरुषजन्मकुण्डल्यां तन्वादिभावस्थग्रहफलानि

श्रीः	तनुः १	धनम् २	भ्राता ३	सुखम् ४	पुत्रः ५	शत्रुः ६	स्त्री ७	मृत्युः ८	धर्मः ९	कर्म १०	लाभः ११	व्ययः १२
सूर्यः	शूरः विकलनयनः	वक्त्ररोगी धनी	सुखी विक्रमी	असुखी उद्विग्नः	निस्स्वः असुतः	बलवान् शत्रुजित्	स्त्रीजितः खलः	नेत्ररोगी अल्पायुः	सुतार्थसुखभाक्	सुखशौर्यभाक्	बहुधनवान्	व्यङ्गः पतितः
चन्द्रः	सुरूपः अन्धः	कुटुम्बी धनी	हिंस्रः सात्विकः	सुखी सुशीलः	धनी पुत्रवान्	अल्पायुः बहुशत्रुः	ईर्ष्युस्तीव्रमदः	व्याध्यर्दितः सुधीः	भाग्यवान् धनी	धर्मार्थशौर्ययुतः	ख्यातः सल्लाभः	अङ्गहीनः हिंस्रः
भौमः	क्रूरः व्रणी	कोपी कुटिलः	विक्रमी सुधीः	विसुखः पीडितः	असुतः दरिद्रः	अरिजित् सुखी	दाराजितः रणरुचिः	अल्पपुत्रः रोगी	पापरतः दुर्मनोरथः	सुखशौर्यवान्	बहुधनी सुखी	जातिभ्रष्टः
बुधः	विद्वान् सुखी	धनी गुणी	दुर्जनः अटनः	पीडितः सुखी	मन्त्री असुतः	अशत्रुः विशीलः	धर्मज्ञः सुकीर्तिः	सद्गुणी धनी	पुत्रार्थसुखभाक्	सुखी पराक्रमी	यशस्वी धनी	अश्रमः पतितः
गुरुः	चिरायुः विद्वान्	सुवाक् धनी	कृपणः पापी	सुखी धनी	श्रीमान् प्रतापी	अशत्रुः कामी	पितृतोऽधिकः	नीचः	तपस्वी पुत्रवान्	सधनः	सल्लाभः	खलः दरिद्रः
शुक्रः	सकामी सुखी	धनी सुवाक्यः	पापी कृपणः	सुखी सुधीः	सुखी धीमान्	रोगी अशत्रुः	कलहप्रियः	नीचः दीर्घायुः	प्रतापी तपस्वी	सुधर्मी मानवान्	सुमीनः सल्लाभः	खलः बन्धुनाशकः
शनिः	निःस्वः रोगी	वक्त्ररोगी धनी	अतिविक्रमवान्	विसुखः दुःखी	दरिद्री विपुत्रः	शत्रुजित् सुखी	स्त्रीजित् दुःखी	नेत्ररोगी अल्पपुत्रः	सुतार्थसुखभाक्	सुखी पराक्रमी	प्रभूतधनवान्	कुष्ठी पतितः
राहुः	सकामी रोगी	अधर्मी विरोधी	सुधीः विक्रमी	असुखी मातृहा	कुमीनः दुर्भगः	सबलः श्रीयुतः	सप्रमेहः अशुचिः	रोगी गतायुः	विकलः दैन्ययुत्तः	मानी सुखी	धनी पुत्रवान्	दुर्जनः पतितः
केतुः	गतायुः सकामः	खलः धर्महा	शूरः पराक्रमी	मातृहा दुःखी	असुतः मूर्खः	धनी सवीर्यः	प्रमेहरोगी दारहा	क्लेशयुतः व्रणी	पापी दुर्भगः	नष्टपितृकः	ख्यातः धनी	दुर्जनः पतितः
गुलिकः	रोगार्तः मन्दधीः	क्रोधी विषयी	भ्रातृहीनः अशोकः	रोगी पापकृत्	स्वल्पपुत्रः अभयः	रिपुहन्ता विनोदी	कुदारः कृतघ्नः	निःस्वः दुःखार्तः	पापकृत् निर्दयी	सुकीर्तिमान्	पुत्रहीनः	हीनाङ्गः नीचरतः

स्त्रीजन्मकुण्डल्यां तन्वादिभावस्थग्रहाणां जातकोक्त फलम्

श्रीः	तनुः १	धनम् २	भ्राता ३	सुखम् ४	पुत्रः ५	शत्रुः ६	स्त्री ७	मृत्युः ८	धर्मः ९	कर्म १०	लाभः ११	व्ययः १२
सूर्यः	विधवा सक्रोधा	दरिद्रा दुःखार्ता	सुतधनान्विता	दरिद्रा सुपीडा	नष्टात्मजा	सुखधनाढ्या	सर्वसुखविमुक्ता	विधवा दुःखार्ता	धनधर्मान्विता	सुकर्मरता	सुलाभा बहुपुत्रा	सरोगा विधवा
चन्द्रः	अल्पायुषी	बहुधनपुत्रान्विता	सुखार्थयुक्ता	सुभगार्थयुक्ता	सुपुत्रा सुखयुता	सरोगा विधवा	पतिप्रिया सुदेहा	रोगार्दिता कुनेत्रा	सुखपुत्रान्विता	धनधर्मयुक्ता	भव्या विधिज्ञा	हीनाङ्गी व्ययाढ्या
भौमः	विधवा दुःखार्ता	बन्ध्या सरोगा	सहजविरहिता	दःखार्ता विधवा	अपुत्रा कुसङ्गता	रोगादिरहिता	विधवा कुलटा	विधर्मा रोगार्ता	विधर्मा दुःखिनी	कुकर्मरता कुपुत्रा	सधना	खला रुगार्ता
बुधः	सौभाग्यसमृद्धा	धनाढ्या सती	धनाढ्या पुत्रवती	सुखगृहान्विता	धीःकान्तियुक्ता	गतायुषा सकोपा	पतिव्रता	कृतघ्ना भीतियुक्ता	सुभोगा सुधर्मा	सत्कर्मबुद्धियुता	सुलाभा पतिव्रता	कृशाङ्गी सुपुत्रा
गुरुः	सती सुभगा	वित्तसौभाग्यान्विता	सहजान्विता	सौख्यार्थयुक्ता	साध्वी सगुणा	विपन्ना सत्यहन्त्री	सौभाग्यकीर्तियुक्ता	सरोगा विशीला	कृतज्ञा पुत्राढ्या	साध्वी सुभगा	सुपुत्रा सुरूपा	सरुजा सुव्यया
शुक्रः	सुसुखा पतिव्रता	सधना मुदान्विता	धनाढ्या परहन्त्री	सुखकीर्तियुक्ता	सुखसुतान्विता	विसुखा दरिद्रा	पतिप्रिया शास्त्रज्ञा	विसुखा प्रमत्ता	धर्मपरा सुभगा	सुकर्मार्थयुक्ता	पुत्रार्थलाभयुता	सुव्यया दुःखार्ता
शनिः	बन्ध्या दरिद्रा	निर्धना दुःखार्ता	सुभगा सुदक्षा	हृद्रोगार्ता बन्ध्या	विपुत्रा विसुखा	सगुणा सुभगा	विधवा सरोगा	विधवा दुःखार्ता	बन्ध्या शोकार्ता	पापरता सधना	सुलाभा विपुत्रा	रोगार्ता मूढा
राहुः,केतुः	पुत्रहा दुःखार्ता	दरिद्रा दुःखार्ता	सवित्ता रोगाढ्या	रोगार्ता मातृघ्नी	सुतार्थरहिता	निरोगा अर्थयुक्ता	सदुःखा विधवा	सदुःखा विधवा	बन्ध्या शोकार्ता	कुकर्मरता	नीरोगा सुभगा	खला सरोगा

तिथि निर्णय

जुन तिथि लिएर सूर्य उदाए र अस्ताएका छन् त्यो त्यस दिनको तिथि हो। जुन तीन मुहूत्र्त वा ७२ मिनेटको हुन्छ।

यां तिथिं समनुप्राप्य
यात्यस्तं पद्मिनीपतिः।
सा तिथिस्तद्दिने प्रोक्ता
त्रिमुहूर्तैव या भवेत्॥

(स्कन्दपुराण, निर्णयसिन्धु तृतीयप्रकरण, पृ. ३३)

व्रत, उपवास स्नान आदि कार्यमा एक घडी भए पनि उदय तिथि नै लिनुपर्दछ :

व्रतोपवासस्नानादौ घटिकैकापि या भवेत्।
उदये सा तिथिग्रह्या विपरीता तु पैतृके ॥

(निर्णयसिन्धु तृतीयप्रकरण, पृ. ३३)

पितृ कार्य (श्राद्धादि) भने विपरीत हुन्छ। अर्थात् लाग्दो तिथिमा श्राद्धादिकार्य गर्नुपर्दछ।

गायत्री मन्त्र

ब्राह्मण गायत्री :

ॐ भूर्भुवः स्वः । तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोदेवस्य धीमहि। धियोयोनः प्रचोदयात्।

क्षत्रीय गायत्री :

ॐ भूर्भुवः स्वः धनुर्धराय विद्महे दाशरथाय धीमहि । तन्नो रामः प्रचोदयात्।

वैश्य गायत्री :

ॐ भूर्भुवः स्वः महादेवाय विद्महे सर्वशक्त्यै च धीमहि। तन्नः शिवः प्रचोदयात्।

लक्ष्मी गायत्री :

ॐ भूर्भुवः स्वः महालक्ष्म्यै च विद्महे विष्णुपत्न्यै च धीमहि। तन्नो लक्ष्मीः प्रचोदयात्॥

जनै लगाउने र विसर्जन गर्ने विधि

यज्ञोपवीत अर्थात् जनै धारण गर्दा

ॐ यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजातेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।
आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुञ्चशुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः॥

(नित्यकर्म–पूजाप्रकाश, पृ. ३८)

भन्ने मन्त्रोच्चारण गर्नु पर्दछ। नयाँ जनै धारण गरिसकेपछि पुरानो जनैलाई विर्सजन गर्ने पनि विधान छ। पुरानो जनैलाई शुद्ध पवित्र स्थानमा विसर्जन गर्नु पर्दछ। उक्त विसर्जन गर्ने पनि विशेष मन्त्र रहेको छ।

एतावद्दिनपर्यन्तं ब्रह्म त्वं धारितं मया।
जीर्णत्वात्तत्परित्यागो गच्छ सूत्र यथासुखम्॥

(नित्यकर्म–पूजाप्रकाश, पृ. ३९)

भनी पवित्र स्थानमा पुरानो जनैलाई विसर्जन गर्नुपर्दछ।

जनै कतिवेला नयाँ फेर्नुपर्छ ?

सामान्यतः चारमहिनापछि जनै फेर्नुपर्दछ।

धारणाद् ब्रह्मसूत्रस्य गते मासचतुष्टये।
त्यक्त्वा तान्यानि जीर्णानि नवान्यन्यानि धारयेत॥

(गोभिल आचरभूषण, पृ. ५५)।

जनै बायाँ हातभन्दा तल पुग्यो भने अर्को फेर्नुपर्दछ :

वामहस्ते व्यतीते तु तत् त्यक्त्वा धारयेत् नवम्।

(नित्यकर्मपूजा प्रकाश, पृ. ३६)

यसैगरी जनै शिरबाट खस्यो, जनैका डोरीमा कुनै त्रुटि भयो, कुनै एक डोरी चुँडियो भने सङ्कल्पपूर्वक स्नान गरेर नयाँ जनै लगाउनु पर्दछ : **पतितं त्रुटितं वापि ब्रह्मसूत्रं यदा भवेत्।**
नूतनं धारयेद्विप्रः स्नात्वा सङ्कल्पपूर्वकम्॥ *(पूर्ववद्, पृ. ३६)*

यसैगरी शौच गरेको समयमा कानमा राख्न भुलियो भने पनि नयाँ जनै फेनुपर्ने बताइएको छ :

मलमूत्रे त्यजेद् विप्रो विस्मृत्यैवोपवीतधृक्।
उपवीतं तदुत्सृज्य दध्यादन्नवं तदा॥ *(आचारेन्दु, पृ. २४५)*

शास्त्रमा जुन छुनु नहुने कुरा बताइएको छ त्यस्तो कुरा कथंकदाचित् छोइएको छ भने पनि नयाँ जनै फेर्नुपर्दछ। **चितिकाष्ठं चितेर्धूमं चाण्डालं च रजस्वलाम्। शवं च सूतिकां स्पृष्ट्वा सचैलो जलमाविशेत्॥ त्यजेत् वस्त्रं च सूत्रं च ....**(आचारेन्दु, पृ. २४५ मा आश्वालायनको वचन) अर्थात् चिताको काठ, चिताको धुवाँ, चण्डचल, रजस्वला स्त्री, शव, सुत्केरीलाई छोइयो भने वस्त्रसहित नै स्नान गरेर जनै पनि नयाँ फेनुपर्दछ।

यसैगरी सूर्य वा चन्द्रग्रहण लागेको समयमा ग्रहण सकिएपछि पनि नयाँ जनै फेर्नु भनिएको छ : उपाकर्मणि चोत्सर्गे सूतकद्वितये तथा । श्राद्धकर्मणि यज्ञादौ शशिसूर्यग्रहेऽपि च। नवयज्ञोपवीतानि धृत्वा जीर्णानि च त्यजेद् ॥ (ज्योतिषार्णव) अर्थात् श्रावणी आदि उपाकर्मका वेलामा, आशौचमा, श्राद्धकर्ममा, यज्ञ गर्दा र ग्रहणपश्चात् पनि नयाँ जनै लगाउनुपर्दछ।

सङ्ख्या ज्ञान

१.एकम्	१००. शतम्
१०००. सहस्रम्	१००००. अयुतम्
१०००००. लक्षम्	१००००००. प्रयुतम्
१०००००००. कोटिः	१००००००००. अर्वुदम्
१०००००००००. अब्जम्	१००००००००००. खर्वम्
१०००००००००००. निखर्वम्	१००००००००००००. महापद्मम्
१०००००००००००००. शङ्कुः	१००००००००००००००. जलधिः
१०००००००००००००००. अन्त्यम्	१०००००००००००००००० मध्यम्
१००००००००००००००००. परार्धम्	

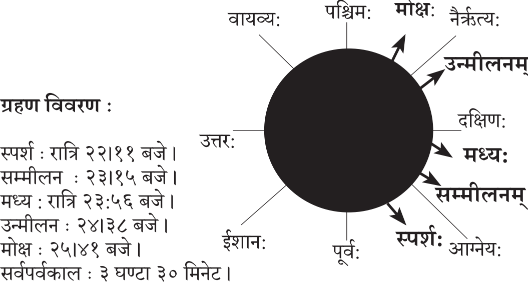
(अथर्ववेद, ८।८।७ वा लीलावती, अभिन्नपरिकर्माष्टकम्, श्लो.२)

वर्षकुण्डल्यां तन्वादिभावस्थग्रहाणां ताजिकोक्त फलम्

श्री:	तनु: १	धनम् २	भ्राता ३	सुखम् ४	पुत्र: ५	शत्रु: ६	स्त्री ७	मृत्यु: ८	धर्म: ९	कर्म १०	लाभ: ११	व्यय: १२
सूर्य:	क्लेश: भयं चिन्ता	शोक: नृपभीति:	पराक्रम: धनलाभ:	हानि: पीडा भयम्	रोगभयं पुत्रनाश:	सौख्यं शत्रुनाश:	स्त्रीकष्टं पीडा भयम्	शोक: कष्टादिभयम्	धर्मवृद्धि: राज्यप्राप्ति:	सुखाप्ति: राज्याप्ति:	सुखम् अर्थलाभ:	उद्वेग: पीडा
चन्द्र:	कफज्वर: पीडा	नेत्रपीडा धनप्राप्ति:	धनप्राप्ति: हर्ष:	सुखं शत्रुनाश:	सुखं सुमीन:	अङ्गपीडा व्यय:	ज्वरार्ति: भयम्	कष्टं भयम्	पुण्योदय: धनागम:	सुकर्म जयाप्ति:	यश: अर्थलाभ:	व्यय: नेत्रपीडा
भौम:	वातार्ति: व्रणश्च	दृशोरुक् वित्तनाश:	नैरुज्यं द्रव्यलाभ:	व्यसनं रुग्भयम्	पुत्राप्ति: दुर्मति:	सुखं शत्रुनाश:	स्त्रीनाश: कष्टम्	ज्वरार्ति: व्रण:	पुण्योदय: धनाप्ति:	राज्यम् अर्थलाभ:	सुखं जयाप्ति:	विरोध: कर्णपीडा
बुध:	सौख्यं धनलाभ:	द्रव्याप्ति: सुखम्	सुखं सुमानम्	सुखं द्रव्यलाभ:	पुत्रवित्तसुखाप्ति:	रोगभयं कलह:	धनागम: सुखम्	व्यग्रता कफार्ति:	धनं कीर्त्याप्ति:	मानसुखादिलाभ:	सुतार्थलाभ:	शत्रुरोगभयम्
गुरु:	सुखयशोर्थलाभ:	कीर्तिधनादिलाभ:	जय: सौख्यम्	वाहनप्राप्ति: सुखम्	पुत्राप्ति: सुखम्	शत्रुरोगादिभयम्	सुखं वित्तप्राप्ति:	कठिनरुग्भयम्	सुखं भाग्यवृद्धि:	राज्यम् अर्थलाभ:	क्षेम: अर्थलाभ:	शोक: रोगभयम्
शुक्र:	सुमानं धनलाभ:	धनाप्ति: राज्यसुखम्	कीर्तिवृद्धि: अर्थागम:	सुखार्थलाभ:	धनागम: सुखम्	रिपोर्भीति: कष्टम्	कलत्रसौख्यम्	ज्वरपीडादिभयम्	धर्म: धनागम:	मानजयादिलाभ:	धनाप्ति: पुत्राप्ति:	व्यय: नेत्ररुक्
शनि:	रिपोर्भयं वातार्ति:	पीडा भयं विरोध:	धनाप्ति: जयम्	सुखार्थनाश: कष्टम्	सुतहानि: पीडा	धनाप्ति: आर्तिनाश:	स्त्रीकष्टं कलि:	दु:खरोगादिभयम्	भाग्यवृद्धि: शत्रुनाश:	धनहानि: पीडा भयम्	पुत्रादिलाभ:	क्लेश: चिन्ता
राहु:	शिरोर्ति: कलह:	नृपभयं पीडा	शत्रुनाश: शुभम्	वातार्ति: दु:खम्	बुद्धिनाश: निर्धनता	रिपुक्षय: आरोग्यम्	पीडा भयं धनक्षय:	धनक्षय: रुग्भयम्	धनं धर्मवृद्धि:	वाहननाश: भयम्	पुत्रार्थसुखलाभ:	व्याधि: भयम्
केतु:	पीडा भयं चिन्ता च	क्लेश: धनक्षय:	आरोग्यं धनलाभ:	कष्टं नृपभयम्	पीडा भयं दुर्मति:	सुखं धनागम:	क्लेश: रुक्	ज्वरपीडादिभयम्	भाग्यं यशोर्थलाभ:	कीर्तिधनलाभ:	पुत्राप्ति: सुलाभ:	शोकार्ति: भयम्
मुन्था	सौख्यं शत्रुनाश:	सुयश: अर्थागम:	कायपुष्टि: धनागम:	अङ्गपीडा दु:खम्	सुबुद्धि: सुखाप्ति:	रोगभयम् अर्थनाश:	रोगभयं व्यसनम्	दुर्व्यसनं रोगभयम्	भाग्योदय: मानलाभ:	राज्यसुखं धनाप्ति:	धर्मार्थलाभ:	सुव्यय: लाभ:

खग्रास–चन्द्रग्रहणम्

श्रीशाके १९४७ तथा वि. सं. **२०८२ साल भाद्र २२ गते**
भाद्र शुक्ल पूर्णिमा तिथि (तदनुसार ७/८ सेप्टेम्बर सन् २०२५)
काष्ठमण्डपनगरे खग्रासचन्द्रग्रहणम्

ग्रहण विवरण :

स्पर्श : रात्रि २२।११ बजे।
सम्मीलन : २३।१५ बजे।
मध्य : रात्रि २३:५६ बजे।
उन्मीलन : २४।३८ बजे।
मोक्ष : २५।४१ बजे।
सर्वपर्वकाल : ३ घण्टा ३० मिनेट।

सूतक आरम्भ : २०८२ भाद्र २२ गते दिवा १३।११ बजेबाट।
सूतक समापन : रात्रि १।४१ मिनेटमा।

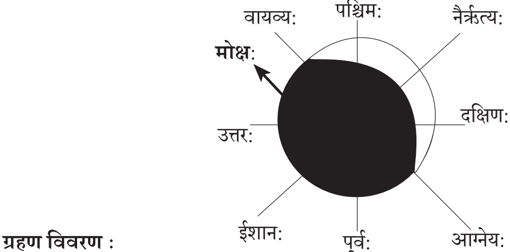
शतभिषा र पूर्वाभाद्रपदा नक्षत्र कुम्भ राशि भएका व्यक्तिलाई ग्रहण दर्शन अतिकष्ट

ग्रहणफल

राशि	फलम्	राशि	फलम्
मेष:	११ लाभ:	तुला	५ चिन्ता
वृष:	१० सुखम्	वृश्चिक:	४ व्यथा
मिथुन:	९ माननाश:	धनु:	३ श्रीप्राप्ति:
कर्कट:	८ कष्टम्	मकर:	२ क्षति:
सिंह:	७ स्त्रीपीडा	कुम्भ:	१ घात:
कन्या	६.सौख्यम्	मीन:	१२ व्यय:

ग्रस्तोदितखण्डग्रास–चन्द्रग्रहणम्

श्रीशाके १९४७ तथा वि सं. **२०८२ साल फागुन १९ गते**
फाल्गुन शुक्लपूर्णिमा तिथि (तदनुसार ३ मार्च: सन् २०२६)
काष्ठमण्डपनगरे ग्रस्तोदितखण्डग्रास–चन्द्रग्रहणम्

ग्रहण विवरण :
ग्रहण आरम्भ चन्द्रोदयसँगै : साँझ १८।३ बजे।
मोक्ष : १९।२ बजे।
यो ग्रहण दिवा १५।३४ बजे स्पर्श भई खग्रास भए पनि काठमाडौँबाट चन्द्रमा उदाएपछि खण्डग्रास मात्र देखिनेछ।
सूतक आरम्भ : २०८२ फागुन १९ गते ९। ३ बजेबाट।
सूतक समापन : १९।२ बजे।
पूर्वाफाल्गुनी नक्षत्र र सिंह राशि भएका व्यक्तिलाई कष्ट।

ग्रहणफल

राशि	फलम्	राशि	फलम्
मेष:	५ चिन्ता	तुला	११ लाभ:
वृष:	४ व्यथा	वृश्चिक:	१० सुखम्
मिथुनम्	३ श्रीप्राप्ति:	धनु:	९ माननाश:
कर्कट:	२ क्षति:	मकर:	८ कष्टम्
सिंह:	१ घात:	कुम्भ:	७ स्त्रीपीडा
कन्या	१२ व्यय:	मीन:	६.सौख्यम्

ग्रहणमा बार्नु पर्ने कार्य

ग्रहणकाले शयने कृते रोगो मूत्रे दारिद्रयं पुरीषे कृमिर्मैथुने ग्रामसुकरोभ्यङ्ग कुष्ठी भोजने नरक इति। *(धर्मसिन्धु, प्रथमपरिच्छेद, पृ. २७)* यसैगरी अर्को श्लोक पनि पाइन्छ –

निद्रायां जायते व्याधिर्मूत्रे दारिद्र्यमाप्नुयात्।
पुरीषे कृमियोनिश्च मैथुने ग्रामसुकर:।
आभ्यञ्जने भवेत् कुष्टिर्भोजने स्यादधोगति:।
बन्धने च भवेत् सर्पो बधे च नरकं व्रजेत्॥

अर्थात् ग्रहण लागेका अवस्थामा सुते रोगल लाग्न सक्छ, शौचादि कार्य गर्नाले दारिद्र्य हुन्छ। दिशा बस्नाले कृमियोनि प्राप्त हुन्छ, मैथुनादि संगम गर्नाले अर्को जन्ममा सुगुरको योनि प्राप्त हुन्छ, शरीरमा तेल लगाउनाले वा शृंगार गर्नाले कुष्टरोग लाग्न सक्छ, भोजन गर्नाले अवनति हुन्छ। कसैलाई बन्धनमा राख्नाले सर्पको योनि प्राप्त हुन्छ भने काटमार आदि बध गर्दा नरकको यातना भोग गर्नुपर्छ भनी उल्लेख गरिएको छ। यसैगरी ग्रहणमा श्राद्ध गर्नु शुभ भए पनि श्राद्धको भोजन भने गर्नुहुँदैन।

ग्रहणमा कस्ता कार्य गर्नु शुभ हुन्छ ?

ग्रहण लागेको समयका जप, दान, मन्त्रसिद्धि जस्ता कार्य गर्नु विशेष शुभ मानिएको छ। विद्यार्थीले अध्ययनको कार्यलाई निरन्तरता दिनु नै उचित हुन्छ। विद्या साधनाका निम्ति पनि यो उत्कृष्ट समय हो। दान लिनु भन्दा पनि दान दिनु उचित हुन्छ भनी शास्त्रमा उल्लेख पाइन्छ। यो समयमा गरिएको दानले अक्षय पुण्य प्राप्त हुने शास्त्रीय मान्यता रहेको छ। यसैगरी ग्रहणमा स्नान पनि विशेष शुभदायी मानिन्छ। ग्रहण स्नान गर्नाले रोगव्याधि हटेर जान्छन् भनिएको छ। ग्रहण लागेको समयमा सबै कुरा अपवित्र हुन्छन्। त्यसैले कुश साथमा राख्नाले अथवा कुश पानीले स्नान गर्नाले ग्रहणजन्य दोषबाट निवृत्त हुन सकिन्छ। तुलादान ग्रहणमा शुभ मानिएको छ (निर्णयसिन्धु, पृ. ४२)।

षड्दर्शन र प्रतिपादक

दर्शन	प्रतिपादक
न्याय	गौतम
वैशेषिक	कणाद
योग	पतञ्जलि
मीमांसा	जैमिनि
साङ्ख्य	कपिल
वेदान्त	व्यास, शङ्कराचार्य

गुरु शुक्रास्तमा गर्नु हुने कार्य

नित्य कर्म अन्तर्गत पर्ने श्राद्ध, वार्षिकी, लिदै आएका व्रत उपासना गुरुशुक्रास्तमा रोकिदैनन्। नैमित्तिक कर्म अन्तर्गत अइपर्ने नामकरण, और्ध्वदैहिक कर्म, अत्यावश्यक कर्म, ग्रहशान्ति, रोग शान्ति आदि कर्म गर्न सकिन्छ। महिना तोकेर भनिएका कर्म गर्न पनि छुट दिइएको छ :

मासप्रयुक्तकार्येषु मूढत्वं गुरुशुक्रयो:।
नदोषकृन्मलो मासो गुर्वादित्यादिकं तथा॥ *(बृहस्पति)*

यसैगरी गुरु शुक्र अस्तमा सीमन्तोन्नयन, जातकर्म, अन्नप्राशन कार्य पनि गर्नु हुन्छ दोष लाग्दैन :

सीमान्तजातकादीनि प्राशनान्नानि यानि वै।
न दोषो मलमासस्य मौढ्यस्य गुरुशुक्रयो:॥
(मुहूर्तचिन्तामणि पीयूषधाराटीका)

गुरु शुक्र अस्त भए पनि गयामा पिण्डदान गर्दा कुनै दोष नलाग्ने वचन पाइन्छ :

गयायां सर्वकालेषु पिण्डं दद्याद्विधानत:।
अधिमासे जन्मदिने ह्यस्ते च गुरुशुक्रयो:॥
न त्यक्तव्यं गयाश्राद्धं सिंहस्थेऽपि बृहस्पतौ॥
(वायुपुराण)

नौ मान

ब्राह्मं दिव्यं तथा पित्र्यं प्राजापत्यञ्च गौरवम्।
सौरञ्च सावनं चान्द्रमार्षे मानानि वै नव॥
(सूर्यसिद्धान्त, मानाध्याय, श्लो. १)

१) मानवमान : ३६५ दिनको १ वर्ष हुने।

२) दिव्यमान :
हाम्रो एकवर्ष = १ अहोरात्र हुने देवताको मान। हाम्रो उत्तरायण देवताको दिन र दक्षिणायन देवताको रात हुन्छ।

३) जैवमान :
बृहस्पतिले एक राशि भोग गरेको मान। संवत्सर।

४) पैत्रमान :
हाम्रो १ चान्द्रमास पितृको एक अहोरात्र हुने। पितृमान। हाम्रो शुक्लपक्ष पितृका निम्ति रात र कृष्णपक्ष पितृका निम्ति दिन हुन्छ। चन्द्रमाको माथिल्लो भागमा पितृको निवास रहन्छ। चाडपर्व तिथि निर्धारणमा यसको अधिक प्रयोग हुन्छ।

५) नाक्षत्रमान :
२७ नक्षत्र = १ नाक्षत्रमास हुने मान। एक नक्षत्रदेखि अर्को नक्षत्र उदयससम्मको समय एक नक्षत्र दिन। यसको प्रयोग आकाशीय गणनाका लागि गरिन्छ। जुन क्षेत्रमा सूर्योदय केही महिनापछि हुन्छ त्यस्ता ठाँउमा नाक्षत्र मानका आधारमा दैनिक समय निर्धारण गरिन्छ।

६) सौरमान :
सूर्यले १ अंश पार गर्दा १ दिन, ३० अंश पार गर्दा एक महिना र ३६० अंश पार गर्दा १ वर्ष हुने सौरमान।

७) चान्द्रमान :
चन्द्रमाले एक चक्र पूरा गर्दा हुने मान। तिथि। चान्द्रमान। २९ दिन ८ घण्टा ४४ मिनेटको एक चान्द्रमास हुन्छ। एक चान्द्रवर्षमा लगभग ३५४ सावनदिन हुन्छन्। नेपाल लगायत भारतको उत्तरी भागमा पूर्णान्तीमान (पूर्णिमा पछि चान्द्र महिना सकिने) र दक्षिण भारतमा अमान्ती (औँसी भएपछि चान्द्र महिना सकिने) मान प्रचलनमा छन्। नेपालमा पूर्णन्त अर्थात् पूर्णिमापछि उक्त चान्द्रमहिना समापन हुन्छ।

तिथि: करणमुद्वाह: क्षौरं सर्वक्रियास्तथा।
व्रतोपवासयात्राणां क्रिया चान्द्रेण गृह्यते॥ (सूर्यसिद्धान्त)
प्रतिपदादि तिथि, बवादि करण, विवाह, क्षौरकर्म, जातकर्मादि सम्पूर्ण कार्य, व्रत उपवास एवं यात्रा चान्द्रमानबाट लिनुपर्दछ।

८) सावनमान :
एक सूर्योदयदेखि अर्को सूर्योदयसम्मको समय =१ सावन दिन। ३० सावन दिन =१ महिना हुने। ३६० सौरदिन = ३६५.२५ सावनदिन हुन्छ। सावन दिन दैनिक व्यवहारका निम्ति उपयोग गरिन्छ। तर वर्षगणना भने सौर नै लिइन्छ।

९) ब्राह्ममान : ब्राह्माको १ दिन =४३२०००००० सौरवर्ष हुने समय।

एवं पृथग्मानवदैवजैवपैत्रार्क्षसौरेन्दवसावनानि।
ब्राह्मं च काले नवमं प्रमाणं ग्रहास्तु साध्या मनुजै: स्वमानात्॥
(सिद्धान्तशिरोमणि,गणिताध्याय, कालमानाध्याय, श्लो.३२)

प्राजापत्यमान = एक मन्वन्तरको समय एक प्राजापत्यमान। १४ मन्वन्तर छन्।

विंशोत्तरी त्रिभागी योगिनी दशान्तरदशाचक्रम्

र. ६	चं. १०	मं. ७	रा. १८	बृ. १६	श. १९	बु. १७	के. ७	शु. २०
र. ० ३ १८	चं. ० १० ०	मं. ० ४ २७	रा. २ ८ १२	बृ. २ १ १८	श. ३ ० ३	बु. २ ४ २७	के. ० ४ २७	शु. ३ ४ ०
चं. ० ६ ०	मं. ० ७ ०	रा. १ ० १८	बृ. २ ४ २४	श. २ ६ १२	बु. २ ८ ९	के. ० ११ २७	शु. १ २ ०	र. १ ० ०
मं. ० ४ ६	रा. १ ६ ०	बृ. ० ११ ६	श. २ १० ६	बु. २ ३ ६	के. १ १ ९	शु. २ १० ०	र. ० ४ ६	चं. १ ८ ०
रा. ० १० २४	बृ. १ ४ ०	श. १ १ ९	बु. २ ६ १८	के. ० ११ ६	शु. ३ २ ०	र. ० १० ६	चं. ० ७ ०	मं. १ २ ०
बृ. ० ९ १८	श. १ ७ ०	बु. ० ११ २७	के. १ ० १८	शु. २ ८ ०	र. ० ११ १२	चं. १ ५ ०	मं. ० ४ २७	रा. ३ ० ०
श. ० ११ १२	बु. १ ५ ०	के. ० ४ २७	शु. ३ ० ०	र. ० ९ १८	चं. १ ७ ०	मं. ० ११ २७	रा. १ ० १८	बृ. २ ८ ०
बु. ० १० ६	के. ० ७ ०	शु. १ २ ०	र. ० १० २४	चं. १ ४ ०	मं. १ १ ९	रा. २ ६ १८	बृ. ० ११ ६	श. ३ २ ०
के. ० ४ ६	शु. १ ८ ०	र. ० ४ ६	चं. १ ६ ०	मं. ० ११ ६	रा. २ १० ६	बृ. २ ३ ६	श. १ १ ९	बु. २ १० ०
शु. १ ० ०	र. ० ६ ०	चं. ० ७ ०	मं. १ ० १८	रा. २ ४ २४	बृ. २ ६ १२	श. २ ८ ९	बु. ० ११ २७	के. १ २ ०

र. ४ ०	चं. ६ ८	मं. ४ ८	रा. १२ ०	बृ. १० ८	श. १२ ८	बु. ११ ४	के. ४ ८	शु. १३ ४
र ० २ १२	चं. ० ६ २०	मं. ० ३ ८	रा. १ ९ १८	बृ. १ ५ २	श. २ ० २	बु. १ ७ ८	के. ० ३ ८	शु. २ २ २०
चं. ० ४ ०	मं. ० ४ २०	रा. ० ८ १२	बृ. १ ७ ६	श. १ ८ ८	बु. १ ९ १६	के. ० ७ २८	शु. ० ९ १०	र. ० ८ ०
मं. ० २ २४	रा. १ ० ०	बृ. ० ७ १४	श. १ १० २४	बु. १ ६ ४	के. ० ८ २६	शु. १ १० २०	र. ० २ २४	चं. १ १ १०
रा. ० ७ ६	बृ. ० १० २०	श. ० ८ २६	बु. १ ८ १२	के. ० ७ १४	शु. २ १ १०	र. ० ६ २४	चं. ० ४ २०	मं. ० ९ १०
बृ. ० ६ १२	श. १ ० २०	बु. ० ७ २८	के. ० ८ १२	शु. १ ९ १०	र. ० ७ १८	चं. ० ११ १०	मं. ० ३ ८	रा. २ ० ०
श. ० ७ १८	बु. ० ११ १०	के. ० ३ ८	शु. २ ० ०	र. ० ६ १२	चं. १ ० २०	मं. ० ७ २८	रा. ० ८ १२	बृ. १ ९ १०
बु. ० ६ २४	के. ० ४ २०	शु. ० ९ १०	र. ० ७ ६	चं. ० १० २०	मं. ० ८ २६	रा. १ ८ १२	बृ. ० ७ १४	श. २ १ १०
के. ० २ २४	शु. १ १ १०	र. ० २ २४	चं. १ ० ०	मं. ० ७ १४	रा. १ १० २४	बृ. १ ६ ४	श. ० ८ २६	बु. १ १० २०
शु. ० ८ ०	र. ० ४ ०	चं. ० ४ २०	मं. ० ८ १२	रा. १ ७ ६	बृ. १ ८ ८	श. १ ९ १६	बु. ० ७ २८	के. ० ९ १०

मं. १	पिं २	धा. ३	भ्रा. ४	भ. ५	उ. ६	सिं. ७	सं. ८
चं.	सू.	वृ.	मं.	बु.	श.	शु.	रा.
मं. ० ० १०	पिं ० १ १०	धा. ० ३ ०	भ्रा. ० ५ १०	भ. ० ८ १०	उ. १ ० ०	सिं. १ ४ १०	स. १ ९ १०
पिं. ० ० २०	धा. ० २ ०	भा. ० ४ ०	भ. ० ६ २०	उ. ० १० ०	सिं १ २ ०	सं १ ६ २०	मं. ० २ २०
धा. ० १ ०	भ्रा. ० २ २०	भ. ० ५ ०	उ. ० ८ ०	सिं ० ११ २०	सं. १ ४ ०	मं. ० २ १०	पिं. ० ५ १०
भ्रा. ० १ १०	भ. ० ३ १०	उ. ० ६ ०	सिं ० ९ १०	सं १ १ १०	मं. ० २ ०	पिं ० ४ २०	धा. ० ८ ०
भ. ० १ २०	उ. ० ४ ०	सिं. ० ७ ०	सं. ० १० २०	मं. ० १ २०	पिं. ० ४ ०	धा. ० ७ ०	भ्रा. ० १० २०
उ. ० २ ०	सिं. ० ४ २०	सं. ० ८ ०	मं. ० १ १०	पिं. ० ३ १०	धा. ० ६ ०	भ्रा. ० ९ १०	भ. १ १ १०
सिं. ० २ १०	सं. ० ५ १०	मं. ० १ ०	पिं. ० २ २०	धा. ० ५ ०	भ्रा. ० ८ ०	भ. ० ११ २०	उ. १ ४ ०
सं. ० २ २०	मं. ० ० २०	पिं. ० २ ०	धा. ० ४ ०	भ्रा. ० ६ २०	भ. ० १० ०	उ. १ २ ०	सिं. १ ६ २०

योगिनीदशा–गणनाचक्रम्

ग्रहा	योगिनी–दशावर्षाणि	नक्षत्राणि			
मङ्गला	१		आर्द्रा	चित्रा	श्रवणम्
पिङ्गला	२		पुनर्वसुः	स्वाती	धनिष्ठा
धान्या	३		तिष्यः	विशाखा	शतभिषा
भ्रामरी	४	अश्विनी	अश्लेषा	अनुराधा	पू.भा.प.
भद्रिका	५	भरणी	मघा	ज्येष्ठा	उ.भा.प.
उल्का	६	कृत्तिका	पू.फा	मूलम्	रेवती
सिद्धा	७	रोहिणी	उ.फा	पूर्वाषाढा	
सङ्कटा	८	मृगशिरा	हस्त	उ.षा	

विंशोत्तरी–त्रिभागीदशा–गणनाचक्रम्

ग्रहा	विंशोत्तरी–दशावर्षाणि	त्रिभागी–दशावर्षाणि	नक्षत्राणि		
सूर्य	६	४।०	कृत्तिका	उ.फा	उ.षा
चन्द्र	१०	६।८	रोहिणी	हस्तः	श्रवणम्
मंगल	७	४।८	मृगशिरा	चित्रा	धनिष्ठा
राहु	१८	१२।०	आर्द्रा	स्वाती	शतभिषा
बृहस्पति	१६	१०।८	पुनर्वसुः	विशाखा	पू.भा.प
शनि	१९	१२।८	तिष्यः	अनुराधा	उ.भा प
बुध	१७	११।४	अश्ले	ज्येष्ठा	रेवती
केतु	७	४।८	मघा	मूलम्	अश्विनी
शुक्र	२०	१३।४	पू.फा	पूर्वाषाढा	भरणी

ज्योतिषशास्त्रका प्रवर्तक ऋषि

सूर्य पितामहो व्यासो वसिष्ठोऽत्रिः पराशरः ।
कश्यपो नारदो गर्गो मरीचिर्मनुरङ्गिरा ॥
लोमशः पौलिशश्चैव च्यवनो यवनो भृगुः ।
शौनकोऽष्टादशश्चैताः ज्योतिश्शास्त्र प्रवर्तकाः ॥ *(कश्यपसंहिता)*

सूर्य –सूर्यसिद्धान्त। पितामह – ब्रह्मसिद्धान्त।
व्यास – पुराण महाभारत। वसिष्ठ – वसिष्ठसंहिता।
अत्रि – अत्रि ज्योतिष। पराशर – पाराशरहोराशास्त्र।
कश्यप – कश्यपसंहिता। नारद – नारदसंहिता।
गर्ग – गर्गसंहिता। मरीचि – मरीचि संहिता ।
मनु – मनुस्मृति। अङ्गिरा – अङ्गिरा सिद्धान्त।
लोमश – रोमक सिद्धान्त। पौलिश – पौलिस सिद्धान्त।
च्यवन –च्यवन ज्योतिष। यवन – यवन ज्योतिष।
भृगु – भृगुसंहिता। शौनक – शौनकशास्त्रम्।
अन्य शास्त्रप्रवर्तक ऋषिमा –
सोम, जैमिनी, बृहस्पति, शाकल्य, विश्वशृङ्ग आदि पनि पर्दछन्।

सन्दर्भग्रन्थसूची

आचार्य, भास्कर, **सिद्धान्तशिरोमणिः**, मुरलीधरचतुर्वेद (व्याख्या.), द्वि.संस्क., वाणरसी : सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, ई.सं. १९९८।
.......**लीलावती**, (व्याख्या. लषणलाल झा) पुनर्मुद्रित.संस्क., वाराणसी : चौखम्बाविद्याभवनम्, ई.सं. २००३।
आचार्यः, वराहमिहिरः, **पञ्चसिद्धान्तिका**, सुधाकर द्विवेदी तथा जी.थिब्बुट (सम्पा.), द्वि.संस्क. वाराणसी : चौखम्बासंस्कृतसिरिज अफिसः, ई.सं. १९६८।
........., **बृहज्जातकम्**, ब्याख्या. रामचन्द्र पाठक, वाराणसी : चौखम्बा प्रकाशन, वि.सं. २०६३।
......, **लघुजातकम्**, वाराणसी : सावित्री ठाकुर प्रकाशन, ई.सं. १९९८।
ईशानदि नौ उपनिषद्(शाङ्करभाष्य सहित), गोरखपुर : गीताप्रेस, वि.सं. २०५९।
उपाध्यायः, कामेश्वरः, **गोलपरिभाषा**, वाराणसी : चौखम्बाप्रकाशनम्, वि.सं. २०६५।
कमलाकरभट्ट, **निर्णयसिन्धुः**, चूडामणि टीका सहित, टीकाकार वेणीमाधव ढकाल, काठमाडौँ : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार, २०६८।
गणेशदैवज्ञः, **ग्रहलाघवम्**, केदारदत्तजोशी (व्याख्या.) दिल्ली : मोतीलालवनारसीदासः, ई.सं. १९८१।
गोविन्दगणक, सदाशिवात्मज, **सर्वानन्दकरणम्**, उज्जयिनी, उज्जयिनी वेधशाला कार्यालय, सन् १९८८।
गौतम, रामचन्द्र, **आशौच विवेचन**, द्वि संस्क., दाङ : नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय, वि.सं. २०६८।
गौरीश्वर, **ग्रहदर्पण**, हस्तलिखित ग्रन्थ।
द्विवेदी, कृष्णचन्द्र, **सूर्यग्रहणम्**, वाराणसी : वाराणसेय संसकृत विश्वविद्यालय, शक. १८८९।
दीक्षित, शङ्करबालकृष्ण, **भारतीय ज्योतिष**, शिवनाथ झारखण्डी(अनु.), तृ.संस्क., लखनऊ : उत्तरप्रदेश हिन्दी संस्थानम्, ई. सं. २०००।
धर्मसिन्धु, दिल्ली : श्रीसद्गुरु पब्लिकेशन, ई सं. १९८६।
नारदः, **नारदस्मृतिः**, कलकत्ता : एशियाटिक सोसाइटी, ई. सं. १९८५।
नारायणदैवज्ञ, **मकरन्दप्रकाश**, व्या. लषणलाल झा, वाराणसी : चौखम्बा सुरभारती प्काशन,ई. सं. २०१७।
निरौला, नारायणप्रसाद, **संस्कार–सुलोचना**, काठमाडौँ : नारायणप्रसाद ओझा, वि.सं. २०७६।
निरौला नारायणप्रसाद, **ज्योतिष–प्रवेशिका**, द्वि.संस्क. काठमाडौँ : काष्ठमण्डप पुस्तक घर, वि.स. २०७९।
नीलकण्ठ, **ताजिकनीलकण्ठी**, वाराणसी : मास्टर खेलाडी एण्ड सन्स, ई.सं.१९७६।
पराशर, **बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम्**, मुम्बई : खेमराज श्रीकृष्णदास, श्रीवेङ्कटेश्वर स्टीम प्रेस।
पाण्डे, जोषणरामजी, मिश्र, श्रीलाला विहारीजी र अन्य, **अन्त्यकर्म–श्राद्धप्रकाश**, गोरखपुर : गीताप्रेस, वि.सं. २०७४।
पारस्कर, **पारस्करगृह्यसूत्रम्**, गुजरात : गुजरातीप्रेस, वि.सं. २०५०।
पराशर, **पराशरस्मृति**, बम्बै : खेमराज श्रीकृष्णदास, ई सं. १९९८।
बृहज्ज्योतिःसार, सम्पा.सूर्यनारायण सिद्धान्ती, लखनऊ : तेजकुमार बुक डिपो प्रा.लि. सन् १९८८।
बृहद्वास्तुमाला, संग्रहकर्ता. रामनिहोर द्विवेदी, सम्पा. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी र रवि शर्मा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, ई.सं. २०१६।
भट्ट, कमलाकर, **निर्णयसिन्धु**, मुम्बई : क्षेमराज श्रीकृष्णदास श्रेष्ठ, ई.सं. १९६५।
मकरन्दाचार्य, **मकरन्द सारिणी**, सम्पा. रामजन्म मिश्र, वाराणसी : मालदास प्रकाशन, सन् १९८२।
मनुस्मृति, टीका. जनार्दन झा, कलकत्ता : हिन्दी पुस्तक एजेन्सी, ई.सं. १९८५।
मरासिनी, दधिराम, **कर्मकाण्डभास्करः**, सम्पा. ऋषिरामशर्मा घिमिरे र अन्य, दाङ : महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय, वि.सं. २०५४।
मल्ल, टोडर, **वास्तुसौख्यम्**, व्याख्या. कमलाकान्त शुक्ल, वाराणसी : सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, इ.सं.२०१०।
याज्ञवल्क्य, **याज्ञवल्क्यस्मृतिः**, (अपरार्कपराभिधापरादित्यविरचितटीकासमेता) पुणे : आनन्दाश्रम, ई.सं. १९०३।
मेरुतन्त्रम्, सम्पा. रघुनाथ शास्त्री, बम्बई : खेमराज श्रीकृष्णदास प्रकाशन, ई.सं. २००९।
रामदैवज्ञ, **मुहूर्तचिन्तामणिः**, पीयूषधारा, व्याख्या. रामचन्द्र पाठक, वाराणसी : चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वि.सं. २०६३।
रामदैवज्ञ, **मुहूर्तचिन्तामणिः**, विन्ध्येश्वरी प्रसाद द्विवेदी, तृ. संक. वाराणसी : चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, ई.सं. १९९९।
........, **मुहूर्तचिन्तामणिः**, (नेपाली व्याख्या), व्याख्या. नारायणप्रसाद निरौला, काठमाडौँ : काष्ठमण्डप पुस्तक स्टोर, वि.सं. २०८१।
रामकृष्णकेतकर, **ज्योतिर्गणितम्**, सहसंशोधक. दत्तात्रेयवेंकटेशकेतकर, वाराणसी : चौखम्बा कृष्णदास अकादमी, वि.सं. २०६५।
रामचन्द्र, विश्वनाथ, **रामविनोदोदाहरणम्**, (हस्तलिखित), वाराणसी : वाराणसेय संस्कृत विश्वविद्यालय ।
रमापति, **सिद्धान्तसारिणी**, सम्पा. शङ्करमान राजवंशी, काठमाडौँ : राष्ट्रिय अभिलेखालय, वि.सं २०३०।
विश्वनाथ, **सूर्यसिद्धान्त–गणितोदाहरणम्**, (हस्तलिखित), काठमाडौँ : राष्ट्रिय अभिलेखालय, वि.सं. १८६१।
वेंकटेश केतकर, **केतकीग्रहगणितम्**, (दत्तराजविरचित केतकीपरिमलेन वासनाभाष्येण समुल्लसितम्), दिल्ली : भारतीय विद्या प्रकाशन, ई.सं. २००१।
व्यास, **श्रीमद्भागवतमहापुराणम्**, द्वात्रिंश संस्क. गोरखपुर : गीताप्रेस, वि.सं.२०६५।
व्यासः, **ब्रह्मवैवर्तपुराणम्**, कलकत्ता : राधाकृष्ण मोर, वि.सं. २०१३।
व्यास, **ब्रह्मपुराणम्**, दिल्ली : नाग पब्लिसर्स, ई.सं. १९९७।
व्यासः, **श्रीगरुडमहापुराणम्**, वाराणसी : चौखम्बा विद्या भवन, ई.सं. १९८६।
व्यास, **अग्निपुराणम्**, वाराणसी : चौखम्बा संस्कृत सिरिज, वि.सं. २०२३।
व्यास, **शिवमहापुराणम्**, वाराणसी : सावित्री ठाकुर प्रकाशन, सन् २०१३।
व्यास, **मत्स्यपुराणम्**, दिल्ली : नाग पब्लिसर्स, ई.सं. २००४।
शर्मा, विश्वनाथ, **श्रीव्रतराज**, बम्बई : खेमराज श्रीकृष्णदास, ई.सं. १८७५।
शुक्लयजुर्वेदसंसहिता, जगदीशलाला शास्त्री(सम्पा.), दिल्ली : मोतीलाल वनारसीदास, ई.सं.१९७८।
सुवेदी, शिखरनाथ, **नेपाली थर–गोत्र प्रवर**, वाराणसी : यशोदा पुस्तकालय, ई.सं. १९६८।
सूर्यसिद्धान्तः, वाराणसी : सम्पूर्णनन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वि.सं.२०४४ ।
हेमाद्रि, **चतुवर्गचिन्तामणि** (भाग १–४), द्वि.संस्क. वाराणसी : चौखम्बा संस्कृत संस्थान, ई. सं. १९८५।

अश्लेषा, मूल र ज्येष्ठा नक्षत्र विचार

आद्ये पिता नाशमुपैति मूलं पादे द्वितीये जननी तृतीये ।
धनं चतुर्थोऽस्य शुभोऽथ शान्त्या सर्वत्र सत्स्यादहिभे विलोमम् ॥

(मुहूर्तचिन्तामणि, २/५५)

मूल नक्षत्रको प्रथम पादमा पितालाई हानि गर्ने, द्वितीय पादमा मातालाई हानि गर्ने, तृतीय पादमा धन हानि गर्ने हुन्छ भने चतुर्थ पाद शुभ फलदायी रहन्छ । यसको विपरीत
अश्लेषा– प्रथम पाद : शुभ ।
द्वितीय पाद : धननाशक ।
तृतीयपाद : मातृहानि गर्ने,
चतुर्थ पाद : पितालाई हानिगर्ने हुन्छ ।

ज्येष्ठा नक्षत्रमा जन्मेको जातकले जेठो दाइ वा दिदीलाई नाश गर्छ । (आफ्नै गर्भको जेठो व्यक्ति भनी धर्मसिन्धुमा उल्लेख पाइन्छ ।)
यहाँ मातृशब्दले सौतेनी आमालाई पनि ग्रहण गर्नुपर्छ भन्ने गौतमको मत छ : **पितृपत्न्यः सर्वा मातरस्तद्भ्रातरो मातुलास्तदपत्यानि मातुलेयानि ।** मूलको प्रथमचरणमा रात्रिमा जन्म भएको छ भने पिताका लागि दोषकारक हुँदैन । यसैगरी दोस्रो पाउमा दिनमा जन्म भए आमालाई दोष लाग्दैन भन्ने वसिष्ठको मत छ :

मूलाद्यपादो दिवसे यदि स्यात्तज्जः पितुर्नाशनकारणं स्यात् ।
द्वितीयपादो यदि रात्रिभागे तदुद्भवो मातृविनाशकः स्यात् ॥
मूलाद्यपादो यदि रात्रिभागे तदात्मनो नास्ति पुनर्विनाशः ।
द्वितीयपादो दिनगो यदि स्यान्नमातुरल्पोद्रपि तदास्ति दोषः ॥

यसैगरी नारदसंहिता अनुसार
दिवा जातस्तु पितरं रात्रौ तु जननीं तथा ।
आत्मानं सन्ध्ययोर्हन्ति ततो गण्डं विवर्जयेत् ॥
एतदेव मातापितृगण्डमिति जीर्णा व्यवहरन्ति । (नारदसंहिता)

शान्ति नगर्नाले १ वर्षमा पिताको, ३ वर्षमा माताको, २ वर्षमा धनको अनिष्ट हुन्छ । अतः शान्ति अवश्य गर्नुपर्दछ भन्ने नारदजीको मत रहेको छ ।

वत्सरात्पितरं हन्ति मातरं तु त्रिवर्षतः ।
द्युम्नं वर्षद्वयेनैव श्वसुरं नववर्षतः ॥
जातं बालं वत्सरेण वर्षैः पञ्चभिरग्रजम् ।
श्यालकं चाष्टभिर्वर्षैरनुक्तान् सन्ति सप्तभिः ॥
तस्माच्छान्तिं प्रकुर्वीत प्रयत्नाद्विधिपूर्वकम् ॥

यसैले चौथो चरणमा शुभ भनिए पनि शान्ति गरेपछि शुभ हुन्छ भन्ने पीयूषधारा टीकाकारको मत छ *(पीयूषधारटीका, पृ.११८)*। शान्ति कहिले गर्नुपर्छ भन्ने प्रश्नमा वसिष्ठले बाह्रौँ दिन, तेस्रो महिनामा वा वर्षदिनको अन्त्यमा गर्न सकिने बताएका छन्ः
शास्त्रोक्तरीत्या खलु सूतकान्ते मासे तृतीयेप्यथ वत्सरान्ते । (वसिष्ठ)
नारदजी ले जसरी भए पनि शन्ति गर्नुपर्ने बताएका छन् :
तद्दोषशमनार्थं हि शान्तिं कुर्यात्प्रयत्नतः । (नारद)
मातृगण्ड भए सुतकान्तमा वा सोही नक्षत्र परेको दिन शान्ति गर्नुपर्ने निर्देश पनि पाइन्छ :
मातृगण्डे सुते जाते सूतकान्ते विचक्षणः ।
कुर्याच्छान्ति तदृक्षे वा तद्दोषस्यापनुत्तये ॥ (पीयूषधारा टीका)
मूल नक्षत्रलाई वृक्ष मानेर घटी अनुसार फल बताइएको छ ।

बालकको मूलनक्षत्रमा जन्मफल

वृक्षाक्त	मूल	स्तम्भ	त्वचा	शाखा	पत्र	पुष्प	फल	शिखा
घटी	७	८	१०	११	१२	५	४	३
फल	मूलनाश सर्वनाश	वंशनाश	मातृनाश	मातुलकष्ट	राज्यलाभ	मन्त्रीपद	विपुल धनप्राप्ति	अल्पायु
	३६ घटी अशुभ				२१ घडी शुभ			३ घटी अशुभ

मूलं स्तम्भस्त्वचा शाखा पत्रं पुष्पं फलं शिखा । मनुष्योद्रष्टौ दिशो रुद्राः सूर्याः पञ्चाब्धयोग्नयः ।
मूले तु ७ मूलनाशः स्यात्स्तम्भे ८ वंशविनाशनम् । त्वचि १० मातुर्भवेत्क्लेशः शाखायां ११ मातुलस्य च ।
पत्रे १२ राज्यं विजानीयात्पुष्पे ५ मन्त्रिपदं स्मृतम् । फले ४ च विपुला लक्ष्मीः शिखाया ३ मल्पजीवितम् ॥ (पीयूषधाराटीका)

बालिकाको मूलनक्षत्रमा जन्मफल

स्थान	शीर्ष	मुख	कण्ठ	हृदय	बाहु	पाणि	गुह्य	जङ्घा	जानु	पाद
घटी	४	६	५	५	१०	८	४	४	४	१०
फल	पशु नाश	धनहानि	धन प्राप्ति	कटिलता	धनागम	दया	कामिनी	जेठो मामा हानि	जेठो भाइ हानि	वैधव्य

चतस्रो ४ नाडिकः शीर्षे कुर्वन्ति पशुनाशनम् । मुखे षड् ६ धनहानिश्च कण्ठे पञ्च ५ धनागमः ॥
कौटिल्यं हृदये पञ्च ५ बाह्वोर्वित्तागमं च तत् । वेदाः ४ पाण्डोर्दयाधर्म वेदा ४ गुह्येतिकामिनि ॥
ज्येष्ठमातुलनाशश्च जङ्घयोर्युगे ४ नाडिकाः । ज्येष्ठभ्रातृविनाशश्च चतस्रो ४ जानुयुग्मके ।
पादयोर्दश १० नाड्यश्च तत्र वैधव्यमादिशेत् । इति मूलजकन्यायाः फलमीरितमीदृशम् ॥ (पीयूषधारटीका)

अश्लेषा फल दुबैका लागि

स्थान	मूर्धा	मुख	नेत्र	ग्रीवा	स्कन्ध	हस्त	हृदय	नाभि	गुदा	पाद
घटी	५	७	२	३	४	८	११	६	९	५
फल	राज्य प्राप्ति	पितृ हानि	मातृ नाश	लम्पट	गुरु भक्ति	बली	आत्म घात	श्रीमान्	तपस्वी	धन नाश

मूलस्य घटिकान्यासो मूर्ध्नि पञ्च ५ नृपो भवेत् । मुखे सप्त ७ मृतिः पित्रो स्कन्धे वेदा ४ महाबलः ॥
बाह्वोरष्टौ ८ बली पाण्योस्तिस्रो ३ हस्तान्वितो भवेत् ॥ हृदि खेटा ९ भूपमन्त्री नाभौ नाभौ द्वौ ब्रह्मविद्भवेत् ।
गुह्ये दशा १० तिकामी स्याज्जानुनोः षण् ६ महामतिः । पादयोः षण् ६ मतिस्तस्येत्युक्तवान् कमलासनः ॥ (पीयूषधाराटीका)

मूलदोषपरिहारः

स्वर्गे शुचिप्रौष्ठपदेषमाघे भूमौ नभः कार्तिकचैत्रपौषे । मूलं ह्यधस्तात्तु तपस्यमार्गवैशाखशुक्रेष्वशुभं च तत्र ॥ *(मुहूर्तचिन्तामणि, २/५६)*
आषाढ, भाद्र, आश्विन र माघ यी ४ महिनामा मूलको वार सवर्गमा हुन्छ । श्रावण, कार्तिक, चैत्र र पौष महिनामा मूलको निवास भूमिमा हुन्छ । फागुन, मंसिर, वैशाख र ज्येष्ठ महिनामा मूलको निवास पातालमा हुन्छ । मूल जहाँ रहन्छन् त्यहाँ अशुभ फल दिन्छन् ।
विशेष : यसको आशय यो हो कि द्रव्यादिको अभाववश मूलको शान्ति गर्न असमर्थ रहे असार, भदौ, असोज, माघ, फागुन, मंसिर, वैशाख र जेठ यी आठ महिनामा जन्म हुँदा मूलको गहिरो प्रभाव नरहने भएकाले शान्ति नगर्दा पनि त्यस्तो भयङ्कर क्षति हुँदैन । यदि साउन, कार्तिक, चैत्र, पौष यी ४ महिनामा जनम भए मूलशान्ति अवश्य नै गर्नुपर्दछ । सामथ्र्य रहँदा जुनसुकै महिनामा मूलमा जन्म भए शान्ति गर्नुपर्दछ । अभुक्तमूलको जन्ममा पनि यही अनुसार गर्नुपर्दछ । यो विचार चान्द्रमासअनुसार गरिएको छ । कुनै आचार्यले सौरमासमा पनि गर्न भनी बताएका छन् ।

ज्येष्ठा गण्डान्त एवं शान्ति विधि :

ज्येष्ठा गण्डान्तको पनि मूल जस्तै शान्ति गर्नु पर्छ । तर यसमा भने प्र***धान देवता इन्द्र, अधिदेव अग्नि र प्रत्याधिदेव राक्षस*** हुन्छन् । खासगरी ज्येष्ठामा केटा–केटीको विवाहको समयमा विशेष रूपले शान्ति गर्नुपर्छ । *(मुहूर्तचिन्तामणिः, पीयूषधाराटीका)*

गण्डान्त विचार

गण्डान्तेन्द्रभशूलपातपरिघव्याघातगण्डावमे
सङ्क्रान्तिव्यतिपातवैधृतिसिनीवालीकुहूदर्शके ।
वज्रे कृष्णचतुर्दशीषु यमघण्टे दग्धयोगे मृतौ
विष्टौ सोदरभे जनिर्न पितृभे शस्ता शुभा शान्तितः ॥ *(मुहूर्तमणिः, २/५७)*

गण्डान्त (तिथिगण्डान्त, नक्षत्रगण्डान्त र लग्नगण्डान्त) ज्येष्ठा नक्षत्र, शूल योग, पात (महापात), परिघयोग, व्याघात योग, गण्ड योग, अवम (तिथिक्षय अर्थात् सूर्योदयलाई नछुने तिथि), सङ्क्रान्तिको दिन, व्यतीपात, वैधृति, सिनीवाली (चन्द्रकलायुक्त÷दृश्य आमावाश्या वा चतुर्दशीयुक्त औँसी), कुहू (चन्द्रकला पूर्णतः अभाव हुने औँसी) दुबै औँसी, वज्रयोग, कृष्णपक्षको चतुर्दशी यमघण्टयोग (आइतवार मघा, सोमवार विशाखा, मंगलवार आद्र्रा, बुधवार मूल, बिहीवार कृत्तिका, शुक्रवार रोहिणी र शनिवार हस्त नक्षत्र रहँदा यमघण्टा योग हुन्छ), दग्धयोग (आइतवार भरणी नक्षत्र, सोमवार चित्रा, मंगलवार उत्तराषाढा, बुधवार धनिष्ठा, बिहीवार उत्तराफाल्गुनी, शुक्रवार ज्येष्ठा र शनिवार रेवती नक्षत्र दग्ध (अशुभ, जलेका) मानिन्छन्), मृत्युयोग (आइतवार नन्दा, सोमवार भद्रा, मंगलवार नन्दा, बुधवार जया, बिहीवार रिक्त, शुक्रवार भद्रा र शनिवार पूर्णा तिथि मृता (अशुभ फलदायी) हुन्छन्), भद्रा करण, दाजुभाइ दिदीबहिनीको जन्मनक्षत्र, आमा बुबाको जन्मनक्षत्र, यी मध्यै कुनैमा पनि बालकको जन्म भयो भने अनिष्ट (अप्रिय घटना) फल हुन्छ । अतः यस्तो समयमा जन्म भए शान्ति गर्नुपर्दछ । शान्ति गर्नाले सबै अनिष्ट टाढा रहन्छन् ।
विशेष : पूर्णा तिथिको अन्त्यको १ घटी र नन्दा तिथिको सुरुको १ घडी दुवै मिलाएर जम्मा २ घडी तिथिगण्डान्त हुन्छ ।
अश्लेषा –मघा, ज्येष्ठा–मूल, रेवती–अश्विनी नक्षत्रको सन्धिमा नक्षत्रगण्डान्त हुन्छ ।
कर्क–सिंह, वृश्चिक–धनु, मीन–मेष राशिको लग्नको सन्धिमा लग्नगण्डान्त हुन्छ ।
अश्लेषा ज्येष्ठा रेवती नक्षत्राको अन्त्याः चतुर्थचरणलाई नक्षत्रसन्धि भनिन्छ । यी नक्षत्रभन्दा अघिका नक्षत्र मघा, मूल, अश्विनी नक्षत्रको प्रथमचरण गण्डान्त हुन्छ । अश्लेषा ज्येष्ठा रेवती नक्षत्रको अन्तिमका २ घडी, मघा, मूल, अश्विनी नक्षत्रको सुरुका दुई घडी गण्डान्त हुन्छ । **सार्पेन्द्रपौष्णयधिष्णयानामन्त्याः पादा भसन्धयः । तदग्रभेष्वाद्यपादो गण्डान्तं नाम कीर्त्यते ॥** (सूर्यसिद्धान्त, भूगोलाध्यायः, श्लो.२१) । संक्रान्त्यादि दुष्ट समयमा श्राद्ध बाहेकका शुभ काम्यकर्म नगर्नू भनी गर्गाचार्यले यसरी बताएका छन् : व्यतीपाते च सङ्क्रान्तौ ग्रहणे वैधृतावपि । श्राद्धं बिना शुभं कर्म प्राप्तकालेद्रपि नाचरेत् ॥ अर्थात् व्यतीपात, सङ्क्रान्ति, ग्रहण, वैधृतिको समयमा श्राद्ध बाहेका कार्य गर्नुहुँदैन ।

मूलगण्डान्त एवं शान्ति विधि

– मूल शान्ति जन्मको १२ औँ दिन वा शुभदिन वा आठ वर्षको अन्त्यमा गर्नुपर्दछ ।
– घरको पूर्व वा उत्तरपट्टि मण्डप बनाएर यज्ञविधिअनुसार नक्षत्रेशको (नक्षत्र स्वामीको) सुनको मूर्ति बनाइ कलशमाथि राखेर पूजा गर्नुपर्दछ । – प्रधान देवता निर्ऋति (मूल), अधिदेवता इन्द्र (ज्येष्ठा), प्रत्यधिदेवता तोय (पूर्वाषाढा)
– कलशमा सर्वौषधी, पञ्चरत्न आदि राख्नुपर्दछ । उक्त स्थानमा इन्द्र एवं वरुणको पनि पूजा गर्नुपर्दछ ।
– सय छिद्र भएको थालीबाट उक्त कलशको जलले अभिषेक स्नान गर्नुपर्दछ ।
– मृत्युञ्जय मन्त्रको जप गर्नुपर्दछ ।
ज्येष्ठा गण्डान्तको पनि मूलजस्तै शान्ति गर्नुपर्दछ । तर यसमा भने प्रधान देवता इन्द्र, अधिदेवता अग्नि र प्रत्यधिदेवता राक्षस हुन्छन् ।
अश्लेषा शान्तिमा प्रधान देवता अश्लेषा, अधिदेवता पुष्य (बृहस्पति) र प्रत्यधिदेवता मघा (पितृ) हुन्छन् ।

प्राच्य मापन पद्धति

समयको मापन
१ दीर्घअक्षरको उच्चारण गर्न लाग्ने समय = १ विपला = २/५ सेकेण्ड ।
१० दीर्घअक्षरको उच्चारण गर्न लाग्ने समय = १ प्राण = असु = १० विपला = ४ सेकेण्ड ।
६ प्राण =६ असु =६० विपला =१ पला =२४ सेकेण्ड ।
६० पला = १ घटी (नाडी) =२४ मिनेट ।
६० घटी = १ अहोरात्र= २४ घण्टा ।
२.५ घडी= १ घण्टा । २.५ पला = १ मिनेट ।
२.५ विपला =१ सेकेण्ड ।
२ घडी = १ मुहूत्र्त = ४८ मिनेट ।
३.७५ मुहूर्त = १ प्रहर = ३ घण्टा ।
८ प्रहर = १ अहोरात्र = २४ घण्टा ।

दूरी मापन
८ जौका दाना = १ अङ्गुल = ०.०१९०५ मिटर ।
२४ अङ्गुल = १ हात = ०.४५७२ मिटर ।
४ हात = १ दण्ड (लौरो) = १.८२८८ मिटर ।
२००० दण्ड = १ कोश = ३.६५७६ किलोमिटर ।
४ कोश = १ योजन= १६.०९३४ किलोमिटर ।

कलादि मान
६० विकला = १ कला ।
६० कला = १ अंश (डिग्री) ।
३० अंश = १ राशि ।
१२ राशि = १ भगण ।

भार परिभाषा
२ जौका दाना = १ गुञ्ज (०.११६६३८ ग्राम)
३ गुञ्जा = १ बल्ल (०.३४९९१४ ग्राम)
८ बल्ल = १ धरण (२.७९९३१२ ग्राम)
२ धरण = १ गद्याणक (५.५९८६२४ ग्राम)
१४ बल्ल = १ धटक (४.८९८७९६ ग्राम)

तरल पदार्थको मापन पद्धति
४ कुडवा = १ प्रस्थ (४.५४५९६ लिटर) ।
४ प्रस्थ = १ आढक (१८.१८३८४ लिटर) ।
४ आढक =१ द्रोण (७२.७३५३६ लिटर) ।
१६ द्रोण = १ खारी (११६३।७६५७६ लिटर) ।
द्रोणस्तु खार्याः खलु षोडशांशः स्यादाढको द्रोणचतुर्थभागः ।
प्रस्थश्चतुर्थांश इहाढकस्य प्रस्थाङ्घ्रिराद्यैः कुडवः प्रदिष्टः ॥ *(लीलावती, परिभाषा, श्लो. ८)*

मुद्राको परिभाषा
२० बराटक = १ काकिणी । ४ काकिणी = १ पण ।
१६ पण = १ द्रम्म । १६ द्रम्म = १ निष्क ।
‘वराटकानां दशकद्वयं यत् सा काकिणी ताश्च पणश्चतस्रः ।’
ते षोडश द्रम्म इहावगम्यो द्रम्मैस्तथा षोडशभिश्च निष्कः ॥’ *(लीलावती, परिभाषा, श्लो. ८)*

औँसी तिथि जन्म शान्ति विधि

औँसी तिथिमा जन्म भए शान्ति गर्नुपर्ने कुरा शास्त्रमा उल्लेख गरिएको छ। यसरी शान्ति गर्दा अग्निस्थापनादि विधिले मण्डप निर्माण गरी पूर्वाङ्ग हवन पूजनपश्चात् सङ्कल्पपूर्वक एक कलशको स्थापना गर्नुपर्दछ। उक्त कलशमा द्रव्य, दही, दुध, घिउ, वर, डुम्री, पिपल, चूत(आँप), निम यी रूखका जरा, बोक्रा, पात, पञ्चरत्न राखी जोडा (रातो सेतो) वस्त्रले वेष्टित गर्नुपर्छ। यसपछि **सर्वे समुद्रा ...आपो हिष्ठा..** वेदका ऋचा पढ्नुपर्छ। **कयानश्चित्र...समुद्र ज्येष्ठा...**मन्त्रले अभिमन्त्रण गरेर उक्त कलश यज्ञवेदीको पूर्वी भागमा राख्नुपर्छ। औँसीका देवता, चन्द्रमा र सूर्यको सुन, चाँदी र तामाका प्रतिमा बनाउने। **अप्ययस्व..**भन्ने मन्त्रले सूर्यको र चन्द्रमाको विशेष विधिपूर्वक पूजा गर्ने। **सवितृ..** मन्त्रले सूर्य र **सोमो धेनु..**मन्त्रले चन्द्रमाको १०८ हवन एवं विधिपूर्वक अभिषेक गर्नुपर्दछ। *(होरारत्न अध्यय २ दर्शशान्ति श्लो. १–७)*

नारदोक्त दर्शजन्मशान्ति

नारदजीले पनि पूर्वोक्त प्रकारले औँसीमा जन्म भएका व्यक्तिको शान्ति गर्नुपर्ने विधान बताएका छन् :

अथातो दर्शजातानां मातापित्रोर्दरिद्रता।
तद्दोषपरिहारार्थं शान्ति वक्षामि नारदः।
पुण्याहं वाचयित्वादौ क्रतुसङ्कल्पपूर्वकम्।
कुण्डं च मण्डपं कुर्यात्तद्देशे स्थापयेद् घटम्।
तत्कुम्भे निःक्षिपेद् द्रव्यं दधिक्षिरघृतादिकम्।
न्यग्रोधेदुम्बराश्वत्थाः सचूता निम्बकास्तथा।।
एतेषां वृक्षमूलानां त्वगादीन्पल्लवांस्तथा।
पञ्चरत्नानि निःक्षिप्य वस्त्रयुग्मेन वेष्टयेत्।
सर्वे समुद्राः सरितस्तीर्थानि जलदा नदाः।
आयान्तु यजमानस्य दुरितक्षयकारकाः।।
आपोहिष्ठात्र्यृचेनाथ कयानश्चित्र इत्यृचा।
यत्किञ्चेदमृचा चैव समुद्रज्येष्ठा इत्यृचा।।
अभिमन्त्र्योदकं पश्चादग्नेः पूर्वप्रदेशके। (नारद)

जललाई अभिमन्त्रणा गरेपछि औँसीका देवतालाई स्थापना गर्नु भनिएको छ। यसैगरी पहेलो, रातो, कालो, सेतो, नीलो रङका चामलका अक्षता बनाएर सर्वतोभद्रचक्र निर्माण गर्नुपर्दछ :

हरिद्रां रक्तकं चैव कृष्णं श्वेतं च नीलकम्।
एतेषां तण्डुलश्चैव सर्वतोभद्रमुद्धरेत्।
दर्शस्य देवतायाश्च सोमसूर्यस्वरूपकाः।
प्रतिमा स्वर्णजा नित्यं राजतीस्ताम्रजास्तथा।। *(पीयूषधारा)*

यसपछि औँसीका देवता चन्द्रमा र सूर्यका क्रमशः सुन, चाँदी र तामाका प्रतिमा बनाउनु पर्दछ। सर्वतोभद्रमण्डपको बीचमा स्थापना गरी पूजा गर्नुपर्दछ।

देवता	चन्द्रमा	सूर्य
प्रतिमा	सुन/ चाँदी	सुन /तामा

अग्निस्थापना पूर्वक हवन गर्नुपर्दछ। **सवितृ...** र **सोमो धेनुं...**मन्त्रले १०८ हवन गर्नुपर्छ। श्रीसूक्त, आयुष्यसूक्त, समुद्रज्येष्ठा...आदि छ ऋचाले आमा बुबा सहित बालकलाई अभिषेक गर्नुपर्दछ। स्वीष्टकृदादि हवन, सुन चाँदी आदि दक्षिणा दान पनि गर्नुपर्दछ :

सर्वतोभद्रमध्ये च स्थापयेद्दर्शदैवतम्। ग्रहवर्णवस्त्रयुग्मं तद्ववर्णगन्धपुष्पकं।
आप्यायस्वेति मन्त्रेण सविता पश्चात्तमेव च। उपचारैः समाराध्य ततो होमं समाचरेत्।
कृत्वा वह्निं प्रतिष्ठाप्य क्रतुसङ्कल्पमीदृशम्। आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थं सर्वारिष्टप्रशान्तये।
पुत्रस्य दर्शजननदोषनिर्हणाय च। मातापित्रोः कुमारस्य सर्वारिष्टप्रशान्तये।
तेषामायुः श्रियं लब्धुं शान्तिहोमं करोम्यहम्। समिधश्च च तद्द्रव्यं क्रमेण जुहुयाद् गृही।
हुनेत्सवितृमन्त्रेण सोमो धेनुं च मन्त्रतः। एतैर्मन्त्रैश्च प्रत्येकं हुनेदष्टोत्तरं शतम्।
दर्शस्य देवताहोममष्टाविंशतिसङ्ख्यया। होममेवं तु कृत्वाथ विध्याचारभिषेचनम्।।
श्रीसूक्तमायुष्यसूक्तं समुद्रज्येष्ठाषड्चा। एतैर्मन्त्रैरभिषेकं मातापित्रोः शिशोस्तथा।
ततः स्विष्टकृदादि स्याद्धोमशेषं समापयेत्। हिरण्यं रजतं चैव कृष्णा धेनुश्च दक्षिणा।।
अन्येभ्योद्रपि यथाशक्ति दातव्या दक्षिणा तथा।
ब्राह्मणान् भोजयेत्तत्र कारयेत् स्वस्तिवाचनम्।। *(नारदको वचन, पीयूषाधाराटीका)*

कृष्णचतुर्दशी तिथि जन्म शान्ति विधि

कृष्णपक्षको चतुर्दशीको भोग (६० –गततिथि + वर्तमान चतुर्दशी तिथि) लाई ६ भाग गर्ने। पहिलो भागमा जन्म भए शुभ, दोस्रो भागमा जन्म भए पितालाई हानि, तेस्रो भागमा जन्म भए आमालाई हानि, चौथो भागमा जन्म भए मामालाई हानि, पाँचौ भागमा जन्म भए वंश हानि र छैटौँ भागमा जन्म भए धनको हानि हुन्छ। यसैले शान्ति गर्नुपर्दछ :

यसका लागि १ कर्ष (८ रत्ती वा १६ मासा) वा आधा कर्ष परिमाणको सुनको साँढेमा सवार वरदमुद्रा वा अभयमुद्रायुक्त हातभएको स्वच्छ सेतो स्फटिको मणिसमान सेतो फूल र वस्त्रले अलङ्कृत महादेव (शिवजी)को प्रतिमा बनाउने। मूल शान्तिमा बताएको विधिअनुसार कलश स्थापना गर्ने र महादेवको विधिपूर्वक पूजा गर्ने। वारुण मन्त्रले आवाहन गरी आग्नेय कोणमा उक्त कलश राख्ने। इमं मे ... **तत्त्वायामि....तन्नो अग्ने....सत्त्वन्नो ...** इत्यादि मन्त्रले क्रमशः अन्य कलशको पनि पूजा गर्ने।

पुनः ***आनोभद्रा... भद्रा अग्ने...मन्त्र र पुरुषसूक्त एवं ''कद्रुद्रेति...***'इत्यादिको मन्त्र जप गरी रुद्राभिषेक गर्नुपर्दछ। नवग्रहको पूजा गर्ने। यसपछि समिधा, घिउ, चरु, तिल, जौ, सस्र्युं, पीपल, ढाक, खयरका समिधाले १००८ हवन गर्ने। ***त्र्यम्बकं*** .....इत्यादि मन्त्रले हवन गर्ने। यसपछि पूर्णपात्र, दाक्षिणा अभिषेकादि कार्य गर्नुपर्दछ। (होरारत्न, अध्यय, २)

एकनक्षत्र जन्म शान्ति विधि

यदि बालकको आमा, बुबा, दाजु वा दिदीको नक्षत्रमा जन्म भएको छ भने अशुभ फल मिल्ने भएकाले शान्ति गर्नुपर्दछ। जस्तो कि बालकको जन्मनक्षत्र अश्विनी छ र बुबाको पनि अश्विनी नक्षत्रमै जन्म भएको छ भने एक नक्षत्र दोष रहन्छ। वसिष्ठले एउटै नक्षत्रको एउटै चरणमा जन्म भयो, एउटै लग्नमा जन्म भयो भने पनि अशुभ रहन्छ, यसैले शान्ति गर्नुपर्दछ भनेका छन्।

ईशानकोणमा उक्त एकै भएको नक्षत्रको प्रतिमा कलशमाथि स्थापना गर्ने। उक्त नक्षत्रका अधिष्ठित देवताको मन्त्रले पूजा गर्ने। रातो कपडाले ढाक्ने, जोडा वस्त्रले वेष्टित गर्ने। अग्निस्थापना विधिले हवन पूजन गर्ने १०८ हवन गर्ने। उक्त कलशको जलले अभिषेक गर्ने। सुन, अन्न, वस्त्र, सवारी, शैय्या आदि दान गर्नुपर्दछ। (होरारत्न, अध्यय २, एकनक्षत्रजन्मशान्ति, श्लो १–१०)

वैधृति व्यतीपात एवं सूर्य सङ्क्रान्ति जन्म शान्ति विधि

वैधृति, व्यतीपात एवं सङ्क्रान्तिमा जन्म भए दारिद्र्य फल मिल्ने भएकाले शान्ति गर्नुपर्दछ। सूर्य सङ्क्रान्तिको १६ घडी पूर्व र परको समय दोषयुक्त रहन्छ। गणितागत वैधृति र व्यतीपातमा जन्म भए महापात नामको दोष हुन्छ यसैले गोमुखप्रसवपूर्वक शान्ति गर्नुपर्दछ। उत्तरगार्ग्योक्त शान्तिविधि यसरी बताइएको छ :

घरको पूर्वी भागमा गोवरले लिपेर सुन्दर यज्ञवेदी बनाउनुपर्छ। पाँच द्रोण धानमाथि यसको आधा चामल र चामलको आधा तिल राखी त्यसमाथि अष्टदल रेखी गरी त्यसमाथि एक कलशको स्थापना गर्नुपर्दछ। कलशमा तीर्थजल, सप्तमृत्तिका, सर्वौषधी, पञ्चपल्लव, पञ्चगव्य राख्ने र वस्त्रले वेष्टित गराउनुपर्छ। कलशमाथि थाली राखी अधिदेवता, प्रत्यधिदेवता र प्रधान देवताको प्रतिमा स्थापना गरी विधिपूर्वक पूजा गर्नुपर्दछ। मध्यमा वैधृति र दायाँ वायाँ सूर्य र चन्दमा। यसैगरी व्यतीपात र सङ्क्रान्तिमा पनि प्रधान देवताको प्रतिमाका साथ सूर्य अधिदेव र चन्द्रमा प्रत्यधिदेव हुन्छन्।

प्रधान देवलाई **त्र्यम्बकं....**मन्त्रले, सूर्यलाई **उत्सूर्य...** मन्त्रले चन्द्रको **आप्यायस्व**...मन्त्रले विधिपूर्वक पूजा गर्नुपर्दछ।

आनोभद्रा... भद्रा अग्ने...ऋचा र पुरुषसूक्त एवं त्र्यम्बकं ..... इत्यादिले १००८ वा १०८ जप गर्नुपर्दछ। त्र्यम्बकं .....इत्यादिले १००८ वा १०८ हवन गर्ने। समुद्रज्येष्ठा....आपोहिष्ठा.... अक्षीभ्यां.... पवमान...उत्सूर्येण...आप्यायस्व....वैदिक मन्त्रले सुरास्त्वामभिसिञ्चन्तु..पौराणिक मन्त्रले अभिषेक गरी पूर्णपात्र, दक्षिणा आदि गर्नुपर्दछ। (होरारत्नम्, अध्यय २, सङ्क्रान्त्यादिशान्ति, श्लो. १–१३)

ग्रहणमा जन्म शान्ति विधि

सूर्य वा चन्द्र ग्रहणमा जन्म भयो भने बालक दुःखी, दरिद्री र रोगी हुन्छन्। दान, होम, देवताको पूजा, सहित ग्रहका मन्त्रले अभिषेक लिनाले शान्ति हुन्छ भनी बताइएको छ :

सूर्यस्य सङ्क्रमो वाऽपि ग्रहणं चन्द्रसूर्ययोः।
यस्य त्रिजन्मनक्षत्रे तस्य रोगोऽथ वा मृतिः।।
तस्य दानं च होमं च देवार्चनजपौ तथा।
उपरागाभिषेकं च कुर्याच्छान्तिर्भविष्यति।।
(निर्णयसिन्धु)

त्रिजन्मनक्षत्र = जन्मनक्षत्र, जन्मनक्षत्रभन्दा पूर्व र पछिको नक्षत्र। कसैले जन्मनक्षत्र, दशौँ नक्षत्र र उन्नाइसौँ नक्षत्राई पनि त्रिजन्मनक्षत्र भनेको छन्। (निर्णयसिन्धु, पृ.१२६)

सुन वा पीठाको सर्पको आकृति बनाई पूजा गरी सङ्कल्पपूर्वक ब्राह्मणलाई दान दिनुपर्दछ :

स्वर्णेन वाऽथ पिष्टेन कृत्वा सर्पस्य चाकृतिम्।
ब्राह्मणाय ददेत्तस्य न रोगादिश्च तत्कृतः।। (निर्णयसिन्धु)

भार्गवार्चनदीपिका –

भार्गवार्चनदीपिकारको कुरा ज्योतिः सागरमा उल्लेख गरिएको वचन निर्णयसिन्धुमा उल्लेख छ। यहाँ पनि उपरोक्त कुरा निर्देश पाइन्छ :

४० मासा (४ पल) अथवा २० मासा वा १० मासा वा ५ मासाको सुनको नाग बनाएर त्यसको फणामा मोती राखी नागलाई घिउले भरिएको ताँवाको अथवा बाँसको अथवा कान्तिसार फलामको भाँडामा राखी दक्षिणा सहित दान गर्नुपर्दछ।

यसैगरी चन्द्रग्रहणमा चाँदीको चन्द्रमा बनाइ दक्षिणासहित ब्राह्मणलाई दान दिनुपर्दछ। सूर्य ग्रहणमा सुनको नाग बनाइ घोडा, रथ, गाई, जमिन, तेल, घिउ, सुन एवं दक्षिणा दान गर्नुपर्दछ :

सौवर्णं कारयेन्नागं पलेनाथ पलार्धतः।
तदर्धेन फणायां मौक्तिकं न्यसेत्।
ताम्रपात्रे निधायाथ घृतपूर्णे विशेषतः।
कांस्ये वा कान्तिलौहे वा न्यस्य दद्यात्सदक्षिणम्।।
चन्द्रग्रहे तु रूप्यस्य बिम्बं दद्यातसदक्षिणम्।
नागं रुक्ममयं सूर्यग्रहे बिम्बं च हेमजम्।।
तुरङ्गरथगोभूमितिलसर्पिश्च काञ्चनम्।।
(भार्गवार्चनदीपिका)

कालविवेकमा पनि सुनको नाग बनाई तिल, काँसको भाँडो, वस्त्र र दक्षिणा ब्राह्मणलाई दान दिनु भनी बताइएको छ :

सुवर्णनिर्मितं नागं सतिलै कांस्यभाजनम्।
सदक्षिणं सवस्त्रं च ब्राह्मणाय निवेदयेत्।
सौवर्णं राजतं वाऽपि बिम्बं कृत्वा स्वशक्तितः।
उपरागभवक्लेशच्छिदे विप्राय कल्पयेत्।।
(कालविवेक)

यसैगरी ग्रहणबाट हुँने कष्टबाट निवृत्तिका निम्ति सुनको सूर्यको मूर्ति, चँदीको चन्द्रमाको मूर्ति बनाएर ब्राह्मणलाई दान दिनुपर्दछ।

राहुको प्रार्थना मन्त्र :

तमोमय महाभीम सोमसूर्यविमर्दन।
हेमताराप्रदानेन मम शान्तिप्रदो भव।।
विधुन्तुद नमस्तुभ्यं सिंहिकानन्दनाच्युत।
दानेनानेन नागस्य रक्ष मां वेधजाद्भयात्।।
(निर्णयसन्धि, पृ. १२७)

अशुभ सपना र उपाय

अशुभ सपना देखेर निद्रा परेन भने आठ हजार गायत्री मन्त्रले रक्तचन्दनको काठमा घिउ सहित हवन गर्नु पर्छ भनी बताइएको छ। यसैगरी कश्यप, अत्रि, वशिष्ठ, शाण्डिल्य, भृगु, गौतम, देवल, भरद्वाज, माण्डव्य, सनातन, पराशर, विश्वामित्र, बृहस्पतिलाई स्मरण गर्नाले पनि दुःस्वप्नको फल नष्ट हुन्छ भनी बताइएको छ (ज्योतिःसार, मिश्रकप्रकरण, पृ.३९९)।

स्वप्न निरर्थक हुने अवस्था

देखिएका सबै सपना सार्थक र फलभोगी हुँदैनन्। स्वस्थ अवस्थामा निदाएको व्यक्तिले देखेको सपना नै फलभोगका निम्ति योग्य हुन्छ।

'व्याधितेन सशोकेन
चिन्ताग्रस्तेन जन्तुना।
कामार्तेनाऽथ मत्तेन
दृष्टः स्वप्नो निरर्थकः।।'
(पञ्चतन्त्र, २००३ : १।११)

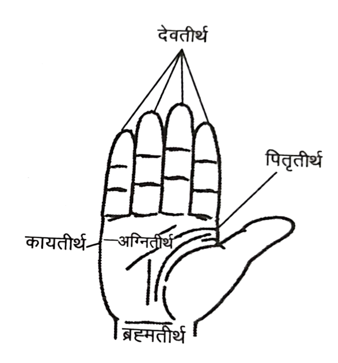
अर्थात् रोगी, शोकले ग्रस्त, चिन्तित, कामी र मत्त अवस्थामा रहेको व्यक्तिले देखेको सपना निरर्थक हुन्छ। यसैगरी ज्योतिःसारमा पनि सोही कुरा बताइएको छ :

'वातिकं पैत्तिकं चैव
श्लेष्मजं चिन्तयान्वितम्।
पुरुषैर्दृश्यते स्वप्नः
शुभाशुभफलं न च।।'
(ज्योतिःसार, मिश्रकप्रकरण, श्लो. १४८)

अर्थात् वात, पित्त, कफका विकार युक्त, चिन्तायुक्त व्यक्तिले देखेको सपनाको फल हुँदैन। त्यो केवल मनको विकार मात्र हो।

हातमा तीर्थ

हाम्रा हातमा विभन्न तीर्थ रहने गर्दछन्। देवतीर्थबाट देवताई तर्पण पितृतीर्थबाट पितृ र मनुष्य तीर्थबाट मनुष्यलाई तर्पण दिइन्छ। यसैगरी ब्रह्म तीर्थबाट आचमन गरिन्छ। अग्नि तीर्थबाट सङ्कल्प गरिन्छ।

कान्छी औँलाको फेदको भागलाई कायातीर्थ भनिन्छ, जसबाट सप्त मनुष्यलाई तर्पण गरिन्छ। यसैगरी कान्छी, साहिली, माझी र चोरी औँलाको अग्रभागलाई देवतीर्थ भनिन्छ। बीचको (माझी औँलाको) टुप्पोबाट देवतालई तर्पण दिनुपर्दछ। यसैगरी चोरी र बूढी औँला बीचको फेदको भागलाई पितृतीर्थ भनिन्छ। पितृ तर्पण आदि कार्य यस स्थानबाट गर्नुपर्दछ। यसैगरी हत्केलाको बीचको भागलाई अग्नितीर्थ भनिन्छ। यो संकल्पादि कर्ममा आवश्यक हुन्छ। हत्केलाको फेद भागलाई ब्रह्मतीर्थ भनिन्छ। आचमन ब्रह्मतीर्थबाट गर्नुपर्दछ : **पैत्र्यं मूले प्रदेशिन्याः कनिष्ठायाः प्रजायतेः। ब्रह्म्यमङ्गुष्ठमूलस्थं तीर्थं दैवं कराग्रतः। सव्य पाणितले बह्नेस्तीर्थं सोमस्य वामतः। ऋषीणां तु समग्रेषु अङ्गुलीपर्वसन्धिषु॥** (अग्निपुराण, ७२, ३२–३३)। यसैगरी देवकार्य सव्य भएर, पितृकार्य अपसव्य भएर र मुनष्यको कार्य जनै कण्ठी बनाएर सम्पादन गरिन्छ।

चन्द्रमाको वर्ण र फल –
मेष, सिंह, वृश्चिक रक्त वर्ण – कलह।
वृष, कर्कट, तुला श्वेत वर्ण फल– सिद्धि।
मीन, धनु, मिथुन पीत वर्ण फल– शुभ।
कन्या, मकर, कुम्भ, कृष्ण वर्ण फल– अशुभ।

चन्द्रफल–
सन्मखु मा अर्थलाभ, दाहिनेमा सखु सम्पत्ति, वाममा धननाश, पृष्ठमा अनिष्ठ हुन्छ।

चन्द्रदिग्ज्ञान–
मेष सिंह धनुमा पूर्व वृष कन्या मकरमा दक्षिण मिथुन तुला कुम्भमा पश्चिम कर्कट वृश्चिक मीनमा उत्तर चन्द्रमा हुन्छन्।

नवान्नप्राशन विधि
प्राश्नीयाद् दधिसंयुक्तं नवं विप्राभिमन्त्रितम्।
गृहीत्वा ब्राह्मणानुज्ञां सदधि प्राशयेन्नवम्॥

श्राद्धमा निषिद्ध पुष्प
केतकीं करबीरञ्च बकुलं कुन्दकं तथा।
पाटलीं चैव जातिञ्च श्राद्धे यत्नेन वर्जयेत्॥

वार्षिक–व्रतपर्वादि

वैशाखे

वैशाखसंक्रान्तौ विश्वध्वजपातनम्
ध्वजभञ्जनकं पश्चात् क्रियते सङ्क्रमे दिने।
दुर्भिक्षनाशनायैव शत्रुपक्षक्षयाय च॥ (मनुस्मृति)

वैशाखस्नानम्–
तुलामकरमेषेषु प्रातस्नानं विधीयते।
हविष्यं ब्रह्मचर्यं च महापातकनाशनम्॥

अक्षय्यतृतीया–
यत्किञ्चिद् दीयते दानं स्वल्पं वा यदि वा बहु।
तत्सर्वमक्षयं यस्मात् तेनेयमक्षया स्मृता॥

धर्मघटादिदानमन्त्रः–
एष धर्मघटो दत्तो ब्रह्मविष्णुशिवात्मकः।
अस्य प्रदानात् तृप्यन्तु पितरोऽपि पितामहाः॥
गन्धोदकं तिलैर्मिश्रं सान्नं कुम्भं फलान्वितम्।
पितृभ्यः सम्प्रदास्यामि ह्यक्षय्यमुपतिष्ठतु॥
अक्षय्यतृतीया युगादित्वादस्यां पितृतर्पणं श्राद्धञ्च विधेयम्।

सीताजयन्ती–
पुष्यान्वितायां तु कुजे नवम्यां श्रीमाधवे मासि सिते हलाग्रतः। भुवोऽर्चयित्वा जनकेन कर्षणे सीताविरासीद् व्रतमत्र कुर्यात्॥

ज्येष्ठे

वटसावित्रीव्रतम्–
अमायां वटमूले सावित्रीपूजनं वटप्रदक्षिणां सूत्रेण सप्तवारं वेष्टनञ्च कृत्वा त्रिरात्रोपवासस्तदशक्तौ नक्तमकेभक्तं वाऽवधैव्यकामाः स्त्रियः कर्युः।
बृहत्तपा तथा रम्भा सावित्री वटपैतृकी।
कृष्णाष्टमी च भूता च कर्तव्या सम्मुखी तिथिः॥

दशहराया दशयोगाः–
ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशम्यां बुधहस्तयोः।
व्यतीपाते गरानन्दे कन्याचन्द्रे वृषे रवौ॥
दशयोगे नरः स्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते।

दशहरा–
ज्येष्ठशुक्ल प्रतिपदादेखि दशमीसम्म दशहरा हुन्छ। *सके प्रतिदिन नसके दशमीमा मात्र भए पनि गङ्गा नदी वा जलाशयमा स्नान गरी गङ्गापूजा गर्नाले पुण्य मिल्दछ।*
ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमी हस्तसंयुता।
हरते दश पापानि तस्माद् दशहरा स्मृता॥

आषाढे

तुलसीस्तोत्रम्–
वृन्दां वृन्दावनीं विश्वपूजितां विश्वपावनीम्।
पुष्पसारां नन्दिनीञ्च तुलसीं कृष्णजीवनीम्॥
एतन्नामाष्टकं चैव स्तोत्रनामार्थसंयुतम्।
यः पठेत् तां च सम्पूज्य सोऽश्वमेधफलं लभेत्॥

तुलसीदर्शनमन्त्रः–
प्रसीद मम देवेशि ! कृपया परया सदा।
अभीष्टफलसिद्धिञ्च कुरु मे माधवप्रिय॥

चातुर्मास्यव्रतग्रहणमन्त्रः–
इदं व्रतं मया देव ! गृहीतं पुरतस्तव।
निर्विघ्नं सिद्धिरायातु त्वत्प्रसादाच्च केशव॥

चातुर्मास्यव्रते वर्ज्यपदार्थाः–
श्रावणे वर्जयेच्छाकं दधि भाद्रपदे तथा।
दुग्धमाश्वयुजे मासि कार्तिके द्विदलं त्यजेत्॥
द्विदलं बहुबीजञ्च वृन्ताकञ्च विवर्जयेत्।
नित्यान्येतानि विप्रेन्द्र व्रतान्याहुर्मनीषिणः॥
जम्बीरं राजमाषाँश्च मलूकं रक्तमलूकम्।
कुष्माण्डं चेक्षुदण्डं च चातुर्मास्ये त्यजेद् बुधः॥
विशेषाद् बदरीं धात्रीं कुष्माण्डं तिन्तिडीं त्यजेत्।
जीर्णं वा त्रिफलं ग्राह्यं कथञ्चित् कायशोधनम्॥

गुरुपूर्णिमा
गुरुप्रार्थना –
गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः।
गुरुः साक्षात् परं ब्रह्म तस्मै श्री गुरवे नमः॥
आषाढशुक्लपूर्णिमायां त्रिमुहूर्ताधिकायां गुरुपूजा कार्या।

श्रावणे

कर्कटसंक्रान्तौ लूतप्रक्षेपणमन्त्रः–
कण्डारक ! सुराधीश ! गृहाण दीपमुत्तमम्।
सरलेन्धनसम्भूतं ममारिष्टं विनाशय॥
कण्डारक ! रात्रिचर ! लूतादिभयनाशन।
उल्कामिमां प्रक्षियामि मास्तु लूताभयं मम॥

श्रावणे सोमवारव्रतम्–
सोमवारे व्रतं कार्यं श्रावणे वै यथाविधि।
शक्तेनोपोषणं कार्यमथवा निशि भोजनम्॥
अपुत्रो लभते पुत्रान् निर्धनो धनवान् भवेत्।
अविद्यो लभते विद्यामिति धर्मविदो विदुः॥

श्रावणकृष्णचतुर्दशी घण्टाकर्णाख्या, रुद्रयामले–
आषाढकृष्णभूताहे घण्टाकर्णाख्यनामकम्।
धमनस्य च मूर्तिं च स्थापयेच्च चतुष्पथे॥
तदङ्गं दह्यते रात्रौ सर्वदुःखनिवारणम्।
सा प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या।

नागपञ्चमी– **नागपूजनमन्त्रः–**
अनन्तो वासुकिः पद्मो महापद्ममश्च तक्षकः।
कुलीरः कर्कटः शङ्खश्चाष्टौ नागाः प्रकीर्तिताः॥
अगस्त्यश्च पुलस्त्यश्च वैशम्पायन एव च।
सुमन्तुर्जैमिनिश्चैव पञ्चैते वज्रवारकाः॥

श्रावणशुक्लाष्टम्यां यलपञ्चदानम्
अष्टम्यां श्रावणे शुक्ले ब्रह्मशीर्षे ददत्पुरा।
तस्माद् बौद्धाय तत् कुर्यादन्नदानं समाचरेत्॥

रक्षाबन्धनमन्त्रः–
येन बद्धो बली राजा दानवेन्द्रो महाबलः।
तेन त्वां प्रतिबध्नामि रक्षे मा चल मा चल॥

यज्ञोपवीतधारणमन्त्रः–
यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत् सहजं पुरस्तात्। आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुञ्च शुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः॥

हयग्रीवोत्पत्तिः–
श्रावण्यां श्रवणे जातः पूर्वं हयशिरा हरिः।
जगाद सामवेदं तु सर्वकल्मषनाशनम्॥
स्नात्वा सम्पूजयेत् तं तु शङ्खचक्रगदाधरम्।

नदीनां रजोदोषः–
सिंहकर्कटयोर्मध्ये सर्वा नद्यो रजस्वलाः।
तासु स्नानं न कुर्वीत वर्जयित्वा समुद्रगाः॥
क्षुद्रनदीषु स्नानं निषिद्धमगस्त्योदयावधिः।

कृष्णजन्माष्टमीव्रतं नित्यं काम्यञ्च –
ये न कुर्वन्ति जानन्तः कृष्णजन्माष्टमीव्रतम्।
ते भवन्ति नराः प्राज्ञा व्याला व्याघ्राश्च कानने॥
सिद्ध्यन्ति सर्वकार्याणि कृते जन्माष्टमीव्रते।
धर्ममर्थं च कामं च मोक्षं च मुनिपुङ्गव॥
ददाति वाञ्छितानर्थान् यान् चान्यानतिदुर्लभान्।

भाद्रे

कुशच्छेदनमन्त्रः–
विरञ्चिना सहोत्पन्नः परमेष्ठिनिसर्गतः।
नुद सर्वाणि पापानि दर्भ स्वस्तिकरो भव॥

कुशमहत्वम् –
कुशाग्रे वसते रुद्रः कुशमध्ये तु केशवः।
कुशमूले वसेद् ब्रह्मा कुशान् मे देहि मेदिनि॥

भाद्रशुक्लतृतीयायां हरितालिका–
चतुर्थीसहिता या तु सा तृतीया फलप्रदा।
अवैधव्यकरा स्त्रीणां पुत्रपौत्रप्रवर्धिनी॥

भाद्रशुक्लचतुर्थी–
सा मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या।
चतुर्थी गणनाथस्य मातृविद्धा प्रशस्यते।
कन्यादित्ये चतुर्थ्यां तु शुक्ले चन्द्रस्य दर्शनम्॥
मिथ्याभिदूषणं कुर्यात् तस्मात् पश्येन्न तं तदा।

चन्द्रदर्शनदोषनिवारणमन्त्रः–
सिंहः प्रसेनमवधीत् सिंहो जाम्बवता हतः।
सुकुमारक मा रोदीस्तव ह्येष स्यमन्तकः॥

ऋषिपञ्चमी–
सा मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या। पूजाव्रतेषु सर्वेषु मध्याह्नव्यापिनी तिथिः। अस्यां ऋषीन् पूजयित्वा कर्षणरहितभूमिजन्यशाकाहारं कुर्यात्।

दन्तधावनमन्त्रः–
आयुर्बलं यशोवर्चः प्रजापशुवसूनि च।
ब्रह्म प्रज्ञां च मेधां च त्वं नो देहि वनस्पते॥

द्वादश्यां विष्णुपरिवर्तनोत्सवः–
रात्रौ षोडशोपचारैः विष्णसं संपूज्य प्रार्थयेत्–
वासुदेव ! जगन्नाथ ! प्राप्तेयं द्वादशी तव।
पार्श्वेन परिवर्तस्व सुखं स्वपीहि माधव !॥

सूर्योदयान्तरमगस्त्यार्घ्यदानमन्त्रः–
काशपुष्पप्रतीकाश ! वह्निमारुतसम्भव !
मित्रावरुणयोः पुत्र ! कुम्भयोने ! नमोऽस्तु ते॥

लोपामुद्रार्घ्यदानमन्त्रः–
राजपुत्रि ! महाभागेऽगस्त्यपत्नि ! वरानने !।
लोपामुद्रे ! नमस्तुभ्यमर्घ्यं मे प्रतिगृह्यताम्॥

दूर्वाष्टम्यां दूर्वापूजनमन्त्रः–
त्वं दर्वेऽमतृजन्मासि वन्दितासि सुरासुरैः।
सौभाग्यं सन्ततिं देहि सर्वकार्यकरी भव॥
यथा शाखाप्रशाखाभिर्विस्तृतासि महीतले।
तथा ममापि सन्तानं देहि त्वमजरामरम्॥
दूर्वाष्टमीव्रतमगस्त्योदये कन्यार्के च न कार्यम्।

आश्विने

श्राद्धकालनिर्णयः–
पूर्वाह्णे दैविकं श्राद्धमपराह्णे तु पार्वणम्।
एकोद्दिष्टन्तु मध्याह्ने प्रातर्वृद्धिनिमित्तकम्॥
पार्वणत्वाद् दर्शश्राद्धमप्यपराह्ण एव कर्तव्यम्।

एकोद्दिष्टकालनिर्णयः–
मध्याह्नश्च पञ्चधा विभक्ते दिने तृतीयभागः, दिनद्वये तद्व्याप्तावाधिक्येन निर्णयः, अव्याप्तौ पूर्वैव, परविद्धाया निषेधात्।

चतुर्दश्यां शस्त्रादिहतश्राद्धम्–
समत्वमागतस्यापि पितुः शस्त्रहतस्य च।
चतुर्दश्यां तु कर्तव्यमेकोद्दिष्टं महालये॥
चतुर्दश्यां तु यच्छ्राद्धं सपिण्डीकरणे कृते।
एकोद्दिष्टविधानेन तत्कार्यं शस्त्रघातिनः॥

एकोद्दिष्टश्राद्धविघ्ने निर्णयः
(एकोद्दष्टिश्राद्ध रोकिएमा कहिले गर्ने ?)–
श्राद्धविघ्ने समुत्पन्ने ह्यविज्ञाते मृतेऽहनि।
एकादश्यां तु कर्तव्यं कृष्णपक्षे विशेषतः॥
एकोद्दिष्ट श्राद्ध सुतक वा जुठोले रोकिए सुतकान्त वा कृष्णपक्षको एकादशी वा औसीमा गर्नुपर्दछ।

महालय वा सोह्रश्राद्ध रोकिए
अष्टमी द्वादशी औँसी गाईतिहारेऔँसी र पौषे औँसीभित्र गर्नुपर्दछ।

नवपत्रिका–
रम्भा कची हरिद्रा च जयन्ती बिल्वदाडिमौ।
अशोको मानवृक्षश्च धान्यादिनवपत्रिकाः॥

विजयादशम्यां शमीदर्शनम्–
अमङ्गलानां शमनीं शमनीं दृष्कृतस्य च दुःखप्रणाशिनीं धन्यां प्रपद्येऽहं शमीं शुभाम्॥

आशीर्वचनमन्त्रः–
आयुर्द्रोणसुते श्रियो दशरथे शत्रुक्षयो राघवे।
ऐश्वर्यं नहुषे गतिश्च पवने मानश्च दुर्योधने॥
शौर्यं सूर्यसुते बलं हलधरे सत्यं च कुन्तीसुते।
विज्ञानं विदुरे भवन्तु भवतां कीर्तिश्च नारायणे॥
स्वस्त्यस्तु ते कुशलमस्तु चिरायुरस्तु
गोवाजिहस्तिधनधान्यसमृद्धिरस्तु।
ऐश्वर्यमस्तु विजयोऽस्तु रिपुक्षयोऽस्तु
सन्तानवृद्धिसहिता हरिभक्तिरस्तु॥

कार्तिके

कार्तिकशुक्लप्रतिपदि म्हपूजा–
श्रोतव्यं गीतवाद्यादि गन्धादि सगुणं तथा।
पूजयेद् यमभगिनीं यमं च चित्रगुप्तकम्॥
मण्डलं क्रियते तत्र स्वपूजां क्रियते महान्।
जलकुम्भं च दीपं च मार्जनीं च प्रपूजयेत्॥ (भविष्यपुराणे)

कार्तिकस्नानमन्त्रः–
कार्तिकेऽहं करिष्यामि प्रातःस्नानं जनार्दन।
प्रीत्यर्थं तव देवेश दामोदर नमाम्यहम्॥
इमं मन्त्रं समुच्चार्य मौनी स्नायाद् व्रती नरः।
कार्तिकं सकलं मासं नित्यस्नायी जितेन्द्रियः॥
जपन् हविष्यभुग् दान्तः सर्वपापैः प्रमुच्यते।
स्मृत्वा भागीरथीं विष्णुं शिवं सूर्यं जले विशेत्॥
नाभिमात्रे जले तिष्ठन् व्रती स्नायाद् यथाविधि।

आकाशदीपदानम्–
दामोदराय नभसि तुलायां दोलया सह।
प्रदीपं ते प्रयच्छामि नमोऽनन्ताय वेधसे॥
कार्तिकमास आकाशदीपदानान्महाश्रीप्राप्तिः।
कार्तिककृष्णत्रयोदश्यां यमदीपदानम्–
कार्तिकस्यासिते पक्षे त्रयोदश्यां निशामुखे।
यमदीपं बहिर्दद्यादपमृत्युर्विनश्यति॥

मन्त्रः– मृत्युना पाशदण्डाभ्यां कालेन श्यामया सह।
त्रयोदश्यां दीपदानात् सूर्यजः प्रीयतां मम॥
नरकचतुर्दश्यां दीपदानमन्त्रः– दत्तो दीपश्चतुर्दश्यां नरक ! प्रीतये मया।
चतुर्वर्तिसमायुक्तः सर्वपापापनुत्तये॥
तस्मिन्नेव दिने माषपत्रप्राशनमन्त्रः–
नुद सर्वाणि पापानि नरकादर्शनं कुरु।
प्राश्नामि नवपत्राणि माष ! देहि यशोबलम्॥

काकबलिदानमन्त्रः–
ऐन्द्रवारुणवायव्या याम्या वै नैर्ऋतास्तथा।
वायसाः प्रतिगृह्णन्तु मया दत्तं बलिं त्विमम्॥

श्वबलिदानमन्त्रः–
द्वौ श्वानौ श्यामशबलौ वैवस्वतकुलोद्भवौ।
ताभ्यामन्नं प्रदास्यामि रक्षतां पथि सर्वदा॥

गोपूजनमन्त्रः
लक्ष्मीर्या लोकपालानां धेनुरूपेण संस्थिता।
घृतं वहति यज्ञार्थे मम पापं व्यपोहतु॥

गोवर्द्धनपूजनजूनमन्त्रः–
गोवर्द्धन धराधार गोकुलत्राणकारक !
कृष्णबाहुकृतच्छाय गवां कोटिप्रदो भव॥

बलिराजप्रार्थनामन्त्रः–
बलिराज ! नमस्तुभ्यं दैत्यदानववन्दित !।
इन्द्रशत्रोऽमराराति ! विष्णुसान्निध्यदो भव॥

यमद्वितीयायां यमराजप्रार्थनामन्त्रः–
धमर्राज ! नमस्तुभ्यं नमस्ते यमनुाग्रज !।
पाहि मां किङ्करैः सार्द्धं सूर्यपुत्र ! नमोऽस्तु ते।

भ्रातृप्रार्थना–
आयुर्लक्ष्मीर्यशोधैर्यं निर्भयत्वमरोगिता।
वाक्पटुत्वमजाड्यञ्च जायतां तव सर्वदा॥

भगिनीप्रार्थना –
पतिपुत्रधनैश्वर्यं सौभाग्यं जन्मजन्मनि।
अक्षयं जायतां देवि धर्मराजप्रसादतः॥

भीष्माष्टम्यामर्घ्यदानमन्त्रः–
वसूनामवताराय शन्तनोरात्मजाय च।
अर्घ्यं ददामि भीष्माय ह्याबालब्रह्मचारिणे॥

कुष्माण्डनवमी–
कार्तिके नवमी शुक्ला पितृणामुत्सवाय च।
तस्यां स्नानं हुतं दत्तमनन्तफलदं भवेत्॥

चातुर्मास्यव्रतसमाप्तिमन्त्रः–
इदं व्रतं मया देव कृतं प्रीत्यै तव प्रभो।
न्यूनं सम्पूर्णतां यातु त्वत्प्रसादाज्जनार्दन॥

दीपदानमहिमा–
एकतः सर्वदानानि दीपदानं तथैकतः।
कार्तिके दीपदानस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम्॥

मार्गे

बालाचतुर्दश्यां कृत्यकर्माणि–
सुवर्णरत्तिकातुल्यं ब्रीहिमेकं परिक्षिपेत्।
मृगस्थलीं परिभ्रम्य पुनर्जन्म न विद्यते॥
पूजयेत् पशुपं देवं गुह्येशीं परमेश्वरीम्।
वासुकिं नागराजेन्द्रं तद्दिने परिपूजयेत्॥

त्रिजटार्घ्यदानमन्त्रः–
रामाय वरदे देवि ! सीतायै प्रियवादिनि।
गृहाणार्घ्यं मया दत्तं त्रिजटायै नमो नमः॥

पौषे

बुधवासरसहितायाः पौषशुक्लाष्टम्या महत्त्वम्– पौषे मासि यदा देवि ! शुक्लाष्टम्यां बुधो भवेत्। तस्यां स्नानं जपो होमस्तर्पणं विप्रभोजनम्॥ मत्प्रीतये कृतं देवि ! शतं साहस्रिकं भवेत्।
भूतविद्धेन कर्तव्ये दर्शपूर्णे कदाचन॥
वर्जयित्वा मुनिश्रेष्ठ ! सावित्रीव्रतमुत्तमम्।

माघे

माघस्नानमन्त्रः–
दुःखदारिद्र्यनाशाय श्रीविष्णोस्तोषणाय च।
प्रातःस्नानं करोम्यद्य माघे पापविनाशनम्॥
मकरस्थे रवौ माघे गोविन्दाच्युत ! माधव !।
स्नानदानेन मे देव ! यथोक्तफलदो भव॥

माघमासनियमाः–
भूमौ शयित्वा होतव्यमाज्यतिलसमन्वितम्।
हविष्यं ब्रह्मचर्यञ्च माघमासे महाफलम्॥
स्नात्वा माघे शुभे तीर्थे प्राप्नुवन्तीप्सितं फलम्। तिलस्नायी तिलोद्वर्ती तिलहोमी तिलोदकी॥ तिलभुक् तिलदाता च षट्तिलाः पापनाशनाः।

माघशुक्लपञ्चम्यां विशेषः–
माघमासे नृपश्रेष्ठ शुक्लायां पञ्चमीतिथौ।
रतिकामौ तु सम्पूज्य कर्तव्यः सुमहोत्सवः॥
दानानि च प्रदेयानि तेन तुष्यति माधवः।
तस्यां सरस्वतीपूजा च कार्या।

माघशुक्लसप्तमी रथसप्तमी –
साऽरूणोदयव्यापिनी ग्राह्या।
सूर्यग्रहणतुल्या तु शुक्ला माघस्य सप्तमी।
अरूणोदयवेलायां तस्यां स्नानं महाफलम्॥
माघे मासि सिताष्टम्यां सतिलं भीष्मतर्पणम्।
श्राद्धं च ये नराः कुर्युस्ते स्युः सन्ततिभागिनः॥

फाल्गुने

चीरभस्मधारणमन्त्रः–
वन्दितासि सुरेन्द्रेण ब्रह्मणा शङ्करेण च।
अतस्त्वं पाहि नो देवि ! भूते! भूतिप्रदा भव॥

चैत्रे

चैत्रे विश्वध्वजोत्थानम्–
चैत्रे च विश्वयात्रायां ध्वजस्योत्थानकं चरेत्।
सर्वदुःखविनाशाय सर्वशत्रुक्षयाय च॥
इति राजमार्तण्डे।

चूतपुष्पप्राशनमन्त्रः–
चूतमग्र्यं वसन्तस्य माकन्दकुसुमं तव।
सचन्दनं पिबाम्यद्य सर्वकामार्थसिद्धये॥

निम्बपत्रप्राशनमन्त्रः–
सचन्दनानि पत्राणि निम्बस्य प्रपिबाम्यहम्।
संवत्सरं ममारोग्यं भूयान्निम्बस्य भक्षणात्॥

अशोककलिकाप्राशनमन्त्रः–
त्वमशोक वराभीष्ट मधुमाससमुद्भव।
पिबामि शोकसन्तप्तो मामशोकं सदा कुरु॥

थर गोत्र प्रवर विचार

	गोत्र	थर	प्रवर
१.	अगस्ति	ढुङ्गेल	अगस्ति, जैमिनी, दधिची
२.	अत्रि	खतिवडा, गौतम, चापागाई, मिश्र, ओभ्mा, अधिकारी, पहारी, वस्ती, गोतामे, गोदार, ठाडाराई, डाँगी, घोताने गुरुङ, मल्ल, अर्याल(काला), अवस्थी, कठायत, कवारी, खड्का(कालिकोटी), कुलकर्णी(महाराष्ट्री), गेलाल, गैली(पाठक), बगाले(गोरा), डोटेल, थलारी, थपा(कालिकोटी, खुलाल, पुवाँर, बगाले, विहारे), दुलाल, दुवाडी, पमार क्षेत्री, बम(राक्से ठकुरी), भट्ट(पाशुपत), मङ्राती(ठकुरी), मल्ल ठकुरी(अछामी, पर्वते, समाल), हमाल(काले, गोरे), डाँगी, सोमवंशी (अछामी ठकुरी), समाल, सन्देल, मैदाली, यादव, रानाभाट, शाह ठकुरी (रास्कोटी समाल) आदि ।	आत्रि, अर्चनानस श्यावाश्व
३.	आत्रेय	अर्याल, दवाडी, दुवाडी, दुलाल, गेलेल, पोखरेल(पानी), सिग्देल, बगाले, कालीकोटे खड्का, कालिकोटे थापा, पौडेल(काला, गोरा), अर्ज्याल, थापा(पुवार, खुलाल, बगाल, विहारे, कालिकोटे), दुवाडी(भट्ट), राय, रानाभाट, दुलाल, ओस्ती, गेलेल, सिग्देल, खत्री(भुजेल), गिरी, बडू,पैतोला,(पाण्डेय)पन्त, ओझा, जोशी, अवस्थी	आत्रेय, अर्चनानस, श्यावाश्व
४.	अङ्गिरा	जोशी(सिलाई), सेढाईं, गौली, टन्डन	आङ्गिरस, बार्हस्पत्य, औदुम्बर
५.	आतप	पहाडी	काश्यप, आवत्सर, नैध्रुव
६.	इन्द्रप्रमद	ओभ्mा, मेहता	वासिष्ठ वा वासिष्ठ, ऐन्द्रप्रमद, आभरद्वसव्य
७.	उपमन्यु	उप्रेती, ओली, कर्माचार्य, जोशी, दुलाल, पाँडे, भट्ट(दुवाल), ढकाल, मैनाली, बर्तौला, दैनी, पाण्डेय, पचभैया(महाराष्ट्री), पाठक, पाँडे, फुलारा, बर्तौला, विष्ट(डडे), मिश्र, वैद्य, पन्त(आचार्य) ।	वासिष्ठ, ऐन्द्रप्रमद र आभरद्वसव्य वा उपमन्यु, कपिल, विरुज
८.	कपिल	पुवाँर(विष्ट), थापा, बोहारा खड्का, दानी(क्षेत्री), खाती ।	कपिल, काञ्चन, विश्वामित्र वा आङ्गिरस, महीयव र ऋक्षस
९.	काश्यप	अधिकारी (भँडारे, खिलचिने, कौवाली), अमात्य, अवस्थी, ओभ्mा, कंमर, कक्षपति, कहाली, काइकसजु, कायस्थ, कार्की(जुगाडी), कुमाल, कुम्भइराना, खड्का(छड्को), ठकुरी(खाँड, खान), खिड्कीशैनी, खिडेवाला, गर्तौला, गायन, गुप्ता(रौनियार), घर्ती(भुजेल), घिमिरे(बूढीपोला, चितापखाला, चितिखोले, बुढियाल, रुमाले), घोडासैनी, चटौत, छाग्ला थानी, जियु(ठकुरी), जोशी(श्रेष्ठ), भ्mा, टमाटा, गताला, ठगुन्न(सिंह ठकुरी), ठकुरी, ठकुरानी, तण्डुकार, तिवारी, थापा(घिमिरे, गोदार), दर्जी, दुगड, देउवा, दोजुई, धामी, ध्वजु, नकर्मी, नागा, नेगी, प्रधान, पाँडे(बड्खोरा, बडाल, भूमिहार, सिमालदिया),पात्रा, वखेती, बडाल, बतासा, बानिया, वाँङ्गराई, वाजुरी, विजुक्छे, गैडा, इदवाल, तिला, वागदगल, बुढाथोकी, शोणारी, श्रीवास्तव, साउद, सक्सेना, सिङ्घल, वेलवासे, वोकटी, भट्ट(मुस्याल, कलौनी), भ्वमी, मटमरी, मडल, मन्न, मलकु, मल्ल, मल्लिक, महतारा, माकजु, माभ्mी(राय), माथेमा, मालाकार, मिश्र, मुड्भरी(डोटेली), यादव, रञ्जित, राउलो(ठकुरी), राय(ठकुरी), रोक्का, रौनियार(गुप्ता), लकौल, वैद्य, शाह(ठकुरी), शाही, गोदारथापा, बोगटी, बुढाथोकी(सोडारी), सिन्धुलीय, सिंह(राजपूत), सुवाल, सैजु, हमाल, हुम्ली, हाइत, हाइफोरी, हाडा, न्हुछेप्रधान, कठायत, छतकुली, पाँडे, सिमलदीया, बडखोर, पाँडे, श्रेष्ठ, लिम्बु, राई, शेर्पा, बडाल, सेन(ओली), माभ्mी, अलिना अधिकारी, उचढिंग्गे रोकाया, राना (खस ठकुरी) आदि ।	काश्यप, आवत्सर, नैध्रुव
१०.	कात्यायन	भ्mा, मिश्र	वैश्वामित्र, कात्य र आक्षील वा आङ्गिरस, आमहीयव, औरुक्षयस वा भार्गव, च्यावन, आप्नुवान, अर्ष्टिषेण र आनुप
११.	कुण्डिन	खड्का(लकाई), न्यौपाने, त्रिताल, नवपानीय, नेउपाने, पराजुली, पेकरेल/प्याकुरेल, बन्जाड/बन्जाडे, बन्जरा, मोरासैनी	वासिष्ठ, मैत्रावरुण, कौण्डिन्य वा आङ्गिरस, बार्हस्पत्य, भारद्वाज
१२.	कुशिक	बडुवाल, बर्मा(छत्याल)	वैश्वामित्र, दैवरात, औदल वा वैश्वामित्र, आघमर्षण, कौशिक
१३.	कृष्णाजनी	विष्ट(कमलकोटी), गिरी	वशिष्ठ, शाक्त्य, पाराशर्य
१४.	कृष्णात्रेय	खकुरेल, दुवे, विष्ट(कालिकोटे)	आत्रेय, अर्चनानस, श्यावाश्व
१५.	कौण्डिन्य	आचार्य (लम्जेल, भुवावगी, दीक्षित), गाग्ले, मरासिनी, सत्याल, बास्कोटा, गैरे, थापा(वाग्ले, वगाले), पनेरु, पराजुली, प्याकुरेल, न्यौपाने, कमलकोटे खड्का, लकाईखड्का, पाठक, बाँस्कोटा, भण्डारी(काला), दीक्षित, सापकोटा, बन्जाडे, बञ्जरा, रावल, लम्जाल, मोरासैनी, त्रिताल, राकाहा, पुञ्जाली, राउनल(लकाई) रावल, अचार्ज, ओली, राजोपाध्याय(आचार्य), सत्याल, भट्ट(आचार्य), दीक्षित(आ.दी), त्रिताल, थापा ।	कौण्डिण्य, वाशिष्ठ, मैत्रावरुण वा आङ्गिरस, बार्हस्पत्य, भारद्वाज वा कौडिन्य,अत्रि, कौशिक
१६.	कौतिन्य	सापकोटा (काभ्रेका सापकोटाले बताएका आधारमा राखिएको तर कौण्डिन्य नै हुनुपर्ने)	कौतिन्य, देवादित्य, हिरण्य
.१७.	कौत्स	ककर	आङ्गिरस, मान्धात्र, कौत्स
.१८	कौशल्य	भँडारी, भाम, महतारो (क्षेत्री), डाँगी, थामी(क्षत्रीय), वोगटी, हैता, हैताल, बूढथापा, पाठक, बढुवाल,भण्डारी	आगस्त्य, दार्ढ्यच्युत, इध्मवाह वा आगस्त्य माहेन्द्र, मायोभुव
.१९.	कौशिक	ढुङ्गाना, धिताल, खप्तरी बस्नेत, माभ्mी, बस्ताकोटी, लामिछाने, खड्का, खपटीखड्का, बिडारी, रिमाल, रेग्मी, पुडासैनी, रायमाभ्mी, लुइटेल, तिवारी, बानियाँ, रघुवंशी भण्डारी, फुँयाल, पाठक, खप्तरी(बुढाथोकी, खड्का, बस्नेत, माभ्mी, विष्ट), ओभ्mा, बुडथापा, घोडासैनी, चिमाली, थापा, छत्कुली, जोशी(रेग्मी), टण्डन, डाँगी, थामी, बखेती, बम(छन्त्याल ठकुरी), बर्मा, बस्ताकोटी, बेताली, भण्डारी(आछामी), राजोपाध्याय(रिमाल), रायमाभ्mी, राया, स्वाँर, सेञ्चुरी, शाही(सिजापति), सञ्जेल, आछामी ठकुरी, बनियाँ, बोगटी, रोकायो, हेती, गौली, दशौलिया आदि ।	वैश्वामित्र, आघमर्षण, कौशिक वा कौशिक, देवरात, औदल
.२०.	कौशिल्य	बाकामलाङ, पाण्डेय	अगस्त्य, महेन्द्र मायोभुव
२१	कुशिक		वैश्वामित्र, आघमर्षण, कौशिक
२२	गर्ग	बाँस्तोला, पाल्पाली खड्का, लामिछाने(भट्ट), रोकाहा, रिसाल, भुर्तेल, गजुरेल, आचार्य, लामिछाने थापा, जोशी (भिँजार), भट्ट, भेटवाल, लामिछाने गुरुङ, अग्रवाल, अचार्ज (भुर्तेल), खेतान, गुप्ता(अग्रवाल), गोयल(अग्रवाल), गोयन्का, चुँडाल, चुकुडाल, चौधरी(अग्रवाल), भिभ्mार, थापा(लामिछाने), पाल(डोटेली), पोखरेल(दङ्गाली), पोद्दार(अग्रवाल), बाँस्तोला, मल्ल(रैकाज्यू), मित्तल, मोदी, रोका, लम्जेल, वंशल, वैद्य(महाराष्ट्री, शाह(काँस्केली खाँड), शाह(रैकाज्यू), जोशी	आङ्गिरस, बार्हस्पत्य, भारद्वाज, गार्ग्य र शैन्य वा आङ्गिरस, सैन्य र गार्ग्य
२३	गौतम	तिवारी, गुणी, ढोडारी, चन्द, त्रिपाठी, दंगाल, इन्दौरिया(गौड), चन, नेगी, पाडे(पलेउ), बम(ठकुरी), विष्ट,भण्डारी, महत, महतो, जोशी, चन्द, खप्तडे खड्का, गुणी,नौलाकोटी पनेरू काला ऐर,काला गोरा बिष्ट , ठकुराठी, मर्कण्डे राबल,खप्तडे खड्का,बज्कोटी कूवँर,ठकुल्ला पाणडे,सोडारी,	अङ्गिरस, गौतम बार्हस्पत्य वा गौतम, अङ्गिरा, शाण्डिल्य, विश्वामित्र, नैध्रुव वा अङ्गिरस, औत(च)थ्य, गौतम वा आङ्गिरस, बार्हदुक्थ र गौतम वा गौतम आङ्गिरस,बार्हस्पत्य
२४	घृतकौशिक	पण्डित, बराल, नेपाल, खनाल, बर्देवा, सुतारकार्की, अपागाई, खत्री, खनाल(खोरिया), खनाल(गरा), राताटिंगुली, बराइली	घृतकौशिक, विश्वामित्र वा घृतकौशिक, विश्वामित्र, अघमर्षण वा ऐन्द्र, कौशिक, विश्वामित्र वा वैश्वामित्र, ऐन्द्रकौशिक

	गोत्र	थर	प्रवर
२५.	जामदग्नि	घोडासैनी	भार्गव, च्यवन, आप्नवान्, और्व, जामदग्न्य वा भार्गव, और्व र जामदग्न्य
२६.	जैमिनि	घोडासैनी, माझी	जैमिनि, उग्र, साङ्कृति
२७.	तण्डि	झा	आगस्त्य वा आगस्त्य, दाढ्यार्च्युत, ऐध्मवाह आंगिरस, गौरुवीत, सांकृत्य
.२८.	ताण्डिन	टन्डन	आङ्गिरस, आमहीयव, औरुक्षयस वा आङ्गिरस, साङ्कृत्य, गौरुवीत
२९.	तैत्तिरीय	विश्वकर्मा	भार्गव, शौनहोत्र, गार्त्समद
३०.	धनञ्जय	भुषाल, खुलालकार्की, पङ्गेनी, बस्नेत, बस्याल, भण्डारी, बुढाथोकी, धमाल, रिजाल, रिमाल, हुँमागाई, गुरागाईं, खनाल(खोरिया खानाल, गरा खनाल), कुँवर, ओखरेल, खुलाल, गुरागाईं, गैरिपिप्पली, घोडासैनी, डुम्रे, ढाँट, पंगेनी, बखरेल, खुलाल(बस्नेत, बुढाथोकी), बुडथापा(कुँवर), मरासिनी, पकुवाल, कार्की ।	वैश्वामित्र, माधुच्छन्दुस, धनञ्जय वा धनञ्जय, विश्वामित्र, माधुच्छन्दस वा धनञ्जय, आत्रेय, अर्चनानस,
३१.	पराशर	आर्य, कट्टेल, कार्की(लामा), कुँवर(जोगी), डोंगरे, पन्त, पन्थ, पुँवार(कार्की), मरहट्ठा, पर्हट्ठा, रौइला, रुहेल, धिमाल, पण्डित, नराल,खड्का	वशिष्ठ, शाक्त्य, पाराशर्य
३२.	बृहस्पति		बृहस्पति, कपिल, पार्वण
३३.	**बङस**	**गरबुजा**	
३४.	भारद्वाज	निरौला, संग्रौला, देवकोटा, ओझा, कँडेल(उपाध्याय, खड्का), काप्री, कैनी, खड्का, खाँ(ठकुरी), खनी, गेताल, महाराजजी थापा, खाँड, सिटौला, पाँडे(कुलेटा), चन/चन्द(कुमाउनी, प्युठानी, ठकुरी), चम्करिया, चम्पाल, चिमरिया, चौधरी, झा(तिकलिहाडा), चौहान, चौलागाईं, च्वाई(सुवेदी), जम्लागाईं, जुम्ली, जोशी, ठगुन्न, ठकुरी(स्यांजाली खाँड), डल्लाकोटी, थापा(अछामी, कालिकोटे, पाटखेती, भण्डारी, महारजी), श्रीपाली बस्नेत, विष्ट(सिजापति), सुवेदी(लाम्पाखे, नयाँघरे), सिलवाल, सिवाकोटी, वाग्ले, लोहनी, बोहोरा, पन्त, पन्थी, पाटखेती(थापा), बढई, बराकोटी, बलायर, बल्छौडी, बस्नेत(सिरपाली), बाज, बाह्रकोटी, बिमली, बिष्ट(इदवाल, खारखोले/ध्यारा, सिजापती,सौन), बोहोरा, भट्ट(पल्याल), भट्टाचार्य, भण्डारी(निरौला, सुन्ताखाने) मल्ल(डोटेली, ठकुरी), महाराजी(क्षत्रीय), मिश्र, रावल(पाल्पाली), लोहनी, लौडारी, वस्ती, शाह(मेधासी, ठकुरी), शिवाकोटी, शाही, सिंह(ठकुरी), सेन(ठकुरी, भिड्री, सेनवाल(ठकुरी), हमाल(ठकुरी), वैदवार(क्षेत्री), श्रीपाली बस्नेत, पाडे, खनी, दूधपोखरेल, थपलिया, जोशी(लटौला, निरौला), जमरकट्टेल, चौलागाई, महाराजी खड्का, दुलाल, देवकोटा, धामी, नयाँघरे, नेगी, नौलखा, अधिकारी (शर्मा, बजगाईं, थामी), बुर्लाकोटी, मजगैंया, रजौरिया, चिमोरिया, लामागुरङ, घले गुरुङ, भट्ट, पाटखेती,ठकुल्ल (क्षेत्री) आदि ।	भारद्वाज आङ्गिरस, बार्हस्पत्य
३५.	भृगु	चौहान(क्षेत्री)	भार्गव, च्यावन, आप्नवान, और्व, जामदग्न्य वा भार्गव, वैतहव्य, सावेदस वा काश्यप, आवत्सर, नैध्रुव
३६.	माण्डव्य	चर्का अधिकारी, कटुवाल, मास्के, ज्ञवाली, धिताल, बजगाई,पन्थी, खँ धौमाकु, जयकाम, जोशी(बजगाई), पन्थी, प्रधानांग, बिष्ट(लोखाली), भण्डारी(बजगाई), राउल(आछामी), राउले, लोखाडा, स्वाँर(बजगाई), मास्के , कटुवाल	भार्गव, च्यवन, आप्नवान, और्व, जामदग्न्य वा मण्डु माण्डुक्य विश्वामित्र
३७.	मानव	प्रधानाङ्ग,मल्ल	आङ्गिरस, बार्हस्पत्य, भारद्वाज, वान्दन, मातवचस वा आङ्गिरस, वान्दन, मातवचस
	मान्धाता	भण्डारी	मान्धात्र, आम्बरीष, यौवनाश्व
३८.	मौद्गल्य	कोइराला, उप्रेती, कुइँकेल, कार्की (खुलाल, लामा, मुडुला), तिमल्सेना, थापा कालिकोटे, सिंखडा, बेलवासे, कठायत, चक्रवर्ती/चटर्जी, चट्टोपाध्याय, तिमल्सिना, पाल(बाजुरेली), बनर्जी, विष्ट(सिंखडा), बेलकाँडी, बेलबासे, भट्टाचार्य, मुखर्जी, लेकाली, सिम्खडा ।	मौद्गल्य, आङ्गिरस, भार्म्याश्व/ भार्गव, च्यवन, आप्नवान, और्व, जामदग्न्य / भार्गव, और्व, जामदग्न्य
३९.	रवि/रव्य	घले, शाह(कल्याल ठकुरी)	आंगिरस, सांकृत्य, गौरुवीत
४०.	वत्स	दाहाल, लम्साल, झा, रुपाखेती, राणा, दाहाल, चौहान, खराल, कुँवर, जबरा, ठाकुर झा, खुलाल, जोशी, बुडथापा, बुढाथोकी(दाहाल), भट्ट(नागर), भट्ट, महाजन, मिश्र, राणा(कुँवर), रावल ।	भार्गव, च्यवन, आप्नवान, और्व, जामदग्न्य वा भार्गव, और्व जामदग्न्य वा भार्गव, च्यवन, आप्नवान
४१.	वसिष्ठ	खरेल, भट्टराई, चालिसे, दवाडी, थाङसिङे भण्डारी, सुयल घर्ती, सुयेलथापा, मुडवरी, पल्लाकोटी, पाठक, केशरी, कसेरा, कारञ्जित, खनियाँ, खरेल(मुडभरी, हटियारा), गाम्नागे,घर्ती, चन्पो(ठकुरी), चमरिया, चलाउने, चल्ल(ठकुरी), चलिसे, ठकुरी (कल्याल), थापा(सुयाल), दवाडी, द्विवेदी, पन्त, पाठक, बिष्ट(भुलानी), भट्ट(ताप्लेली), मरहट्ठा, माझी, मुडवरी (सुर्खेती), राउत, सुयल, सोती, केसरी, गैरे, फल्लाकोटी, दवाडी, खत्री ।	वसिष्ठ वा वसिष्ठ, इन्द्रप्रमदा, आभरद्वसव्य
	वाल्मीकि	नागिन, नागिला	भार्गव, च्यवन, आप्नवान, और्व, जामदग्न्य वा भार्गव, और्व जामदग्न्य वा वैश्वामित्र, कौशिक, वाल्मीकेय
४२.	विश्वामित्र	भट्ट(अनिल), दुवाडी, निरवंशी राई, रयाल	वैश्वामित्र, दैवरात, औदल वा वैश्वामित्र, मधुच्छन्दस, आज
४३.	शाण्डिल्य	कटुवाल, महत, प्रसाई, काफ्ले(साजी,वासी), चन्दने, जावा, जोशी(तंतोला), झा, तिवारी, दास, धामी, पाइन, पाठक, वरई, बसिया, बिष्ट(काफोल्य, काफल), मण्डल, महत(क्षत्रीय), मिश्र(मैथिल ब्राह्मण), राउल(मनकोटी), सामन्ती, सावा, चौधरी(भूमिहार ब्रह्मण)	काश्यप, आसित, दैवल वा शाण्डिल्य, आवत्सर काश्यप वा शाण्डिल्य, आसित, देवल
४४.	शौनक	साही	शौनक, वशिष्ठ, पराशर
४५.	शुनक	मल्ल(ठकुरी)	शौनक वा गार्त्समद वा भार्गव गार्त्समद वा भार्गव, शौनहोत्र, गार्त्समद
४६.	बृहस्पति		बृहस्पति, कपिल, पार्वण
४७.	शाण्डिल	मानकोटे, मालाकार, मण्डल	शाण्डिल्य, आसित, दैवल
४८.	शुनक	सोनाम(ठकुरी)	भार्गव, गार्त्समद वा भार्गव, गार्त्समद, शौनक
४९.	सङ्कृति/ साङ्कृत्य	अवस्थी (सारस्वत)	भार्गव, च्यवन, आप्नवान, और्व,जामदग्न्य
५०.	सनकस	मल्ल(ठकुरी), ओझा	शौनक वा भार्गव, शौनहोत्र, गार्त्समद
५१.	साङ् ख्यायन	देशपाँडे, पाण्डे	आङ्गिरस, बार्हस्पत्य, भारद्वाज वा वाशिष्ठ, ऐन्द्रप्रमद, आभरद्वसव्य
५२.	सावर्णि	झा (मैथिल ब्राह्मण)	
५३.	हारित	ओझा	मान्धाता, अम्बरीष, यौवनाश्व

थर गोत्र प्रवर निर्णयसिन्धु पृ. २०३-२१३, शिखरनाथ, ने.सं.वि. पञ्चाङ्ग-२०७५, नेपाली थर-गोत्र-प्रवर कोश र केही व्यक्तिगत संकलनका आधारमा राखिएको छ। यो सङ्कलन हो । यहाँको सुझावको पनि अपेक्षा गरिएको छ ।

सूर्य ग्रह शान्तिका उपाय

६	१	८
७	५	३
२	९	४

जप	**ॐ ह्रां ह्रीं ह्रौं ह्रः सूर्याय नमः ।** ॐ आकृष्णेनरजसा...मन्त्र **७ हजार जप**
वैदिक मन्त्र	**ॐ आकृष्णेनरजसाव्वर्त्तमानोनिवेशयन्नमृतम्मर्त्त्यञ्च । हिरण्ययेनसवितारथेनादेवोयाति भुवनानिपश्यन् ।** *(यजु. ३३/४३)*
दान वस्तु	सुन, तामा, गहुँ, गुँड, मुसुरो, रातो वस्त्र, गाई र माणिक
औँठी रत्न धारण	३ वा ५ रत्तिको माणिक्य (रातो) सुनको औँठी बनाई दाहिने हातको साहिली औँलामा, आइतवार तिष्य नक्षत्रमा धारण गर्ने । तामाको औँठी पनि धारण गर्न सकिन्छ ।
उपासना	सूर्य उपासना, मन्त्र : **ॐ घृणि सूर्याय नमः ।**
स्नान	रातो फूल, केशर, देवदारुको पात, इलाइचीको मिश्रण साथ स्नान
व्रत	आइतवारको व्रत
पाठ	सूर्य पुराण पाठ वा वाल्मीकि रामायणको आदित्य हृदयस्तोत्र नियमित पाठ गरेर वा श्रीसूक्त पाठ गरेर
पूजा	शिव पूजन
समिधा	आँकका समिधा(दाउरा) हवन गरेर
बलि	सखखर र चामलको बलि दिएर

चन्द्रमा शान्तिका उपाय

७	२	९
८	६	४
३	१०	५

जप	**ॐ श्रां श्रीं श्रौं श्रः सोमाय नमः ।** वा ॐ इमन्देवा.. **११ हजार जाप**
वैदिक मन्त्र	**ॐ इमन्देवाऽअसपत्क्नꣳसुवद्ध्वम्महते क्षत्रायमहते ज्ज्यैष्ठ्यायमहते जानराज्ज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय । इममुष्ष्यपुत्रममुष्ष्यैपुत्रमस्यै व्विशऽएषवोमीराजा सोमोस्म्माकम्ब्राह्मणानां ꣳ राजा ।**
दान	घिउ, सेतो कपडा, मोती, दही, चाँदी, कपुर, चामल, सेतो गाई, सेतो फूल, काँसको भाँडो
औँठी रत्न धारण	मोती २, ४, ६ वा ११ रत्तिको सुन वा चाँदीको औँठीमा शुक्लपक्षको सोमवार रोहिणी नक्षत्र र कालदण्ड योगमा दायाँ हातको कान्छी औँलामा धारण वा लकेट बनाई धारण
उपासना	भगवान् शङ्करको उपासना, मन्त्र : **ॐ सों सोमाय नमः ।**
स्नान	पञ्चगव्य, शङ्ख, चन्दन, चाँदीको चूर्ण, भष्म, मोती, कमलको फूलको मिश्रणले स्नान
व्रत	सोमवारको व्रत, प्रदोषव्रत
पाठ	ललित सहस्रनाम पाठ, सोमसूक्त पाठ श्रीसूक्तको पाठ
पूजा	रुद्र पूजन
समिधा	पलाँशका समिधा(दाउरा) हवन गरेर
बलि	पायस (खीर)को बलि दिएर

मङ्गल शान्तिका उपाय :

८	३	१०
९	७	५
४	११	६

जप	**ॐ क्रां क्रीं क्रौं क्रः अङ्गारकाय नमः ।** वा **ॐ अं अङ्गारकाय नमः ।** वा **ॐ अग्निर्म्मूर्धा...मन्त्र १० हजार जप**
वैदिक मन्त्र	**ॐ अग्निर्म्मूर्धादिवः ककुत्पत्तिःपृथिव्याऽअयम् । अपा ꣳ रेता ꣳ सिजिन्वति ।**
दान	मुगा, गहुँ, मसुरो, गुँड, सुन, तामा, चन्दन, रातो करवीरको फूल, रातो कपडा, रातो बाछो, आदि दान
औँठी रत्न धारण	सुनको औँठीमा मुगा ८ देखि ११ रत्तिको राखी दाहिने हातको साहिली औँलामा धारण गर्नुपर्दछ । तामाको औँठी पनि लाभदायी हुन्छ ।
उपासना	गणेशजी वा हनुमानजीको उपासना
स्नान	बेलका पात, चम्पक, अरुणपुष्प, बकुल्लो, हिङ्गु आदिको मिश्रणले स्नान गर्नाले
व्रत	मंगलवार व्रत बसेर
पाठ	गणेश अथर्वशीर्ष, भौमसूक्त पाठ, हनुमान चालिसा पाठ गरेर
पूजा	गणेशजीको पूजा गरेर
समिधा	खयरका समिधा(दाउरा) हवन गरेर
बलि	हविष्यान्न बलि दिएर

बुध शान्तिका उपाय :

९	४	११
१०	८	६
५	१२	७

जप	**ॐ ब्रां ब्रीं ब्रौं ब्रः बुधाय नमः ।** वा ॐ उद्बुद्ध्यस्वाग्ने..... **मन्त्र ८ हजार जप** गरेर, प्रातः कालमा **ॐ गं गणपतये नमः** मन्त्र नित्य जप पाठ गर्नाले
वैदिक मन्त्र	**ॐ उद्बुद्ध्यस्वाग्नेप्प्रतिजागृहित्त्वमिष्टापूर्त्ते स ꣳ सृजेथामयञ्च । अस्मिन्सधस्थेऽअद्ध्युत्तरस्मिन्विश्श्वेदेवायजमानश्श्चसीदत ॥**
दान	मुँग, घिउ, काँसका भाँडा, हरियो कपडा, कालो बाछो, हात्तीको दाँत, फूल, पन्ना आदि दान गरेर ।
औँठी रत्न धारण	पन्ना ३ वा ६ रत्तिको दाहिने हातको कान्छी औँलामा बुधवार उत्तराफाल्गुनी नक्षत्रपारी धारण गर्नुपर्छ । वा लकेट बनाई लगाउने
उपासना	विष्णु भगवान्को उपासना
स्नान	गोबर, चामल, मह, सेतो सस्युँ, गोरोचन, सुन, अमला, मोती, जाइफलको मिश्रणसाथ स्नान
व्रत	बुधवार वा एकादशीको व्रत
पाठ	दुर्गा सप्तशती वा बुधसूक्त पाठ
पूजा	भगवान् विष्णुको पूजा गरेर
समिधा	अपामार्ग समिधा(दाउरा) हवन गरेर
बलि	दुध र षष्टिका(धानको चामल) बलि दिएर

बृहस्पति शान्तिका उपाय :

१०	५	१२
११	९	८
६	१३	८

जप	**ॐ ग्रां ग्रीं ग्रौं ग्रः गुरवे नमः । ॐ बृं. बृहस्पतये नमः ।** वा **ॐ बृहस्पतेऽअतिय..**मन्त्र **१९ हजार जप गर्नाले**
वैदिक मन्त्र	**ॐ बृहस्पतेऽअतियदर्य्योऽअर्हाद्युमद्विभातिक्क्रतुमज्जनेषु । यद्दीदयच्छवसऽऋतप्प्रजाततदस्म्मासुद्रविणन्धेहिचित्रम् ॥ (उपयामगृहीतोसि बृहस्प्पतये त्त्वैषतेयोनिर्बृहस्पतयेत्त्वा)** *(यजु. २६/३)*
दान	सखर, धान, घोडा, सुन, पहेलो वस्त्र, नुन, पुष्पराज, बेसार, पहेलो फूल, पुस्तक दान
औँठी / रत्न	पुष्पराज, ७ देखि ९ रत्तिको, दाहिने हातको चोरी औँलामा सुनमा बिहीवार पुष्य नक्षत्रका दिन धारण
उपासना	ब्रह्माजीको उपासना गरेर
स्नान	मालती, फूलका पालुवा, सेतो सर्स्युँ, मह, आदिका साथ स्नान
व्रत	बिहीवार व्रत बसेर
पाठ	हरिवंश पुराण पाठ, बृहस्पतिसूक्त पाठ गरेर
पूजा	भगवान् विष्णुको पूजा
समिधा	पिपलका समिधा(दाउरा) हवन
बलि	दही र चामल बलि दिएर

शुक्र शान्तिका उपाय :

११	६	१३
१२	१०	८
७	१४	९

जप	**ॐ द्रां द्रीं द्रौं द्रः शुक्राय नमः । ॐ शुं शुक्राय नमः ।** वा ॐअन्नात्परिस्रुतोरस... मन्त्रले **१६ हजार**
वैदिकमन्त्र	**ॐअन्नात्परिस्रुतोरसम्ब्रह्मणाव्व्यपिवत्क्षत्रम्पयःसोमम्प्रजापतिः । ऋतेनसत्त्यमिन्द्रियंव्विपान ꣳ शुक्क्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ॥**
दान	विभिन्न रंगका कपडा, सेतो घोडा, हीरा, सुन, चँदी, चामल, श्रीखण्ड, सेतो गाई, सेतो फूल दान
औँठी/ रत्ना	हीरा, २ वा ७ रत्तिको सुन वा चाँदीको औँठीमा शुक्रवार मृगशिरा नक्षत्र पारेर साहिली वा कान्छी औँलामा धारण गरेर ।
उपासना	लक्ष्मी वा दुर्गा वा इन्द्रायणीको
स्नान	कुङ्कुम, इलाइची, अमला, केशर, जाइफल, चन्दन आदिको मिश्रण शरीरमा लेपन गरी स्नान
व्रत	शुक्रवारको वा अष्टमीको व्रत
पाठ	श्रीसूक्त, लक्ष्मीसूक्त, दुर्गा सप्तशती विधिपूर्वक पाठ गरेर
पूजा	नवदुर्गाको पूजा गरेर

शनि शान्तिका उपाय :

१२	७	१४
१३	११	९
८	१५	१०

जप	**ॐ प्रां प्रीं प्रौं प्रः शनैश्चराय नमः । ॐ शं शनैश्चराय नमः ।** वा **ॐ शन्नोदेवीरभिष्टयऽआपोभवन्तुपीतये । शंय्योरभिस्रवन्तुनः ॥** मन्त्र **२३ हजार**
औँठी रत्न धारण	नीलम, ३, ६, ७ वा १० रत्तिको सुन या फलामको औँठीमा शनिवार श्रवण नक्षत्र पारेर दाहिने हातको माझी औँलामा धारण
दान	नीलम, फलाम, भैँसी, मास, गहत, कालो कपडा, तिल(कालो), काली गाई, कालो फूल, तेल, फलफूल आदि ।
उपासना	शिवजी/भैरव/महाकाली/शनि महाकाल
स्नान	कुङ्कुम, इलाइची, अमला, केशर, जाइफल, अपराजिता आदि मिश्रण शरीरमा लेपन गरी स्नान
व्रत	शनिवारको व्रत
पाठ	श्रीमद्भागवत् नल चरित्र पाठ वा शिवपुराण पारायण
पूजा	शनिमहाकाल वा देवी
समिधा	समीका दाउराको हवन गरेर
बलि	खिचडीको बलि दिएर

राहु शान्तिका उपाय :

१३	८	१५
१४	१२	१०
९	१६	११

जप	**ॐ भ्रां भ्रीं भ्रौं सः राहवे नमः ।** वा **रां राहवे नमः ।** वा **ॐ कयानश्श्चित्रऽआभुवदूतीसदावृधः सखा । कयाशचिष्ठयाव्वृता । १८ हजार जप**
औँठी रत्न धारण	गोमेद, ३ वा ६ रत्तिको सुन वा चाँदीको औँठीमा बुध वा शनिवार उत्तराफाल्गुनी नक्षत्र पारेर दाहिने हातको माझी औँलामा धारण
वस्तु दान	खड्ग, गोमेद, घोडा, कालो तिल, तेल, कालो कपडा, कालो फूल, फलाम, कम्बल, घोडा आदि दान गरेर
उपासना	बटुक भैरवको उपासना गरेर
स्नान	सस्युँ, बेसार, लाजा, कस्तुरी, हात्तीको दाँत, आदिका साथ ८ वटा मङ्गलवारसम्म स्नान गर्नाले
व्रत	पञ्चमीको व्रत बसेर
पाठ	दुर्गा सप्तशती उच्च स्वरमा पाठ, बटुक भैरवको उपासना पूजा एवं पाठ, श्रावण महिनामा लघु रुद्राभिषेक, राहु सूक्त पाठ गरेर
पूजा	महिसासुरमर्दिनी भगवती पूजा, नाग पूजा
समिधा	दुवो हवन गरेर
बलि	विभिन्न प्रकारका अन्नको बलि दिएर

केतु शान्तिका उपाय :

१४	९	६
१५	१३	१९
१०	१७	१२

जप	**ॐ स्रां स्रीं स्रौं स्रः केतवे नमः।** वा **ॐ कें केतवे नमः।** **ॐ केतुङ्कृण्वन्नकेतवेपेशोमर्य्याऽअपेशसे। समुषद्भिरजायथाः॥ १७ हजार जप** गरेर
दान	वैदूर्यमणि(लहसुनिया), तेल, फलाम, कालो तिल, फुस्रो कपडा, बोको, हतियार, कम्बल, नरिवल सप्तधान्य, कस्तुरी आदि दान गरेर।
औँठी रत्न धारण	वैदूर्यमणि, ३ वा ६ रत्तिको सुन वा चाँदीको औँठीमा बिहीवार तिष्या नक्षत्र पारेर दाहिने हातको माझी औँलामा धारण गरेर।
उपासना	गणेशजीको उपासना गरेर
स्नान	सर्स्युँ, बेसार, रातो चन्दनका साथ स्नान गर्नाले
व्रत	गणेश चतुर्थीको व्रत धारण गरेर
पाठ	गणेश सहस्रनाम पाठ गर्नाले वा गणेश अथर्वशीर्ष पाठ गरेर
पूजा	भैरव पूजा
समिधा	कुशको समिधा हवन गरेर
बलि	विभिन्न प्रकारका अन्नको बलि दिएर

नवग्रह र रत्न

ईशान	पूर्व			आग्नेय
उत्तर	बुध पन्ना	शुक्र हीरा	चन्द्रमा मोती	दक्षिण
	बृहस्पति पुष्पराज	सूर्य माणिक्य	मङ्गल मुगा	
	केतु वैदूर्य मणि	शनि नीलम	राहु गोमेद	
वायव्य	पश्चिम			नैर्ऋत्य

–मुहूर्तचिन्तामणि, ४।९

माणिक्यमुक्ताफलविद्रुमाणि गारुत्मकं पुष्पकवज्रनीलम्।
गोमेदवैदूर्यकमर्कतः स्यू रत्नान्यथो ज्ञस्य मुदे सुवर्णम्॥ *(मुहूर्त्तचिन्तामणिः, गोचरप्रकरणम्, १०)*

नौवटै ग्रहको रत्न धारण गर्न नसके पनि सम्बन्धित ग्रहको अनिष्ट शान्तिका निम्ति प्रत्येक ग्रहका भिन्न भिन्नै रत्नजडित औँठी धारण गर्न सकिन्छ। सूर्यको प्रसन्नताका निम्ति माणिक्य, चन्द्रमाका निम्ति मोती, मङ्गलका लागि मुगा, बुधका लागि पन्ना, बृहस्पतिका लागि पुष्पराज, शुक्रका लागि हीरा, शनिका लागि नीलम, राहुका लागि गोमेद र केतुका लागि वैदूर्यमणि धारण गर्नुपर्दछ। बुधको प्रसन्नताका निम्ति सुन धारण गर्न सकिन्छ।

सूर्यादि नवग्रह र समिधा

ग्रह	सूर्य	चन्द्र	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	राहु	केतु
समिधा	आँक	पलास	खयर	अपामार्ग	पिपल	डुम्री	समी	दुवो	कुश

–याज्ञवल्क्यस्मृति

ग्रह-सम्बद्धयोगिनी र जाप मन्त्र

	योगिनी	ग्रह	जाप मन्त्र
१.	मंगला	चन्द्रमा	ॐह्रीं मङ्गले मङ्गलायै स्वाहा।
२.	पिङ्गला	सूर्य	ॐ ग्लौं पिङ्गले वैरिकारिणी प्रसीद फट् स्वाहा।
३.	धान्या	गुरु	ॐ श्रींधनदे धान्यै स्वाहा।
४.	भ्रामरी	भौम	ॐ भ्रामरि जगतामधीश्वरि भ्रामरि क्लीं स्वाहा।
५.	भद्रिका	बुध	ॐ भद्रिके भद्रं देहि अभद्रं नाशय स्वाहा।
६.	उल्का	शनि	ॐ उल्के मम रोगं नाशय जृम्भय स्वाहा।
७.	सिद्धा	शुक्र	ॐ ह्रीं सिद्धे मे सर्वमानसं साधय स्वाहा।
८.	सङ्कटा	राहु,केतु	ॐ ह्रीं सङ्कटे मम रोगं नाशय स्वाहा।

नव ग्रहका पर्यायवाची नाम

ग्रह	पर्यायवाची नाम
सूर्यः	हेलिः, दिनकरः, भानुः, तपनः, पूषा, अरुणः, अर्कः, तरणी, कलिन्दः, मिहिरः, भास्करः, पतङ्गः, खरांशुः, हंसः, मार्तण्डः, दिनेशः
चन्द्रमा	सोमः, इन्दुः, शशाङ्कः, मृगाङ्कः, शशिः, शीतरश्मिः, सितद्युतिः, निशाकरः, उडुपति, ग्लौ
मङ्गलः	आरः, वक्रः, भौमः, क्रूरदृक्, आवनेयः, क्षितिजः, रुधिरः, अङ्गारकः, पृथ्वीपुत्रः
बुधः	हेम्ना, ज्ञः, वित् वा विद्, इन्दुपुत्रः, बोधनः, सौम्यः, तारातनयः
गुरुः	जीवः, अङ्गिरसः, मन्त्री, सुरगुरुः, वाचस्पतिः, इज्यः
शुक्रः	भार्गवः, भृगुसुतः, एकाक्षः, सितः, दानवेज्यः, दैत्यगुरुः, आस्फुजितः, काव्यः, अच्छः
शनिः	कोणः, मन्दः, सूर्यपुत्रः, असितः, छायासूनु, आर्की
राहुः	तमः, अगुः, सर्पः, दानवमन्त्री, सैंहिकेयः, फणि
केतुः	ध्वजः, शिखी

सूर्यादिनवग्रहपूजनचक्रम्

बुधः	शुक्रः	सोमः
गुरुः	सूर्यः	भौमः
केतुः	शनिः	राहुः

अथ नवग्रहपीडाहरस्तोत्रम्

ग्रहाणामादिरादित्यो लोकरक्षणकारकः।
विषमस्थानसम्भूतां पीडां हरतु मे रविः॥१॥
रोहिणीशः सुधामूर्तिः सुधागात्रः सुधाशनः।
विषमस्थानसम्भूतां पीडां हरतु मे विधुः॥२॥
भूमिपुत्रो महातेजा जगतां भयकृत् सदा।
वृष्टिकृद् वृष्टिहर्ता च पीडां हरतु मे कुजः॥३॥
उत्पातरूपो जगतां चन्द्रपुत्रो महाद्युतिः।
सूर्यप्रियकरो विद्वान् पीडां हरतु मे बुधः॥४॥
देवमन्त्री विशालाक्षः सदा लोकहिते रतः।
अनेकशिष्यसम्पूर्णः पीडां हरतु मे गुरुः॥५॥
दैत्यमन्त्री गुरुस्तेषां प्राणदश्च महामतिः।
प्रभुस्ताराग्रहाणां च पीडां हरतु में भृगुः॥६॥
सूर्यपुत्रो दीर्घदेहो विशालाक्षः शिवप्रियः।
मन्दचारः प्रसन्नात्मा पीडां हरतु मे शनिः॥७॥
महाशिरो महावक्त्रो दीर्घदंष्ट्रो महाबलः।
अतनुश्चोर्ध्वकेशश्च पीडां हरतु मे शिखी॥८॥
अनेकरूपवर्णैश्च शतशोऽथ सहस्रशः।
उत्पातरूपो जगतां पीडां हरतु मे तमः॥९॥

इति ब्रह्माण्डपुराणोक्त नवग्रहपीडाहरस्तात्र सम्पूर्णम्॥

नवग्रहशान्ति एवं वस्तु दान सङ्कल्प

ॐ तत्सत् ३....ॐ विष्णुः ३....अद्येहेत्यादिदेशकालादीन् सङ्कीर्त्य.....गोत्रोत्पन्नः....शर्माहं/देव्यहं मम प्रतिकूलस्थानस्थितसूर्यादिनवग्रहाणां प्रातिकूल्योपशमनपूर्वकमानुकुल्यसिद्ध्ये दुःस्वप्नजन्यदोषनिवृत्तिपूर्वकसुस्वप्नतावाप्तिपूर्वकबालग्रहदशान्तर्दशागोचरदशादिसकलदोषोपशमनार्थं सूर्यादिनवग्रहप्रीतिद्वारा शुभफलप्राप्तये दीप–कलश–गणेशपूजनपूर्वकं सूर्यादिनवग्रहपूजनं यथामिलितोपचारैरहं करिष्ये।

वस्तुदानसङ्कल्पः

ॐ तत्सत् ३....ॐ विष्णुः ३.........अद्येहेत्यादिदेशकालादीन् सङ्कीर्त्य......गोत्रोत्पन्नः....शर्माहं/देव्यहं मम अरिष्टस्थानस्थित........ग्रहप्रीतये ....(वस्तु) ....दैवताकं ...... गोत्राय ....शर्मणे ब्राह्मणाय तुभ्यमहं सम्प्रददे।

दानप्रतिष्ठा –

अद्यकृतैतत् ग्रहप्रीतिनिमित्तकवस्तुदानकर्मणः साङ्गतासिद्ध्यर्थमिदं दानप्रतिष्ठाद्रव्यं .....दैवतं .....गोत्राय ..... शर्मणे ब्राह्मणाय दानप्रतिष्ठात्वेन तुभ्यमहं सम्प्रददे।

नवग्रहस्तोत्रम्

सूर्यः
जपाकुसुमसङ्काशं काश्यपेयं महाद्युतिम्।
तमोऽरिं सर्वपापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरम्॥१॥
चन्द्र :
दधिशङ्खतुषाराभं क्षीरोदार्णवसम्भवम्।
नमामि शशिनं सोमं शम्भोर्मुकुटभूषणम्॥२॥
मङ्गल :
धरणीगर्भसम्भूतं विद्युत्कान्तिसमप्रभम्।
कुमारं शक्तिहस्तं च मङ्गलं प्रणमाम्यहम्॥३॥
बुध :
प्रियङ्गुकलिकाश्यामं रूपेणाऽप्रतिमं बुधम्।
सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम्॥४॥
बृहस्पति :
देवानां च ऋषीणां च गुरुं काञ्चनसन्निभम्।
बुद्धिभूतं त्रिलोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम्॥५॥
शुक्र :
हिमकुण्डमृणालाभं दैत्यनां परमं गुरुम्।
सर्वशास्त्रप्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहम्॥६॥
शनि :
नीलाञ्जनसमाभासं रविपुत्रं यमाग्रजम्।
छायामार्तण्डसम्भूतं तं नमामि शनैश्चरम्॥७॥
राहु :
अर्धकायं महावीर्यं चन्द्रादित्यविमर्दनम्।
सिंहिकागर्भसम्भूतं तं राहुं प्रणमाम्यहम्॥८॥
केतु :
पलाशपुष्पसङ्काशं तारकाग्रहमस्तकम्।
रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम्॥९॥

-फलम्--

इति व्यासमुखोद्गीतं यः पठेत् सुसमाहितः।
दिवा वा यदि वा रात्रौ विघ्नशान्तिर्भविष्यति॥१०॥
नरनारीनृपाणां च भवेद् दुःस्वप्ननाशनम्।
ऐश्वर्यमतुलं तेषामारोग्यं पुष्टिवर्धनम्॥११॥
ग्रहनक्षत्रजाः पीडास्तस्कराग्निसमुद्भवाः।
ताः सर्वाः प्रशमं यान्ति व्यासो ब्रूते न संशयः॥१२॥

इति श्रीवेदव्यासविरचितं नवग्रहस्तोत्रं सम्पूर्णम्॥
(स्रोत: शिवगौरीगुटिका)

विवाह र व्रतबन्धको लग्न जुराउने तरिका

विवाहको लग्न तयार गर्नुअघि सर्वप्रथम वर वधूलाई विवाह जुर्छ कि जुर्दैन विचार गर्नुपर्दछ। गुण, गण, नाडी, भकुट, आदि जुर्नुपर्छ। सगोत्र एवं मातृगोत्रमा विवाह गर्नुहुँदैन। ज्येष्ठ सन्तानको जेठ महिनामा विवाह गर्नुहुँदैन। माङ्गलिक दोष भए निवारण गर्नु उपयुक्त हुन्छ।

यसपछि पञ्चाङ्ग (पात्रो)मा दिइएका साइतहरू हेरी वर कन्या दुवैलाई उपयुक्त दिनको चयन गर्नुपर्दछ। यसरी दिन विचार गर्दा कन्याका निम्ति बृहस्पित र चन्द्रमा अनि वरका निम्ति सूर्य गोचरमा अनुकूल रहनुपर्दछ।

गुरुशुद्धिवशेन कन्यकानां समवर्षेषु षडब्दकोपरिष्टात्।
रविशुद्धिवशाच्छुभो वराणामुभयोश्चन्द्रविशुद्धितो विवाहः ॥

(मुहूर्तचिन्तामणि, ६।१२) यसरी दिन जुराउन रवि, गुरु र चन्द्रशुद्धिलाई विचार गर्नुपर्दछ। जुन तालिकामा दिइएको छ।

सूर्यचन्द्रगुरुशुद्धिसारिणी

सूर्य	चन्द्रमा	बृहस्पति	
३।६।१०।११	३।६।७।१०।११	२।५।७।९।११	शुभ
१।२।५।७।९	१।२।५।९	१।३।६।१०	पूज्य (पूजापश्चात् शुभ)
४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	निन्दित

जस्तै : मेष राशिको वरलाई मिथुन राशिमा सूर्य भए शुभ भयो। मेष राशिकी कन्यालाई मिथुन राशिको बृहस्पति पूज्य अर्थात् बृहस्पतिको पूजा गरेपछि मात्र विवाह गर्न शुभ रहने भयो।

यसैगरी व्रतबन्धको पनि उचित समय जुराउनुपर्दछ। व्रतबन्धमा बालकको र विवाहमा कन्याको जन्मराशिबाट २।५।७।९।११ राशिमा बृहस्पति भए उत्तम, १०।६।३।१ राशिमा बृहस्पति भए पूज्य हुन्छ। वटुक वा कन्यको राशिबाट बृहस्पति ४।८।१२ राशिमा भए निन्दित मानिएको छ। *(मुहूर्तचिन्तामणि, ५।४६)*

विशेष : जस्तो कि मेष राशि भएका वटुकलाई कर्कट, वृश्चिक र मीन राशिमा बृहस्पति रहेको समयमा उपनयन मुहूर्त जुर्दैन । यसरी ४।८।१२ राशिमा परेका बृहस्पति भए पनि आफ्नो उच्चको राशि (कर्कट), आफ्नो राशि (धनु र मीन), मित्रको राशि (४।५।१।८), मकर, कुम्भ राशिमा पनि आफ्नो नवमांश र वर्गोत्तम बृहस्पति भए जन्मराशिबाट ४।८।१२ राशिमा भए पनि उत्तम रहन्छ : **स्वोच्चे स्वभे स्वमैत्रे वा स्वांशे वर्गोत्तमे गुरुः। रिष्फाष्टतुर्यगोऽ पीष्टो नीचारिस्थः शुभोऽप्यसत् ॥** *(मुहूर्तचिन्तामणि, ५।४७)* अर्थात् उक्त अवस्था भए ४।८।१२ को बाधा पर्ने देखिँदैन। तर नीच राशि(मकर), शत्रुराशिमा (३।६।२।७)मा भए गोचरबाट शुभ रहे पनि उपनयन अशुभ फलदायी रहन्छ भनी मुहूर्तमार्तण्डमा पनि उल्लेख छ *(मुहूर्तमार्तण्ड, ३।१५)*। यसैगरी निन्दित बृहस्पति भए बृहस्पतिको विशेष पूजा गर्नुपर्ने वचन पनि पइन्छ : **बन्धौ तृतीये रिपुराशिसंस्थे वाञ्छन्ति पूजां दशमे सुरेज्ये। चेच्छन्ति पूजा जनिगे व्ययस्थे पुरातना अष्टमगेऽपि राशौ ॥** (वसिष्ठ) गोचरको बल अभाव भए अष्टकवर्गमा बृहस्पति बलवान् भए व्रतबन्ध शुभ रहने वचन पनि पाइन्छ।

यसैगरी अन्य कुरा लग्न, नवमांश, ग्रहशुद्धि आदिको पनि विचार गरी व्रतबन्धको लग्न तयार गर्नुपर्दछ। विवाहमा कन्यादान र व्रतबन्धमा मन्त्रदानको मुख्य लग्न निकालिन्छ।

जन्मनक्षत्र, जन्ममहिना, जन्मतिथि, व्यतीपात योग, भद्रा करण, वैधृति योग, औँसी, आमा बुबा आदि पितृको श्राद्धका दिन, तिथि क्षय र वृद्धि भएको दिन, क्षयमास, अधिकमास र कुलिकमुहूर्त, अर्धयाम(६।६४), पात (महाव्यतीपात र महावैधृति), विष्कुम्भ र वज्रयोगका तीनघडी, परिघ योगको आधा घडी, शूल योगको पाँच घडी, गण्ड र अतिगण्ड योगका ६–६ घडी, व्याघात योगको ९ घडी शुभकार्यमा वर्जित छन् : **जन्मर्क्षमासतिथयो व्यतिपातभद्रा वैधृत्यमापितृदिनानि तिथिक्षयर्धी । न्यूनाधिमासकुलिकप्रहारार्धपाता–विष्कम्भवज्रघटिकात्रयमेव वर्ज्यम् ॥**

परिघार्धं पञ्च शूले षट् च गण्डातिगण्डयोः।
व्याघाते नव नाड्यश्च वर्ज्याः सर्वेषु कर्मसु ॥ *(मुहूर्तचिन्तामणिः, १।३४–३५)*

जन्मनक्षत्र र जन्ममाहिना व्रतबन्धमा शुभ रहन्छ *(मुहूर्तचिन्तामणिः, ५।४५)*। यसैगरी दोस्रो गर्भबाट उत्पन्न (पहिलोगर्भ वा जेठो बाहेक) व्यक्तिको विवाह पनि जन्मनक्षत्र र महिनामा शुभ रहन्छ *(मुहूर्तचिन्तामणिः, ६।१४)*। यसैगरी जन्म लग्न, जन्मलग्नबाट आठौँ राशिको लग्न, गुरु शुक्र अस्त, अधिक क्षयमास, विश्वघस्रपक्ष विवाह व्रतबन्धमा पार्नु हुँदैन । शलाकाविद्ध नक्षत्रको दिन पनि विचारणीय रहन्छ । यी सबै विचार गरी जन्मलग्नबाट आठौँ राशिको लग्न नवमांश नपारी लग्न समय ठहर गरी लग्न पत्रिका लेख्नुपर्दछ।

विवाह एवं व्रतबन्धको नमूनालग्नपत्र

ब्रह्मा करोतु दीर्घायुः विष्णुः कुर्याच्च सम्पदम्।
हरो रक्षतु गात्राणि यस्यैषा लग्नपत्रिका ॥

स्वस्तिश्रीमङ्कलमूर्तये नमः। श्रीशाके ...तथा ...वैक्रमाब्दे ...नामसंवत्सरे श्रीसूर्ये ...अयने ...तौं ...मासे ... पक्षे ...तिथौ घट्यादयः ... तथा च ...नक्षत्रे ...घट्यादय ...यो गस्य घट्यादयः ... ...करणे ... आनन्दादियोगे सौरमानेन ...मासस्य ...गतदिवसे ...वासरे, (.... ईशवीयवर्षे) .... श्रीसूर्योदयात् ...गतासु इष्टघटीपलासु ...लग्ने, ...नवमांशे ...वादनसमये दधिमत्स्येक्षुदण्डादीनि शुभशकुनानि सम्पाद्य श्रीगणेशपूजनपुरस्सरं, गणेशलड्डुकरणम्, भारबन्धनम्, धान्यप्रतापनम्, वस्त्रच्छेदनम्, मङ्कलमृत्तिकानयनं, यज्ञवेदीनिर्माणं च ...मुखः कुर्यात्, मातृकापूजनं नान्दीश्राद्धं ग्रहमखञ्च च कुर्यात्।

विवाहको लग्नका निम्ति

पुनः श्रीशाके ...तथा ...वैक्रमाब्दे ...नामसंवत्सरे श्रीसूर्ये ...अयने ...तौं ...मासे ...पक्षे ...तिथौ घट्यादयः ...तथा च ...नक्षत्रे ...घट्यादय ...योगस्य घट्यादयः ... ...करणे ...आनन्दादियोगे सौरमानेन ...मासस्य ...गतदिवसे ...वासरे, (.... ईशवीयवर्षे) .... श्रीसूर्योदयात् ...गतासु इष्टघटीपलासु ...लग्ने, ...नवमांशे ...वादनसमये शाखोच्चारणम्, कन्यादानम्, लग्नग्रन्थीकरणम्, पाणीग्रहणम् गोदानञ्च स्वगृह्योक्तविधिना पश्चिममुखेन कुर्यादिति शुभम्।

व्रतबन्धको लग्नका निम्ति

पुनः श्रीशाके ...तथा ...वैक्रमाब्दे ...नामसंवत्सरे श्रीसूर्ये ...अयने ...तौं ...मासे ...पक्षे ...तिथौ घट्यादयः ...तथा च ...नक्षत्रे ...घट्यादय ...योगस्य घट्यादयः ... ...करणे ...आनन्दादियोगे सौरमानेन ...मासस्य ... गतदिवसे ...वासरे, (....ईशवीयवर्षे) .... श्रीसूर्योदयात् ...गतासु इष्टघटीपलासु ...लग्ने, ...नवमांशे ...वादनसमये स्वगृह्योक्तविधिना ...मुखेन गायत्रीदानं शुभम्।

पञ्च-सप्तशलाका वेध विचार

पञ्चशलाकाचक्रे पाणिग्रहणे भवति च विधिरुक्तः।
शस्तः शुभमित्रकृतः सप्तशलाकाज इतरत्र ॥ (वसिष्ठ)

विवाह बाहेकका कार्यको विचार सप्तशलाकाबाट गर्नुपर्छ। वटुकको नक्षत्रको सामुन्नेको नक्षत्रका दिन गर्नुहुँदैन। जस्तो कि कृत्तिका नक्षत्रका दिन श्रवण नक्षत्रभएका वटुकलाई सप्तशलाका विद्धनक्षत्र भएकाले व्रतबन्ध गर्नुहुँदैन।

नक्षत्र चरणवेध चक्र

पाप ग्रह युक्त नक्षत्र चरण	शलाकामा विद्ध हुने नक्षत्र चरण
प्रथम	चतुर्थ चरण
द्वितीय	तृतीय चरण
तृतीय	द्वितीय चरण
चतुर्थ	प्रथम चरण

जस्तैः पञ्चशलाकामा कृत्तिका नक्षत्रको प्रथम चरणमा सूर्य छन् भने विशाखा नक्षत्रको चतुर्थचरण विद्ध मानिन्छ। यसैगरी मृगशिरा नक्षत्रको दोस्रो चरणमा राहु छन् भने उत्तराषाढा नक्षत्रको तेस्रो चरण विद्ध मानिन्छ। *(मुहूर्तचिन्तामणि, विवाहप्रकरणम्, ५६)*

सप्तशलाकाचक्रम्

कृ रो मृ आ पु ति श्ले
भ अ रे उभा पूभा श ध
म पूफा उफा ह चि स्वा वि
श्र अभि उषा पूषा मू ज्ये अनु

पञ्चशलाकाचक्रम्

कृ रो मृ आ पु ति श्ले
भ अ रे उभा पूभा श ध
म पूफा उफा ह चि स्वा वि
श्र अभि उषा पूषा मू ज्ये अनु

विवाहमा गोडा धुँदा भन्ने मन्त्र –

ॐ विराजो दोहोसि विराजो दोहमशीय मयि पाद्यायै विराजो दोहः।

ब्राह्मण वरको पहिले दाहिने त्यसपछि देब्रेगोडा र क्षेत्रिय भए पहिले देब्रे त्यसपछि दाहिने गोडा धुनुपर्दछ। यसैगरी कन्याको पनि पहिले देब्र र त्यसपछि दाहिने गोडा धुनपर्दछ । (विवाहपद्धति, मसंवि, पृ. १४०)

माहुरमा लेख्ने

नेपाली कागजमा निम्नानुसार माहुर लेख्ने र कलात्मक बनाई विवाहकार्यसम्म राख्ने र अन्त्यमा नदीमा सेलाउने चलन रहेको पाइन्छ।

वरतर्फ –

यावद् गङ्गा कुरुक्षेत्रे
यावत् तपति भास्करः।
सुमेरुर्निश्चलो याव–
त्तावज्जीवतु बालकः ॥

कन्यातर्फ –

उत्तमवल्लीरिपुजा
सा कन्या पतिबल्लभा।
तस्याहाररिपुस्वामी
तस्य कान्ता स्थिरा भव ॥

चूडाकरणमुहूर्त्तचक्रम्

	शुभ
तिथि	२,३,५,७,१०, ११, १३,१५
वार	सोम, बुध, बिही, शुक्र (जन्मवार छोड्ने)
नक्षत्र	अश्विनी, मृगशिरा, पुनर्वसु, पुष्य, हस्त, चित्रा, स्वाती, ज्येष्ठा, अभिजित, श्रवण, धनिष्ठा, शतभिषा, रेवती,
लग्न नवमांश	वृष, मिथुन, कर्कट, कन्या, तुला, धनु, मीन (जन्मलग्न र जन्मराशिबाट आठौँ राशिको लग्न र नवमांश नभए मात्र)
महिना	माघ, फागुन, वैशाख, ज्येष्ठ, असार जन्ममहिना र जेठो वा पहिलो गर्भकालाई ज्येष्ठ महिना निषेध छ।
तारा	२,४,६,७,९
विशेष	गुरु शुक्र उदित रहेको समय
विशेष	पाँच वर्ष कटेको बालक भए आमा गर्भवती हुँदा पनि दोष लाग्दैन, अन्यथा दोष रहन्छ।

(मुहुर्तचिन्तामणिः, ५।३०)

गर्भाधान मुहूर्त्त चक्र

शुभ दिन	रजश्वलापछि ५।८।९।१०।१२।१४।१५।१६ औँ रात
मध्यम दिन	छैटौँ र सातौँ रात
शुभ तिथि	१।२।३।५।७।१०।११।१२।१३
त्याज्य करण	भद्रा
त्याज्य काल	साँझ र दिउसो
शुभ नक्षत्र	रो, उफा, ह, स्वा, अनु, उषा, श्र, शत, उभाप
शुभ वार	सोम, बुध, बिही र शुक्रवार
शुभ लग्न	केन्द्र (१।४।७।१०) र त्रिकोण (९।५) मा शुभग्रह बसेका हुन्, ३।६।११ स्थानमा पाप ग्रह हुन्, आधानकालिक लग्नलाई पुरुषग्रह (सूर्य, मङ्गल, बृहस्पति)ले देखेका हुन्।
शुभ नवमांश	विषम (१।३।५।७।९।११) राशिको नवमांशमा चन्द्रमा बसेको
विशेष	गुरु शुक्र अस्त, अधिक क्षय मास, विश्वघस्रपक्ष रहित

-मुहूर्त्तचिन्तामणिः, ५।७

अन्नप्राशनमुहूर्त्तचक्रम्

	शुभ
तिथि	२, ३, ५, ७, १०, १३ (शुक्लपक्षको मात्र) १५
वार	सोम, बुध, बिही, शुक्र
नक्षत्र	अश्विनी, रोहिणी, मृगशिरा, पुनर्वसु, पुष्य, उत्तराफाल्गुनी, हस्त, चित्रा, स्वाती, अनुराधा, अभिजित, उत्तराषाढा, श्रवण, धनिष्ठा, शतभिषा, उत्तराभाद्रपदा, रेवती
लग्न नवमांश	वृष, मिथुन, कर्कट, सिंह, कन्या, तुला, धनु, मकर, कुम्भ (जन्मराशि र जन्मलग्नबाट आठौँ राशिको लग्न र नवमांश नभए मात्र) दशमस्थान शुद्ध गर्ने
महिना	छोरीको ५ देखि विषम महिनामा छोराको ६ देखि सम महिनामा
विशेष	गुरु शुक्रास्त, अधिक क्षय मास बार्नु नपर्ने

(मुहूर्तचिन्तामणि, ५।१८)

पुराणश्रवणचक्रम् गुरुनक्षत्रात्

नक्षत्रपर्यन्तम्	फलम्
४	धर्मप्राप्ति
८	श्रीप्राप्तिः
९	कथासिद्धिः
१४	परमसुखम्
२०	पीडा
२४	नृपभयम्
२७	ज्ञानप्राप्तिः

फणिचक्रम् राहुनक्षत्रात्

नक्षत्रपर्यन्तम्	फलम्
८	असत्
११	सत्
१२	असत्
१५	सत्
१६	असत्
१९	सत्
२०	असत्
२३	सत्
२७	असत्

हलचक्रम् सूर्यनक्षत्रात्

नक्षत्रपर्यन्तम्	फलम्
२	अशुभम्
१०	शुभम्
१९	अशुभम्
२७	शुभम्
२८	अशुभम्

काष्ठस्थापनचक्रम् सूर्यनक्षत्रात्

नक्षत्रपर्यन्तम्	फलम्
६	रसपाकः
८	शवदाहः
१२	सर्पभीः
१६	मित्रसङ्गः
२०	रोगभीः
२४	क्वाथः (काँढा)
२८	सुखम्

द्वारचक्रम् सूर्यनक्षत्रात्

नक्षत्रपर्यन्तम्	फलम्
४	लक्ष्मीप्राप्तिः
१२	जनवासशून्यम्
२०	सौख्यम्
२३	गृहनाशः
२७	सौख्यम्

चुल्लीचक्रम् सूर्यनक्षत्रात्

नक्षत्रपर्यन्तम्	फलम्
१०	लाभः
१५	दारिद्र्यम्
२०	भ्रमणम्
२५	मरणम्
२७	भूम्याप्तिः

कूपचक्रम् सूर्यनक्षत्रात्

नक्षत्राणि	फलम्	दिशा
३	स्वादुजलम्	मध्ये
६	खण्डितजलम्	पूर्वे
९	स्वादुजलम्	आग्नेये
१२	जलहानिः	दक्षिणे
१५	स्वादुजलम्	नैर्ऋत्ये
१८	क्षरोदकम्	पश्चिमे
२१	मिश्रितोदकम्	वायव्ये
२४	मिष्टोदकम्	उत्तरे
२७	क्षारोदकम्	ईशाने

ग्रहमुखचक्रम् सूर्यनक्षत्रात्

नक्षत्राणि	फलम्	ग्रहः
३	अशुभम्	सूर्यः
६	शुभम्	बुधः
९	शुभम्	शुक्रः
१२	अशुभम्	शनिः
१५	शुभम्	चन्द्रः
१८	अशुभम्	भौमः
२१	शुभम्	गुरुः
२४	अशुभम्	राहुः
२७	अशुभम्	केतुः

कूपचक्र (भवनबाट)

ईशान पुष्टि	पूर्व ऐश्वर्य	आग्नेय पुत्रनाश
उत्तर सौख्य	मध्ये धन नाश	दक्षिण स्त्रीनाश
वायव्य शत्रुपीडा	पश्चिम सम्पत्तिकारक	नैऋत्य मृत्यु

देवालये गेहविधौ जलाशये राहोर्मुखं शम्भुदिशो विलोमतः ।
मीनार्कसिंहार्कमृगार्कतस्त्रिभे खाते मुखात् पृष्ठविदिक्छुभा भवेत् ॥
(मुहूर्तचिन्तामणि, १२।१९)

वृषवास्तुचक्रज्ञानम् (रविभात्)

अङ्ग	शिर	अग्रपाद	पृष्ठ पाद	पृष्ठ	दायाँ कोख	पुच्छर	वायाँ कोख	मुख
सूर्य रहेको नक्षत्रबाट	०-३	४-७	८-११	१२-१४	१५-१८	१९-२१	२२-२५	२६-२८
फलम्	दाहः	शून्य	स्थिरता	श्रीः	लाभ	स्वामीनाश	दारिद्र्य	पीडा
सूर्य रहेको नक्षत्रबाट	७ अशुभ (०-७)		११ शुभ (८-१८)			१० अशुभ (१९-२८)		

कलशचक्रज्ञानम् (रविभात्)

सूर्यको नक्षत्रबाट	०-१	२-५	६-९	१०-१३	१४-१७	१८-२१	२२-२४	२५-२७
निवास	मुख	पूर्व	दक्षिण	पश्चिम	उत्तर	गर्भ	गुद	कण्ठ
फल	अग्नि-दाह	उद्वसन	लाभ	श्री	कलह	नाश	स्थैर्य	स्थिरता
विशेष	अशुभ (१-५)		शुभ (६-१३)		अशुभ (१४-२१)		शुभ (२२-२७)	

गृहप्रवेशे वाम रविविचारः

	पूर्व मूलमूलढो का भएको घर प्रवेशमा	दक्षिण मूलढो का भएको घर प्रवेशमा	पश्चिम मूलढोका भएको घरप्रवेशमा	उत्तर मूलढो का भएको घर प्रवेशमा
सूर्य रहने स्थान वा भाव	८।९।१०।११।१२	५।६।७।८।९	२।३।४।५।६	११।१२।१।२।३
शुभ तिथि	पूर्णा ५।१०।१५	नन्दा १।६।११	भद्रा २।७।१२	जया ३।८।१३

वामो रविर्मृत्युसुतार्थलाभतोऽर्के पञ्चभे प्राग्वदनादिमन्दिरे ।
पूर्णातिथौ प्राग्वदने गृहे शुभो नन्दादिके याम्यजलोत्तरानने ॥(मुहूर्तचिन्तामणि, १३।५)

गृहवास्तु पूजा चक्र

६१ ईशान ४६चरकी	६२ ब्रह्मा				पूर्व ५४ स्कन्द ५० इन्द्र					५५ अग्नि ४७ विदारी
	१.शिखि	२. पर्जन्य	३ जयन्त	४ कुलिशायुध	५ सूर्य	६ सत्य	७ भृष	८ आकाश	९ वायु	अग्नि
	३२ दिति	३३ आप						३४ सावित्र	१० पूषा	
उत्तर ५३ पिपिलिच्छ	३१ अदिति		४४ आपवत्स	३७ अर्यमा			३८ सविता		११ वितथ	दक्षिण ५१ अर्यमा
६० सोम	३० सर्प		४३ पृथ्वीधर				३९ विवश्वन		१२. गृहक्षत	५६ यम
	२९ सोम				४५ ब्रह्मा				१३ यम	
	२८ भल्लाटकः								१४ गन्धर्व	
	२७ मुख्य		४२ राजयक्ष्मा	४१ मित्र	४१ मित्र	४१ मित्र	४० विवुधाधिप		१५ भृङ्गराज	
	२६ अहिर्बुध्न्य	३६ रुद्र						३५ जय	१६ मृग	
	२५ रोग	२४ पाप	२३ शेषः	२२ असुर	२१ वरुण	२० पुष्पदन्त	१९ सुग्रवि	१८ दौवारिक	१७ पितृ	
४९पापराक्षसी ५९ वायु					५२जृम्भक ५८वरुण पश्चिम				६३ अनन्त	४८पूतना ५७ निर्ऋति

अग्निवासचक्रम्

शुक्ल पक्ष तिथि	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५/३०	कृष्ण पक्ष
आइत	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	सोम
सोम	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	मंगल
मंगल	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	प	भू	भू	स्व	पा	भू	बुध
बुध	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	बिही
बिही	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	शुक्र
शुक्र	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	शनि
शनि	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	
	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	स्व	पा	भू	भू	आइत

भू = भूमिमा अग्निवास जुर्छ सुखम् । स्व = स्वर्गमा अग्निवास जुर्दैन प्राणनाश । पा = पातालमा अग्निवास जुर्दैन धननाश ।

सैका तिथिर्वारयुता कृताप्ता
शेषे गुणेऽभ्रे भुवि वह्निवासः ।
सौख्याय होमे शशियुग्मशेषे
प्राणार्थनाशौ दिवि भूतले च ॥३६॥

मुहूर्तचिन्तामणिः, नक्षत्रप्रकरणम्, श्लो. ३६

अग्निवास जुराउनु नपर्ने कार्य

गर्भाधान संस्कार, नामकरण (न्वारनमा), जातकर्म गर्दा, चूडामा, व्रतबन्धमा र विवाहादि विभिन्न संस्कारमा, दीक्षा ग्रहण गर्दा, व्रत बसेर त्यसको उद्यापन गर्दा, जस्तै– चातुर्मास्य व्रतको उद्यापन गर्दा अर्थात् तुलसीको आहुति गर्दा, एकादशीको व्रत बसेर वा जुनसुकै व्रत बसेर त्यसको उद्यापन गर्दा, निमित्तद्वारा व्यवधानरहित वा नछेकिएको नैमित्तिक कर्ममा जस्तै– जन्मोत्सवमा, शुद्धशान्तिमा काकमैथुनदर्शन निमित्तक शान्ति आदि नैमित्तिक कर्ममा, रोगातुर भएर दानादि गर्ने क्रममा हवन गर्दा, दुर्गापक्षमा वा दुर्गासप्तशती मात्र पाठ गरेर हवन गर्दा, वास्तु गर्दा विष्णुको प्रतिष्ठा गर्दा, वैश्वदेव गर्दा र नित्य हवन गर्दा पनि अग्नि जुराउनु पर्दैन। जपादि गरेर त्यसको उद्यापन गर्दा पनि अग्नि जुराउनु पर्दैन।

संस्कारनित्यकर्मसु निमित्ताव्यवहितनैमित्तिकेषु रोगातुरे च वह्निचक्रादिकं नापेक्षितम् । विवाह–दीक्षा–व्रत–गोचरेषु चूडोपनीत्योर्ग्रहणे युगादौ । दुर्गाविधाने च सुतप्रसूतौ, नैवाग्निचक्रं परिचिन्तनीयम् ॥ दुर्गाहोमविधौ विवाहसमये सीमन्तपुत्रोत्सवे, गर्भाधानविधौ च वास्तुसमये विष्णोः प्रतिष्ठादिषु । मौञ्जीबन्धनवैश्वदेवकरणे संस्कारनैमित्तिके, होमे नित्यभवे न दोषकथनं चक्रस्य वह्नेरपि ॥
संस्कारेषु विचारोऽस्य न कार्यो नापि वैष्णवे ।
नित्ये नैमित्तिके कार्ये न चाब्दे मुनिभिः स्मृतः ॥
(धर्मसिन्धु)

अग्नि जुराएर शान्तिकर्म गर्दा अग्निस्थापना गर्ने समयमा वा पूर्णाहुतिको समयमा जुन समयमा अग्निचक्र जुरे पनि हवन गर्नु हुन्छ ।

अग्नेः स्थापनवेलायां पूर्णाहुत्यामथापि वा ।
आहुतिर्वह्निवासश्च विलोक्यौ शान्तिकर्मणि ॥
(धर्मसिन्धु)

शिववासचक्रम्

शुक्लपक्षे तिथयः	शिववास	फलम्	कृष्णपक्षे तिथयः
१	श्मसाने	मृत्युः	७
२	गौरीसन्निधौ	सुखम्	१
३	सभायांम्	ताप	२
४	क्रीडायाम्	सन्तानहानि	३
५	कैलाश	सुख	४
६	वृषे	श्रीप्राप्ति	५
७	भोजने	भोजनप्राप्ति	६
८	श्मसाने	मृत्युः	
९	गौरीसन्निधौ	सुखम्	८, ३०
१०	सभायाम्	ताप	९
११	क्रीडायाम्	सन्तानहानि	१०
१२	कैलाशे	सुखम्	११
१३	वृषे	श्रीप्राप्ति	१२
१४	भोजने	भोजनप्राप्ति	१३
१५	श्मसाने	मृत्युः	१४

मेरुतन्त्रोक्तम्

गृहप्रवेशमुहूर्तचक्रम्

तिथि	२, ३ ,५, ७, १०, १३, १५
वार	सोम, बुध, बिही, शुक्र (जन्मवार बाहेक)
नक्षत्र	अश्वि, रो, मृ, पुन, पुष्य, उफा, हस्त, चित्रा, स्वाती, अनु, मूल, अभि, उषा, श्रवण, धनिष्ठा, शतभिषा, उभा, रेवती
लग्न–शुद्धि	अष्टमस्थान शुद्ध गरी ३।६।११ स्थानमा पाप र २।३।५।७।९।१०।११ भावमा शुभग्रह भएको समयमा *(जन्मलग्न र जन्मलग्नबाट अठौँ राशिको लग्न नपारी)*
विशेष	*कलशचक्र जुराउने, वामरवि जुराई, गुरुशुक्र उदित भएको समयमा मलमास र विश्वघस्रपक्षरहित समयमा शुभ ।*

द्वादशराशिपरत्वेन सर्वघातचक्रम्

ज.रा	मेष	बृष	मिथुन	ककर्ट	सिहं	कन्या	तुला	वृश्चिक	धनु	मकर	कुम्भ	मीन
चन्द्र घात	१	६	११	५	१०	३	९	८	१२	५	९	११
नक्षत्र घात	म	ह	स्वा	अनु	मूल	श्रव	शत	रे	भ	रो	आ	अश्ले
वार घात	रवि	शनि	सोम	बुध	श	श	वृ	शु	शु	मं	वृ	शु
तिथि घात	नन्दा	पूर्णा	भद्रा	भद्रा	जया	पूर्णा	रिक्ता	नन्दा	जया	रिक्ता	जया	पूर्णा
योग घात	विष्कु	शु	परिघ	व्याघात	धृति	शूल	शूल	व्यति	व	वै	गण्ड	वरियन
करण घात	व	श	च	ना	व	कौ	तै	ग	तै	श	किं	च
लग्न घात	१	२	४	७	१०	१२	६	८	९	११	३	५

यात्रामा योगिनी विचार

योगिनीवास	पूर्व	अग्नि	दक्षिण	नैर्ऋत्य	पश्चिम	वायव्य	उत्तर	ईशान
तिथि	१।९	३।११	५।१३	४।१२	६।१४	७।१५	२।१०	८।३०
गन्तव्य दिशा	पश्चिम उत्तर	वायव्य ईशान	उत्तर पूर्व	ईशान आग्नेय	पूर्व दक्षिण	आग्नेय नैर्ऋत्य	दक्षिण पश्चिम	नैर्ऋत्य वायव्य
त्याज्य दिशा	पूर्व दक्षिण	आग्नेय नैर्ऋत्य	दक्षिण पश्चिम	नैर्ऋत्य वायव्य	पश्चिम उत्तर	वायव्य ईशान	उत्तर पूर्व	ईशान आग्नेय

(मुहूर्तचिन्तामणि, ११।३)

समयअनुसार यात्रका शुभ दिशा

काल	उष	गोधूलि	मध्यरात्रि	अभिजित्
अशुभ दिशा	पूर्व	पश्चिम	उत्तर	दक्षिण
शुभ दिशा	दक्षिण,पश्चिम, उत्तर	पूर्व, दक्षिण, उत्तर	पूर्व, दक्षिण, पश्चिम	पूर्व, पश्चिम, उत्तर

–मुहूर्तचिन्तामणि, ११।५४

उष काल : ६० अहोरात्र मानको रात बित्दाको ५५ घडीको समयलाई उष काल भनिन्छ। ५७ घडीपछिको समयलाई अरुणोदय भनिन्छ। ***‘‘पञ्च–पञ्च उषः कालः सप्तपञ्चारुणोदयः।’*** *(विष्णुः)*

गोधूलिकाल : मंसिर, पुस, माघ, फागुन महिनामा सूर्य अस्त क्षितिजमा रहेको १ घटी पछिसम्म गोधूली रहन्छ। चैत्र, वैशाख, जेठ, असार महिनामा सूयबिम्ब अस्त क्षितिजमा आधा देखिएपछिको १ घटी पछि सम्म गोधूली रहन्छ। श्रावण, भाद्र, आश्विन र कार्तिक महिनामा सम्पूर्ण सूर्य अस्त भएपछिको १ घटी पछिसम्म गोधूली काल रहन्छ। *(मुचि. ६।१०२)।* **अभिजित् काल** : दिनमानको आठौँ मुहूर्त। मध्याह्नका लगभग दुई घडी।

यात्रामा अपशकुन देखिए के गर्ने ?

आद्येऽपशकुने स्थित्वा प्राणानेकादशः व्रजेत्।
द्वितीये षोडश प्राणांस्तृतीये न क्वचिद्व्रजेत्॥ *–मुहूर्तचिन्तामणि, ११। १०८*

यात्रामा यदि पहिलोपटक अपशकुन देखियो भने ११ पटक श्वास फेरुञ्जेल स्थिर रहने र यात्रा गर्ने। दोस्रो पटक पनि अपशकुन देखियो भने १६ पटक श्वास फेर्न लाग्ने समयसम्म रोकिने र यात्रा गर्ने। तेस्रो पटक पनि अपशकुन देखियो भने यात्रा नगर्ने वा फर्किनुपर्छ।

यात्रा कसरी गर्ने ?

यात्रा दाहिने खुट्टो अघि बढाएर आरम्भ गर्नुपर्दछ। यसपछि ३२ पाइला हिंड्नुपर्छ। यसपछि ज्योतिषीलाई तिल, घिउ, सुन, तामाका भाँडा दान गर्नुपर्छ। सो पश्चात् दिशा अनुसारका सवारी (हात्ती, रथ, घोडा, पालकी)मा चढेर यात्रा आरम्भ गर्नुपर्दछ। *(मुहूर्तचिन्तामणि, ११।८९)*

दिशाअनुसार यात्रामा शुभ शकुन

दिशा	पूर्व	दक्षिण	पश्चिम	उत्तर
भक्षण दोहद	घिउ	तिल चामल	माछा	दुध

मुहूर्तचिन्तामणि, ११।८६

वारदोहद चक्र

वार	आइत	सोम	भौम	बुध	बिही	शुक्र	शनि
खाने कुरा	सिकर्नी	खीर	सिर्का	तातो दुध	दही	काँचो दुध	तिल चामल

मुहूर्तचिन्तामणि, ११।८७

परिघदण्ड विचार

पूर्व
कृ रो मृ आ पु ति श्ले
उत्तर — भ अ रे उभा पूभा श ध
म पूफ उफा ह चि स्वा वि — दक्षिण
श्र अभि उषा पूषा मू ज्ये अनु
पश्चिम

उदाहरण : मघानक्षत्रका दिन यात्रा गर्दा दक्षिण र पश्चिमतर्फ जान सकियो तर पूर्व वा उत्तरतर्फ जाँदा परिघ दण्ड उल्लङ्घन हुन्छ।

यात्रामा प्रवेशनिर्गम विचार

यात्राबाट फर्किएर घरमा प्रवेश गर्न नवौँ तिथि, नवौँ नक्षत्र, नवौँ वारमा त्यस्तै प्रवेश गरेको नवौँ तिथि, नवौँ वार र नवौँ नक्षत्रमा पुनः यात्रा आरम्भ गर्नुहुँदैन।

प्रवेशान्निर्गमं तस्मात् प्रवेशं नवमे तिथौ।
नक्षत्रे च तथा वारे नैव कुर्यात् कदाचन॥ *–मुहूर्तचिन्तामणि, ११।८२*

प्रवेश नवमी, प्रयाण नवमी र तिथि नवमीलाई त्रिनवमी दोष भनिन्छ। यात्रा र प्रवेशमा त्रिनवमी दोष निषिद्ध छ।

शुभाशुभ यात्रा विचार

षष्ठी, द्वादशी, अष्टमी, शुक्लपक्षको प्रतिपदा, पूर्णिमा, औँसी र रिक्ता (अर्थात् पक्षरन्ध्र) तिथिमा यात्रा शुभ हुँदैन। यसको अतिरिक्त २।३।५।७।१०।११।१३ तिथि र कृष्णप्रतिपदा तिथिमा यात्रा उत्तम रहन्छ।

न षष्ठी न च द्वादशी नाष्टमी नो सिताद्या तिथिः पूर्णिमाऽमा न रिक्ता।
हयादित्यमित्रेन्दुजीवान्त्यहस्तश्रवोवासवैरेव यात्रा प्रशस्ता॥ *मुहूर्तचिन्तामणि, ११।९*

अश्विनी, पुनर्वसु, अनुराधा, मृगशिरा, पुष्य, रेवती, हस्त, श्रवण र धनिष्ठा यी नौ नक्षत्रमा यात्र शुभ फलदायी रहन्छ।

चौरप्रशनज्ञानम्

(हराएका वस्तुको अन्धलोचनादि ज्ञानचक्र)

अन्धलोचन	मन्दलोचन	मध्यलोचन	सुलोचन
रोहिणी	मृगशिरा	आर्द्रा	पुनर्वसु
पुष्य	अश्लेषा	मघा	पूर्वाफाल्गुनी
उफा	हस्त	चित्रा	स्वाती
विशाखा	अनुराधा	ज्येष्ठा	मूल
पूर्वाषाढा	उत्तराषाढा	अभिजित	श्रवण
धनिष्ठा	शतभिषा	पूर्वाभाद्रपदा	उत्तराभाद्रपदा
रेवती	अश्विनी	भरणी	कृत्तिका
फल	फल	फल	फल
शीघ्र लाभ	**प्रयत्नतः लाभ**	**टाढा छ भन्ने सुनिन्छ तर लाभ हुँदैन**	**न श्रवण न लाभ (प्राप्त हुँदैन)**
पूर्व	**दक्षिण**	**पश्चिम**	**उत्तर**

मुहूर्तचिन्तामणि, २।२२–२३

दन्तोत्पत्ति र फल

महिना	फल	फल
पहिलो महिनामा दाँत आए	स्वयंलाई हानि	अशुभ
दोस्रो महिनामा दाँत आए	पछि जन्मने भाइलाई हानि	अशुभ
तेस्रो महिनामा दाँत आए	दिदी बहिनीलाई हानि	अशुभ
चौथो महिनामा दाँत आए	आमालाई हानि	अशुभ
पाँचौ महिनामा दाँत आए	दाजुलाई हानि	अशुभ
छैटौं महिनामा दाँत आए	अतुलनीय भोग प्राप्ति	शुभ
सातौं महिनामा दाँत आए	पितृसुख	शुभ
आठौं महिनामा दाँत आए	शरीर पुष्टि	शुभ
नवौं महिनामा दाँत आए	लक्ष्मीप्राप्ति	शुभ
दशौं महिनामा दाँत आए	सुख	शुभ
एघारौं महिनामा दाँत आए	सुख	शुभ
बाह्रौं महिनामा दाँत आए	धनलाभ	शुभ
जन्मसँगै दाँत आए वा	मातृ–पितृ–भातृ–आत्म हानि	अशुभ
सर्वप्रथम माथिका दाँत आए	मातृ–पितृ–भातृ–आत्म हानि	अशुभ

मुहूर्तचिन्तामणि, ५।१३

अशुभ दन्तोत्पत्तिको शान्ति विधिका बारेमा विस्तृतमा डा. नारायणप्रसाद निरौलाद्वारा सम्पादित शब्दार्थसहित नेपाली व्याख्या गरिएको मुहूर्तचिन्तामणिः पुस्तक हेर्न सक्नुहुनेछ।

मन्दिर, घर र जलाशय बनाउँदा राहुमुख विचार

मन्दिर, घर र जलायश आरम्भ गर्दा राहुको मुख पुच्छर विचार गर्नुपर्दछ। सर्वप्रथम जग्गालाई शुद्ध बनाउन भूमिशोधनको कार्य गर्नुपर्दछ। यसरी गरिने जग्गामा खनेर विकृत हाड हड्डी आदि भए हटाउनु पर्दछ। यसरी भूमि शोधनका निम्ति खनिने खाल्डो खन्न वा भूमि खन्न कुन दिशाबाट आरम्भ गर्ने भन्ने क्रममा यो श्लोकले बताएको छ। भूमिशोधन एवं भूमिपूजनपश्चात् मात्र शिलान्यासको कार्य हुने गर्दछ।

	ईशान	वायव्य	नैर्ऋत्य	आग्नेय
देवालय निर्माणमा राहु मुख रहने महिना	चैत्र, वैशाख, ज्येष्ठ	असार, साउन भदौ	असोज, कार्तिक, मंसिर	पुस, माघ, फागुन
गृहारम्भमा राहु मुख रहने महिना	भदौ, असोज, कार्तिक	मंसिर, पुस, माघ	फागुन, चैत्र, वैशाख	जेठ, असार साउन
जलाशय राहुमुख रहने महिना	माघ, फागुन, चैत्र	वैशाख, जेठ असार	साउन, भदौ, असोज	कार्तिक, मंसिर, पुस
खाल्डो खन्न **शुभ दिशा** पृष्ठ	**आग्नेय**	**ईशन**	**वायव्य**	**नैर्ऋत्य**

देवालये गेहविधौ जलाशये
राहोर्मुखं शम्भुदिशो विलोमतः।
मीनार्कसिंहार्कमृगार्कतस्त्रिभे
खाते मुखात् पृष्ठविदिक्छुभा भवेत्॥ *(मुहूर्तचिन्तामणि, १२।१९)*

राहु भनेका सर्प हुन्। सर्पले भूमिलाई वरिपरि घेरेका हुन्छन्, एक कोण मात्र खाली रहन्छ। अर्थात् ईशनमा मुख भएको सर्पको वायव्यमा पृष्ठ (पीठ्युँ) र नैर्ऋत्यमा पुच्छर पर्दछ। यसैले आग्नेय कोण सर्परहित हुने भएकाले खातारम्भका लागि शुभ बताइएको हो। यसको साथै ईशानबाट नैर्ऋत्यससम्म कालसर्पको मुख मध्य र पुच्छ भाग रहन्छ।

उत्तर
ईशान
वायव्य
ऊर्ध्व
पश्चिम
पूर्व
अध
आग्नेय
नैऋत्य
दक्षिण

वायव्यमा मुख भए नैर्ऋत्यमा पेट र आग्नेयमा पुच्छर पर्छ। यसैले ईशान कोणमा खातारम्भ (खाल्डो खन्न) शुभ हुन्छ। अर्थात् सर्पले स्पर्श नगरेको दिशा खातारम्भमा शुभ हुन्छ। यसैले कालसर्पले नभेट्टाएको दिशामा खतारम्भ गर्नुपर्छ भनी विश्वकर्माले बताइका छन् :

ईशानतः सर्पति कालसर्पो विहाय सृष्टिं गणयेद्विदिक्षु।
शेषस्य वास्तेर्मुखमध्यपुच्छं त्रयं परित्यज्य खनेच्चतुर्थम्॥
(विश्वकर्मप्रकाश)

जातकफलादेशे ग्रहबलाबलादिचक्रम्

ग्रह	सूर्य	चन्द्र	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	राहु	के
राशि	५	४	१,८	३,६	९,१२	२,७	१०,११		
उच्च राशि अंश	मे १०	वृ. ३	म. २८	क. १५	कर्क ५	मी. २७	तु. २०		
नीच राशि अंश	तु. १०	वृश्चि. ३	कर्क. २८	मी. १५	म. ५	क. २७	मे. २०		
मूलत्रिकोण	५	२	१	६	९	७	११		
प्रकृति	पित्त	वात कफ	पित्त	क वा पि	कफ	वात, कफ	वात		
कारक	आत्मा	मन	सत्व	वाणी	ज्ञान,सुख	मज्जा	दुःख		
पद	राजा	राजा	सेनापति	राजकुमार	सचिव	सचिव	कर्मचारी		
दिशा स्वामी	पूर्व	वायव्य	दक्षिण	उत्तर	ईशान	आग्नेय	पश्चिम	नैर्ऋत्य	
लिङ्ग	पु.	स्त्री	पुं.	अन्य	पुं.	स्त्री	अन्य		
वर्ण	क्षत्रिय	वैश्य	क्षत्रिय	शूद्र	ब्राह्मण	ब्रह्मण	संकर		
वेद			साम	अथर्व	ऋग्वेद	यजुर्वेद			
शत्रुग्रह	शु.श.रा	रा	बु.रा	चं.	बु. शु	सू. चं	सू.च. मं		
मित्र ग्रह	चं मं बृ	सू. बु	सू.च. बृ	सू.शु.रा	सू.चं मं	बु.श रा	बु.शु		
समग्रह	बु.	मं बृ शु श	शु.श	मं बृ श.	श रा	मं.बृ	बृ.		
दिग्बल	९,१०,११ भाव द.	३,४,५ भाव उ	९,१०,११ भाव द.	१,२,१२ भाव पूर्व	१,२,१२ भाव पूर्व	३,४,५ भाव उ	६,७,८ भाव प.		
चेष्टाबल	उत्तरायण हुँदा बल बढ्ने	उत्तरायण हुँदा बल बढ्ने	वक्र हुँदा बल बढ्ने	वक्र हुँदा बल बढ्ने	वक्र हुँदा बल बढ्ने	वक्र हुँदा बल बढ्ने	वक्र हुँदा बल बढ्ने	बिम्ब स्वच्छ हुँदा चेष्टा बल बढ्छ ।	
उदयास्तबल	उदित	उदित	उदित	उदित	उदित	उदित	उदित		
नैसर्गिकबल	७	६	२	३	४	५	१		
कालबल	दिवा	रात्रि	रात्रि	अहोरात्र	दिवा	दिवा	रात		
दृष्टि	७	७	४,७,८	७	५,९,७	७	३,७,१०		
गुण	सत्त्व	सत्त्व	तम	रज	सत्त्व	रज	तम		
दृष्टि	ऊर्ध्व	सम	ऊर्ध्व	तिर्यक्	सम	तिर्यक्	अध	तल	तल
शुभ पाप	पाप	शु पा	पाप	शुभ	शुभ	शुभ	पाप	पाप	पाप
देवता	अग्नि	वरुण	स्कन्द	विष्णु	इन्द्र	इन्द्राणी	ब्रह्मा	वायु	आकाश
आकार	चरकुने	वर्तुल	चतुष्काण	वृत्त	वृत्त	दीर्घ	दीर्घ	दीर्घ	पुच्छ
रङ	पाटल	गौर	रक्तगौर	दुर्वाश्याम	गौरपीत	श्वेतश्याम	नील	कृष्ण	धुम्र
धात्वादि	मूल	जीव	धातु	मिश्रण	जीव	मूल	मुल	धातु	धातु
पाद	चतुष्पद	चतुष्पद	चतुष्पद	द्विपद	द्विपद	द्विपद	अपद	अपद	अपद
रोग	नेत्र	नेत्र	रक्त	त्रिदोष	ज्वर	वीर्य	वात	अस्थि	अस्थि
शरीरधातु	अस्थि	रुधिर	मज्जामांस	चर्म	मेद	वीर्य ओज	स्नायु		रस
स्थान	वन	जल	वन	ग्राम	ग्राम	ग्राम	सन्धि	विवर	विवर
रस	तीतो	अमिलो	टर्रो	मिश्र	मधुर	अम्ल	पीरो		
भूमि	पशुभूमि	जलभूमि	दगध	श्मसान	सुरालय	जलभूमि	उत्कट	ऊषर	ऊषर
ऋतु	ग्रीष्म	वर्षा	ग्रीष्म	शरद	हेमन्त	वसन्त	शिशिर	शिशिर	शिशिर
तत्व	अग्नि	जल	अग्नि	पृथ्वी	तेज	जल	वायु	जलवायु	तेज
हर्षस्थान	९	३	६	१	११	५	१२		
कारक भाव	१।९।१०	४	३।६	४।१०	५।९।१०	७	६।८।१०		
भाग्योदयवर्ष	२२	२४	२८	३२	१६	२५	३६	४२	४८
विद्यादि	वैद्य	ज्योतिष	शस्त्र	शिल्प	व्याकरण	संगीत	यावनी	गारुडी	गुप्ततन्त्र
ह्रस्वादि	ह्रस्व	ह्रस्व	ह्रस्व	ह्रस्व	दीर्घ	ह्रस्व	दीर्घ	दीर्घ	दीर्घ
स्वभाव	स्थिर	चञ्चल	उग्र	मिश्र	मृदु	लघु	तीक्ष्ण		

जन्मकुण्डली फलादेशार्थ यो चक्रकको उपयोग गर्न सकिन्छ। लघुजातकम्को सार , ज्योतिष–प्रवेशिका पुस्तकको पृ. १५० बाट साभार ।

ग्रहमैत्री चक्र

ग्रहा	मित्र ग्रह	शत्रु	सम	उच्च नीच राशि तदंशाः	स्वगृह	मूल त्रिकोण	वर्ण	धातु	प्रकृति	दिशा	दृष्टि पूर्ण
सूर्य	चं मं. बृ	शु.श.रा	बु	मे. तु १०	सिंहः	सिंहः	क्षत्रियः ताम्रः	ताम्रः	पित्तः	पूर्वः	७
चन्द्र	सू.बु	राहु	मं.बृ.शु.श	वृ.बृश्चि.३	कर्कटः	वृषः	वैश्यः श्वेतः	मणयः	वातः,कफः	वायव्यः	७
मंगल	सू.चं बृ	बु.रा	शु श.	म.कर्क २८	मे,वृश्चिकः	मेषः	क्षत्रियः, रक्तः	सुवर्णः	पित्तः	दक्षिण	४,७,८
बुध	सू.शु.रा	चं	मं.बृ.श	कं.मी १५	मि.कन्या	कन्या	शूद्रः, हरितः	पित्तलः	क,वा,पि	उत्तर	७
गुरु	सू.चं मं	बु.शु	श.रा	कर्क.म ५	ध,मी	धनुः	विप्रः,पीतः	सुवर्णः	कफः	ईशानः	५,७,९
शुक्रः	बु.श.रा	सू.चं	मं बृ	मी.कं२७	वृ.तु	तुला	विप्रः,चित्र	रौप्यः	वा,क	आग्नेयः	७
शनि	बृ.शु	सू.चं मं	बृ.	तु.मे२०	म.कु	कुम्भः	चंडालः,कृष्णः	लौहः	वायुः	नैर्ऋत्यः	३,७,१०
राहु				मि.ध.१५							१०
केतु				मि.ध.१५							१०

तिथिवारसहित–योगिनी–शूलचक्रम्

ईशान ८,३०	**पूर्व** सोम शनि ज्येष्ठा १,९	**आग्नेय** ३,११
उत्तर मंगल, बुध उफा २,१०	**तिथिवारसहित योगिनी–शूलचक्रम्**	**दक्षिण** बिहीवार ध (उत्तरार्द्ध), शत, पूभाप, उभाप,रे ५,१३
वायव्य ७,१५	**पश्चिम** आइत, शुक्र रोहिणी, ६,१४	**नैर्ऋत्य** ४,१२

योगिनी सम्मुखे द्यूते गमे युद्धे च मृत्युदा ।
अशुभा वामभागस्था पृष्ठे दक्षे जयप्रदा ॥

ग्रहका बालादि अवस्था

बाल	कुमार	युवा	वृद्ध	मृत	विसम राशि भए
१–६	७–१२	१३–१८	१९–२४	२५–३०	अंश
मृत	वृद्ध	युवा	कुमार	बाल	सम राशि भए

(स्रोत : भारतीय कुण्डली विज्ञान, मिठालाल ओभ्ता, वाराणसी : देवर्षिप्रकाशन, पृ. ९८) ग्रहले बाल्य अवस्थामा चौथाइ फल, कुमार अवस्थामा आधा फल, युवा अवस्थामा पूर्ण फल, वृद्ध अवस्थामा नगण्य र मृत अवस्थामा शून्य फल दिन्छन्।

नक्षत्रसंज्ञाबोधक चक्र

संज्ञा	नक्षत्र	वार	शुभ कार्य
ध्रुव/स्थिर	उ.फ, उ.ष, उ.भा.प, रोहिणी	रवि	स्थिर कार्य, बीजारोपण, शान्ति कार्य, वाटिकागमन
चर/चल	स्वाती, पुनर्वसु, श्रवण, धनिष्ठा, शत	सोम	घोडा हात्ती चढ्ने, यात्रा भ्रमण
उग्र/क्रूर	पू.फा, पू.षा, पू.भा.प, भरणी, मघा	भौम	घातकर्म, अग्निकर्म, हतियार विष आदिको कार्य
मिश्र/ साधारण	विशाखा, कृत्तिका	बुध	अग्निकार्य, वृषोत्सर्गादि काम्य कर्म
क्षिप्र/लघु	हस्ता, अश्विनी, पुष्य, अभिजित्	गुरु	व्यापार, रति, आभूषण, कला शिल्पादि कार्य
मृदु/मैत्र	मृगशिरा, रेवती, चित्रा, अनुराधा	शुक्र	गीत, संगीत, खेल, मैत्री गहना आदिका कार्य
तीक्ष्ण/ दारुण	मूल,ज्येष्ठा, आद्र्रा, अश्लेषा	शनि	घात, उग्र कार्य, गोरुघोडा आदि दाउने कार्य

प्राच्यमतेन बाणपञ्चकम्

वाण	सूर्यक्रान्तितो यातांशा	तत् परिहार		
		कालभेदेन	बारभेदेन	कार्यभेदेन
रोगः	८।१७।२६	रात्रौ	रवौ	ब्रतबन्धे
अग्निशल्पः	२।११।२०।२९	दिवा	भौमे	गृहच्छादने
नृपः	४।१३।२२	दिवा	शनौ	राजसेवायां
चौरः	६।१५।२४	रात्रौ	भौमे	यात्रायां
मृत्युः	१।१०।१९।२८	सन्ध्ययो	बुधे	विवाहे

वारबेलाचक्रम् (दिवा) दिनमानस्याष्टांशेन

दिनमानम्	३।४५	७।३०	११।१५	१५।०	१८।४५	२२।३०	२६।१५	३०।०
रविवासरः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः
सोमवासरः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः
भौमवासरः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः
बुधवासरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः
गुरुवासरः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः
शुक्रवासरः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः
शनिवासरः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः

वारबेलाचक्रम् (रात्रि) रात्रिमानस्याष्टांशेन

रात्रिमानम्	३।४५	७।३०	११।१५	१५।०	१८।४५	२२।३०	२६।१५	३०।०
रविवासरः	उद्वेगः	शुभ	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः
सोमवासरः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः
भौमवासरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः
बुधवासरः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः
गुरुवासरः	शुभ	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः
शुक्रवासरः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः
शनिवासरः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः

भद्रा निवास चक्र

चन्द्रमा रहने राशि	भद्रा निवास	फल
कुम्भ,मीन, कर्क, सिंह	मर्त्यलोक (पृथ्वी)	अशुभ
मेष, वृष, मिथुन, वृश्चिक	स्वर्ग	शुभ
कन्या, तुला,धनु, मकर	पाताल	शुभ

(मुहूर्तचिन्तामणिः, १।४५)

भद्रामा पशुकर्म निषेध

भद्राको समयमा पशुकर्म (गोरु जोत्ने, गोरु घोडा दाउने, खसी पार्ने आदि कार्य) वर्जित रहन्छन् : **सोमार्किवैधृतौ पाते लग्ने पञ्चानने बुधे । भद्रासङ्क्रान्तिरिक्तासु पशुकर्म विवर्जयेत् ॥** (ज्योतिर्निबन्ध) अर्थात् सोमवार, शनिवार, वैधृति, व्यतीपात, पञ्चानन (सिंह)को लग्न, लग्नमा बुधको निवास, भद्रा, सङ्क्रान्ति, रिक्ता तिथिको समयमा पशुकर्म (गोरु जोत्ने, गोरु घोडा दाउने, खसी पार्ने आदि कार्य) वर्जित रहन्छन् ।

भद्रा मुखपुच्छघटी ज्ञान चक्र

	शुक्लपक्ष				कृष्णपक्ष			
	४ उत्तरार्द्ध	८ पूर्वार्द्ध	११ उत्तरार्द्ध	१५ पूर्वार्द्ध	३ उत्तरार्द्ध	७ पूर्वार्द्ध	१० उत्तरार्द्ध	१४ पूर्वार्द्ध
प्रहर	५	२	७	४	८	३	६	१
मुखघटी	५	५	५	५	५	५	५	५
प्रहर	८	१	६	३	७	२	५	४
पुच्छघटी	३	३	३	३	३	३	३	३

(मुहूर्तचिन्तामणि, १।४४)

पक्षअनुसार भद्राका नाम

कृष्णपक्षमा हुने भद्रा सर्पिणी हुन् भने शुक्लपक्षमा पर्ने भद्रा वृश्चिकी हुन् । सर्पिणीको मुखभाग र वृश्चिकीको पुच्छर भाग त्याग्नुपर्दछ :

असिते सर्पिणी ज्ञेया सिते विष्टिस्तु वृश्चिकी ।

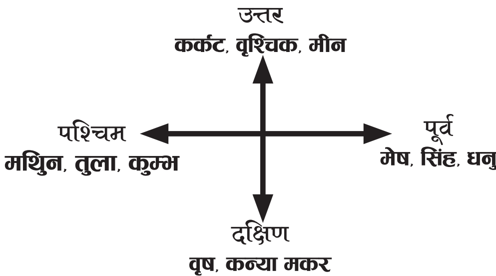
सर्पिण्यस्तु मुखं त्याज्यं वृश्चिक्याः पुच्छमेव च ॥ *(पीयूषधारा)*

तीक्ष्णमिश्रध्रुवोग्रैर्यद् द्रव्यं दत्तं निवेशितम् ।

प्रयुक्तं च विनष्टं च विष्ट्यां पाते न चाप्यते ॥२३॥ *मुहूर्तचिन्तामणिः, २।२४*

तीक्ष्णसंज्ञक (मूल, ज्येष्ठा, आर्द्रा, अश्लेषा), मिश्रसंज्ञक (विशाखा, कृत्तिका), ध्रुवसंज्ञक (३ उत्तरा, रोहिणी), उग्रसंज्ञक (३ पूर्वा, भरणी, मघा) यी १५ नक्षत्रमा भद्रा करण र व्यतीपात योगमा ऋण दिएको धन, गाडधन, व्यवसायमा लगानी गरेको धन, हराएको वस्तु प्राप्त हुँदैन ।

चन्द्रवासचक्रम्

कालहोराचक्रम्

होरा	रविवार	सोम	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	घटीपला
१	सूर्य	सोम	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	२।३०
२	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	मंगल	बुध	गुरु	५।००
३	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	मंगल	७।३०
४	चन्द्र	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	रवि	१०।००
५	शनि	सूर्य	सोम	भौम	बुध	गुरु	शुक्र	१२।३०
६	गुरु	शुक्र	शनि	रवि	सोम	मंगल	बुध	१५।००
७	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	१७।३०
८	सूर्य	सोम	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	२०।००
९	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	मंगल	बुध	गुरु	२२।३०
१०	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	मंगल	२५।००
११	चन्द्र	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	रवि	२७।३०
१२	शनि	सूर्य	सोम	भौम	बुध	गुरु	शुक्र	३०।००
१३	गुरु	शुक्र	शनि	रवि	सोम	मंगल	बुध	३२।३०
१४	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	३५।००
१५	सूर्य	सोम	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	३७।३०
१६	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	मंगल	बुध	गुरु	४०।००
१७	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	मंगल	४२।३०
१८	चन्द्र	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	रवि	४५।००
१९	शनि	सूर्य	सोम	भौम	बुध	गुरु	शुक्र	४७।३०
२०	गुरु	शुक्र	शनि	रवि	सोम	मंगल	बुध	५०।००
२१	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	५२।३०
२२	सूर्य	सोम	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	५५।००
२३	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	मंगल	बुध	गुरु	५७।३०
२४	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	सूर्य	सोम	मंगल	६०।००

कालहोरा विचारः

रवि होरा राजसेवाका लागि, प्रवासका लागि चन्द्रहोरा, अध्ययनका लागि बुधको होरा, धन सञ्चयका लागि शनि होरा, विवाहका लागि गुरुको होरा, युद्ध यात्रामा मङ्गलको होरा र सबै कार्यका निम्ति चन्द्रमाको होरा विचार गर्नुपर्दछ । वारको आरम्भदेखि इष्टसमयसम्म (हाम्रोमा सूर्योदयबाट बारको आरम्भ हुने भएकाले सूर्योदयदेखि इष्टसमयसम्मको) घडीपलालाई दुईले गुणा गरेर दुई स्थानमा राख्ने । पहिलो स्थानको गुणनफललाई ५ ले भाग दिने । भागगरी आएको शेष दोस्रो गुणफलबाट घटाउने । यसरी आएको घटाउफलमा १ जोडी ७ ले भाग दिने । जति शेष रहन्छ त्यो त्यहीबारबाट दिन गन्ने जुन ग्रहको बारमा पर्छ त्यो समय त्यही ग्रहको होरा हुन्छ । जस्तै आइतबार ३।१५ इष्टकालमा कुन होरा हुन्छ ? ३।१५× २ = ६।३० । ५÷६।३० = १ भागफल । १।३० शेष । ६।३०– १।३० = ५।०० । ५।००+१ = ६ । ७÷ ६ = ६ शेषः । यहाँ आइतबारको ३।१५ इष्टकाल भएकाले सूर्यबाट छैटौँ अर्थात् शुक्रको होरा भयो । यसैगरी बुधबारको उक्त इष्टकाल भएको खण्डमा बुधबाट छ सोम अर्थात् चन्द्रमाको होरा हुन्थ्यो । वारादेर्घटिका द्विघ्नाः स्वाक्षहृच्छेषवर्जिताः । सैकास्तष्टा नगैः कालहोरेशा दिनपात् क्रमात् । ५५॥ वारे प्रोक्तं कालहोरासु तस्य धिष्ण्ये प्रोक्तं स्वामितिथ्यंशकेऽस्य । कुर्याद्दिक्शूलादि चिन्त्यं क्षणेषु नैवोल्लङ्घ्यः परिघश्चापि दण्डः ॥ ५६॥ *(मुहूर्तचिन्तामणि, १।५६)*

समयशुद्धिः–२०८२
गुरुशुक्र उदयास्त

ज्येष्ठ २९ गते बिहीवार गुरु पश्चिममा अस्त १७।७ बजे।
असार २२ गते आइतवार गुरु पूर्वमा उदय ६।५३ बजे।
मार्गशीर्ष २७ गते शनिवार शुक्र पूर्वमा अस्त १२।२५ बजे।
माघ १५ गते बिहीवार शुक्र पश्चिममा उदय २५।२९ बजे।

वि.सं. २०८३ सालको ज्येष्ठ महिनामा अधिकमास पर्नेछ।

व्रतबन्ध मुहूर्ताः २०८२

वैशाखे :
५ गते शुक्रे ल. ३ शुभम्।
१९ गते शुक्रे ल. २ के ५ मध्यमम्।
२४ गते बुधे ल. २ के ५ मध्यमम्, ल. ३ शुभम्।
फाल्गुने :
७ गते गुरौ ल. १ के ५ मध्यमम्, ल. २ शुभम्।
१४ गते गुरौ ल. १ के ५ मध्यमम्, ल. २ शुभम्।
१५ गते शुक्रे ल. १ के ५ मध्यमम्, ल. २ वृषांशे शुभम्।
चैत्रे :
६ गते शुक्रे ल. २, ल. ३ शुभे।
१५ गते रवौ ल. २ शु १२ मिथुनांशे मध्यमम्, ल. ३ शुभम्।

विवाहमुहूर्ताः २०८२

वैशाखे :
१ गते सोमे रात्रौ ल. ८ चं १२ बृ ७ कनिष्ठम्।
३ गते बुधे दिवा ल. ३ चं ६ बु १० वर्गोत्तमांशे कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ११ शुभमम्।
५ गते शुक्रे दिवा ल. ३ चं ७ बु १० कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ८ बृ ७ मध्यमम्, रात्रौ ल. ११ शुभम्।
७ गते रवौ दिवा ल. ३ चं ७ बु १० कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ८ बृ ७ मध्यमम्,
रात्रौ ल. ११ चं १२ मध्यमम्।
८ गते सोमे दिवा ल. २ मीनांशे शुभम्।
१६ गते भौमे रात्रौ ल. ११ शुभम्।
१७ गते बुधे दिवा ल. २ चन्द्रोच्च १ मध्यमम्,
दिवा ल. ३ बु १० चं १२ कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ८ चं बृ ७ कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ११ शुभम्।
२२ गते सोमे रात्रौ ल. ८ बृ ७ मध्यमम्,
रात्रौ ल. ११ चं ७ मध्यमम्।
२३ गते भौमे दिवा ल. २ शुभम्,
दिवा ल. ३ बु १० मध्यमम्।
२८ गते रवौ दिवा ल. २ चं ६ मध्यमम्।
दिवा ल. ३ शुभम्।
३० गते भौमे दिवा ल. ३ चं ६ मध्यमम्,
रात्रौ ल. ११ शुभम्।
३१ गते बुधे दिवा ल. २ चं ७ मध्यमम्,
दिवा ल. ३ चं ६ मध्यमम्।
ज्येष्ठे :
१ गते गुरौ रात्रौ ल. १ शं १२ मध्यमम्।
२ गते शुक्रे दिवा ल. ३ चं ७ मध्यमम्।
३ गते शनौ रात्रौ ल. ११ चं १२ मध्यमम्।
रात्रौ ल. १ शं १२ मध्यमम्।
१४ गते बुधे दिवा ल. ३ चं १२ तिथिक्षय कनिष्ठम्।
१८ गते रवौ रात्रौ ल. १ शं १२ मध्यमम्।
१९ गते सोमे दिवा ल. ३ तुलांशे शुभम्।
२४ गते शनौ रात्रौ ल. ९ बु बृ ७ कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. १ चं ७ शं १२ कनिष्ठम्।
२५ गते रवौ दिवा ल ३ शुभम्,
दिवा ल. ४ शुभम्।
मार्गशीर्षे :
६ गते शनौ रात्रौ ल. ३ चं ७ मध्यमम्,
रात्रौ ल. ४ लग्नेश चं ६ कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ७ मीनांशे शुभम्।
८ गते सोमे रात्रौ ल. ३ चं ७ मध्यमम्,
ल. ४ लग्नेश चं ६ कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ७ शुभम्।
१३ गते शनौ रात्रौ ल. ७ चं ६ धनुरंशे मध्यमम्।
१४ गते रवौ दिवा ल. १० बृ ७ बु १० मिथुनांशे कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ३ शु ६ मध्यमम्,
रात्रौ ल. ४ शुभम्।
१८ गते गुरौ रात्रौ ल. ४ तिथिक्षय तुलांशे मध्यमम्।
१९ गते शुक्रे दिवा ल. १० बृ ७ बु १० मिथुनांशे कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ३ शु ६ चं १२ कनिष्ठम्,
रात्रौ ल. ४ तुलांशे शुभम्,
रात्रौ ल. ७ वर्गोत्तमांशे शुभम्।
२० गते शनौ दिवा ल. ९ चं बृ ७ कनिष्ठम्।
दिवा ल. १० चं ६ बु १० मिथुनांशे कनिष्ठम्।
माघे :
२१ गते बुधे रात्रौ ल. ९ बृ ७ मध्यमम्।
२२ गते गुरौ रात्रौ ल. ७ चं १२ मध्यमम्।
२७ गते भौमे रात्रौ ल. ७ शुभम्।
फाल्गुने :
८ गते शुक्रे रात्रौ ल. ७ चं ६ मध्यमम्।
१२ गते भौमे रात्रौ ल. १० तिथिक्षयमध्यमम्।
१३ गते बुधे दिवा ल. १ शं १२ मिथुनांशे मध्यमम्,
दिवा ल. २ चन्द्रोच्च १ बु १० कनिष्ठम्।
१४ गते गुरौ दिवा ल. १ शं १२ मिथुनांशे मध्यमम्,
दिवा ल. २ मं बु १० कनिष्ठम्।
२५ गते सोमे रात्रौ ल. ७ लग्नेश शु ६ कनिष्ठम्।
२६ गते भौमे दिवा ल. ३ चं ६ भद्रोपरि तुलांशे मध्यमम्।
२७ गते बुधे रात्रौ ल. ७ लग्नेश शु ६ कनिष्ठम्,
ल. १० चं १२ शु ३ कनिष्ठम्।
२८ गते गुरौ दिवा ल. १ शं १२ तुलांशे मध्यमम्,
दिवा ल. ३ चं ७ मध्यमम्,
रात्रौ ल. ७ लग्नेश शु ६ कनिष्ठम्।
३० गते शनौ दिवा ल. १ शं १२ तुलांशे मध्यमम्,
दिवा ल. २ मं बु १० मीनांशे कनिष्ठम्।

सप्तशलाकाचक्रम्

कृ रो मृ आ पु ति श्ले
भ अ रे उभा पूभा श ध
म पूफा उफा ह चि स्वा वि
श्र अभि उषा पूषा मू ज्ये अनु

विवाह बाहेकका कार्यको विचार सप्तशलाकाबाट र विवाह विचार पञ्चशलाकाबाट गर्नुपर्छ।

पञ्चशलाकाचक्रम्

कृ रो मृ आ पु ति श्ले
भ अ रे उभा पूभा श ध
म पूफा उफा ह चि स्वा वि
श्र अभि उषा पूषा मू ज्ये अनु

सूर्यचन्द्रगुरुशुद्धिसारिणी

	शुभ	पूज्य (पूजापश्चात् शुभ)	निन्दित
बृहस्पति	२।५।७।९।११	१।३।६।१०	४।८।१२
चन्द्रमा	३।६।७।१०।११	१।२।५।९	४।८।१२
सूर्य	३।६।१०।११	१।२।५।७।९	४।८।१२

सर्वार्थसिद्धियोग २०८२

वैशाख ३ गते १०।५५–२७।३८ सम्म।
वैशाख ७ गते ७।५६ पछि।
वैशाख ८ गते ८।२३ पछि।
वैशाख १६ गते २२।०० बजे सम्म।
वैशाख १७ गते अहोरात्र।
वैशाख १९ गते १८।३३ बजेपछि।

ज्येष्ठ ४ गते १६।६ बजेसम्म।
ज्येष्ठ ११ गते ९।२५ बजेसम्म।
ज्येष्ठ १४ गते २७।२६ बजेसम्म।
ज्येष्ठ १५ गते २६।३० बजेसम्म।
ज्येष्ठ १६ गते १४।२० सम्म र
२५।४३ देखि २५।५५ सम्म।
ज्येष्ठ २४ गते १०।३७ बजेपछि।
ज्येष्ठ २६ गते १५।४९ बजेपछि।

आषाढ ६ गते २८।६ बजेपछि।
आषाढ ९ गते १४।१७ बजेदेखि
२०।४५ बजेसम्म।
आषाढ १२ गते १०।२८ पछि।
आषाढ १३ गते ९।४८ बजे सम्म।
आषाढ २१ गते २०।२४ बजेसम्म।
आषाढ २३ गते २५।२८ बजेसम्म।
आषाढ २८ गते ७।२९ बजेपछि।

श्रावण ५ गते अहोरात्र।
श्रावण २३ गते २५।४० बजेपछि।
श्रावण २४ गते १५।३२ बजेसम्म।

भाद्र २ गते ७।५ बजेसम्म र
१७।५८ बजेदेखि २७।३७ बजेसम्म।
भाद्र ५ गते १२।४६ बजेसम्म् र
२४।१३ बजेदेखि २५।११ बजेसम्म।
भाद्र ८ गते २६।३७ पछि।
भाद्र २० गते २३।१६ सम्म।

आश्विन १० गते २०।३५ देखि।
आश्विन १२ गते २५।३२ देखि।
आश्विन २५ गते २१।१८ बजेसम्म।

कार्तिक २ गते १८।५५ बजेसम्म।
कार्तिक ६ गते २७।४६ बजेपछि।
कार्तिक ७ गते अहोरात्र।
कार्तिक ९ गते ८।४८ बजेदेखि।
कार्तिक २४ गते २५।३२ बजेदेखि।

मंसिर ७ गते १८।१५ बजेसम्म।
मंसिर १७ गते १६।५५ बजेदेखि।
मंसिर २३ गते ८।४४ बजेदेखि।

पौष २ गते १८।७ बजेदेखि २६।३७ बजेसम्म।
पौष ३ गते १५।४२ बजेपछि।
पौष ६ गते २७।२९ बजेदेखि।
पौष ७ गते २८।५८ बजेपछि।
पौष १५ गते २५।२२ बजेदेखि।
पौष १६ गते अहोरात्र।
पौष २० गते १७।३३ बजेपछि।
पौष २१ गते १६।४०बजेसम्म।
पौष २२ गते ११।३३ बजेदेखि १६।९ बजेसम्म।
पौष ३० गते २७।५६ बजेसम्म।

माघ ५ गते १२।२७ बजेदेखि।
माघ १६ गते २६।५१ बजेदेखि।
माघ १८ गते १६।५१ बजेदेखि २४।३८ बजेसम्म।
माघ २८ गते ११।७ बजेसम्म।

फागुन ३ गते १६।५२ बजेसम्म।
फागुन ४ गते २१।८ बजेसम्म।
फागुन ८ गते २१।११ बजेदेखि २६।४५ बजेसम्म।
फागुन १२ गते ७।३४ बजेसम्म।
फागुन १३ गते अहोरात्र।
फागुन १५ गते १०।५७ बजेदेखि ११।२७ बजेसम्म र २२।२५ बजेदेखि।
फागुन १७ गते ८।३६ बजेसम्म।
फागुन २५ गते १५।४३ बजेदेखि २२।२६ बजेसम्म।
फागुन ३० गते २७।२१ बजेपछि।

चैत्र ६ गते २८।१३ बजेसम्म।
चैत्र ९ गते २३।५७ बजेदेखि।
चैत्र ११ गते १६।५९ बजेसम्म।
चैत्र १२ गते १९।४ बजेदेखि।
चैत्र १३ गते १८।४३ बजेसम्म।
चैत्र २३ गते २५।२८ बजेसम्म।

अन्नप्राशनमुहूर्तः– २०८२
(पास्नी गर्ने शुभ दिन)

वैशाखे :
१ गते सोमे द्वितीयायां पञ्चाङ्गशुद्धिः।
१७ गते बुधे ल. २ चन्द्रोच्च १ मध्यमम्।
ज्येष्ठे :
१४ गते बुधे द्वितीयायां पञ्चाङ्गशुद्धिः।
आषाढे :
२ गते सोमे ल. ४ शु १० मध्यमम्।
१३ गते शुक्रे ल. ४ चं १ शु १० कनिष्ठम्।
श्रावणे :
२६ गते सोमे पञ्चाङ्गशुद्धिः।
२९ गते गुरौ पञ्चम्यां पञ्चाङ्गशुद्धिः।
भाद्रे :
२ गते सोमे भद्रापूर्व पञ्चाङ्गशुद्धिः।
९ गते सोमे ल. ७ बु सू १० कनिष्ठम्।
आश्विने :
१६ गते गुरौ पञ्चाङ्गशुद्धिः।
कार्तिके :
७ गते शुक्रे ल. ९ शु १० मध्यमम्।
१७ गते सोमे ल. ९ शुभम्।
२१ गते शुक्रे ल. ९ शुभम्।
२४ गते सोमे पञ्चम्यां पञ्चाङ्गशुद्धिः।
मार्गशीर्षे :
११ गते गुरौ ल ९ शुभम्।
पौषे :
७ गते सोमे ल. १० शुभम्।
१७ गते गुरौ ल. १० शुभम्।
२१ गते सोमे ल. १० शुभम्।
माघे :
७ गते बुधे पञ्चाङ्गशुद्धिः।
१४ गते बुधे रोहिण्यां पञ्चाङ्गशुद्धिः।
२८ गते बुधे दशम्यां अनुभे पञ्चाङ्गशुद्धिः।
फाल्गुने :
१४ गते गुरौ पञ्चाङ्गशुद्धिः।
चैत्रे :
६ गते शुक्रे पञ्चाङ्गशुद्धिः।
११ गते बुधे पञ्चाङ्गशुद्धिः।

गृहारम्भमुहूर्तः–२०८२
(जग राख्ने शुभ दिन)

श्रावणे : २६ गते सोमे पञ्चाङ्गशुद्धिः।
कार्तिके : २१ गते शुक्रे पञ्चाङ्गशुद्धिः।
मार्गशीर्षे :
११ गते गुरौ पञ्चाङ्गशुद्धिः।
१९ गते शुक्रे पञ्चाङ्गशुद्धिः।
२० गते शनौ पञ्चाङ्गशुद्धिः।
फाल्गुने : १४ गते गुरौ ल. २ के ४ मध्यमम्।

गृहप्रवेशमुहूर्तः–२०८२
(घर सर्ने शुभ दिन)

माघे :
२८ गते बुधे दशम्यां अनुभे पञ्चाङ्गशुद्धिः।
फाल्गुने :
१४ गते गुरौ ल. २ के ४ मध्यमम्।
३० गते शनौ ल. २ के ४ मध्यमम्।

धान्यच्छेदनमुहूर्तः–२०८२
(मुठी लिने शुभ दिन)

भाद्रे :
१८ गते बुधे ल. ७ पूर्वाभिमुखे शुभम्।
आश्विने :
१२ गते रवौ ल. ८ उत्तराभिमुखे शुभम्।
१३ गते ल. ८ पूर्वाभिमुखे शुभम्।
१६ गते ल. ८ पूर्वाभिमुखे शुभम्।
२३ गते ल. ८ पूर्वाभिमुखे शुभम्।
३१ गते ल. ८ पूर्वाभिमुखे शुभम्।
कार्तिके :
१० गते सोमे ल. ८ पूर्वाभिमुखे शुभम्।
१७ गते सोमे ल. ८ उत्तराभिमुखे शुभम्।
२० गते ल. १० पूर्वाभिमुखे शुभम्।
३० गते ल. १० पूर्वाभिमुखे शुभम्।

नवान्नप्राशनमुहूर्तः–२०८२
(न्वागी खाने शुभ दिन)

मार्गशीर्षे :
११ गते गुरौ सामान्य पञ्चाङ्गशुद्धिः।

व्यापारिकप्रतिष्ठानस्य आम्भमुहूर्तः–२०८२
(पसल खोल्ने शुभ दिन)

वैशाखे :
७ गते पूषायां ल. २ सू १२ मध्यमम्।
८ गते उषायां ल. २ सू १२ मध्यमम्।
१७ गते बुधे ल. ३ शुभम्।
ज्येष्ठे :
४ गते रवौ पञ्चाङ्गशुद्धिः।
१४ गते बुधे ल. ३ सू १२ तिथिक्षय कनिष्ठम्।
१७ गतेशनौ ल. ३ सू १२ मध्यमम्।
आषाढे :
२७ गते पूषायां पञ्चाङ्गशुद्धिः।
२८ गते उषायां पञ्चाङ्गशुद्धिः।
श्रावणे :
५ गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
२९ गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
भाद्रे :
९ गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
१५ गते भद्रोपरि पञ्चाङ्गशुद्धिः।
आश्विने :
११ गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
२५ गते ल. ९ शुभम्।
२६ गते ल. ९ शुभम्।
कार्तिके :
७ गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
१७ गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
२१ गते ल. १० शुभम्।
२९ गते ल. १० शुभम्।
३० गते ल. १० शुभम्।
मार्गशीर्षे :
१४ गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
१९ गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
२० गते पञ्चाङ्गशुद्धिः।
माघे :
२४ गते ल. २ शुभम्।
२८ गते ल. २ शुभम्।
फाल्गुने :
१४ गते ल. २ शुभम्।
३० गते ल. ३ शुभम्।
चैत्रे :
६ गते ल. २ शुभम्।
११ गते ल. २ शुभम्।
१४ गते ल. २ शुभम्।
२७ गते ल. ३ शुभम्।
२८ गते ल. ३ शुभम्।

सहयोगी

आचार्य पं गणेश ढकाल
पं. नारायणप्रसाद भट्टराई
पं प्रकाश खतिवडा
पं. तारिणीप्रसाद कोइराला
पं. राम ओझा
पं तोयानाथ कोइराला
पं. रामचन्द्र ढकाल
पं सुमन कोइराला
सुश्री पर्मिला काफ्ले
ईश्वर आचार्य
गोमा के सी

शिववास /रुद्री जुर्ने दिन– २०८२

वैशाख : १, ४, ५, ६, ८, ११, १२, १३, १६, १९, २०, २१, २३, २६, २७, २८ र ३० गते।
ज्येष्ठ : २, ३, ४, ६, ९, १०, ११, १७, १८, १९, २१ र २५ गते।
आषाढ : २७, ३०, ३१ र ३२।
श्रावण : २, ५, ६, १०, १३, १४, १५, १८, २१, २२, २३, २५, २८, २९ र ३१ गते।
भाद्र : ३, ४, ५, ९, १२, १३, १४ र १६ गते।
आश्विन : ७, ११, १२, १३, १५, १८, २०, २२ , २४, २५, २६, २८ र ३१।
कार्तिक : १, ९, १०, ११, १३, १७, १८, २०, २३, २४, २५, २६, २९ र ३० गते।
मार्गशीर्ष : १, २, ६, ९, १०, ११, १६, १७, १८, १९, २२ र २३ गते।
माघ : १९, २२, २३, २४, २६ र २७ गते।
फाल्गुन : १, २, ३, १०, ११, १२, १३, २३, २४, २५ र २७।
चैत्र : १, २, ३, ६, ९, १०, ११, १३, १६, १८, २०, २३, २४, २५, २७ र ३०।

अग्निवास / हवन जुर्ने दिन–२०८२

वैशाख : १, ३, ५, ७, ९, ११, १३, १४, १५, १७, १९, २२, २४, २६, २८ र ३० गते।
ज्येष्ठ : १, ३, ४, ६, ८, १०, १२, १६, १८, २०, २२ र २४ गते।
आषाढ : २७ , २९ र ३१ गते ।
श्रावण : १, ३, ४, ६, ९,१२, १४,१६ , १७, १८, २०, २२, २४, २६, २८ र ३१ गते।
भाद्र : २, ४, ६, ८,१०,१२,१४,१६, १८ गते।
आश्विन: ६, ८, १०, १२, १४, १६, १८, २१,२३,२५,२६ , २८ र ३० गते।
कार्तिक: १, ८, ९, ११, १३, १७, १९, २१, २४, २६, २८ गते।
मार्गशीर्ष: १, २, ५, ८, १०, १४, १६, १८, १९, २१, २३ गते।
माघ : १९, २१, २३, २५, २७ र २९ गते।
फाल्गुन : २, ४, ९, १०, १२, १४, २३, २५, २७ र २९ गते।
चैत्र : १, ३, ७, ९, ११, १३, १६, १८, २०, २२, २४, २६,२८ र २९ गते।

विशेष : यहाँ गुरु शुक्र अस्त ग्रहण सोहश्राद्ध र औंसीका साथै यमपञ्चकमा रुद्री हवन र अन्य साइत राखिएको छैन। तर नित्य र नैमित्तिक कर्म गुरु शुक्रको अस्त समयमा पनि गर्न हुन्छ।